

A close-up photograph of a hand holding a black and silver compass. The compass is positioned over a red ruler. The needle of the compass is pointing towards the top-left, and the hand is adjusting it. The background is slightly blurred, showing more of the hand and the ruler.

Jitka Krausová

Manželství – cesta ke svatosti

Svatí manželé 20. století

„Jsem rád, že paleta uvedených příkladů je tak pestrá. Ukazuje, že nikdo se nemůže vymlouvat na podmínky a okolnosti. A jestli v tom seznamu ještě žádný příklad neodpovídá situaci naší rodiny, pak je to pozvání ke spolupráci. Pestrou mozaiku může v budoucnosti doplnit naše zkušenost.“

Mons. Jan Graubner

ediční řada
A.M.I.M.S. M.

Manželství – cesta ke svatosti

SVATÍ MANŽELÉ 20. STOLETÍ

Jitka Krausová

A.M.I.M.S.

Autor: Jitka Krausová
Název: Manželství – cesta ke svatosti
Podtitul: Svatí manželé 20. století
Vydal: A.M.I.M.S. z.s., Vranov nad Dyjí – Přímětice – Bítov
Ve spolupráci s: Matice cyrilometodějská s. r. o., Olomouc
Centrum pro rodinný život, z.s., Olomouc
Milujte se! z.s., Vranov nad Dyjí
Rok vydání: 2019
Ediční řada: A.M.I.M.S. M. (tj. knihy pro misijní použití)
Vydání: 3. upravené vydání (1. a 2. vydání: Centrum pro rodinný život, z.s.,
Olomouc v letech 2017 a 2018; 3. vydání neprošlo v A.M.I.M.S.
a Matici cyrilometodějské jazykovou úpravou)
Sazba: Ondřej Prokop Vaněček
Tisk: Michal Jiříček, M+M, Borotice
Náklad: 15 000 výtisků
Foto na obálce: U.S. Air Force photo/Staff Sgt. Nathanael Callon (Public Domain)

S církevním schválením Biskupství brněnského č.j. Ep/072/19 ze dne 16. 2. 2019

 Šířeno pod licencí Creative Commons CC BY 3.0 – celou publikaci nebo její části je tedy možné dále šířit, pokud uvedete autora a zdroj (úplný text licence najdete na <https://creativecommons.org/licenses/by/3.0/>).

Kompletní texty většiny publikací, které vydává A.M.I.M.S. (včetně misijních knih ediční řady A.M.I.M.S. M., tedy i této knihy), najdete na internetových stránkách FATYMu www.fatym.com a na www.amims.net. Zde je také možné knihy objednat i v papírové podobě (jen za příspěvek na tisk a poštovné).

ISBN 978-80-7266-446-7

Praktické poznámky a seznam použitých zkratk

Podrobný popis kanonizačního procesu je v kapitole P. Hödla. Velmi mu děkuji za průvodce složitou procedurou. U našich kandidátů v medailonech rozlišuji pouze základní body, zda byla podána žádost, zda bylo uděleno NO = nihil obstat z Říma, tj. nic nebrání procesu. Pak zda byl zahájen DP = diecézní proces, či ukončen. Od zahájení DP má kandidát titul SB = služebník Boží. Po vydání papežského dekretu o heroických ctnostech získá titul ctihodný. A čeká se na zázrak.

K řazení v knize: Svatí překládají Ježíšovo vidění do konkrétní doby a kultury, proto je důležitý jejich původ, jejich země. Zopakujeme si proto trochu zeměpis, půjdeme po zemích. Nejvíce kandidátů je nepřekvapivě z Itálie, na 2. místě je Španělsko. Pak je už velký odstup. S výjimkou Austrálie projdeme ale všechny kontinenty. Připojen je abecední seznam a skupiny podle vybraných profesí nebo stupně kanonizace a členství v řádech a v hnutích, aby si zájemci mohli snadno vyhledat. Největší profesní skupinou jsou lékaři, ale opravdu za to nijak nemohu! Častý dotaz je po pramenech a jazycích. Písemné prameny jsou tu uvedeny a také obecné stránky z internetu, ale množství odkazů k jednotlivcům už neuvádím. Stačí zadat jméno do strýčka Google. Překládala jsem na prvním místě z italského a ze španělského. Dále to byla němčina, angličtina, polština, portugalština. Za maďarský překlad děkuji s. Dianě, OP, ze Znojma.

Kromě obecně obvyklých jsou použity ještě tyto zkratky:

- ct. – ctihodný/ctihodná, titul po vydání dekretu o heroických ctnostech
- DP – diecézní proces, diecézní fáze KP od vydání ediktu biskupa
- foko – pro Hnutí fokoláre nebo pro člena tohoto hnutí
- It. – Itálie (v seznamu)
- KA – Katolická akce
- KKC – Katechismus katolické církve
- KP – kanonický proces k svatořečení
- muč. – mučedník
- NO – nihil obstat = není překážek, povolení církevní autority, zde pro DP
- OD – Opus Dei
- P.M. – Panna Maria, pokud je připojen titul jako P.M. Pomocnice křesťanů
- SB – služebník Boží, titul pro kandidáta svatořečení od oficiálního zahájení DP
- SS – salesiánský spolupracovník
- Šp. – Španělsko (v seznamu)
- TD – sekulární dominikán, terciář dominikánů
- TF – sekulární františkán, františkánský terciář
- TK – sekulární karmelitán, terciář karmelitánů

Obsah

Předmluva.	14
Úvod.	16
Kanonický proces blahorečení a svatořečení vyznavačů podle současných platných zákonů	19
ITALSKÉ BELCANTO	24
„Vstaneme z mrtvých“ SB Ulisse a SB Lelia AMENDOLAGINE.	26
Venkovský román aneb učín nás svatými ct. Sergio a Domenica BERNARDINI	28
Zralá láska se vždy otevírá druhým SB Francesco a SB Maria Rosaria de Angelis BONO.	33
To, na čem záleží, je konat Boží vůli SB Giovanni a SB Rosetta GHEDDO.	35
Zvláštní Boží agenti s povolením plně milovat SB Marcello a SB Anna Maria Ritter INGUSCIO.	38
Rodina P. Pia SB Settimio a SB Licia MANELLI.	42
Love story a pak první na oltář bl. Luigi a Maria Beltrame QUATTROCCHI	45
Svatí v každodenním životě SB Francesco a SB Teresa Savilli UGENTI	48
Matka mrtvých Lucia Pisapia APICELLA.	51
Ať se děje cokoliv, láska vydrží SB Aristeia Ceccarelli BERNACCHIA	54
Svatý starosta v sandálech SB Giuseppe CASTAGNETTI.	56
Adventista a Panna Maria Bruno CORNACCHIOLA.	59
Mystička a truhlář SB Fortunata (Natuzza) EVOLO.	61
Přírodovědkyně mluví s Bohem SB Alma FERRARA	63
Tajemství deníku SB Cantamessa Maria GALLO	65

Poslání být politikem	
Alcide de GASPERI	66
Milovat církev v ...	
SB Raffaele GENTILE	69
Smrt nás musí nalézt živé	
ct. Attilio GIORDANI	70
Pan Foko, do kterého vstoupil oheň	
SB Iginio GIORDANI	72
Paní z námoří aneb „každá láska je oheň“	
SB Teresa di Janni MAGLIOZZI	74
Viterban spravující síť	
SB Antonio Domenico MANGANO	76
Modlete se! Odčिňujte! Nahrazujte!	
SB M. Concetta Pantusa de MARCO	77
Družka Naší Paní	
Anna Maria Rosa MARCHISIO	80
Přiznání se ke Králi, nebo... k Vůdci?	
bl. Josef MAYR-NUSSER, mučedník	81
Věda a víra, neutrony a mystika	
SB Enrico MEDI	83
Věřím, že chceš mé štěstí	
SB Mariacristina Cella MOCELIN	86
Od socialismu k víře	
SB Giovanni MODUGNO	88
Pro toto dítě jsem prozřetelností já	
sv. Gianna Beretta MOLLA	89
Velbloud, který prošel uchem jehly	
ct. Uberto MORI	90
Aldo MORO	92
Vše je ničím proti lásce aneb zvláštní dědictví	
ct. Alessandro NOTTEGAR	93
Být celou bytostí chirurgem – a křesťanem	
Alfonso Federico PAGLIARICCIO	94
30 tisíc prvních přijímání	
SB Carolina Bellandi PALLADINI	96
Smrt nemá poslední slovo	
Chiara Corbella PETRILLO	98

Zlaté ruce a... svatost	
Giancarlo RASTELLI	99
Slzy za úsměvem	
SB Carolina Mancinell SCAMPONE	102
Dobrá žačka sv. Leopolda	
ct. Elisabetta Tasca SERENA	103
K dubům v Mamre	
ct. Vittorio TRANCANELLI	107
Paní učitelka	
SB Albertina Violi ZIRONDOLI	109
Přítomnost Boží	
SB Francesca Lancelotti ZOTTA	111
ŠPANĚLSKO – NO PASARÁN!?	113
Ty budeš její cestou do nebe a ona tvou	
SB Tomás a SB Francisca ÁLVIROVI	117
Vždy spolu	
SB Manuel a SB Adela CASESNOVES	122
Krvavý chléb	
SB Placid Armengol a SB Emilia CERANOVA	125
Kavalír Boží, jeho dáma a Eucharistie	
Fernando a María CRESPO	126
Věčná láska existuje	
SB Eduardo a SB Laura Busca de ORTIZ	129
Apoštol dělnictva	
SB Guillem Roviroza ALBET	133
Svatý cesták	
SB Gayetano Perea GARCÍA	136
Ta hornická dcera je svatá!	
ct. Praxedes Fernández GARCIA de Fernández	137
Zachránce matek	
SB José Gálvez GINACHERO	140
Apoštol v hornickém kraji	
Isaac Díaz GONZALEZ	143
Komu je více dáno...	
Juan José Barcía GOYANES	145
Milost darovat chudým	
ct. Rubio Pedro HERRERO	147

Vlajkonoš eucharistického Pána	
SB Joaquín Llorente LLORENS.....	149
Svatý bankrotář	
Victor Rodríguez MARTINEZ.....	150
Jen žena v domácnosti?	
SB Carmen Nebot Soldán de NOGUERA.....	152
Učitel od Pána Boha	
Vicente Hervás VALLÉS.....	153
Proměna vzteklouna	
ct. Alberto Capellan ZUAZO.....	155
FRANCIE ANEB LIBERTÉ, EGALITÉ, FRATERNITÉ.....	158
Egalité – rovnost aneb tuláci lásky	
SB Raoul a SB Madeleine FOLLEREAU.....	158
Taková normální rodinka	
svatí Louis a Zélie MARTINOVÍ.....	162
Liberté aneb svoboda od nenávisťi	
SB Edmond a SB Marie MICHELET.....	164
Fraternité aneb co jste učinili jednomu z bratří mých nejmenších...	
SB Jerome LEJEUNE.....	166
NĚMECKOJAZYČNÁ OBLAST ANEB WARUMDENN?.....	170
Knižepán, doktor a ještě svatý!	
bl. Ladislav BATHYÁNY-STRATTMANN.....	170
Příběh dlouhé a bezmocné lásky aneb Japonka ze Šumavy	
Ida Frederike GOERRES.....	175
Habsburkové	
bl. Karel IV. Rakouský a Zita de Bourbon-Parma.....	179
Osamělý svědek svědomí	
bl. Franz JÄGERSTÄTTER.....	179
Bůh, hodiny a hudba	
Ernst a Hedvika KRONSTEINEROVI.....	186
EŠČE POLSKA NEZGINELA.....	189
Povolání ke svatosti ve světě	
ct. Jerzy CIESELSKI.....	189
Věřte!	
SB Kazimierz Antoni HOLOGA.....	192

Prostě se odevzdat pacientovi	
Stanisław KOWNACKI	195
Anděl dobra v pekle	
SB Stanisława LESZCZYŃSKA	196
Spravedliví mezi národy	
SB Josef a SB Wiktorija ULMOVI	199
ALBÁNIE	202
„Všichni jsou to naši lidé“	
Nicolle a Drane BOYAXHIU	202
ČESKÁ REPUBLIKA	206
Ministr podle sv. Františka	
František NOSEK	206
MAĎARSKO	210
Folklor a víra za gulášového socialismu	
SB Sándor BÁLINT	210
MALTA	213
Ostrovní romance aneb svatba za letadlo	
SB Henry a SB Agnes CASOLANI	213
PORTUGALSKO	216
Služebník dobrý	
Alberto Dinis da FONSECA	216
KANADA – ZEMĚ DVOJÍHO JAZYKA	219
Je nádherné mít takové rodiče!	
Georges Phileas a Pauline Archer VANIER	219
Pustina a Trojice	
Catherine de Hueck DOHERTY	224
Boží Prozřetelnost den po dni	
Colette Lamontagne SAMSON	225
POD SOCHOU SVOBODY (USA)	226
Totus tuus	
SB Gwen Cecilia CONIKER	226
Medicinman z kmene Siouxů	
Nicholas Black ELK	228
Nalézt pravého Boha	
Cora Louise EVANS	230

DON'T CRY FOR ME, ARGENTINA	233
On tě zaplaví	
SB María Cecilia Perrín de BUIDE.....	233
Syn sv. Charbela a sv. Františka	
SB José Jorge BUNADER.....	235
Věk není překážkou	
Victorina Rivara de PERAZZO.....	236
Od Antarktidy do ohniště a zastávka na turistické trase	
Manuel Pascual PERRÍN.....	238
Poslání – misie podnikatelů	
SB Enrique Ernesto SHAW.....	239
POD SOCHOU VYKUPITELE (BRAZÍLIE)	242
Svatí páni otrokáři	
SB Jeronimo de Castra	
a SB Elisa Pedreira ABREU MAGALHAES.....	242
Policista a bezdomovkyně	
José (Zé) BARBOSA de Andrade.....	244
Ženské tajemství	
María de Lourdes Benedicta Nogueira de FONTAO.....	246
Aby všechny děti měly život	
Zilda Arns NEUMANN.....	248
Schopen služby Bohu a Panně Marii	
SB Joao Luis POZZOBON.....	250
DOLŮ S ŘETĚZY! (VENEZUELA)	252
Politik a sociálka aneb dolů s řetězy bídy	
SB Arístides Calvani SILVA	
a SB Adela Rino Abbo Fontana de SILVA.....	252
Služebnice zjevení aneb dolů s řetězy hříchu	
SB María Esperanza Medrano Parra de BIANCHINI.....	254
Syn Osvoboditele	
Lucio León CARDENAS.....	256
Drobounká hrdinka lásky aneb dolů s řetězy bráncími lásce	
SB María Geralda Guerrero García de PIÑERO.....	257
EKVÁDOR	259
Vyžněný vzor	
Julio Tobar DONOSO.....	259

GUATEMALA	260
Vymačkaný jako citrón	
SB Ernesto Guillermo COFIÑO UBICO	260
CHILE	262
Zamilovaný blázen, který uviděl	
Antonio RENDIČ Ivanovič	262
MEXIKO – ZEMĚ ZPITÁ KRVÍ	264
Mexická telenovela	
SB Eugenio Martínez	
a Marina Cinta Sarrelangue de BALMORI	265
ZELENÝ, ČERNÝ A RUDÝ KONTINENT (AFRIKA)	268
BURKINA FASO	270
Sedět na místě papeže	
SB Alfréd Simon Diban KI-ZERBO	270
EGYPT	273
Apoštol Horního Egypta	
SB Boutros Wadih KASSAB	273
JIHOAFRICKÁ REPUBLIKA	274
Mučedník víry v Jednoho ze ztraceného kmene Izraele	
bl. Tshimangadzo Samuel Benedict DASWA (Bakali)	274
POBŘEŽÍ SLONOVINY	277
Svobodni v Kristu	
SB Louis a Valeria Ama WANDETE	277
RWANDA	280
Splněné přání papeže	
SB Cyprien RUGAMBA a Daphrose MUKASANGA	280
TANZÁNIE	284
Kontroverzní MWALIMU	
SB Julius Kambarage NYERERE	284
UGANDA	286
Doktorka Kuráž a zástupce ctihodné Benedetty	
Lucille Teasdale a Piero CORTI	286

ZA VOLÁNÍM EXOTICKÝCH DÁLEK (ASIE)	290
SÝRIE – TĚŽCE ZKOUŠENÝ BLÍZKÝ VÝCHOD	290
„Vyvolená Boží“	
SB Matíld Shelhot SALÍM	290
BLÍZKÝ VÝCHOD A MUČEDNÍCI	293
ZEMĚ ABRAHÁMOVA – IRÁK	293
INDIE	294
Františkánský sádku	
Peter REDDY	294
FILIPÍNY	296
Tranzistorový apoštolát	
Amador M. TAJANLANGIT	296
JAPONSKO	299
Příběh tří slunci	
SB Takaši Pavel NAGAI	299
Abecední seznam	304
Rozdělení dle skupin	307
Prameny	309
O autorce	312
Tuto knihu pro vás připravil A.M.I.M.S.	313
A.M.I.M.S. již pro vás připravil (objednávání knih)	313
Časopis Milujte se!	316
Televize TV-MIS.cz	316
Podpořte, prosím, novou ediční řadu A.M.I.M.S. M.	317

Předmluva

Mons. Jan Graubner

Posláním církve je oslava Boha a věčná spása lidí. Přesto v různých dobách měla církev zvláštní dobové úkoly. Jinak řečeno, její život nesl druhotné plody potřebné pro celou společnost. Ti, kteří přijímali do života evangelium, podstatným způsobem přispěli například k rozložení otrokářského systému, když dovedli vidět i v otrokovi svého bratra. Ti, kteří brali vážně Ježíšovu větu: *Co jste udělali pro jednoho z těch nejmenších, pro mě jste udělali*, změnili postavení chudých, postižených, nemocných a sirotků, a nakonec vybudovali spousty sociálních ústavů a stojí za novodobými sociálními systémy moderních států. Církev položila základy evropské kultury a vzdělanosti, když lidi nejen vzdělávala ve školách, ale i učila pracovat (jen benediktini měli síť 37 tisíc klášterů postavených na heslu: *Modli se a pracuj*). Církev budovala univerzity, založila množství nemocnic. Dnešní dobový úkol je asi jiný. Myslím, že církev je v naší kultuře dnes jediná, která je schopná zachránit rodinu a také budoucnost naší civilizace. Jestli v 19. století láska k Bohu a odpověď na jeho lásku naplnila kláštery lidmi zapálenými pro sociální a zdravotní službu potřebným, dnes se musí církev soustředit na rodinu. Jako kdysi církev budovala kláštery a pak charitní struktury, tak dnes potřebuje funkční strukturu pastorační rodin. Myslím, že služba rodině je dnes pro církev opravdu historickým úkolem.

Lidé, kteří si dělají obraz společnosti jen podle sdělovacích prostředků, mohou mít dojem, že rodina založená na věrném manželství muže a ženy patří minulosti. Vítám proto tuto knihu, která v řadě medailonů ukazuje skutečné rodiny z nedávné doby, které v různých prostředích a různých situacích dovedly jít po svaté cestě. Žádný z těch manželských párů není dnes možné kopírovat. Každý z nich však může inspirovat. Jsem rád, že paleta uvedených příkladů je tak pestrá. Ukazuje, že nikdo se nemůže vymlouvat na podmínky a okolnosti. A jestli v tom seznamu ještě žádný příklad neodpovídá situaci naší rodiny, pak je to pozvání ke spolupráci. Pestrou mozaiku může v budoucnosti doplnit naše zkušenost.

Práce odborníků i organizací pro apoštolát, výchovu i budování konkrétních nástrojů pomoci rodinám, včetně politických, hospodářských a kulturních, je důležitá, ale i dnes platí, že příklady táhnou. Necháme-li

se oslovit a inspirovat svatými manželi ke krásnému životu, který roste z evangelia, snad osloví i náš obyčejný život z víry někoho z našeho okolí, povzbudí či inspiruje ke konkrétním krokům.

Pán Ježíš věděl, že žít manželství dokonale a jít do nebe společně nebude lehké. Proto manželům nabídl svátost manželství, která není jen záležitostí mimořádně svátečního dne svatby, ale každodenního života. Je vidět, že svatí manželé dokázali z této svátosti čerpat po celý společný život. Jejich zkušenosti ukazují, že náboženský život není nějakou nadstavbou přirozeného života. Kristus není jen společným cílem, ale i východiskem. Základem šťastného života křesťana i jako člověka je jeho vztah ke Kristu. Koho Kristus uchvátil, ten se mu touží líbit. Tomu, kdo touží, stačí ukázat, co se Kristu líbí, či pomoci získat potřebné dovednosti k správnému poznávání a rozlišování či volbě, nebo k sebeovládání. Lidé, kteří berou manželství jako povolání od Boha, zakoušejí, že jejich přátelství s Bohem pozvedá i jejich manželství.

Příklady svatých manželů v této knize ukazují, že i obyčejní a chybující lidé mohou dorůst svatosti i ve velmi těžkých podmínkách, když čerpají pomoc z Boží nabídky, když se od Krista učí milovat a odpouštět. Ta dvě slova úplně stačí. Vlastně jen to první, protože podle apoštola Pavla *láska všechno omlouvá, všemu věří, nikdy nezoufá, všechno vydrží, nikdy nepřestává*. Když svět objeví skutečnou lásku, najde i novou naději a znovu ocení krásu rodiny. Děkuji všem, kteří se do tohoto díla obnovy zapojí, a všem ze srdce žehnám.

Úvod

MUDr. Jitka Krausová, OV

Milí čtenáři, než otevřete galerii obrazů a obrázků svatých a kandidátů svatosti, dovolte napřed dvě podobenství o svatých.

Svatý jako obraz Boží

Každý člověk je stvořen jako obraz Boží (Gn 1,26). Obraz Boží, kreslený nejlépe podle vera ikon = Krista, se má co nejvíce podobat Bohu, a přece být originál. Jako kdyby jednu kyticí, natož jednu dívku namalovalo několik mistrů malířů – Rembrandt, Mánes, Monet, Picasso... Obraz v člověku maluje sám Duch Svatý, člověk je malován a překáží či pomáhá, spolupracuje na svém obraze, připodobňuje se a odpodobňuje. Když je obraz dokonale, ale originálně podobný Bohu, vzniká svatý. Východní bratři nazývají křesťana *kristupodobnyj*, svatého *kristupredobnyj* a Matku Boží *prepodobnejšaja*. Bůh je nezměrný, obraz se nikdy nemusí opakovat, žádná reprodukce, žádný klon! Existují ovšem malířské školy, směry a v duchovnu taktéž: třeba františkánské malování, salesiánské, fokoláre, škola vdov, manželů, kněží diecézních atd. Pokud je v okamžiku smrti obraz *prepodobnyj*, kompatibilní s Ježíšem Kristem, projde do věčného společenství s Bohem. Pokud tomu tak není, putuje obraz do restaurátorské dílny. Tam se nejen odstraní, co do něj nepatří, no seškrábnutí může bolet, ale doplní i to, co chybí. Kéž není nikdo tak odpodobněn, že by už nebylo co restaurovat.

V čem se člověk podobá Bohu jako jeho obraz? Jistě ne ve všemohoucnosti, vševědouce atd. Ale v mnohém jiném – svobodné vůli, moudrosti. Podobáme se Bohu, který je dle zjevení Lásky. Podobáme se Trojjedinému Bohu, v němž každá Osoba miluje, přijímá lásku a spolumiluje. I my jsme schopni milovat, přijímat lásku a spolumilovat – ve vztahu k Bohu i k druhým. Bůh nás stvořil jako bytosti schopné lásky ve všech jejích rozměrech, jako bytosti milující, přijímající lásku, spolumilující. Dokonalostí obrazu Lásky je láska. Svatý má tedy především dokonalost lásky, bez toho by nemohl být svatý, viz Pavlovu Velepíseň lásky. Láska je ovšem trpělivá, velkodušná... Láska a dobro se projevuje v mnoha směrech, v ctnostech, jakýchsi ustálených návycích dobra

v určitém směru. Jsou zabarvením lásky a jejich mimořádný hrdinský stupeň církev zkoumá u kandidátů svatosti.

Světlo

„Křesťanská víra je ve své podstatě účast na vidění Ježíšově, zprostředkovaném jeho slovem (...). Ježíš je vztažným bodem naší víry. (...) Ježíšovo světlo se zrcadlí ve svatých a opět z nich vyzařuje.“ (J. Ratzinger in *Věřit, doufat, milovat*) Svatí, ať ti kanonizovaní, uznání církví, nebo nekanonizovaní, kterých je víc, vyzařují tedy světlo Ježíše. Překládají svým životem Ježíšovo vidění Boha a světa do konkrétních podmínek a okolností, do konkrétní doby a kultury, do konkrétního životního stavu. Tak jsou nám vzorem, inspirací.

Církev některé bratry a sestry uznává oficiálně za svaté. Nejde jen o jejich oslavu, svatí nám slouží přímluvou a tím, že jsou vzorem. Žádný z nich ovšem není neomylný, žádný s výjimkou Panny Marie není bez hříchu, nedokonalostí, slabostí. Žádného nelze následovat bez výhrad ve všem a bez rozumu. Ne se vším v jejich životě musíme souhlasit. Ne vše, i jinak dobré, je také přenositelné do jiné životní situace. Problémem životů svatých je někdy jejich přílišné oslavování, důraz na mimořádnosti, někdy zatajování negativních stránek. Když budeme číst tyto stručné medailony, prosím, vzpomeňme si na větu kdysi slavného duchovního spisovatele Fabera: „Ne to, co se dočteme v životopisech svatých, je udělalo svatými, ale co se tam nedočteme, to je uschopnilo, aby se stali tím, čemu se u nich podivujeme.“ Platí to dnes sice už méně, ale přesto ještě stále. Většinou se dočteme o jejich díle, kladných vlastnostech, o zevních zkouškách, méně o vnitřních bojích a negativních věcech. Kde jsem to našla, použila jsem.

Původně jsem hledala příklady pro laiky žijící v manželství, pro duchovní obnovy a později začal vycházet seriál Manželství – cesta ke svatosti v časopise *Rodinný život*. Reakce mne přesvědčily, že je dobré dát lidem příklady manželů z moderní doby. V knize jsou zahrnuti vyznavači žijící v manželství, jak manželské páry, které jdou společně směrem na oltář, tak jednotliví manželé, manželky – kandidáti svatosti. Časové období je rok úmrtí 1950 a dále. Takto zvolení manželé žili převážně ve 20. století. Občas jsem udělala výjimku. Za každým medailonem jsou otázky či podněty k možnému přemýšlení, rozjímání. Možná je nebudete

---

potřebovat a položíte si jiné. V každém případě v životech svatých nejde jen o informace jako o fakta, ale mělo by jít o in-formace, o to, co do nás vstoupí a formuje nás.

Mým přáním a úmyslem, s nímž jsem se plavila po vlnách internetu, hledala, překládala atd., je, aby kniha byla pro kněze a pracovníky v pastoraci jakousi zásobárnou příkladů pro jejich službu. Manželům může sloužit jako inspirace, podnět k rozjímání, ideálně i společnému. Možná, že někoho zaujme některý příklad tak, že se za ním vydá hlouběji a bude z toho nová knížka či třeba bakalářská práce. V každém případě já nepíši vědeckou stať. Tak promiňte svičce, když není světlo, ale není aspoň úplná tma.

Buď požehnán Trojjediný Bůh, jehož láska se odráží v lásce manželské. Přeji všem, aby se jejich obraz Boží vydařil, a manželům zvláště krásný jejich manželský portrét i s Kristem uprostřed.

Kanonický proces blahořečení a svatořečení vyznavačů podle současných platných zákonů

P. Pavel Hödl, S.L.L.

V této kapitole se budeme zabývat vyznavači, tj. osobami, které vzorně žily a svatě zemřely. Jen zběžně nastíníme, jak probíhá kanonický proces u mučedníků či u těch, kteří v následování Krista přišli o život, byť nedosahovali hrdinského stupně ctností.

Jediným účelem procesu o domnělém mučednictví je ověřit fakt smrti, jež nastala ze strany pronásledujícího z nenávisti vůči víře nebo jiné mimořádné hodnotě s vírou úzce spojené a která byla ze strany Božího služebníka přijata z lásky ke Kristu. Úmrtí přitom nemusí nastat okamžitě. Ověřuje se, zda nebylo důsledkem křesťanovy lehkomyšlnosti či neopatrnosti; pečlivě se dokazuje kardinální ctnost prozíravosti. Mučedník pozemským žitím nemrhá, protože jde o mimořádnou hodnotu, v rozhodující chvíli však neupřednostní holý život před zapřením svého Pána.

Na základě nedávno zveřejněného motu proprio papeže Františka Maiorem hac dilectionem (11. 7. 2017) se však otevírá cesta k blahořečení i těm věřícím, kteří následovali Božího Beránka až k oběti, ačkoli přímo nepodstoupili mučednictví, ani u nich nelze potvrdit hrdinské ctnosti. Sebeobětování podnětené a podporované milosrdnou láskou zaslouží stejný obdiv a je vzorem pravého, naplněného a příkladného připodobnění se Pánu. Kandidát blahořečení musí v tomto případě vyhovovat těmto požadavkům: svobodné a dobrovolné obětování života a hrdinské přijetí jisté smrti z lásky ke Kristu v krátkodobém časovém úseku; vazba mezi obětováním života a předčasnou smrtí; alespoň běžný stupeň křesťanských ctností před obětováním života; dále pověst svatosti v církevním společenství až do smrti a nezbytnost zázraku, který se udál na přímluvu Božího služebníka po jeho smrti.

Celý kanonický proces blahořečení a svatořečení vyznavačů krouží okolo ctností. Je nutno doložit, že Boží služebník úměrně svému věku dozrál ve ctnostného člověka. Nejdůležitější je přitom prokázat

tzv. hrdinský stupeň božských ctností; nedůležité nejsou ani ctnosti kardinální, ani ctnosti stavovské.

I když je právní konání rozděleno do dvou fází, obvykle diecézní a římské, a je dále rozdrobeno do mnoha přesně vymezených úkonů, jedná se o jeden jediný, souvislý a celistvý proces: diecézní fázi zahajuje kompetentní biskup (či ten, kdo je mu postaven naroveň) a proces končí tím, že papež svou autoritou prohlásí daného křesťana za svatého. Blahořečení, jakkoli je významné, je pouze mezistupeň, jde o dovolení kultu. Kanonizace je naopak úkonem mimořádného učitelského úřadu. Drtivá většina teologů se shoduje v tom, že je tento akt neomylný.

Proces usiluje najít nejvyšší možnou míru jistoty, že daný Boží služebník dosáhl svatosti. Všichni, kdo jsou zapojeni do procesu, hlavně instance vatikánské, vlastně pomáhají papeži, aby svou autoritou případ dobře rozhodl. Uzná-li to za vhodné, smí Svätý otec do celého procesu kdykoli vstoupit nebo ho i ukončit.

Účelem přípravné fáze je ubezpečit se, že existuje naděje na jeho zdárný výsledek. Zkoumá se, zda se opravdu daný křesťan těší pověsti svatosti v Božím lidu.

To zjišťuje postulátor, který je svobodně jmenován tzv. aktorem procesu. Aktorem procesu může být jakákoli osoba nebo církevní instituce. Aktor má za úkol především zajišťovat proces po finanční stránce. Postulátor shromažďuje podklady do tzv. libellu. Jeho obsahem je životopis daného křesťana, který umřel v pověsti svatosti; všechny jeho publikované spisy; dále listiny svědčící pro danou kauzu či proti ní. Kompetentní biskup se dotazuje sousedních sídelních biskupů, zpravidla biskupské konference, jestli něco vznášejí proti případnému procesu. Kompetentní biskup se také dotazuje Svätého stolce, zda něco nenamítá proti započítí takového procesu. Jde však o konzultaci, nikoli žádost o povolení; výsledkem je udělení tzv. nihil obstat. Kompetentní biskup, tj. ten, na jehož území je nejvíce důkazního materiálu, daný libellus přijímá tím, že vydá edikt. **Od této chvíle je zesnulý křesťan nazýván Božím služebníkem.** Biskup ustaví tribunál složený z biskupského delegáta (případně samotného biskupa), promotora iustitiae a notáře. Promotor iustitiae trochu připomíná prokurátora; dohlíží nad spravedlností a objektivností. Tato trojice musí být následně u všeho přítomná.

Vydané spisy šetří teologové cenzoři, ti zkoumají jejich pravověrnost a dobré mravy. Zároveň tribunál ustanovuje historickou komisi, která se

dá do pátrání po nevydaných spisech a po všech dokumentech pro proces důležitých. Závěr jejich zkoumání pak předloží tribunálu.

Tribunál shromažďuje svědecké výpovědi až tehdy, když je u konce sběr dokumentů. Pokud by ovšem hrozilo, že by z různých důvodů k nějakým hodnotnějším svědeckým výpovědím nemuselo dojít, je dovoleno je učinit hned po zahájení procesu.

Svědky předvolává jednak postulátor (vystupuje jako obhájce Božího služebníka), ale také sám biskupský delegát, kdykoli potřebuje něco dovysvětlit.

Svědkové jsou hodnoceni s ohledem na jejich osobní profil a také na to, jakého původu jsou jejich informace. Otázky na jednotlivé svědky jsou předem pečlivě připraveny promotorem iustitiae. Shromážděná akta se musejí zveřejnit, aby do nich mohly zúčastněné strany nahlédnout.

Dále se vypracuje deklaráce o tom, že se danému služebníku Božímu neprokazuje veřejná úcta, navštíví se proto jeho hrob a místa, kde žil. Akta jsou následně přeložena a uzavřena, jsou opatřeny dvě další kopie, vše je zapečetěno. Originál zůstává na diecézní kurii a dva exempláře jsou náležitým způsobem poslány s doprovodným zapečetěným dopisem, v němž jsou povinné přílohy, do Říma. Tím končí diecézní fáze procesu, tribunál, postulátor i ostatní činitelé pozbývají svého úradu; fáze římská nastává.

Řím přezkoumá pečetě a jiné formalities, veřejně zásilku otevře, překontroluje, že její obsah odpovídá zákonným požadavkům, a dekretem udělí aktům právní platnost. Jednotlivé exempláře dá svázat do bílých desek. Jedno vyhotovení je uloženo do vatikánského archivu, jedno je předáno novému postulátorovi, kterého s dovolením kongregace jmenuje aktor. Postulátor má mít trvalé bydliště v Římě. V římské fázi procesu si může jmenovat i vnějšího spolupracovníka.

Pro každý proces je dále jmenován z lidí pracujících na této kongregaci tzv. relátor, který spolupracuje s postulátorem. On zkoumá všechny úkony a posuzuje, jestli jsou důkazy dostatečné k tomu, aby se dospělo k blahořečení, respektive k prohlášení hrdinských ctností. Relátor bude později na různých grémiích předkládat danou kauzu. Postulátor vypracuje na základě akt tzv. pozici. Jen zcela výjimečně může kongregace akceptovat dodatečně nějaký nový významný důkaz.

Postulátor předá hotovou pozici relátorovi a ten ji předloží v případě tzv. starých kauz (tím rozumějme starší 50 let) consiliu historiků

a posléze i teologům na zvláštním kongresu. Je jich celkem osm a k nim se přidružuje pozoruhodná postava zvaná prelát teolog neboli promotor fidei, dříve se mu říkalo advocatus diaboli. Jeho posláním není nic jiného než zavčas vyřešit sporné teologické otázky. Promotor fidei přijímá posudek pěti nezávislých historiků. Historikové vlastně dokazují, zda jsou vykonaná historická bádání dostatečná k tomu, aby celistvě objasnila život a dílo Božího služebníka. Dále se vyjadřují k tomu, jestli jsou shromážděné dokumenty věrohodné. Nakonec mají odpovědět i na to, zda jsou tyto dokumenty a jejich obsah pevným základem k tomu, aby se mohli teologové a dále kardinálové s biskupy vyslovit ohledně pověsti svatosti a hrdinských ctností. Velmi často jde o posouzení mystických úkazů.

Teologové pošlou ještě před zvláštním zasedáním promotoru fidei své postřehy o tom, kde by se mohly vyskytovat ony kontroverzní body. Promotor fidei pak písemně vyzve ostatní kolegy, aby před stanoveným zvláštním zasedáním právě na tyto body soustředili svou pozornost.

Ze stanovisek censorů teologů a jejich hlasování se sepisuje tzv. Relatio et vota, ta se svazuje do červených desek. Požaduje se kvalifikovaná, tedy dvoutřetinová většina. Je nezbytné, aby tyto posudky (vota) odpovídaly na ony problematické body. Nežřídka si promotor fidei vyžádá od relátora či postulátora doplňující vysvětlení. Poté se znovu schází zvláštní zasedání teologů, na němž se s konečnou platností upřesní jejich stanoviska.

Ve spisu Relatio et vota promotor fidei s ostatními teology jednoduše odpovídají na jedinou pochybnost: zda Boží služebník dosáhl hrdinských ctností a zda se opravdu těší pověsti svatosti.

Od censorů teologů postupuje proces, nejsou-li námitky, na zasedání kardinálů a biskupů. Nakonec sám prefekt kongregace donese papeži výtah z celého šetření s doporučením.

Papež může vydat dekret o hrdinských ctnostech. Od té chvíle je daný křesťan titulován jako ctihodný služebník Boží.

Ještě před tímto bodem nebo i po něm se rozbíhá další proces, který je vlastně shodný s procesem prvním, a to je **proces o domnělém zázraku**. Zjišťuje se, zda se opravdu uskutečnil přirozeně nevysvětlitelný div a zda se udál na přímou přímluvu Božího služebníka. Jediný rozdíl oproti prvnímu procesu je v tom, že už se nezkoumá život Božího služebníka a jeho ctnosti, ale tzv. fama signorum (pověst, že se na jeho přímluvu dějí zna-

mení) a samotný domnělý zázrak. Do procesu jsou zapojeni nezávislí odborníci, zpravidla lékaři. To platí též o vatikánské fázi tohoto procesu. Pozici o domnělém zázraku, dříve než ji začnou zkoumat teologové, musí posoudit lékařské consilium. **Na závěr procesu vydává papež dekret o zázraku.**

Poté se oznámí den a místo **blahořečení**. Postulátor vyhotoví liturgické texty a jiné náležitosti. Po blahořečení papež vystaví své breve o blahořečení. Za obvyklých podmínek se rozbíhá druhý proces o domnělém zázraku. Pokud dopadne úspěšně, oznamuje papež **kano-**
nizaci, kterou osobně provede, a nechá o tom vyhotovit bullu. Tím se celý proces uzavírá.

ITALSKÉ BELCANTO

V italském belcantu našich svatých a příkladných manželů jsou přítomny určité společné rysy, jakési melodie pozadí. Abychom se znovu a znovu neopakovali u jednotlivých manželů, shrneme nejdůležitější zde.

Itálie a – Itálie. Není prakticky jedna Itálie. Rozdíl mezi jednotlivými regiony jsou mnohem větší než jinde, i díky historii a pozdnímu sjednocení Itálie. Je velký rozdíl mezi severem, ovlivněným po dlouhou dobu Rakouskem, středem země a chudým, dlouhodobě zaostalým jihem s přetrvávajícími vztahy k padronemu, pozemkovému vlastníkovi na úrovni středověku ještě dlouho do 20. století. Průmyslový vyspělý sever se základnami socialistického a komunistického hnutí kontra zbytek země a zejména jih. V jednom vtipu se říká, že Angličan s Italem prodělá, když si neuvědomí, že jeho protějšek není Ital, ale Miláňan. Region v Itálii znamená mnoho.

K tomu patří i emigrace. Itálie patřila k velmi chudým zemím, zejména její jih patřil k vůbec nejchudším oblastem Evropy. Byla proto klasickou zemí s velkou emigrací – do Severní a Jižní Ameriky odcházeli buď jen muži za prací jako otec P. Pia, nebo celé rodiny jako předkové papeže Františka. Emigrace se také více dotýká našich italských manželů.

Fašismus je neodmyslitelnou součástí pozadí našich manželů. Samozřejmě všichni víme, že v Itálii byl fašismus, Mussolini, ale mnohdy si neuvědomíme – jak dlouho! Mussolini převzal moc pochodem na Řím r. 1922 a fašismus trval do r. 1943 nebo 1945 podle toho, kdy byla určitá část Itálie osvobozena. Tedy 20 let! Celá generace. To je jiné než 6 let nacismu u nás či 14 let v Německu. Víme, jak nám zalezl „socialismus“ pod kůži za dlouhých 40 let. 20 let bylo třeba opravdové víry a rezistence. Navíc v r. 1929 byly podepsány Lateránské dohody s Vatikánem a katolictví se stalo státním náboženstvím. Mohlo to zmást. Neznamenal to ale, že fašismus by nebyl protikladný křesťanství a nezápasil s církví o duše lidí. Duce si třeba zařídil monopol v mládežnických organizacích, Národní sdružení bylo pro chlapce povinné od 8 do 14 let, ostatní organizace byly rozpuštěny. Mussolini byl vzdělaný, mluvil více jazyky, psal práci o Husovi, postupoval ze začátku opatrně a antisemitismus nebyl nedílnou součástí

italského fašismu. (Ten přinesli až Němci, a Italové se mu příliš nepodvolili.) Fašismus zvítězil nad socialismem. A tak zpočátku zaslepil oči mnohým. I Churchill v r. 1927 prohlásil, že kdyby byl Italem, stal by se fašistou. Postupně přitluhuvalo a Duce uzavřel pakt s Německem, začal koloniální válku v Etiopii atd. Mnozí z našich manželů byli přímo antifašisté, persekuováni, jiní jen věrní katolíci, loajální papeži, a proto také diskriminováni. Dotklo se to prakticky všech, byla to zkouška víry pokušitelem fašistické legitimace jako u nás legitimace komunistické, pokušení kolaborace s režimem.

Ostatní politické zvraty, poválečná bída, nebezpečí vzniku komunistického režimu legální cestou po válce i později (r. 1976 měli komunisté ve volbách skoro 35 %), příslovečná politická nestabilita vlád, teror Rudých brigád v 70. letech (kandidátem svatosti je i jimi unesený a zavražděný premiér Aldo Moro) i méně známý pravicový teror – to vše vytváří mozaiku pozadí.

Mafie a korupce. Bohužel, toto zlo ve společnosti silně ovlivňuje zejména jih, ale není přítomno jen na jihu a v Neapoli. Hnutí „*mane pulite*“ = „čisté ruce“ z 90. let zatřáslo systémem, když zjistilo, že bez povinného úplatku se nekonalo snad nic veřejně prospěšného, ani humanitární pomoc. *Mane pulite* přivedilo rozklad nejen socialistické strany, ale i křesťanské demokracie. Tím víc oceníme naše manžele, kteří si ve veřejné správě a politice zachovali čest. Chobotnice ale nezahynula.

Katolická akce. U našich manželů se opakuje jako refrén *Azione Cattolica* = Katolická akce (KA). Mnoho z nich jí bylo formováno v mládí, mnoho do ní bylo zapojeno i v dospělosti. KA vznikla z podnětu papeže Pia XI. Působí tedy už přes 150 let. Měla zajišťovat účast laiků na činnosti církve pod vedením kněží, na činnosti uvnitř církve i prosazování katolických postojů ve společnosti. Snažila se a snaží se dál formovat zralé a věrné laiky. Stojí na čtyřech základech: modlitba, formace, oběť a apoštolát. V praxi měla mnoho různých programů a činností na úrovni farností a diecézí. V Itálii byla mohutnou silou a dosud je.

Tak pojďme si poslechnout belcanto jednotlivých italských zpěváků.

„Vstaneme z mrtvých“

SB Ulisse a SB Lelia AMENDOLAGINE

Ulisse 14. 5. 1893 – 30. 5. 1969; Lelia 4. 5. 1893 – 3. 7. 1951

Manželé Amendolagine se narodili ve stejném roce, Ulisse (znamená Odysseus) v Salernu 70 km od Neapole, Lelia v Potenze na jihu Itálie. Oba pocházeli z úřednických rodin, které se po různých štacích usadily v Římě. Ulisse vystudoval práva a pracoval jako státní úředník na odboru demografie ministerstva vnitra. Byl pohledný mladý muž a měl dobrou práci s jistým platem státního úředníka, takže byl velmi dobrá partie, po níž se ohlížely nejen siňoriny, ale i jejich matinky. Lelia po studiu vyučovala ve škole, pak pracovala za bankovní přepážkou a později v státní knihovně pro učitele. Když se poznali, byl jí Ulisse ihned okouzlen. Nazýval ji „sladkou učitelkou“ a „usměvavou slečnou“. Lelia zase obdivovala jeho charakter: vyrovnanost, přemýšlivost, zdvořilost a vnitřní hloubku. Oba měli společné rysy duchovní, a to hlubokou víru a touhu vytvořit dobrou křesťanskou rodinu. V r. 1929 se zasnoubili a 29. 9. 1930 byla svatba v jejich farním kostele sv. Terezie z Avily na Corso d'Italia.

Už ze začátku byla jejich touha po dobrém křesťanském manželství vystavena zkoušce. Spolu s nimi žili jeho rodiče, Leliina matka a hlavně Ulisseho sestra s manželem a synem. Tato sestra měla nešťastnou povahu a byla zdrojem intrik v rodině. Mladí manželé si museli vyhradit svůj prostor, slušně, ale jasně a pevně. Brzy přicházely děti jedno po druhém. První syn už 30. 5. 1931 a pak do r. 1935 přibyli další tři kluci a nakonec ještě i dcerka. Všechny vítali jako dar. Lelia s manažerským nadáním vedla celou velkou domácnost. Vždy s pokojem, ale zároveň neústupně trvala na společné modlitbě s manželem. Ulisse umístil k nohám jejich manželské postele dvě klekátka, kde začínali a končili den společně modlitbou, jen sami dva. Věnovali velkou pozornost výchově dětí, jejich vzdělání a volnému času. Za války byl hlad, přidělový systém nebyl funkční a Ulisseho plat nestačil. Ulisse se přesto nikdy neuchýlil k tzv. černé tašce, jak se říkalo úplatkům. Zdvořile odmítal jakoukoli formu takového daru, ať to byla jen kytice nebo celý litr oleje, který byl za války cennější než peníze. Riskoval. Fašisté si všímali jeho katolické věrnosti a loajality k papeži. Nadřízení uvažovali, že ho předčasně penzionují, aby ho odstranili z úřadu. Nakonec mu hrozila deportace do Německa na nucené práce,

proto utekl. Schovával se v kněžském semináři v Římě, kde vskrytu pracoval jako knihovník. Po válce se vrátil do úřadu a pokračoval dál ve své práci. Netoužil po odvetě ani po nějaké zvláštní kariéře. Byl respektován jako velmi schopný člověk, vždy ochotný dřít, ale zároveň měl i velmi přísné nároky na spolupracovníky, což se každému nelíbilo.

S Lelií žili doma prostý život. Oba se od počátku účastnili aktivně na životě své farnosti, která byla ve správě bosých karmelitánů. Ve spiritualitě Karmelu našli duchovní zázemí a stali se karmelskými terciáři. V centru jejich zbožnosti byla vždy Eucharistie a Maria. V takové atmosféře z jejich pěti dětí dva synové dozráli k duchovnímu povolání. Giuseppe se stal karmelitánem, knězem jako o. Rafaello, a Roberto diecézním knězem. Giuseppovi napsala maminka po jeho vstupu do řehole: „V jakýchkoliv podmínkách a v jakémkoli životním stavu vždy máš hledat to, co slouží pro nebe. Jen Bůh ví, zda je pro koho vhodnější kněžský nebo laický stav, a to musíme nechat na Něm.“ Svědčí to o jejím pochopení svatosti v každém stavu. Dlouhé roky cítili jako osobní bolest duchovní stav Leliiny sestry a jejího manžela, vzdálených od víry. Byl to podnět k vytrvalé přímluvné modlitbě. A skutečně po letech se sestra s celou rodinou i vlivem jejich příkladu života navrátila k víře.

Po válce Lelia onemocněla rakovinou. Bolestivá nemoc se táhla několik let. Ve svém utrpení se vždy s důvěrou obracela na Madonu, jejíž karmelský škapulíř nosila a s nímž zemřela a byla pohřbena. Škapulíř byl pro ni nejen znamením ochrany nebeské Matky, ale také závazku k následování Mariiných ctností. Byla velmi trpělivá a duchovně dozrávala. Zemřela 3. 7. 1951. Ulisse žil ještě 18 let. Dál pracoval a modlil se. V 68 letech dostal poprvé lehkou mrtvičku a za 4 roky druhou, která ho už upoutala na lůžko. Následovaly roky utrpení. Ponořoval se do modlitby a nazírání Pána. Postupně ale docházelo k fyzickému i psychickému úpadku a poslední roky bylo jeho vědomí střídavě zastřeno, jak tomu bývá u těžké arteriosklerózy mozku. Dokud mohl, svědčil o své důvěře v Pána. Zemřel v náruči své dcery.

Na náhrobku mají manželé nápis, který určil sám Ulisse: „Vstaneme z mrtvých.“ Památka na manžele se neztrácela, naopak rostla úcta k nim, a tak byl v r. 2004 zahájen DP v přítomnosti čtyř dosud žijících dětí. Ukončen byl r. 2011. Jestliže budou manželé blahořečeni, budou jejich ostatky přeneseny ze hřbitova do nyní už baziliky sv. Terezie, do jejich domovského kostela.

- *Jaké místo má společná modlitba v naší manželské intimitě?*
- *Jak si vymezujeme prostor pro naše manželství v soužití s širší rodinou?*
- *Skoro každý má dnes v příbuzenstvu někoho, kdo je nevěřící nebo je věřící, ale nežije podle zásad víry. Jaký je náš postoj? Je to pro nás modlitební úkol, nebo je to „jejich problém“?*

Venkovský román aneb učíň nás svatými

ct. Sergio a Domenica BERNARDINI

Sergio 20. 5. 1882 – 11. 10. 1966; Domenica 12. 4. 1889 – 27. 2. 1971

Sergio i Domenica se narodili a vyrostli v severní Itálii v provincii Modena, v kopcovitém regionu Pavullo. Sergio byl starší ze dvou synů prostých rolníků. Jeho život se jakoby dělí do dvou bloků. Do svých 30 let žil pokojně a provozoval větrný mlýn. V 25 letech se oženil s Emilií Romani a měli brzy dva syny a dcerku. Sergio byl šťastný a říkal: „Bůh mi dal opravdu vše. Jak je dobrý!“ Ale pak... během let 1908–1912 přišlo sedm zastávek křížové cesty – sedm úmrtí. Zemřeli oba rodiče, bratr, manželka a všechny děti, jako poslední malá dcerka v červnu 1912. Ve svých 30 letech zůstal Sergio na světě zcela sám. Sám a s dluhy za léčbu a pohřby. Jeho modlitba byla jako modlitba Jobova: Bůh dal, Bůh vzal, budiž jméno Páně pochváleno. Rozhodl se odjet za prací do Ameriky jako mnoho jiných Italů (i třeba otec P. Pia) a vydělat tak peníze na splacení dluhů. V Americe pracoval v dole ve státě Illinois. Při výbuchu v dole byl těžce zraněn a ležel několik měsíců v nemocnici. Na konci r. 1913 se rozhodl vrátit se domů, protože viděl americké prostředí, nepřátelské katolické víře, jako nebezpečí pro svou víru. Penězi za pojistku z úrazu uhradil hlavní část dluhů. Na znamení vděčnosti za návrat daroval kostelu v rodišti nádherný křišťálový lustr. Co měl nyní ale dělat se svým životem? Modlil se, radil se. Jeho farář mu doporučoval stát se knězem nebo řeholním bratrem. Sergio se ale necítil hoden a navíc cítil jiné povolání – k rodině. Radil se, ale nenechal za sebe rozhodnout jiné. A pak se seznámil s Domenicou.

Domenica Bedonni pocházela z téhož kraje. I její rodiče byli prostí, opravdově věřící lidé. Byla živé, veselé povahy. Její původní touha po klášteře se neuskutečnila a později zemřel její snoubenec. Od svých 23 let měla jasno, že její povolání je rodina, a toužila po tom, aby se některé

z jejích dětí stalo knězem nebo řádovou sestrou. V r. 1913 ji strýc seznámil se Sergiem. Domenica o tom později napsala: „Ano, byl vdovec, ale okamžitě jsem cítila, že je to velmi dobrý člověk. Vyzařoval důvěru a respekt. Věděla jsem, že velmi trpěl, a bylo mi ho líto. Modlila jsem se a hned jsem učinila rozhodnutí: Vezmu si ho, Pane, je-li to Tvá vůle. Dej mi prosím hodně dětí, a pokud se Ti to líbí, ať se zasvětí některé Tobě.“ I Sergiovi se Domenica líbila, přeskočila jiskra.

Svatba byla 19. nebo 20. 5. 1914 (je trochu nejasno v matrikách). Na svatební cestu jeli na výlet do Benátek. Usídlili se v místě, kde měla Domenica zděděné pozemky. Za rok po svatbě se narodila dcera, která dostala jméno po Sergiově zemřelé dcerce, Igina. Roku 1916 musel Sergio narukovat do války. Po válce žili na hospodářství i s Domeničinou sestrou, válečnou vdovou, a její dcerkou. Brzy po válce také Domeničina maminka ochrnula po mrtvici. Sergio byl velmi pozorný, vyrobil jí kočárek jako invalidní vozík, aby se mohla dostat ven.

Postupně se jim do r. 1925 narodilo dalších sedm dcer, celkem tedy měli osm holek! Jak dcery rostly, vznikl rodičům problém. Na studia rozhodně nebyly peníze, a přesto chtěli dát dětem dobrou lidskou i náboženskou výchovu. Farář jim doporučil nový Institut zbožné společnosti sv. Pavla založený donem Alberionem v Albě, který poskytoval dívkám vše, co potřebovaly. Díla založená bl. donem Alberionem tvoří tzv. paulínskou rodinu, jejíž spiritualita se odvozuje od sv. Pavla, a jsou zaměřena k apoštolátu, a to hlavně tiskem. Dnes jsou rozšířena v mnoha zemích světa i u nás. Alba, 50 km na jih od Turína, je od regionu Pavullo daleko a pro venkovská děvčata v té době to bylo opravdu hodně daleko. 21. 1. 1927 tam Sergio odvezl dvě nejstarší dcery a několik dní zůstal, aby jim usnadnil přechod do nového prostředí. Při té příležitosti vstoupil i s manželkou do Unie paulínských spolupracovníků. Sergio chápal Domeničiny obavy o dcery v takové dálce. Proto donesl domů z Alby pochoutku, kterou dcery dostaly v institutu – nebyly to sladkosti firmy Ferrero, která je domovem v Albě, ale bílý chléb! Ať Domenica vidí, jak se tam mají dcery dobře. Na venkově byl tehdy mimo svátky jen tmavý chléb. Postupně do institutu odvezl na výchovu všechny dcery, tak jak dorůstaly. Šest z nich se stalo řádovými sestrami, jedna františkánkou a pět přijalo za své paulínské heslo: „Naší hnací silou musí být myšlenka na duše.“ Dvě se rozhodly pro cestu manželství. Ukazuje to, že měly všechny skutečnou svobodu volby.

V r. 1927 se narodil konečně první syn Medardo a v r. 1928 druhý syn Giuseppe. V r. 1931 se oba manželé ve snaze prohloubit svůj duchovní život stali františkánskými terciáři, slib složili do rukou pátera kapucína. Medardo chtěl být od dětství knězem, ale po kázání kapucínů o misiích se nadchl pro misie. Ve svých 10 letech proto vstoupil do malého semináře kapucínů a o rok později ho následoval Giuseppe.

To vše znamenalo velkou finanční zátěž pro rodiče, kteří navíc zůstali téměř sami na všechnu práci na poli. V r. 1939 museli dát do pronájmu nejen hospodářství, ale i dům a nalézt si provizorní bydlení. Určitou dobu Domenica prala pro kapucínský institut pečující o staré lidi a Sergio pracoval v semináři, kde byli synové. Tam pekl chléb a dohlížel nad jídlem pro celý seminář. V době válečné nouze to byl zodpovědný úkol. Mladí kluci byli stále při chuti. Sergio přilepšoval synům – ale tak, že jim opakovaně dával svůj příděl. Později se mohli manželé vrátit domů. V r. 1944 partyzáni dobyli oblast a zůstali tam měsíc. Po jejich odchodu přišli Němci a mstili se, zastřelili sedm civilních osob. Sergia také přes jeho věk nakrátko zadrželi. Ke konci války se fronta pohybovala ve zdejší kraji přes obrannou linii. Při požáru od bomb byla těžce zraněna dcera, ale uzdravila se.

Ke konci války začali Bernardinioví stavět jiný, pohodlnější dům a jednu místnost vyčlenili jako domácí kapličku. Dostali pak i povolení, aby se zde sloužila mše svatá a byla uchovávána Eucharistie. Kaplička se stala středem domu. Velikou radostí byl pro ně r. 1947 odjezd dvou dcer paulínek na misie do Brazílie a na Filipíny, později na misie odjela i třetí dcera. V r. 1951 pak vrchol radosti pro celou rodinu – Medardo neboli bratr Sebastiano byl vysvěcen na kněze a v r. 1953 i Giuseppe neboli bratr Germano. O dva roky později se poprvé sešli po dlouhé době všichni doma, všech dvanáct členů rodiny při příležitosti návratu dcer z misí na odpočinek do Itálie. Radostné zastavení na pouti života, potěšení s dětmi a dětmi ve službě Pánu s rodiči – a zase dále. V srpnu 1957 byl P. Germano poslán do Smyrny, nyní Izmiru v Anatolii v Turecku, na misijní území. Později tam byl biskupem (1983–2004).

Sergio s Domenikou nakonec už nezvládali práci, museli dát majetek opět do nájmu a bydleli na různých místech, až se na nějakou delší dobu zabydleli v Pavullu, asi 12 km od rodné Domeničiny obce. Zde byl Sergio jednou při cestě do kostela sražen autem. Utrpěl těžké zranění hlavy a zůstal už trvale slabý. Odmítl soud, nechtěl mladému viníkovi pokazit

budoucnost. O této velkodušnosti svědčila pak sama mladíkova matka při DP. V r. 1963 oslavili o rok dříve zlatou svatbu, protože byly jejich děti v Itálii zase jednou zpět z misíí. Mše svatá byla ve farnosti, kde po tři dny předtím proběhla kázání o povolání ke kněžství, k řeholnímu životu a k manželství. Celou rodinu pozval na audienci arcibiskup Modeny, který se obrátil na Sergia se slovy: „Ó náš velký Mojžíš!“ Když se pak vrátili domů, Sergio měl o tom reflexi: „Viděli jsme, jak nás arcibiskup chválil. Všichni dělali takové komplimenty, všichni věří, že jsme dobří, (...) je to podnět. Máme velikou zodpovědnost. Mě to vedlo k tomu, že slibuji, že se ještě více budu snažit stát se lepším.“

A ještě jedna velká radost přišla. Při Germanově primici Sergio na blahopřání odpovídal: „Ano, jsem šťasten, protože se splnila má touha, ale chtěl bych mít více synů, aby se mohli stát kněžskými misionáři.“ Přirozeně to nebylo možné, a přece se jim to splnilo, když r. 1963 adoptovali nigerijského seminaristu a zaplatili jeho studia v Římě. Bylo to něco jako naše Adopce na dálku. Říkali, že je to náhrada za jejich syna P. Sebastiána, který nebyl poslán na misie. Za to byl dobrý kazatel a duchovní vůdce mládeže a handicapovaných. Byla to dobrá „náhrada“! Felix A. Adeosin Job (* 1938), vysvěcený na kněze v 28 letech, byl horlivým knězem, už v 33 letech se stal biskupem a později arcibiskupem a předsedou nigerijské biskupské konference. Sergia a Domeniku nazýval papa a mamma, jejich fotografie visely v jeho rezidenci a vzýval je jako své přímluvce. Abdikoval pro věk r. 2013.

V r. 1964 se dcera Maria provdala v jejich domácí kapli, oddal ji její bratr. Sergio s Domenikou získali v dobrém zeti spolehlivou oporu. Bylo to třeba. Téhož roku nastal u Sergia tělesný úpadek, s nímž se pojilo i duchovní drama, včetně silných skrupulí. Ztratil chuť do života, cítil se velkým hříšníkem, nehodným Boží lásky, který si zaslouží peklo. Téměř dva roky proběhly v této duchovní temnotě. Na všechna ujišťování svých dětí a kněží odpovídal: „Pán je dobrý, já vím, že je dobrý, ale já (...) kéž bych mohl být lepším. Copak vy nechcete být lepší?“ Farář to interpretoval jako zkoušky, které mají jen svatí.

V posledních měsících života v r. 1966 se mu navrátila důvěra v lásku Boží. Duchovně se připravoval na setkání s Kristem a až do konce opakoval stále dětem, aby se staly svatými. Zemřel 11. 10. 1966, za přítomnosti syna P. Germana. Jeho poslední slova byla slova modlitby v litanii „učíš nás svatými“. Jako by to bylo základní heslo jejich života. Syn kněz měl při

žadušní mši svaté v okamžiku proměnění jasný vjem, že duše jeho otce je povolána do nebe. Samotný pohřeb byl spíš jakási oslava.

V r. 1968 se provdala poslední dcera, opět doma. Domenica žila s prodvanými dcerami. Jak plyne z její korespondence, brala svaté přijímání jako setkání s Tím, který první prošel smrtí a zmrtvýchvstáním, a přípravu na konečné setkání s Ním – na smrt. 22. 2. 1968 dostala mrtvici. Žila ještě pět dní při vědomí, plně odevzdána. Dcera pak napsala své sestře na misiích: „Nikdy ani na okamžik neprojevila obavu. Byla jako osoba, která dokončuje důstojně slavnostní ritus (...) její dokonalou oběť konanou pro věčnost podle vůle jejího Pána.“ Zemřela 27. 2. 1971. Pohřeb byl podobná slavnost jako u Sergia. Na oba pohřby přišlo mnoho lidí, kolem 50 kněží a věřící i kněží říkali: „Zemřel svatý, zemřela svatá.“

Manželé celý život využívali možnosti ve farnosti a ve třetím řádu, např. účastnili se věrně každou neděli nešpor ve farnosti. Jejich duchovní život vyznačovala mariánská zbožnost a zvláště vzývání Ducha Svatého. Ve škole Ducha Svatého se oni, prostí, málo vzdělaní, těžce pracující, naučili zvláštní jemnosti. Podle svědků se nikdy nehádali, spíše se předháněli v porozumění, soucitu. Přes těžké životní situace (vyhořela jim stodola, uhynulo stádo na nemoc, byla hospodářská krize) nikdy nepřestali pomáhat chudým. V jejich domě byl vždy talíř minestrone (typické italské polévky) a chléb pro potřebné a za války i pro uprchlíky.

Brzy po Domeničině smrti vydal místní farář Sergiovy myšlenky, které Domenica sepsala v posledních letech života. DP byl zahájen r. 2005 a uzavřen 2008. V r. 2015 byl vydán dekret o heroických ctnostech, takže manželům nyní náleží titul ctihodný/á. No a teď ještě zázrak.

Místo otázek podněty k rozjímání ze Sergiových myšlenek:

- „Nikdy jsem neztratil důvěru v Prozřetelnost, ani když děti přicházely a obtíže narůstaly. (...) Děkuji Pánu za všechny dary, které nám dal každý den, a také za utrpení a za sílu, abychom je přemáhali s trpělivostí. (...) Kříž je nutný, aby snížil naši pýchu, běda nám, kdybychom jej neměli. (...) Všechny věci se mnou mluví o Pánu. Když líbám tuto růži, líbám krásu Boží. (...) Moje děti jsou moje koruna a moje poklady. Kdybych jen mohl vysvětlit a dát pocítit všem matkám na světě, jaký je to dar, jaká velká milost mít děti a mít duchovní povolání ve své rodině. Vždy jsem si přál, aby moje děti dobře pracovaly pro svět, pro slávu Boží. Jsem rád, že mám hodně dětí, ale byl bych rád, aby i ostatní měli děti kněze, misionáře.“

- *V utrpení říkával: „Odvahu, s Pánem se pak budeme radovat celou věčností.“*
- *Dětem říkal: „Nyní vás žádám, buďte svatí. (...) Nepochybujte, že jste přešťastné, požehnané děti, které jsou povolány dobře činit. Jsme s vámi a každý den vás držíme svými modlitbami a posíláme požehnání. (...) Uvidíme se v nebi.“*
- *A Domenica: „Pán nám tolik požehnal, že mu nikdy nebudeme dost vděční.“*

Zralá láska se vždy otevírá druhým

SB Francesco a SB Maria Rosaria de Angelis BONO

Francesco 25. 10. 1948 – 24. 4. 1996; Maria 7. 10. 1955 – 15. 12. 2000

Oba manželé se narodili a prožili celý život na jihu Itálie. Otec Franka, jak všichni říkali Francescovi, byl člen finanční stráže, Mariin otec veterinář. Franco i Maria byli v mládí duchovně formováni v KA ve své farnosti a při diecézních akcích. V té době se také oba rozhodli pro službu druhým, a to konkrétně pro medicínu. Pod vlivem dobrého duchovního vedení se chtěli stát nejen dobrými lékaři, ale chtěli žít své povolání jako křesťanské poslání. Jak důležité je duchovní doprovázení mladých a jejich příprava pro křesťanská laická povolání! Franco se stal tedy lékařem, specialistou v anesteziologii, resuscitaci a také kardiologii. Od r. 1975 pracoval v městské nemocnici v Locri. Locri se nachází v Kalábrii na samé podrážce italské boty. Jeho nemocnice je nejvýznamnější v celém regionu. Zde se Franco seznámil s o 7 let mladší Marií, tehdy ještě studentkou medicíny. Maria byla rodačka přímo z Locri. Mladí poznali, že se jejich životní touhy doplňují, a zamilovali se.

Svatba 7. 10. 1978 byla spojena s poutí. Byli oddáni až v Assisi v kryptě svatého, jehož jméno Francesco nesl. Mnozí účastníci obřadu ještě dnes vzpomínají na silný okamžik, kdy během mše svaté oba snoubenci prosili sv. Františka o přímluvu za jejich manželskou jednotu a vyjádřili své rozhodnutí stát se společně svatými. Všichni přítomní cítili, že to není žádná formalita. Po dokončení studií medicíny Maria porodila první dvě děti a pak po odstupu následovaly ještě další tři. Celkem pět dětí: čtyři synové

a dcera. Poslední syn Francesco se narodil až po smrti svého otce, a právě proto nesl jeho jméno.

Franco byl velmi oblíbeným lékařem. V rámci svého oboru resuscitoval, přiváděl znovu k životu, ale také často doprovázel nemocné na jejich konečném úseku životní cesty. Byl příkladem stálé služby, spojoval odbornost s citlivostí vůči nemocným i jejich příbuzným a povzbuzoval svou vlastní hlubokou vírou i slovem. Jeho vztahy s kolegy a s celým personálem byly srdečné. Sílu ke službě bral z modlitby, četby Písma, ze svátostí a během let vyžíval. Současně byli manželé zapojeni do církevního života: Franco do KA a Maria byla členkou Hnutí fokoláre. I zde nejen čerpali, ale i dávali. Franco byl 9 let diecézním prezidentem KA, zatímco Maria sloužila jako zodpovědná Hnutí fokoláre v Locri.

Jak o nich později během procesu řekl jeden redaktor, „zralá láska se vždy otevírá druhým“. Ani manželská láska se nevymyká této pravdě. Oba společně dlouhé roky vedli diecézní kurzy přípravy k manželství, setkávali se s jinými manželi, byli k dispozici druhým svou profesionalitou a svou zkušeností. A toto vše vždy s úsměvem, s neokázalou pokorou. Franco vždy chtěl opravdu dobro. Byl v souladu se svým příjmením Bono. Nezaujímal konfliktní postoje, ale budoval; znovu navazoval vztahy, snažil se pochopit a sjednotit. Měl proto velký respekt i v těžkých a choulostivých situacích a většinou i u svých názorových oponentů. Právě proto přijal i výzvu z církve k obnově politické kultury. Kandidoval do městské rady Locri, byl zvolen na začátku r. 1993. Působil tam však pouhých šest měsíců. Jako radní byl vystaven v podstatě šikaně. Silně korupční prostředí jižní Itálie s klientelskými sítěmi a kmotrovstvím nebylo zralé na takovou změnu, ale dal aspoň příklad jiné politiky – jako možné služby obecnému dobru. I když to byla těžká zkušenost, nezahořkl. Snažil se dál přispívat ke změně kalábrijské reality, což je dlouhodobý proces.

V r. 1995 byli manželé delegáty na národním církevním sněmu v Palermu. Po návratu z něho Franco vytvořil pro diecézi linie pro budoucí pastorační úkoly, které jsou stále aktuální. Jeho linie jsou: 1) obnovení zákonnosti a veřejné morálky, 2) podpora sociálního citění a kultury spoluúčasti, 3) pochopení a rozšíření sociálního učení církve a 4) hledání nových forem solidní ekonomiky.

Neměl už ale čas přispět k jejich realizaci, protože na Bílou sobotu 6. 4. 1996 se stal obětí nehody při bobování. Vrhł se zachránit svého syna, což se mu podařilo, ale sám byl sražen a po 18 dnech v kómatu

zemřel ve svých 48 letech. Maria, popáté těhotná, to sice přijala s vírou v Boží Lásku, ale po narození syna prožívala velmi silně ztrátu otce pro děti. Věnovala se dál jim a medicíně. Svě posláním lékařky vyjádřila slovy: „Ve svém povolání se snažím žít evangelium. Vidět Ježíše v malém, nemocném, osamělém, v člověku na okraji – sociálně vyloučeném za mémi dveřmi, a dát se komukoliv čistě a prostě ve svém lékařském umění a toto moje ‚dát se‘ se mi navrací mnohonásobně ve vděčnosti, radosti, pochopení.“ Její práci ukončil jako blesk nádor pankreatu, na který zemřela ve svých 45 letech, pouhých 39 dní po jeho objevení. Během svého umírání oslovila všechny kolem sebe svým obnoveným „ano“ k Boží vůli. Zakladatelce fokoláře Chiaře Lubichové napsala: „Měla bych zanechat závěť, a tak chci říci: milovat Ježíše opuštěného, ne slovy, ale vždy víc, vždy lépe a konkrétně.“ Projevovala stálou starost o to, jak připravit děti na nové bolestné odloučení; opětovně jim slibovala, že ona a tatínek jim budou z nebe ještě více nablízku, a stále prosila: „Neztraťte víru!“

Po její smrti 15. 12. 2000 o ní Chiara Lubichová celému Hnutí foko napsala mimo jiné, že „byla mistrovským dílem lidským a Božím“. Po manželech je pojmenováno diecézní poradenské centrum pro rodiny a škola formace laiků. Roku 2013 byl zahájen DP.

- *Zralá láska se vždy otevírá druhým. Jak se naše láska otevírá druhým? Jak se toto otevírání druhým mění během let, během vyzrávání lásky?*
- *A malý podnět k zamyšlení: I v naší společnosti, nedosahující jistě specifick jižní Itálie, mnozí zahořknou po setkání s realitou společnosti. Týká se to i mne? Nebo jsem schopen i po zklamání jít dál metodou malých kroků, krůčků k dobrému? A co nám říká sociální učení církve, vím vůbec o něm?*

To, na čem záleží, je konat Boží vůli

SB Giovanni a SB Rosetta GHEDDO

Giovanni 22. 4. 1900 – 17. 12. 1942; Rosetta 3. 12. 1902 – 26. 10. 1934

Oba pocházeli ze severní Itálie z okolí Vercelli v úrodné oblasti mezi Milánem a Turínem, kde se hojně pěstuje rýže a lidovým pokrmem nejsou špagety a pizza, ale panissa – rýže s fazolemi. Giovanni Gheddo

byl z chudé rodiny, ze 12 dětí. On a jeho sestra mohli vystudovat jen díky dobrodinci, bohatému šlechtici. Adelaida se stala učitelkou a zůstala celý život svobodná, Giovanni se stal geometrem. Ke konci první světové války byl povolán do služby a jako poddůstojník, mladíček ani ne 18letý, měl na starosti muniční sklad a velel starším vojákům, navrátilcům z fronty. Bylo velmi těžké udržet kázeň a stále nad ním visela hrozba vojenského soudu při chybě. Už zde se ukázala jeho zodpovědná a smířlivá povaha. Po válce a studiu na vojenské akademii v Turíně pracoval u jiného geometra. Denně našlapal na kole do práce a zpět 40 kilometrů. V r. 1926 vyhrál konkurz na místo vedoucího okresního geometra. Měl na starosti rozsáhlé území se systémem zavlažovacích kanálů pro rýžoviště. Byla to důležitá práce, na níž záviselo živobytí mnoha rolníků. A pak v r. 1927 poznal v kostele Rosettu.

Rosetta Franzi pocházela z velmi zbožné rodiny. Její otec původně studoval v semináři. Jako nejstarší syn musel po smrti svého otce zanechat studia a zabezpečit rodinu. Rosetta, druhá z jeho čtyř dětí, získala diplom učitelky obecné školy, ale jako učitelka nepracovala. Otec, zámožný rolník, nechtěl, aby jeho děti zabíraly místo potřebnějším. Rosetta byla „rozená učitelka“, a tak se uplatňovala jako dobrovolnice prací ve farnosti – ve školce, akcemi pro děti a také učila po večerech dospělé číst a psát. Analfabetismus byl ještě hodně rozšířen. Giovanni požádal jejího otce o to, aby se jí mohl vážně dvořit. Teprve pak hovořil s Rosettou. Až do svatby nebyli nikdy o samotě, vždy s někým z rodiny. Bylo to podle tradice, což nebránilo tomu, aby se poznali a rozvinula se láska. Ona jemná tělesně i duševně, se zájmem o literaturu, poezii, on vážný, technik, matematik. Daroval jí spis o své profesi, aby lépe poznala, co ji čeká po jeho boku. Oba byli horliví členové KA.

Po svatbě 16. 6. 1928 putovali do mariánské svatyně Oropa v Alpách ke slavné černé madoně. Zde prosili mimo jiné o hodně dětí, přáli si jich 12! (sama Rosetta vyrůstala částečně s 11 dětmi své tety vdovy), a o to, aby se některé z nich stalo knězem nebo řeholnicí. Obětovali pro to i svatební noc. Pak teprve jeli na svatební cestu do Neapole. Giovanni pronajal byt v domě, kde od vraždy advokáta zednáře údajně strašilo, a nikdo tam proto nechtěl bydlet. I Rosetta se ze začátku bála, ale kněz požehnal byt a byl pokoj. Věděli, kdo je opravdu Pán! Brzy přišli za sebou v letech 1929–1931 tři kluci, pak následovaly dva sponťanní potraty a nakonec se narodila v pátém měsíci dvojčata neschopná

života a Rosetta brzy nato 26. 10. 1934 zemřela na zápal plic (v éře před antibiotiky).

Jeich duchovní život byl prostý, stavěl na mši svaté, růženci, společné modlitbě v rodině, úctě k Srdci Páně, důvěře v Boží Prozřetelnost, účasti na KA a farních aktivitách, nakolik to šlo. Šli obyčejnými prostředky k výšinám. Děti vzpomínaly na atmosféru večerní modlitby před obrazem P. Marie, i na to, jak se úplně odmala učily dělit nejen mezi sebou, ale třeba i s chudšími dětmi o dárky od Befany (ta naděluje v Itálii místo Ježíška). Rosetta říkávala: „To, na čem záleží, je konat Boží vůli.“ Příliš prosté? Možná ano, ale formovalo to účinně život v evangelním duchu, např. Rosetta navštěvovala mladou svobodnou matku, kterou „ctnostné“ okolí opovrhovalo a nemluvalo s ní. Sama Rosetta velmi potřebovala sílu z modlitby. Šest těhotenství během šesti let! Fyzicky křehká, jemná Rosetta byla vyčerpaná a často v posledním období života plakala slabostí. Světci jsou lidé zasazení do určité situace. Tehdy se ještě nehovořilo o přirozeném plánování rodičovství a manželé se ztotožnili s heslem KA: dát církvi mnoho dětí. Když Rosetta umírala, byla její poslední slova k blízkým: „Nedělejte si starosti, to je konec. Jdu do nebe. Ať se stane vůle Boží.“ Rosetta umírala, jak žila, i když její děti byly tak malé. Po její smrti farář, její zpovědník, sloužil mši svatou za ni v bílém k poctě andělům, s tím, že je jistě v nebi. V tomto přesvědčení nebyl osamocen.

Giovanni byl zdrcen smutkem, ale ne zoufalý. Neoženil se už. Žili všichni spolu, on s kluky, se svou matkou-babičkou, sestrou Adelaidou učitelkou a ještě jednou postiženou nechodící sestrou. Babička byla pogramotná, zato velmi mateřská, a teta učitelka zase vzdělaná, s pevným charakterem. Všichni žili z Giovanniho výdělku a Adelaidina platu, důchody tehdy nebyly. Byla krize a mnozí neměli ani na to, aby panu geometrovi zaplatili, ostatně byl nazýván geometr chudých. Bezplatně se navíc staral o ekonomiku farních děl, a pracoval proto dlouho do noci. Lidé si ho velmi vážili a stal se prostředníkem v mnoha sporech nejen o pozemky, ale i rodinných. Mohl by tedy být i patronem mediátorů. Doma žili všichni velmi skromně, i když patřili ke střední třídě. Děti vzpomínají, že v neděli ale vždy dostali malý peníz tak na jednu zmrzlinu a jak se na ni těšili!

Jenže vládl fašismus a pan geometr se účastnil všech církevních procesí, ale už ne světských průvodů a akcí pořádaných fašisty (asi jako naše 1. máje) a odmítal opakovaně vstup do strany. A tak ačkoliv pro dvocve

s nezaopatřenými dětmi platila výjimka, byl povolán za trest do armády a poslán na frontu. Nastoupil jako kapitán dělostřelectva v červenci 1942 na frontu v Rusku k Donu, kde Italové bojovali po boku Němců. V dopisech z fronty psal o víře, o mrazu minus 17–22 stupňů a o bídě lidu na Ukrajině. Snažil se rozdávat místním, co mohl z přebytku jídla, někdy se proto i postil. Své doma v dopisech utvrzoval v důvěře v Boží Prozřetelnost. V posledním dopise psal, že prosí Boha, aby se k nim vrátil, ale „osobně mi tom málo záleží“, prosil hlavně kvůli nim. Pak ruská vojska protrhla frontu a nastal ústup. Od prosince 1942 do ledna 1943 byla italská asi stotisícová armáda poražena a polovina vojáků padla nebo umrzla. Malý lazaret těžce raněných nešlo přemístit, a tak tam měl zůstat s umírajícími nejmladší důstojník. Kapitán Gheddo mu řekl: „Jsi mladý, máš před sebou život. Zachraň se. Mé děti jsou v dobrých rukou.“ Zůstal místo něho s knězem. 17. 12. 1942 je asi dnem jejich smrti. Nevíme, není totiž další stopa. Zachráněný důstojník, advokát, se stal křesťanským politikem. Nejstarší syn se stal knězem, členem misijního institutu a zároveň katolickým novinářem. Roku 2006 byl otevřen DP, uzavřen r. 2008.

- *Gheddovi šli obyčejnými prostředky k vrcholům svatosti. Jak využívám/e „obyčejné“ prostředky na cestě víry já/my?*
- *Na jakou atmosféru modlitby v rodině budou vzpomínat naše děti?*
- *Dnes nemusíme projevovat věrnost církvi oproti totalitám fašismu či socialismu, ale jsou jiné nebezpečné totality. Jak jim odolávám... mentalitě proti životu, konzumismu, tlaku na „správné názory“ podle světa? Podle průzkumu v některých zemích vysoké procento katolíků, ve Španělsku údajně až 90 % (?), neuznává učení církve v oblasti manželství, rodiny. Co my?*
- *Sergio se účastnil církevních procesí. Nestydíme se za veřejné přihlášení se k církvi, nebo se k ní „nefanaticky“ hlásíme jen v soukromí?*

Zvláštní Boží agenti s povolením plně milovat

SB Marcello a SB Anna Maria Ritter INGUSCIO

Marcello 26. 7. 1934 – 2. 1. 1996; Anna Maria 23. 8. 1938 – 2. 1. 1986

Marcello se narodil jako třetí ze šesti synů v Lecce na Sicílii. V rodném městě vystudoval s vyznamenáním, pak si doplnil vyšší hudební studia

v Neapoli a dosáhl magisterského titulu. Vyhrál různé konkurzy a vyučoval v Lecce a v Messině. Od r. 1972 byl zaměstnán v Belliniho divadle v Catanii jako první basista orchestru. A r. 1978 se stal zástupcem ředitele na konzervatoři v Catanii. Catanie, ležící na úpatí Etny, je s více než 300 tisíci obyvatel druhé největší sicilské město. Je to historické a kulturní centrum. Belliniho divadlo z 2. pol. 19. století je pro Sicilany něco jako naše Národní divadlo. (Bellini byl významný sicilský hudební skladatel.) Tedy krásná kariéra hudebníka. Ale to byla jen jedna linie jeho života. Tou druhou byla nemoc. Marcello byl opakovaně hospitalizován pro ledvinové kameny. Při ledvinové kolice prý leze nemocný bolestí po zdi. Co všechno je člověk schopen ve své nemoci nebo nemoci blízkého slíbit Bohu?! Marcello byl praktikující katolík s tradiční mariánskou úctou italského lidu. Také sliboval, ale ne svíci, peníze či pouť. Slíbil, že po uzdravení zasvětil celý svůj život křesťanskému růstu a odevzdá jej službě nemocným a chudým. Nemyslel tím vstup do kláštera ani změnu své profese, „JEN“ celý svůj život, jeho zaměření. Sliby chyby... U Marcella ne; věrně a heroicky realizoval své odevzdání po celý život a se stále rostoucí angažovaností. Nejprve se stal dobrovolným pomocníkem v díle sv. Vincence, starajícím se o chudé nemocné, a proto vystudoval ještě ošetřovatelství.

Anna Maria Ritter se narodila v Catanii. Rodiny jejích rodičů z obou stran pocházely z německého kantonu ve Švýcarsku, ale už desítky let žily na Sicílii. Stejně jako všichni Švýčari bydlící v Catanii byli členy valdenské církve. Valdenští tvoří zajímavou kapitolu v dějinách křesťanství. Odvozuji se od Petra Valdese, kupce z Lyonu, který ve 12. století se svými příznivci založil rychle se šířící hnutí chudoby a života podle evangelia. Hnutí se ze začátku lišilo od katolické církve jen málo – kázáním laiků a Bibli v národním jazyce, ale pak věroučné rozdíly narostly a mnohem později se valdenští přiblížili k protestantismu kalvínského typu. Valdenství se považuje za první reformaci dávno před husitstvím a Lutherem. I oni měli zásadu „jen Písmo“, uznávali jen jeho autoritu. Jednu dobu se rozšířili do německých zemí, Polska, Uher i k nám. Nakonec ale zůstali při pronásledování omezeni jen na nepřístupná horská údolí ve Švýcarsku. V r. 1655 se savojský vévoda Emanuel Karel II. pokusil své kacířské poddané obrátit silou, když to nešlo ani kázáním kapucínů a jezuitů. Vedlo to k tzv. piemontskému krveprolití, k vyvražďování dospělých i dětí a vypalování vesnic. Dnes je valdenská církev v Itálii, ve Švýcarsku, v Americe. Vzpomínka na věrnost víře i za cenu smrti se nesla celým hnutím.

V každé domácnosti visel obraz stromu na skále s osekávanými větvemi, ale stále zeleného a s otevřenou knihou s nápisem „Věrní až do smrti“ a slavný sonet Johna Milтона o krveprolití v Piemontu se vtiskl do srdce každého valdenského už v dětství. Anna Maria byla v 15 letech konfirmována a po ukončení švýcarské školy v Catanii studovala v Bernu pedagogiku. Prošla tehdy krizí víry. Roku 1957 poznala v Paříži abbého Pierra a ten ji povzbudil v jejím přirozeném sklonu ke službě chudým a nemocným. Udělala si ošetrovatelský kurz. V r. 1958 ukončila studia učitelství pro děti s obtížemi podobná dnešní speciální pedagogice a pak pokračovala v Catanii ve studiu klavíru na konzervatoři. Současně vyučovala na prestižní švýcarské škole v Catanii. Ve volnu se plně věnovala péči o chudé a nemocné a tak potkala i Marcella. Sešli se ve slumu při ošetřování v chatrči, kde bydlela nemocná slepá stařena a její ochrnutlý syn. Syn měl rozsáhlé chronické rány, které hrozně páchly. Oba se při ošetřování pozorovali a Marcello měl náhle vnuknutí, že to bude jeho manželka.

Postupně se sblížovali. Byli jakoby stvořeni jeden pro druhého: hudebníci, angažovaní věřící, s nadšením pro zvláštní úkol služby chudým, nemocným, a to i jednou v manželství. Ale dělila je víra. Valdenští jsou sice ekumeničtí a spolupracují s katolíky, ale to je něco jiného než vstoupit do katolické církve. Není to opravdu žádné laciné rozhodování. Jde o bolest vlastního srdce i druhých. Dohodli se, že s respektem poznají co nejlépe víru druhého. Marcello se učil u valdenského pastora a Anna Maria u otce jezuity. Byla v krizi, v něčem už nebyla valdenská a v něčem nemohla katolická dogmata přijmout. A přitom ji to tak silně táhlo ke svátostem, k Eucharistii. Objevila také pro sebe mariánskou úctu. Ale to vše nestačilo. Srdce bylo lámáno vedví. Zradit svůj lid?! Snad jen ten, kdo je sám členem lidu (národa, vyznání) silně pronásledovaného v minulosti, může pochopit věrnost až u kořenů bytosti. Sama Matka Maria věděla, že dobrá vůle a lidské síly na to nestačí, a tak jak víme z deníku Anny Marie, došlo k vizi Panny Marie, která jí usnadnila přechod do církve. 25. 3. 1968 byla podmíněčně pokřtěna a vstoupila tak do katolické církve. Teď už nic nestálo v cestě svatbě, uskutečněné 6. 8. 1968 v mariánské svatyni. Ke svatbě patří svatební hostina. A ta byla! Novomanželé pozvali 40 chudých nemocných, postižených a nevěsta s ženichem ve svatebním je obsluhovali. Hostina dle evangelia a symbol jejich budoucího života.

Jejich společný život se vyznačuje jednotou. Jsou jednotni v lásce k Bohu, v životě skrze Eucharistii, jednotni v prodloužení Eucharis-

tie službou chudým a nemocným. Denně se účastnili mše svaté. Anna Maria se často cítila ponořena do veliké Eucharistie, pohybovala se, cítila a dýchala v Něm – v Bohu (podle apoštola Pavla) po celý den. Eucharistické Tělo Páně na jedné straně a jeho tělo církev a Kristus v chudých na straně druhé. Jak zpíváme, „to Tělo jsi ty, to Tělo jsem já, to Tělo jsme my, Eucharistia“. V bytě vyhradili jednu místnost na kapli, ale nedostali povolení mít tam Eucharistii. Nereptali, místo svatostánku uložili Bibli. Eucharistie a Písmo byly ladičkou hudby jejich života. V jejich bytě se konalo i první zasedání základní komunity pozdějšího Institutu Misie Církev-Svět (Missione Chiesa-Mondo). Toto hnutí a institut zasvěceného života nového typu se zabývá podporou farní pastore, formací laiků, péčí o chudé a misiemi. Je nyní rozšířeno v Itálii, Brazílii, Africe a má i větev zasvěcených manželů. Náš pár se stal později zodpovědným za tuto větev. Předtím ovšem 10. 6. 1984 složili sliby čistoty, chudoby, poslušnosti a angažovaného apoštolátu v institutu. Dověřili tím jaksi oficiálně odevzdání sebe samých Bohu.

A Bůh je zval do služby jako své zvláštní agenty lásky k nejpotřebnějším, přestože byli manželé a záhy i rodiče dvou dcer. Dobrovolnictví ve volnu už nestačilo. Žádné hobby, plný život! S povolením duchovního vůdce zakoupili dům a otevřeli jej jako hostitelský pro potřebné. Jak to dělali? Od dcer víme, že maminka hodila na oběd dva litry těstovin do vody a bylo vždy pro všechny; nikdo nevěděl, kolik lidí bude právě ten den na oběd. Stále u nich někdo spal, a když už nebyla postel, někde se ustlalo na zemi. Mnozí tu bydleli dlouhodobě. Různě fyzicky handicapovaní, bezdomovci a mládež postižená drogami, jakýmsi způsobem adoptovaná. Získali nejen fyzickou pomoc, ale především cítili uzdravující přijetí, úctu a lásku. Teprve když dcery rostly a srovnávaly se s kamarády, zjistily, že je to u nich doma jiné než u ostatních rodin. Předtím vše braly jako samozřejmost. Jak ale zdůraznily, nikdy nestrádaly. Jejich mamka a taťka je ráno budili mazlením, otec je často doprovázel do školy. Necítily se odstrčené, měly u rodičů přednostní místo. Rodiče jim naslouchali. Nebyla to tedy žádná tzv. Boží vnoučata, tj. děti postižené tím, že jejich rodiče se tak věnovali službě Bohu a církvi po svém, že nedali svým dětem dostatečnou lásku. Bohužel i s takovými jsem se – a ne jednou – setkala. Marcello a Anna Maria ale nezapomněli na pojistky: moudrost a poslušnost duchovnímu vůdci. Sama dobrá vůle může ujet... Marcello pracoval v divadle a na konzervatoři. Byl znám, jak jezdí na skútru a později ve sta-

rém renaultu, s ohromným svazkem klíčů za opaskem, klíčů od domovů svých svěřenců. Někdy o velké přestávce hodil na koncertní oblek velkou pláštěnku a jel třeba ošetřovat. Byla by to hezká ikona – světec řítící se na skútru, koncertní oblek pod rozhalenou pláštěnkou a ohromný svazek klíčů.

V r. 1984 se u Anny Marie objevily první známky rakoviny, které podlela 2. 1. 1986. Byla i při bolestech velmi trpělivá, a dokud mohla, dál sloužila. Svě utrpení obětovala a tak i je zapojovala do služby. Nestěžovala si, naopak děkovala za bolest, jak víme z jejích dopisů. Odchod do věčného života byl pro ni přes tělesné utrpení na duchovní rovině slavnostní party. Marcello pokračoval v díle, ale přesně za 10 let 2. 1. 1996 zemřel na infarkt.

Jejich příklad žije v Catanii a v Institutu Missione Chiesa-Mondo. V r. 2001 byl zahájen DP. V r. 2006 byly jejich ostatky slavnostně přeneseny do kostela ve čtvrti chudých Ognina.

- *Dal jsem někdy nějaký slib Bohu a jak to s ním dopadlo?*
- *Jaké je u mne spojení Eucharistie a života?*
- *Má Bůh pro mne, pro naše manželství nějaké zvláštní určení, kde máme být jeho agenty?*
- *Pokud sloužím, zapojuji i dar moudrosti a poslušnost, abych nezapomněl na nejbližší? Přezkoumávám občas své svědomí v oblasti služby? Co dál ano a co dál ne?*
- *Máme podporu v nějakém společenství (třeba manželů), hnutí apod.?*

Rodina P. Pia

SB Settimio a SB Licia MANELLI

Settimio 25. 4. 1886 – 26. 4. 1978; Licia 13. 7. 1907 – 18. 1. 2004

Settimio se narodil v Teramu na Velikonoční neděli r. 1886. Měl od Boha mnoho přirozených darů. Byl inteligentní, nadaný literárně, hudebně a vynikající řečník. Vystudoval humanitní obory v Catanii a pak ještě práva. Sice absolvoval celé studium, ale pro neshodu s profesorem neobhájil závěrečnou práci a nebyl laureován. V mládí byl švihák, elegant. Zajímalo ho společenské uznání, sláva a měl k ní předpoklady. Ale

jeho duchovní život byl bídný. Z filosofie ho zajímal hlavně hédonismus a Nietzsche. Přišla válka, v níž bojoval a získal hodnost kapitána. Možná právě zážitky z války vedly k tomu, že ho dosavadní život nenaplňoval, a tak hledal smysl života. A našel ho – u P. Pia. Obrátil se a od té doby žil opravdovým duchovním životem. Jeho hluboká víra a modlitba prozařovala celým jeho životem. Všude apoštoval. Tím vším asi uchvátil v r. 1924 studentku Licii.

Licia Gualandreis se narodila v Nembru u Bergama r. 1907. Byla půvabná, inteligentní, nadaná, zbožná, od dětství vlivem dobrého kněze milovala Eucharistii a Pannu Marii, ale byla tak mladičká – 17 let. Settimio uznávaný středoškolský profesor, věk 38 let. Jejich tehdejší známí se ptali znepokojeně, zda takové manželství může vůbec dobře fungovat. Takový rozdíl ve věku a v životních zkušenostech! Co bude, až pomine její mladistvé okouzlení šarmantním profesorem a jeho očarování půvabem nevinného mládí?

Okouzlení ale nepominulo a za dva roky, v r. 1926, se po souhlasu P. Pia vzali. Jejich novomanželská cesta vedla právě k němu pro požehnání, aby si vyprosili silnou manželskou lásku. Netušili, jak moc ji budou potřebovat. P. Pio jim předpověděl, že budou mít víc než dvacet dětí. A měli! Opravdu 21, i když osm odešlo, a některé velmi rychle, opět k Bohu. Rostly děti, rostli i rodiče. Stali se františkánskými terciáři, noviciát probíhal u otce Pia, který jim byl duchovním vůdcem a oporou po celý svůj život. Nazýval je dokonce „svou rodinou“.

Licia vyzrála v krásnou silnou ženu. Dle vzpomínek ji charakterizoval trvalý úsměv. Stala se vynikající vychovatelkou svých dětí v přirozené i nadpřirozené oblasti. Rodiče jim dali veškeré abc kultury a ABC duchovního života. Ze 13 dětí, které se dožily dospělosti, mělo osm vysokoškolské vzdělání a všechny dobré povolání. Kromě jednoho syna kněze založili dobré rodiny. V současné době mají Manelliovi přes dvě stě potomků (dětí, vnoučat a pravnoučat). Je to příspěvek víry jedněch manželů proti vymírání Evropy.

Jak to vůbec dokázali, jak to utáhli? A to s jedním platem středoškolského profesora, který měl jako horlivý katolík zaražen postup, a lepší plat byl tedy nemyslitelný. Nebyly žádné moderní sociální vymoženosti, příspěvky, matka byla v domácnosti. Bylo to opravdu těžké. Zvláště roky druhé světové války a chudá léta po ní byly velmi tvrdé, vždyť jeden čas neměla Itálie ani na platy profesorů a státních zaměstnanců, a z čeho tedy

žít? Obchodníci jim tehdy dávali na dluh, protože si jich vážili a věřili v čestné splacení, až se zlepší situace. Boží prozřetelnost pomáhala každý den. Syn Stefano o tom jednou napsal: „Jestliže by tomu tak nebylo, nešlo by to vysvětlit. Tatínek a maminka nás stále vyzývali, abychom důvěřovali v Boží prozřetelnost, a doufali v její příchod k nám, jako by to byla nějaká osoba.“ Ke konci války se jejich otec vydal něco hledat pro svou početnou rodinu, ale nic se nepodařilo. Když se vrátil smutný domů, vítaly ho děti veselé, dostaly totiž balíček s potravinovou pomocí od Spojenců. Takový dar se skutečně vděčně pamatuje celý život. Stefano také vyprávěl, jak když měl asi 10 let, „přišel otec domů a matka mu šeptem jakoby s obavou řekla: ‚Víš, že jsem znovu těhotná?‘ A on odpověděl: ‚Jinak řečeno, Bůh rozhodl.‘“

Rodina se denně spolu modlila, večer se všichni shromáždili kolem matčina křesla a modlili se spolu růženec. Pozdě večer, když maminka ještě odrecitovala večerní chvály, šla a žehnala každému dítěti už v posteli krucifixem. Její síla byla v modlitbě. P. Pio jednou řekl, že její síla byla větší než manželova. A to o manželovi prohlásil veřejně, že je to muž, který žije plně evangelium! Licii ale někdy nazýval se soucitě „ubohou mučednicí“. Oba manželé vše brali od Boha a za vše děkovali. Své manželství a rodičovství žili jako Boží poslání a znali dobře ducha oběti.

A ještě jinak se projevila plodnost jejich duchovního života. Syn Stefano se stal knězem minoritou a r. 1970 založil novou řeholní kongregaci Neposkrvněného početí Panny Marie, vycházející ze spirituality františkánské, P. Kolbeho a P. Pia. Nová kongregace byla potvrzena r. 1990. Je tu duchovní linie sv. František – P. Pio – rodiče Manelliiovi – syn Stefano – kongregace. Stefano nadchl šest svých synovců, děti bratra Pia, ke vstupu do své kongregace. Kongregace má v mužské a ženské větvi nyní víc než tisíc členů ve více zemích světa. Je ale třeba říci i to, že kongregace má poslední léta velké obtíže. Vatikán řeší problémy související s příklonem zakladatele a části členů k tradiční liturgii, omezením volby pro ostatní, problémy s formou poslušnosti a askeze. Proto byla na kongregaci r. 2013 uvalena mimořádná nucená správa a zakladateli P. Stefanovi byla uložena izolace od kongregace. Nejsou ale závažná mravní obvinění. Můžeme tedy doufat ve vyřešení k dobru církve.

Oba manželé se dožili velmi vysokého věku. Ve stáří se Settimio stáhl z veřejného života víc do ústraní a věnoval se ještě více modlitbě. Zemřel 26. 4. 1978, symbolicky na svátek P.M. Matky dobré rady, kterou

často uctíval. Jeho manželka ho přežila o 26 let. Jako vdova působila dále nenápadně ve své rodině jako matka, babička, tchyně a prababička svou láskou, modlitbou a obětí. Zemřela 18. 1. 2004. DP obou manželů byl zahájen r. 2010.

- *Odkud беру/bereme sílu k životu v manželství a rodičovství?*
- *Mám(e) duchovní oporu v zpovědníkovi, duchovním doprovázejícím?*
- *Nakolik do svých starostí o zabezpečení rodiny pouštím důvěru v Boží pomoc, v Boží Prozřetelnost? A co si myslím o rčení: „Dělám, co mohu, a vše svěřuji Bohu“?*

Love story a pak první na oltář

blahoslavení Luigi a Maria Beltrame QUATTROCCHI

Luigi 12. 1. 1880 – 1951; Maria 24. 6. 1884 – 1965; beatifikace 2001

Quattrocchioví byli první manželé mimo mučedníky, kteří udělali spolu nejen krok před oltář při svatbě, ale i na oltář při blahorečení. Prefekt kongregace pro svatořečení při jejich blahorečení řekl, že není možno oddělit jejich zkušenost svatosti, kterou spolu žili v manželství, a proto ani „jejich mimořádné svědectví života nemůže být prezentováno odděleně“.

Byla to trochu love story z lepších kruhů. Ona: urozená, půvabná mladá dáma, inteligentní, vzdělaná, vybraného chování, živé povahy. On: neodpovídá původem, ale je velmi nadaný začínající advokát s kariérou před sebou. Setkání v Římě při společenské příležitosti. Hezká scéna, ne? Tak tedy: Maria se narodila ve Florencii do aristokratické rodiny, a to ne ledajaké. Rod Corsini je znám už od 13. století. Mezi jeho členy byli významní politici, ale i jeden papež v 18. století a také sv. Ondřej, karmelítan a biskup ze 14. stol. Mariin otec byl důstojník a záhy byl přeložen do Říma, kde pak Maria vyrůstala. Byla nadaná hudebně a hlavně literárně. Už v 18 letech publikovala první literární práce – eseje o křesťanské rodině – a obojí, jak psaní, tak téma křesťanské rodiny, jí zůstalo po celý život. Při jednom společenském setkání se seznámila s nastávajícím advokátem Luigim Q. a slíbili si občasnou výměnu korespondence. Slib dodrželi, psali si intenzivně 46 let! Asi po roce si vyznali lásku. Luigi byl Sicilan z Catanie. Vystudoval práva s vynikajícím prospěchem a stal se

excelentním právníkem. Byl vychován ve víře, ale před vztahem s Marií nebyl ve víře aktivní. Zato Maria žila už hlubokým duchovním životem, jehož pramenem byl zejména eucharistický Ježíš. V Luigim viděla přímého, čestného, dobrého muže. Její víra a modlitba brzy probudila jeho víru ze spánku.

25. 11. 1905 byla svatba v římské bazilice S. Maria Maggiore. Od počátku manželství byla pak centrem jejich života denní mše svatá a společná večerní modlitba zejména růžence. Modlitbu vedl Luigi. Po svatbě bydleli v centru Říma v domě společně s Mariinými rodiči i prarodiči a zanedlouho i se svými dětmi. Vztah čtyř generací v domě byl nesen duchem vzájemné laskavosti a vstřícnosti. Možná si řekneme, že je to jednoduché, když měli všichni dost prostoru. Je v tom kus pravdy, ale zároveň není... Vždy záleží na lidech. I dva lidé v paláci se spolu nemusí snést. Luigi jako brilantní právník postupoval v kariéře a nakonec se stal zástupcem hlavního státního návladního Říma a přebíral také mnohé jiné funkce. Ve svém postavení spolupracoval i s mnoha politiky, včetně premiéra Gasperiho, také kandidáta svatosti. Vždy se svému povolání věnoval s velikou zodpovědností a čestností. V policejních kruzích se tento Sicilan těšil veliké úctě jako nezkorumpovaný, zásadový člověk. A v jeho prostředí obstát s čistým štítem nebylo snadné. Ve volnu navštěvoval večerní kurzy teologie a působil v katolických organizacích. Maria se angažovala zase v KA a jiných organizacích, především jako pedagogická spisovatelka a v katechezi žen v římských farnostech. Přes svůj původ si dobře rozuměla s obyčejnými ženami z lidu a také pomáhala potřebným, např. v chudých předměstích Říma ve spolupráci se skauty.

Měli čtyři děti. Nejstarší Filip se narodil r. 1906, druhá Stefanie 1908, Cesare 1909 a poslední Enrichetta 1914. S jejím příchodem na svět nastala dramatická situace. Lékaři zjistili u Marie v tomto těhotenství vážnou vadu – vcestnou placentu – a byla minimální naděje donosit dítě v pořádku. Byl ohrožen život matky a odborníci doporučovali „terapeutický potrat“. Přesto se manželé nesení duchem víry rozhodli dát dítěti šanci k životu a Maria po velkém utrpení přivedla Enrichettu na svět v osmém měsíci. Později vzpomínala Stefanie, jak byli jako malé děti v kostele mimoděk svědky, jak otec ve zpovědnici plakal. Hrdinské rozhodnutí, „ano k počatému životu“ přes všechnu bolest posunulo život manželů dál od dobrých aktivních křesťanů na cestu svatosti. Byl to i podnět k dalšímu méně obvyklému kroku.

V r. 1916 složili manželé doživotní slib čistoty a rozhodli se pro aktivnější službu v apoštolátě. Nebyl to náhlý akt pod dojmem toho, co prožili, nebo jen jakási „nehříšná preventivní antikoncepce“, ale byl to akt promyšlený, promodlený a odsouhlasený duchovním vůdcem, rozhodnutí zrálo dva roky. K takovému kroku je třeba zvláštní Boží povolání. A poté se jako by ještě více uvolnila energie ke službě. Jen vypočítávat všechny jejich aktivity by zabralo mnoho místa, zvláště u Marie. Rozvinula se její spisovatelská, přednášková, výuková a charitativní činnost. Pracovala jako dobrovolná ošetřovatelka Červeného kříže a v době etiopské války i u zraněných vojáků. Udělala si i řidičák, aby mohla jezdit s pojízdnou ambulancí. Oba pracovali v hnutí Movimento di Rinascimento Cristiano (Hnutí křesťanské obnovy) hlavně v oblasti rodiny. Marie pro rodiny napsala mnoho aktuálních brožurek. V r. 1919 se oba stali františkánskými terciáři, a tak se ještě více zasvětili Pánu.

Ale co doma? Nebyl to nějaký útěk? Ne, nezanedbávali vlastní rodinu. Děti svědčily o atmosféře v jejich rodině: „Náš rodinný život nebyl ničím mimořádný, byl normální i se svými slabostmi. (...) Byli jsme rodina otevřená přátelům a pokoj pro hosty byl skoro stále obsazen, v dobách války a nouze po ní jsme byli otevření všem, kdo potřebovali pomoc.“ (Filip) „Co bylo mimořádné, to byla spiritualita mých rodičů, doma bylo vždy klima nadpřirozené, radostné i vážné.“ (Cesare) Toto klima jistě působilo i na to, že kromě Enrichetty si všechny děti zvolily duchovní povolání. V r. 1922 tři děti vyjádřily toto rozhodnutí zasvětit se Bohu a rodiče je v tom s radostí podpořili. Filip se stal diecézním knězem, Stefanie benediktínskou mniškou – sr. Marií Cecílií – a Cesare trapistou – P. Paolinem. Enrichetta, která měla slabší zdraví, zůstala svobodná s rodiči.

Luigi zemřel r. 1951 na třetí infarkt, dva už byly v letech 1941 a 1944. Maria nesla ve víře bolest dočasného oddělení a pokračovala dále v apoštolátě. Na radu svého duchovního vůdce, známého dominikána P. Garrigou-Lagrange, se zapojila do hnutí „Frente de la Familia“ a pracovala na obraně integrity rodiny. Zemřela 26. 8. 1965. Dlouholetá korespondence manželů dosvědčuje jejich vzájemnost, růst v lásce, naději, silný citový vztah a prohlubování duchovního spojení. Už v r. 1919 ve svých 35 letech Maria při vážné nemoci, kdy jí hrozila smrt, napsala dva dopisy manželovi a dětem, své duchovní poselství – a jsou to mystické stránky. Ale tyto duchovní hlubiny nezabránily aktivní službě a normálnímu životu manželky a matky.

Naopak byly zdrojem energie. A tak to u opravdové duchovní hloubky také je, dosvědčuje ji ne mimořádnost, ale život.

Blahořečení byli 21. 10. 2001 Janem Pavlem II. v Římě a na kanonizaci mohly být přítomny i tři jejich děti ve věku 95, 92 a 87 let, jen Stefanie zemřela dříve. Beatifikace se uskutečnila symbolicky na 20. výročí vydání encykliky o rodině *Familiaris consortio*. Jan Pavel II. tehdy zdůraznil, že „s plnou odpovědností přijali úlohu spolupráce s Bohem“ a že důvodem jejich kanonizace byla nikoliv mimořádnost, ale „obyčejný život žitý neobyčejně“. *Obyčejný život žitý neobyčejně* je i názvem CD Pavla Mikšů, vydaného r. 2013 Komunitou Blahoslavenství, o Quattrocchiových. Enrichetta zemřela v 98 letech r. 2012 a dnes už je podána žádost i o její proces.

Maria a Luigi Quattrocchioni, orodujte za nás!

- *Vím, že svatost je obyčejný život žitý neobyčejně, takže ne něco zcela mimo obzor obyčejných křesťanů? Nehledám svatost v něčem jiném?*
- *Prožili jsme ve svém životě situaci, která vyžadovala těžké, možná heroické „ano“? Jak se to odrazilo v našem životě? Mnohokrát jsem slyšela svědectví „obyčejných“ lidí, manželů, jak je situace těžkého „ano“ posunula (pro ně samotné často překvapivě) dál a výš v mnoha oblastech.*
- *Myslím si, že jsou oblasti, kde křesťan nemůže zůstat „čistý“ (policie, obchod, právo, politika atd.)?*

Svatí v každodenním životě

SB Francesco a SB Teresa Savilli UGENTI

Francesco 8. 7. 1912 – 18. 11. 1998; Teresa 29. 4. 1915 – 21. 5. 1984

Tito manželé pocházejí z italského kraje Apulie (italsky Puglia). Na mapě Itálie tvoří Apulie patu a dolní zadní část boty, na východě je moře a na západě Apeninské pohoří. Samotný kraj je rovinný a velmi suchý. Hlavní město a zároveň sídlo biskupa je Bari.

Francesco pocházel z rodiny, která byla dřív majetnější, lépe postavená na společenském žebříčku. Po hospodářském krachu rodině zůstaly jen zbytky pozemků a – důraz na čest. Francesco byl druhorozený, jeho maminka zemřela, když měl 6 let. A přišla i další rána – i jeho druhá

matka zemřela a zanechala další dvě malé děti. Otec se snažil vynahradiť dětem mateřskou lásku a něhu, jak mohl, ale podmínky života byly tvrdé. Francesco měl pouze vesnickou dvoutřídku a pak hned nastala práce soukromého rolníka, zápas o živobytí rodiny. Vypracoval se na odborníka v prořezávání stromů, zejména olivovníků a mandloní. Vztahy v rodině byly ale vždy dobré a navíc měl několik blízkých přátel po celý život.

Teresa se narodila a vyrostla v blízkém Grumo Appula, v rodině řemeslníků. Její otec mistrovsky vyřezával dřevo a nikdy mu nechyběla práce. Teresa byla nejstarší ze čtyř dcer a měla ještě dva bratry. Rodiče byli dobří křesťané. Jako nejstarší dcera po základním vzdělání zůstala doma, pomáhala v domácnosti a s výchovou mladších sourozenců. Byla velmi temperamentní, společenské a veselá děvče, ale opravdu hodné. Po duchovní stránce ji formovala KA. S Franceskem se poznali při tanci a byla to láska na první pohled. Její rodina byla nemile překvapena. Měli lepší sociální pozici a nechtěli, aby se Teresa stala chudou venkovankou! Láska byla ale opravdová a vydržela. Teresa si zvolila Francesca a těžký život práce a skromnosti s ním. Uprostřed války mladí využili měsíční dovolenky, kterou Francesco dostal z fronty, a 30. 4. 1942 se vzali. Místo svatební cesty a líbánek jen návrat k vojenské jednotce do Turína.

Po válce přicházely děti, jedno po druhém, celkem sedm. Dalo mnoho dřiny uživit rodinu a zajistit dětem i vzdělání. Ve výchově vedli děti k lásce k Bohu a k bližnímu, respektu jednoho k druhému, pracovitosti, ke smyslu pro povinnost a pro jednotu rodiny. Děti rostly zapojené do KA. Rodiče sami brali posilu do života ze svátostí, modlitby, života ve farnosti. Teresa byla duší domu, stále si uchovávala úsměv a jejich dům byl opravdu „domem radosti“, jak zní titul jedné knihy o nich. Francesco byl vážnější povahy, vždy přesný, náročný k sobě i k druhým. Později se přestěhovali do Grumo Appula blízko domu Teresiných rodičů, protože Francesco vyhrál konkurz na zaměstnance akvaduktu. Apulijský akvadukt patří k největším stavbám 20. století v Itálii. Jeho stavba byla zahájena r. 1906 a celé dílo bylo dokončeno až r. 1939. Akvadukt přivádí část vody z druhé strany Apenin a jeho 1600 km dlouhá síť, umístěná nad krajinou v podobě antického akvaduktu, slouží 4 milionům lidí. Je to tedy důležité dílo a potřebuje zodpovědné zaměstnance. Francesco vstával brzy, za svítání už byl u svého úseku vodovodu, po práci pozdě odpoledne a večer až do tmy pracoval na poli, aby zajistil obživu pro rodinu. Jen plat by nestačil i na vzdělání

pro děti. Nevyhýbaly se jim ani rány. Zemřely dvě jejich děti, dvouletá Luigina a v 15 letech Mina. Mina trpěla onemocněním srdce, proto se o ni zvlášť starali, maminka ji vozila často na venkov na čerstvý vzduch, nakonec ale jí po dvou měsících neustálé denní i noční péče vydechla naposled v náručí. Pro rodiče to byla maturita ze zralé víry, a jak řekla druhá dcera, pro všechny to byl šok. Mina stihla vyrůst ve vnitřně krásnou, zbožnou dívku, a tak matka i přes svou bolest těšila druhé, že jejich tak krásná Mina je jistě v nebi blízko Madony. Ovšem také, jak napsala synovi: „Když vzývám Pána, nejen prosím, ale pláču a cítím se mu být blízko. On je Všemohoucí, vidí mne, soudí mne a chce mi být vždy nablízku. Když se od něho vzdám, jsem slabá a nespokojená. Tonino, snad mi nevěříš, ale On mne utěšuje, zatímco pláču.“ Odkryla tak trochu závoj ze svého duchovního života. Velikou radostí naopak bylo, když byl 28. 6. 1973 syn Antonio, řeholník paulín, vysvěcen na kněze. Slavnost byla, jak rodiče napsali, „trochu jako pohádka po 17 letech strádání, úzkostí a starostí“. Byli hrdí na milost, že jejich syn je knězem. Teresa napsala synu ještě za studií: „Drahý synu, hluboce si oddechnu, až ty v ten den pozdvihneš ve svých krásných ušlechtilých rukou proměněný chléb, sv. Hostii. Když na to pomyslím, už pláču útechou. To, co kolikrát trpíme, není nic, to nás jen připodobňuje Ježíši. Neunavuje mne a nikdy mne neunaví modlit se za tebe.“ A otec mu napsal: „Drahý Tonino, modlím se, abys byl vždy věrný svému svěcení a své osobní důstojnosti kněze. Tonino, mohu tě ujistit, že až dodneška, do svých 57 let, jsem nikdy nebyl nečestný. Chtěl bych, abyste tak vy všechny děti byly vždy čestné a věrné Bohu.“

Oba manželé se rozhodli vstoupit do paulínské rodiny a stali se jedněmi z prvních manželů v Institutu Svaté rodiny, který založil don Alberione (viz i Bernardiniovy) pro posvěcení laiků žijících spiritualitou a charismatem paulínské rodiny. Pro oba se to stalo skutečně jejich duchovní cestou. V tomto institutu zasvěceného života 2. 11. 1978 složili věčné sliby poslušnosti, čistoty, chudoby a věrnosti papeži a spolu je věrně žili.

V r. 1981 našli Terese rakovinu plic. Podrobila se v Římě operaci a pak veškeré možné léčbě. Bohužel za 3 roky se objevily metastázy v mozku. Teresa se naučila vše přijímat, i imobilitu a slabost, což nebylo pro její aktivní povahu, popisovanou i jako vulkanickou, nic lehkého. Pomáhala jí mariánská zbožnost. Zemřela pokojně 21. 5. 1985 za účasti

rodiny a syna kněze. Francesco ji přežil o 14 let. Věnoval se svým vnukům, které velmi miloval, modlitbě a pomoci při práci. Byl vždy pevného zdraví, jen kvůli těžké dřině prodělal dvakrát operaci kýly. Ale od r. 1992 začala i jemu křížová cesta se 14 zastaveními v nemocnici. Prodělal třikrát mrtvici, opakované pády a zlomeninu stehenní kosti, což ho upoutalo na invalidní vozík. Své utrpení obětoval a snažil se stále modlit. Opakoval často to, co bylo programem celého jeho života: „Co nám Bůh dává, to máme vzít.“ Zemřel doma podobně jako Teresa 18. 11. 1998. V r. 2014 bylo uděleno NO k procesu. U manželů Ugentových jde o všednost jejich křesťanského života, jak se jmenuje jedna kniha o nich – „Svatí“ v každodenním životě.

Syn Antonio vyprávěl příznačnou historku: Po smrti bl. Ozanama (zemřel 1853) měl jeden kardinál říci: „Ano, jeho život je život světce. Škoda, že se nevyhnul pasti manželství.“ Když to jednou uslyšel Francesco, řekl na to vtipně: „Nevěděl jsem, že náš Pán ustanovil šest svátostí a jednu past.“ Manželství není past, ale svátost a cesta svatosti.

- *Jaký by byl asi název knihy o našem manželství, rodině?*
- *Neupadám do pasti Zlého, že některý životní stav sám o sobě je „past“; neruší mne v cestě dokonalosti manžel/ka, děti, spolubratři a spolusestry, farníci, lidé vůbec nebo – samota? Nezaměňuji cesty za pasti?*

Matka mrtvých

Lucia Pisapia APICELLA

18. 11. 1987 – 23. 7. 1982

Lucia prožila celý svůj život v Cava de Tirreni, dnes asi 50tisícovém městě na jihozápadě Itálie v Kampánii u Tyrrhenského moře. Byla poslední dcerou ze sedmi dětí obchodníka se dřevem v jeho prvním manželství. V jejích 2 letech jí zemřela matka a otec se znovu oženil s matčinou mladší sestrou, s níž měl ještě dalších pět dětí. Lucia proto chodila do školy jen do 3. třídy, pak pomáhala doma. Od dětství toužila jít pracovat do nemocnice, ale rodiče se velmi báli tehdejšího zabijáka mladých lidí – tuberkulózy. Lucia sama vzpomínala: „Nepamatuji se, jak se stalo, že mne špitál tak přitahoval, snad jsem tam jednou při-

šla a už jsem se nemohla odtrhnout. Nosila jsem nemocným sušenky a pomeranče, pomáhala jsem ošetřovatelkám, byla jsem u umírajících. Je hrozné, když umírající marně hledá na příkrývce ruku druhého, ale má rodina mi to vyčítala.“ Marně jí to zakazovali. Doma jí proto přezdívali zbojník. Peníze na dárky pro nemocné si vydělávala ve volnu tkaním.

V 25 letech se provdala za obchodníka s ovocem Carla Apicellu. S manželem měli dva syny. Carlo byl v 1. světové válce na frontě a vrátil se těžce zraněný. Život šel dál a Lucia žila jako prostá, zbožná žena a matka rodiny. Stala se františkánskou terciářkou. Tato spiritualita velice odpovídala její duši.

Přišla další válka. V r. 1943 se její kraj stal dějištěm bitvy u Salerna. Angloamerické vojenské kolony mířily k Neapoli po silnici vedoucí právě údolím Cava a v horách okolo se odehrávaly těžké boje. V Cava bylo mnoho lidí zabito při bombardování a při německých represích. Němci se stáhli, ale nestačili nic udělat se svými padlými. Spojenci se postarali o své padlé, ne o cizí. Ti zůstali ležet v přírodě vystaveni zvěři i lidskému rabování. Proč je vlastně místní nepohřbili? Němci tu byli nenáviděni a lidé měli po válce jiné starosti. Lucia ale cítila křesťanskou povinnost pohřbít mrtvé. Jednou byla přítomna scéně, v níž kluci dokonce hráli fotbal s lebkou padlého vojáka. Následoval prorocký sen, ve kterém viděla osm křížů na pasece a osm německých vojáků ji naléhavě prosilo, aby odevzdala jejich ostatky matkám. Rozhodla se. Požádala velitelství Spojenců o povolení „jako prostá matka dát do pořádku ztracené mrtvé“. Velitelství odpovědělo, že jde o kompetenci starosty, a ten jí po dlouhém váhání v létě 1946 udělil povolení a na pomoc jí přidělil dva hrobníky. Nejprve našla 13 mrtvých v jeskyni na hoře, pak další, až 50 mrtvol v jednom bramborovém poli. Většinou to byli Němci, ale někdy i Spojenci – Američané, Poláci, Maročané. Ostatky uložili do více než 700 malých zinkových rakví v malém odsvěceném kostelíku. (V r. 1980 ho zničilo zemětřesení.) Zbylí Němci a Spojenci byli převezeni na Montecassino, kde jsou tři válečné hřbitovy – polský, německý a Spojenců. Většina lidí Lucii vůbec nechápala. Radili jí, aby se raději zabývala živými, anebo aby aspoň nesháněla „nenáviděné Němce“ a vůbec cizí, „vždyť to nejsou naši“. Stále znovu ji vybízeli, aby toho nechala, že je to marné, aby neztrácela čas, peníze a sílu a neriskovala, když chodí po místech i s nevybuchlou municí. Odpovídala

prostě: „Všichni jsou to děti nějaké matky.“ Často je vyhrabávala vlastníma rukama sama nebo s několika dobrovolníky, hlavně s jednou svou příbuznou nebo si pomocníky platila ze svého. Musela také odškodnit majitele polí, kde hledala. Když jí už nestačily peníze, brala rodinné finance a snažila se získat peníze jakkoliv. Např. rozpárala matrace, vlnu z nich spředla, prodala a do matrací dala kukuřičné šustí jako u těch nejchudších. Pokud bylo možné identifikovat nalezené padlé podle vojenských známek nebo dokumentů, oznamovala to německým úřadům, někdy si pak psala i s jejich matkami.

V září 1951 byla pozvána do Německa a převzala zde vyznamenání Velkého kříže od prezidenta. Byla lidmi vděčně přijata a nazývali ji „mamma Lucia“. Setkala se také s matkou 22letého padlého vojáka, s níž si předtím psala, a předala jí jeho prsten, hodinky a cigártašku. Téhož roku ji přijal i papež Pius XII., který na žádost biskupa schválil její práci jako dílo křesťanské lásky. A postoj k ní se měnil i v Itálii. V r. 1952 ji v tisku nazvali „matkou všech padlých“ a vyšla o ní kniha *Matky*. V r. 1959 pak dostala státní vyznamenání a také se stala čestnou občankou Salerna. Když už Lucia nemohla pokračovat ve své práci, která ale také byla z větší části hotová, stáhla se do kostelíka k ostatkům padlých a vytrvale se za ně denně modlila. Mrtví se stali jejími adoptivními dětmi.

Zemřela v r. 1982 ve svých 95 letech. Prezident jí posmrtně udělil zlatou medaili a v kondolenci napsal: „V její lásce a solidaritě jsme mohli poznávat základní lidské hodnoty.“ Ano, pohřbívání mrtvých je skutek milosrdenství a zároveň projev lidství vůbec, každá kultura pohřbívá mrtvé. Pohřeb té, která pohřbila mnohé, byl velmi slavnostní. Mnoho lidí se s ní rozloučilo během dvou dní, kdy byla vystavena v rakvi. Arcidiecéze Amalfi-Cava požádala o její KP, je tedy v počátečním stadiu před udělením NO.

- *Napadlo nás někdy se při návštěvě hřbitova pomodlit i u pomníku padlých sovětských vojáků, v německé části hřbitova, židovské...? Vzpomínám na údiv a „pohoršení“ zbožné katoličky, když zjistila, že se modlím u pomníku krasnoarmejců „za Rusáky“.*
- *A co opuštěné, zanedbané hroby v sousedství našich upravených hrobů?*
- *Pohřbívát mrtvé a modlit se za ně je skutek milosrdenství. Často je třeba nabídnout i praktickou pomoc pozůstalým před pohřbem i po něm.*

Ať se děje cokoliv, láska vydrží

SB Aristeia Ceccarelli BERNACCHIA

5. 11. 1883 – 24. 12. 1971

Narodila se a první polovinu života prožila v Anconě, v jednom z největších přístavů v Jaderském moři, který má dnes kolem sta tisíc obyvatel. Otec Antonio byl prudké, násilnické, konfliktní povahy, řešil většinu sporů rvačkou. Byl sice z dobré rodiny, vzdělaný, ale kvůli své povaze si nedokázal udržet žádné zaměstnání. Peníze, které měl, ještě rozházal hazardem, a nedokázal tak ani zajistit obživu rodině. Navíc opustil svou manželku s malým synem a šel žít s milenkou. S ní měl 16 dětí a jen pět z nich přežilo dětství. Družce svěřil vedení hospody nejnižší úrovně – putyky, ale stejně byli věčně zadlužení. Jeho družka Nicolina, matka Aristey, byla sice krásná žena, ale analfabetka, tvrdé, uzavřené povahy, neschopná citového projevu k dětem. Rodiče všechny děti pokřtili a tím náboženská výchova doslova zhasla. Malá Aristeia šla někdy sama do kostela a hovořila s Ježíšem. Naučila se také modlit se denně třikrát Zdravas, Maria hned ráno po probuzení. Když měla 11 let, měla jít k prvnímu svatému přijímání a k biřmování, jak bylo tehdy obvyklé, ale rodiče byli zcela lhostejní a odmítli i jít s ní na mši. Stejně tak jim nezáleželo na vzdělání a děti neposílali vůbec do školy. Aristeia toužila po vzdělání tak, že si z drobných, našetřených za různé práce mimo rodinu, zaplatila soukromou výuku u sousedky. Peněz měla málo, a tak se naučila sotva víc než se podepsat. Zato se v dětství naučila tvrdě pracovat a nestěžovat si – nebylo ani komu.

Rodiče jí brzy vybrali manžela a po 4 letech zasnoubení se kolem 18 let provdala. 9. 10. 1901 byla svatba. Manžel Iginio, zvaný Gino, Bernacchia vlastnil s otcem a bratry obchod s potravinami, byli dost zámožní obchodníci. Otec vybral zetě, který mu byl podobný – násilník, opilec a rváč. Jeho rodina přijala Aristeu spíše jako služebnou než snachu a manžel ji týral. Už na Velikonoční neděli r. 1902 prodělala perforaci pravého oka, byla to nesnesitelná bolest. Po letech muselo být proto oko vyjmuto. V anestézii (spíše při probírání se z ní) údajně zpívala P. Marii. Oko bylo sice vyjmuto, ale zůstaly bolesti, neuralgie trigeminu, prakticky ji provázející po celý život. Kdo to někdy zažil, ví, jaká je to bolest.

Manžel po několika letech dostal místo u železnice, a přestěhovali se proto do Říma. Zde Aristeia nalezla dobré zpovědníky a duchovní vůdce, nejprve diecézního kněze a pak postupně dva kněze kamiliány. Spiritualita kamiliánů, služebníků nemocných, založených sv. Kamilem de Lelis v 16. století, ji velmi oslovila. Sv. Kamil viděl skutečně v nemocných samého Krista, adoroval ho v nemocném a někdy se při této adoraci dostal do extáze (nejen tedy u svatostánku). A to neošetřoval žádné andílky, spíš něco jako bezdomovce. V Aristei rostla láska k Bohu a otevřenost vůči službě nemocným. Chodila několikrát týdně sloužit do sanatoria pro TBC pacienty i děti. Navštěvovala také nemocné doma a pomáhala, kde mohla. Neměla sama děti, ale měla hluboký dar duchovního mateřství vůči všem trpícím. Připojila se ke kamiliánskému řádu na způsob terciářů a ke svému jménu si sama přidala jméno Maria. Z poslušnosti duchovnímu vůdci souhlasila s tím, že si bude psát duchovní deník, i když to znamenalo diktovat jej přítelkyni. Stále více lidí si přicházelo k ní, analfabetce, pro radu a útěchu. V úctě ji měl i sám prezident republiky Segni a zval ji často do prezidentského paláce. Postupně působila tiše i na tu nejdůležitější osobu – na svého manžela. Aristeia od něho nikdy neodešla a vždy mu byla věrná. Řekla: „Vždy jsem si myslela tohle a budu to opakovat pro všechny nevěsty. Buďte uvnitř duše o samotě, jak nejlépe umíte, samy pro Ježíše, ale zevně buďte pro svého manžela. Pokud ho budete přitahovat k sobě, budete ho tak přitahovat k samému Bohu.“ V r. 1948 se manžel skutečně obrátil k Bohu a další roky manželství už byly pěkné. Zemřel zaopatřen svátostmi v r. 1964. Aristeia v utrpení viděla ruku Boží, která čistí člověka, a obracela je v pokání.

V dubnu 1968 se jí zhoršila srdeční slabost, takže od té doby už nemohla vycházet z domu. Zůstávala ve vytrvalé modlitbě. Zemřela na Štědrý den r. 1971. Její poslední slova byla šeptem: „Teď musím jít (...) skončilo utrpení... vás neopustí!“ Pohřeb byl 26. 12. ve farnosti sv. Kamila de Lelis za hojné účasti kněží a lidu. Byla pohřbena v kapli otců kamiliánů a 17. 5. 1972 byla přenesena do kostela sv. Kamila. Její hrob denně navštěvuje mnoho lidí s prosbou o přímluvu. DP zahájený v r. 1998 byl ukončen r. 2006.

- *Jak se snažím být pro svého manžela, pro svou manželku? Mám-li nevěřícího manžela/ku, přitahuji její/ji k sobě, abych její/ji přitáhl/a jednou k Bohu a modlím se za jeho/její dar víry?*

- *Beru přítomnost Krista v nemocných, chudých atd. za pěknou metaforu, nebo za duchovní realitu – jiný, zcela skutečný druh Kristovy přítomnosti? Adoroval jsem někdy Krista v člověku? Ve foko se mluví o Ježíši opuštěném třeba v hříšném člověku.*
- *Modleme se na přímluvu Aristey za týrané ženy.*

Svatý starosta v sandálech

SB Giuseppe CASTAGNETTI

15. 3. 1909 – 22. 6. 1965

Giuseppe se narodil v Prignano sulla Secchia, v kraji Emilia Romagna v modenské provincii. Je to zemědělský kraj v podhůří Apenin. Městečko Prignano, dnes s necelými čtyřmi tisíci obyvatel, ležící v údolí na břehu říčky Secchie, má v erbu okřídleného býka stojícího na zadních nohách na zelené trávě. To je symbolické, protože Emilia Romagna je po staletí krajem pastvin a pravého parmazánu. Také Giuseppovi rodiče byli výrobci sýrů. Vychovali deset dětí, devět vlastních a jedno adoptivní. Giuseppe, běžně Peppino, byl předposlední v řadě. Rodinnému řemeslu se učil doma, a to tak dobře, že ho už v 16 letech poslali vést samostatně sýrárnu v Portile. Tam poznal misionáře, nadchli ho a chtěl k nim vstoupit. Otec ho ale přesvědčil, aby zůstal ve světě. Po předčasné smrti svého staršího bratra byl zaměstnán jako sýrař v rodinném podniku. Snad smrt bratra, snad napětí v zodpovědné práci přispělo k zdravotním problémům. Trpěl žaludečními vředy, které ho velmi trápily. Vydal se proto na pouť za P. Piem, aby ho poprosil o uzdravení. P. Pio mu vyprosil uzdravení a Giuseppe se stal jeho duchovním synem, jezdil za ním pravidelně, organizoval poutě do Rotonda a radil se s ním o všem důležitém. P. Pio mu důvěřoval, přijímal ho i ve své cele. Giuseppe si zamiloval františkánskou spiritualitu a stal se terciářem.

P. Pio mu schválil i jeho manželství s Giovanninou Sghedoni. Svatba byla 11. 2. 1939. Giovannině v dětství zemřela maminka a ona se musela postarat o tři sourozence a domácnost, její otec byl rolník. Nemohla se vzdělávat, byla samouk. S Giuseppem měli celkem 12 dětí, z nichž dvě zemřely jako malé. Giuseppe roky vedl městskou mlékárnu-sýrárnu. Kdekoliv pracoval, vždy tak činil s plným nasazením. Byl také výborný kuchař a zahradník. V rodině vládl soulad, jeho manželka byla velmi ušlech-

tilá, zbožná a dobročinná. Jako hlava rodiny byl Peppino – až nezvykle na jeho dobu – něžným a starostlivým manželem i otcem. Byl spokojený v rodině, v práci, v činnosti v KA, ve farnosti. Rád spolupracoval na konstruktivních akcích, neměl ale žádné zvláštní osobní ambice. Vstoupil sice do Křesťanské demokracie, ale bez touhy po kariéře. Do politiky byl tlačěn kněžími, kteří viděli jeho vhodné schopnosti a charakter.

Po druhé světové válce se stal vlastně nedobrovolně politikem, protože nikdo nechtěl v té těžké době přijmout službu starosty. Městečko skoro bez peněz v kase, s neschopnými úředníky, bez elektřiny, tekoucí vody, silnice a školy, v chudém kraji, kde válka zničila i to málo, co bylo – tak to byl úkol pro politického sebevraha. Navíc v tomto kraji byla z doby před fašismem silná politická tradice socialistů a komunistů, nebyla to základna křesťanských demokratů. Nicméně v situaci, jaká byla, jim jiné strany „vládu“ rády přepustily. Giuseppe nakonec přijal a byl starostou v Prignano od r. 1945 do r. 1959. Sám o tom řekl: „Mám dvě rodiny, obě početné, mou rodinu a Prignanské: snažím se být všem dobrým otcem.“ Neuvěřitelné byly jeho schopnosti získat fondy z provincie a hlavně z Říma pro budování komunální infrastruktury – vybuďovala se kanalizace, pošta, škola, radnice, silnice, elektrické vedení. Vodovody vybuďoval dva, a zajistil tak vodu z pramenů pro 90 tisíc obyvatel kraje, nejen pro Prignano. V časech a místech, kdy mít úřad skoro legitimizovalo k mrhání penězi a protekcionismu, zůstal neochvějně čestný a tvrdohlavě šel za svým. Neznamená to, že se to líbilo všem. Naopak! Část Peppimu nevěřila, znala ho v mládí a nikdo není ve své vlasti prorokem, části vadila jeho čestnost, části jeho křesťanství, části (i katolíkům) jeho až skandální dobročinnost. Jinakost se málokde odpouští. A navíc chtěl Giuseppe poctivou práci, vyzýval k ní všechny. A tak se objevily lži, pomluvy a nenávisť. Na nespravedlnost odpovídal odpuštěním a totéž doporučoval dětem. Byl vždy člověkem mála slov, ale promyšlených, moudrých, a mnoha činů. Nehledal slávu ani osobní uspokojení; pro něho dělat dobře a konat dobro byla prostě povinnost a *basta* (= stačí). Nikdo ho neslyšel pomlouvat, odpovídat hrubě a se zlobou. Preferoval raději upadnout do bída a nemilosti než dělat kompromisy ve svědomí. To bylo jeho svědectví víry. Nebyl přitom naivní, o politice měl jasný úsudek: „Je to věc někdy špinavá, ale je třeba aktivně jít do ní, abychom věci změnili.“

Peppino byl vždy pozorný k jakékoliv bídě a utrpení. Po válce, v době, kdy chybělo snad všechno, byl jeho dům vždy plný dětí, které tu byly

přijaty a dostaly najíst spolu s jeho dětmi bez rozdílu. Pečoval o ně on i jeho manželka. Oba pomáhali a rozdávali a zdálo se, že dochází k rozmnožení chlebů: neuvěřitelné získání fondů, peněžní dar ve chvíli, kdy už neměl ani na dopravu zpět domů z Říma, dary prostě přesně v momentě potřeby. Jednou daroval vlastní boty, které si zul, když si všiml chudoby návštěvníka. Ani manželka, ani rodina mu v dobročinnosti nebránily, naopak. O tom, jaká byla tehdy sociální situace v Itálii, vypovídají statistiky z let 1950–1951: skoro 12 % rodin bylo v absolutní chudobě, jen 12 % Italů mělo dobrou obuv, asi 21 % populace bydlelo v nevyhovujících podmínkách, barácích i jeskyních. Bída byla všude. Není divu, že Giuseppe i s rodinou absolutně zchudl. Žádné obohacení se z úřadu. Pomáhal nejen penězi, radou, ale i přímou pomocí, jako projíždkou autem s dětmi či starým člověkem. Často doprovázel nemocného venkovana do nemocnice. Negen ho dovezl, ale nejednou i nesl v náruči, protože nebylo ani dost lehátek a vozíků. Hospitalizované nemocné, zejména osamělé, navštěvoval, jako by byl člen rodiny.

Sílu k službě bral Giuseppe v modlitbě. Pokud mohl, chodil denně ráno na mši svatou a denně se modlil růženec. Se starostmi se svěřoval především Bohu a Madoně, k níž často putoval do katedrály v Modeně. Zvláštním znakem starosty Castagnettiho byly sandály. Mnoho let chodil naboso, tj. v sandálech, a nikoliv v obuvi. Bylo to jeho znamení stálého pokání a pojistka před pýchou. Nebyl to rozmar, ale rozmyšlený znak a slib na dobu jeho úředního mandátu, který učinil před P. Piem. V sandálech byl i na ministerstvu, při oficiálních ceremoniích, chodil v nich i v chladném počasí. Velkou radostí pro manžele Castagnettovy bylo, když se jedna dcera rozhodla pro řeholní život. Vstoupila do františkánské misijní kongregace a odjela na více let na misie do Afriky.

Nakonec pomluvy, nepřízeň dosáhly vrcholu, také nejhorší roky bídy už byly pryč, městečko pozvednuto, a tak byl Castagnetti donucen k podání demise po 14 letech tak úspěšné práce. Něco jako „mouření vykonal práci, mouření může jít“. Za svědectví víry ve službě zaplatil penězi, zdravím, újmou na jméně. Zemřel 22. 6. 1965 v objetí dcery (nezjistila jsem, zda manželka ještě žila, pravděpodobně už ne). Jeho poslední slova byla: „Prosím o odpuštění a odpouštím také všem, kdo mi dělali zle.“ Nezanechal rodině majetek, peníze, ale jiné veliké dědictví, vzor člověka, který krácel za Tím, kdo nepřišel, aby mu sloužili, ale aby sloužil...

Jak už to bývá, mnohdy se člověk ocení až po smrti. Castagnetti má dnes v Prignano před radnicí bronzovou bustu. Začalo se o něm hovořit jako o svatém starostovi nebo Božím starostovi. Vyšly o něm články a knihy. Jeho jakousi přezdívkou je svatý starosta v sandálech. Skandální příklad svatého starosty je potřebným vzorem pro politiky v Itálii a nejen v ní... DP proběhl v letech 2013 až 2015 a nyní je předán do Říma.

- *Jaké dědictví předáme dětem ohledně našeho vztahu k majetku a k dobročinnosti?*
- *Platím nějak za své svědectví víry v životě, a pokud ano, čím?*
- *Mám v životě nějaké svoje „sandály“?*

Adventista a Panna Maria

Bruno CORNACCHIOLA

9. 5. 1913 – 22. 6. 2012

Bruno se narodil ve velmi chudé rodině na předměstí Říma, prakticky ve slumu. Byl z 5 dětí. Jeho otec, co vydělal, propil, o děti se nezajímal nebo je bil. Na matce bylo zabezpečit obživu a už nezvládala další péči o děti. Bruno byl sice pokřtěn, až se otec vrátil z vězení, ale tím náboženská výchova končila. Není divu, že od 14 let utíkal z domu a toulal se, přespával i na schodech lateránské baziliky. Byl vlastně polobezdomovcem. Ujaly se ho sice v 16 letech řádové sestry a díky nim se naučil katechismus a byl biřmován – a zase to skončilo. Pak následovala vojenská služba a po ní se r. 1936 oženil s Iolandou Lo Gatto, kterou znal od dětství. Manželka byla praktikující katolička. Bruno už byl v té době pod silným vlivem komunismu, proto sice svolil ke katolické svatbě, ale jen v sakristii kostela. Toho roku si také začal psát deník a pokračoval až do smrti. Záhy po svatbě odešel do války ve Španělsku jako dobrovolník u Franca, ve skutečnosti byl ale vyzvědačem pro druhou stranu. Zde se jeho odpor vůči katolické církvi ještě prohloubil, zejména ve styku s jedním německým sektářem. Zakoupil si i dýku v Toledu, nechal na ni vyrýt nápis „Smrt papeži“ a hodlal ji v budoucnu použít k atentátu na papeže. V r. 1939 se vrátil do Itálie a nastoupil u tramvajového podniku v Římě, nejprve jako uklízeč, pak jako průvodčí – tam zůstal

až do penze. Byl vždy dobrým, poctivým pracovníkem. V práci zakotvil, ale jeho neklidná duše hledala dál. Od komunistů přešel k baptistům a pak v r. 1940 zakotvil u adventistů sedmého dne. Zde byl i ředitelem misijní mládeže v oblasti Říma a kraje Lazia. Nenáviděl Řím, katolickou církev, papeže, Pannu Marii. Jeho manželka se marně modlila, obětovala za jeho obrácení devět prvních pátků. Bruno jí spálil všechny náboženské obrazy i krucifix a jeho nátlak spolu s Iolandinou láskou k němu a touhou zachovat rodinu nakonec slavily zdánlivý úspěch. Iolanda se také vzdálila od katolické církve. Měli tři děti, nejstarší děvče Isolu, pak dva kluky Carla a Gianfranca. Bruno měl děti velmi rád, ale svou manželku bil a podváděl s jinými ženami bez ohledu na to, že to nebylo v souladu s jeho vírou.

Vše tak šlo až do soboty 12. 4. 1947. Tehdy šel s dětmi na výlet do malého eukalyptového lesíku u trapistického kláštera Tre Fontane. Podle legendy je to místo, kde byl stětím popraven sv. Pavel. Děti si hrály a on si připravoval další protimariánskou přednášku. Tehdy se dětem zjevila v malé jeskyňce v lesíku „krásná paní“ a nakonec ji uviděl i Bruno. Nadpozemsky krásnou ženu semitských rysů v zeleném plášti, v ruce s knihou – Biblí. Byla to Panna Maria, která se označila za Pannu zjevení a jakoby v parafrázi na Pavlovo obrácení řekla Brunovi: „Ty mne pronásleduješ, ale už je nejvyšší čas, abys skončil.“ Maria rozmlouvala s Brunem déle než hodinu. Děti ji viděly, ale neslyšely. Byl to zlom. Bruno se s celou rodinou vrátil do katolické církve a zcela změnil svůj život. Žil svátostně, modlil se, četl Písmo. Jeho vztah s manželkou byl proměněn. Narodil se jim ještě jeden syn. Samozřejmě musel na svém obrácení stále znovu a znovu pracovat, stále znovu svlékat starou kůži. Na místo zjevení začali postupně chodit lidé. V r. 1949 se mohl Bruno setkat s papežem Piem XII. a darovat mu dýku, kterou ho chtěl zabít. Zjevení sice nebylo církví oficiálně uznáno, ale Bruno dostal povolení o něm mluvit. Založil proto laickou asociaci SACRI, která dodnes působí. Kromě své práce přednášel o Panně zjevení a jejím poselství, více než pět tisíc přednášek v Itálii i v zahraničí. Místo zjevení bylo od r. 1956 svěřeno bratřím minoritům a v r. 1982 zde byla vybudována kaple, zahrnující v sobě i jeskyňku zjevení. V r. 1997 dal Jan Pavel II. svatyni název Santa Maria del terzo Millennio. Panna zjevení tak vede do třetího tisíciletí.

Podrobněji se o zjevení a poselství můžeme dočíst v češtině jak na internetu, tak v *Milujte se!* 14/2010.

Souhrnem poselství je věta: „Kdo se modlí, nemá strach z budoucnosti.“ Bruno zemřel r. 2012 a r. 2017 po zákonné pauze 5 let od smrti podala asociace Sacri žádost o proces k blahorečení. Možná tak bude blahoslavený adventista, nebe má smysl pro humor.

- *Jak to vypadá s mým vztahem k budoucnosti? Mám strach? Hltám konspirační teorie – nebo se modlím? A samozřejmě pracuji, přiměřeně zajišťuji svou rodinu, připravuji se na povolání, plním povinnosti svého životního stavu. To k sobě patří. I Bruno dál rádně pracoval a věnoval se rodině.*

Mystička a truhlář

SB Fortunata (Natuzza) EVOLO

23. 8. 1924 – 1. 11. 2009

Natuzza (domácké jméno Fortunaty) se narodila v Paravati v Kalábrii na jihu Itálie a prožila tu celý život. V době jejího dětství trápila jih Itálie zemědělská krize a bída. I proto otec měsíc po jejím narození odjel za prací do Argentiny a už se nevrátil. Matka se sama starala o děti a někdy nebyl doma ani kousek chleba. Malá Natuzza měla vize už asi od 6 let, viděla v nich nejdříve krásnou dívku, o níž ještě nevěděla, že je to Panna Maria. Při prvním přijímání se jí naplnila ústa krví jako předzvěst dalších věcí. Ve svých 14 letech začala pracovat jako pomocnice v domácnosti v rodině advokáta ve městě. Bylo to velmi dobré místo. Natuzza ale měla stále víc vizí a v jedné jí Panna Maria řekla, že 26. 7. 1938 nastane její „zdánlivá smrt“. Nerozuměla tomu, myslela si, že zemře. Prožila sedm hodin ve stavu zdánlivé smrti, přitom byla v ráji, hovořila s Pannou Marií, s Ježíšem a dostala své úkoly: přivést k němu duše, milovat a spolutrpět. Při biřmování v r. 1940 se jí na zádech objevil velký kříž z krve. V r. 1941 odešla ze služby a snažila se stát se řádovou sestrou, byla ale odmítnuta. Biskup, znepokojený všemi jevy kolem ní, požádal o konzultaci P. Gemelliho, velmi známého kněze a původně lékaře. Na jeho doporučení byla Fortunata dva měsíce na pozorování v psychiatrickém ústavu. P. Gemelli poté po prostudování dokumentace diagnostikoval hysterický původ jevů a doporučil, aby se mimořádným jevům a Natuzze samé nevěnovala pozornost.

Matka pak rozhodla, že nejlépe bude dceru provdat, a našla jí také manžela. Pasquale Nicolace byl mladý syn přítele rodiny, truhlář a byl tehdy právě ve válce. Svatba se uskutečnila 14. 8. 1943. Měli spolu pět dětí a Natuzza žila běžný život manželky a matky. Jenže také nadále prožívala mimořádné jevy: ač analfabetka, mluvila cizími jazyky a používala lékařskou terminologii, opakovala se stigmata. Na látkách či papíru, které si přiložila ke stigmatům, se objevovaly krví psané modlitby v různých jazycích nebo obrazy jako trnová koruna, srdce a jiné. Měla dar bilokace, hovořila s dušemi zemřelých, přicházely vize svatých. Je otázkou, jak to vše prožíval manžel. V každém případě asi není snadné být manželem mystičky s mimořádnými projevy a pro mystičku není zase snadné být běžnou hospodyní a dobrou manželkou. Už jenom časová zátěž – přicházely totiž za ní stovky lidí pro slovo útěchy. Panna Maria jí ve vizi představila dílo, které mělo postupně vzniknout v Paravati, a Natuzza proto v r. 1987 se souhlasem biskupa vytvořila nadaci pro vybudování tohoto díla – Fondazione Cuore Immacolato di Maria Rifugio delle Anime. Dílo bylo jako její šesté dítě. V Paravati postupně vzniká komplex s velkou mariánskou svatyní, s centry pro mládež, staré, postižené, nemocné, s hospicem atd. V r. 2006 zahájila sama Natuzza dosud neukončenou výstavbu kostela. Od r. 1994 jí byla také inspirována modlitební setkání Cenacoli – večeradla modlitby.

Natuzza se stala velmi známou nejen v Kalábrii, ale po celé Itálii. V r. 2007 jí byla totiž hudebním promotorem vyléčeným z leukémie věnována show Noc andělů. V r. 2008 dostala cenu italského katolického tisku za mimořádný dar „komunikovat Pravdu“. Italská organizace, obdoba našeho Klubu skeptiků Sisyfos, se snažila odhalit u Natuzzy podvody nebo psychologické mechanismy. Zveřejnila např. to, že krev vytékající ze stigmat není stejná jako krev písmen na zázračně tvořených nápisech nebo že v zázračně vzniklých nápisech je znát jejich vznik perem atd. Natuzza má prostě mnoho zanícených stoupenců i odpůrců.

Zemřela 1. 11. 2009 v centru stáří v komplexu Paravati. Za svého života říkala: „Až budu na druhé straně, způsobím víc hluku.“ Její hrob je uvnitř kaple nadace. DP byl zahájen při 5. výročí jejího úmrtí za účasti deseti tisíc věřících. Je důležité si uvědomit, že pokud bude Natuzza blahořečena, nebude to pro mimořádné jevy, ale pro její život lásky a pokory, možná i navzdory mimořádným projevům. Zůstat pokorná je mimořádnější a hodné obdivu více než mimořádné jevy. Svatost je vždy dokonalost lásky, to je hlavní.

- *Co považují za podstatné pro svatost? Co mne zajímá na svatých?*
- *Jaký mám vztah k mimořádným projevům? Zamítám je skepticky? Připouštím? Beru si z nich podnět pro život lásky k Bohu a k lidem? Nekriticky je obdivuji? Jsou pro mne víc než učení církve?*

Přírodovědkyně mluví s Bohem

SB Alma FERRARA

10. 6. 1914 – 4. 5. 2000

Alma se narodila jako páté a poslední dítě v rodině italských emigrantů do Ameriky, kteří se navrátili do vlasti. Otce nepoznala, protože ten krátce po jejím narození odjel zpět do Ameriky a nikdy se už nevrátil, zemřel krátce poté, co Alma dokončila vysokou školu. Rodina bydlela v Teoře blízko Avellina. A později kvůli studiu dětí přímo v Avellinu. Ve 12 letech matka poslala Almu žít ke své ovdovělé sestře, aby ta tak netrpěla samotou. Pro nejmladší Almu bylo velmi těžké se odloučit od maminky a sourozenců. Alma vystudovala lyceum a pak přírodní vědy v Neapoli, kde laureovala r. 1936. Při studiu zde poznala i svého budoucího manžela.

Od r. 1937 vyučovala na lyceu v Tripolisu a také tam byla ředitelkou muzea přírodních věd. V r. 1940 odplula poslední lodí do Itálie při vyvrcholení války v té oblasti. 10. 10. 1940 byla svatba. Manžel Francesco Sacca pocházel z Rutigliana, kam pak rodina jezdila po celý život k příbuzným. Byl železniční inženýr, to poznamenalo jejich život. Jak byl manžel překládán, šla za ním i Alma, a tak bydleli a ona vyučovala v mnoha italských městech na lyceích a vyšších školách. Začali ve Foggii, následovaly Benátky, Bolzano, krátce Turín a Verona, 13 let Milán a od r. 1965 Řím. Zde odešla r. 1970 do penze, ale vyučovala ještě do r. 1976 na klasicismu lyceu. Přírodní vědy byly vždy její velkou vášní, je označována i jako výzkumnice. Věřila v pravdu víry a vědy, které nemohou být v rozporu. Říkala: „Pravda se odplácí sama sebou.“ S manželem měli syna a dceru.

Alma měla vždy velikou víru v Boha Milosrdného, Všemohoucího a Všudypřítomného a byla poctivou katoličkou. Spojvala hlubokou víru, inteligenci, kulturu a milou, usměvavou povahu. Vždy odvážně hájila hodnoty, ve které věřila, a nikdy nedělala kompromisy se svým svědomím, ani za doby fašismu, ani později – to by raději opustila své místo.

Byla proto často překládána i v místě, kde bydlela, prošla více škol. Byla sebekritická, ochotná k diskusi, upřímná.

Její život poznamenal dar komunikace se Slovem. Nejprve po válce chodila delší cestou do práce, do školy a poprvé při chůzi začala slyšet vnitřní hlas, který jí říkal duchovní, filosofické a poetické myšlenky. Nevěděla, oč jde, někdy rozeznala zdroj něčeho v nějaké kultuře. Doma jí nikdo nevěřil, nic nezapisovala a později fenomén vymizel. Později se objevil hlas Giovanniho, který měl být poslán ji chránit, a ten byl zaměněn za Anania, člověka z biblických dob!, který byl poslán chránit její duši. 29. 3. 1981 při hospitalizaci pro žlučové kamínky měla prvé zjevení Madony, zcela beze slov, a že je to Madona, zjistila až pak po rozboru s duchovními. Její šat odpovídal oděvu prostých žen v Egyptě, tak usoudila, že nosí oděv podobný jako před dvěma tisíci lety. Pak od r. 1984 přijímala komunikaci s Bohem Otcem a někdy, mnohem méně často, i s Pannou Marií. Obrátila se na kněze, na specialisty pro charismatické jevy, pak na římského pomocného biskupa a ten zařídil teologickou analýzu, mimo jiné se kauzy ujal i kardinál Oddi. O psychologické analýze a vyšetření jsem se nedočetla. Svě zápisky z let 1984–1992, kdy psala přesně, co slyšela, nic neupravovala, vydala ve třech svazcích podle pokynu Pána při komunikaci. Pán chtěl, aby byly vydány postupně a aby si je přečetl papež. Roku 1987 určil i sám jméno *Opera d'oro* (*Zlatá díla*). Podle analýzy je v nich Otcova řeč poetická a prorockého rázu, teologické bludy nejsou zachyceny. Což ovšem ještě neznamená, že jde opravdu o řeč Boha Otce. Knihy dostal papež, kardinálové, církevní hodnostáři. V letech 1997–98 pak všichni italské biskupové, od r. 1999 je dostávají mnohé kláštery, knihovny a vězení. Bůh se zde označuje jako radost. „Já jsem radost, buď radostná.“ Požaduje darovat mu vše. Jsou tu předpovězeny i některé historické události posledních let.

Alma zemřela po dlouhé bolestné nemoci r. 2000 v Římě. 23. 5. 2017 byl zahájen DP. Ten bude posuzovat nejenom její dílo, ale především její život ctností. Důležité už bylo, že se se svými zjeveními obracela na církevní autoritu k posouzení.

- *Je pravda pro mne hodnotná sama sebou, prostě protože je to pravda?*
- *Nedělám kompromisy ve svědomí?*
- *Jsem ochoten podřídit své duchovní zážitky, prožitky úsudku církve?*

Tajemství deníku

SB Cantamessa Maria GALLO

19. 1. 1913 – 6. 8. 1955

Narodila se a vyrostla v malém městečku Govone v severní Itálii 45 km od Turína v piemontském kraji. Je to vinařská oblast. Její rodiče byli prostí rolníci. Měla 12 sourozenců a děti se musely podílet odmala na všech pracích. Rodina se modlila společně doma i v přestávkách mezi prací na poli. Maria zažila už v 10 letech první mystickou zkušenost při modlitbě u sochy Nejsvětějšího Srdce Páně. V rodině byla důležitá mariánská zbožnost, růženec a také modlitba za papeže. Maria se účastnila poutí a konala skutky pokání. Jednou se lidé vytrvale modlili už dva suché roky za déšť. Maria se tehdy nenapila po dni práce na slunci na poli a svou vodou zalila květiny u sochy světce. Nakonec, jak vypráví, začalo pršet při pouti do vzdálenější mariánské svatyně a přšlo devět dní v kuse. Byla ale také obyčejné dítě, ve volnu si se sestrami hrávala s látkovými panenkami, které jim šila babička. Do školy chodila jen do základní a dost. Jakmile uměla trochu psát, začala si v 6 letech psát deník a bez přestávky si ho vedla 65 let až do smrti. Deník je dnes mimo jiné důležitý socioantropologický materiál, kulturní doklad své doby. Část byla vydána a podrobena zkoumání.

V deníku není ale zachycena její láska a volba manžela. Dokonce první zpráva o svatbě začíná modlitbou růžence. V r. 1938 se provdala za Carla Galla a přestěhovala se s manželem do Asti, města v téže oblasti s asi 70 tisíci obyvatel. Carlo pracoval jako řidič. Manželé měli tři děti, dva chlapce a dceru. Maria se nadále hodně modlila a podle svědeckví deníku měla i mystické zážitky. Např. Madona ji vyzvala: „Modlete se, abyste měli svatá povolání,“ a osušila jí kapky potu na tváři lemem svého dlouhého modrého závoje. Měla také vize andělů a svatých. Při rozboru deníku hodnotili psychologové tyto a podobné fenomény jako „projevy primitivní religiozity, která předchází i doprovází moderní myšlení a nadpřirozeno je v ní integrováno do normálního života“. Maria nebyla hysterická, nestála o pozornost, své vize nijak nešířila. Objevovaly se ale jiné věci. Starší příbuzná ležela s nevyлéčitelnou nemocí měsíce v nemocnici. Cantamessa se za ni nejen modlila, ale láskyplně ji ošetřovala a nabízela jí i darování krve, kdyby bylo potřeba. Příbuzná se uzdra-

vila, ač to sami lékaři považovali za nevysvětlitelné. Jindy přistihla doma lupiče a ten se pod vlivem rozhovoru s ní obrátil. Hlavně ale působila prostě jako katechetka a starala se obětavě a s velkodušností o chudé, staré, nemocné. V únoru 1945 byl bombardováním zničen velký dům, 25 lidí při tom zemřelo. Cantamessa vyhrabala v troskách živou ženu, která měla zakrátko родit. V dobách válečné a poválečné nouze mnohé rodiny neměly co jíst, děti a staří lidé trpěli podvýživou, protože potraviny byly přednostně pro práce schopné. Cantamessa si často odřekla své jídlo a dávala je potřebnějším. Zároveň podnikala na kole výpravy do venkovského okolí pro mouku a mléko. Nebyla to tedy nějaká v modlitbě ztracená „mystička“. Připomíná tak v malém sv. Jenovéfu, patronku Paříže, která se při hladu z obležení města nejen modlila, ale vypravila se s loděmi po řece pro potraviny. Cantamessa zemřela 6. 8. 1995.

Po její smrti se šířila její památka a úcta k ní. Na Katolické univerzitě v Miláně se uskutečnilo zasedání nad jejím deníkem, byla jí odhalena pamětní deska a syn Andreo vydal o ní knihu. 8. 12. 2014 byl v její farnosti slavnostně zahájen DP pod vedením biskupa.

- *Psal/a jsem si někdy deník, blog? Pokud ano, co do něho hlavně píšu a co by asi bylo opravdu důležité zapisovat do osobního deníku?*
- *Nepodceňujeme drobné skutky sebezáporu a pokání u sebe i u dětí?*

Poslání být politikem

Alcide de GASPERI

3. 4. 1881 – 19. 8. 1954

Narodil se v Pieve Tesimo, malém městečku o 500 obyvatelích na náhorní plošině v předhůří Alp, v provincii Trento (Trident). Oblast tehdy patřila Rakousku-Uhersku. Jeho otec byl vedoucím četnické stanice v Tesinu a s manželkou mladší o 30 let měli čtyři děti – tři syny a dceru. Jeden syn se stal knězem. Alcide byl třetí v pořadí. Alcide znamená silný muž, a to Alcide musel být. Jako syn četníka byl v dětství osamělejší, jednak se hodně stěhovali, jednak většina Italů nemilovala rakouskou vládu, takže ani spolužák – syna četníka. Alcide původně směřoval ke kněžství, ale pak poznal jasně jiné povolání – veřejnou činnost. Později napsal man-

želce, že „pro mě už jako pro chlapce to byla moje kariéra, moje poslání“. Už za studií literatury a filosofie ve Vídni a v Innsbrucku byl studentským vůdcem. Po studiích se stal novinářem a velmi brzy i ředitelem katolických novin v Trentu. V 28 letech byl zvolen do městské rady, ve 30 letech se stal poslancem vídeňského parlamentu. Jako poslanec za války obětavě podporoval uprchlíky z Trenta, internované v rakouských táborech. Prohlásil v parlamentu, že Tridentští chtějí být připojeni k Itálii – a císař pán ho proto nezavřel. Po válce a připojení jeho kraje k Itálii se stal jedním ze zakladatelů Lidové strany a poslancem.

V r. 1922 se oženil s Francescou, nar. 1894, s níž se potkal už před válkou. Působila v Červeném kříži. Dlouho se ale bál založení rodiny – neslučitelnosti politického a rodinného života. Manželka kdysi napsala: „Náš společný život byl dramatický a odvážný, ale byli jsme šťastní.“ V údobí fašismu byl pronásledován, v r. 1927 byl zatčen i s manželkou, která byla za necelý měsíc propuštěna, on byl odsouzen na čtyři roky. Trest mu byl po intervenci Vatikánu snížen na dva roky a později byl ze zdravotních důvodů internován na klinice v Římě. Po propuštění se stal dočasným zaměstnancem Vatikánské knihovny – na 14 let. Od r. 1943 pracoval na přípravě rekonstrukce Itálie po válce. Na konci války založil novou stranu křesťanských demokratů a byl v jejím vedení.

Po válce byl opakovaně ministrem. V prosinci 1945 vedl svou první vládu, celkem byl v úřadu premiéra osm let, což je neuvěřitelné na Itálii s jejím pověstným rychlým střídáním vlád. No, nešlo ovšem o jednu vládu, ale celkem o sedm. V červnu 1946, kdy se volilo mezi monarchií a republikou, zprostředkoval jednání s králem a přesvědčil ho, aby v pokoji odešel do exilu. I tu se projevilo, že uměl naslouchat a vést dialog. Itálii vedl ve velmi těžké poválečné době. Země byla rozbitá, chudá, s množstvím uprchlíků a bez práce pro lidi. Aby mohli vůbec pokračovat a situace tolik nenahrávala komunistům, vyjednal půjčku z USA. V r. 1948 vyhrál volby dokonce nadpoloviční většinou, což mu umožňovalo sestavit jednobarevnou vládu, ale přizval ostatní strany středu ke spolupráci. Svůj poslední velký politický projev pronesl na kongresu strany v Neapoli r. 1954, rozvinul v něm svou vizi sjednocené Evropy. Tehdy byl ovšem zklamán přístupem ostatních a odsunut na okraj zájmu.

V manželství měli čtyři dcery. Lucia vystudovala literaturu jako otec a pak vstoupila k sestřím anunciantkám. Posílala otcí pravidelně

poznámky k meditaci, které si četl a rozjímal, především před obtížnými zasedáními a rozhodnutími. Podle svědectví Alcide nikdy nemluvil v hněvu, nikdy nejmenoval ty, kdo mu ublížili. A přece měl svůj neuralgický bod. Sebekontrolu ztratil, když ho obvinili z rakušáctví. Byl hluboce zbožný bez okázalosti. Ve své politice vycházel z rozjímané encykliky *Rerum novarum* Lva XIII. z r. 1891. Mluvil často o Bohu doma i mimo, ale neobtěžoval s tím, byl taktní. O svátcích rád chodíval s rodinou do lesa, miloval zpěv ptáků. O svátcích také doma nikdy nemluvili o politice, vždyť to byla jeho práce. Zemřel r. 1954 ve svém milovaném rodném kraji. Jeho manželka Francesca se dožila 104 let.

Dcera Romana o něm napsala knihu, vyšly také *Dopisy z vězení* z doby fašismu. 4. 9. 1935 vážně nemocný psal tehdy manželce, jako by se loučil: „Drahá Francesco, jestliže Prozřetelnost ukončí můj pozemský život dřív, než jsem splnil svůj úkol otce, svěřuji naše děvčata do nejvyššího otcovství Božího a věřím s naprostou jistotou, že Pán vám pomůže každý den, aby mohly růst dobře a s odvahou. (...) Nemohu jim zanechat materiální prostředky k šťastnému životu, protože těch jsem se musel vzdát pro život podle ideálů. (...) Má Francesco, budu ti vždy duchovně nablízku a budu vyprošovat ochranu Panny Marie, mé nejvyšší a poslední naděje. Vám všem doporučuji žít v bratrském přátelství a pomáhat si navzájem. (...) Přeji intenzivní život pro naše krásná děvčata, na něž se pro dobrotu a milost Pána budu dívat z nebe. Objímám vás nikdy nekončícím objetím naděje.“

NO bylo uděleno r. 1993.

- *Jaký je můj/náš vztah k vlasti, vztah křesťana k pozemské vlasti? Jak se projevuje?*
- *Jsem ochoten se nechat poučit mladšími, dokonce svými dětmi, nebo je to pod mou úroveň?*
- *Umím se jeden den v týdnu odstříhnout od své práce a žít z Boha a s rodinou?*
- *Vím, co mne dokáže vyvést ze sebekontroly? Snažím se o sebekontrolu jako projev lásky k bližnímu?*

Milovat církev v ...

SB Raffaele GENTILE

28. 11. 1921 – 18. 12. 2004

Narodil se v Udine blízko hranic se Slovinskem. Jeho otec byl železničář a brzy se přestěhovali přes celou Itálii na jih do Kalábrie, odkud otec pocházel. Město Catanzaro, hlavní město Kalábrie, má skoro sto tisíc obyvatel, leží ale v jednom z nejhudších regionů nejen Itálie, ale celé Evropy. Kalábrijský poloostrov tvoří špičku italské boty na mapě, je to kraj oliv, vína, citrusů a rybářů. Ve městě byli přijati otcovými sourozenci – farářem a jeho hospodyní. Raffaele rostl na faře u strýčka, který ho duchovně velmi ovlivnil. Měl ještě dva bratry, jeden ale v mládí zemřel na leukémii. Raffaele byl inteligentní, spíše vážný, zbožný. Po maturitě studoval medicínu v Bologni, Bari a Palermu, kde r. 1945 laureoval.

Začal ihned pracovat v městské nemocnici v Catanzaru. Pracoval zde až do r. 1960, nejprve na pohotovosti a pak jako kožní lékař. Zapojil se do péče o veřejné zdraví a do organizace dobrovolnictví. Přebíral mnoho funkcí jako třeba ředitel zdravotní pojišťovny pro rolníky, prezident provinčního výboru ČK. Byl soudním znalcem v Národním ústavu sociální prevence, ředitelem kurzů pro dobrovolné ošetřovatelky ČK a Charity, vyučoval hygienu a sociální lékařství. Hlavně byl ale od r. 1945 po čtyřicet let zdravotním ředitelem instituce In Caritate Christi, dnes přeměněné na Nadaci Bethania. Zde se věnoval nemocným, zejména starým a handicapovaným, zajišťoval jim kvalifikovanou a láskyplnou asistenci, speciální vyšetření jako rentgen a rehabilitaci. Svou činností byl znám i na národní úrovni. Lidé vzpomínají na jeho velkou disponibilitu a jeho citlivé láskyplné srdce, když léčil a utěšoval nemocné. Byl opravdovým křesťanským lékařem, který slouží Kristu v nemocných.

Raffaele byl muž hluboké víry, s láskou k Eucharistii, Panně Marii, slovu Božímu a měl živý smysl pro církev. Jeho osobní duchovní cestou byla modlitba ke Kristu Služebníku Otce i člověka a něžná mariánská zbožnost, Pannu Marii uctíval zvláště jako Neposkvrněnou. Spolupracoval vždy s pastýři a pro biskupa byl pravou rukou v sociální oblasti. Raffaele byl formován KA a II. vatikánským koncilem, proto se snadno spojoval s vizemi svého biskupa. Vytvořil program pro KA, program, kde měla místo „modlitba, činnost a oběť“. Napsal: „Tato slova repre-

zentují i dnes, v době atomových zbraní, prostředky k vítězství vojska víry.“ V církvi zastával také mnoho funkcí, či spíše v jeho případě služeb. Dvacet let byl prezidentem KA, roky prezidentem Asociace katolických lékařů v Catanzaru, svěřené sv. lékaři Moscatimu. Byl jedním z nejzáměstnanějších členů pastorační diecézní rady, přesto byl vždy přítomný na všech setkáních, nikdy tam nechyběla jeho promyšlená i odvážná slova. Zúčastnil se také diecézního synodu v letech 1993–1995. Chtěl, aby církev byla krásná a vyzářovala krásu svého Ženicha. Napsal: „Miluji církev vášnivou láskou, ne abstraktní církev, ale tuto církev začleněnou do dějin a vtělenou v prostoru: církev, která je v Catanzaru.“ Láska k člověku ho dovedla i do politiky. Byl mezi zakladateli křesťanské demokracie v Catanzaru a redaktorem jejich oficiálních novin. Opakovaně byl zvolen radním. V politice obhajoval etické hodnoty.

Oženil se 15. 10. 1960 se Susy Liottovou a měli dvě dcery. V rodině se snažil žít ve stylu blahoslavenství – pokorně, s mírností, laskavostí a disponibilitou a jít ve stopách Mariiných. Zemřel 8. 12. 2004 na milovaný svátek Neposkvrněné v přítomnosti rodiny, pokojně při vzývání Pána. DP proběhl v letech 2014 až 2015.

- *Jak miluji církev? A JAKOU církev miluji – abstraktní, nebo církev v ...?*
- *Zkusme se zamyslet a rozjímat titul Kristus Služebník Otce a člověka. Co znamená pro mne?*

Smrt nás musí nalézt živé

ct. Attilio GIORDANI

3. 12. 1913 – 18. 12. 1972

Attilio se narodil v Miláně v prosté rodině ve čtvrti rodinných domků postavených pro železničáře. Jeho dětství bylo poznamenáno tím, že maminka byla skoro stále nemocná. Jeho otec železničář dělil svůj čas mezi práci, rodinu, kde zastával často i matku, a dobré skutky. Každé ráno v zimě ještě před odchodem do práce nanosil putny uhlí dvěma chudým starcům. Byla to velmi praktická výchova křesťanské lásky. Attilio od dětství chodil do salesiánské oratoře. Duchovně byl formován v KA a pak hlavně v oratoři a později mezi salesiánskými spolu-

pracovníky. Od 18 let působil v oratoři jako animátor a katechista. Staral se o volný čas, hry, divadlo, slavení svátků, liturgií. Ve svých 21 letech musel v r. 1934 narukovat a vzhledem k válce zůstal na vojně až do r. 1945. Byl u dělostřelectva a na frontě v Řecku. Italové v Řecku utrpěli porážku, Řeky přemohli až Němci. Tisíce italských vojáků bez zimní výstroje umrzly v řeckých horách. Attilio se tomu vyhnul. Pro těžkou nemoc se totiž brzy vrátil do Itálie a dosloužil tam. Je zachován jeho deník z doby války, plný lidskosti a soucitu. 6. 5. 1944 se oženil s Noemi d'Avanzo. Noemi byla také katechistkou v dívčí oratoři. Bylo to nejen spojení dvou milujících se srdcí, ale spojení dvou bytostí, které měly stejné ideály a cíle. Spolu pak měli tři děti: dvě dcery a syna. Attilio byl zaměstnán v kanceláři v Pirelli, v milánské průmyslové zóně. V práci se uplatnil jeho smysl pro plnění povinnosti, ale i schopnost šířit dobrou náladu a radost.

Miloval Boha celým srdcem a snažil se jej hledat v modlitbě a svátostech. Každý den se modlil růženec a účastnil se mše svaté. Oratorium považoval za svou druhou rodinu, do služby chlapcům v něm dával své bohaté nápady a mimořádný přirozený pedagogický talent. Nevystudoval pedagogickou školu, ale říkával: „Máme mít srdce Dona Boska.“ Měl ho. Jeho dílem byla Crociata della bonita – Kruciáta dobra, která byla často kopírována jinde po Itálii, a podobné další akce jako májová cena. Vším tím učil děti a mládež způsobem pro ně přiměřeným konat dobro, od maličkostí. Často opakoval, že v životě není třeba tolik kázat, počítá se to, co se dělá. „Je třeba ukazovat lidem, v co věříme. (...) Život je kázání.“ Rád organizoval divadlo, výlety, ale i duchovní obnovy. Byl dobrý herec, ale nebyl improvizátor, i když si to o něm okolí myslelo. Jeho improvizace byly plodem dlouhé přípravy. Jeho písničky, verše či pokřiky, jimiž animoval na setkáních mladé, byly předem nastudované a dlouho vybrušované do dokonalosti.

Jejich vlastní děti vyrůstaly také v oratoři a postupně se tu zapojovaly do služby. Attilio dostal infarkt, který jej dovedl do dlouhé rekonvalescence a v 59 letech do důchodu, ale ani ten nezastavil jeho službu. Nepoddal se nemoci. Byl vždy veselý a optimista. Nyní mohl vyzkoušet v zátěži své rčení: „Ráno, když vstaneš, začni vždy s dobrou náladou, pískej si píseň veselou.“ V té době byly všechny jeho děti v Brazílii v salesiánském misijním voluntariátu a rodiče se rozhodli s nimi sdílet jejich službu. Attilio zastával teorii, že rodiče mají sdílet povolání dětí, chápat své děti,

a když ty dělají důležitá životní rozhodnutí, mají být schopni je následovat a podpořit je ve zkoušce, aby mohli posoudit se skutečnou znalostí to, co děti dělají. Následovat děti do Brazílie bylo proto pro něj projevem jeho otcovství. A tak se manželé stali účastníky misijní Operazione Matto Grosso. Matto Grosso je oblast v Brazílii. Attilio tam působil jako animátor mládeže na ulici. 18. 12. 1972 na setkání misionářů právě mluvil s nadšením o povinnosti dát život za druhé, když pocítil známky druhého infarktu. Stačil jen zašeptat synu: „Piergiorgio, pokračujte v modlitbě,“ jako by to byla i jeho závěť, a zemřel. Zemřel jakoby v souladu se svým dalším rčením: „Smrt nás musí nalézt živé.“

Jeho tělo bylo převezeno do vlasti a pohřbeno, později bylo přeneseno do baziliky sv. Augustina v Miláně. DP byl zahájen r. 1996. Ctihodným byl prohlášen 9. 10. 2013.

- *Je náš život kázáním? Jakým asi?*
- *Co nám říká Attiliova teorie o sdílení povolání dětí? Snažíme se pochopit děti, poznat to, co chtějí, proniknout do toho, abychom je mohli poznat a podpořit? Nebo prostě „ty mladé nechápeme“?*
- *Jakpak nás asi nalezne smrt – živé? Nebo nás nalézá život už „mrtvými“?*

Pan Foko, do kterého vstoupil oheň

SB Iginio GIORDANI

7. 9. 1894 – 18. 4. 1980

Igino, zvaný Gino, se narodil v Tivoli 30 km od Říma, v místě proslaveném antickými památkami. Byl z chudé rodiny. Studoval pět let v diecézním semináři, pak přešel na lyceum, protože nevnímal povolání ke kněžství. Jen díky dobrodinci mohl dostudovat. Po maturitě se zapsal na studia literatury a filosofie. V r. 1915 musel narukovat do armády, nechtěl ale střílet na druhé lidi. Přesto podnikl riskantní průzkumnou akci u opevnění nepřítelů, za niž získal stříbrnou medaili a – trvalou částečnou invaliditu; měl zraněnou nohu i ruku. Po studiu působil v různých profesích a do nástupu fašismu především učil. V době fašismu odjel do USA studovat knihovnictví a po návratu byl od r. 1928 zaměstnán ve Vatikánu jako knihovník.

Oženil se a měl čtyři děti. Aby uživil rodinu, neboť plat knihovníka nebyl velký, a také proto, že nemohl potlačit své povolání k psaní, stal se novinářem a spisovatelem. Psal o patristice, asketice, eklesiologii, svatých, apologetice i politice a také příběhy. Stal se známým v Itálii i v zahraničí. Jeho knihy vycházely v mnoha zemích od Evropy přes Ameriku, Brazílii po Japonsko a Čínu, vyšly i u nás a snad byl překládán i do arabštiny. Sám byl polyglot, znal mnoho moderních jazyků a psal v nich i v klasické latině a řečtině příslušné odborné články. Jako novinář publikoval doma i v cizině, včetně New Yorku. Za celý život napsal asi čtyři tisíce článků v téměř 50 novinách a časopisech, sám založil mnohé a řídil dva deníky a deset periodik. Byl autorem přes sto knih, publikoval průměrně dvě knihy ročně, napsal 26 tisíc stran. (Pokud se mají během procesu kanonizace skutečně přečíst všechny, tak bude co dělat.) Sám považoval psaní za „starou formu královského kněžství“ a přítel kněz mu říkal: „Věnujete se psaní, tak jako se vyvolený Boží věnuje kněžství.“ Stal se i politikem. První zkušenosti měl už ve 20. letech s Lidovou stranou, kde přijal posláni práce v tisku. Později spolupracoval s Gasperim. Za války musel odejít do exilu jako antifašista. Po válce v letech 1945–1953 byl mezi poslanci ústavodárného shromáždění.

V září 1948 se odehrálo osudové setkání. Setkal se s Chiarou Lubichovou a jejím hnutím. Gino pochopil sílu Hnutí fokoláre a ihned se zapojil. Vynesl na světlo některé skryté aspekty hnutí jako sociabilitu, takže se podle Chiary stal spoluzakladatelem. Sám vyznával o setkání s foko: „Vstoupil do mne oheň.“ Jeho politická činnost změnila tón. Dříve byl polemik, nyní se stal podpůrcem dialogu, snažícím se o mezistranické spojení v míru a o politiku, v níž je i politický protivník milován. Jeho ideálem bylo „lidstvo jako rodina“. Proto mu říkali vyslanec míru. Jednotu uváděl do praxe, a tak společně se sociálními demokraty přednesl návrh zákona o výhradě svědomí. Jako křesťan mohl vysvětlit svou změnu: „Nejprve jsem hledal, nyní jsem našel.“ Zajímalo ho totální bytí věřícího laika v církvi a jako fokolarín se snažil otevírat konkrétní cesty k takovému životu. Vypracovával teologii společenství a podporoval plné zapojení manželů do foko v jednotě s životem zasvěcených celibátníků a kněží. Od r. 1959 řídil různé instituce a akce v hnutí. Říkali mu proto „pan Foko“. Od r. 1965 byl v Institutu Mystici Corporis v Loppianu, kde pracoval na formaci mládeže volané do foko. Poslední roky života pracoval v ekumenickém institutu Centro Uno.

Žil jako mnich ve světě, až na celibát. Po smrti manželky odešel do ústraní v Rocco di Papa, kde také v r. 1980 ve svých 86 letech zemřel. DP proběhl v letech 2004–2009.

- *Prožívám nějakou svou činnost, službu, práci jako projev všeobecného kněžství?*
- *Jaké bylo moje osudové setkání? – Vstoupil do mne někdy oheň nebo jiskra?*

Paní z námoří aneb „každá láska je oheň“

SB Teresa di Janni MAGLIOZZI

15. 6. 1872 – 24. 8. 1950

Teresa se narodila v Gaetě, přístavním městě na západním pobřeží Itálie v polovině cesty mezi Římem a Neapolí. Vyrůstala v rodině s velkou námořnickou tradicí. Její dědeček, otec a bratr vlastnili diplom kapitána dálkové plavby a řada strýců a bratranců také. Otec se živil jako rejdař a také měli pozemkový majetek. Po klidném dětství přišel náhlý zlom. Ve 13 letech jí zemřela maminka a Teresa se musela začít starat o tři sestry, bratra a ještě pomáhat i v otcově firmě. Musela nechat školy. Snažila se alespoň vzdělat sama četbou matčiny knihy. Byly to dobré knihy, které matce daroval její bratr kněz. Snad tato „škola“ byla rozhodující při formování Teresiny silné duchovní osobnosti. Chodila každý den na mši, snažila se o stálou modlitbu a o lásku bez hranic, jak ji to učila maminka.

Teresa si myslela, že se stane řádovou sestrou. Během epidemie cholery také onemocněla a uzdravila se prakticky zázrakem. Po uzdravení vstoupila mezi františkánské terciáře a do mariánského sdružení. Zasvětila se ve svých teprve 14 letech Madoně a zaslíbila jí panenství. Jaké bylo její překvapení, když strýček kněz zpochybnil platnost slibu, protože nebyla plnoletá! Plnoletost byla tehdy v 21 letech. Vyvodila si z toho, že její cesta je přes její touhu po klášteře asi v rodině...

Otec později naléhal, aby se rozhodla a vyvolila si muže odpovídajícího ekonomickému a sociálnímu stavu jejich rodiny. I když Terese nechyběli nápadníci, spíše poslechla otce, než by sama volila. Vyvoleným byl G. Magliozzi, který měl dobré sociální postavení, rodinné dědic-

tví a byl námořník... Ostatně námořníky se stali i její dva synové a zeť. Teresa se provdala v 21 letech a začala zdánlivě poklidný život manželky a záhy matky. Manželé měli celkem 14 dětí. Život rodiny doprovázela řada nešťastných událostí: porod umírajícího děvčátka, neštovice jedné dcery a tyfus druhé, smrt syna na španělskou chřipku a nakonec i smrt manžela. Mezi zdravotními neštěstími přichází r. 1905 finanční bankrot tchána důsledkem neuvážených spekulací, který ekonomicky těžce poznamenal celou rodinu. Byly to těžké rány, které Teresa nesla silou víry, přijímala vše a snažila se jen žít vše v životě s láskou. Odpovídala na vše: „Bůh dává a Bůh bere, buď Tvá vůle.“ Aby měla dost síly, chodila každé ráno na mši svatou a často seděla soustředěná v modlitbě na schodech ještě dříve, než se otevřel kostel. Po celý den pak žila z ranní mše svaté a z jejího předsevzetí pomáhat druhým ji nevyvedlo nic. Rozdávala peníze, léky, rady, ovoce a zeleninu, které brala z rodinného hospodářství, a pomáhala i službou. I během války nebo v údobí finančních starostí rodiny pomáhala aspoň tím, co si sama utrhlá od úst.

V jejím duchovním životě hrála velkou roli poslušnost a chudoba. Poslušnost jako chudoba vůle. Nevstoupila do kláštera, kde by poslouchala představené, ale v životě poslouchala otce, nevlastní matku, manžela, jeho rodiče. Cvičila se v odpoutanosti. Milovala své děti a manžela, ale netoužila po stálém vyjadřování jejich citů, nevyhledávala přátelství a nehledala ani duchovní útěchy. Jejím přáním bylo trpět spolu s Ježíšem.

V r. 1940 byla Gaeta bombardována Spojenci a pak ničena rabujícími tlupami. Teresa utekla napřed do Pasteny a pak do Říma k synovi. Ani tam v dobách nebezpečí nevynechala denně mši svatou. Její dům v Gaetě byl bombardováním kompletně zničen. Přijala i to a spolu se svobodnou dcerou Erminíí šla bydlet ke snaše. Své úspory použila pro výstavbu kláštera sester v Pasteně, sester Romite Battistime. V této řeholní rodině se po její smrti stala její dcera sestrou. Erminie zatím pracovala jako učitelka a pomáhala matce. Teresa nyní své dny věnovala modlitbě, askezi, malým, ale čistotou úmyslu významným skutkům pokání. Ve svatém roce 1950 putovala ještě do Říma, jakoby před smrtí, která skutečně přišla za několik měsíců po krátké nemoci. Zemřela pokojně a s úsměvem na rtech 24. 8. 1950 ve věku 78 let.

Po její smrti vstoupila Erminie do řádu a později se vnuk lékař stal řeholníkem. V Gaetě vzpomínají stále na Teresu a její lásku. DP byl zahájen r. 1982 a uzavřen 1990.

Místo otázek několik Teresiiných myšlenek z jejích rozjímání:

- *„Každá láska je oheň a každý oheň musíme živit. Ani eucharistická láska neunikne tomuto zákonu, ale také potřebuje živit. (...) Bez obětování se pro milovanou osobu je dobro falešné a lživé. (...) Dobro, které milujeme, více poznáme a více si jej vážíme. (...) Víc myslet a víc milovat! To, co je voda pro rostlinu, uhlí pro oheň, olej pro lampu, to je rozjímání pro lásku k Ježíši.“*

Viterban spravující síť

SB Antonio Domenico MANGANO

22. 2. 1938 – 21. 12. 2001

Narodil se 22. 2. 1938 u Anzi v oblasti Basilicata, ale rodiče se v jeho 11 letech přestěhovali do Viterba a tam už zůstal celý život. Viterbo je dnes asi 60tisícové město ve střední Itálii v kraji Lazio, je hlavním městem provincie a má i na Itálii jedinečně zachované historické jádro. Každým rokem se tu pořádá velká slavnost sv. Růženy z Viterba s malebným procesím. Viterbo bylo Domenicovo milované místo, to, kam ho Pán poslal. Vystudoval, získal doktorský titul, oženil se s Piou a měli spolu tři děti. Manželství bylo harmonické, bylo jeho zázemím.

Dr. Mangano je znám především jako komunální politik a poradce, činný v mnoha oblastech společenského života – od odborů po vězeňství. Zařídil rekonstrukci městských lázní i to, že Viterbo bylo mezi prvními místy v Itálii, kde se využívaly solární panely i pro rodinné domy. Hezké, ale cože to má společného s Bohem a se svatostí? Odpoví sám Domenico: „Město je jako síť, která má někdy díry a někdy je úplně rozervaná, protože chybí vize lásky: protože každý myslí sám na sebe. Kdyby všichni objevili ‚polis‘ (obec) a pracovali tak, že by všechny akce zvětšovaly harmonii, pak by se ta velká síť pomalu zase scelila.“ A o to se snažil. Vize lásky... Ubi caritas, ibi Deus est.

V r. 1974 se Domenico seznámil s foko a jeho spiritualita se rychle stala jeho vlastní. Stal se členem Volontari di Dio, kteří mu připadali jako první křesťané, ale přemístění do 20. století. Jejich úkolem bylo nalézat Ježíše na místech, kde jsou, tak jak to chtěla Chiara Lubichová. Dr. Manganovi se to dařilo. Rád opakoval, že „každý okamžik je dar“. Říkalo

se, že dr. Mangano má „úřad pro nemožné“. V r. 1996 Chiara založila hnutí politiků Movimento Politico per l'Unità, a to i na základě Domenicovy zkušenosti. Hnutí bere bratrství jako politickou kategorii ke službě dobru komunity. Domenico dělal pro hnutí maximum. Měl na to čas, do důchodu odešel už v r. 1993 po „šťastném“ infarktu.

Nazýval svůj infarkt šťastným proto, že vedl k jeho dalšímu duchovnímu růstu. Lékaři mu naordinovali dlouhé procházky přírodou. Domenico poslechl a na procházkách relaxoval v Boží přírodě, modlil se a rozjímal. Byly tedy prospěšné tělu, psychice i duchu. V r. 2000 se objevila nevyléčitelná nemoc, která vedla k tělesným bolestem. Přesto neztratil iniciativního ducha. Spolu s ostatními nemocnými formou řetězu modliteb pomáhal v konkrétních problémech a zároveň pomáhal nemocným reflexemi o smyslu nemoci. Své onkologické spolunemocné nazýval žertovně „tumorati di Dio“ (tumor = nádor). Zemřel 22. 12. 2001. Před smrtí zašeptal manželce: „Vždy budu s tebou,“ poté co se ještě spolu s ní světil Panně Marii. DP byl zahájen r. 2017.

- *Jaký je můj vztah k městu či obci, kde žiji? Jak se v něm projevuje moje víra?*
- *Je v mém životě také nějaká „šťastná událost“, která se obecně bere za negativní?*
- *Pro nemocné: chronická nemoc začleňuje do určitého stavu v církvi – stavu pověřeného službou modlitby, oběti svého utrpení pro církev. Nemocní a kontemplativní kláštery jsou jako týl pro bojující církev. Jsem si vědom svého poslání, úkolu? Jako tumorati, diabetici, revmatici, kardiaci... Boží?*

Modlete se! Odčiňujte! Nahrazujte!

SB M. Concetta Pantusa de MARCO

3. 2. 1894 – 27. 3. 1953

Concetta se narodila 3. 2. 1894 v Celicu v Kalábrii na jihu Itálie. Byla prvorozená. Její otec impulzivní, násilnické povahy byl proticírkevně zaměřený, ale až do svatby předstíral víru. Po svatbě se už mohl plně projevit. Zakázal, aby Concetta byla pokřtěna. Byla pokřtěna tajně a její

matka ji vedla nábožensky tajně s pomocí faráře a jiné rodiny. Nesměla ale přistoupit k prvnímu přijímání, protože otec vyhrožoval smrtí faráře, jestli se to i tajně stane. Concetta si nenechala vyhnat Ježíše ze srdce, i když nemohla do kostela. Jednou dokonce odvážně vyjádřila touhu jít v dospělosti do kláštera. Reakcí na to bylo násilí. Otec se rozhodl vzít ji s sebou do Brazílie, kam odjížděl jako mnoho dalších Italů za prací. Měla se tam o něho starat. Doufal, že v cizí zemi, v odloučení od matky ji změní podle svého. Concetta žila v Brazílii jako zajatkyně, přes den zamčená v otcově domě, a když přišel, musela snášet nadávky i bití. V modlitbě se znovu a znovu rozhodovala, že bude patřit jen Ježíši. Otec dovedl domů mladého muže s nadějí, že se přece jen rozhodne vdát se za něho. Tehdy Concetta prosila Ducha Svatého o radu, jaká je pro ni Boží vůle. Pak v určitém druhu vize viděla v rychlém sledu za sebou svou budoucnost, a proto souhlasila se svatbou.

Na Vánoce 1914 se provdala za Vita de Marca, železničáře, italského emigranta z kraje Apulie. Toho dne mohla poprvé přijmout Eucharistii, po níž tolik let toužila. 28. 10. 1915 se narodila dcerka M. Carmela. Proti vši logice se všichni čtyři vrátili r. 1916 během války do Itálie a usadili se v menším městě v apulijském kraji nedaleko od Bari. Vito byl samozřejmě povolán do armády a ve válce padl. Concetta zůstala sama s malou dcerkou a často v extrémní chudobě. Věnovala se přesto kromě snahy o obživu i dílům apoštolátu jako předsedkyně spolku Mariiny dcery. Ačkoliv byla analfabetka, svěřoval jí farář úkoly víc než ženám vzdělanějším. Začaly se objevovat i mimořádné jevy jako levitace. Ale přišla těžká zkouška. Oslepla a také ochrnula na nohy. Neočekávaně byla po roce na přímluvu Madony uzdravena. Po uzdravení ji otec vyhnal z domu, že ji už nebude dál živit. Bylo to v r. 1927. V té době ji přijali srdečně jako pomocnici do kuchyně u řádových sester v Redipianu. Její přítelkyní a duchovní družkou se stala řádová sestra Speranza, která jí zůstala po boku po celý zbytek života a psala dlouho také její duchovní deník.

V květnu 1930 se Concetta v doprovodu své dcery a sr. Speranzzy vydala zažádat o přijetí do kláštera klarisek v Airole. Airola je město v Kampánii asi 35 km severovýchodně od Neapole. Sestry ale přijaly pouze 15letou Carmelu. Concetta si tedy oblékla hábit na způsob sester pasionistek podle sv. Pavla od Kříže. Zůstala se sr. Speranzou vně kláštera, rozladěná, zklamaná, ale nezbavená odvahy. Po mnoha obtížích mohla otevřít se souhlasem biskupa útulek na Monteoliveto. V Concet-

tině duchovním životě se pojila spiritualita pasionistů a františkánská, ústřední bylo utrpení Páně. Dále pokračovaly mimořádné jevy. Stigmata se projevila poprvé r. 1936 na končetinách a u srdce, rány krvácely. Stigmata na končetinách se zavřela do r. 1939, rána u srdce se uzavřela až r. 1952 před smrtí. 17. 2. 1947 v jejím příbytku začal krváčet obraz sv. Tváře Ježíše (z Turínského plátna). Krev vytékala z hlavy a očí a zůstala tekutá po tři hodiny. Stav se opakoval celkem třikrát během jara a Ježíš Concettě sdělil, že jeho sv. Tvář třikrát krvácela. Suor Concetta, jak jí lidé říkali, i když nebyla řádová sestra, byla přesvědčena, že dostala poslání trpět za hříchy kněží a ostatních věřících. Ježíš jí sdělil, že touží skrze obraz sv. Tváře vstoupit do rodin, do srdcí a duší. „Mluv ke všem o mé milosrdné a nekonečné lásce.“ Opakovala často poslání z vizi: „Modlete se! Odčiňujte! Nahrazujte!“ Měla také vize svatých nebo očiště. Říkávala ale také: „Udělejte to tak, aby nejen vnitřně, ale i navenek bylo vidět, že nesete obraz Ježíše Krista.“ Její dům se nazýval Dům růží, jak ho ve vizi nazval Ježíš.

Zemřela 27. 3. 1953 na Velký pátek v 15 hodin přesně podle předpovědi o tři roky dříve. Je pohřbena v Airole. DP byl zahájen slavnostně 10. 10. 2007 v Airole za účasti tisíců poutníků.

Když ublížím nějak manželovi/manželce, požádám o odpuštění? A dám také nějaké znamení, že ho/ji miluji – odčinění – nejen obligátní květiny, ale třeba ochotně udělám něco navíc z domácích prací? To je také odčinění na přirozené rovině.

- *Když milovaného něco bolí, ať jsem to zavinil já nebo někdo jiný, snažím se jej utěšit, udělat mu něčím radost? To je také vynahrazování na přirozené rovině.*
- *A jak to dělám vůči Bohu, Kristu? Jak konám skutky pokání, „zadostiučnění“ za své hříchy – znamení obrácení a lásky? Myslím na to, jak udělat radost, potěšit i Ježíše – pravého člověka?*
- *Odčinění a nahrazování, smírné oběti atd. se nám možná jeví jazykově zastaralé, ale podstata zastaralá není. Plné uzdravení po odpuštění hříchu (viz KKC 1459), láska k Bohu, k Bohočlověku, solidarita s Kristovým tělem-církví – to nebude nikdy zastaralé.*

Družka Naší Paní

Anna Maria Rosa MARCHISIO

14. 9. 1937 – 9. 4. 1990

Anna se narodila a vyrostla v Turíně. Dosáhla dobrého vzdělání, byla účetní a překladatelkou z angličtiny a francouzštiny. Pracovala jako sekretářka na ředitelství mezinárodní společnosti. Nebyla jen dobrá pracovnice, ale také vedoucí katolických skautek a vedla dobrý duchovní život.

Ve svých 24 letech se 1. 1. 1962 provdala za Paola Marchisia a odstěhovala se za ním do Milána. Ačkoliv by i v Miláně získala dobré zaměstnání, zanechala svou profesionální aktivitu, aby se mohla věnovat nové rodině. Za nějaký rok se manželé přestěhovali definitivně do městečka Inverigo 30 km na sever od Milána, už v kraji Brianza. Městečko má jen několik tisíc obyvatel, lidé odtud dojíždějí za prací do Milána. Mezi lety 1963 až 1968 přijali manželé od Boha tři děti. Rodina se zdála být dostatečně početná, ale v r. 1971 přišli do domu ještě manželovi staří rodiče. Tchán zemřel hned příštího roku, babička s nimi žila ještě 9 let a měla vřelé vztahy s Annou i se všemi ostatními. V letech 1976 a 1977 rodina přijala do pěstounské péče dvě děvčátka ve věku 5 a 7 let, která právně mohli adoptovat až r. 1981. Srdcem byla plně jejich hned od příchodu do rodiny. Roku 1985 doplnil rodinu ještě Annin otec, který se jako osamělý vdovec rozhodl žít s dceřinou rodinou. Dům Anny Marie byl živý, vždy otevřený pro všechny příbuzné, přátele a známé. Hosty tu byli i měsíce lidé, které potkaly různé nesnáze a potřebovali pomoc. Zde ji našli a také oporu. Stabilně bylo v domě kolem osmi osob plus hosté. Anna Marie se přesto dokázala věnovat i jiným aktivitám než jen roli manželky, matky, paní domu. Ve farnosti byla katechetkou a 16 let členkou pastorační rady. Působila v děkanátní radě pro pastorační rodiny, v asociaci rodičů, ve škole, v různých radách a výborech. V různých děkanátech diecéze ji zvali jako přednášející a moderátorku na mnoha (údajně 165) akcích (snad si to jako bývalá sekretářka zaznamenávala a spočítala) – setkání pro mládež, snoubence, manžele, rodiny. Své četné aktivity žila s radostí jako službu evangeliu, vždy s úsměvem, a nešetřila se.

Manželé byli členy hnutí manželské spirituality Equipes Notre Dame, které uvedli do Brianzy r. 1970, šířili je a nakonec se Anna Marie stala zodpovědnou za hnutí v této oblasti. Equipes Notre Dame založil r. 1939

v Paříži P. Henri Caffarel jako duchovní hnutí pro manžele. Dnes je v něm ve světě 60 tisíc párů. Hnutí vede manžele k životu ze křtu, životu v rodině podle evangelia, ke snaze nést evangelní poselství do světa a také podporuje manželství a rodinu ve společnosti. Důležité je učinit prostor v srdci pro Ježíše. K tomu členům napomáhá modlitba, rozjímání evangelia, pravidelná setkávání a roční obnova. Členové se denně modlí Magnificat. Do češtiny jsou přeloženy dvě knihy P. Caffarela: *Manželství – cesta k Bohu* a *Šťastné manželství*. Anna Maria žila s manželem plně tuto spiritualitu. I v údobí bolesti a utrpení ji posilovala víra, osobní modlitba a také studium dokumentů Magisteria spojené s modlitbou. Denně se účastnila mše svaté. Modlila se společně s rodinou i zvláště jen s manželem v manželské intimitě.

Zemřela náhle v 52 letech po 40 hodinách akutní perikarditidy dne 9. 4. 1990. Její manžel vydal o ní v r. 2011 knihu a také svěží vyprávění o ní pro mládež, ukazující na ní příklad křesťanského života v naší době. Tak slouží Anna Maria i po smrti. Byla podána žádost o blahorečení, proces je teprve v začátečním stadiu před udělením NO.

- *Opíráme se v manželském, rodinném životě o nějaké hnutí či společenství manželů?*
- *Jak přívětivý na přijetí je náš dům, domov – pro příbuzné, přátele, potřebné?*
- *Dokážu se něčeho vzdát pro tvorbu rodiny – profese, kariéry, hobby atd.?*

Přiznání se ke Králi, nebo... k Vůdci?

bl. Josef MAYR-NUSSER, mučedník

27. 12. 1910 – 24. 2. 1945

Narodil se v Bolzanu v jižních Tyrolích v diecézi Trento. Jeho mateřštinou byla němčina. Tato oblast patřila k Rakousku-Uhersku, po první světové válce připadla v r. 1919 Itálii a podléhala silné italizaci. Dodnes je tu velká německá menšina. Josef působil ve svazu mladých katolických mužů diecéze a později byl jeho předsedou. Měl úzký vztah s P. Josefem Ferrarim, duchovním asistentem KA, který byl později vězněn v koncentračním táboře, válku ale přežil. Josef nebyl nacionalista,

natož nacista, miloval rodný kraj, ale pro něho byl rozhodující Kristus. V r. 1935 na kongresu KA řekl: „Kristus má vládnout nejen v jednotlivcích a v rodinách, Kristus má vládnout i ve státech, ve veřejném životě.“ Ukázalo se to při opci. Opce byla vynucená akce pro jižní Tyrolsko a oblast Ladino – kdy obyvatelé měli volit, zda optují pro Německo, anebo chtějí zůstat v italských jižních Tyrolích. Tzv. malá opce proběhla r. 1920, velká opce v letech 1939 až 1943. 85 % obyvatel volilo opci pro Německo, ale jen 75 tisíc lidí skutečně odešlo do Říše, dřív než byla oblast r. 1943 zabrána Němci. Nicméně tu byl velký odpor vůči těm, kdo neoptovali pro Říši, podobně jako u nás v Sudetech. Ničili jim majetek, psali na domy „zrádce národa“. Josef volil stejně jako 90 % kněží Itálii. Byla mu jasná protikřesťanská povaha nacismu a zapojil se i do skupiny nenásilného odboje proti fašismu.

26. 5. 1942 se oženil s Hildegard Strachovou (1907 až 1998). V r. 1943 se jim narodil syn Albert, pozdější hudební skladatel. V r. 1944 Němci okupovali toto území a zřídili zde zvláštní oblast, tzv. Alpenvorland. Josef byl jako ostatní muži německé národnosti povolán do německého vojska. Ti, kdo optovali pro Německo, museli narukovat do německé armády už mnohem dřív. Byl přidělen ke zbraním SS, prodělával výcvik a blížil se okamžik přísahy věrnosti Říši a Vůdci. On byl ale přesvědčen, že je třeba víc poslouchat Boha než lidi a že je pro křesťana hříchem přísahat protikřesťanskému a člověku nepřátelskému systému. V dopisech manželce napsal: „Modli se za mne, Hildegardo, abych v hodině ohrožení jednal bez bázně a hněvu, jak jsem povinen před Bohem a svým svědomím. (...) To, že tebe, má nejmilejší družko, svým vyznáním v rozhodující chvíli snad uvrhnu do časného neštěstí, to mé srdce tíží nejvíc.“

3. 10. 1944 odmítl přísahu věrnosti Vůdci a byl odsouzen do koncentračního tábora. Zemřel 24. 2. 1945 ve vagóně pro dobytek na cestě do Dachau blízko Erlangenu a tam byl i pohřben. Jako Němec, který ještě navíc nedoputoval až do koncentráku, mohl být aspoň pohřben. Po válce byly jeho ostatky převezeny do Tyrol a v r. 1963 byly uloženy u zdi kostela v Lichtensternu. Na jeho náhrobním kameni je nápis: „... zemřel, protože pro něho bylo přiznání se Kristu Králi víc než jeho život.“

DP byl otevřen v r. 2005. Biskup Bolzana jej nazval „odvážnou a nepřijemnou postavou, která následuje své vlastní svědomí, svědomí, které se řídí evangeliem a učením církve“. 18. 3. 2017 byl v Bolzanu blahořečen spolu s P. Josefem Ferrarim.

- *Mučedníci svědomí jsou často nepříjemnými postavami. Ukazují, že tam, kde „to přece dělali všichni a nemohlo se jinak“, to šlo i jinak. Proto jsou nepříjemní, ať se jedná o fašismus, komunismus nebo i naši společnost. Jaký vztah k nim mám já?*
- *Jak se řídím svým svědomím? Jak ho vychovávám? S kým se radím? Kde jsem náchylný dělat kompromisy?*

Věda a víra, neutrony a mystika

SB Enrico MEDI

26. 4. 1911 – 26. 5. 1974

Narodil se v Porto Recanate, městečku na pobřeží Jaderského moře ve střední Itálii. Jeho otec tu byl lékařem, matka pocházela z Belvedere Ostrense, obce v provincii Ancona, také v oblasti Jaderského moře. Od svých 3 let žil v Belvedere s rodinou u prarodičů. Roku 1920 se rodina odstěhovala do Říma, kde studoval lyceum u jezuitů. Společně s Ricardem Lombardim, pozdějším známým jezuitským kazatelem, založil Misijní ligu studentů. Zapsal se na fyziku, kterou absolvoval v 21 letech r. 1932 tezemi věnujícími se neutronu. Byly to první teze na světě o neutronech. Roku 1937 získal docenturu v geofyzice a r. 1942 místo vedoucího katedry experimentální fyziky v Palermu. Od r. 1949 byl ředitelem Národního ústavu geofyziky a r. 1958 se stal viceprezidentem Euroatomu. Organizoval pak vědecká centra v šesti zemích. V r. 1965 ale podal z funkce v Euroatomu demisi z důvodu svědomí. Zabýval se výzkumem radaru a jako první studoval jevy ionizace atmosféry, dnes známé jako Van Allenovy pásy. Jeho práce byly za fašismu ničeny a zachovány jen díky zahraničním studentům. Studoval také vliv záření a biologické fenomény, které pomáhají v regeneraci buněk poškozených zářením.

Je jedním z prvních popularizátorů vědy. V 70. letech vedl v televizi jeden z prvních programů o vědě, nazvaný Dobrodružství vědy, který se stal velmi populárním. Vysvětloval složité věci jednoduše tak, že mu rozuměli všichni i děti. 20. 7. 1969 komentoval v televizi Armstrongův výstup na Měsíc a dostal mediální přezdívku „vědec Měsíce“.

Ani to nestačilo, zapojil se i do politiky. Roku 1946 se stal členem ústavodárného sboru a poslancem. Jeho politická kariéra vyvrcholila zvolením

ním do městského zastupitelstva Říma r. 1971. Mezitím byl ale členem výboru pro referendum proti zákonu zavádějícímu v Itálii rozvod. Zákon byl přijat r. 1970. V r. 1966 se stal členem Rady laiků ve Vatikánu.

Je autorem řady vědeckých prací, ale také duchovních děl, jako např. *Bolest a radost* (1956), *Nenávist a láska* či *Tváří v tvář Božímu mystériu – meditace během liturgického roku 1980*.

V r. 1938 se oženil s Enricou Zanini, která vystudovala chemii a farmacii. Sdílela s ním lásku k vědě i hlubokou víru. Měli šest dětí. A přes svoji náročnou práci a veřejnou službu byl dobrým otcem. „Nebyl pro nás jen otcem, ale také druhem ve hře. Jeho velkou radostí bylo hrát si s námi s míčem, účastnil se hry s velkou aktivitou,“ tak popsala dcera M. Pia svého otce pro časopis. Přes svůj intelekt a kulturu – nebo právě proto – byl člověkem extrémní prostoty a dobroty. Hrál si s dcerkami i na schovávanou, doprovázel je do školy. Jeho studenti byli fascinováni jeho mimořádnými vědomostmi, ale také jeho osobou a velkodušností. Věda byla jeho celoživotní vášeň. „Jsem šťastný, že se mohu věnovat tomuto odvětví poznání a obdivu hlubokého zázraku Boží nezměrnosti ve stvoření.“

Věda u něho vždy vyzářovala světlo o Bohu. Na otázku, jaký je protiklad mezi vírou a vědou, odpověděl: „Jako mezi hlavou a nohama. Nohy kráčejí, hlava řídí, kterou cestou se má jít. Nohy nesou hlavu a hlava ve světle řídí cestu potácejícího se a váhajícího člověka.“

Byl zamilován nejen do vědy, ale především do Boha. Každý den četl dlouho Písmo a hledal v něm vždy živého Ježíše. Meditoval a modlil se prostě jako dítě a s jasností vědce zároveň. Denně byl na mši svaté a přijímal Eucharistii. Ježíš se stal jeho Božím přítelem, nejdůvěrnějším přítelem, jeho vášní, která ho nutila k lásce a darování se ve službě. Po návratu ze mše byl vždy v tichu a psal si reflexe o slyšeném evangeliu. Tak se rodila jeho duchovní díla – reflexemi nad Písmem, díly svatých a mistrů katolické teologie. Někdy říkali, že je fanatik. Medi na to odpovídal klidně: „Věřím v Boha jako ve fakt, že 5 × 8 je 40. Týmž způsobem věřím v Ohmův zákon: když vidím utržený drát, vím, že proud neprochází a nemůže jím procházet, dokud se drát znovu nespojí. Jestli je toto náboženský fanatismus, pak jsem fanatik.“ Víra jej vedla k evangelnímu apoštolátu. Dcera o něm napsala: „Otcova síla byla ve víře. V něm nebylo postoje, gesta, vyučování, lidského vztahu, který by nebyl zároveň svědectvím apoštolátu slávy Boží. Povahou byl totiž především mystik.“

Když mluvil o Bohu, proměňoval se, „jako by nějaký vnitřní hlas mluvil z něho, jako by někdo promlouval skrze něj. Byla tu logická řada myšlenek a v určitém bodě nastala invaze citu a rozhovor s posluchači se proměnil v rozhovor s tím Jiným; už nemluvil k posluchačům, ale k Ježíši a k Madoně, jako by byl v kostele, a jeho společníci v rozhovoru vnímali okamžik pravé extáze.“ Jednoho dne na předměstí Říma, kde měl přednášet, byli posluchači nepřátelsky naladěni, pískali, dělali rasmus a házeli na něj i kameny, ale on nepřestal. Mluvil o Bohu všude. Byl přitom velmi nakažlivý, takže někdy už názoroví protivníci odmítali jít do dialogu s ním... Enrico si velmi vážil kněží a adresoval jim tato slova: „Kněží, já nejsem kněz a nejsem hoděn té moci proměňovat. Jak žijete po skončení mše? Každý den máte Syna Božího ve svých rukou. Každý den máte moc, kterou nemá archanděl Michael. Svými slovy transformujete substanci chleba na Tělo Kristovo, přikazujete mu sestoupit na oltář. Jste velicí. A jste mocnější, než je vůbec možno být. Kněží, zapřísahám vás, buďte svatí. Když budete svatí vy, my se zachráníme. Když nebudete, jsme ztraceni.“

V r. 1970 onemocněl onkologickým onemocněním. Zemřel r. 1974 v Římě a byl pohřben v kostele sv. Ignáce. Při pohřbu byl přečten jeho poslední pozdrav. Vyjímám: „Takový je náš život, život na cestě k Pravdě. Pracujeme, hledáme, pláčeme, nacházíme Slunce, které je Pravda (...) a v téže chvíli Slunce ozáří naše oči plamenem. S tímto božským světlem, s touto nadějí, v tomto očekávání, vás, přátelé, zdravím.“

DP byl zahájen r. 1995 a ukončen 2011.

- *Jaký je pro mne vztah vědy a víry?*
- *Jsou pro mne vědecké objevy důvodem hlubokého obdivu Tvůrci? Rozjímat lze nad knihou Božího stvoření. Zkusil jsem rozjímat nad vesmírem, nad mikrosvětlem, nad životem, nad listem, vesmírem ve vesmíru = mozkem člověka? Sama jsem si často brala k rozjímání odborné knihy o mozku, i když uznávám, že nevypadají jako duchovní literatura.*
- *Dobrá věda člověka přivádí k víře, je pomocí pro děti a mládež a věřící vědci též. Jak využíváme knihy a pořady v TV Noe i jinde? Známe nějaké věřící vědce – současné i světové? Grygar, Vácha... a pro intelektuály zvlášť z mého oboru?*

Věřím, že chceš mé štěstí

SB Mariacristina Cella MOCELIN, oběť lásky k bližnímu

18. 8. 1969 – 22. 10. 1995

Mariacristina se narodila v Cinisello Balsamo, 70tisícovém městě blízko Milána. Měla jednoho bratra. V dětství a mládí měla na ni velký vliv oratoř, kterou vedla živá komunita Sester lásky. Později na jazykovém lyceu v Miláně poznala i Dcery Dona Boska. Sama se stala animátorkou v oratoři a chtěla se stát řádovou sestrou – Sestrou lásky.

O prázdninách bývala na venkově u prarodičů z matčiny strany, v malém městečku Valstagna v údolí řeky Brenta v provincii Vicenza. Zde r. 1985 poznala 19letého Carla M. a zamilovala se. Známost probíhala na dálku 250 km v době bez mobilů, chatování a Skypu, zato byla intenzivní korespondence. Zachovala se a je z ní poznat Mariacristinina duchovní hloubka. Napsala už tehdy: „Otče, obětuj ti svou radost, aby ti zpívala chválu, své srdce, aby tě přijalo, svůj život, protože ho chceš naplnit svou vůlí.“

V r. 1987 se objevil nádor, sarkom na levém stehně. Následovala operace, nikoliv amputace, a dlouhá chemoterapie. Bolestné a únavné. Přesto Mariacristina dokázala brilantně odmaturovat a nastoupila na milánskou katolickou univerzitu ke studiu jazyků. Nemoc nezrušila, ale spíše utužila Carlovu lásku, a protože se zdálo, že je nemoc přemožena, začali plánovat společný život.

Svatba byla 2. 2. 1991 v Benátsku. Manželé žili v Bassanu del Grappa, městě v Benátsku, v provincii Vicenza. Mariacristina zprvu pokračovala ve studiu dálkově. Nemohla ani jinak. Už v prosinci téhož roku se narodil syn a za 18 měsíců dcera a za rok neplánovaně otěhotněla znovu. Jako by se plnila její touha mít deset dětí. Ale ve druhém měsíci těhotenství se objevila recidiva sarkomu. Její první myšlenka byla na počatý život, na dítě v ní. Žádala proto pouze léčbu, která neohrozí dítě, ostatní odmítla. Syn Ricardo se narodil zdravý a čilý. V dubnu 1994 začala její léčba, ale chemoterapie nezabírala tak jako při prvním projevu nádoru, sarkom byl už příliš velký a stav se zhoršoval. Cristina toužila po zázraku uzdravení, ale důvěřovala Bohu. „Věřím, že Bůh by nedovolil bolesti, jestliže by z toho nechtěl vytěžít dobro, skryté a tajemné, ale reálné. Věřím, že není třeba naplnit nic většího než říci: Pane, staň se tvá vůle. Věřím, že

jednoho dne pochopím, co mé utrpení znamená, a budu děkovat Bohu. Věřím, že bez mé bolesti snášené s pokojem a důstojně by chyběla nějaká harmonie ve vesmíru.“ V r. 1995 musela být stále častěji a déle v nemocnici. Objevily se metastázy v plicích, začal poslední úsek křížové cesty. Mariacristina zemřela 22. 10. 1995.

Měsíc před smrtí, 22. září, napsala dopis Ricardovi, je to jakýsi její manifest na obranu života. „Drahý Ricardo, musíš vědět, že ty nejsi příčina. Pán chtěl, aby ses narodil přes všechny problémy, které byly. Táta a máma, pochop to, nebyli tehdy moc spokojeni s myšlenkou na to, čekat další dítě, protože Francesco a Lucia byli ještě velmi malí. Ale když jsme se dozvěděli, že jsi, zamilovali jsme si tě a chtěli tě celou svou silou. Pamatuji si den, kdy mně doktor řekl, že zjišťuje nádor ve slabině. Má reakce byla, že jsem několikrát opakovala: Jsem těhotná, jsem těhotná, ale já jsem těhotná, doktore. (...) Ricardo, jsi pro nás darem. Bylo to jeden večer v autě při návratu z nemocnice, kdy jsem pocítila tvé pohyby. Zdálo se, že mi říkáš: Díky, mami, že pro mne chceš dobro! A jak bychom mohli jinak? Ty jsi vzácný, a když tě chráním a vidím tě, jak jsi krásný, čilý, sympatický, myslím si, že utrpení celého světa nevyváží ochranu dítěte.“

O duchovním životě Mariacristiny svědčí její deník, který si vedla od dětství. Byl vydán s názvem Darovaný život v r. 2005. Ukazuje se v něm plně autentický život křesťanky, která se snaží následovat Krista, chápat smysl eucharistické oběti a dává svým životem odpověď na potřebu svobody, pravdy a smysl lásky. Ukazuje také, že tato moderní mladá žena obětovala své utrpení za obrácení hříšníků.

„Vše je sladké, když jsem s tebou, Pane, pro mne existuje jen radost, když s tebou hovořím. (...) Jak velký dar jsou děti. Každé z nich skrývá nezměrné tajemství. (...) Pane, věřím, že chceš mé štěstí. A proto tedy! Vezmi mi vše, dej mi, co ty chceš. (...) Když tě hledám, ó můj Bože, hledám štěstí svého života.“ Carlovi napsala: „Jak bych tě chtěla milovat, stejně jako se cítím být milována Jím (...) já a ty: společníci na cestě.“

DP byl zahájen r. 2008 a uzavřen r. 2012.

- *Jaký je můj postoj k tzv. interrupci = uměle vyvolanému potratu? Vidí na mně tento postoj děti – jasný, pevný, vedený láskou, ne strachem a zákonem?*
- *Co mohu udělat proti zabíjení nenarozených? Modlitba, podpora Hnutí pro život, podpora poraden pro ženy a dívky, azylových domů pro ženy*

v tísní. Konkrétní pomoc a podpora nastávající matce v tísní, s níž se setkám. U většiny interrupcí nejde o život matky, ale o sociální podmínky, předsudky okolí, špatný postoj k životu, konzumní mentalitu, strach atd.

- *Je třeba pamatovat i na matky, které trpí po zabití svého dítěte. Nezapomeňme, že i zde platí: Nenávid' hřích a miluj hříšníka!*

Od socialismu k víře

SB Giovanni MODUGNO

21. 2. 1880 – 18. 3. 1957

Giovanni se narodil v Bitontu v kraji Apulie. Bitonto bylo známo jako město oliv, obklopené olivovými háji, a také jako město umění. Giovanni vystudoval filosofii a pedagogiku v Neapoli a r. 1911 laureoval. Po ukončení školy pracoval jako učitel a zároveň byl politikem. Ještě před ukončením studia byl zvolen do komunální rady a založil Školu pro pracující. V mládí ho přitáhli socialisté. Vedl ho k tomu odpor k mafii a osobní přátelství, ale socialisté jej zklamali. Giovanni se věnoval především otázkám morální výchovy mládeže. Škola má podle něj děti formovat k samostatnosti, zodpovědnosti a učitel má být spíše stabilní a milující spolupracovník při rozvoji dítěte. To byly tehdy velmi moderní myšlenky. V r. 1923 za fašismu odmítl jmenování do vyšší funkce ve školství a věnoval se pedagogickému dílu, filosofii a spisovatelství. Zajímal ho integrální humanismus a racionalismus, také novotomismus. K církvi se pomalu přibližoval četbou děl evropských myslitelů a předních spisovatelů. Dopisoval si také s Maritainem a dalšími křesťansky založenými filozofy. V r. 1931 napsal své nejslavnější dílo *F. W. Foerster a krize současné duše*. Foerster byl německý filosof zabývající se etickými otázkami, antinacista žijící za nacismu v exilu v Americe. Jeho knihy pomohly Giovannimu nejvíce na cestě k víře. V r. 1943 založil Modugno školu pro politickou formaci mládeže. Byl také ve skupině těch, kdo svěřovali politiku hnutí KA, ale pak poznal, že se mýlí, a nakonec se připojil ke Křesťanským demokratům.

Poslední roky života působil jako apoštol v politické pedagogice. Snažil se o nalezení souladu mezi křesťany a socialisty. Pomáhal také při realizaci jednoho z prvních katolických domovů pro staré lidi v kraji.

Modugno byl ženat, ale o jeho rodinném životě se mi nepodařilo nic zjistit. Zemřel r. 1957 v Bari. DP byl uzavřen r. 2005.

- *Cesty k víře a k církvi jsou velmi různé, odpovídající jedinečnosti člověka. Jaká kniha působila na mou cestu víry? A čím?*
- *Jaká kniha (nebo film) mne ovlivnila v dětství, v dospívání? Jaká duchovní literatura mne doprovází poslední rok? Kde na mne „vykouknul Bůh“ a možná se mne dotkl při četbě krásné literatury, ve filmu, v písni apod.?*
- *Vím, co čtou, nač se dívají moje děti, a mluvím o tom s nimi? Hledám s nimi v četbě a v umění dobro, krásu, život – stopy Boha?*

Pro toto dítě jsem prozřetelností já

sv. Gianna Beretta MOLLA, oběť lásky k bližnímu

4. 10. 1922 – 28. 4. 1962; beatifikace 1994, svatořečení 2004

Lékařka, manželka, matka, která obětovala svůj život pro život svého dítěte. Matka tří malých dětí ve čtvrtém těhotenství odmítla léčbu nádoru, která by ohrozila její nenarozené dítě. Za týden po porodu zdravé dcerky zemřela. Její příběh i její velmi sympatická osobnost hluboce věřící, a přitom moderní ženy radující se ze života oslovily a stále oslovují mnohé.

V češtině jsou o ní dostupné materiály jako brožura *Jana Beretta Molla: Zemřela pro život. Milovala do krajnosti* od Hnutí pro život (2005) a *Svatá Gianna Beretta Molla* P. K. Dachovského (vyd. Řád 2008), články ve *Světle* a v *Milujte se!* i na internetu. Na Slovensku vydal Spolok sv. Vojtecha korespondenci mezi ní a manželem s názvem *Listy*. Proto se zde nebudeme zabývat jejím životem.

K rozjímání ale nabízím hrst jejích citátů.

- *„Nejdražší Petře, Ty víš, že je to moje touha vidět Tě, jak jsi šťastný; pověz mi, jaká bych měla být a co bych měla dělat, abych Tě takovým učinila.“ (z dopisu před manželstvím)*
- *„S Boží pomocí a požehnáním uděláme vše, aby se naše nová rodina stala malým večeradem, kde bude Ježíš Pánem všech našich citů, přání a skutků. Budeme spolupracovat s Bohem na jeho stvořitelském díle;*

*tak mu dáme děti, které jej budou milovat a které mu budou sloužit.“
(v dopise několik dní před svatbou)*

- „Člověk nemůže milovat bez utrpení a utrpení nemůže snášet bez lásky.“
- „Pevně jsem se rozhodla dělat vše z lásky k Ježíši. Veškerou svou činnost, všechny své bolesti dám jemu.“
- „Sestro, vy vůbec nemůžete vědět, co to znamená být matkou!“ (jedné řádové sestře, která se ji pokoušela nevhodně „zbožně“ utěšovat)
- „Pro toto dítě jsem Prozřetelností já... o ty druhé se mohou postarat mnozí... o toto pouze já.“ (odpověď na přemlouvání, že je potřebná pro ostatní)
- „Ježíši, miluji Tě! Ježíši, miluji Tě!“ (poslední slova)

Velbloud, který prošel uchem jehly

ct. Uberto MORI

28. 1. 1926 – 6. 9. 1989

Uberto se narodil 28. 1. 1926 v Modeně, v rodině důstojníka dělostřelectva. Jeho rodiče se proto s ním a jeho sestrou často stěhovali, a tak v dětství Uberto poznal různá města: Florencii, Terst, Veronu. Během války byl otec povýšen na generála a povolán na frontu. V r. 1943 se přestěhovali zpět do Modeny, kde Uberto pokračoval ve středoškolském studiu. Otcí během dovolenky zjistili ve vojenské nemocnici pokročilou rakovinu. Modena patřila tehdy do tzv. Italské sociální republiky, zvané také Republika Saló podle jejího hlavního města na břehu Gardského jezera v Lombardii. Šlo o stát na severu Itálie, na území dosud neosvobozeném Spojenci. Byl to loutkový stát zřízený Němci po osvobození Mussoliniho ze zajetí jako nárazník proti postupu Spojenců. Hlavní velitel republiky povolal otce přes jeho nemoc na frontu. Uberto věděl, jak těžké to pro otce je, a odvážně navrhl výměnu: místo zkušeného generála by na frontu nastoupil on, 17letý mladíček, který ještě ani nepodléhal odvodu. Směšné, ale „výměna“ byla přijata. Velitel asi chápal, že těžce nemocný generál mu není na nic, a každý muž se hodí, a tak Uberto nastoupil do Nonantoly u Pavie. Zde měl možnost zachránit 107 židovských chlapců, kteří se spolu skrývali v jedné vile. Za italského režimu to ještě šlo, ale za Němců by to byl jejich konec. Uberto je upozornil na příchod německé armády a zajis-

til jim úkryt v semináři a po jednotlivých domech. Když otec v srpnu 1944 zemřel, necítil se Uberto už dále vázán „výměnou“ a z dovolenky na pohřeb se už nevrátil. Následně se jen zázrakem zachránil z přepadení partyzány, kteří ho chtěli zastřelit. V r. 1944 se zapsal v Bologni na univerzitu na fakultu inženýrství, ale zároveň nastoupil do zaměstnání v keramickém průmyslu, protože musel živit matku a sestru. Studia ukončil s vyznamenáním v červenci 1949 a brzy nato vyučoval na katedře chemie a technologie keramických produktů a zároveň dále pracoval.

14. 4. 1952 se oženil s Gildou Cavedoni. Za rok se jim narodil syn Mario, v r. 1955 M. Teresa. Třetí dítě, očekávané r. 1958, se nenarodilo živé, pak přišla na svět r. 1961 Manuela, která ale po roce zemřela. Tak zůstaly jen dvě děti. V r. 1960 Uberto otevřel Technické studio Mori. Projektoval a vyráběl pece s novou technologií rychlého jednorázového vypalování keramických dílů. Vypalování zkrátil na 60 minut z několika hodin až dní. Měl podnikatelského ducha, založil víc podniků i v cizině, spolupracoval i s NASA. Byl velmi úspěšný ve světě, ale práce, úspěch a majetek mu nezabránily v životě s Pánem. Stal se evangelním velbloudem, který prochází uchem jehly. Napsal: „Naším jediným cílem musí být oslava Pána, ať jsme v jakýchkoliv podmínkách. Jestli se mu zalíbí poslat nás do světa pracovat kolem pecí, ať se stane jeho vůle.“

V duchovní oblasti jej celý život doprovázela mariánská zbožnost. Roku 1953 se zasvětil Madoně. V r. 1958 se setkal s P. Piem a pod jeho vlivem se jeho mariánská zbožnost doplnila o františkánskou spiritualitu. 19. 2. 1967 vstoupil v Modeně mezi terciáře, ovšem svou spiritualitou byl jím už řadu let. Duchovně ho 4 roky vedl P. Rafaele Spallanzani, polochochrnutý kapucín, který ho učil přetvořit vše v lásku. I když ho už nemohl dál vést, zůstali přáteli a po jeho smrti P. Raffaele inicioval kanonizační proces. Uberto denně četl Písmo, účastnil se mše svaté, přijímal, modlil se růženec. Především žil v harmonii mezi spiritualitou a profesionalitou. Jeho syn o něm napsal, že „ať studoval spisy matematika nebo akta Vatikánského koncilu, bylo to stejné. Zájem, samozřejmě ne význam, byl vždy týž“.

V r. 1963 manželé putovali do Lurd a pak se pro ně stala ústředním bodem loretánská svatyně. Spolupracovali úzce se svatyní Nostra Signora della Salute v Pucanellu, která se stala postupně frekventovaným centrem duchovního života a modlitby. V r. 1970 zde začaly Ora di Guardia (hodiny modlitební stráže) a také spolu s P. Rafaelem zahájili Dny

pokání, vždy 13. dne v měsíci od května do října. V r. 1974 zde poprvé proběhla slavnost svěření dětí Madoně, které se účastní stále více matek (podobná pouti matek ve Šternberku). Mimoto se Uberto věnoval charitativním dílům, jako je misijní středisko ve střední Africe ve spolupráci s misionáři nebo vybudování penzionu pro staré terciáře. Podporoval také dílo pro postiženou mládež a založil asociaci nemocničních dobrovolníků. Sám byl krátce nemocničním dobrovolníkem. Na charitativní díla věnoval mimo jiné tu část dědictví, která by připadla jeho zemřelé dcerce Manuele, a dával dary jejím jménem. V r. 1980 se pustil odvážně do těžkého a finančně velmi náročného podniku, založil televizi Antenne Uno – takzvaně televizi pro všechny a zároveň prostředek evangelizace. Televize působí dosud. Přenášela i poselství z Medjugorje, a jak po jeho smrti sdělila manželka, Uberto byl velkým přítelem Medjugorje.

7. 4. 1987 dostal Uberto infarkt. Srdce bylo velmi slabé, nastalo údobí nemoci, časté pobyty v nemocnici. Pokoj v nemoci mu zajišťovala modlitba růžence a vnitřní modlitba spolu s četbou Písma. Povahou byl vždy optimista a říkával, že může vidět slunce, i když prší. Tehdy to dokládal životem. Zemřel v 63 letech 6. 9. 1989 v Pavii po náročné operaci srdce. Jakoby v závěti napsal: „Pokračujte. Snažte se o jedinou věc: pochopit lásku Boží a aby ve vás rostla láska. To je jediná věc, která se počítá.“ DP byl uzavřen r. 2000 a 2014 byl vydán dekret o heroických ctnostech. Jeho tělo je pohřbeno v kostele kláštera visitantek blízko Modeny. Tělo velblouda, který prošel uchem jehly.

- *Jak je tomu s mým uchem jehly?*
- *Uberto si byl vědom potřeby médií pro evangelizaci. Dobrý podnět k zamyšlení nad námi a médii, podporou katolických médií penězi, rozšiřováním, modlitbou.*

Aldo MORO

23. 9. 1916 – 9. 5. 1978

Právník, vyučující na univerzitě, křesťanský politik a premiér Itálie. V r. 1978 ho unesla levicová teroristická organizace Brigade Rosse a po dvouměsíčním věznění zastřelila. S manželkou Eleonorou měli tři dcery a syna. Proces je ve stadiu před udělením NO. Jeho život a zejména

okolnosti únosu jsou zpracovány ve světských pramenech i filmově a jsou také podnětem ke konspiračním teoriím. Zde jen krátká poznámka k úplnosti seznamu.

Vše je ničím proti lásce aneb zvláštní dědictví

ct. Alessandro NOTTEGAR

30. 10. 1943 – 19. 9. 1986

Alessandro vyrostl ve Veroně. Verona je známé čtvrtmilionové město v severní Itálii. Krásné historické město, dějiště *Romea a Julie* bylo hlavní kulisou Alessandrova života. Studoval v řeholním kolegiu servitů. Při studiu rozeznal své povolání k rodině. Chtěl sdílet své dary od Boha a sloužit lidem, a proto šel studovat medicínu.

27. 2. 1971 se oženil se svojí Julií, správně Luisou, s níž sdílel své ideály. V r. 1977 laureoval a za rok nato odjeli manželé i s dvěma dcerkami do Brazílie, kde 4 roky sloužil chudým nemocným a malomocným. Zde se také narodila třetí dcera. Při službě v leprosáriu si Alessandro zapsal: „Cítím se nehodným sloužit Kristu ukřižovanému v nemocných. Vidím v nich otce, matku, bratra, své děti.“

Po návratu do Itálie pracoval v nemocnici ve Veroně. Cítil ale volání prodat vše, následovat plně Pána se svou rodinou a založit novou komunitu. Manželka souhlasila. Prodal zděděné pozemky, pole a obnos uložil na zvláštní účet se jménem budoucí komunity M. Regina della Pace. Maria, Královna míru měla být i královnou budoucí komunity. Peníze nestačily, ale Boží Prozřetelnost zázračně zvětšila sedmkrát peníze rodiny, což dovolilo koupit velký dům na veronských vršcích. Zde se 15. 8. 1986 zrodila komunita.

Měsíc nato Alessandro řekl dětem: „Děvčata, nenechám vám jako dědictví ani pole, ani byty, ani peníze na účtu v bance. Dědictví, které vám nechám, je moje totální volba evangelia a možnost studovat vysokou školu až do laureátu, pokud to budete chtít a zasloužíte se o to.“ Byla to jakoby jeho závět. O čtyři dny později při návratu z práce Alessandro náhle zemřel na akutní infarkt. Měl 42 let. Luisa zůstala v 41 letech sama se třemi dcerami, které měly 14, 11 a 6 let. Sama v nové komunitě, která začala teprve před měsícem. Měl to být konec, krach jejich plánů? Ne,

ještě ten večer se jeden mladý pár rozhodl žít s ní v začínající komunitě. Pán se postaral a dal sílu a Luisa vedla dál dílo ve společném záměru. Věřila v Alessandrovu přímlovu. Všechny dcery mohly také, jak otec slíbil, vystudovat vysokou školu.

Komunita žije. Z Itálie se rozšířila od r. 1990 do Brazílie, kde je na více místech a pracuje i s malomocnými, pak do Budapešti a r. 2006 i do Medjugorje. Dělí se na interní větev, kde spolu žijí v komunitě lidé různých životních stavů: zasvěcení laici, kněží, rodiny, a externí větev laiků ve světě žijících jejich spiritualitou, plus volně přidružení přátelé. Spiritualitu shrnuje *Nejmenší cesta*, napsaná Luisou, stavějící ale na myšlenkách jejího manžela. Členové chtějí být malí jako děti. Důraz je na tom, aby pokora, žitá každým členem, vytvářela prostor pro lásku. A láska Kristova vytváří komunitu. Zevně se komunita zabývá misijní činností u chudých a evangelizací mládeže a rodin. Jejím heslem, pocházejícím od Alessandra, je „vše je ničím proti lásce“. To vyjadřuje dobře i jeho život. DP byl uzavřen r. 2009 a r. 2017 byly uznány jeho heroické ctnosti.

- *Co zanecháme svým dětem jako dědictví my?*
- *Věříme tomu, že vše je ničím proti lásce? A jak se to projevuje v našem životě?*

Být celou bytostí chirurgem – a křesťanem

Alfonso Federico PAGLIARICCIO

11. 4. 1927 – 11. 4. 1980

Narodil se v malém městečku Arcevia ve střední Itálii jako prvorozený ze šesti dětí. Doma znali práci, rodinu, modlitbu. Rodina a pak výchova v kolegiu při studiu gymnázia utvářely jeho aktivní a zodpovědnou osobnost. Vystudoval medicínu v Římě a laureoval s vyznamenáním r. 1952. Začal sice praktikovat v Arceviu, ale od r. 1955 do konce života působil v městské nemocnici v Corinaldu, asi 5tisícovém městečku ve stejné provincii Ancona. Specializoval se na chirurgii a později i na gynekologii-porodnictví, ale v malé nemocnici pracoval podle potřeby i jako ortoped, internista a dokonce zubař. Tehdy to ještě šlo.

25. 9. 1961 se oženil s Annou Marií Marcolini. Byla to dcera z místní dobře postavené rodiny. Seznámil se s ní po doktorsku – odoperoval jí slepé střevo. V r. 1963 se jim po tři dny dlouhém komplikovaném porodu narodil syn, pak ještě dvě dcery.

Pagliariccio byl lékařem a chirurgem celou svou bytostí. Provedl celkem asi 20 tisíc operací a odvedl 3 tisíce porodů. Službu člověku bral jako službu Božímu stvoření. Byl nejen chirurgem, ale pro nemocného i druhem na jeho cestě utrpení. Těšil, pomáhal duchovně, a když bylo třeba, pomáhal i ekonomicky. Celá jeho existence se postupně měnila v oběť.

Jeho dny měly většinou stejný řád. Už v 5 hodin ráno přijímal telefonické hlášení z nemocnice. Jedl obvykle až kolem 15. hodiny nebo později. Prakticky vždy totéž: mozzarellu a salát. Stejně byl často od jídla odvolán. Kolem 18. hodiny šel domů a do nemocnice se vracel ve 20 hodin na vizitu. Pak navštěvoval své externí pacienty. Každý den začínal modlitbou, chodil do malé nemocniční kaple prosit o pomoc Madonu, a když to jen trochu šlo, byl na mši svaté a u přijímání. Často ministroval nemocničnímu kaplanovi, u něhož se také zpovídal. Jeho víra byla hluboká a bez bigotnosti. Žil hlubokým duchem modlitby. Během jednoho kněžského svěcení byl hluboce ponořen do modlitby, ale po skončení obřadu už ho nenašli, šel pracovat. „Ite missa est“ na konci mše svaté bylo pro něho opravdu posláním.

První roky manželství byly velmi krásné, ale pak nastaly potíže. Anna Maria byla celkově slabší, nezvládala tento život, odjela proto do Milána i s dětmi a Alfonso zůstal sám. Každý den telefonoval manželce obvykle kolem třetí hodiny. Často ji v její malomyslnosti povzbuzoval slovy: „Kde je tvá víra?“ Později rodina pobývala na blízkém venkově v domě prarodičů, byl to starý cihlový dům obklopený sadem. Když to bylo možné, Alfonso přicházel na siestu. Doma při obědě hovořili dospělí o všem možném, ale ne o práci v nemocnici. Po obědě si šel na chvíli lehnout, pak požehnal dětem a zase do práce. V létě, pokud bylo v nemocnici volněji, telefonoval odpoledne, že se vrací, a děti mu pak šly naproti. Otec jim koupil zmrzlinu a čokoládíčku pro dědu-tchána. Také se rád procházel po venkově s jejich čtyřmi psy a při tom fotografoval, což byl jeho koníček a odpočinek. Děti svědčily, že otec s sebou vždy přinesl klid a radost.

Prožil i veliké bolesti. V r. 1969 se marně snažil zachránit svou vlastní sestru. Zemřela a zanechala tři děti, jedno jen několikaměsíční. V únoru

1970 se stal obětí dopravní nehody, měl mnohočetné zlomeniny, prodělal ortopedické operace a ležel dva měsíce v nemocnici. Operoval přesto dále. Po úrazu zůstaly bolesti v paži, která byla citlivá tak, že se instrumentářka během operace nesměla ruky dotknout.

V r. 1979 se nakazil při náhodném poranění během operace hepatitidou B (infekční žloutenka typu B). S tím se nedalo moc dělat. Věděl to. Snažil se pracovat, jak dlouho mohl. Ale na Štědrý den 1979 byl naposledy v práci. Po delší kalvárii zemřel na selhání jater 11. 4. 1980.

Pohřeb byl vypraven z nemocniční kaple, kde byl vystaven. Na pohřeb přijel na znamení úcty i biskup. Farnost podala žádost o proces k blahorečení. Zatím není NO.

- *Co přináší můj příchod domů, třeba i z náročné práce? Klid a radost, nebo...? Jak budou asi děti vzpomínat na mé příchody?*
- *Snažím se i při náročné práci komunikovat s manželkou/manželem, nebo si myslím, že musí pochopit, že nemám čas zavolat, poslat SMSku a střelnou modlitbu?*

30 tisíc prvních přijímání

SB Carolina Bellandi PALLADINI

17. 5. 1895 – 27. 12. 1986

Carolina se narodila v Borgo S. Lorenzo, menším historickém městě v Toskánsku. Její rodiče byli prostí venkované, chodila do školy jen tři roky, pak pomáhala doma a na poli. V dětství nesnila o klášteře, ale o svatbě a v 24 letech se r. 1919 provdala za Olinta Palladiniho. V těch letech prožíval jejich kraj Mugello františkánský boom, měl 5500 terciářů. Carolina velmi brzy také přijala ideál františkánství za svůj a stala se terciářkou. Od té doby se věnovala modlitbě a pomoci chudým. V r. 1922 se manželé přestěhovali za práci do Florencie. Oba toužili po dětech, ale ty nepřicházely, marné byly jejich modlitby, pokání, poutě. Manželství zůstalo bezdětné. V r. 1929 přišla velká hospodářská krize, při níž Carolina ztratila práci. Volný čas využila víc k modlitbě, byla denně na mši v kostele SS. Annunziata, který byl daleko od jejich bytu na předměstí. Chodila pěšky, přesto odpoledne šla ještě na adoraci k sestřám. Její láska

k Eucharistii a k modlitbě, zejména ke kontemplativní modlitbě, vyústila nakonec do zvláštních děl v církvi.

Když v r. 1935 procházela chudým předměstím, dala se do rozhovoru s chlapci hrajícími si na náměstí. Zhrozila se, když zjistila, že jen devět z nich bylo u prvního přijímání. Ostatní nebyli pro chudobu rodiny nebo její lhostejnost. Hned jednala. Kontaktovala rodiny a nabídla jim všechnu pomoc nutnou pro zajištění slavnostního obřadu a také zajistila dobrou přípravu prvokomunikantů u bratří kapucínů. 6. 6. 1936 během komunitní mše přijala první skupina chudých chlapců prvně eucharistického Pána, přičemž měli zajištěno vše potřebné, včetně oblečení, bot i pohoštění. Zrodila se Opera delle Primi Comunioni. Vše se opakovalo se skupinami dětí z chudých rodin každý měsíc. V r. 1950 P. Stanislao Livi převzal její iniciativu a rozšířil ji do Pisy, Říma a na Sardinii. Jen ve 30. letech tak mohlo 20 tisíc dětí přijmout poprvé Ježíše díky Mamma Carolině, jak jí začali říkat. Bylo na to samozřejmě třeba mnoho peněz, miliardy lir shromážděných z malých darů. Carolina ale říkávala: „Ježíšova banka je tak velká. Peníze nejsou to, co chybí. Chybí srdce.“ Po zlepšení hospodářské situace dílo postupně zaniklo v 60. letech. Celkem pomohlo 30 tisícům dětí k prvnímu sv. přijímání.

Po zániku tohoto díla měla Carolina už 70 let, ale byla zdravá a necítila se ještě unavená tak, aby přestala konat dobro. V modlitbě dostala další geniální nápad. V těch letech rostla krize víry, zvyšoval se počet rozvodů, umělých potratů, odchodů od víry atd. Tato duchovní nouze ji vedla k tomu, že bušila na dveře kontemplativních klášterů a žádala naléhavě všechny zasvěcené o duchovní boj proti zlu. Kdo jiný by to měl přece být? V době silně akcentující výkonnost je však často i v církvi na tyto kláštery nahlíženo jako na neužitečné. Kláštery měly proto krizi povolání i zabezpečení. Carolina se snažila jim pomáhat, zajišťovat vše potřebné – peníze, materiální pomoc, aby se sestry nemusely jít živit mimo klauzuru a mohly plnit svůj úkol. Také je těšila a dávala jim, ona prostá, chudá laička, duchovní podporu. Možná zachránila i mnohá povolání. Sestry nejen přijímaly její dary, ale byly fascinovány a povzbuzeny její horlivostí a stávaly se často přítelkyněmi. Rodila se Assistenza di Monasteri di Clausura, dílo pomoci klauzurovaným klášterům. Peníze zajišťovala opět známá Ježíšova banka. Carolina zůstala obdivuhodně aktivní až do své smrti v 91 letech. Na pochůzce za dary pro „její mnišky“ ji tehdy srazilo auto. V nemocnici žila ještě několik

dní a s úsměvem se loučila s návštěvami jakoby na shledanou v nebi. Zemřela pokojně 27. 12. 1986.

Carolina byla žena pevného charakteru, se silnou vůlí, dynamická, s talentem být protagonistka. Byla k sobě ale vždy kritická dřív a víc než ostatní. Výrok „vidím jasně, že kdyby Pán nedržel své ochranné ruce nade mnou, nevím, jakého hříchu bych se nemohla dopustit“ nebyl pro ni zbožnou frází, ale žitou pravdou. Zнала své sklony prosazovat svou vůlí i sklony k mrzoutství. Jindy říkala, že Pán potřeboval nějakou opravdovou nulu, aby jí mohl svěřit své poslání, a tak si posloužil jí, která byla „klepna, nešíkonné kopyto, pomlouvačná a darebačka“. V tom barvitém vyjádření se údajně projevuje pravá Florentanka. DP zahájený r. 2004 byl uzavřen r. 2006.

- *Jaký je můj vztah ke kontemplativním klášterům? Vidím jejich význam v církvi, nebo hledím jen na zevní efekt?*
- *Kdo je mým prvním kritikem? Umím si pojmenovat své špatné sklony?*

Smrt nemá poslední slovo

Chiara Corbella PETRILLO, oběť lásky k bližnímu

9. 1. 1984 – 13. 6. 2012

Mladá Italka, která zemřela na rakovinu jazyka, aby dala šanci žít svému dítěti. Dvě děti předtím zemřely krátce po narození, tento syn Francesco se narodil zdravý. Její příběh je výborně popsán v dostupné knize Cristiany Pacciniové a Simone Troisi *Smrt nemá poslední slovo*, vydalo Karmelitánské nakladatelství 2015. Proto zde nebudu rozebírat. Žádost byla podána v průběhu dopisování knihy.

Více k tzv. mučednictví života, z lásky k nenarozenému dítěti, viz u Mocellin.

Zlaté ruce a... svatost

Giancarlo RASTELLI

25. 6. 1933 – 2. 2. 1970

Giancarlo se narodil v Pescaře, ale rodiče se brzy přestěhovali do Parmy, hlavního města provincie. Parma leží v Pádské nížině na řece Parmě (a je proslulá delikatesami – parmazánem a šunkou). Otec byl novinář, matka učitelka. Gian byl dlouho jedináček, až za 11 let se narodila sestra, která se později stala stejně jako otec novinářkou. Gian byl od 15 let členem mariánské kongregace u jezuitů ve farnosti San Rocco. Navázal tu přátelství na celý život. Byl duchovním synem P. Molina, slavného vychovatele mládeže. I díky jemu rozpoznal své povolání k lékařství a k apoštolátu nemocných a lidí na okraji. P. Molin ho duchovně formoval až do jeho odjezdu do Ameriky. Křesťanský duch otevřenosti k absolutnímu darování sama sebe poznamenal celý jeho život. Vůli Boží viděl pro sebe ve službě člověku. Medicínu studoval v Parmě. Během studia pracoval na ústavu anatomie a pak patologie. Profesor byl veliký odborník, ale odtazitý člověk, který studentům nijak nepomáhal. Říkalo se o něm, že je studený jako jeho pacienti. Ještě že jeho asistent byl otevřený člověk a umožnil studentům se opravdu něco naučit, i manuální dovednosti pro budoucí chirurgickou dráhu. Gian mu vděčil za mnoho. Dokončil studia lékařství s vyznamenáním r. 1957 a ihned začal pracovat na chirurgické klinice. Brzy za ním chodila na konzultaci řada jeho přátel i lidí prostého původu – přijímal je bez ohledu na předpisy kliniky, podle nichž neměl léčit obyčejné lidi.

V září 1961 odjel do Rochesteru ve státě Minnesota v USA na kliniku Mayo jako vítěz stipendia vypsaneho NATO. Klinika Mayo byla v 20. století největším centrem lékařského výzkumu na světě. Ideální prostředí pro mladého nadaného lékaře. Nalezl tu lidi, kteří ho povzbuzovali a věřili mu, a to i mezi technickými kádry; jen tak mohl vyvinout své slavné techniky. V r. 1962 to byla nová chirurgická metoda pro opravu transpozice velkých cév, korekce dle Rastelliho, zachraňující mnoha dětem s vrozenou vadou život. Za tuto metodu získal zlatou medaili z Washingtonu a byla před ním skvělá další kariéra. Gian nezapomněl na svůj italský původ a stále zůstával spojen s vlastní a s Parmou. Uskutečňovalo se jakési „putování naděje“ italských dětí se srdčnými

vadami na Mayo. Cesta do Ameriky byla nákladná a mnohé rodiny na ni prostě neměly. Dr. Rastelli dělal pro tyto děti sbírky, do nichž vždy přispěl jako první, a rodiče dětí ubytovával ve svém domku blízko kliniky. Byli jeho hosty. Operoval úspěšně i syna kolegy z Parmy s koarktací aorty – tehdy neoperovatelnou vadou. V r. 1968 operoval i další těžkou vrozenou vadu Fallotovu tetralogii a další. Např. tříleté děvčátko se čtyřmi těžkými defekty mohlo normálně žít a dokonce i běhat. Bylo to jako zázrak. V r. 1969 operoval i prvního dospělého 42letého muže se stenosou aorty, který byl pro nemoc imobilní už 6 let a přelet přes oceán byl pro něho takovou zátěží, že musel být akutně operován ihned po příjezdu. Úspěšně. Atd. atd. atd. Prostě pan doktor se zlatýma rukama, jak se říká. Poslední operaci šestiletého chlapce uskutečnil vlastně měsíc před smrtí. Tehdy už nemohl být hlavním operátérem, ale řídil ji. Na nástěnce v pracovně na klinice měl své operované děti, psal si tam jména. Po několik let byl na klinice Mayo vedoucí výzkumu v oblasti kardiovaskulárního systému. Říkával: „Přerušit výzkum je jako přerušit život,“ neboť výzkum pro něho nebyl cestou ke kariéře, ale cestou k životu pro nemocné.

Oženil se 10. 8. 1964 s Annou Anghieri di Sondreo, kterou poznal při své zálibě – lyžování. V červenci 1965 se narodila dcerka Antonella, která je dnes také lékařkou. V září 1964 se po návratu ze svatební cesty podrobil komplexnímu vyšetření, běžnému pro výzkumníky kliniky Mayo. Běžný ale nebyl výsledek. Byl mu diagnostikován plicní nádor s prognózou maximálně půl roku života. Ten večer se vrátil domů, sdělil nález manželce a snažil se ji utěšit. Druhý den při biopsii byl nalezen méně agresivní druh nádoru (Hodgkinův nebo maligní lymfogranulom). To znamenalo, že dostal delší čas pro výzkum a pro rodinu. Na Mayo se tehdy experimentovalo s první chemoterapií, podrobil se jí s důvěrou a nemoc ustoupila. V prosinci r. 1969, pět let od chemoterapie, analýzy ukázaly, že nádor zmizel. Ta zpráva byla jako zázrak a vysvobození pro něho a rodinu. Bohužel se za 14 dní projevil zánět střev s průjmy a krvácením a vyšetření prokázalo lymfom v játrech. Byl konec a Giancarlo to jako lékař dobře věděl. Nemluvil o tom s rodinou, s Annou, která právě začala už znovu žít s nadějí. Když o jeho potížích začala Anna sama mluvit, říkal: „Věřím Bohu a Mayo,“ a vzdálil se nebo si pískal svého oblíbeného Mozarta a Beethovena. Jel s Annou i na slíbenou cestu do New Yorku, ale pro průjem a horečky už nemohl vyjít z hotelu. Anna sice

nevěděla, ale tušila, oč jde. Po návratu do Rochesteru potřeboval ještě trochu času k dokončení svého výzkumu. 29. ledna 1970 měl svému týmu ilustrovat svou novou, už třetí metodu operace, ale pro zhoršení stavu ji nemohl sám prezentovat. Za 4 dny zemřel.

Měl vlastně dva pohřby – v Rochesteru v USA a v Itálii v Parmě u jezuitů. Vyšla o něm spousta článků, knihy a o jeho práci se konaly kongresy. Na klinice Mayo je pamětní deska „chirurgovi, tvůrčímu umělci, mistru a příteli“. V Itálii má náhrobek v univerzitní kapli. Jsou po něm pojmenována zdravotnická zařízení, školy a ulice. V 80. letech se shromáždila skupina jeho kolegů, zaměstnanců Mayo a dětí jím zachráněných v Parmě a darovali Gianově rodině manifest s nápisem „Milujte bližního – láska vítězí“.

Giancarlo se přes svoji úspěšnost vyznačoval pokorou. Když nerozuměli jeho konceptům, vždy hledal chybu v tom, jak to vysvětlil. Choval se prostě, pokorně, přirozeně důstojně. Byl povahou optimista. Jeho zálibou byly hory a klasická hudba. Byl soucitný a vždy viděl člověka, ne případ. „Když máte jen pár minut na vizitu pacienta, sedněte si k němu, usmějte se, vezměte jej za ruku, buďte s ním jako bratr se společným osudem.“ Podle jeho sestry měl životní motto: „Zpytuj se každý den a každou hodinu a uvidíš, jak ses provinil proti svému stavu, profesi, podstatě lidskosti křesťana. Žádný život z minulých zisků.“

Jeho pověst se šíří a nemocní se k němu obracejí o přímluvu zejména při srdečních operacích. Je dobrým příkladem pro mladé katolíky, mediky, lékaře, výzkumníky. V r. 2005 bylo uděleno NO k otevření procesu.

- *Za Rastelliovými úspěchy stál i v začátku jeho dráhy vstřícný asistent na anatomii. Komu všemu vděčím já za to, kým nyní jsem? Vzpomenu si někdy s vděčností a v modlitbě i na tyto své dobrodince? Bude mít někdo další důvod na mne takto vzpomínat? Jak se chovám ke studentům, mladým spolupracovníkům apod.?*
- *Vidím pacienty, zákazníky, klienty – jako případy, nebo vidím člověka, bližního?*

Slzy za úsměvem

SB Carolina Mancinell SCAMPONE

18. 11. 1877 – 5. 2. 1951

Carolina se narodila ve střední Itálii v kraji Lazio jako prvorozená ze čtyř dcer v rodině stavitele. Rostla v klimatu zbožnosti. Byla bystrá, měla krásný hlas, a proto zpívala sóla. Z dětství je zachována příhoda, jak na ni žárčila jiná dívka v kostele a během zpěvu koled ji kopala do nohou, aby zkazila zpěv. Její kamarádka chtěla, aby to žalovala katechetce, ale Carolina odpověděla: „To není způsob, jak získat zásluhu. Máme vždy dělat dobro a varovat se zla a Pán nám to odplatí na věčnosti.“ Jako by to byla předzvěst jejího života v dospělosti.

Neměla v plánu manželství, i když není jisté, zda myslela na řeholi. Poslechla otce a provdala se ve 20 letech. Otec jí vybral za manžela svého zaměstnance, kterého si vážil, a doufal, že spolu s ním povede podnik; spíš než zetě hledal tedy spolupodnikatele. Manžel Rocco Antonio Scampone byl velký pracant, poctivý, ale byl vznětlivý, měl obtížnou povahu a žít s ním vyžadovalo mnoho trpělivosti a snášenlivosti. Carolina schovala slzy za úsměvem. Po dvou letech se jim narodila dcerka Ermynie. Po porodu dcerky manžel odmítl vstoupit do pokoje a roky odmítal dcerku vzít do náruče, protože byla dcera, a ne syn. Neobměkčil se, ani když se za dva roky nato narodil syn Felice, pak další syn, který ve 2 letech zemřel, a pak ještě dva kluci Benedito a Placido. On prostě chtěl prvorozeného syna a jeho vůle se nesplnila. To stačilo. Manžel onemocněl v r. 1909 rakovinou a po 8 letech manželství v r. 1911 zemřel. Zanechal čtyři sirotky a páté dítě bylo na cestě.

Carolině zprvu pomáhali rodiče. Ale brzy onemocněla její matka a pak zemřela a její otec musel pro slabost zanechat práce. Nakonec se tak musela starat o děti i nemocnou matku a pak otce, který zemřel r. 1919. Sestry byly provdané daleko a nemohly jí pomoci. Nastala bída. Pracovala manuálně, například při sklizni oliv, sbírala dřevo a prodávala ho, aby mohla vůbec koupit mouku na další den apod. Malé děti musela přitom nechat v péči nejstarší dcerky. A přicházely další rány. Nejprve zemřel její nejmladší syn, pohrobek. Nejstarší syn Felice vstoupil už ve 14 letech k četníkům a svým platem podporoval rodinu. V r. 1927 byl nešťastnou náhodou střelen při hře s kamarády četníky odraženou kulkou do břicha a zemřel. Carolina

oslepla na levé oko, protože neměla peníze na léčbu zánětu. Druhý syn Benedito odplul do Ameriky a nebyla o něm roky žádná zpráva; víme, jaké je to pro matku. Nejmladší Placido vstoupil k radosti matky po velkých obtížích k paulínům v Albě, ale vrátil se za nějakou dobu pro nemoc domů a zemřel v matčině náručí ve svých 24 letech. Dcera studovala díky dobrodinci v Římě a vstoupila pak r. 1921 k chudým sestřám sv. Kateřiny ze Sieny. Carolina tak zůstala sama. Sílu dostávala jedině od Boha. Stále se modlila a někdy i zpívala. Za války ji dokonce sebrali Němci při zátahu a internovali v koncentračním táboře v Breda u Říma. Podezírali ji mylně ze spojení se Spojenci. V táboře zakusila mnoho hladu. Po válce se u ní projevila epilepsie a horečnaté krize. Vrátila se do Říma.

Posledních 6 let života strávila v Institutu S. Maria della Providenza v Římě. Během sv. roku 1950 ještě s dcerou a synem Beneditem, který se mezitím vrátil z Ameriky, putovala po římských bazilikách, aby získala odpuštění. Od prosince 1950 byla už nepohyblivá, ochrnula. Kněz, který ji duchovně doprovázel, jí vystavil svědectví, že je hluboce zbožná a přes své nemoci příklad trpělivosti, a zajistil tak mimořádné povolení, aby mohla Carolina vstoupit mezi karmelské terciáře, jak si přála. Zakrátko poté 5. 2. 1951 zemřela.

Po její smrti ji mnoho lidí prosilo o přímluvu a informovalo pak o milostech na její přímluvu. Karmelská farnost požádala o proces k blažohřešení a r. 1998 bylo uděleno NO.

- *Nerozlišuji mezi svými dětmi podle pohlaví, nadání či čehokoliv jiného? Dávám jim všem stejnou lásku? Mají základní poselství do života: „Jsem milován, vítán, chtěn“?*
- *Netrvám na své představě o tom, jaký má být jejich partner? Nelámu jejich vůli nebo je neženu do vzpoury?*

Dobrá žačka sv. Leopolda

ct. Elisabetta Tasca SERENA

24. 4. 1899 – 3. 11. 1978

Narodila se jako poslední ze 7 dětí (3 děvčata, 4 kluci) ve starém domě na venkově v kraji Treviso v tzv. alpském předhůří blízko slavné hory

Monte Grappa. Monte Grappa, vysoká 1775 m, byla součástí těžkých bojů za 1. světové války v tzv. bitvě o Piavu (o níž se zpívalo i u nás, vždyť tam zahynulo i mnoho Čechů). Na jejím vrcholu je mariánská svatyně Madonna del Monte a ossuarium s ostatky padlých. Její rodiče byli prostí rolníci, hospodařili na půdě pronajaté od padroneho jako ostatní v kraji. Z řádky dětí se dvě nedožily dospělosti. Matka dostala ve svých 50 letech mrtvici a ochrnula, Elisabetta měla tehdy teprve 8 let. Po mrtvici se matka změnila, vyžadovala stále ticho a klid, Elisabetta si s ní nemohla povídat jako s maminkou. Vynahrazoval jí to otec. Angelo vedl rodinu patriarchálně, byl prostý, ale měl v sobě přirozenou moudrost. Žil jako pravý křesťan, takže i po jeho smrti jej kněží někdy dávali za příklad v neděli při odpoledních kázáních. Rodina prožívala mnohá trápení a nakonec museli i opustit dům a své pozemky, protože jejich padrone majetek prodal. Den se doma dělil mezi práci, modlitbu – zejména růžence, četbu ze životů svatých, z katechismu a z knihy s úryvky z Písma s komentáři. Z podobných knih četli dříve i u nás na venkově. Otec vyučoval děti komentováním toho, co četl. Zbožnost byla hlavně mariánská, k Madoně se utíkali se vším, během války se otec modlil denně zvláštní růženec za syny na vojně. Svá trápení nosili v poutích na Monte Grappa. V kraji byl silný duchovní vliv blízkého kláštera pasionistů, kteří učili účtě k Ukřižovanému a životu v jeho následování. Byla to zbožnost, která přirozeně vedla k oběti a venkovskému lidu byla blízká. V mládí Elisabetta po dva měsíce dávala svůj oběd pracujícímu bratru, který měl jako mladý muž stále hlad. Pak onemocněla, byla zjištěna podvýživa a vše se prozradilo.

Svého budoucího manžela poznala Elisabetta během války. Giuseppe Serena byl v regimentu, který byl během války usídlen ve zdejší kraji. Byl dobrý pracovník a hezký muž, střední postavy, blond vlasy, modré oči. Přesto ho Elisabetta zpočátku nechtěla, i když se kolem ní stále točil, jak jen mohl. Jednou se ale ve svatyni na hoře modlila o dobrého manžela a aby bylo manželství podle Boží vůle, ať to bude, kdo bude. Při cestě zpět ji při modlitbě růžence náhle zaplavil příval lásky k Giuseppovi. Madona byla tedy tak trochu i dohazovačka. Ostatně něco podobného jsem slyšela i v dnešní době u některých mladých. A brzy byla svatba (6. 4. 1921). V modlitbě před svatbou slíbila Elisabetta, že chce v manželství konat Boží vůli a přijmout všechny děti, ale prosila, aby aspoň některé se staly kněžím nebo řeholnicemi, třeba i všechny. Ještě před svou smrtí pak nechala sloužit mši svatou na poděkování za duchovní povolání dětí. Líbáňky –

půldenní! – proběhly v Benátkách a hned stěhování. Jak bylo zvykem, šla bydlet k manželovým rodičům do vzdáleného padovského kraje. Manželova rodina byla velká, jeho rodiče měli deset dětí a většinou bydleli spolu. Elisabetta přinesla do této rodiny živost, veselí i zpěv. Pomáhala jí její veliká víra. Spřátelila se se švagrovou, chodily spolu na katechismus pro matky rodin – nebo spíše protože děti přicházely jedno po druhém, střídaly se na katechismu, která právě mohla, a pak opakovala to, co slyšela, druhé. Giuseppe byl věrný manžel, poctivý, přesně si plnil křesťanské povinnosti, měl ušlechtilé srdce. Elisabetta o něm vždy mluvila s úctou a respektem. Děti milovala jako dobrá matka. Snažila se ale hledět na ně od počátku jako na děti Boží a tak je také milovat. Třinácté dítě žilo jen 20 dní, vždy o něm hovořila jako o svém andílkovi (i u nás se na venkově dříve říkávalo o malém zemřelém dítěti: „máš andílka v nebi“). Život byl prostě těžký a počítalo se s tím.

Elisabetta putovala ke sv. Antonínu Padovskému a při té příležitosti se chodila zpovídat ke známému zpovědníkovi, hrbatému kapucínu P. Leopoldovi, tedy sv. Leopoldu Mandiči. Padova byla daleko, jezdila tedy na tu pouť na kole. Sv. Leopold jí jednou řekl, že manželství je kalvárie, a pomohl jí pochopit její úkol v něm. Měla celebrovat autentické manželství se svým mužem, a tak se mohla cítit šťastná. Zpovídala se u něho asi jen 10 let, ale ze světcových slov žila celý život. Synům kněžím radila pak ze své zkušenosti: „Jestliže tě vyhledá nějaká matka, aby požádala o radu nebo o zpověď, pak je jedno, zda ten den už skončila doba na zpovídání nebo máš jinou práci, vždy ji přijmi s láskou a trpělivostí a vyslechni ji. Podívej, kolik obětí chudák udělala, aby ušetřila několik minut ve své práci, aby mohla přijít požádat o radu, slovo útěchy nebo rozhřešení. Tak to dělal P. Leopold a tuto radu dávám vám dvěma, moji synové kněží!“

25 let prožili manželé v domě Giuseppových rodičů. Po 2. světové válce se Giuseppe a jeden bratr rozhodli oddělit se, bylo jich už přece jen příliš moc na jednom místě. Podařilo se jim najmout pozemky ve Vicenze v Benátsku. V doporučení se jejich bývalý padrone zaručoval za jejich poctivost, že by jim mohl svěřit cokoli. Zde pak všichni pracovali dalších 18 let až do r. 1963. Všichni, i Elisabetta, i když v r. 1950 onemocněla na páteř a musela pak nosit kovový korzet. Dva synové se stali kněžími pasionisty a dvě dcery řádovými sestrami, což byla pro rodiče velká radost. Jednou byla Elisabetta pozvána na exercicie pořádané pro matky kněží, ale neměla na to peníze. Slíbila Madoně, že pokud

tam bude moci jet, založí mezi těmito matkami živý růženec. A našla peněženku s penězi, k níž se nikdo nepřihlásil. Farář jí řekl, že může tyto peníze použít na exercicie. S matkami založila živý růženec a s některými si i dopisovala.

Posledních 15 let byla hodně sama. Tři synové emigrovali do Kanady, jeden se po 10 letech vrátil a pak jí pomáhal. Ostatní děti šly se svou rodinou žít jinam, zůstal jen nejmladší Benito. Manžel onemocněl a stonal 4 roky. Benito se mezitím r. 1966 oženil a postavil nový dům, v němž pak bydlel on s rodinou i rodiče. Benitova svatba byla spojena s primicí bratra P. Gabriela, při níž novokněz svého bratra oddal. Bylo to z ekonomických důvodů, protože by nemohli zaplatit dva slavnostní obědy a blízcí by neměli na to, přijet dvakrát. Elisabetta to prostě vysvětlila v dopise biskupovi, když žádala o toto nezvyklé povolení. Vidíme, že chudoba byla stále údělem rodiny. V novém domě měla Elisabetta lepší podmínky pro domácí práce i péči o manžela. Giuseppe zemřel za půl roku 19. 2. 1967 ve svých 75 letech. Elisabetta, zvyklá stále na plno lidí kolem sebe, byla nyní sama od rána do večera, všichni byli v práci. Děla domácí práce a modlila se. Posledních 12 let života ji sužoval „oheň sv. Antonína“, tedy herpes zoster přes celou pravou tvář, rameno a paži, které měla jako v ohni. Bolesti při něm jsou velké a nedávají spát, ale nestěžovala si. Připravovala se na smrt. Přála si být pochována s křížem misionářů, jaký nosili synové („vždyť jsem z vás první misionářka“) a také chtěla, aby po její smrti zpívali Te Deum na poděkování za všechny milosti a aby byla sloužena mše svatá. V r. 1978 dostala zápal plic a při zhoršení ji převezli do nemocnice, kde se u ní ve dne v noci střídaly děti po celý měsíc.

Zemřela 3. 11. 1978 v 79 letech. Bylo období mlh, ale při pohřbu bylo krásně jako na jaře. DP byl uzavřen r. 1992, v r. 1997 byly její ostatky přeneseny do kostela pasionistů v S. Zenone degli Ezzelini a r. 2014 byla prohlášena za ctihodnou.

- *Pro muže: Mám pochopení pro práci a námahu pracujících matek, pro jejich časovou tíseň?*
- *Pro ženy: Jak mluvím s manželem a o manželovi? Je v tom úcta z manželského slibu?*
- *Pro kněze: Co říkám Elisabettině doporučení synům kněžím?*
- *Pro všechny: Co udělám s nalezenou peněženkou?*

K dubům v Mamre

ct. Vittorio TRANCANELLI

26. 4. 1944 – 24. 6. 1998

Vittorio, řečený Vito, se narodil za války ve Spellu, kam jeho rodiče utekli před frontou. Po válce se přestěhovali blízko Assisi do Petrignana d'Assisi. Vito navštěvoval střední školu v Assisi a pak odešel studovat medicínu na univerzitu v Perugii. Po studiích zůstal pracovat v městské nemocnici v Perugii. Už v 21 letech se zasnoubil s Leou Sabatini, svatba byla ale až po studiích 18. 10. 1970. Lea byla velikou láskou jeho života, mezi manželi vládla harmonie emoční i duchovní. Lea vyprávěla: „Když jsme se zasnoubili, mysleli jsme na křesťanské manželství, chtěli jsme žít s Pánem a také náš život založit na něm jako na skále. To, co se zdálo být snem, jsme pomalu mohli realizovat skrze četbu a meditaci slova Božího.“

Brzy je čekal kříž. Vittorio velmi vážně onemocněl colitis ulcerosa, zánětlivým autoimunitním onemocněním tlustého střeva. Čekali právě první děťátko a snad i toto přispělo k tomu, že děťátko ztratili v lůně maminky. Jestli měl předtím Vito sen jít na misie, tak ten byl nemocí definitivně pohřben. Vito objevil své misijní pole v nemocnici. Stal se vynikajícím chirurgem a věnoval se endoskopii. Především měl nový vztah s pacienty a snad právě pro svoji nemoc získal mimořádnou citlivost vůči jakémukoliv utrpení. Svým chováním k pacientům ovlivňoval i své kolegy. Nemoc se projevila opět za 5 let v osmém měsíci Leina druhého těhotenství. Vittorio musel být akutně operován pro peritonitidu (zánět pobřišnice) a až do konce života mu zůstala ileostomie (vývod). Za 9 dní po operaci se narodilo jejich jediné biologické dítě, syn Diego. Vittorio se mohl vrátit do práce až skoro za rok.

Oba manželé zároveň otevřeli svá srdce i svůj dům k přijetí druhých. Přijali do adopce nejprve dvě děti, pak další do adopce nebo pěstounské péče, celkem sedm dětí, některé postižené, ale to nebylo vše. Vytvořili spolu s dalšími rodinami síť solidarity, napřed neformální, která se přetvořila v asociaci „K dubům v Mamre“. Vittorio vybral toto jméno, protože vyjadřovalo to, co chtějí dělat. Pět zakladatelských rodin se otevřelo k přijetí žen a dětí v obtížných situacích, tak jako Abrahám přijal samotného Boha v poutnících, kteří přišli k jeho stanu, k dubům v Mamre. Abrahámovo „nalezl-li jsem milost v tvých očích...“ jim bylo vodítkem.

Asociace měla svou inspiraci, vzor a „duši“ ve Vittoriovi. Nikdy ho neuvnalo opakovat sobě i druhým: „Je pravda, že přijímat druhé není vždy lehké, někdy je to namáhavé, ale Pán nám říká: ‚Když jsem vám já, váš Pán a Mistr, umyl nohy, také vy máte navzájem umývat nohy jeden druhému a jiným.‘ Je třeba přijmout Boha, kterého objevujeme ve společenství s ostatními bratry, v logice každodennosti, v křesťanské dimenzi každodenního života, pokud možno ve všech.“ Také dnes jeho vdova a ostatní rodiny pokračují v přijímání lidí z Pákistánu, Indie, Brazílie, kdekoli matka potřebuje pomoc a třeba i hospitalizaci, ať na kratší nebo delší dobu. V oficiální modlitbě o Vittoriovu přímluvu je formulace: „... na přímluvu Vittoria, který tě rozpoznal v chudých, jako tě Abraham rozpoznal v andělech v Mamre“.

Vito mimo to, že byl zamilovaný do své ženy a povolání, měl ještě dvě vášně: Etrusky a židovství. To druhé bylo výsledkem pochopení, že Ježíš byl praktikující žid, a jeho láska k Ježíši z Nazareta v něm dala vyrůst touze znát jeho jazyk i písmo, hebrejskou tradici, svátky, zvyky a komentáře Písma. Stal se spolupracovníkem ekumenického centra S. Martino v Perugii, kde dostal přezdívku „naš rabín“. Když operoval věřícího Žida, recitoval s ním před operací Šéma Izrael.

Jeho víra se projevovala v každodennosti. Jednoho dne si kolegové při operaci vyprávěli o budoucí dovolené, jaké má kdo plány, Vito jen naslouchal a pak řekl: „Zítřka mne nedávejte na operační seznam, nepřijdu.“ „Proč, co budeš dělat Vito?“ „Jdu k soudu.“ „Proč?“ „Jdu převzít další dítě do pěstounské péče.“ Zavládlo ticho. Vito zdvihl hlavu: „Nedělejte si starosti, kluci, já a moje žena se tak bavíme, těší nás to.“ Byl velmi obětavý, ale dokázal se vzepřít i primáři při nesprávném požadavku. Byl schopen říci: „Nebojím se Vás, ale bojím se Pána, Boha mého i Boha tvého.“

V r. 1998 propukla u Vittoria znovu nemoc plnou silou a všichni kolem něho i on věděli, že se už nedá nic dělat. Zemřel za tři měsíce 24. 6. 1998. Krátce před tím chtěl mít u sebe manželku, děti a zanechal jim jako závěť svá slova: „Podívejte se, tímto získává život hodnotu. Kdybychom se stali úspěšnými, měli peníze v bance, mohli si koupit hodně věcí (...), co bych si teď mohl vzít s sebou? Co bych přinesl Bohu? Nyní přinesu lásku, kterou jsme dali tolika lidem. To dává cenu životu, láska, ne kariéra nebo peníze.“

V den pohřbu, kterému předsedal biskup v katedrále sv. Vavřince, přišlo veliké množství lidu. Rakev byla překryta talitem, modlitebním

pláštěm židů, na něm byla položena Bible a kříž. Biskup při pohřbu řekl: „Osobně považuji Vittoria za svatého laika.“ Vyšly o něm dvě knihy. DP proběhl v letech 2006–2013. V r. 2013 byly jeho ostatky přeneseny do farního kostela sv. M. Magdalény. V diecézi na něho vzpomínají každý rok při výročí a jeho hrobka je už dnes místem modlitby. Vittorio je hodně vzýván o přimluvu nemocnými, zejména s nádory, a jako by tak pokračoval v povolání lékaře jinými prostředky než skalpelem. Je hlášeno už více vyslyšení. Nazývají ho také „svědkem něhy Boží“. 27. 2. 2017 byl papežem Františkem potvrzen dekret o heroických ctnostech.

- *Čím pro mne život získává hodnotu?*
- *Jaký mám vztah k židovství?*
- *Přijímání druhých je namáhavé, obtížné – snažím se o ně? Co mne v tom posiluje, které části Písma mne povzbuzují?*

Paní učitelka

SB Albertina Violi ZIRONDOLI

10. 7. 1901 – 18. 7. 1972

Albertina se narodila a žila většinu života v Carpi. Carpi je po známější Modeně druhé největší město v kraji Emilia Romagna. Dnes má přes 60 tisíc obyvatel. Její rodiče ji očekávali s obavami, protože už jim po porodu zemřelo jedno dítě. Albertina byla ale zdravé a čilé dítě. Na sestru čekala 8 let, protože další bratříček také žil jen pár dní. Albertina byla veselá, živá povaha, všestranně nadaná. Po základní škole získala vzdělání pro učitelky a s diplomem v kapse začala učit ve svých 17 letech. Učitelkou byla celou svou osobou, celou duší. Všichni jí říkali „paní učitelka“, tak byla všude známá. Bylo to opravdu její povolání od Boha. Kéž mají děti milost mít takové učitele. Byla známá později, zvláště za války a po ní, i jako autorka výchovných prací, publicistka zabývající se asistencí dětí a mládeže při jejich formaci lidské, kulturní a duchovní. Od prvních dní na škole si všímala podmínek dětí a trápilo ji utrpení dětí z chudých rodin, které pokud chodily do školy, byly hladové a pak nepozorné. Byla vždy pro své žáky druhou matkou, její srdce jim patřilo doopravdy. Snažila se jim pomoci, organizovala letní kolonie – tábory pro chudé děti

z předměstí na horách a u moře, odpolední školu pro děti jako družinu. Jednou řekla o učitelích: „Je třeba mít lásku větší, než je láska matky, ta jí má podle přirozenosti. Ale tato je podle příkladu Marie, podílí se jistým způsobem na jejím materství.“ Také založila školu pro přípravu pečovatelek na letní tábory a přípravu vychovatelů a učitelů do azyľů. Myslela i na další vzdělání, a tak pořádala pro dospělé kurzy domácího hospodaření, sociálního vzdělávání atd. Spousta akcí. Mimo to působila v různých katolických organizacích a také byla františkánskou terciářkou. Ve městě si jí vážili, žáci ji milovali, ale ve vlastní rodině nebyla šťastná.

Provdala se v 23 letech za Livia Zirondoliho, kterého velmi preferovala a vlastně jí ho vybrala její matka. Schůzky během známosti, ať u nich doma nebo venku, byly vždy ve třech, s matkou, což byla záruka počestnosti, zvyk, ale zároveň si nemohla se snoubencem nikdy doopravdy pohovořit. Matka totiž neseděla jako tichý pozorovatel, ale řídila rozhovor. Livio byl z bohaté rodiny, která vlastnila hotel na náměstí. Taková partie! To mamince zaslepilo oči. Svatba byla v katedrále, ale Albertina si proti obyčejí vybrala, aby byla u bočního mariánského oltáře. Po svatbě bydleli s manželem v domě jeho rodiny spolu s dalšími třemi jeho sourozenci. Manželství bylo od prvopočátku nešťastné, s neshodami. Livio se ukázal být jinou osobou, než Albertina doufala. Jeho rodina byla zaměřena na materiální věci, majetek a na tradice spíše maloměstácké. Nebyl tu žádný prostor pro nové věci a myšlenky, pro druhé lidi. Navíc každý pokus vyjít z tohoto průměru byl ihned označen za projev pýchy a neposlušnosti. Liviův otec byl italský padrone se vším všudy pro zaměstnance hotelu i pro rodinu, jasně dominoval. Albertina se dusila, byla rezervovaná, nic neřekla, ale tiše se trápila. Za první dva roky manželství zhubla 20 kilo. Jen její tchyně, žena hluboké víry, ji chápala, ale nežila dlouho.

Albertina se jen jednou stala matkou. 31. 5. 1926 porodila syna Alfreda. Alfredo byl velmi inteligentní a matka se věnovala jeho lidskému rozvoji i duchovní formaci. Vystudoval medicínu a stal se v 23 letech nejmladším lékařem v Itálii, anesteziologem. Pak se setkal s Hnutím fokoláre a poznal v něm své další povolání. Roku 1954 vstoupil do fokoláre, kde mu Chiara pro jeho mariánský charakter dala nové jméno Maras (což znamená Maria Assunta). Stal se knězem. Působil v Loppianu a v Gen Rosso – hnutí mládeže. Zemřel 31. 12. 2008. Matka si s ním vždy dobře rozuměla i ve víře.

Albertina se nakonec vzbouřila a šla znovu učit, ačkoli se to neslušelo na manželku z bohaté hoteliérské rodiny. A udělala dobře, jak svědčí všechna díla za ní.

V 50. letech se skrze svého syna při návštěvě u něho setkala s Hnutím fokoláre a to jí otevřelo jakoby novou dimenzi jejího života. Ten se zkoncentroval kolem evangelizace. Jako nástroj Boží se snažila zcela proměňovat bolest v lásku a dávat příklad, jak se miluje. Ze spirituality fokoláre ji uchvátil Ježíš opuštěný. Chiara Lubichová o ní napsala, že „darovala celý svůj život, aby mohla přinášet křesťanské hodnoty hlavně nové generaci,“ a že se projevovala duchovně radostí a vděčností.

Albertina zemřela v Římě 18. 7. 1972 po měsících utrpení tělesného i psychického. V nemoci ji potěšila Chiařina přítomnost. Chiara také dovolila, aby se Albertina plně zasvětila Bohu ve fokoláre, takže mohla zemřít jako zasvěcená fokolarínka. Je pohřbena na citadele v Loppianu ve foko centru.

DP probíhal ve Fiesole v letech 2005–2007. Na slavnostní ukončení DP se sjelo mnoho lidí z Říma, Carpi i dalších míst.

- *Jak vzpomínám na své učitele na základní a střední škole, možná i v mateřské školce? Vzpomínám na ně i v modlitbě?*
- *Učitelství a vychovatelství je pravým povoláním, pro křesťana má být posláním od Boha. Jaký mám k němu postoj? Církevní školství je velmi důležité – jak je mohu podporovat?*
- *Pro rodiče: Jak mluvím o učitelích svých dětí? Snažím se o jednotu v dobrém a vždy o úctu? Má výchova našich dětí přednost před mnohým jiným?*
- *A co akce Obědy do škol? Bohužel, i dnes a v naší mnohem bohatší společnosti než v době Albertinina mládí jsou děti nepozorné z hladu... najdi si na internetu.*

Přítomnost Boží

SB Francesca Lancelotti ZOTTA

7. 7. 1917 – 4. 9. 2008

Vyrostla v městečku Oppido Lucano v kraji Basilicata na jihu Itálie. Asi uprostřed podrážky boty. Byla třetí z pěti dětí. Otcovi předci byli malou

venkovskou šlechtou. Otec emigroval do Ameriky, vrátil se s penězi a koupil půdu, byl tedy pozemkovým vlastníkem. Byl tvrdé povahy a jako tehdy prakticky všichni na jihu Itálie preferoval syny. Matka byla citlivá, něžná. Francesca už od 4 let chodila pěšky do 6 km vzdálené mariánské svatyně Madonna di Belvedere. Byla to celoživotní úcta, bez této poutě by nikdy nic vážného nerozhodla. Od jejich 9 let začaly rozhovory s Bohem Otcem Všemohoucím. Přes své mystické zážitky nesměřovala do kláštera, ale provdala se ve svých 23 letech za Faustina Zottu, s nímž měla dvě děti. Žila navenek obyčejný život manželky, matky, paní domu.

Rozhodující událost v jejím životě se stala 7. 7. 1956 na její narozeniny, kdy měla zjevení archanděla Michalea trvajícím asi půl hodiny. To ráno měla silnou bolest hlavy a pak nastala vize. Michael jí nařídil jít s rodinou do Říma, kde „jsou ulice plné lidí různého původu, a ty přiblížíš tolik lidí k Bohu“. A zatímco viděla myriády světél s barvami nikdy neviděnými, jejichž intenzita osvětlovala místnost (trochu podobné vizím Hildegardy z Bingen), archanděl opakoval: „Musíš zvítězit.“ Dostala také poselství, že za 33 let bude na místě zjevení zbudován dům Páně, a byla jí vyjevena i další tajemství. Kdo myslí, že se Francesca hned druhý den po zjevení odstěhovala do Říma, ten se mýlí. Nezačala hned konat podle zjevení. Přemýšlela, modlila se. V září vykonala svou obvyklou mariánskou pouť a také pouť na Monte S. Angelo, kde v soše archanděla Michalea poznala své zjevení. Pak šla ještě do Giovanni Rotondo za P. Piem. Při mši svaté sloužené P. Piem se cítila být náhle vyzdvižena a přenesena k oltáři, kde zůstala během mše stát vedle P. Pia, který ji láskyplně pozoroval, ale nikdo z ostatních lidí ji neviděl. Byla skryta před zraky lidí. To, co vypadá jen jako její subjektivní prožitek, potvrdil P. Pio v rozhlasovém interview r. 1993. P. Pio tehdy popsal ženu, která se v r. 1956 náhle ocitla vedle něho u oltáře, obklopená světlem, a nikdo jiný ji neviděl. Nemluvili spolu, neznal ji. Francesca brala prožitek za potvrzení pravdivosti své vize. Ale až v r. 1960 Zottovi prodali vše v Opidu a vydali se do Říma. Nebylo asi lehké přesvědčit manžela. Madona jí ukázala, kde budou bydlet, a také vhodné místo pro manžela jako vrátného.

9. 4. 1968 jí ve zjevení bylo dáno poznat Trojici, poodhrnout závoj mystéria a dostala poselství, které tvoří část stanov asociace vzniklé po její smrti. Bylo jí řečeno, že její život bude zdánlivě jako ostatní, ale bude v ní stálá Boží přítomnost. Francesca se velmi modlila a snažila se učit druhé

o Božím milosrdenství, o všemohoucím Otci, Trojici. Přiblížila mnoho lidí k Bohu. Byla stále horlivou mariánskou titelkou, P. Marii ctíla pod titulem Belvederská Madona.

V činnosti pokračovala až do své smrti 4. 9. 2008 v 91 letech v Římě. Pohřeb byl v bazilice S. Spiritu u Sassia a zde je také každého 5. dne v měsíci sloužena mše svatá k počtě Božího milosrdenství. Po její smrti vznikla Asociace milosrdných rukou mammy F. L., která šíří její nauku i úctu k ní. Byl o ní natočen také dokumentární film. Asociace se stala žadatelem kanonického procesu, NO bylo uděleno r. 2015.

- *V každém křesťanovi, je-li v milosti posvěcující, je zvláštním způsobem přítomen Trojjediný Bůh. Vím to? Jsem příbytkem Trojice, chrámem Ducha Svatého... jak jsem vzácný já i ten druhý!*
- *Pro manžele: Chytněte se za ruce, postavte se proti sobě a rozjíte se v sobě navzájem přítomnost Boží. A pak se Bohu, přítomnému v druhém, klaňte.*

ŠPANĚLSKO – NO PASARÁN!?

Španělsko, bývalá říše, nad níž nezapadalo slunce, vstoupilo do 20. století jako velmi chudá země s obrovskými majetkovými a sociálními rozdíly. Mnoho obyvatel trpělo podvýživou, 4% majitelů pozemků vlastnila 2/3 zastavené půdy. Bída byla nejen v dělnických čtvrtích, ale i na venkově. V zemi bylo mnoho negramotných. Ještě v r. 1930 v samotném hlavním městě nechodilo do školy 80 tisíc dětí. Německé katolické noviny *Germania* v r. 1936 napsaly, že považují „vlastně za nemožné nalézt vhodný výraz pro bídu převážné části španělského venkovského obyvatelstva“ (15. 9. 1936). I katolický tisk ve Španělsku napsal proto, že „každé vítězství bolševismu je památkem našich opomenutí“. Mnozí v církvi, zejména jezuité, ale i jiní, se ovšem snažili s bídou něco dělat, bylo to ale málo. **Chudoba a bída** je proto společným pozadím mnoha našich manželů, ať jejich vlastní chudoba nebo služba chudým.

Katolické Španělsko nebylo zase až tak katolické. V r. 1910 se sice přes 90% obyvatel hlásilo ke katolické církvi, ale už dvě třetiny Španělů

nebyly praktikujícími katolíky!! A na začátku 30. let z 80 tisíc obyvatel jednoho madridského obvodu navštěvovalo bohoslužby jen 3,5 %, 25 % dětí zde bylo nepokřtěno, 40 % umíralo bez svátostí! A venkov? Místy lepší, místy horší. V Andalusii na vesnicích někde chodilo jen 1 % mužů do kostela a někde kněz sloužil mši svatou sám, jako u nás v pohraničí. Nelze srovnávat s naším venkovem v době první republiky. **Povrchní katolická víra** a praktická nevěra byly dalším pozadím našich manželů, na němž se ještě více odrážejí.

Španělsko nejsou jen Španělé, ale i Baskové, Katalánci, Galicijci, velmi svébytné regiony Asturie, Valencie. Tyto národy se snažily o uznání a vymanění z kolonky Španělé. Pozadí snahy o **národní obrození** poznamenalo i občanskou válku a pozdější roky.

Jednoznačně bez **občanské války a jejích následků** není Španělsko dodnes pochopitelné. Pokusím se to co nejvíc zjednodušit, aniž bych udělala nepravdivou redukci na čistě bílé „naše“ a čistě černé „nepřátele“. Ve 20. století vedly rozpory už k jedné diktatuře Prima de Rivery od r. 1923 – kratší a se souhlasem krále. A 12. 4. 1931 byla zrušena monarchie a vyhlášena republika. Ve volbách zvítězila levice. V prosinci 1931 byla přijata nová ústava. Byly vyhlášeny velké reformy a také odluka církve od státu, řádům a kněžím zákaz obchodovat, zaveden pouze civilní sňatek, byl přijat rozvodový zákon, zrušena šlechta, rozpuštění jezuité, zákaz církevních škol. Baskicko a Katalánsko dostaly autonomii. Papež Pius XI. se veřejně modlil na svátek Krista Krále za španělský národ a vydal encykliku *Dilectissima nobis*, která se snažila sjednotit španělské věřící. Poselství papeže se rozšířilo po celém Španělsku a biskupové se rozhodli napsat jasný společný pastýřský list nazvaný *Carta colectiva (Společný dopis)*. *Carta colectiva* respektovala sice republiku, ale hovořila také jasně o zlu a nebezpečí. Už v následujícím období probíhaly nepokoje a ve velkoměstech bylo zničeno mnoho kostelů a klášterů. Na určitou dobu zvítězila ve volbách pro změnu pravice. Proti ní byly masové demonstrace, lokální povstání a stávky a od ledna 1936 stála levicová Frente popular (Lidová fronta) proti pravicové Frente Nacional (Národní frontě). Ve volbách zvítězila opět levice. Nacionalisté (pravice) povstali 17. 7. 1936 tzv. pučem generálů pod vedením generála Franka v Maroku. Větší část armády a civilní gardy přešla k nim, vláda ale jejich povstání v Madridu i jinde potlačila a nakonec rozpustila armádu a 20. 7. rozdala zbraně lidovým milicím. Rozhořela se válka.

Občanskou válku pojímali nacionalisté jako velkou křížovou výpravu. Opakovalo se heslo: „Na naší půdě spolu bojují Kristus a Anti-krist,“ a bojový pokřik byl: „Za Boha a za vlast!“ Ve vojenských předpisech pak stálo: „Mysli na to, že jsi byl povolán znovu Kristu dobýt národ jeho vyvolených, který mu byl jinými vyrván.“ Dokonce Irsko poslalo legii katolických dobrovolníků na pomoc, ale nechtěli spolupracovat s Frankovými maurskými jednotkami. Na straně nacionalistů byly Itálie, Portugalsko, Německo; Hitler si tu vyzkoušel zbraně a neblaze slavnou Guernicu vybombardovala německá legie. Republikánům pomáhal Sovětský svaz, Francie! a komunisté i zanícení demokraté z mnoha zemí v tzv. Interbrigádách. I z naší země dva tisíce „španěláků“ s heslem „U Madridu se bojuje za Prahu“. Vnímali to jako boj proti Hitlerovi. Původních komunistů bylo ve Španělsku málo, do konce války jejich počet ale vzrostl na půl milionu. Často měli spory mezi sebou a místy i bojovali anarchisté s komunisty. Na straně republikánů ale stálo také Baskicko (a Katalánsko). V republikánské vládě byl za války Bask M. Irujo, který prohlásil: „Nejsem žádný marxista, žádný ‚rudý‘, ale jsem křesťan a věřím v to, že žádné křesťanství bez sociální spravedlnosti nemůže existovat.“ Baskové viděli jen válku mezi bohatými a chudými. Jejich armáda byla doprovázena kněžími, kteří sloužili mše svaté.

V době občanské války bylo zabito asi 8000 kněží, včetně 12 biskupů, a stovky sester a řeholníků, nesčítaně katolických laiků. Antiklerikalismus byl součástí levicové tradice a revolucí v 19. stol. a na začátku 20. stol. i dřívějších lidových povstání. A podle této tradice lid začal vraždit, rabovat a zapalovat. Právě v prvních měsících občanské války, v létě a na podzim, bylo zavražděno nejvíce kněží a sester a vypáleno nejvíce kostelů. Revoluce vytáhne temné pudy ze sklepení lidské duše. Nenávist a násilí mají fantastickou opojnou přitažlivost. V klidných dobách si to odmítáme připustit. Přehlízíme tiché kroky zla a pak stojíme v údivu. Z psychologie navíc víme, že v davu se člověk mění a snadno udělá to, čeho by jinak nebyl schopen. „Duše davu“ je zvláštní, snadno manipulovatelná, hlavně bohužel negativním směrem. Děly se neuvěřitelné krutosti, upálení zaživa, sestry byly znásilňovány a dál nebudu popisovat. Bylo to opojení krví a masovým sadismem. Zabíjení, znásilňování a krutosti byly ale i na straně nacionalistů. Zabili 400 kněží z Baskicka. Mauři někdy i kastrovali podle starého zvyku. V dubnu 1939 byl konec. Mrtvých celkem přes půl mili-

onu. Do r. 1942 pak bylo popraveno asi 200 tisíc republikánů, ve věznicích bylo až 1,5 milionu vězňů.

Frankismus tvoří další pozadí našich příběhů. Franco věřil, že je nástrojem Prozřetelnosti. V nové ústavě stálo, že „Španělsko je katolický, sociální a zastupitelský stát“. Franco se stal doživotním regentem, pak mělo pokračovat království. Franco potlačoval autonomní snahy jiných národností ve smyslu: jeden stát, jeden národ, jedna víra, jeden šéf. A jedna strana, prakticky jen jeho falanga. Za 2. světové války zachovával víceméně neutralitu. Byla přísná cenzura, týkala se i církve. Franco zakázal papežskou encykliku *Mit brennender Sorge* (proti nacismu) i biskupův kritický pastýřský list. Od září 1936 byla znovu povinná výuka náboženství na všech školách, povinná účast studentů na mši, modlitba před vyučováním a po něm. Franco vládl od r. 1939 do r. 1975. V 60. letech ale povolila cenzura. Univerzitní studentka z Madridu, s níž jsem si dopisovala, tak mohla napsat, že nejvíc nesnáší ona i ostatní studenti výuku náboženství, v Boha věří, ale o církvi ani slovo. Závíděla, že máme „svobodu“ od nuceného náboženství. To jsou paradoxy. Dnes se k církvi sice hlásí asi 75 % obyvatel, což ale neznamená, že jsou praktikující! V průzkumech až 90 % katolíků nesouhlasí s učením církve o rodině. Nucené náboženství nepomohlo.

No pasarán! Neprojdou! Bylo to heslo revolucionářky Dolores Ibarurri, proti němuž postavil Franco po vítězství heslo „Hemos pasado“ = prošli jsme. Proč ale pro nás toto heslo? Co to znamená pro nás? Naši manželé a nespočet jiných čelili velkému zlu. Mohlo jim ublížit, ale nemohlo projít do jejich srdce a skrz jejich srdce, aby se zapojili do řetězce zla třeba mstou a šířili ho dál. Zlo jimi neprošlo dál, to je jediné podstatné. Zlo se zarazilo o věřící srdce a oni pak prošli do Božího království. A nebylo to laciné a lehké vítězství.

Více španělských manželů má společné ještě něco – jsou spojeni s OD. **Opus Dei** založil ve Španělsku v r. 1928 sv. Josemaría Escrivá de Balaguer pro muže, 1930 pro ženy, 1943 pro kněze. Dílo je schváleno jako zvláštní právní forma v církvi, osobní prelatura. Dnes působí skoro v 70 zemích, od r. 1990 i u nás, má 90 tisíc členů, asi dva tisíce kněží. V díle jsou jak zasvěcení celibátníci (numeráři), tak laici žijící ve světě a v manželství (supernumeráři). Dílo klade od počátku důraz na to, že všichni jsou povoláni ke svatosti ve světě, v jakémkoliv životním stavu. Člověk žijící ve světě jde ke svatosti prostřednictvím každodenní práce,

modlitby, askeze, studia, řádu dne. Ve společných dílech je zaměřeno zejména na vzdělávání, ve Španělsku má vlastní univerzitu v Navaře. Určité rysy tajnosti i disciplíny vedly k tomu, že dílo je někdy považováno za kontroverzní, se sektářskými rysy a přebírá často na sebe podezření z tajné moci v církvi a ve společnosti, připisované dříve jezuitům. Pro nás je důležitý jeho rozhodující vliv v životě více našich manželů.

Ty budeš její cestou do nebe a ona tvou

SB Tomás a SB Francisca ÁLVIROVI

Tomás 17. 1. 1906 – 7. 5. 1992; Francisca 1. 4. 1912 – 29. 8. 1994

Tomás se narodil r. 1906 v malé obci v okolí Zaragozy. Zaragoza byla kdysi hlavním městem Aragonského království, které r. 1412 spojením s Kastilií svatbou Ferdinanda II. Aragonského s Isabelou Kastilskou vytvořilo vlastně Španělsko. Sama Zaragoza pochází až z doby antiky, leží ve velkém údolí na řece Ebro a dnes má kolem 700 tisíc obyvatel. V jedné ze čtvrtí Zaragozy působil Tomásův otec jako ředitel na základní škole. Škola byla umístěna ve velké budově, kde byly i byty pro učitele a zahrada. Malý Tomás učil už v dětství. V 9 letech z vlastní iniciativy vysvětloval v první třídě, tedy dětem od 5 do 7 let, nauku o úhlech u tabule a děti ho nadšeně sledovaly. Byla to jeho učitelská premiéra. Nebyl protežovaný synek ředitele, s ostatními kamarády se účastnil her, hlavně s míčem, a měl mnoho zájmů. Líbily se mu býčí zápasy a byl fanouškem určitých toreadorů, kterým se fandilo, jako se dnes fandí fotbalistům. V době 1. světové války bylo Španělsko neutrální, ale celá země – i děti, hlavně páni kluci – se dělila na stoupence Spojenců (Británie, Francie, Ruska), nebo germanofily (stoupence Rakouska-Uherska, Pruska). Tomás byl jako jeho tatínek stoupencem německého císaře a nosil odznak německé armády. Středoškolské vzdělání dokončil v r. 1922 v Zaragoze a pak se zapsal na chemii.

Od r. 1928 působil jako učitel na více místech. V r. 1934 ho vybrali za ředitele středoškolského institutu v Cervěře v Katalánsku. V profesorském sboru bylo zastoupeno celé tehdejší politické spektrum – od radikálů na levici po krajní pravici. Tady se ukázalo jeho umění vést dialog, usmířovat konflikty a hledat shodu. Tomásovi chyběl zcela sklon k fana-

tismu, ačkoliv v jeho době přímo kvetl radikalismus a fanatismus na všech stranách. Levicové vize považoval za nebezpečné utopie, které nerespektují přirozenost člověka, jeho hodnoty, a u pravice zase viděl, jak přehlíží sociální problémy a snaží se chránit své zájmy a privilegia bez ohledu na hroznou bídu a zaostalost chudých vrstev, a tak provokuje hněv lidu.

Na začátku července 1936 odjel do Madridu, kde měl obhajovat svou práci pro doktorský titul. Ubytoval se v malém hostinci s okny na hlavní třídu. V Madridu byla tehdy i jeho mladší sestra, 22letá Pilar, která v lednu 1935 vstoupila do noviciátu Dcer lásky. Ve studiu si vedl velmi dobře a už měl před očima, jak se po závěrečné zkoušce po návratu do Zaragozy ožení s Paquitou. Francisca Dominguéz Susín se narodila r. 1912 v Borau, Huesca. Paquita je domácká podoba jména Francisca. Byla bývalou žákyní jeho otce, kterou poznal v lednu 1926 při své studijní cestě do Barcelony. On měl tehdy 20, ona teprve 14 let! Později se stala učitelkou. Známost tedy trvala dlouho a už byl čas na svatbu. Jenže za pár dní bylo všechno jinak.

Ráno v sobotu 18. 7. oznámil rozhlas vojenský puč, tzv. povstání generálů. Přednášky a zkoušky byly odloženy na neurčito a Španělsko se rozdělilo na dvě strany – povstalce a republikány. V neděli 19. 7. velký dav napadl vojenské velitelství a ukořistil zbraně a municí. Tomás přihlížel se zděšením jásajícímu davu. Podle staré divoké tradice lid začal vraždit a rabovat. Tomás měl strach o svou sestru a rozhodl se jít za ní. Jeho přítel mu to rozmlouval, „bylo by to hotové bláznovství, sotva bys vyšel, sebrala by tě patrola, pokud by tě přímo nezastřelili hned na ulici“. Měl pravdu. Na ulicích nebylo živé duše a hlídky zatýkaly každého, kdo byl podezřelý ze sympatií k povstalcům. A k podezření stačilo i to, že někdo měl sako a kravatu. Šlo o život, ale Tomás nezaváhal. Vyšel na ulici jen v košili s vyhrnutými rukávy, kráčel uprostřed naprosto liduprázdné ulice s rukama nad hlavou a v každé ruce bílý kapesník. Tento obraz je jakousi alegorií celého jeho života. Odvážně šel vždy vpřed, jako průkopník, a se znamením míru. Byl ten, který hledá skulinu, jak projít, jak uskutečnit dobro. Došel takto až k sestře. Rozhodli se spolu vrátit do hostince. Když chtěli vyjít z domu, objevila se vojenská hlídka, která je donutila kleknout si na zem. Situace byla dramatická. Tomás vykřikl: „Počkejte. Přišel jsem odvést svou sestru. Kdo z vás by nešel zachránit svou sestru, kdyby se ocitla v nebezpečí?“ Byl to absurdní, překvapující, nečekaný moment – a možná právě proto účinný. Ostatně v takových dobách

se děje víc absurdit. A vojáci, kteří je před chvílí chtěli zastřelit, je pustili a doprovodili, aby je nezadržela další hlídka. Blízko hostince se dostali do přestřelky, ale nezranění dosáhli cíle. A nastaly další dny plné úzkosti. Hledal záchranu pro sestru a našel ji na chilské ambasádě. Tomás zůstal ve válečném městě bez zpráv o rodině a Paquitě. Město bylo ostřelováno, zatýkalo se, popravovalo. Hrozná doba. 1. 4. 1937 napsal Tomás Paquitě pohlednici s blahopřáním k narozeninám, nejistý, kdy a zda vůbec ji dostane. Jeho rodina i Paquita byly na území ovládaném povstalci – frankisty, on v Madridu na republikánském území. „Už 9 měsíců jsme se neviděli a 6 měsíců nevím nic o tobě a o mých nejdražších. Proto se dnes v mé duši mísí radost a smutek, naděje a pesimismus; (...) nejvíce si přeji, abychom se mohli vidět. (...) 1. duben 1937! Jak smutný, jak strašný!“ Neměl zaměstnání. Díky svým starým přátelům socialistům přežíval i v této situaci. V takových okamžicích se projeví, kdo je kdo, pravda o člověku i pravé přátelství. Tomás zůstal svým. Odvážně třeba doprovodil manželku svého přítele, obávající se o svého příbuzného, který naruškoval, až do jámy lvové – na velitelství přímo k obávanému legendárnímu komunistickému veliteli Valentinu Gonzálesovi, zvanému El Campesino (= rolník, venkovan). Bylo to velmi nebezpečné. El Campesino byl nevypočitatelný, často krutý, ale taky fanfarón. Vyšlo to.

Zanedlouho poté potkal Tomás svého starého známého ze studií v Zaragoze a ten ho seznámil s dalšími mladými odborníky, inženýrem a lékařem, kteří patřili do Opus Dei. Díky nim se 1. 9. 1937 seznámil i s P. Escrivou, zakladatelem Opus Dei, který se skrýval v ilegality v převlečení za dělníka. Od něho Álvira poprvé překvapen uslyšel o možnosti stát se svatým v obyčejném životě, ve své profesi, ať v celibátu či v manželství. Setkání bylo poměrně krátké, ale naprosto rozhodující pro jeho život. Pochopil, že Boží vůle pro něj je odevzdat se Bohu plně v manželství a ve své práci a tak pracovat pro církev a stát se svatým. Álvira byl prvním, kdo chtěl být členem díla, žít jeho spiritualitu a žít přitom v manželství. Mnoho let byl osamocen, jeho posláním bylo prošlapávat cestu. Teprve v r. 1948 Svatý stolec povolil oficiálně začlenit osoby žijící v manželství do OD. Tomás byl duchovně členem už od r. 1937, od r. 1948 byl členem díla i po církevně právní stránce, Paquita pak od r. 1952.

Ale vraťme se do Madridu. Álvira se připojil společně s P. Escrivou a několika známými ke skupině uprchlíků, která se snažila dostat pryč z republikánského území. Museli přejít pěšky přes Pyreneje až do Ando-

rry a Francie a odsud už se mohli dostat zpět do Španělska na území povstalců. Znamenalo to osm nočních pochodů horami. Jeho sestra opustila v říjnu Madrid, takže ho tam už nic nevázalo. Při přechodu hor ho v jednu chvíli v důsledku dlouhodobé podvýživy úplně opustily síly. Horský vůdce, který je vedl, chtěl zaostávajícího nechat osudu a jít dál, aby neohrozil celou skupinu. P. Escrivá ho přemluvil, aby počkal, až se mladý muž vzpamatuje, a ostatní mu pak pomohou dostat se na vrchol. Tak Tomásovi zachránil život. Vyčerpaný, na pokraji sil se dostal s ostatními na druhou stranu a sešel se se svými blízkými. Roku 1939 po konci občanské války začal opět učit. A konečně 16. 6. 1939 se oženil s Paquitou, svatba se konala v kostele San Gill v Zaragoze.

Od r. 1939 vyučoval na Institutu Ramira de Maeztu v Madridu, specializované vzorové škole ministerstva školství, kde se v profesorském sboru sešlo mnoho výjimečných osobností. V r. 1942 přijal exotický pedagogický úkol, stal se vedoucím studia syna marockého emíra. Sám intenzivně studoval, obhájil doktorskou práci a v r. 1945 se stal univerzitním profesorem na katedře přírodních věd. V r. 1950 byl jmenován ředitelem Institutu pro sirotky civilní gardy a mohl zde uplatnit své nové pedagogické metody. Spoluzakládal Fomento de Centros de Enseñanza. Tato občanská společnost chtěla pomáhat křesťanským rodinám vychovávat děti v harmonii rodiny a školy. Dnes je ve Španělsku přes 30 jejích škol, nezřizuje je církev, ale tato společnost a uplatňují se zde moderní pedagogické přístupy. Práci pro Fomento se Tomás věnoval do konce života. Byl také členem Národní rady pro výzkum. Byla to bohatě naplněná profesní dráha.

Byl velmi pracovitý, práce byla pro něho svatá a nástrojem posvěcení. Říkával: „Bůh hovoří v Bibli o práci, ale ne o důchodu.“ Důchod považoval jen za administrativní záležitost, ne konec práce, a také pracoval do svých 80 let, dokud mohl. Generace jeho studentů na něj dosud vzpomínají s obdivem. Jednou z podstatných nových pedagogických metod byla tzv. *aula viva* – živá *aula* se zapojením studentů do výuky. Nechtěl studentům jen předávat vědomosti a pak je z nich zkoušet, ale chtěl v nich vzbudit touhu po poznání, aby studovali hlavně pro tuto touhu. Jeho hlubokým tajemstvím byla směs pochopení a hluboké úcty vůči každému studentovi. Síla a zároveň něžnost, náročnost a srdečnost charakterizovaly jeho přístup. Paquita byla také učitelkou, ale svůj pedagogický talent uplatňovala spíše doma na narůstající řádce dětí. Určitě spolu ale man-

želé doma prodiskutovali pedagogická témata, a Paquita se tak neviditelně projevovala v manželově práci a myšlenkách.

Álvirovi měli během 14 let šest dcer a tři syny. Velkou bolestí bylo, když v pěti letech zemřel prvorozený syn. Život tak velké rodiny závislé na jednom platu byl skromný. Neměli auto, zato byli odborníky na jízdní řády autobusů a těšili se z vlastní domácí marmelády a mamincina dortu. Nikdy nebyla vysloveně bída. Doma byla harmonie, radost, mohli se dětsky vyřádit ve velkém pokoji. Paquita byla dle vzpomínek dětí velmi veselé povahy, ráda žertovala, ale dbala, aby se na každého dostal prostor v konverzaci. Důležité bylo společné jídlo – aspoň večere a posezení po ní u stolu, kdy každý vyprávěl o tom, jak prožil den. Nikdo nebyl opomenut, každý byl důležitý. Ve výchově bylo jen málo zákazů, málo „ne“ a „musíš“, hodně volnosti, ale také zodpovědnosti. Učili se hledat důvody pro svůj názor a sami volit. Otec jednou řekl: „Když si neumíš vybrat, to je, jako bys řekl, že nejsi svobodný.“ Když pak v takovém prostředí zaznělo někdy: „Ne, tam nepůjdeš,“ bylo to i v dospívání přijato bez vzpoury, protože děti věděly, že jsou pro to jistě vážné důvody, ne jenom nálada rodičů a jejich touha prosadit svou vůli. I v náboženské výchově dávali rodiče přednost svému příkladu a modlitbě. Oba manželé žili v duchovní oblasti prostě, ale hluboce. Příklad rodičů táhl. Rodiče se řídili zásadou, že nadpřirozené vyrůstá z přirozeného (už od sv. Tomáše Akvinského, převzato OD) a radostný domov je základem. Všechny dcery se staly numerářkami OD, tedy zasvěcenými členkami v celibátu, syn Rafael je také numerář a vyučuje filosofii na univerzitě v Navaře, druhý syn Tomás se stal knězem.

Manželé se nejen stále milovali, ale na svém vztahu i zodpovědně pracovali. Od dětí víme, že jeden půlden v týdnu byl jen jejich, bez dětí. Tehdy mezi 17. a 23. hodinou nebyli doma. Šli do divadla, do restaurace, společně se toulat městem apod. (Srdce každého manželského poradce zaplesá.) Nikdy se nehádali, aspoň to nikdo neviděl, nikdy o sobě nemluvíli negativně a nekritizovali se navzájem. V jejich řeči i gestech se projevovala láska a úcta. Tomás tvrdil, že se milují jako po svatbě, ba že on miluje Paqitu dokonce víc, než když byli zasnoubeni. Řídili se radou sv. Josemarií, kterou dával novomanželům: „Ty budeš její cestou do nebe a ona tvou.“ V 80 letech napsal Tomás manželce na rub rodinné fotografie mimo jiné: „Bez tebe, bez tvé tiché pomoci bych nedospěl do tohoto věku v plné mladosti... Kolik štěstí nám dal Pán!“

Ke konci života měli oba zdravotní problémy, které trpělivě snášeli. Nezvykli si nikdy stěžovat si či naříkat ani zevně, ani vnitřně. Pozitivní postoj, právě pozitivní křesťanské myšlení u nich vládlo nejen navenek a v dobrých dobách. Byl to projev moudrosti a pokory. Tomás zemřel na rakovinu r. 1992, Paquita trpěla onemocněním mozku a zemřela o dva roky později.

DP byl slavnostně zahájen 19. 2. 2009 v Madridu za přítomnosti všech dětí.

- *Pro manžele: Vidím ve svém manželovi/své manželce svou přednostní cestu do nebe?*
- *Vyčleňujeme si čas pro sebe, jen pro sebe, nebo to považujeme za zbytečné či nemáme čas pro důležitější věci?*
- *Jak vychováváme děti, jaké místo mají zákazy a příkazy? Jakou roli ve výchově hraje náš osobní příklad?*
- *Pro učitele a vychovatele: Co je mým cílem při učení a výchově? Jaký je můj vztah ke studentům?*
- *Pro všechny: Jaký je můj vztah k práci vůbec? Je mi nástrojem posvěcení?*

Vždy spolu

SB Manuel a SB Adela CASESNOVES

Manuel 30. 6. 1904 – 24. 5. 1958; Adela 5. 5. 1906 – 3. 3. 1988

Oba prožili prakticky celý život v Xátivě, malebném městečku ve vnitrozemí východního Španělska. Byli sousedé a chodili do stejné školy. Manuel, domácky Manolo, byl velmi inteligentní, vážnější povahy, Adela Soldevilla byla zase rozhodná a společenská. Oba se kamarádili odmala a oba studovali na střední škole v Xátivě. Adela dokonce jako první a také tehdy jediná dívka na střední škole! Manolova rodina byla zámožná, Adelina chudší, ale obě byly opravdově věřící. Dětské přátelství přerostlo postupně v zamilovanost, proti níž rodiny nic nenamítaly. Po střední škole se ale museli mladí od sebe poprvé oddělit. Manolo studoval farmacii v Madridu, Adela učitelství v bližší Valencii. Po studiích se vrátili do Xátivy a Manolo začal pracovat v rodinné lékárně. Svatba se tedy zdála být přirozeným vyústěním. Manolo v tom aspoň měl jasno. Ale Adela ne. Milovala

Manola, ale nebyla si jistá. Snad Manolo pohroužený do studia a práce pozapomněl na duchovní život. To se stává. Ale jak to bude v manželství? S velkou láskou, ale také naprosto jasně a vážně mu řekla: „Manolo, jestliže nebudeš schopen se spolu se mnou účastnit mše svaté a modlit se růžencem, musíme se rozejít.“ Bolelo to, ale ukazovalo to, jakou hodnotu má pro ni duchovní život a praktikování víry. Možná nám to dnes, kdy jsou běžná smíšená manželství i se zcela nevěřícím partnerem, připadá šokující, ale je to zcela logické. Jestliže vstoupím s někým do manželství navždy! a chci s ním sdílet celý život, tak i ty nejvyšší hodnoty – víru a lásku k Bohu, byť s lidskými nedokonalostmi. Jestliže tomu tak není, nemůže být opravdově věřící člověk plně šťasten v manželství, rozděleném v tom podstatném. Manolo okamžitě odpověděl: „Adelo, s tebou vždycky.“ A tak tomu skutečně bylo až do jejich smrti – vždy spolu. Svatba byla 22. 4. 1927 spolu se svatbou Manolovy sestry v místní svatyni Matky Boží ze Seu. Novomanželé mezi sebou uzavřeli úmluvu, že Kristus bude ručitelem jejich manželství a základním členem jejich rodiny.

A tak tomu i bylo. Bůh jim daroval 11 dětí, pět dcer a čtyři syny a k tomu dvě děti z přibuzenstva – sirotky. V domě žila ještě babička Lola, Adelina matka, ovdovělá sestra babičky, Adelina svobodná sestra a navíc jedna prostá osamělá žena. Ta zůstala jako členka rodiny až do své smrti v 99 letech. U stolu bývalo kolem 20 strážníků. Pravidelně přicházeli na oběd i jeden chudý známý. Později ještě denně jiný chudý v rámci farní charity, tzv. talíře lásky, kdy zámožnější rodiny denně dávaly oběd jednomu vybranému chudému. Podobné akce týkající se chudých, zejména studentů nebo starých lidí, byly dříve po celé Evropě v mnohých křesťanských farnostech, židovských náboženských obcích i na občanské bázi. Ne všude ale chudý jedl stejné jídlo jako rodina a u stolu s ní. Ne všude byly přílohou i důstojnost a bratrské přijetí. Už Michelangelo napsal kdysi v jedné své básni: „Hořký je chleba milosrdenství a příkré jsou schody do cizího domu.“ U Casesnoves se strážníci nelišili. O svátcích a prázdninách přijížděla na návštěvu širší rodina z Manuelovy strany a v domě bylo veselo. Ale když matka zanotovala píseň „Vamos niños“ (Pojďme, děti), všichni se sešli k modlitbě u obrazu Srdce Páně. Součástí rodinné atmosféry byla mariánská úcta, denní společný růženec a denně mše svatá. Když byl otec doma, vždy se účastnil modlitby.

Paní Adela dokázala i v tak rušném domě udržet harmonii. Byla tam pro všechny. Děti viděly velikou vzájemnou úctu rodičů a zvlášť otcovu

nežnost k Adele, jejich matce. Rodiče se jim věnovali i jednotlivě a nikdo se necítil odstrčen. Na výchově se podílela babička a tety, které pomáhaly s učením, povzbuzovaly a byly k dispozici pro důvěrné rozhovory v dospívání. Širší fungující rodina žijící v jednotě víry a lásky je veliký dar. Děti se účastnily i všech akcí pro děti a mládež ve farnosti.

Roku 1936 začala občanská válka. Byly přerušeny bohoslužby. Svatyně Seu a přilehlá kapitulka byly vyplněny a vypáleny, milostný obraz Panny Marie z r. 1600 byl zničen, zachránila se jen korunka. Až na jednoho byli zabiti všichni kanovníci. I Manuel byl už na seznamu těch, kdo měli být zatčeni a popraveni. Jeden z jeho zemědělských dělníků ale odvážně přišel na revoluční výbor a zastal se ho i jménem ostatních. Protentokrát! ho tedy nechali být. Až do osvobození se v jejich domě tajně sloužila každou neděli mše svatá a za to by při prozrazení byla jednoznačně smrt. Dodneška se v rodině uchovává miska a křišťálový pohár, které sloužily při mši svaté. V diecézi Valencie bylo zavražděno víc než tisíc kněží, nepočítaně řeholnic a laiků jen proto, že se účastnili mše svaté nebo hovořili o víře.

V dubnu 1939 skončila válka a v Xátivě se poprvé sloužila veřejně mše svatá s vyzváněním zvonů. Celé Španělsko mělo ale hluboké rány. A k tomu dlouhodobá poválečná bída. Don Manuel používal úrodu z rodinných pozemků pro její mírnění. Jejich dům by vždy otevřen pro ty nejchudší a jeho lékárna byla „lékárnou chudých“, kde chudí dostali vše potřebné zdarma. Oba brali neokázalou heroickou lásku k bližním jako samozřejmost křesťanského života. Celý jejich život byl láska. Pro lid byl Manolo už zaživa „santo“ a stejně tak Adela. Manolo byl také místostarostou a pak dlouhá léta radním. Nikdy nevyužil úřad ve svůj prospěch. Později byl dlouhá léta starostou jeho syn. Manolo se účastnil také mnoha církevních akcí. Jen odmítal se účastnit zvyku lidového pohoštění při přenášení obrazu Krista de la Palma – asi jako by u nás odmítal nalévat alkohol koledníkům. Vždy se řídil svědomím. Děti vystudovaly, uzavřely manželství a dvě dcery se zasvětily Bohu, jedna jako salesiánka a druhá v sekulárním institutu učitelek.

Manuel zemřel v 54 letech na infarkt na svátek Panny Marie Pomocnice, na který se vždy připravoval novénou. Pohřeb byl lidovou manifestací a arcibiskup Valencie napsal: „Byl svatý v plném slova smyslu.“ Po smrti manžela žila Adela ještě 30 let jako vdova a věnovala se hlavně rodině a modlitbě. Psala básně pro sebe i pro rodinné příležitosti, jedna

její báseň ve valencijském nářečí se stala rodinnou vánoční tradicí. Její básně sice nejsou vysokou poezií, ale odrážejí její hluboký život s Bohem. V básni *Můj život* je modlitba napsala: „Kdo se málo modlí, málo miluje.“ Ona se modlila hodně a uměla se modlit. Její synovec agnostik svědčil o tom, že nikoho neviděl se tak modlit Otčenáš, s takovou opravdovostí.

Zemřela v 82 letech po týdnech slabosti. Po její smrti napsal dominikán, který znal oba manžele, o nich dvě knihy. V r. 2006 jednu z nich daroval vnuk kněz argentinskému biskupu Bergogliovi, který dával exercicie španělským biskupům. Ten ji skutečně přečetl a doporučil začít DP manželů. DP byl zahájen r. 2008 a v r. 2013 uzavřen.

- *Jsme vždy spolu? A v tom podstatném – víře, lásce k Bohu, v modlitbě? Považuji to vůbec za podstatné?*
- *V občanské válce měla mše svatá hodnotu života a smrti. Jakou hodnotu má pro mne?*
- *Vidí děti na nás rodičích vzájemnou úctu a něžnost?*
- *Jaký je náš vztah k chudým přímo kolem nás?*
- *Dokážu se řídit svým svědomím i proti tradicím a lidovým zvykům?*

Krvavý chléb

SB Placid Armengol a SB Emilia CERANOVA, mučedníci

Placid 1873 – 24. 9. 1936; Emilia 1888 – 24. 9. 1936

Manželé Ceranova, Placid Armengol a Emilia, roz. Serra Saura, jsou laici z Katalánska z barcelonské diecéze, mučedníci občanské války spolu se svými třemi syny: Joseph Maríá (29 let), Manuel (23 let) a Ermengol (21 let). Joseph Maríá byl členem Svazu křesťanské mládeže Katalánska a bratři asi také. Ermengol byl diecézním seminaristou. Všichni patří do skupiny mučedníků Svazu křesťanské mládeže Katalánska z dob občanské války. Rodiče vedli pekárnu. V době občanské války se Výbor pekárenských dělníků zmocnil podniku Ceranovy, zatknul celou rodinu. Spolu s nimi zatkl také jejich 23letého dělníka a šoféra Francisca Rivase, který byl také členem křesťanské mládeže. Napřed je uvěznil a 24. 9. je

odvezli na Arrabasadu, což je silnice mezi Barcelonou a městečkem asi 5 km od ní v horách. Zde pak byli nalezeni zastřelení. Neměli žádnou politickou příslušnost, byli prostí lidé, pekaři. Provinili se svou vírou a tím, že měli nějaký majetek, byť nebyli boháči. Závist a nenávist učiní své. Jsou příkladem mnoha stovek obyčejných mučedníků.

- *Španělsko, Rusko, nacismus, komunismus – uvědomuji si, kolik pronásledování křesťanů bylo v civilizovaném 20. století? A že mnohdy stačilo jen „málo“, jen víra sama, příslušnost k církvi? Je dobré nezapomínat.*
- *Mnoho zla za občanské války kořenilo i v závisti. Jaký je můj vztah k těm, kteří mají „více“ v jakémkoliv ohledu? Bojuji i proti stínu závisti, ďábelské emoce?*

Kavalír Boží, jeho dáma a Eucharistie

Fernando a María CRESPO

Fernando 16. 7. 1907 – 6. 1. 1976; María 11. 2. 1913 – 28. 2. 1983

Fernando (celým jménem Fernando Crespo Alfageme) se narodil v Leónu, v historickém městě tehdy jen s 15 tisíci obyvatel. Jeho otec vlastnil továrnu na mouku. Fernando byl druhý z pěti dětí. Byl živý kluk s mnoha zájmy, hlavně jej fascinovaly hodiny; i v dospělosti měl sbírku kapesních hodinek. Rodiče se rozhodli dát synům nejlepší vzdělání v zahraničí, a tak Fernando ve svých 16 letech odešel spolu s bratrem na elitní školu do Švýcarska, kde se ocitli v mezinárodní společnosti z Evropy i Ameriky. Fernando zde 4 roky studoval chemii. Mezitím doma proběhly velké změny: v Leónu strhli hradby, město se modernizovalo, otec se stal starostou a sestra se rozhodla pro klášter. Byla šťastná zlatá 20. léta, jak je známe z filmů z první republiky. I Fernanda zlákala vidina dobrodružství a štěstí, konkrétně těžba drahých kovů v Bolívii, jak mu ji vylíčil spolustudent. Dvacetiletý mladík odjel bez souhlasu rodičů do Ameriky. Ale představy a realita nejsou často jedno. Vážně onemocněl, a tak se za tři měsíce vrátil domů. Ostuda, starostův synáček, studovaný ve Švýcarsku! – dobrý námět na klepy, že? Ale ve skutečnosti důležitá základní životní zkušenost. Během rekonvalescence prošel hlubokou vnitřní konverzí a rozhodl se pro život plně s Bohem a pro Boha

a za tím si stál celý život. Po uzdravení začal pracovat v otcově podniku. Aktivně sportoval, byl horolezec a lyžař.

María Lourdes de Miguel se narodila 11. 2. 1913 v Sahagúnu, 60 km od Leónu. Bylo to 9 měsíců po tom, co její rodiče jako novomanželé prošli při pouti v Lurdách o děti pro své manželství. Měli obavy, protože už byli starší; otec měl 40 let, maminka 30 let. Dnes jsou běžně prvorodičky po třicítce, ale v té době to bylo neobvyklé a rizikové. María, jediné dítě, byla darem Panny Marie. Fernando byl Mariin bratranec a dobře se znali odmala, vždyť ministroval na jejím křtu. Její otec byl zemědělec a lokální politik. María byla sice jedináček, ale ne rozmazlená, od 13 let byla v internátě sester, i když škola byla kousek od jejich domu. Po celý život pak měla velmi úzký vztah s řeholními sestrami. Byla členkou mariánské družiny a celý život hrdá na titul „h. d. M.“ = Mariina dcera; s medailí družiny na krku i zemřela. Dětské přátelství pomalu přerostlo v lásku a mladí se v r. 1933 zasnoubili. Čas vážné známosti trávili spolu a s Bohem, denně se účastnili mše svaté, přijímali a adorovali, zapojili se do Katolické akce mladých.

A byla svatba v máji 1936 (21. 5.), pak svatební cesta do Říma a do Lurd. Měsíc po návratu vypukla občanská válka. Fernando narukoval a byl poslán na frontu. Po skončení války se vrátil do Leónu. První dítě se narodilo už za války a do r. 1953 jich bylo sedm. Po skončení občanské války biskup jmenoval Fernanda do více důležitých funkcí. Věděl, že se na něho může spolehnout. Manželé také jako členové Konference sv. Vincente každý týden pomáhali chudým z předměstí. A tuto službu chudým, svou srdeční záležitost, neopustili, dokud mohli, Fernando ale pracoval i ve veřejných institucích a samozřejmě v rodinném podniku.

„Jak jste šťastní!“ řekl jim kdysi biskup, když viděl manželský život Fernanda s Mariou. Štěstí křesťana ale není bez kříže. V r. 1948 Fernando 8 dní po smrti svého otce na rakovinu vážně krvácel ze žaludku. Zachránili ho, ale už nikdy nebyl plně zdrav. Trpěl žaludečními vředy a potřeboval méně napětí. Místo toho v r. 1950 biskup jmenoval Fernanda přes jeho obavy prezidentem diecézní Katolické akce, neboť „ho Katolická akce potřebuje a on (biskup) si to přeje“. Manželé to přijali po modlitbě jako službu od Pána a Fernando se jí věnoval bez ohledu na své zdraví. Společně se r. 1952 účastnili Eucharistického kongresu v Barceloně, kde vzrostla jejich touha po tom, aby si některého z jejich synů vyvolil Bůh za kněze. Zároveň ještě více žili z Eucharistie, včetně nočních adorací v bazilice, jak jen bylo

možno. Eucharistie byla vždy centrem jejich života a zdrojem síly. A té bylo potřeba. Po péči o děti přišla péče o staré rodiče a k tomu pro Fernanda další úkoly od biskupa: stavba mariánského pomníku a založení katolického diecézního rádia. A na začátku 60. let začali manželé spolupracovat při založení nového kláštera bosých karmelitek v Leónu. Byla to přitom pro rodinu zvlášť těžká doba: smrt Fernandovy maminky, opakované nemoci obou manželů a syna, ekonomická krize v podnikání s moukou, která vedla nakonec k uzavření rodinného podniku. Bylo toho zkrátka moc. Ale manželé se dál starali o všechno kolem založení kláštera. Karmelitky daly Fernandovi přezdívku „caballero santo“, tj. svatý kavalír, svatý rytíř. A doňu Marií považovaly vždy za svou matku. Nikdy, ani v této době, lidé neslyšeli manžele si stěžovat nebo naříkat. Bůh dal, Bůh vzal.

V r. 1972 se manželé dočkali vyplnění své touhy, když byl jejich syn Javier jako jezuita vysvěcen na kněze a odešel pak na misie do Hondurasu pracovat s nejhudšími. Synové Luis a Emilio se stali numeráři Opus Dei a Emilio byl – už po smrti rodičů – vysvěcen na kněze. Maríá sama se stala nadšenou supernumerářkou, tedy laickou členkou Opus Dei.

Fernando zemřel náhle r. 1976 na infarkt. Maríá byla ze dne na den sama po 40 letech společného života, společného duchovně i v praxi, vždyť spolu chodili i nakupovat. Přesto řekla před Eucharistií: „Milý Bože, děkuji Ti,“ a velebila jeho vůli. Fernando směl být na žádost karmelitek po nějaké době přenesen a pohřben jako jejich dobrodinec v jejich kostele. Maríá považovala svého Fernanda prostě za svatého. Modlila se proto za blahověčení zakladatele Opus Dei i svého manžela a prosila ho často o přímluvu.

V r. 1980 zjistili Maríi zhoubný nádor s metastázami do celého těla. Prognóza života byla tak rok. Maríá se začala modlit za své uzdravení k zakladateli Opus Dei a zároveň se snažila využít všechny dostupné přírodní prostředky. Podstoupila léčbu chemoterapií i s jejími vedlejšími účinky. Nehovořila, pokud nemusela, o svých bolestech, a když se jí ptali, jak se má, odpovídala: „Skvěle.“ Později už pro závratě nemohla sama chodit. Zúčastnila se ale ještě setkání Jana Pavla II. s rodinami v Madridu r. 1985 a její zdraví se dokonce na několik týdnů výrazně zlepšilo. Pak se stav opět zhoršil. Svou nemoc obětovala mimo jiné za vyřešení církevního statusu Opus Dei. Zemřela doma pod obrazem Panny Marie na cestě, kopii obrazu ze svatyně, kde měli svatbu, který jim stále připomínal jejich svátost manželství. Stejně jako manžel byla za nějakou dobu

pohřbena v klášterním kostele vedle něho. V současné době je proces v první fázi před NO.

- *Prožil jsem nějaký neúspěch, selhání, které se mi stalo důležitou životní zkušeností, za niž mohu nyní říci Bohu díky? Dokážu to tak vidět i vůči svým dětem?*
- *Je Eucharistie centrem i zdrojem síly pro naše manželství? Nebo čím vlastně pro nás je?*
- *Žijeme ve společnosti zvyklé si stále stěžovat, být nespokojení, naříkat... Nakolik se poddáváme tomuto duchu světa?*
- *Jaký máme vztah ke službě pro církev?*

Věčná láska existuje

SB Eduardo a SB Laura Busca de ORTIZ

Eduardo 31. 10. 1910 – 20. 5. 1985; Laura 3. 11. 1918 – 11. 10. 2000

Eduardo, celým jménem Eduardo María Enrique Ortiz de Landazuri Fernández de Heredia (uff), se narodil v Segovii jako druhý z čtyř dětí. Jeden bratříček ale zemřel, zůstal o rok starší bratr a o 6 let mladší sestra Guadalupe, se kterou si byl celý život velmi blízký. Jejich otec byl voják z povolání, nakonec plukovník dělostřelectva, proto se rodina často stěhovala, Eduardo žil během dětství nějakou dobu i v severní Africe. Stýkali se hlavně s vojenskými kruhy. Eduardo studoval v Segovii a v Madridu na institutu u augustiniánů a v r. 1926 dosáhl bachillerata (obdoby naší maturity). V dětství a v mládí toužil po tom, stát se námořníkem, vstoupit do námořního vojska. Celý život miloval koně, moře, plavání i potápění, ale měl na to jen výjimečně čas. Nakonec se ale přece rozhodl jinak a po roce přípravného kurzu nastoupil studium medicíny v Madridu, které ukončil r. 1933. Studoval výborně a už jako student vyhrál konkurz na místo pomocného asistenta v parazitologické laboratoři na fakultě. Byl také 3 roky předsedou asociace mediků.

Po ukončení studia dostal roční stipendium pro další studia v Německu ve Frankfurtu nad Mohanem. Po návratu se stal po konkurzu internistou v Národní nemocnici infekčních nemocí v Madridu. V r. 1939 po ukončení občanské války pracoval na generálním ředitelství věznic a byl zod-

povědný za jejich stav z hlediska hygieny a zdravotní péče, což nebyl snadný úkol. Ale už r. 1940 byl zase zpět v nemocnici. V r. 1944 obhájil na výbornou doktorskou práci. V r. 1946 získal místo na katedře patologie v Granadě. To bylo vynikající místo na prestižní univerzitě ve velkém kulturním městě, s předpokladem další kariéry. Na téže univerzitě byl od r. 1951 děkanem lékařské fakulty a r. 1958 vicerektorem. Jeho kariéra ale zaznamenala v témže roce velký a pro mnohé těžko pochopitelný zlom. Odešel dobrovolně z prestižní univerzity do Pamplony na Vysokou lékařskou školu, pobočku teprve vznikající univerzity v Navaře, kde zůstal až do konce své profesní dráhy, a byl tak spoluzakladatelem navarrské univerzity, jakéhosi dítěte Opus Dei, a její lékařské fakulty. Stal se zde řádným profesorem katedry patologie a kliniky a zároveň šéfem interny nemocnice. Po více údobí byl také děkanem a vicerektorem. Současně zůstal ředitelem výzkumného Centra metabolismu v Granadě. Jako významný lékař, univerzitní profesor a vědec byl členem mnoha učených společností ve Španělsku i v zahraničí a také členem Vrchní rady vědeckého výzkumu, státního orgánu. Publikoval přes 200 odborných prací ve Španělsku a zahraničí. 35 let vyučoval mediky a vedl mnoho doktorských prací. Jako lékař působil přes 50 let v nemocnici i v soukromé praxi, kde dával konzultace i v Granadě a v Madridu. Celkem, jak to kdosi spočítal, byl lékařem prakticky půl milionu nemocných. Není divu, že byl nositelem četných řádů a vyznamenání. Výuky zanechal v r. 1983, ale vědecky pracoval dále až téměř do své smrti r. 1985. Tak to je, zkráceně ovšem, úctyhodná profesní dráha. Ještě se k ní vrátíme, tedy k tomu, jaký byl jako lékař a profesor.

Eduardův život stejně jako ostatních lidí v jeho zemi poznamenala občanská válka. Když v r. 1936 vypukla, byl v Madridu. Jeho otec, plukovník dělostřelectva, se odmítl přidat k povstalcům. Byl proto zatčen a 8. 9. popraven. Měl 55 let. Eduardo strávil noc před popravou spolu s matkou a sestrou a vzpomínal na to jako na nejbolestnější čas, který zažil. Tyto hodiny byly přelomové v jeho životě a vedly k obratu k opravdové víře. V r. 1937 byl také zatčen policií, ale zachránila ho přímluva soudruhů z nemocnice, kde pracoval. Ti ovšem netušili, že v tomtéž roce jejich kolega, dle nich zaujatý jen a jen medicínou, vstoupil tajně do falangy. Kdyby se to prozradilo, nic by ho od smrti nezachránilo.

Se svou manželkou Laurou Busco se seznámil v nemocnici v r. 1935. Laura – říkal jí vždy něžně Laurita – byla o 3 roky mladší (nar. 1913),

pocházela ze Zumarragy, městečka v Baskicku. Měla italské předky, kteří přišli z piemontského kraje na stavbu železnice do Španělska a zůstali tam. I když byla z více dětí, vystudovala farmacii a přírodní vědy v Zaragoze, v době, kdy jen velmi málo žen studovalo na univerzitě a ještě takové obory. Nebyla lékárníci za pultem, ale výzkumníci a pracovala v nemocniční laboratoři. Mohla být Eduardovi pravou družkou i v myšlení a v lásce k vědě. Svatbu měli 17. 6. 1941 v mariánské svatyni v Aranzazu blízko Zumarragy. Měli sedm dětí – čtyři chlapce a tři děvčata. Syn Eduardo, Eduardito, byl nemocný psychicky. V Pamploně za ním otec jednou týdně chodíval na psychiatrické oddělení. Vždy se nejprve modlil v kapli u sester. Jednou pak řekl dceři, že Eduardito má velký smysl pro nadpřirozené a vnitřní čistotu jako nikdo v domě. Neviděl už věci a události jen lidským zrakem.

Často si vodil studenty domů na večeri, diskutoval s nimi i dlouho do noci. Byl jim i osobním rádcem, chodili mu představovat své snoubenky. Ke studentkám měl větší distanci a choval se k nim s určitým ostychem, ale měl je stejně rád. Byl vždy strídmý v jídle a pití, jen k obědu si dopřál trochu vína. Přitom měl velkou chuť k jídlu a někdy žertoval, že měli mít raději restauraci.

Bolestný byl pro něj r. 1975. Tehdy 26. 6. zemřel P. Escrivá, v němž měl skutečného otce. 16. 7. zemřela jeho milovaná sestra Guadalupe po operaci srdce. U Guadalupe už proběhl DP a je od r. 2017 prohlášena za ctihodnou. Za týden po ní zemřela na stejné klinice maminka, která už déle ležela v polovědomí. Tehdy si dopřál s manželkou odpočinek v Zumarrazu u jejich příbuzných. Byly to dny pokoje a vzpomínek na jejich zasnoubení.

Pro všechny nemocné, spolupracovníky, kolegy a studenty byl Don Eduardo. A Don Eduardo byl vždy ochotný sloužit. Jeho motto pro mediky bylo: „Ve dne nebo v 11 v noci můžeš zachránit pacienta.“ Jindy říkával: „Nemocný má vždy pravdu.“

Byl osobním lékařem P. Josemaríi Escrivy, který o něm říkal, že má tři výrazné ctnosti: lásku k bližnímu i s jeho chybami a hříchy, nadpřirozený smysl v každodennosti a lásku k univerzitě. Kromě všech svých vědeckých funkcí byl až do smrti také prezidentem Asociace přátel univerzity v Navaře. O tom, co je důležité na univerzitě, řekl: „Studium, práce. Ano, ale! především má univerzita vyzařovat lásku.“ Nemocní ho zbožňovali. Byl k nim velmi citlivý. Díval se ale na nemoc duchovně. „... je jasné, že

jedna z cest, jak lépe porozumět Bohu, je nemoc. (...) Nemoc nás vždy velice vychovává, i když život bez nemoci přijde příjemnější.“ Vnímал nesmírnou hodnotu utrpení. P. Escrivá považoval za zbraně OD ve světě bolest, nemoc a dobrý humor. Eduardo s ním souhlasil.

Jednou se ho zeptal kolega: „Kdybyste měl zvolit mezi tím, být svatým, nebo získat nobelovku, co byste zvolil?“ Odpověď byla: „Mezi tím přece není žádný rozpor. Jestliže chci být svatý, musím pracovat, jako bych chtěl získat nobelovku.“

Manželé poznali OD prostřednictvím Guadalupe, která byla od r. 1944 numerářkou, zasvěcenou členkou. Eduardo do OD vstoupil 1. 6. 1952 a Laura 25. 9. 1958. Začínali brzy ráno modlitbou. Eduardo se denně účastnil mše svaté v nemocnici na klinice, na niž se připravoval půl hodiny modlitbou a pak ministroval. V kostele se vždy soustředil na Eucharistii, vznikala dojem, že někdy ani nevnímал okolí. Během dne často pohlédl jen na obraz Krista či Panny Marie a zdálo se, že dostal nový impulz a vnuknutí, co dál. Velmi ctil Pannu Marii. S manželkou byl zvyklý se modlit společně růženec před spaním, což ovšem bývalo pozdě v noci, obvykle po půlnoci. Děti se mohly připojit, ale nebyl u nich zvyk modlit se růženec společně jako rodina. Jedinou pravidelnou společnou modlitbou celé rodiny byl zpěv Salve Regina v sobotu večer a samozřejmě modlitba u jídla. Manželé nikdy nenutili k modlitbě, ale učili příkladem a zvali k ní, zejména otec zval ke společné návštěvě Nejsvětější svátosti a k modlitbě za mír a za to, co právě bylo aktuální třeba ze zpráv z televize. S Laurou byli úzce spojeni ve svých názorech i duchovním životě.

V r. 1983 mu zjistili rakovinu ve stadiu už prakticky neléčitelném. Žil ještě dva roky a své utrpení obětoval za církvev. Dokud mohl, ještě vědecky pracoval. Urovnal všechny záležitosti, ekonomicky zajistil Eduardita. Asi měsíc před smrtí ležel už na své klinice v Navaře a byl příkladem trpělivosti a vyrovnanosti. Říkal: „Mírím do nebe, do místa, kde se budu těšit z kontemplace Boha.“ Svému duchovnímu vůdci řekl krátce před smrtí: „Věřím, že jsem naplnil poslání svého života a že Pán se mnou nebude nespokojen. Nyní je mým posláním dobře umřít, s velkým pokojem a radostí.“ Zemřel 20. 5. 1985. DP byl zahájen r. 1998 a ukončen 2002.

Laura manželka přežila o 15 let. Účastnila se zahájení DP spolu s dětmi a mohla svědčit. Manželka považovala za svatého. Laura dlouhé roky trpěla bolestivým onemocněním páteře, které snášela trpělivě. Zemřela v r. 2000 v pověsti svatosti a r. 2013 byl zahájen její DP k blahorečení.

V r. 2015 napsala publicistka z navarské univerzity: „Spojení kanonizací manželů Ortizových je chvalozpěvem na lásku. Když se dva lidé vezmou, odevzdají se vzájemně. To, že budou sjednoceni i na cestě na oltář, nám říká, že věčná láska existuje.“

- *Beru nemoc a bolest mimo jiné jako prostředek výchovy a zbraň v duchovním boji?*
- *I během náročné každodenní práce, jako měl Eduardo, se lze posílit stříelnou modlitbou spojenou třeba s pohledem na kříž, obraz, růžencový prsten apod. Využívám této možnosti spojení?*
- *Kam mířím v životě – do nebe? Vidím i smrt, umírání jako poslání „dobře umřít“? Jak se na dobrou smrt připravuji?*

Apoštol dělnictva

SB Guillem Rovirosa ALBET

4. 8. 1897 – 27. 2. 1964

Narodil se ve Vilanově i la Geltrú, přístavním městě v Katalánsku asi 40 km na jihozápad od Barcelony. Jak svědčí i jeho křestní jméno, byl Katalánec. Byl třetím dítětem prosté venkovské rodiny. Matka ochrnula, když měl 1 rok, byla pak dlouhodobě ležák a zemřela v jeho 18 letech. Když měl 9 let, zemřel otec.

Guillem byl na koleji u Školních otců, pak studoval v Barceloně na technickém institutu elektrotechniku a aplikovanou mechaniku. Byl vynikající student a měl talent k vědě, k vynalézání. V posledním ročníku musel kvůli tuberkulóze přerušit studium.

V 25 letech se oženil s Catalinou Canalis Riera (setkáme se i se španělskou variantou Catarina, vzniklou v době, kdy nebyla uznána katalánština a Franco pošpanělšřoval i jména měst, i Vilanova se jmenovala jinak). Roku 1929 se s manželkou přestěhovali do Paříže. Pracoval jako inženýr a vynálezce. Měl vysokou inteligenci a vášně pro pravdu. Tradiční religiozita jeho rodiny a koleje, kde studoval, mu nedaly odpovědi na jeho otázky, a tak v 18 letech po matčině smrti opustil víru. Prožíval období hledání pravdy ve filosofích a módních náboženských proudech. Všude nalézal nejistotu, jen ve vědě byla jistota. V květnu 1932 šel

náhodně kolem kostela, kde kázal pařížský kardinál Mons. Verdier, a ze zvědavosti si ho šel poslechnout. Silně se ho dotkly dvě věty: „Křesťan je specialista na Krista“ a „Lepší křesťan je ten, kdo ví víc z Ježíšovy teorie a praxe“. Od té chvíle začal proces hledání pravdy o Ježíši, který ho nejprve vedl k obdivu k historické osobě Ježíše jako člověka. Postihlo ho opakované krvácení při kašli, obnovila se tuberkulóza. Manželka rozhodla, že si půjde odpočinout a léčit se do Španělska do El Escorialu. Tam se uzdravil i duchovně. Setkal se tam s augustiniánem P. Fariňou, který mu pomohl přijmout Ježíše i jako Boha a Vykupitele, a na Vánoce 1933 vědomě přistoupil k svému druhému „prvnímu přijímání“.

Začala nadšená křesťanská etapa, charakterizována apoštolátem a žízní po dokonalosti. Manželka, která dlouho prosila Boha o manželovu konverzi, modlila se a konala mnoho skutků pokání i tělesných, ho nyní doprovázela na cestě víry. Oba učinili „tripartitní smlouvu“ s Bohem, v níž jako bezdětní manželé slíbili věnovat se apoštolátu, dát Bohu a apoštolátu svůj čas, profesi, manželský život a Boha žádali o potřebné k chudému životu. Úžasná smlouva! Guillem začal pracovat ve svém oboru v Madridu a s nadšením četl duchovní a teologická díla.

Zde je překvapila občanská válka a Guillem byl jednohlasně jmenován předsedou výboru tiskařských dělníků. To stačilo, aby byl po válce odsouzen do vězení. Manželé organizovali u sebe doma tajnou kapli a denně se u nich sloužila mše svatá. Guillemova funkce ve výboru, v níž se snažil jen o dobro, byla dobré krytí. Ve sklepě schovali knihovnu jezuitské nadace Fomento social. Zde se Guillem setkal se sociálním učením církve, které doplnilo jeho studia teologie. Uspořádal si myšlenky a souvislosti a našel v křesťanství komunitní dimenzi, která mu předtím chyběla. Nazval to druhou konverzí, konverzí od individualistického křesťanství ke komuniu. Po válce byl odsouzen na 6 let do vězení za účast v dělnickém výboru. Byla to pro něho důležitá zkušenost. Poznal svět násilí, nespravedlnosti a degradace lidskosti. Byl na cele s homosexuálem, ušlechtilou osobností, což mu pomohlo přijímat lépe lidi na okraji. Po určité době už chodil přes den pracovat do technického ústavu a po roce byl propuštěn.

Na konci r. 1940 se zapojil do KA a byl pozván k práci v diecézi. Založil opravdu fungující sociální sekretariát biskupa a chtěl zprostředkovat Krista chudým pracujícím. V květnu 1946 založil v KA sekci pro dospělé dělníky Hermandad Obrera de Acción Católica, Bratrstvo dělníků KA, zkráceně HOAC. HOAC mělo být mostem mezi církví a děl-

nickou třídou a mělo bránit odpadu dělnictva od církve. Papež Pius XI. už r. 1930 označil apostázi (odpad) dělnictva od církve za jeden z nejdůležitějších momentů historie. Je to jedna z největších bolestí církve. Většina prvních aktivních členů HOAC byli konvertité, bývalí komunisté, socialisté a anarchisté. A nastala horečná činnost. V prosinci téhož roku vyšlo první číslo časopisu hnutí *Ty!*, který měl náklad až přes 40 tisíc, byl opakovaně cenzurován a nakonec r. 1952 zakázán Frankovým režimem. Další činností HOAC jsou večerní kurzy, přednášky, víkendové akce, studijní týdny, cyklický plán křesťanské formace, skupiny dělníků studujících sociální učení církve. HOAC přijímá hodnoty pracující třídy, pokud nejsou neslučitelné s křesťanstvím. Chce být skutečně dělníků. Je činné dodnes ve všech španělských diecézích. Guillem věnoval celý svůj život HOAC, zároveň se živil prací jako vynálezce a žili velmi chudě. Guillem také hodně publikoval, hlavně brožury v edicích HOAC, ale i jiné knihy, např. *Komunisté a křesťané* i svou autobiografii.

Velkou bolestí jeho života byl odchod manželky. Jeho manželka, která spolu s ním sdílela tripartitní smlouvu s Bohem, si stále častěji připadala jako překážka jeho apoštolátu, i když tomu tak nebylo. Stále více se u ní objevovaly příznaky psychické poruchy, až jednou po návratu domů r. 1947 našel už jen vzkaz od ní: „Odcházím, abys mohl svobodně jít po své cestě. (...) Nehledej mne, kéž Ti Bůh žehná, jak ti já žehnám.“ Manželka se uchýlila nejprve do kláštera a pak na neznámé místo. Všechny Guillemovy pokusy o obnovu byly marné, manželka mu nikdy neposlala ani zprávu. Zůstala mu bolest, láska na dálku a věrnost.

Guillem se během života opakovaně vracel do kláštera v Montserratu do duchovního ústraní. Tam se modlil, rozjímal, mluvil s mnichy a psal. Jeho znalosti Písma a teologie byly seriózní a spiritualita hluboká. Nebyl to jen nějaký aktivista. V duchovním životě byly jeho úběžníky: trojiční život, Ježíšovo milosrdenství, které vyvolává odpověď člověka křtem a svatostí života v jeho každodenní práci, a povolání ke společenství, což zahrnuje i chudobu, pokoru a oběť, křesťanské ctnosti. To bylo pozadím jeho aktivity. Když při nehodě s tramvají přišel o levou nohu, zažíval bolest a limity svých sil, což ho vedlo k užšímu spojení s Ježíšem na kříži. Jeho pobyty v Montserratu se stávaly delšími. Psal zde také rozsáhlou korespondenci. Bylo to ještě velmi plodné období, kdy se prohloubení jeho duchovního života odráželo v dílech jako *Ctnost poslušnosti*, *Terciáři*, *Integrativní kooperativismus...*

V r. 1963 začalo HOAC vydávat edici XYZ, první edici o sociálních tématech za frankismu. První knihu napsal Guillem s příznačným názvem *Či je tisk?* Jen několik dní po prezentaci knihy utrpěl doma mrtvici a zemřel pak v nemocnici 2. 7. 1964.

Guillem představuje křesťanského laika, autentického svědka víry ve světě pracujících. DP byl zahájen v r. 2003.

- *Hledám pravdu i Pravdu? Záleží mi na ní?*
- *Jsem specialista na Krista? Zlepšuji se v Ježíšově teorii i praxi?*
- *Co mi říká sociální učení církve?*

Svatý cesták

SB Gayetano Perea GARCÍA

23. 10. 1908 – 25. 6. 1990

Gayetano se narodil v Albateře, jeho rodiče tu byli zemědělci, ale brzy se přestěhovali do Callosa de Segura, menšího města asi s 10 tisíci obyvatel v Sierra de Callosa blízko Valencie. Rodiče měli malý obchod s potravinami. Jejich obchod byl na rohu vedle kostela Ermito del Rosario, sídla růžencového arcibratrstva. Tam se Gayetano učil od dětství živé mariánské zbožnosti. Matka trpěla dlouho psychickou nemocí a Gayetano o ni láskyplně pečoval. Postupně začal – a ještě více po matčině smrti – chodit po ulicích Callosy a pomáhat těm nejchudším.

Oženil se s Josefou, velmi zbožnou mladou ženou, která sdílela jeho představu křesťanského života. Jejich domácnost tak podle obecného mínění spíše připomínala klášter. Děti neměli. Gayetano pracoval jako obchodní zástupce. Prestiž obchodních domů, které zastupoval, kvalita jejich výrobků a jeho osobnost vedly k tomu, že byl úspěšný. Lidé věděli, že se mohou spolehnout na pravdivost jeho slov, že by nepodváděl a nenabízel špatné výrobky. Prodal proto hodně a tím i hodně vydělával. Přesto žil maximálně prostě a chudě, navenek střízlivě v oblečení a ve všem. Zapomínal totálně na sebe a myslel na druhé, hlavně na potřebné chudé. Často když to bylo možné, dával peníze způsobem dle evangelia, takže absolutně nikdo nevěděl, kdo zaplatil dobré dílo. Vždy byl ochoten sloužit ve farnosti, jak bylo potřeba. Jeho osobní zbožnost směřovala hlavně

k Eucharistii a k Panně Marii. Patřil mezi stálé členy Noční adorace. Denně se modlil růženec a přátelům vyprávěl, že bez zásahu Panny Marie by nepřežil občanskou válku. Utrpení a obtíže bral obecně jako prostředek, kterým mu dobrý Bůh pomáhá zastavit koně jeho života, kteří by jinak byli jako bez uzdy, řítily by se splašeně. Podle svého názoru by jinak byl jako zvíře.

Na stáří byli spolu s manželkou přijati do domova pro staré chudé lidi u sester ve Valencii. I zde byl příkladem pokory, lásky k druhým, intenzivní lásky k Eucharistii. Je příkladem toho, kdo mohl být bohatý, ale žil celý život v evangelní chudobě a využíval majetku pro chudé.

Vyšla o něm kniha a farnost podala žádost o proces. DP byl zahájen r. 2007.

- *Mohou se lidé spolehnout na mou pravdivost – obecně i v obchodních záležitostech?*
- *Jakým způsobem dávám na dobré účely?*
- *Jaký je můj životní styl?*

Ta hornická dcera je svatá!

ct. Praxedes Fernández GARCIA de Fernández

27. 1. 1886 – 6. 10. 1936

Praxedes zde zařazuji jako časovou výjimku, zemřela už r. 1936. Mezi španělskými kandidáty svatosti (jednotlivci) je v daném časovém údobí jen jedna žena, a tak pánové prominou, chtěla jsem trochu snížit jejich převahu.

Praxedes se narodila v Asturii, kraji horníků, v obci Puente la Luisa. Byla dcerou, sestrou a matkou horníků. Pocházela ze 12 dětí. Jako úplně malá nechodila ani ve 20. měsíci života, takže maminka už měla obavy, zda je v pořádku. Modlila se proto ke sv. Ritě a Praxedes začala chodit. Navštěvovala školu u sester dominikánek, tam se naučila lásce k Ježíši. Jako dítě toužila být řádovou sestrou, ale nemohla svůj sen uskutečnit kvůli otcově smrti. Vstoupila ale k dominikánským terciářům, kde byla později i představenou. Byla také v arcibratrstvu Nejsvětější Krve, což ji zavazovalo ke zvláštní úctě ke Krvi Páně a k umučení Krista. Byla také

zapojena do charitního díla šití pro chudé a působila i jako katechetka. Jako mladá byla velmi hezká dívka, „hornická krasavice“, a měla hodně nápadníků.

V r. 1914 se provdala za Gabriela Fernándezze Valdecune, který pracoval jako elektrikář. Manžel byl temperamentní, výbušný. V r. 1915 na Velký pátek jí dal facku. Svědkem toho byla ale jeho vlastní matka a vynadala mu tak, že se zastyděl a změnil své chování k Praxedes. Měli spolu čtyři děti, poslední se narodilo krátce po manželově smrti při vlakovém neštěstí. O několik let později ztratila jednoho syna za podobných okolností, opět při nehodě vlaku.

V důsledku ovdovění se musela vrátit ke své rodině, matce a sestře, a začít pracovat jako služebná pro bohaté rodiny, aby uživila sebe a děti.

Její syn Enrico později vstoupil k dominikánům, což bylo pro ni velkou radostí. V době jeho formace mu často psala, zachovalo se 47 dopisů, v nichž se odráží její duchovní život. Nezanechala žádné spisy, ale z dopisů je jasná její spiritualita, cit pro řeholi, apoštolská horlivost. Např. napsala: „Jsem plná radosti, protože moji tři synové jdou po dobré cestě. Tedy jaké štěstí a spokojenost pro rodiče by mohly být větší než vidět své děti dobře vychované a jdoucí správnou cestou? To je přece poslání, které mají rodiče na světě naplnit.“ O Velikonocích mluvila jako o „nejkrásnější slavnosti pro mne“.

Její duchovní život byl velmi bohatý. Měla mystické zkušenosti, mimořádné milosti, mnoho vizí, které spíše skrývala. Byla obětní duší, modlila se a konala mnoho skutků pokání. Radili se s ní i mnohem vzdělanější lidé a kněží. O jejím mystickém životě psal později po její smrti časopis o mystické teologii La Vida Sobrenatural.

Snažila se, ač sama chudá, sloužit chudým. Chodila po domácnostech chudých nemocných a starých lidí. Uklízela jim, prala, ošetřovala je, převazovala rány a povzbuzovala je k přijetí utrpení a také k přijetí svátostí před smrtí. Mohla-li, dávala jim i jídlo, byť nejčastěji to bylo jídlo, které ušetřila, když se postila. Říkávala: „Charita pro chudé se nepraktikuje tím, co zbude. Měla by jim sloužit nejlepší kvalita a kvantita, právě tak jako dáváme příbuzným.“ Když později za občanské války nebyl v dosahu kněz, sama připravovala lidi na smrt, povzbuzovala je k odpuštění všeho zla a křtila malé děti. Nikdy o nikom nemluvila zle. Jednou rudí vypálili kostel a její nejmladší syn se jí zeptal, zda jsou zlí. Odpověděla mu, že „jsou to lidé jako ostatní, jako naši sousedé, ale nevě-

děli dobře, co vlastně dělají“. Nebylo to naoko, ale opravdové přesvědčení. Nevěřící říkali: „Kdyby byli ostatní křesťané jako Praxedes, uvěřili bychom.“

Po revoluci r. 1934 odešla do Ovieda, hlavního města Asturie, spolu se svou starou maminkou, svobodnou sestrou a dvěma syny. Jeden byl mrtev, druhý Enrique vstoupil v lednu 1933 k dominikánům v Salamance. Dva další v Oviedu od ledna 1933 studovali, jeden střední školu a jeden práva. Bydleli sice blízko katedrály, ale mezi plynárnou a továrnou na zbraně, což za války nebyla dobrá adresa. Při tříměsíčním obléhání Ovieda byla tato oblast terčem bombardování.

Praxedes onemocněla v říjnu střevní infekcí (někde se také dočteme, že měla zánět slepého střeva) a vlastně zemřela proto, že nemohla v situaci, jaká byla, dostat přiměřenou péči. V nemoci se stále modlila. Když zemřela a připravovali tělo k pohřbu, její stará matka opakovala stále dokola: „Ta hornická dcera byla svatá.“ Tělo bylo pohřbeno na starém hřbitově, a nebylo možno identifikovat hrob. Snad je v té části postaven nový diecézní seminář, což by bylo symbolické. Protože Oviedo mělo přerušené spojení se světem, dozvěděl se syn dominikán o matčině smrti až za měsíc. Mnozí jeho spolubratři, kteří Praxedes znali, ji považovali za svatou, stejně tak později mu na teologické fakultě řekl profesor: „Vaše matka byla svěťice.“

Už v r. 1957 začalo informativní šetření. Samotný DP proběhl v letech 1957–1960. Bylo o ní ve Španělsku vydáno více publikací. V jejímrodném domě je oratoř, kde se vždy 6. dne v měsíci scházejí její příznivci k modlitbě. 6. 12. 2014 byl vydán dekret o heroických ctnostech.

- *Nemáme někdy dojem, že nás naše sociální a rodinná situace vyvazuje z povinnosti konat dobro? Je dobré to čas od času přezkoumat.*
- *A co charita zbytků a charita kvality? Co dávám na charitu, dal bych to rodině?*
- *Vím, že hříšníci vlastně nevědí, co činí, co je to zlo, které dělají? Nevědí, že je to zlo, nebo nenahlížejí skutečnou velikost a podstatu zla? Snažím se to pochopit? Bez promodlení života to lze pochopit jen teoreticky, ne do hloubky. Prosme o toto pochopení a lásku k hříšníkům.*

Zachránce matek

SB José Gálvez GINACHERO

29. 9. 1866 – 29. 4. 1952

José se narodil v Malaze a celý jeho život byl spojen s tímto velkým přístavním městem (dnes přes půl milionu obyvatel) na jihu Španělska v Andalusii. Andalusie, historicky oblast pod arabskou nadvládou, je autonomní oblastí.

José byl výborný student a jako dítě toužil po kněžství, ale jeho matka si přála, aby se stal lékařem. José miloval matku, která na něj měla po celý život velký vliv. Poslechl ji a po ukončení středoškolských studií studoval medicínu v Granadě na královské stipendium za vynikající výsledky. V r. 1888 ve 22 letech studia ukončil, odešel do Madridu, kde získal doktorát ve 24 letech a také svou první specializaci v ORL. Nicméně to nebyl obor, kterému se věnoval. Jednou mluvil s matkou o tom, kde asi bude nejvíc užitečný svým bližním, a ona jako žena vzpomněla na množství umírajících rodiček. Mortalita rodiček v 19. století byla velmi vysoká a smrt číhala ještě běžně při porodu komplikacemi, krvácením a hlavně tzv. horečkou omladnic, tj. infekcí. Tím syna nasměrovala na gynekologii, porodnictví. V letech 1890 a 1892 si rozšiřoval znalosti v Berlíně a v Paříži. Naučil se tam nové techniky a hlavně donesl domů metody sterilizace a asepse. Antiseptika při operacích (prvně zavedená Listerem) se prosazovala pozvolna až v poslední čtvrtině 19. století. Antiseptika při porodu zavedená Semmelweisem ve Vídni se přes okamžitý veliký pokles úmrtnosti rodiček z 18 % na 1 %! prosazovala také nesnadno.

Po návratu do Malagy se pustil s vervou do práce lékaře. V 27 letech začal pracovat v provinční nemocnici (což znamená v hlavní nemocnici provincie) a pracoval zde 58 let! 58 let práce lékaře, oddané a se srdečnou péčí. Nespočet nocí ve službě. Plně si zasloužil přezdívku „zachránce matek“. Byl jedním z prvních, kdo uskutečnil císařský řez na mrtvé rodičce (1898) a zachránil dítě. Holčička byla pokřtěna biskupem a José jí byl za kmotra. Lidé ji nazývali „dítě vědy“. Mimo nemocnici sloužil i v soukromém sanatoriu a v zařízení pro chudé ženy. V r. 1923 byl jmenován ředitelem nemocnice a uskutečnil mnoho zlepšení.

Při práci také poznal svou manželku Marii Mall Sampelago. V r. 1904 byla svatba v nemocniční kapli. Manželka mu vždy vytvářela dobré

zázemí. Měli spolu tři děti, dvě dcery a syna Josého, který se stal také gynekologem.

José se vyznačoval železnou vůlí, přesností, měl povahu, jak říkali, spíše německou než španělskou, ale byl pokorný a bez touhy po marné slávě. Mluvil málo, byl důsledný ve všem, ale také srdečný, přívětivý a uměl i vtipkovat. Jeho den měl pevný řád. Vstával v 5 hodin. Dopoledne kromě účasti na mši svaté pracoval v nemocnici. Po obědě v době siesty, kdy býval klid (jsme na jihu a vše je zmořeno horkem), se modlival růženec. Před každou operací učinil znamení kříže nad operovanou oblastí a modlil se za pacientku. Když skončil práci v nemocnici, zastavil se nejprve navštívit Pána v Eucharistii, pak pokračoval do sanatoria. Domů se vracel pozdě večer nebo až v noci. Večer ještě chodíval do kostela P.M. Pomocnice adorovat. Od r. 1915 byl členem Nočních adorací, ale kvůli svému povolání (rodí se často v noci) nemohl adorovat pravidelně dle rozpisu. Jeho rozpis určoval Jiný, byl tedy čestným členem, a přesto od r. 1931 i prezidentem. Ke konci života měl na svém kontě 125 nočních vigilií před Eucharistií. Jednou poznamenal: „Nemiluje Boha dostatečně ten, kdo se nenamáhá, pak říká nadarmo amen.“

José miloval své pacientky a miloval chudé. To se často spojovalo. Svůj plat nemocničního lékaře dával představené sester pracujících v nemocnici, aby ho použily pro nejhudší nemocné, a nikdy nedovolil, aby nemocné chyběl nějaký lék jen proto, že byl drahý. Pak znovu otevíral peněženku.

V nemocnici pracovaly od poloviny století sestry vincentky, jimž se stal velkým přítelem. Léčil i malomocné a mluvil s nimi velmi laskavě. Chodil za nimi do jejich osady a nosil jim dárky. Malomocní ho nazývali nikoliv don José, ale San José (svatý). Kde na to bral? Sám vydělával mnoho jako úspěšný soukromý lékař a porodník. Nechodili za ním jen chudí, ale i lidé z nejbohatších vrstev a jeho pověst se dokonce rozšířila ke dvoru, takže měl čím dál větší klientelu i od královského dvora v Madridu. Královna Marie Cristina, manželka Alfonse XII., ho obdivovala. Manželský pár navštívil i nemocnici a s její pomocí mohl José přeměnit zastaralý útulek pro těhotné ženy na moderní Dům mateřství – se jménem královny. Ať peníze bohatých slouží! Mnozí budoucí svatí, úspěšní ve světě, fungovali jako jacísi přerozdělovači peněz od bohatých k chudým.

Stejně jako jeho matka doña Carmen spolupracoval se salesiány a není jasné, zda byl oficiálně salesiánským spolupracovníkem, nebo ne.

Od r. 1899 se účastnil všeho, co se týkalo salesiánů v Malaze. Pomáhal jim a jejich internátu pro mládež finančně, lékařsky a radou. Pro salesiány byl nejen spolupracovníkem, ale požehnáním, jak říkali. Na začátku 20. století se P. Linares rozhodl udělat něco pro masu bezprizorních dětí ve městě. Spolu s Josém vytvořili r. 1906 Refugios nocturnos – noční útulky, kde děti dostaly najíst a vyspaly se. Najíst znamenalo většinou bílou kávu a chléb. Později se toto dílo změnilo ve Školy Ave María a ty se přemístily na pozemky, které zdědila Josého manželka. Po válce se dílo přeměnilo na nadaci pečující o opuštěné proletářské děti. Péčí nadace prošly tisíce dětí. Během občanské války byl salesiánský kostel poničen a obraz P.M. Pomocnice křesťanů byl spálen. V květnu 1938 se dcera Josého María Carmen stala donátorkou nového obrazu.

Jestli si myslíme, že to bylo vše, mýlíme se. José byl také dobrodinec Azylu andělů – starobince. Skoro každou neděli tam chodíval a brával s sebou i vnučky, aby se učily sloužit starým chudým lidem, třeba obsluhovat při jídle. Praktická výchova k lásce.

José myslel široce, v souvislostech. Andalusie je velmi úrodný kraj, a přesto byli zemědělci velmi chudí a vystaveni vykořisťování. Bída a veliké sociální rozdíly ničily lidi a jejich vztah k církvi a k Bohu. Podle průzkumu v některých místech chodilo do kostela jen 1 % mužů. Chudí venkované, campesinos, byli snadno manipulovatelní, jak se ukázalo později v občanské válce. Práce pro rolníky a zlepšení jejich postavení byla tedy velmi nutná a byla preevangelizací nebo často spojená s evangelizací. José se v ní angažoval spolu s dalšími, zakládali kampeličky – spořitelny, kooperativy, jakási družstva –, útulky pro děti zemědělců během sklizně, večerní kurzy pro analfabety atd., ale i zemědělské katolické odbory, což se moc nelíbilo velkým pozemkovým vlastníkům. Nicméně církevní hierarchie je v této činnosti podporovala.

V r. 1923 za diktatury Prima de Rivery byl dr. Ginachero jmenován starostou Malagy. Byl jím jen dva a půl roku a svému milovanému městu obětoval čas, peníze i zdraví. Přebíral město s dluhy a s minimem hotovosti v pokladně. Zaplatil dluhy převážně ze svého a snažil se o pozvednutí města. Založil TBC sanatorium, rozšířil městskou policii, dal vypracovat projekt rozšíření přístavu.

V době občanské války měl José už přes 60 let. Manželka zemřela r. 1934, cítil se bez ní zeslaben. Byly to těžké roky. Dvakrát byl dokonce zatčen. Nejprve byl r. 1932 nespravedlivě obviněn z konspirace vůči

vládě. Tehdy mu pomohli jeho malomocní. Dva z nich přišli na vedení města žádat jeho propuštění, jinak že si pro něho přijdou všichni malomocní. To by vytvořilo paniku ve městě, a tak raději starého pána propustili. V r. 1936 ho zatkla hlídka, šel z tajné noční adorace. Byl vyslýchán jako „buržoa, který žil na úkor chudých“ a ptali se ho, zda někdy pracoval. Odpověděl: „Víc než vy všichni, kteří jste se jistě narodili v nočních hodinách do mých rukou, a pak ve dne jsem léčil v nemocnici nemoci vašich matek. Vy jste měli pevnou dobu zaměstnání, já ne...“, a dělnický tribunál jej osvobodil. Nejhorší pro něho ale bylo, když jeho těhotná dcera Josefína byla uvězněna jako rukojmí.

V posledních letech svého života neměl prakticky nic, své velké jmění rozdal během života chudým, nemocným, svému městu. Vzdal se i dědictví ve prospěch své ovdovělé sestry. Říkával s úsměvem: „Jak jsem získal, tak jsem ztratil.“ Ke konci trpěl rakovinou. Návštěvy ho ale vždy nacházely s růžencem v ruce a s dobrou náladou. Zemřel 29. 4. 1952, když ho navštívil biskup. Pohřební mši svatou celebroid biskup a kostel byl zcela zaplněn, na hřbitov jej doprovázely zástupy, i když silně přšelo. Lidé říkali, že i nebe pláče, a opakovali, že „byl svatý“. V r. 1993 byly jeho ostatky přeneseny do krypty svatyně Naší Paní vítězné, kde odpočívá spolu s manželkou. DP byl zahájen r. 2006.

- *Co se mě v tomto bohatém životě dotklo, vedlo k zamyšlení nebo je podnětem k činnosti?*
- *Pro rodiče a prarodiče: Jak se snažím prakticky vychovávat děti a vnuky v lásce k bližnímu?*
- *Jak se chovám k „malomocným“ – k těm na okraji společnosti?*

Apoštol v hornickém kraji

Isaac Díaz GONZALEZ

28. 12. 1911 – 9. 3. 1970

O Izákovi víme jen málo. Narodil se v Mallecině v Asturii. Ve svých 12 letech se s rodinou přestěhoval do Ovieda, hlavního města Asturie. Asturie, ležící na severu Španělska, byla poslední baštou křesťanství na Iberském poloostrově, která odolávala islámu. Je to hornatý kraj s chudším

zemědělstvím, v době Izákova života kraj dolů a oceláren. Hovoří se tu asturijským dialektem, který není uznán jako oficiální jazyk, ale vyučuje se mu na školách. Izák jím asi také hovořil v běžném životě.

Studoval na obchodní škole a začal spolupracovat ve farnosti. V r. 1931 se stal členem mládeže KA a vedl intenzivní apoštolát mezi mladými. V KA se rozvinuly jeho organizační schopnosti a také mimořádné schopnosti k formaci mladých. V Oviedu prožil r. 1934 velkou stávkou horníků, kteří – zničení velkou hospodářskou krizí – se chtěli domoci svých práv. Ozbrojeni dynamitem vtrhli do města a zmocnili se zbraní. Vzpouza byla potlačena vojensky na příkaz generála Franka a výsledkem byly tři tisíce mrtvých rebelů. V bojích byla poničena i katedrála. (Říkají nám něco ještě dnes paralelní události v malém z naší historie: mostecká stávka a duchcovský viadukt? Že si myslíte, že to byla jen komunistická propaganda? Nebyla, ta je zneužila.) Možná si mladý Izák ještě více uvědomil zodpovědnost křesťanů vzhledem k sociálním podmínkám i zodpovědnost za apoštolát. Za občanské války bylo Oviedo jako jediné na severu na straně Franka a jeho nacionalistů díky veliteli města. Bylo tři měsíce obléháno republikány a byly to těžké časy. Díky tomu ale město nezažilo republikánské pronásledování církve.

V r. 1941 se Izák stal předsedou mládežnického centra. V r. 1945 vstoupil do sekce mužů KA a stal se diecézním prezidentem KA. Ukazuje to na důvěru v jeho schopnosti a službu.

V r. 1945 se oženil s Carmen Sánchez Álvarez. V r. 1960 založil spolu s manželkou a s dalšími páry Hnutí aktivních manželů (Movimiento dei Matrimonii Militanti).

Nevyléčitelnou nemoc, kterou onemocněl, přijal jako znamení vůle Boží. Zemřel v r. 1970. Žádost o proces podala farnost na podkladě stále a rostoucí úcty a r. 1993 bylo uděleno NO.

- *Pro mladé: Rozvíjím své schopnosti i v církvi, ve farnosti, v hnutích, společenství, na centrech mládeže?*
- *Pro rodiče: Umožňuji svým dospívajícím dětem sloužit v církvi, a tak i růst?*
- *Pro ostatní: Napomáhám zapojení mladých v církvi? A jak?*

Komu je více dáno...

Juan José Barcía GOYANES

26. 12. 1901 – 13. 7. 2003

Juan José se narodil v Santiagu de Compostela, slavném poutním místě. Santiago je v Galicii, kraji se samostatným jazykem a národností. Španělsko má vlastně čtyři oficiální jazyky, kromě španělštiny ještě katalánštinu, baskičtinu a galicijštinu. Uznána ale byla až po pádu Frankovy vlády, který nepřál autonomii oblastí. Na střední škole jsem si dopisovala s dívkami ze Španělska. Jedna z nich byla hrdá Galicijka, psala mi vždy dopis španělsky i galicijsky, v létě se účastnila práce na prázdninových školách pro děti s výukou galicijštiny a jejich historie. Bylo to jejich národní probuzení. Takže Juan byl Galicijec ze slavného poutního místa. A ještě něco navíc, narodil se do lékařského rodu. Sám byl pátou generací lékařů a dnes rod má už sedm generací lékařů, neboť i jeho syn a vnuk se stali lékaři. To už je šlechtická posloupnost služby lidem.

Čím bude, bylo tedy jasné. Shrňme už na začátek, že byl lékař anatom, neurolog, psychiatr a neurochirurg, univerzitní profesor, děkan a rektor univerzity plus spisovatel.

V mládí byl se svým otcem, vojenským lékařem, dvakrát v severní Africe a odtud pocházel jeho celoživotní zájem o arabskou kulturu. Byl polyglot, hovořil nejen galicijsky, španělsky a valencijsky (což se mimo Valencii počítá za dialekt), ale dalšími i 12 evropskými jazyky, včetně ruštiny a polštiny, a dále znal klasickou řečtinu, latinu, hebrejštinu, perštinu a sanskrt. Ve všech těchto jazycích četl a ve většině publikoval. Mimoto byl i sportovec a dobrý řečník. Prostě všestranně nadaný.

Svou lékařskou dráhu započal po boku dědečka už v 16 letech praktickým studiem, v 21 letech sotva plnoletý dokončil univerzitní studia a v r. 1925 získal doktorský titul. V necelých 25 letech se stal profesorem anatomie v Salamance a r. 1929 odešel do Valencie na stejnou katedru. Valencie, dnes milionové hlavní město autonomní valencijské oblasti, je historické a zároveň moderní velké město na Costa del Azahar (Pobřeží pomerančového květu) v severním Španělsku u Biskajského zálivu. Ve Valencii už zůstal a stal se upřímným valencijským patriotem. S prostými pacienty mluvil valencijsky. Stal se také primářem neurologického oddělení v nemocnici při univerzitě a neurologii i vyučoval až do r. 1966.

V r. 1930 proměnil toto oddělení na oddělení neurologie a neuropsychiatrie. 22. 11. 1931 uskutečnil jako první ve Španělsku neurochirurgickou operaci. Po přerušení občanskou válkou, která ho zastihla v Santanderu jako hosta přednášejícího psychosomatiku, pokračoval ve své činnosti lékařské a výzkumné. Studoval zvláště krevní oběh v mozku, nádory. V medicíně nese jeho jméno počáteční příznak určitých dětských mozkových nádorů. Stal se přednostou Neurologického institutu Cajala a byl členem španělské výzkumné rady. Založil dva odborné časopisy. Spoluzaložil Neurochirurgickou společnost španělsko-portugalskou. Byl čestným členem mnoha odborných společností doma i v zahraničí, publikoval mnoho článků. Vedl také mnoho doktorátů mladých lékařů.

V letech 1946–1964 byl děkanem lékařské fakulty a provedl tam rozhodující modernizující změny. Pod jeho vedením byla postavena nová nemocnice a fakulta, založena nová knihovna a archiv časopisů. V letech 1965 až 1971 byl rektorem univerzity, byly to roky jejího velkého rozvoje. Organizoval nespočet kongresů a vědeckých setkání, nejen lékařských. Byl mezi nimi i první kongres o historii Valencie, kontroverzní v době Frankova režimu.

Juan se oženil a měl čtyři děti, z nichž jeden syn pokračoval v jeho dráze. Rodina mu byla zázemím, ale moc toho o ní nevíme.

Kromě své práce lékaře, vyučujícího na univerzitě, vědce a univerzitního hodnostáře se snažil sloužit i přímo v církvi. Po desetiletí stál v čele diecézní charity a také KA ve Valencii. Působil v Asociaci katolických propagandistů, založené r. 1908 jezuita a působící dodnes. Byl i jejím tajemníkem. Úzce spolupracoval se členem této asociace a svým přítelem Josém Mariou Haro Salvadorem. Salvador byl soudce, zabýval se pracovním právem, byl dlouholetým děkanem právnické fakulty. Byl ženat a měl osm dětí. V současnosti jsou snahy iniciovat jeho proces k blahořečení. Svůj k svému – není divu, že si Juan a José tak rozuměli. Jejich přátelství nebylo jen lidské.

Bohužel jsem nezjistila nic víc o Juanově duchovním životě. Jeho hluboký vztah k Bohu byl zřejmě pozadím všech jeho aktivit, v nichž zúročoval dary od Pána.

Dožil se necelých 102 let, přežil i svého syna lékaře. I ve vysokém věku byl intelektuálně čilý. Říkával: „Když se odpočívá, stárne se mnohem rychleji.“ Jeho život skutečně nesvědčí o odpočinku, ale o stálé službě Pánu a lidem.

Zemřel 13. 7. 2003. Žádost o zahájení procesu podala Katolická univerzita ve Valencii.

- *Udělejme si takovou malou inventuru či zpytování svědomí. Jak využít své přirozené dary? Asi nemám taková nadání jako Juan José, ale každý máme at' menší či větší dary. Takže... konkrétně prosím.*

Milost darovat chudým

ct. Rubio Pedro HERRERO

29. 4. 1904 – 5. 11. 1978

Pedro se narodil na začátku 20. století v Alicante, velkém přístavním městě ve valencijském kraji. Alicante je centrum stejnojmenné provincie. Byl jedináček. Vystudoval medicínu s vynikajícím prospěchem a získal r. 1927 titul doktora lékařství a chirurgie. Studia si pak doplnil pobyty v Paříži a Bruselu. Měl kvalifikaci z pediatrické kliniky v Paříži. V cizině si rozšiřoval také znalosti toxikologie a gynekologie. Doma ve Španělsku se aktivně podílel na přeměně dětského lékařství v moderní obor. V profesním ohledu byl velmi úspěšný. 33 let pracoval jako ředitel centra Matka a dítě, zřízeného pro pracující těhotné ženy a jejich děti v době, kdy nebylo sociální pojištění. Byl také lékařem Červeného kříže pro děti. Současně měl soukromou praxi a byl městským zdravotním inspektorem. Jeho kolegové si ho velmi vážili po odborné i lidské stránce, takže byl víc než 30 let prezidentem kolegia lékařů v Alicante. Publikoval odborné články hlavně z oblasti dětského lékařství, věnoval se i závažné parazitární nemoci kala-azar u dětí. Lékařská rada Španělska jej jmenovala svým členem. Kolegové svědčili, že byl „velký lékař a přítel všech“.

Oženil se s Patrocinio Javaloy Lizón. Neměli děti, a tak se tím víc milovali navzájem. Okolí ho hodnotilo jako pozorného a mimořádně milujícího muže. V blízkosti své smrti vyznal manželce: „Ty jsi byla mou životní láskou.“

Dětmí byl ale obklopen stále díky své práci i další službě. Jeho láska k bližnímu směřovala především jeho malým nemocným, pečoval o jejich zdraví, a když chyběly peníze, zaplatil ze svého. Těšil rodiče svých malých nemocných už svou přítomností, slovy a také otevřením peněženky, když

bylo potřeba. A že bylo v těch letech potřeba často! Dával také svůj čas. Neodjel třeba na dovolenou, aby zachránil předčasně narozená dvojčata. Při vážném onemocnění se staral i o duchovní zdraví a o to, aby děti byly pokřtěny zavčas. Mnozí rodiče křtili děti z vděčnosti k němu. Nedělejme si iluze. Na začátku 30. let v jednom městském obvodu v Madridu nebylo 25 % dětí pokřtěno. Jak tomu asi bylo v Alicante, velkém městě? Za občanské války pak sám pokřtil mnoho dětí, jestliže byly v nebezpečí smrti. Mnoho lidí přiváděl svým životem k víře. On sám byl kázáním.

Spolupracoval úzce s P. Fraciskem Javierem Fontovou, jezuitou. P. Fontova se v tvrdých podmínkách po skončení války, které se táhly několik desítek let, začal od r. 1957 zabývat chudými dětmi, hlavně bez domova, na které měšťanská společnost pohlížela v lepším případě jako na přítěž a darebáky. Jeho heslem bylo: „Děti nejsou nebezpečné, děti jsou v nebezpečí.“ P. Fontova se se spolupracovníky snažil zajistit dětem jídlo, výchovu, pak po vzoru abbého Pierra založil s chlapci hadráře nazaretské (místo Emauz Nazaret). Postupně vzniklo Město chlapců, internát a ještě malé domečky vždy pro osm dětí, školka, škola, učební obory. Dr. Herrero pomáhal jak penězi, tak jako lékař. P. Fontova zemřel rok před ním.

Dr. Herrero pracoval i pro nadaci Cottolengo, starající se o chudé a opuštěné nemocné.

Podle svědectví prezidentky Charity nikdy neodmítl darovat na Charitu a říkával: „Nejen že dávám rád, ale je to pro mne velká milost, že mne prosíte o dar pro chudé.“ Když jednou jeho manželka hovořila o jejich dobré ekonomické situaci, řekl: „Mé peníze jsou pro chudé.“ Také říkával, že chudým je třeba dát tu nejlepší péči. To byl nadpřirozený pohled. Působil dlouho také jako prezident diecézní KA.

Žil evangelium každý den. Vstával brzy ráno, zahajoval modlitbou a pak se věnoval nejnaléhavějším případům. Denně se účastnil mše svaté spolu s manželkou. Každý den po odchodu z práce šel před večerí do kaple sester kapucinek, kde byl výstav Nejsv. svátosti, a tam se modlil. Často byl pohroužen do modlitby takovým způsobem, který připomínal okolí sv. Terezii Velikou. Byl také stálým nočním adorátorem.

Zemřel 5. 11. 1978. Pohřební mši svaté předsedal biskup a už během ní mluvil o možném procesu k blahořečení. Město mu zřídilo pomník. DP byl zahájen r. 1997 a uzavřen 1998. 27. 2. 2017 byl vydán dekret o heroických ctnostech. Do Říma byl k posouzení předložen i pravděpodobný zázrak na jeho přímluvu.

- *Když dávám peníze na Charitu a podobné účely, jak dávám? Jak беру svůj dar? Zakoupení klidu od prosícího, utišení svědomí, získání zásluh, projev soucitu, projev vůle dělat dobro, milost pomáhat Kristu v chudých?*
- *Zastavím se někdy pozdravit eucharistického Pána, když jdu třeba z práce kolem kostela? Mohu jít na tu chvíli tak, jak jsem – za Pánem a Přitelem?*

Vlajkonoš eucharistického Pána

SB Joaquín Llorente LLORENS

1893 – 31. 10. 1964

Přesné datum narození není udáno. Narodil se a žil v Monóvaru, městečku v jihovýchodním Španělsku, ve valencijském kraji, v provincii Alicante. Monóvar má dnes kolem 12 tisíc obyvatel. Městečko bylo známé velkým rozvojem obuvnického průmyslu, takový malý španělský Zlín bez Bati. Tak to jsou kulisy života Joaquína, který měl předzívku Chimorrata.

Oženil se s Dolores Vidal Coroner a měli spolu tři dcery a tři syny. Ve svém rodišti působil jako radní v letech 1941–1944. Snažil se vždy i nejen jako radní sloužit městu. Tento duch služby po něm zdědil syn José „Llorental“, který je policista.

Jeho přímo vášnivou láskou byla Eucharistie – ať mše svatá nebo adorace. Byl členem Noční adorace, věrným stálým adorátorem a pak prezidentem. V r. 1952 se účastnil Eucharistického kongresu v Barceloně, kde byl vlajkonošem za jejich společenství. Aby se mohli zúčastnit, získal finanční podporu radnice. V r. 1954 se účastnil jako vlajkonoš jejich společenství i slavnostní vigilie Noční adorace v Římě, připravené před kanonizací papeže Pia X., „papeže Eucharistie“. Řím byl příliš drahá akce pro stále ještě chudé Španělsko. Ale Joaquín se nebál, modlil se, vypracoval rozumný rozpočet a přímo požádal vládu o finanční dotaci. Dostali ji. Kromě Eucharistie miloval Pannu Marii s titulem Prostřednice. Miloval také Písmo, s úctou je četl a rozjímal.

Jeho preferovanou oblastí apoštolátu a lásky k bližnímu byli nepřekvapivě nemocní a chudí. Navštěvoval je a mluvil s nimi o Bohu a často jim nechával peněžní či jinou pomoc s prosbou: „Ve jménu Ježíše Krista při-

jměte tuto pomoc.“ Byl pronásledován pro víru, ale odpovídal odpuštěním a po skončení represí po ukončení občanské války se k tomu nechtěl vracet. Opakoval: „Lidé se mohou zachránit jen bratrskou láskou a pokáním.“

Zemřel v pověsti svatosti 31. 10. 1964. Jeho poslední slova byla: „Do Tvých rukou, Pane, poručím ducha svého.“ Pověst svatosti se dále šířila a rostla. DP by zahájen r. 2011. Žadatelem je farnost.

- *Nebojím se ukázat svou víru na veřejnosti? Mám úctu k veřejným projevům zbožnosti, byť třeba nejsou úplně mně vlastní (lidová zbožnost, zbožnost jižních národů, pro některé i charismatické projevy nebo Taizé atd. dle libosti)?*
- *Zapojuji při přípravách akcí modlitbu i rozum a hledám možnosti (jako Joaquin pro Řím)?*

Svatý bankrotář

Victor Rodríguez MARTINEZ

12. 4. 1925 – 12. 2. 2012

Narodil se v Quintanadez de la Vega v provincii Palencia ve středním Španělsku v prosté rodině. Oženil se s Asunción Merino Cuadrado a měli spolu deset dětí. Byl zemědělcem. V r. 1951 se přestěhovali do Mediny del Campo v zemědělské oblasti v centru Španělska. Medina je vzdálená 45 km od Valladolidu, velkého průmyslového města. Victor zde založil drůbeží farmu a doufal v rozvoj, v dobré odbytí ve Valladolidu. Ale přišla krize v drůbežářství na národní úrovni v celém Španělsku a bez ohledu na poctivou práci a píli jej zruinovala. V r. 1966 zbankrotoval.

Tehdy poznal, že vše ve světě je dočasné a nejisté, a začal svou jistotu hledat v Bohu. Zprvu tradiční věřící se vlivem ořesu začal stále hlouběji obracet k Bohu. Šel pracovat do továrny na Pepsi Colu v Madridu, aby vydělal peníze. Jenže podnik ze dne na den zkrachoval a Victor se ocitl definitivně bez práce, nezaměstnaný. Víme, jaké je to ponížení a sociální stigma, zejména pro muže, živitele rodiny. Ve svých 65 letech odešel žít znovu do rodného kraje a v r. 2002 se v 77 letech vrátil opět do Mediny del Campo, kde zemřel r. 2012.

Ode dne jeho konverze na hlubinu v r. 1966 až do jeho smrti byl pro něho Bůh vším. Stal se terciářem bosých karmelitánů. Vstoupil také do Noční adorace v Madridu i v Medině. Každou noc se modlil, ať sám nebo před vystavenou Eucharistií. Žádný den neopomenul mši svatou a přijímání. Během 12 let, kdy bydlel v místě, kde nebyla denně sloužena mše svatá, chodíval denně do blízké obce, kde byla, bez ohledu na počasí, ať sněžilo nebo bylo horko – a to ve středním Španělsku bývá v létě opravdu velké.

Snažil se o neustálou modlitbu a žil roky ve stále milující přítomnosti Boží. Ale znal také dobře stavy, kdy se kráčí ve tmě. „V tom stavu (temné noci) jej chci následovat. Ruka Páně mne vede, ne že bych ji cítil a viděl, ale vede mne až k cíli, Bohu a téhož Boha nazírám.“ Toužil po tom, zemřít co nejdříve, aby mohl uvidět Boha, a když žil, tak žít pro Boha a pro druhé. Pravý syn Karmelu, sv. Terezie Veliké. Byl pokorný, stavěl druhé před sebe, byl tak pokorný, že mohl projít vším, co ho potkalo. Napsal: „Ten, kdo mne ponижuje, dělá mi vlastně dobro. Tak ve mně roste pokora. Ten, kdo mi ubližuje, cvičí mou trpělivost. Tak ten, kdo by mi chtěl udělat zle, dělá mi vlastně dobro. Všem jsem vděčný, vždy se za ně modlím a miluji je v Bohu.“ Miloval chudé, chodíval do nemocnice, kde sloužil nemocným, myl jim nohy, stříhal nehty a těšil je. Mluvil o Bohu a snažil se k němu všechny přivést, protože to považoval za největší dílo lásky a největší dar druhým. „Odkud pochází láska, než od Boha? Kdo se nechá vést jeho Láskou, tak získá, protože když se jí nechá vést, projde přes všechny bolesti a námahy...“ Ve všech chudých, kteří ho o něco požádali, viděl Ježíše, zval je domů a chtěl, aby se u jejich stolu cítili dobře.

Jeho duchovní život je vyjádřen ve zkratce slovy: „Ve víře kráčím slepý. V naději žiji. Láska mne spaluje. On mne živí Sám Sebou.“ A jeho heslem bylo: „V církvi bojovat, na Karmelu zemřít, kráčet stále ve víře, žít v naději, láskou se nechat spálit.“

Po jeho smrti o něm karmelitáni vydali knihu. Je podána žádost o proces.

- *Jak reaguji na krize (možná také na nezdar v podnikání, nezaměstnanost atd.)? Přivádějí mne blíž k Bohu, nebo naopak od Boha odvádějí? V čem vidím svou jistotu?*
- *Jaké by bylo krátké shrnutí mého duchovního života, mé heslo?*

Jen žena v domácnosti?

SB Carmen Nebot Soldán de NOGUERA

23. 4. 1933 – 24. 3. 2007

Carmen, jíž se říkalo Carmela, se narodila v La Palma del Condado v diecézi Huelva v jihozápadním Španělsku v krásné Andalusii a tam prožila i celý svůj život a zemřela. Její rodné městečko má kolem 10 tisíc obyvatel, leží v tradičně vinařské oblasti. Vyrůstala v opravdu křesťanské rodině a brzy se zapojila do aktivit ve farnosti. V městečku se jako jinde ve Španělsku slavily barvitě různé svátky – fiestas. V La Palmě bývala v máji slavná procesí, včetně svátku P.M. Pomocnice křesťanů.

Provdala se 5. 5. 1958 za Salvadora Tomáse Noguera Cepeda a měla s ním šest dětí. Jedna dcera se stala řádovou sestrou v kongregaci Dcer kříže a syn je ředitelem salesiánské komunity v La Palmě.

Prožila život manželky, matky, ženy v domácnosti a ještě na jednom místě. Její křesťanský život se odehrával ve velkodušné a obětavé službě vlastní rodině, domácí církvi, a také službě církvi ve farnosti. Byla katechetkou a sloužila nemocným a chudým ve farnosti. Byla členkou skupiny Vivencias de fe (volně přeloženo: žijících z víry), jakési školy modlitby a evangelního života. Byla také členkou Asociace P.M. Pomocnice křesťanů, a tak členkou salesiánské duchovní rodiny. Salesiánskou spiritualitu skutečně žila, milovala velmi Pannu Marii, podobně jako Don Bosco. Ovlivnilo ji také charisma Dcer kříže, kde byla její dcera. Tato kongregace, založená r. 1875 v Seville, se zabývala péčí o chudé nemocné v jejich domovech, přičemž se sestry starají i o ostatní domácí práce a o děti. Před válkou takto podobně u nás působily sestry urbanky. Také Carmela se snažila takto sloužit ve farnosti.

Její zápisky ukazují, že prožívala pravou intimitu s Bohem v modlitbě. Důvěřovala Pánu i v okamžicích utrpení: „Život křesťana je boj, který trvá po celý život,“ ale „pokorná a upřímná modlitba nás spojuje s Bohem a posiluje.“ Za těmito obyčejnými myšlenkami stojí svědectví jejího prostého života, prožitého v lásce.

Postulátor procesu o ní napsal: „Chovala se jako pravá socia ADMA (členka Sdružení P.M. Pomocnice křesťanů). (...) Cesta svatosti a apoštolátu se dnes obnovuje a aktualizuje se zvláštním důrazem v rodině.“

Carmela zemřela v sobotu 24. dne v měsíci, tedy na každoměsíční připomínku P.M. Pomocnice křesťanů, kterou uctívala celý život. Pohřbena byla druhý den na slavnost Zvěstování Panně Marii. Takové pozornosti někdy dává Bůh svým miláčkům, často o tom čteme u svatých. Její úcta po smrti rostla, a tak biskupská konference jihu Španělska dala svolení k procesu. DP byl pak zahájen v listopadu 2016.

Mne zaujal jeden komentář na internetu z října 2016, v němž píše španělská dívka: „Nejsem moc zbožná (...) věřím v Carmelinu dobrotu (...) dojmá mne, že nakonec v ní rozpoznají hrdinské vlastnosti tolika matek rodiny.“

Ano, Carmela je typem svaté matky rodiny a ženy v domácnosti v moderní době, zástupkyní mnoha neznámých svatých matek.

- *Jak se dívám na ženy v domácnosti, „jen“ jako na manželky a matky? Nejsem v tomto pohledu nakažen duchem světa?*
- *Vím, že duchovní boj křesťana trvá celý život, nebo podléhám tzv. moderní domněnce, že jde jen o výjimečné okamžiky v životě? Jak bojuji?*

Učitel od Pána Boha

Vicente Hervás VALLÉS

28. 3. 1890 – 9. 1. 1971

Vicente se narodil v L'Alcúdií, městečku na břehu říčky ve valencijském kraji. Byl z 11 dětí, měl jen jednoho staršího bratra, ostatní byla děvčata. Rodiče byli prostí lidé, zemědělci. Jako mnoho dětí té doby chodil do školy jen málo, protože pomáhal na poli. Jeho učitel ale rozeznal, že Vicente je nadaný, má na studia, a tak mu pomohl. Vicente se učil po práci po večerech, a to tak dobře, že složil zkoušky a mohl jít studovat do Valencie. To byl úspěch. Ovšem aby mohl zaplatit studia, musel při tom pracovat. Později při studiu vyučoval v jezuitské koleji, kde dostal byt a stravu. V r. 1911 získal titul učitele a pak získal místo ve škole v centru Valencie. Zde působil 47 let.

Motorem jeho života byla vášeň pro výuku a formaci dětí. Snažil se pomoci chudým žákům se špatnými podmínkami, připravoval je zdarma

na zkoušky apod. Pohyboval se vlastně mezi školou, rodinou a kostelem, to byl jeho život.

Oženil se r. 1916 s Mariou Rosellou Folgado, která byla o tři roky mladší. Manželčina rodina měla dobré ekonomické a sociální postavení, ale nebránila dceři ve sňatku s chudým učitelem. Její otec byl moudrý muž, řekl dceři: „To je muž, který tě udělá šťastnou,“ a bylo tomu tak. Měli pět dětí. Nejstarší syn Vicente zemřel ve svých 20 letech za války na horečku, dcera M. Ampara se stala řádovou sestrou, misionářkou u amazonských indiánů, další dcera zemřela malá. Dvě dcery se dožily dospělosti a provdaly se. Rodina bydlela od počátku v patře tchánova domu – až do konce života. Zde se odehrála i těžká scéna v době občanské války – noční prohlídka 13. 10. 1936. Revoluční patrola hledala něco, aby je mohla obvinít; nemohla sice nic nalézt, ale stačilo, že pan učitel byl známý horlivý katolík, a tak jej zatkla. Zatkli tehdy mnoho lidí, část zabili, část pustili. Vicente se vrátil domů. Všichni si mysleli, že ho zachránili jeho žáci, respektive jejich rodiče, někteří byli republikáni a věděli, jaký je učitel. Manželka jej druhý den marně hledala na velitelství a nevěděla, zda je ještě naživu. Zastavila se při návratu u známého obchodníka, se kterým se přátelili, a sdílela se se svou bolestí a svým strachem. Nedostalo se jí ale soucitu, naopak, obchodník ještě slovně napadl jejího manžela. Přesto mu to nikdy nevyčítali a po skončení války k němu dál chodili nakupovat.

Vicente se zvláště rád věnoval výuce náboženství a jeho žáci opakovaně vítězili v soutěžích z katechismu na diecézní úrovni. V r. 1947 vytvořil arcibiskup Katolickou asociaci učitelů Valencie pro „péči o duchovní a materiální dobro učitelů a studujících učitelství“, jak stálo v jejich stanovách. Vicente se stal prvním prezidentem asociace a pracoval tak po 20 let. S arcibiskupem měli vždy výbornou spolupráci, pro Vicenta byl pastýřem a arcibiskup si vážil jeho zkušeností i jeho osoby. Vicente měl zcela speciální pedagogické charisma. Miloval své žáky. Mnoho z nich se stalo lékaři, právníky, inženýry a posílali mu dopisy a pohledy až do jeho smrti.

Ve volnu chodíval rád do rodné L'Alcúdie, účastnil se rodinných sešlostí a slavení svátků (fiestas). Měl tu sestry a neteře. Nikdy se od své primární rodiny prostých zemědělců neoddělil a nepovyšoval se. Jeho milovaná manželka zemřela v r. 1953 ve svých 60 letech na následky astmatu. Přes bolest pokračoval dále ve svém díle.

O tom, jak ho měli rádi, svědčí 5. 9. 1969. Tehdy pro něj uspořádali v jeho L'Alcúdií vzpomínkový večer – rodina, přátelé, kolegové, žáci,

jejich rodiče. Byl to krásný večer, projev vděčnosti a Vicente na něj vzpomínal ty zbývající dva roky do své smrti.

Zemřel 9. 1. 1971 a pohřeb byl ve Valencii. Kostel byl plný, přišli žáci, pedagogové i autority světské a církevní, takže zcela zaplnili kostel a mohutný zástup ho doprovodil až na hřbitov. 14. 1. pak měla asociace katolických učitelů za něj zádušní mši svatou. Už v těch dnech při proslovecích mluvil arcibiskup o možném procesu k blahořečení. Úcta je živá ve Valencii i v rodném městečku a v rodinách jeho bývalých žáků. Asociace katolických učitelů podala žádost o proces.

- *Pro studenty: Vážím si dnešních podmínek studia, nebo je to tak samozřejmé? Všimám si, zda někdo z mých spolužáků nemá těžké sociální podmínky, a přemýšlím, jak pomoci?*
- *Opět jednou je čas pomodlit se za své učitele – a učitele svých dětí – a za učitele a vychovatele vůbec a dobrá povolání k této službě, často tak nevděčné, díváme-li se jen světským pohledem.*
- *Kéž nám Bůh pošle mnoho dobrých a svatých učitelů a vychovatelů. Kéž se ve společnosti znovu objeví úcta k povolání učitele a v církvi vědomí této vznešené služby.*

Proměna vzteklouna

ct. Alberto Capellan ZUAZO

7. 8. 1888 – 24. 2. 1965

Alberto se narodil v Santo Domingo de la Calzada v provincii La Rioja v severním Španělsku. La Rioja patří historicky ke Kastilii a je to známá vinařská oblast. Santo Domingo de la Calzada leží na břehu říčky. Je to jedno z nejstarších míst na poutní cestě do Santiaga de Compostela, kde zakladatel městečka vybudoval útulek pro poutníky. Albertovi rodiče byli sice katolíci, ale rozhodně nebyli vzorně praktikující. Alberto v dětství chodil na náboženství i ministroval, ale doma nedostal živý příklad skutečné víry.

Vyrostl z něho pěkný mladík, pracovitý a bystrý, ale neměl dobrou povahu. Byl zemědělec, neúnavný pracovník, čestný, se smyslem pro sprá-

vedlnost pro všechny. Ale zároveň tvrdý, impulzivní, jakmile věci nešly po jeho, byly výbuchy vzteku s klením, nadávkami a někdy i násilím. Byl velikým fanouškem býčích zápasů a po zápasech docházelo i k násilí – jako u fotbalových fanoušků. Rád tančil, bavil se, flirtoval a měl krátká milostná dobrodružství. Když prohýřil peníze, dávala mu matka, a když nedala, vzal pytel obilí z hospodářství a prodal ho. Nu, pěkná partie, že? Ve svých 16 letech se zamiloval do Isabel Arenas Mahave, která byla obdivovanou místní krasavicí. Jeho láska hraničila téměř s posedlostí.

Isabel si ho nakonec vzala po 5 letech dvoření, svatba byla 30. 6. 1909. A neměla to s ním lehké. Dokázal udělat výstup i své milované nevěstě jen kvůli koláčku. Měli spolu osm dětí. Jestli se udává oficiální datum Albertovy konverze leden 1919, je třeba říci, že to začalo mnohem dřív – svatbou. „Cherchez la femme“ platí. Isabel svou přívětivou, milou povahou a oddanou, starostlivou láskou pracovala zevně na jeho proměně a současně vnitřně modlitbou a skutky pokání. Alberto nejprve začal pravidelně chodit do kostela, vlastně proto, aby udělal radost manželce, kterou přes svoji povahu miloval. Cesta k opravdové víře trvala 10 let. Posledním impulzem byl katechismus, který mu půjčil soused. Dobrá kniha ve správný čas, biblicky řečeno v čas příhodný – kairos, dokáže divy (sv. Ignác, Edith Stein). Alberto dospěl k hluboké konverzi od tradiční víry venkovského obyvatelstva k opravdové víře v lednu 1919.

Byla to dramatická změna. Nic ve víře už napolo. Sám o své konverzi prohlásil: „Chybělo mi něco, co by mne udělalo šťastným. Co? Jednoduše Bůh. Bůh byl se mnou, ale já s ním nebyl. Moje srdce se dívalo na zem, k nebi jen málo. To bylo to tajemství.“ Teď štěstí našel. Zamiloval se do Eucharistie. Každý den chodil na mši svatou a stal se členem Noční adorace, měl na kontě 660 nocí adorace. Sám organizoval adorace, byl 15 let předsedou a nakonec veteránem, čestným členem ve stáří. Stal se také františkánským terciářem. Miloval Pannu Marii a denně se modlil růženec. Zvláštní význam pro něj měla modlitba Anděl Páně. Modlil se ji nejen třikrát denně, ale kdekoliv, třeba na ulici, a zval okolní, aby se k modlitbě připojili. Byl to jeho apoštolát. Víra nyní dávala všemu v jeho životě jinou hodnotu – ať to bylo manželství, výchova dětí, práce na poli.

Víra ho také brzy vedla k velkodušné lásce k potřebným a k apoštolátu. Nejprve vytvořil útočiště pro bezdomovce, nocležnu ze své vlastní stodoly, pak r. 1928 pro ně sám ze svých prostředků postavil na svém

pozemku útulek s názvem Recogimiento (Setkání). Ujal se těch, kteří si za to většinou mohli sami, jak si mysleli ostatní – což možná byla pravda, ale ostatní z toho vyvozovali, že takovým není třeba pomáhat. Alberto to viděl jinak, prostě potřebovali pomoc. Říkával: „Láska k Bohu a k bližnímu je jednoduchá poučka.“ A také: „Kolikrát jsem měl velkou radost, když jsem nesl Krista na zádech v osobě chudého.“ Snažil se nejen dávat, ale dávat s jemností, jako by v chudém bral do náruče Krista. V zimě otevřel dům pastýřům a učil je základy čtení, psaní, počtů; většina byla analfabety. Často chodil pomáhat do domů chudých. Kam se poděl ten vztekloun?! Alberto ztichl, vážil slova. Neznamenalo to, že se jeho povaha změnila z hodiny na hodinu. Stálo ho to tvrdý boj s vlastní povahou, než se nové ctnosti staly jeho druhou přirozeností.

Jeho rodina se podílela na všem jeho konání. Syn Gerardo se stal knězem a misionářem v Africe, což byla velká radost pro oba rodiče.

V posledních letech trpěl srdečními obtížemi a nakonec v 77 letech r. 1965 zemřel na infarkt. Jeho syn kněz řekl: „... můj otec věděl, že Bůh je milosrdný, moudrý přítel. (...) Od doby své proměny byl věrný své odevzdanosti, růženci, modlitbě Anděl Páně a noční adoraci.“

DP proběhl v letech 1983–1986 a v dubnu 1998 byl vydán dekret o heroických ctnostech.

- *Prošel jsem nějakou proměnou v mém osobním životě? Konverzí ohledně víry, konverzí z nevíry nebo z víry povrchní na hlubinu? Co bylo spouštěčem a co pozadím, které připravovalo proměnu? (Někdy o pozadí nevíme, dozvíme se mnohem později, že se třeba modlila vzdálená příbuzná apod., někdy se to dozvíme až na věčnosti.)*
- *Jaké jsou negativní rysy mé povahy? Jak s nimi vedu boj?*

FRANCIE ANEB LIBERTÉ, EGALITÉ, FRATERNITÉ

Sladká Francie – Lourdy, Terezka, Sacré Coeur, abbé Pierre, Guy Gilbert, Madeleine Delbrel, sestra Emmanuelle, Taizé, dělničtí kněží... a také „svoboda, rovnost, bratrství“ zmáčené krví Velké francouzské revoluce. Ve Francii je po všech historických peripetiích odluka církve od státu od r. 1905. Boj proti církvi, antiklerikalismus je tu tradiční a právě tak na druhé straně hluboká víra, často velmi angažovaná ve světě, jak je dobře vidět i na našich příkladech.

Egalité – rovnost aneb tuláci lásky

SB Raoul a SB Madeleine FOLLEREAU

Raoul 17. 8. 1903 – 6. 12. 1977, Madeleine 17. 3. 1902 – 3. 3. 1989

Raoul patří mezi postavy jako M. Tereza, abbé Pierre, bratr Roger z Taizé, Ruth Pfau a další, a je škoda, že mladým jeho jméno už většinou nic neříká. Raoulova rodina žila v Nevers, kde jeho otec vlastnil podnik s několika desítkami zaměstnanců. Byli to katolíci, tradiční. Když měl Raoul 13 let, padl jeho otec v 1. světové válce. Aby pomohl rodině, začal pracovat v podniku a učil se jen po večerech s pomocí kněze. Až po válce se vrátil do školy. Ačkoliv patřil k nejlepším studentům, přesto dvakrát neudělal maturitu. Důvodem nebyla snad neznalost, ale jeho veřejně projevované radikální křesťanské názory v silně antiklerikálním kraji. Prostě když chcete, dokážete vždycky zkoušeného potopit. Ministerstvo školství dalo Raoulovi výjimku a mohl i tak nastoupit na Sorbonnu. Ve svých 20 letech získal pak licenciát z filosofie a z práva, ale nestal se advokátem. Od dětství byl zaměřen literárně a už jako kluk popsal stohy sešitů literárními pokusy. Velmi záhy publikoval, první knihu napsal v 17 letech, psal poezii, pořádal přednášky, založil literární časopis, úspěšné byly jeho dvě komedie. Typické pro další život je, že jeho první veřejná přednáška v 15 letech byla uspořádána ve prospěch chudých. Před mladým mužem, jehož celoživotním osobním symbolem svobody (který mimo jiné rozčílil Mussoliniho) byla široká umělecká černá vázanka, se otevírala dobrá budoucnost.

Madeleine Boudou byla o rok starší, pocházela z Aveyronu. Raoul ji uviděl r. 1917, když prodávala chrpy ve prospěch chudých vysloužilců, a byla to oboustranná láska na první pohled. Když se zasnoubili, nebylo jim oběma dohromady ještě ani 30 let. Rodiče se tomu jen usmívali, ale oni věděli, že je to na celý život. A bylo. Svatba byla po studiích 22. 6. 1922. V manželství je čekala velká osobní bolest z toho, že nemohli mít děti. Mateřství a otcovství jim bylo dáno překvapivě jiným způsobem. Překvapivě, a přesto v linii jejich života. Vždyť už ve 20 letech napsal Raoul: „skutečnými zločinci v životě jsou ti, kteří neustále říkají: Já, pouze já. (...) Pravdu je nutno do světa rvát.“

A pak přišel rok 1935 a v něm dvě osudová setkání. V tom roce se Raoul při svých cestách novináře po Africe setkal se spiritualitou dnes svatého Charlese Foucaulda, francouzského důstojníka, kněze a poustevníka na Sahaře, mučedníka, zakladatele Nejmenších bratří a sester Ježíšových, kteří žijí přímo s chudými v jejich prostředí. A druhé setkání bylo s malomocnými. Po návratu domů se otázel Madeleine, zda s ním půjde do křížové výpravy za malomocné. Madeleine souhlasila a od té doby až do smrti manželský pár zasvětil svůj život tomuto „poddruhu člověka“, nejchudším z nejchudších, bez práv a důstojnosti, vyděděncům trpícím po všech stránkách, a zároveň člověku jako oni, rovnému druhým. Egalité, ale křesťanská v praxi, spojená s fraternité, bratrstvím. Rovnost chudých a bohatých, rovnost Francouzů a jiných národů v Africe, v rozvojovém světě, rovnost zdravých a malomocných. Po nacistické okupaci Francie byl Raoul bezprostředně v nebezpečí, protože předtím vydal sérii článků Hitler Antikristus. Musel ihned odejít do ilegality, skrýval se u přátel a pak v ženském klášteře v Lyonu. Přesto pokračoval v činnosti pro chudé, psal, přednášel a pořádal sbírky – v ilegalitě. Nepředstavitelné.

Po válce se jeho činnost rozjela naplno. Jeho? Ne, ve skutečnosti ne jeho, ale jejich, protože bez jeho tiché, diskrétní, pracovitě ženy a také bez obětavé pomoci maminky a mnoha přátel, včetně chudých pracujících pro chudé, by se podařil jen zlomek z jeho díla. On byl tvůrce vizí, nadšený propagátor a neúnavný tahoun. V poválečné bídě inicioval akci Třetí bota. Ve Francii o Vánocích dostávají děti dárky do páru bot. Měly k nim přidat třetí botu pro chudé. Bylo to úžasné a jako vždy nejvíce dávali děti, staří, chudí. Raoul konstatoval: „Šťěstí, že chudí mají chudé...“ Následovala Hodina pro chudé. Ti, kdo nemohli být na Velký pátek pro své zaměstnání od 15 hodin na obřadech, dali tuto hodinu – mzdu za ni

i ji obětovali pro chudé; pak i jindy jednu hodinu ročně vědomě pracovat pro chudé, nejen dát peníze. Je to moc? A přece pobouřil maloměšťáky i katolický tisk. Bouřlivák, ale zároveň poslušný syn církve, napsal proto papeži – a papež poželhal dílu. Ach, ti papežové... Jak často ruší nás pohodlný katolický klídek, tak malebný s pěknými bohoslužbami. A pak přišla spousta dalších iniciativ pro chudé a hlavně malomocné. Raoul vyvolal velkou solidaritu. V Miláně vzniklo r. 1964 spontánně hnutí dětí. Děti se zapíraly, chudé dívky z internátu si odhlasovaly postní den, aby mohly poslat ušetřené peníze za jídlo. Snoubenecký pár se vzdal zasnubního prstenu, později chudý donesl snubní prsteny svých rodičů, které pak posloužily při svatbě malomocných...

Naproti tomu marné byly opakované výzvy mocným světa, aby dali na péči o malomocné rozpočet jednoho dne jejich země na obranu (udělal to jen íránský šáh). Follereau opakovaně vyzýval – a nejen sám, ale peticí s podpisy milionu mladých – Ameriku a Rusko, aby se vzdaly jednoho bombardéru. To by stačilo na léčbu pro všechny malomocné světa a vojenská rovnováha by přitom zůstala zachována. Dál provokoval „maloměšťáky věčnosti, kteří si z křesťanství učinili protipožární pojistku proti peklu“. Rušil jejich klid číslu o bídě a o luxusu. Starší mezi námi si možná vzpomenou, že i u nás kolovaly tyto statistiky výdajů za luxus a bídy mezi lidmi. Byl považován za rebela, revolucionáře. Jestli ano, pak jimi byli i sv. otcové. Augustin: „Přepych bohatých je majetkem chudých.“ Sv. Bazil připomínal, že „zlodějem je nejen ten, kdo ukradne oděv, ale i ten, kdo neoděje nahého, a že peníze pečlivě schované, jen ležící, patří chudým. A tak se dopouštíš tolika nespravedlností, kolik je lidí, jimž bys mohl dát“. Tyto citáty by Raoul mohl podepsat. Raoulovi šlo nejen o peníze, ale o změnu smýšlení. Když mu jedna madam poslala 10 franků, jen ať jí už neposílá ty hrozné obrázky malomocných, že nemohla usnout, vrátil jí peníze: „Nechť Vám Bůh ponechá Vaše úzkostné sny (...) až do chvíle, kdy tyto fotky vzbudí ve vás nejen zděšení, nýbrž účinnou a odvážnou lásku. (...) Ve skutečnosti jste nás chtěla mít z krku, nás i chudáky,“ neboť chudí a malomocní potřebují především lásku. Jindy posílal obrázky, kde bylo spokojené dítě a zubožené chudé dítě či malomocné. A k tomu: „Milostivá paní, proč ne to Vaše dítě? Myslela jste na to?“ Ano, ptáme se někdy, proč naše dítě nehladoví, neumírá na běžné průjmy jako v mnohých zemích světa, proč já nemám rakovinu, atd. atd., anebo známe jen „proč zrovna já, proč zrovna mé

dítě“? Maloměšťáci a vlažní křesťané byli rozhořčeni jeho rušením pokoje a pohodlíčka.

Mezitím manželé Follerauovi, tuláci lásky, objížděli svět, mapovali situaci, rozdávali pomoc, zařizovali, mluvili s láskou a úctou s malomocnými jako se svými bratry. Celkem najeli dva miliony kilometrů! A nebylo to žádné luxusní cestování. Na Amazonce se jim porouchal motorový člun a noc strávili v rákosí mezi krokodýly; jindy oba leželi s malarickou horečkou v blouznění v Africe, aby se po záchvatu opět vydali dál; v Brazílii daleko od civilizace dostala Madeleine podráždění slepého střeva. Všude spolu. „Pouze ve dvou je člověk nepřekonatelný.“ „Největším štěstím mého života byla má žena,“ řekl Raoul a jistě to bylo i naopak. Ano, neměli děti, ale na celém světě je malomocní, ať už v izolovaných osadách nebo v nových střediscích jako v Adzopé na Pobřeží slonoviny, vítali jako Maman a Papá. Kdo má 15 milionů dětí?! To byly tituly, kterých si vážili více než mnoha čestných uznání a řádů od společností, státu i církve.

Je možné říci, že díky Follereauovým se od r. 1954 nejen slaví Světový den malomocných, ale situace malomocných se skutečně změnila. Boj ale ještě není vyhrán. Jistě mnohým něco říká jméno dr. Ruth Pfau, řádové sestry a lékařky malomocných v islámských zemích, jejíž knihy vyšly i u nás. Její činnost i mnoho dalšího na celém světě financuje velká německá společnost pomoci malomocným. A opět hlavně z mnoha darů obyčejných lidí. U nás po revoluci založil akademický malíř Jiří Holý s přáteli Likvidaci lepry, která už pomohla ve více než 60 místech tří kontinentů při boji s leprou a tuberkulózou. Vybrala přes 100 milionů korun. Viděli jste její časopis *Misionář malomocných*? Co takhle dát vánoční dar i malomocným bratřím?

Raoul zemřel r. 1977, jeho manželka o 12 let později. V pařížské diecézi začal proces blahořečení Raoula r. 2007 a Madeleine se připojila r. 2011.

Místo otázek ještě pár Raoulových citátů na zamyšlení:

- „Žít neznamená nic, je třeba milovat. Protože milovat znamená modlit se, láska je třeba.“
- „Štěstí je to jediné, jehož vlastnictvím jsme si jisti, jen když jsme je darovali.“
- „Svatost je milost konat pobuřující věci ve znamení věčnosti.“

- „*Bůh nechť nám dá milost zděšení vzhledem k celosvětové bídě a nouzi, abychom my, kteří jsme šťastní, byli způsobilí omluvit se za své štěstí tím, že se naučíme opravdově milovat.*“
- „*Pane, nauč nás, abychom nemilovali jen sebe samy, abychom se nespokojili s tím, že budeme milovat své drahé, ty, které máme tak rádi... Pane, nedovol nám již nadále, abychom byli šťastni sami. Vnukni nám strach před utrpením celého světa a vysvobod' nás od nás samých.*“
- „*Jediným tvým útočištěm je láska.*“

Taková normální rodinka

svatí Louis a Zélie MARTINOVÍ

Louis (Ludvík) 22. 8. 1823 – 29. 7. 1894

Marie Azélie (zvaná Zélie) 23. 12. 1831 – 28. 8. 1877

Manželé Martinovi jsou od r. 2008 v historii druhými manželi spolu blahorečenými po Quattrocchiových a zároveň se stali v r. 2015 prvním spolu svatořečeným manželským párem. Známe je jako rodiče sv. Terezie z Lisieux, podle papeže Pia X. „největší světice moderní doby“. Také u další dcery Leónie (sr. Františka Terezie), sestry vizitantky, byl r. 2015 zahájen DP. Louis a Zélie nejsou ovšem svatými kvůli svým dětem, ale kvůli svému životu. Zdánlivě, jak kdysi kdosi řekl, „na první pohled život hodně zbožných maloměšťáků, kterým skončily dcery v klášteře“. Hmm. Manželům Martinovým se tady ale nebudeme celistvě věnovat. Nespadají časově do našeho údobí, ale především je o nich dost ke čtení v češtině. Přesto mi to nedá, abych se nezastavila u jednoho momentu v jejich životě.

Je to závěr života sv. Ludvíka, jeho křížová cesta, potíže zapříčiněné cévní sklerózou a postupným selháváním ledvin (drobnou mrtvičku měl už dříve před poutí do Říma s dcerami). Od června 1888 se objevily halucinace, domníval se, že je válka, utíkal z domova, jeho myšlení bylo deformované. Bylo to těžké, což znají ti, kdo pečují o rodiče s demencí. Dceru Célinu, která jediná nebyla v klášteře a starala se o otce, napadaly i myšlenky na sebevraždu. 12. 2. 1889 Ludvík v silném blouznění o revoluci šel se střelnou zbraní bránit své dcery na Karmel, stal se nebezpečným a musel být internován v psychiatrické léčebně Dobrého Spasitele

v Caen. A přece Terezka tento den zařadí mezi své dny velké milosti. Je-li dnes stále ještě psychická nemoc společensky stigmatizující, oč více tehdy! Skutečná léčba léky je možná až od druhé poloviny 20. století. A pak je důležitý ještě jeden fakt. Tehdy téměř většina pacientů psychiatrických léčeben trpěla progresivní paralýzou = následkem syfilidy, pohlavní nemoci. Dovedete si jistě představit řeči klepen v Lisieux... „Není to syfilis? Že by? Nebo to má z toho pánbíčkaření? A z toho, že děti šly do kláštera?“ A přece – ani psychická porucha (třeba neurotické potíže, úzkostnost, přecitlivělost atd.), ani psychická závažná nemoc (maniodepresivní, schizofrenní psychóza), ani život v psychiatrické léčebně nevylučují svatost. I deformované Ludvíkovo myšlení směřovalo stále k Bohu a ve svých jasných chvílkách přijímal svůj život v léčebně a dle svých sil apoštoval způsobem, jak vše přijímá jako vůli Boží. Samozřejmě to nebylo idylické, míval stavy neklidu, blouznění – a zase klidnější dny. Vždy se pak snažil přijímat Boží vůli. Postupem nemoci se jako by stával dítětem. Nakonec nebezpečné stavy vymizely, navíc ochrnil na nohy, takže byl propuštěn a zemřel 29. 7. 1894 doma. Opustilo ho jasné myšlení, paměť, jeho myšlenkové schopnosti byly poničeny, ale zůstaly rysy kontemplativní duše, laskavost a přijímání Boží vůle. Co víc je svatost?! – Jsem psychiatricka řadu desetiletí a s psychicky nemocnými jsem mohla pracovat dokonce už od svých 14 let. Bohu díky za to. Setkala jsem se s velmi vážně duševně nemocnými, o jejichž blízkosti Bohu jsem přesvědčena. Vzpomínám na některé laskavější a v podstatném moudřejší než mnozí tzv. normální. Halucinace a bludy jsou pro nemocné realitou – jejich reakce na ně je ale dána i jejich celkovou osobností, morálkou, vírou. Pýcha člověka, který „přece není blázen“, jeho stavění se nad psychicky nemocné a postižené je z hlediska toho, co je opravdu podstatné, a z hlediska víry směšné a trapné. Dokazuje tím jen své opravdové bláznovství, svou „normózu“ světského ducha. A napomáhat předsudkům a šířit je může být u křesťana i těžké provinění proti lásce a pravdě. Nevědomky se tak můžeme podílet na tom, že někdo se nepůjde léčit nebo i skončí sebevraždou. Ach jo, blázen, že? A my zdraví – nevinní. Opravdu nevinní?! (A opravdu zdraví?) Předsudky jsou celospolečenským hříchem.

- *Jaký je náš vztah k psychickým poruchám a nemocem? Jaké jsou naše předsudky a strachy?*

- *Jak se chovám k psychicky nemocným, respektuji jejich důstojnost? (Naši židovští bratři staví zahanbení důstojnosti člověka až na roveň zabití.)*
- *Vím, že biblicky je blázen ten, kdo říká, že Bůh není? A koho já označuji za blázna?*

A ještě přidám další podněty k rozjímání pro ty, kdo si přečtou nějaký životopis Martinových nebo životopis Terezky:

- *Co s rozdílů povah v manželství? K čemu nám slouží – k boji, nebo k vzájemnému doplňování?*
- *Snažíme se o teplo domova?*
- *Jak bojujeme se sladěním práce – podnikání, rodiny a Boha? (Sv. Zélie byla podnikatelka.)*
- *Jak přijímáme dítě, které je jiné než ostatní? Oč se hlavně bojíme? Mysleme na „jinou“ dceru Leónii.*
- *Jak moc klademe důraz na fatálnost raných a dětských zranění (narušení vazby s matkou atd.)? Nepodceňujme, ale v tom podstatném nejsou hlavní. Jinak by Terezka nebyla svatá.*

Svatí Zélie a Ludvíku, přimlouvejte se za nás.

Liberté aneb svoboda od nenávisti

SB Edmond a SB Marie MICHELET

Edmond 8. 10. 1899 – 9. 10. 1970; Marie 25. 1. 1900 – 1. 9. 1989

Edmond se narodil v Paříži v rodině obchodníka, dětství a mládí ale prožil v Pau v Akvitánii na jihu Francie blízko Španělska. Při vojenské službě za 1. světové války poznal v Brive-la-Gaillarde svou lásku, o rok mladší Marii Valleé. V r. 1923 se vzali a usadili se v Brive. Brive leží ve střední Francii, má asi 50 tisíc obyvatel. Měli spolu sedm dětí. Edmond od mládí pracoval v různých křesťanských organizacích a také v politice. Od počátku se stavěl rozhodně proti nacismu. Prohlásil: „Protože jsem křesťan, musím odporovat nacismu.“ Rozeznával nebezpečí stejně dobře jako Follerau a další. V jejich domě byli přijímáni uprchlíci ze Španělska, němečtí Židé a další uprchlíci před nacismem. Pomohl např. filozofu Dietrichu von Hildebrandtovi. Za okupace se účastnil hnutí odporu

a r. 1940 vyzval prostřednictvím letáků k boji proti nacismu. V r. 1943 byl zrazen a zatčen 25. 2. Byl šest měsíců vězněn ve Fresnes. Zde si vytvořil režim, jako by byl v klášteře. Modlitba růžence, breviáře, četba Písma, rozjímání, mše svatá recitovaná a ve spojení na dálku (asi jako za totality se mnozí ve vězení spojovali na dálku se mší svatou slouženou venku a recitovali zpaměti), tělesné cvičení. V dopise manželce prosil, aby našla lidi, kteří ho zradili, a vyřídila jim jeho odpuštění, a žádal ji, aby jim také ona odpustila. Citoval Písmo: „Milujte své nepřátele, modlete se za ty, kdo vás pronásledují,“ a připomínal, že jsou povoláni k dílu smíření. V jiném dopise napsal: „Ach, kéž bych mohl říci, že mám tolik víry jako Claudelovi hrdinové. Hladovím po Boží vůli.“ Později po válce mu de Gaulle vytýkal, že odpustil agentovi gestapa. Tehdy odpověděl článkem Nenávist je zima srdce a opakovaně vyzýval: Odzbrojte nenávist! Sám byl svobodný od nenávisti, svobodný křesťan. Po půl roce vězení byl odeslán do Dachau. Tam se snažil sloužit spoluvězňům, odvážně jim od kněží přinášel Eucharistii, čímž riskoval smrt. Když vypukla tyfová epidemie, ošetřoval nemocné a samozřejmě se i sám nakazil, ale uzdravil se. Po osvobození Dachau dál ošetřoval nemocné, a odešel proto z tábora domů jako jeden z posledních. Roku 1946 se stal ministrem armády ve vládě de Gaulla, byl senátorem a v letech 1959–1961 ministrem spravedlnosti. V politice také sloužil. Roku 1965 prohlásil: „Státník nemůže oddělit svůj politický a soukromý život, má žít tak, jak myslí.“

U něho byla opravdu jednota mezi jeho duchovním a „světským“ životem. Byl věrný vlasti a církvi. Na politické cestě v Číně překvapil hostitele, když se chtěl účastnit mše svaté. Jeho myšlenky byly podobné jako tzv. otců sjednocené Evropy: Schumanna, Adenauera, de Gasperiho (viz v Itálii), které spojovalo to, že byli katolíci a odporovali nacismu a fašismu. Jak daleko od nich došla EU! Jeho silou po celý život byla Eucharistie a Panna Maria. Byl také spolupracovníkem A. Vereideho, amerického protestantského zakladatele křesťanských organizací jako International Christian Leadership (mezinárodní fórum křesťanských vůdců) a modlitebních snídaň v Bílém domě. Snažil se uplatňovat jeho myšlenky v politice a v péči o rodiny.

Edmond s Marií měli sedm dětí a 40 vnoučat. Někteří z vnuků svědčili o tom, že dědeček s babičkou se stále milovali jako zamlada a byli jim velkým příkladem. Vytvářeli spolu ve všem jednotu a s láskou se věnovali velké rodině. Brávali třeba každý rok několik vnoučat na cestu do Říma.

Syn Claude se stal spisovatelem, autorem řady románů. Jeden z vnuků byl komunálním politikem v Brive a otcem 12 dětí, takže rodina se rozrůstá i ve 4. generaci.

Edmond zemřel na mrtvici r. 1970, Marie zemřela skoro o 20 let později, v r. 1989. Na náhrobku má Edmond citát sv. faráře arského: „Zeptá se nás, jestli jsme použili své síly, abychom sloužili bližnímu.“

Edmondův DP v diecézi Toulous proběhl mezi lety 2006–2015. U Marie byla r. 2006 podána oficiální žádost. Její kauzu lze samozřejmě těžko oddělit od manželovy.

- *Svoboda – co mi tento pojem říká? Svoboda dělat si, co se mně chce? (otroctví vlastního chtění = starodávně chtíče) Svoboda nevázat se atd.? Svoboda OD čeho? a K čemu?*
- *Co je svoboda křesťana, co za ni považují?*
- *V čem nejsem svobodný, co mne znesvobodňuje? Kde a jak hledám já svobodu?*

Fraternité aneb co jste učinili jednomu z bratří mých nejmenších...

SB Jerome LEJEUNE

13. 6. 1926 – 3. 4. 1994

Jerome pocházel ze zámožné měšťanské rodiny z Montrouge, které dnes částečně splynulo s Paříží. Dědeček zde založil likérku, kterou převzal jeho syn právník. Ve druhé světové válce rodina přišla o jmění. Jerome byl prostřední ze tří synů, jeho bratr Philip se stal malířem. Rodiče jim předali živou víru v duchu liturgické obnovy. Jerome zpíval v gregoriánské schole, zajímal se o divadlo, astronomii. Ve 13 letech pro sebe objevil Pascala a Balzaca. Jeho vzorem se stal hrdina Balzakova románu *Venkovský lékař* a o povolání bylo rozhodnuto. Studoval v Paříži a původně chtěl být chirurgem. Jenže neudělal opakovaně zkoušku pro chirurgickou specializaci, což bylo dobře, jak uvidíme. Tak se namísto chirurga stal výzkumníkem u prof. Turpina, zkoumajícího „mongolismus“, vrozené mentální postižení zvané také Downův syndrom. Už za studií poznal v univerzitní knihovně mladou Dánku studující franštinu. Byla to láska

jako blesk z čistého nebe, řekl později. Mladí museli překonat víc překážek. Obě rodiny se shodly v jednom: nepřejí si jejich sňatek. Birthe Bringsted byla luteránka, ale konvertovala ke katolictví před svatbou, a to opravdově pod vlivem Jeroma. Svatba byla 1. 5. 1952 v Dánsku. Nesouhlas rodiny se projevil i tím, že Jerome měl na svatbě jen jednoho bratra, jinak nikoho. Bolelo to, ale láska je víc. Manželství bylo pevné až do jeho smrti – 42 let. Birthe mu tvořila celoživotní zázemí a také se s ním přela. Např. když ho zradil přítel a on chtěl dál zůstat jeho přítelem nebo když chápal, že mu lidé nadávají. Po celý život z každého pobytu v zahraničí psal manželce denně dopis. Měli spolu pět dětí. I na vrcholu své kariéry, nositel mnoha vyznamenání, přicházel denně domů na oběd s rodinou a večer, pokud to šlo, o půl osmé na večeři. Dovolená patřila rodině. O víkendu, jak dosvědčuje jeho dcera, jej mohly děti kdykoliv vyrušit a šel spravit panenku, opravit kolo, odpovídal na jejich otázky. Nikdy neslyšely: „Neruš, mám důležitější práci.“ Věděli, že oni! jsou pro otce důležití.

V r. 1959 objevil Jerome příčinu Downova syndromu – chromozomální anomálii – trizomii 21. chromozomu (místo 2 chromozomů jsou 3). Byl to světový objev. Následovaly i další objevy chromozomálních anomálií jako příčin několika vrozených poruch. Roku 1965 se stal prvním profesorem genetiky na pařížské univerzitě a zároveň byl primářem v pařížské nemocnici pro děti, kde se věnoval právě postiženým dětem. Díky jeho věhlasu i pověsti o jeho laskavém jednání a skutečném zájmu o děti k němu rodiny postižených putovaly z daleka. Ošetřoval tisíce malých pacientů, ujišťoval jejich rodiny, že jejich dítě i přes své postižení může žít láskyplný život. Od smrti svého milovaného otce na rakovinu plic dobře věděl, jak těžké je přihlížet utrpení blízkého člověka, a zároveň poznával v každém pacientovi Krista.

Jeho duchovní život poznamenal silně zážitek při návštěvě Izraele r. 1967, kde byl na lékařském kongresu. Při výletech pořádaných pro vědce veřejně projevily svou víru bez ohledu na skrytý i neskrývaný posměch. Zažil při tom v malé kapli hluboký Boží dotek, poznání Otce a nevyslovitelný oheň, v němž shořely ohledy na svět, čest, úspěch, obavy z odsudku druhých. A tuto mimořádnou posilu opravdu potřeboval. S bolestí viděl, jak je jeho objev zneužíván k tomu, aby postižení byli zabíjeni už před narozením, což měla být „léčba“. V r. 1969 vystoupil v USA na genetickém kongresu s obranou nenarozených a proti legalizaci interrupce u posti-

žených. Pevně stál na tom: „Embryo je člověk.“ Žádný potlesk, naopak mrazivé mlčení nebo posměch elity jeho oboru nad fanatikem. Svě ženě napsal: „Dnes jsem prohrál svou nobelovku.“ S velkou pravděpodobností by dostal Nobelovu cenu, kdyby nebyl tak kontroverzní – považte, veřejně katolík a odpůrce potratů! Bojoval dál. V r. 1973 byl francouzskému parlamentu předložen návrh zákona o beztrestnosti umělých potratů. Z iniciativy paní Lejeune vznikla proti zákonu petice s podpisy 18 tisíc lékařů (což byla většina lékařů ve Francii), k tomu se připojily zdravotní sestry, právníci, 11 tisíc starostů, úředníci. Projekt byl protentokrát zastaven. Ale po roce a změně vlády parlament zákon v tichosti odsouhlasil. Mnohem později, r. 1990, si Lejeunovu osobní konzultaci vyžádal belgický král Bauduin, katolík, před podepsáním zákona o interrupci. Zákon nepodepsal, raději abdikoval. (Byl parlamentem za necelé dva dny znovu povolán na trůn, ale mezitím byl zákon odhlasován.)

Lejeune byl šikanován různými způsoby, přicházely opakované zbytečné finanční kontroly, byly mu silně omezeny peníze na výzkum, takže by byl nucen uzavřít svou laboratoř, kdyby mu americké a anglické laboratoře nezajistily privátní zdroje. Jen díky této solidaritě mohl dál pracovat. V osobním životě byl velmi skromný, do práce jezdil stále na kole, jeho oblek byl často z fazóny, žertoval s dcerou, že předjímá budoucí módní trendy. Zejména kolem bouřlivého roku 1968 se setkával on i jeho rodina s projevy nenávisti od nadávek, propíchání pneumatik až po nápisy na jejich domku: „Smrt profesor Lejeunovi a jeho malým zrůdám!“ – pro zrůdy přece neplatí fraternité... V práci měl také na stole nápisy „fašista“ a „smrt Lejeunovi“. V r. 1971 byl na konferenci napaden železnými tyčemi a bylo mnoho zraněných. Napaden byl jako odpůrce „léčebných potratů“. Spolu s Jeanem Vanierem a dalšími uspořádali proto pouť mentálně postižených do Lourd, proti níž byl velký odpor ve stylu: Zakažte to! Chce ukazovat monstra na veřejnosti. Přesto se pouti účastnilo 12 tisíc poutníků. O důstojnosti osob s Downovým syndromem svědčí i úspěšné založení řeholního institutu pro ně. Malé sestry učednice Beránka vedl Lejeune v prvních letech osobně, pak převzali správu benediktini. Komunita je církevně uznaná a žije.

Jerome se osobně seznámil s Janem Pavlem II. ještě v Krakově na odborné akci a stali se přáteli. Od r. 1974 byl členem Papežské akademie věd. Ve Francii spoluzakládal asociaci „Laissez-les vivre“, jednu z prvních pro-life organizací, a také byl prezidentem organizace pomá-

hající těhotným v obtížných situacích. V r. 1981 byl dr. Lejeune členem vatikánské delegace s varovným poselstvím o následcích jaderného ozáření. Setkal se tak osobně s Brežněvem a vysvětloval mu zdravotní dopady. Dr. Lejeune se totiž kromě mongolismu věnoval skoro celý život výzkumu biologických účinků radiace. V r. 1993 se Jan Pavel II. rozhodl založit novou Papežskou akademii pro život a Lejeune měl být jejím prezidentem. Cítil se ale velmi vyčerpan a na podzim mu byl zjištěn rozsáhlý nádor plic. Výhled života – tak do jara. Přesto papež trval na tom, aby se stal prvním prezidentem, a Jerome souhlasil: „Zemřu ve službě dobré věci.“ Přes obtíže nemoci a chemoterapie se snažil udělat, co bylo třeba. Zemřel na Velikonoční neděli 1994. Na dotaz, co odkazuje svým malým nemocným, řekl: „Dal jsem jim svůj život. A můj život je vše, co mám.“ Svým dětem odkázal „... to nejdůležitější: Jsme v rukou Božích. Mnohokrát jsem to zažil.“ Jan Pavel II. ho označil za velkého křesťana 20. století a v r. 1997 na Světovém dni mládeže v Paříži učinil neplánovanou odbočku a šel se pomodlit k jeho hrobu. Ve stopách prof. Lejeuna jde dnes víc organizací a nadací. Jeden z jeho synů je jáhen. Má celkem 28 vnuků a 11 pravnuků (údaj z r. 2013). Birthe dosud žije.

DP byl zahájen r. 2007 a r. 2012 byl uzavřen. Je nutno dodat, že proces poškodila polemika o prvenství v objevu trizomie, kterou vyvolala r. 2009 dr. Marthe Gautier (88 let). Spolu s prof. Turpinem byla uvedena jako autorka objevu ve vědeckém článku, ale dr. Lejeune byl na prvním místě. Dr. Gautier, která v té době pracovala na oddělení prof. Turpina v laboratoři a přivezla z USA novou techniku tkáňové kultury, nařkla dr. Lejeuna z přisvojení si prvenství objevu. Probíhají kontroverze, a dokud se nena- lezne pravda a shoda, proces bude jistě ležet „u ledu“.

- *Jaký je můj vztah k „nejmenším bratřím“, k postiženým? I mezi křesťany je někdy péče o ně považována za špatnou volbu povolání, za „zahrabání se“, když je tolik důležitějších oblastí. A náš vztah k pro-life aktivitám? Jsou to jen „fanatici“?*
- *Nestydím se veřejně vyznat svou víru?*
- *pro otce a možná oba rodiče: Najdu si při své důležité práci čas na rodinu, čas na děti? Mohou mne vyrušit? Vědí, že jsou pro mne důležití – nejsou méně než moje práce?*

NĚMECKOJAZYČNÁ OBLAST ANEB WARUMDENN?

Do německojazyčné oblasti řadím Německo, Rakousko a německou část Švýcarska. Je to oblast s vysokým počtem katolíků; jedna třetina obyvatel z 82milionového Německa se hlásí ke katolické církvi, přes 60% obyvatel 8,5milionového Rakouska. Církev v těchto zemích nebyla v období po válce pronásledována a je dosti bohatá. A přesto – v celé oblasti jsem nenašla v daném období kandidáta svatosti – laika v manželství. V našem období je jen 13 kandidátů svatosti, z toho jsou dva laici, ale svobodní zasvěcení. I císařovna Zita má DP veden ve Francii. Warum denn? Proč, jaká je příčina? Určitě není v tom, že by v těchto zemích nebyli svatí! Jen jaksi nejsou vidět, nepočítá se s nimi, nikdo nepodává žádost. Snad místní církve necítí potřebu svatých?

Byla by ale škoda tuto nám blízkou oblast přejít. Proto jsem sem zařadila příklady z jiného časového období, ale z 20. století, nebo z daného období, ale bez podané žádosti o DP.

Knížepán, doktor a ještě svatý!

bl. Ladislav BATTHYÁNY-STRATTMANN

28. 10. 1870 – 22. 1. 1931

László, tedy Ladislav Batthyány-Strattmann (dále jen B-S) pocházel z vysoké maďarské šlechty, známé od 14. století. B-S je jedna rodová linie, vzniklá v 18. století. Náš Ladislav byl sedmým knížetem v řadě. Příslušníci rodu v historii zaujímali významné funkce a nejznámější je asi hrabě Lajos B., ministerský předseda v Uhrách v r. 1848, po porážce revoluce byl popraven. Rodinná hrobka v kostele v Güssingu obsahuje na 100 sarkofágů a je po císařské hrobce ve Vídni druhou největší hrobkou v Rakousku. Celý rod byl katolický s jedinou výjimkou. Na erbů jsou znázorněny skály, z nichž vystupuje přední polovina lva s tureckou šavlí v tlamě, na skále je hnízdo a bílý pelikán živící mláďata svou krví. Erbovní heslo bylo *Fidelitate et fortitudine = Věrností a silou*, dokud ho právě bl. Ladislav r. 1915 nezměnil na *Fidelitate et caritate = Věrností a láskou*.

V době jeho narození Ladislavova rodina vlastnila v jižní části dnešní rakouské spolkové země Burgenland velké pozemkové majetky a několik panských sídel. Hlavou rodu byl tehdy jeho strýc žijící v Anglii.

Ladislav se narodil 28. 10. 1870 v Dunakliti v tehdejší okrese Moson, Wieselburg jako šesté dítě z deseti a druhý syn. Jeho otec byl poslanec uherského sněmu a župan (funkce jako u nás přibližně krajský hejtmán). Když měl László 6 let, jeho rodina musela kvůli velkým záplavám na Dunaji přesídlit do Kittsee v dnešním Burgenlandu v Rakousku. Dětství bylo poznamenáno rodinnou tragédií, protože otec (1836–1897) opustil matku, rozvedl se s ní, přestoupil k protestantismu, a dokonce se podle genealogických záznamů znovu oženil r. 1879. Kupodivu nikoliv s mladou krasavicí, ale s 44letou ženou. To matku velmi zranilo a možná i narušilo její zdraví. Ve svých 12 letech byl Ladislav svědkem matčiny bolestivé agónie a smrti v r. 1882, v jejích 38 letech. Tehdy se snad u něho poprvé objevila myšlenka na to, stát se lékařem.

V 9 letech byl Ladislav poslán do internátu u jezuitů v Kalsburgu. Po šesti letech odešel na tři roky na gymnázium v Kalocsi. Gymnaziální studia dokončil ale až o rok později jinde. O budoucím svatém nebyla tehdy u Ladislava znát ani stopa. Ve škole nebyl příliš dobrým žákem a školy měnil i pro potíže s chováním a rvačky. Snad se na tom kromě temperamentu podepsaly i rodinné problémy. V mládí byl založen spíše liberálně a vůči církvi a stejně tak víře lhostejný. Tak se to jevilo v prvních letech jeho univerzitních studií ve Vídni, které více méně prolajdal a prohýřil (překlad pro mladé: propařil), aniž by věděl doopravdy, co by měl studovat. Jeho starší bratr Josef zemřel a on měl jednou převzít velký rodový majetek. Podle otcova přání měl proto studovat zemědělství nebo práva. Jeho osobní náklonnosti ho vedly spíš k přírodním vědám a nakonec zakotvil na medicíně. Deset let studií ve Vídni ukončil 30letý kníže r. 1900 promocí na doktora medicíny. Byl tehdy, jak později napsal, „nešťastný“. Také v mravním ohledu se vzdálil od desatera a měl nemanželskou dceru. O ní a její matce nevíme nic kromě toho, že dceru zajistil. U vyšších kruhů bylo tehdy obvyklé, že nemanželské dítě s osobou z „nižších kruhů“ bylo zajištěno materiálně i jeho matka tak, aby se mohla dobře provdat a dát dítěti úplnou rodinu.

V r. 1898 se Ladislav oženil s hraběnkou Marií Terezií Coreth zu Coredo a Starkenberg. Její rod z otcovy strany byl starý 800 let, pocházel z jižních Tyrol, z Trentina. Vlastnili privilegium na výrobu likérů,

kteří se vyrábějí dodnes. Otec zemřel už před svatbou. Matka Anna Teofilovna byla ruská šlechtična, Terezie byla tedy poloviční Slovanka. Byla z pěti dětí. Byla to inteligentní, vzdělaná dáma, ale také hluboce věřící katolička. Manželství s Misl, jak jí doma říkali, Ladislava změnilo, nastal zásadní obrat v jeho životě. Proměnil se ve spokojeného a příkladného křesťanského manžela a otce rodiny. V r. 1902 se usídlili v Kittsee (maďarsky Kopcsény, slovensky Kopčiany), dnes příhraniční rakouské obci blízko Bratislavy. Část původní obce je dokonce dnes součástí Bratislavy – Petržalky. Obec byla tehdy a je i dnes známá pěstováním meruněk. V obyvatelstvu bylo hodně Chorvatů a Židů, mimo Maďary, Slováky a Rakušany. Byl to jakýsi vzorek mnohonárodnostní rakouské říše. Zde Ladislav založil první ordinaci pro chudé nemocné nejprve v jedné místnosti v zámku v Kittsee, pak dal postavit vedle kostela soukromou nemocnici a později i mateřskou školu a dohlížel na ni. Když se stal r. 1915 hlavou rodu a sedmým knížetem, zdědil mimo jiné sídlo rodu v Körmendu v tehdejších Uhrách (nyní v Maďarsku asi 5 km od hranic s Rakouskem). Přesídlil tam a jedno křídlo zámku opět přeměnil v nemocnici. Nemocnice v Kittsee zůstala zachována. Do Kittsee jezdili nemocní z Uher, Rakouska i Chorvatska. Kníže sám hovořil maďarsky, německy, dobře i slovensky a chorvatsky. Nemocných byl tak velký nápor, že dokonce dráhy zřídily zvláštní spoj z Bratislavy a z Pandorfu do Kittsee, tzv. nemocniční. Na dr. Batthyányho denně čekalo kolem 80–100 nemocných. Vyšetřoval, léčil, operoval i pomáhal materiálně a finančně. Když se nával pacientů stal nezvládnutelným, rozhodl se zanechat všeobecné chirurgie. Specializoval se pak na oční lékařství, které tak fyzicky nevyčerpávalo, ale bylo velmi potřebné. Za svůj život provedl okolo 20 tisíc operací, z toho polovinu očních. Dělal i na svou dobu odvážné a komplikované zákroky, byl uznávaný v lékařských kruzích a člen maďarské akademie věd. Zvláště se věnoval léčbě šedého zákalu. Viděl nemocného vždy jako celého člověka, jeho tělesnou nemoc, situaci sociální, ale i morální a duchovní. Zakládal proto i nadační fondy na léčbu chudých nemocných. Říkával: „Operuji já, ale léčí Bůh,“ a každou operaci vždy začínal modlitbou. Pacient při propuštění dostával obrázek Božího Srdce s textem: „Vezmi si tento obrázek jako tichou vzpomínku na nemocnici v Kittsee. (...) Přístup proto co nejdříve ke svátostem a nezapomínej ani na své trpící bratry a sestry, protože jen dobré skutky tě učiní šťastným.“

Jeho manželství bylo harmonické, plné vzájemné úcty a lásky. Měli 13 dětí, někdy se dočteme 12 nebo 11, dvě zemřely velmi malé. Šest synů a pět dcer se dožilo dospělosti. Prvorozený syn Odon zemřel v 21 letech. Děti přicházely jedno za druhým mezi lety 1900 až 1918, předposlední byla dvojčata. Zápřah, i když máte kolem sebe služebnictvo. Terezie se nejenom věnovala dětem a roli paní domu, ale stala se manželovou asistentkou v medicíně, získala velké vědomosti a byla schopna pracovat samostatně. Proto se někdy dokonce setkáme s mylným údajem, že měla lékařský diplom (je otázkou, zda měla vůbec diplom ošetrovatelský nebo spíše jen praxi a studium u manžela). Manželé vše řešili spolu jako partneři i v rodině ohledně dětí a zaměstnanců. Oba přes svůj původ neměli žádné stavovské předsudky, ale zacházeli zdvořile a lidsky-křesťansky se všemi lidmi i s cikány a žebráky. Navzájem se pobízeli k velkorysé štedrosti a často k heroické ochotě pomáhat. Jejich láska ale patřila především jejich dětem a nemocným. Dokládá to i Ladislavův výrok: „Moje děti a moji nemocní jsou můj celý poklad.“ Jejich dcera Lilly, tj. Ludvika, to potvrdila: „Vždy si pro nás našel čas. I když byl velice unaven, přece si s námi každý den chvíli hrál. (...) My děti jsme ani nevěděly, jak jsme bohaté. Vždy jsme měly vše potřebné, ale plýtvání penězi a přepych byly u nás zakázané.“ Byli bohatí, ale manželé se cítili být jen správci rodového majetku a využívali jej, jak mohli, pro službu Bohu v chudých. Víc než $\frac{2}{3}$ příjmu vynaložili na nemocné, chudé, pro školy a farnosti, k nimž měl Ladislav patronátní právo.

K rodinnému životu patřila také veliká zbožnost. Jeden ze synů vysvětloval: „Denní mše svatá a růženec patřily k dennímu řádu právě tak jako doba jídla.“ „Bůh byl takříkajíc jeho dechem,“ řekla zdravotní sestra asistující knížeti při operacích.

Ladislav navštěvoval velmi často Nejsvětější svátost v jejich domácí kapli a kromě vroucí úcty k Ježíšovu Božskému Srdci také dětsky miloval panenskou Matku Marii. K její poctě se denně modlil mariánské officium = malé mariánské hodinky, které se tehdy modlily třeba řádové sestry v kongregacích místo velkého breviáře. Ctil také sv. Josefa a prosil jej o přímluvu ve všech hospodářských a rodinných záležitostech. V dobách nouze za 1. světové války ho jmenoval svým ministrem financí. Manželé se stále nábožensky vzdělávali, především z časopisů a knih. S mnoha kněžími, se kterými se setkávali ve svém pohostinném domě, také vedli intenzivní náboženské rozhovory. Snad v jednom z nich zazněl

i tento výrok knížete: „Na světě není nic většího a krásnějšího než odraz Boží lásky v duši.“ Velký vliv měl na manžele františkán, který byl zpovědníkem rodiny. Manželé se stali františkánskými terciáři a r. 1916 složili společně se synem terciářskou profesi v Bratislavě ve františkánském kostele. Plánovanou návštěvu Assisi však Ladislav pro práci odkládal a pak pro nemoc už neuskutečnil. Liturgicky byli ovlivněni i benediktiny, s nimiž se cítili být duchovně spřízněni, protože sestra manželky byla benediktinkou.

V 59 letech se u Ladislava objevily první příznaky rakoviny močového měchýře, přesto se ještě dále věnoval nemocným. Ve Vídni se pak podrobil operaci a pak tam 14 měsíců ležel. V nemoci byl velmi trpělivý a dokonce někdy nebral utišující léky na bolesti, protože chtěl následovat Ježíše Krista v jeho utrpení. Heroismus svätce, který ale není určen jen tak k následování bez rozmyslu a poslušnosti. Modlil se: „Drahý a milý Ježíši, dej mi tu milost, abych tě velmi, velmi miloval. Bože můj, nyní začínám chápat tvou velkou lásku, kterou mi projevuješ. Ano, dobrý Ježíši, doufám v Tebe.“ Do deníku si napsal: „Cítím se na této zemi jako ptáček uvězněný v nádherné kleci. Váhavě létám sem a tam v úzkém okruhu své duše. Až se však jednou otevrou dvířka klece, nezadržitelně zamířím cestou k výšinám.“ Vyzařoval obdivuhodný duševní pokoj na všechny návštěvníky, stal se opravdovým mužem stále modlitby, žil stále v Boží přítomnosti. Krátce před svou smrtí přijal ještě svátost smíření od jednoho jezuita, který prohlásil: „Vyslechl jsem zповěď svätce.“ Zemřel 22. ledna pokojně v kruhu své rodiny. Byl uložen do rodinné hrobky v kostele v Güssingu.

Ve své závěti Ladislav napsal: „Jako jeden z hlavních úkolů svého života jsem si stanovil cíl sloužit trpícím jako lékař a tak touto cestou uskutečňovat, co se líbí Bohu. (...) Tato práce byla zdrojem nesčetných milostí a duchovní radosti, která zavládla v mé duši a duších všech členů mé rodiny. Z tohoto důvodu děkuji – jako stále ve svém životě – také na tomto místě svému Stvořiteli z nejhlubšího srdce, že mi dal lékařské povolání. Když chcete být šťastní, číňte šťastnými druhé.“

Za svätého byl považován už za svého života. Jeho památka a úcta byla a je živá zejména v místech spjatých s jeho životem a prací v Kittsee v Rakousku, Körmendu, Dunakiliti a Güssingu, tedy v Maďarsku, Rakousku a na jižním Slovensku. V Maďarsku od r. 1999 uděluje ministerstvo zdravotnictví plaketu B-S za dlouhodobou vynikající péči ve zdravotnictví.

DP byl zahájen r. 1944 ve Vídni, ale byl pozastaven změnou poměrů a obnoven až r. 1982 na novou žádost. Jan Pavel II. jej blahorečil ve Vídni 23. 3. 2003. Po blahorečení byly jeho ostatky přemístěny z rodinné hrobky nahoru do kostela. Kardinál Schönborn, vídeňský biskup, schválil r. 2008 iniciativu modliteb za jeho svatořečení.

Po manželově smrti pokračovala Terezie dál v jejich společném duchu. Po nástupu komunistů k moci v Maďarsku utekla rodina do Rakouska. Ve Vídni založila Terezie Spolek sv. Štěpána na pomoc potřebným krajanům, který je stále činný. Zemřela v r. 1951. Rodina žije ve více zemích a schází se jednou ročně u hrobu bl. Ladislava. Hlavou rodu je jeho pravnuček Ladislav Edmund. Pro úplnost je nutno uvést rechnitzký masakr Židů na konci války, spojený s postavou Margarety, snachy bl. Ladislava. Slavná spisovatelka E. Jelinek o tom napsala hru *Anděl zkázy*, kterou hrálo i slovenské národní divadlo. Je dobré si uvědomit, že snad v každém rodě jsou dobří, někdy i svatí, průměrní i zlí, nejen u Přemyslovců a nejen v rodech svatých.

- *Jaký vztah k rodinnému majetku máme my? Cítíme se být správci?*
- *Co myslím, že mohu udělat pro své štěstí? Líbí se mi návod sv. Ladislava v závěti?*
- *Považuji rodiny za dobré, špatné, nebo vidím namíchání? Leží mi na srdci něco či někdo z mého rodu? Cítím sounáležitost? Modlím se za něj a dělám za něj pokání?*

Příběh dlouhé a bezmocné lásky aneb Japonka ze Šumavy

Ida Frederike GOERRES

2. 12. 1901 – 15. 5. 1971

Ida Frederike se narodila 2. 12. 1901 jako předposlední ze sedmi dětí rakouského diplomata hraběte Heinricha von Coudenhove-Kalergi (1859–1906) a jeho japonské manželky Micuko Aoyama (1874–1941) na zámku Ronsperg uprostřed Šumavy. Ronsperg je německy, Poběžice česky, trochu jako v písničce Nikdo neví, co jsou Domažlice, nikdo neví, co je to Tausch... Rod Coudenhove zakoupil v 19. století panství Ron-

sperg s barokním zámekem v okrese Domažlice. Heinrich byl diplomatem v dálném Japonsku a tam se seznámil se 17letou Micuko, dcerou obchodníka se starožitnostmi. Vzali se po získání příslušných povolení v jejich 18 letech a když Micuko přestoupila na katolickou víru. V Japonsku se narodili jejich první dva synové, ostatní děti už v Evropě. Ida je tedy trochu naše krajanka. Její zjev odrážel dvojí genetické dědictví, ale bylo tu i dvojí dědictví duchovní z tak rozdílných kultur. To vytváří samo o sobě veliké napětí a rozpor. Sama napsala: „Jestli ten velký smutek, ten nemilosrdný pohled na svět není mým asijským dědictvím? Je to něco prastarého, starodávně moudrého, ale něco nevykoupeně starého a moudrého, na čem mám podíl.“ Otec zemřel r. 1906 v 50 letech, sotva si ho pamatovala. O své matce napsala: „Ach, její hluboce tragický osud by mohl zachytit teprve velký romanopisec. (...) Myslíte si, že se jí vůbec zeptali, zda by se chtěla provdat za jednoho z Evropanů, o nichž jen věděla, že to mají být bílí ďáblové...?“ Matka to později hořce komentovala: „Bylo to horší než smrt. Ale japonské dívky umějí poslouchat. Rozkaz otce nelze odmítnout.“ Micuko byla hluboce poznamenána. Ze sedmi dětí měla citový vztah jen ke dvěma nejstarším, které se narodily ještě v Japonsku, a ostatní děti o tom nenechávala na pochybách. Hraběnka Micuko především reprezentovala manžela svou cizokrajnou krásou a originalitou. Byla velmi inteligentní, v Evropě studovala německy, francouzsky, historii, a když náhle nepřipravená měla po manželově smrti na starost vše, majetek, studovala ještě práva a ekonomii. Své tři mladší dcery držela v odstupu a nejčastěji k nim mluvila o tom, že nemají dostatek krásy. Takové poselství od matky je pro dívky zátěž. Vychovávaly je tedy vychovatelky. Ty ovšem byly také v distanci vůči panským dětem. Ida a sourozenci zůstávali vůči ostatním ti „jiní“. Vyrůstali v nádherné krajině Českého lesa, a tak svůj pocit domova Ida našla v milovaném lese, také její první básně byly o lese. Ještě v r. 1969 poznamenala: „Co mne naučil les, to nešlo jen do mne samé, to zabarvilo i můj obraz Boha, mé sebe-pojetí a pochopení člověka.“ Byla jako dívka vychovávána, jak se slušelo na šlechtickou dcerku, v klášterních školách a setkávala se tam se strnulou formou církve, která ji nezajímala.

Teprve po r. 1918 v katolickém hnutí mládeže, v rakouském svazu Neuland se obraz církve změnil. Přišla také do styku s duchovním hnutím Quickborn s Romanem Guardinim a časem se stala jeho spolupracovnicí v časopise *Die Schildgenossen* a také při práci na knize *Hovory*

o svatosti k výročí sv. Alžběty Durynské r. 1931. Jejím milovaným nebeským průvodcem se stal sv. J. H. Newmann. Na studiích historie a sociálních věd ve Vídni a ve Freiburgu přišla do styku s bídou světa. Začala působit v sociální a charitativní oblasti a jako diecézní sekretářka biskupství v Míšni, kde měla na starost pastorační katolické mládeže. Slavné byly tehdy její dlouhé monology, na něž šlo těžko odpovědět. Její urozený původ byl pro ni důležitý jen ve smyslu zvýšené duchovní odpovědnosti a k penězům a majetku neměla vztah mimo potřebného živobytí.

Pak potkala v Drážďanech Carla Josepha Goerrese (1905–1973) z Porýní a zamilovala se. Jejím zasnoubením byly některé kruhy zklamány, protože rozbila idealistický obraz jakési novodobé Panny Orleánské, žijící jen pro církev. Její manžel byl inženýr, vědec, vynálezce (i počítače) a hospodářský poradce, publikoval ekonomické knihy. Byl hluboce věřící katolík. Doplňoval ji svým jiným pohledem na svět a jiným typem duchovnosti. Byl klidný, společenský povahy, optimista. Svou manželku miloval, chránil a dával jí možnost působit jako spisovatelka, básnířka a teoložka bez starosti o zajištění. Jejich manželství bylo velmi harmonické. Ještě v době přípravy na manželství vznikl rozpor. Ida byla vášnivá abstinentska, horlivě propagovala abstinenci. Carl jako pravý Porýňan miloval dobré víno. Když v tom viděla Ida potíže pro manželství, řekl klidně, že prostě doma nebude víno. A nebylo. Až po 20 letech Ida změnila názor, nechtěla ho dál omezovat. Carl to přijal se smíchem a s tím, že donese ten večer na oslavu láhev vína.

Nemohli mít vlastní děti, a tak Ida celou svou sílu zaměřila na církev. V rychlém sledu vznikala její větší díla i řada přednášek a aktuálních spisků. Literární nadání bylo v rodině, mladší bratr byl překladatel, jedna neterť novinářka, starší bratr Richard Mikuláš, spoluzakladatel Pan-evropské unie, také psal. Jejich manželství bylo spojeno s mnoha přáteli, s Carlovým bratrem psychoanalytikem Albertem, s knězem Josefem Ratzingerem, spisovatelem W. Niggem a dalšími. Dům manželů Goerresových ve Stuttgartu byl i během války otevřen přátelům k dialogu a občas i k úkrytu před nacisty. V pozdějším období ve Freiburgu od r. 1942 se už kvůli Idině nemoci příležitosti zúžily. Občas vyučovala dospělé konvertity. V r. 1946 napsala ve své době slavný „Dopis církvi“ do edice Frankfurtských sešitů. Vznikl z naléhavé starosti o chybějící sociální pomoc na mnoha místech církve – ale na vysokých místech v církvi ho vzali jako zásadní nedostatek úcty. Bylo to těžké nedorozumění, protože církev

byla její hluboká a poslední láska. Vždyť na konci ostrých pasáží stálo: „... a proto ji milujeme. Nyní omluvte prosím toto koktavé znamení lásky, jedné tak dlouhé a přece tak bezmocné lásky. Ale kdo může dát své lásce slovo?“

Snad i v důsledku tohoto stresu se od r. 1950 projevila dědičná mozková nemoc, která ji upoutala na lůžko. Částečně ochrnula a na měsíce ztratila i schopnost mluvit. K tomu se přidala těžká artritida s přecitlivělostí na každý dotek, nesnesla ani příkrývku. Jen někteří přátelé mohli přijít na pár minut. Vnímala tento čas jako čas obrácení, čas konverze na hlubinu. Po nějaké době se zlepšila natolik, že mohla zase psát. Sledovala II. vatikánský koncil s radostnou pozorností, později spíše i s obavami. Viděla jasně i dvojznačné následky a nebezpečí. Výmluvný je titul jejího díla z r. 1969 *Demoliční komando v církvi*. Docházelo ke sporům se starými přáteli. Body sváru se stal celibát, služba žen v církvi a encyklika *Humanae vitae*, kterou přivítala, a Holandský katechismus, který odmítla – v rozporu s veřejným míněním. Tam, kde nová exegeze zpochybňovala uznané pravdy jako existenci ďábla, víru v zázraky a neomylnost papeže, tam odpovídala bojovně.

V r. 1969 dostala povolání k účasti na synodě ve Würzburgu. Když jí to lékaři povolili, řekla: „Adsum. Zde jsem.“ Bez stížností převzala nadměrné papírování. 15. 5. 1971 vyjádřila na synodě svůj názor k předloze *Bohoslužba a svátosti* a bezprostředně nato utrpěla smrtelné mozkové krvácení. Zemřela týž den ve frankfurtské nemocnici. Bylo jejím přáním být pochována v bílém kimonu a mít celý pohřeb v bílém – bílá je japonská barva smutku. Na pohřbu měl řeč P. Ratzinger a W. Nigg. Byl přítomný i arcibiskup, který následující den použil Idiny texty o církvi při svěcení jáhnů. Na jejím náhrobku jsou slova: „Cave adsum! Sτρέz se, já jsem tu.“ Toto heslo jednoho manželova předka si přivlastnila. Manžel zemřel za dva roky po její smrti.

Ida psala často o sveticích – Terezce, Alžbětě, Hedvice, Panně Orleánské, Mary Wardové. V knize *Syn země* a v posmrtně vydaném díle *Zbožnost světa předjímá teologii stvoření*, jde ve stopách Teilharda de Chardin, ale kriticky. Vždy hájila nerozlučitelnost manželství, měla jemný cit pro celibát, panenství dobrovolné nebo nechtěné, které postihlo generaci žen po válce.

Je příkladem intelektuálky, myslitelky milující církev a sloužící jí celou bytostí, ať byla pochopena nebo nepochopena.

- *Jaká je moje láska k církvi? Snažím se vidět nejen líbivý povrch, ale i hlubinu?*
- *Kde a k čemu říkám Adsum – Zde jsem?*
- *Pro rodiče: Myslím si, že mám právo své zklamání a bolesti přenášet na děti? Nedělám mezi nimi rozdíly podle inteligence, krásy či jiných kritérií?*

Habsburkové

bl. Karel IV. Rakouský a Zita de Bourbon-Parma

Karel 17. 8. 1887 – 1. 4. 1922; Zita 9. 5. 1892 – 14. 3. 1989

Karel byl blahorečen r. 2004, DP patřil diecézi Vídeň. Zemřel dávno před naším obdobím, ale jeho manželka Zita zemřela ve Švýcarsku až r. 1989. Její proces byl přesunut z Chur do francouzské diecéze Le Mans. V r. 2008 bylo uděleno NO k jejímu procesu.

Nebudeme se tu věnovat tomuto páru, ani ne tolik proto, že jejich podmínky byly dosti odlišné od běžných, ale je toho o nich v češtině dost, pro zájemce přinejmenším dvě knihy.

Osamělý svědek svědomí

bl. Franz JÄGERSTÄTTER, mučedník

20. 5. 1907 – 9. 8. 1943; (manželka Franzisca 4. 3. 1913 – 16. 3. 2013)

Jméno Jägerstätter zaznělo v církvi výrazně poprvé na II. vatikánském koncilu. Arcibiskup Roberts tehdy o něm řekl koncilním otcům: „Franz Jägerstätter odmítal sloužit ve válce, která později byla v Norimberku označena jako zločin proti lidstvu. Patřil k mužům, kteří byli Duchem sv. vyvoleni, aby poukázali na pravdy, které nedokázali poznat mocní a moudří. Tento mladý manžel a otec rodiny byl povolán k tomu, jasně ukázat, že křesťan nesmí sloužit ve válce, kterou vnímá jako nespravedlivou. I kdyby ho to mělo stát život. Jedná se o svědectví osaměle stojícího člověka. Byl přesvědčen o tom, že by to byl hřích, kdyby sloužil v této nespravedlivé válce.“ Jak to tedy bylo?

Franz se narodil 20. 5. 1907 v obci St. Radegund v Horním Rakousku v okrese Braunau am Inn (ano, Braunau je Hitlerovo rodiště) v diecézi Linz jako nemanželské dítě. Jeho matka Rozálie Huberová sloužila jako děvečka, otec byl čeledínem a oba byli příliš chudí na to, aby se vzali. Neměli nic než své ruce, proto se kdysi o takových říkávalo i u nás, že se „vzali jen na ruce“. Ne každý měl k tomu odvahu. Proto dítě v prvních letech života bylo u své babičky z matčiny strany. Otec padl v 1. světové válce. Franz navštěvoval jednotřídku, kde se spolu učilo 70 dětí od 6 do 13 let, a nebyl vzorný žák. Nechybělo mu asi nadání, ale byl pro svůj nemanželský původ šikanován. V té době být nemanželským dítětem, a na venkově, znamenalo velké stigma. V Rakousku jako u nás to byl parchant, na jehož původ okolí nezapomínalo ani po sňatku matky. Franz jako dítě zažil i údobí hladu ve válečných a poválečných letech. V jeho 10 letech ale nastal zlom. Matka se v r. 1917 provdala za majitele rodinného statku Heinricha Jägerstättera. Bylo velké štěstí, že Heinrich nebral chlapce jako nechtěné břemeno, ale adoptoval ho a dal mu své jméno i nárok na dědictví. Na statku bylo dost jídla i práce. Navíc hospodářův otec, Franzův adoptivní dědeček, byl přemýšlivý člověk, měl předplaceny noviny, vlastnil řadu zajímavých knih. Otčím i dědeček chtěli, aby Franz uměl číst a byl schopen sám získávat informace, doplňovali mu proto jeho nedostatečné vzdělání. Později Franz řekl svému kmotřenci: „Je třeba číst, abychom mohli stát na svých nohou.“ Solidní základní náboženské vzdělání získal díky velmi pečlivému faráři. Ve vesnici platil v mládí za veselého mládence, který se podílel na různých nezbednostech, ale který nenavazoval lehkomyšlné známosti s děvčaty. Měl před očima varovný příklad své matky. Jako 20letý mladík chtěl pomoci svým rodičům a odešel z domu něco přivydělat. Nejprve pracoval jako zemědělský dělník v Bavorsku a pak si našel mnohem lépe placené zaměstnání v rudném dole ve Štýrsku. Zde se setkal s jiným životním stylem a se socialistickými názory, které otráslly jeho vírou tak, že dokonce přestal chodit do kostela a k svátostem podobně jako u nás mladí lidé z venkova, kteří přišli za prací do měst. V r. 1930 se ale musel vrátit domů, protože jeho adoptivní otec a dědeček už neměli sílu řádně vést hospodářství. V původním prostředí se opět vrátil k praktikování víry svého dětství. Nebylo to ale pouhé přizpůsobení se okolí. To, co prožil, ho vedlo k tomu, aby se snažil svou víru upevnit a prohloubit přemýšlením a četbou. Přitom si mladý rolník čím dál víc uvědomoval, že jestliže chce zít křesťan-

ství skutečně vážně, nesmí se spokojit s běžnou průměrností, ale musí se snažit o svatost. To podle tehdejšího názoru šlo nejlépe v řeholním stavu. A tak se ocitl před volbou mezi manželstvím a klášterem. Svědčí o tom i jeho úvaha z r. 1935 v dopise jeho kmotřenci Františku Huberovi, v němž uvažuje o manželství a důležitosti náboženství pro rodinný život.

Nakonec se šel poradit s místním farářem, který ho dobře znal od dětství. Ten mu ale řekl krátce a rázně: „Jsi tady, aby ses staral o zděděný statek, hledej si proto poctivou ženu, která bude dobrou křesťankou.“ Tehdy 26letý František tuto radu poslechl. A brzy si i myslel, že nalezl tu správnou životní družku. Navázal vztah s mladou ženou Terezií Auerovou z vedlejší obce. Přitom se ale nechal v protikladu ke svým zásadám přemoci vášní – a tak se stal otcem dítěte, dcerky. Vztah k matce malé Hildy měl jen krátké trvání, aniž víme, jaký byl pro to důvod. Později paní Terezie jen vysvětlila: „Rozešli jsme se v míru a prosil mě o odpuštění.“ František zajistil svou dcerku a její vzdělání a měl s ní dobrý vztah. Hilde se účastnila i jeho blahorečení spolu s jeho rodinou. Nicméně pro Franze bylo opakování hříchu jeho rodičů jistě dlouhodobou bolestí a varováním před dalším selháním. Konečně Franz nalezl svoji pravou životní družku. Byla to rolnická dcerka Franzisca Schwaningerová z Hochburgu, věřící dívka formovaná prostředím katolické farní mládeže. Známost trvala jen půl roku, ale oba brali přípravu ke svatbě velmi vážně. To, co psal Franz později o manželství během týdny trvajících čekání ve vězení na rozsudek, je v podstatě ozvěnou toho, co promýšleli a promodlili v přípravě na manželství. Tak například: „Nikde nemá tělo člověka takovou důstojnost jako v Ježíšově náboženství, ale nejde přitom o žádný kult těla. Neexistuje žádné ‚právo na své tělo‘, abych ho mohl zneužít ke hříchu. Pavel v 1 Kor 7 dává odpověď na takové otázky. (...) Nejen povolání k Bohu zasvěcenému panenství, ale také povolání k manželství je milost. Nerozlučitelnost manželství je ale Pánovo přikázání a platí pro všechny. Církev na tom nemůže nic měnit, tím méně stát.“

A dále: „V manželství je muž obrazem Krista, Vykupitele svého těla, tj. církve. Žena je obrazem církve, Kristovy nevěsty, milované Kristem až k sebeoběti. Ne sobectví je vede ke společnému životu, ale vůle vzájemně se posvěcovat. Jeden se stává druhému jeho druhým já. A tato jednota ve dvojici je začleněna do nadpřirozeného životního společenství s Kristem. Manželství je tedy nekonečně víc než nějaká ‚světská záležitost‘!“ Franz a Franzisca si udělili svátost manželství na Zelený čtvrtek

9. 4. 1936 ve farním kostele v St. Radegund. Jemu tehdy bylo 29, nevěstě 23 let. Výrazem jejich pevného zakotvení v církvi byla i svatební cesta, kdy zamířili do Říma a u hrobu sv. Petra děkovali za všechny milosti, zvláště za dar víry. Manželství bylo od počátku šťastné a bylo brzy požehnáno třemi zdravými dcerkami. Oba manželé rostli v oboustranné lásce. Franz jednou řekl: „Neuměl jsem si představit, že manželství může být tak krásné.“ Svědčí o tom opět korespondence z vězení, která probíhala od 1. 3. do 9. 8. 1943. Téměř vždy ji František nadepisuje „moje nejmilejší manželko“ či „ze srdce nade vše milovaná“. V dopise z 9. 4. píše: „Nejmilejší manželko, dnes tomu bylo 7 let, kdy jsme si před Bohem a před knězem slíbili lásku a věrnost. Tento slib jsme až dodnes dodrželi a já věřím, že nám Bůh také do budoucna dá tu milost, i když teď musíme žít odděleně, abychom tento slib dodrželi až do konce svého života. Když se tak dívám nazpět a pomyslím na všechno to štěstí a množství milostí, které jsme dostali za těch 7 let a které někdy hraničilo až se zázrakem, tak si myslím, že kdyby někdo řekl, že není Bůh nebo že nás Bůh nemá rád, a kdybych tomu uvěřil, už bych nevěděl, jak daleko bych došel. Nejmilejší ženo, proč bychom se měli obávat o budoucnost, když ten, který nás až dosud udržoval a obšťastňoval, nás ani nadále neopustí, jenom když nezapomeneme děkovat a nepřestaneme se snažit o nebe. Pak bude naše štěstí pokračovat až do věčnosti. I když nyní sedím ve vězení, přesto věřím, že nadále můžeme budovat naši lásku a věrnost, a i když se budeme muset v tomto životě rozloučit, tato láska přetrvá i za hrob.“

František byl pečlivým hospodářem. Byl dobrým otcem svým dcerkám – Rozálii (nar. 1937), Marii (nar. 1938) a nejmenší Aloisii (nar. 1940). Byl ve vesnici nejen prvním, kdo měl motorku, ale také prvním mužem, který jezdil s kočárkem a věnoval se svým malým dětem. I svým dcerkám adresoval v dopisech z vězení něžná slova. Jako svůj vzkaz jim napsal toto: „Milé děti, musíme opravdu děkovat nebeskému Otci, že mi dal tak dobrou manželku a vám tak milou maminku. Musíte svou maminku vždy opravdu milovat a to se vám podaří skutečně jen tehdy, když budete svoji dobrou maminku následovat.“ (9. 4. 1943) Jindy uvažoval: „Bylo by to opravdu krásné a radostné, kdybych mohl poslední dny života strávit v kruhu šťastné rodiny. Ale když láska Boží to určila pro nás jinak, tak je to také dobře; je to přece jen radost, smět trpět pro Ježíše a naši víru. Vždyť máme radostnou naději, že nám těch několik dní života, kdy musíme být odloučení od sebe, bude na věčnosti tisíckrát nahrazeno

a pak se budeme věčně v nevýslovné radosti těšit spolu s Bohem a jeho nebeskou Matkou.“ (8. 7. 1943)

Snažil se žít duchovním životem. Využíval možnosti ve farnosti, četl a rozjímal duchovní literaturu. V r. 1940 vstoupil do třetího řádu sv. Františka. Kromě toho vykonával ve farnosti od r. 1941 i úřad kostelníka. Svě kostelníčení bral jako opravdovou posvátnou službu.

Proč byl vlastně uvězněn? Jak se stalo, že František odmítl nastoupit službu v nacistické armádě se zbraní v ruce?

Podívejme se chronologicky, jak to celé bylo... V r. 1938 došlo k tzv. anšlusu Rakouska, jeho přivtělení do německé říše. I v Rakousku mnozí volali po návratu domů do jednoho německého státu jako u nás v Sudetech. Po různých politických peripetiích bylo určeno referendum o připojení na 13. 3. 1938. Hitler nemohl připustit negativní výsledek, a proto o dva dny dříve proběhl nacistický puč a po něm 12. 3. vstup „pozvané“ německé armády. V Rakousku místo ozbrojeného odporu vítaly Vůdce davy lidí květinami. Ve Vídni přišlo Hitlera uvítat 400 tisíc lidí. Biskupové byli samozřejmě vděční Bohu, že nebylo krveprolití. Přehnali to ale, zejména výzvou vídeňského arcibiskupa Innitzera k poslušnosti. Arcibiskup musel pak osobně vysvětlovat ve Vatikánu některé výroky, ale jak plyne z psychologie, lidé si hlavně zapamatují první reakce. A nastal teror. Rakousko se muselo připravit na nové referendum 10. dubna, které mělo dát před světem zdání legitimacy připojení k Německu. Bylo zatčeno okolo 70 tisíc lidí, celkem 400 tisíc bylo zbaveno volebního práva = 10 % všech voličů. Biskupové s výjimkou lineckého biskupa vyzvali k účasti na referendu a k připojení k Říši. Referendum se konalo v atmosféře strachu z následků, nebylo tajné, ale vyplněný lístek si bral volební komisař a sám házel do urny. Není divu, že přes 99 % lidí hlasovalo pro připojení k Německu, někdo z přesvědčení, někdo z kapitulace před realitou, někdo z obav z možné války, většina ze strachu, a tak se Rakousko stalo částí německé říše. Franz jako jediný v obci hlasoval proti, ale výsledek byl stejně „jednomyslně“. Obec byla přitom křesťanská, do 30. let známá pořádáním pašijových her. Brzy jedna žena udala gestapu 10 odpůrců nacismu, pošťačka dopis donesla ke starostovi a ten ho nechal zmizet. Mezi odpůrci byl jmenován i Franz. Gestapo stejně začalo sledovat podezřelé, jejich korespondenci. Franz se netajil názory, a dokonce na pozdrav Heil Hitler odpověděl jednou „fuj Hitler“, jinak odpovídal křesťanským pozdravem. Měli asi na něho brzy dost materi-

álu, který by v jiné oblasti vedl k zatčení. V této vzdorné oblasti ale postupovali jinak podle starého hesla: Bijte pastýře a stádo se rozprchne... V r. 1940 byl za podvrtné kázání uvězněn farář a v děkanátu, kam patřil St. Radegund, bylo zatčeno 8 z 12 kněží, někteří byli Franzovi přátelé. Z celé linecké diecéze bylo za nacismu víc než 100 kněží uvězněno, odesláno do koncentráku, mnozí zahynuli jako mučedníci, k tomu mnoho řádových sester a bratří i katolických laiků pro své přesvědčení.

Franz byl r. 1940 zavolán do armády ke krátkému výcviku a pak zase poslán domů. Začal ale od té doby zkoumat morální otázku účasti ve válce. Četl, modlil se, postil se a radil se. V příbuzenstvu měl Svědky Jehovovy (tetu a bratrance), s nimiž marně diskutoval ve snaze udržet je v katolické církvi. Svědkové Jehovovi jednoznačně odmítají jakoukoliv vojenskou službu (i u nás byli za to v totalitě opakovaně zavírání, pokud si k úlevě všech neopatřili modrou knížku, často i u nás na psychiatrii na falešnou diagnózu). Jejich názor mohl být pro Franze podnětem k přemýšlení, ale byl to jeho vlastní zralý úsudek svědomí, svědomí katolíka, který zůstal věrný své církvi, i když od ní neměl podporu. Jeho farář mu doporučoval plnit úkol otce a poslechnout vojenské rozkazy. Ostatně už od r. 1938 existovala v Německu příručka *Fahneneid* o vojenské přísaze. Ta dokazovala povinnost poslušnosti křesťanského vojáka, který neměl sám rozhodovat o spravedlivosti války. Přísaha vojáka tehdy zněla: „Přísahám při Bohu touto svatou přísahou, že Vůdci německé říše a národa, Adolfu Hitlerovi, nejvyššímu veliteli branné moci, zachovám bezpodmínečnou poslušnost jako statečný voják jsem připraven kdykoliv položit za tuto přísahu život.“ Franz se dokonce vypravil za svým biskupem, ale ani ten mu nepomohl a podle Franzova názoru ho měl asi za provokátéra. Nicméně Franz dospěl k tomu, že vidí jako osobní hřích spolubojovat v německé armádě, zabíjet lidi a pomáhat k vítězství bezbožnému nacismu. V únoru 1943 byl vyzván k nástupu do armády. Nastoupil a ohlásil výhradu svědomí s tím, že je ochoten sloužit jako saniták. Ihned byl zatčen, obviněn ze zločinu „rozkladu branné síly“. Jeho vyhánění se službě ve zbrani chápalo tehdy jen minimum současníků, bylo to opravdu prorocké jednání. Podle pozdějšího průzkumu amerického sociologa G. Zahna (*Němečtí katolíci a Hitlerovy války*, podtitul Studie sociální kontroly, vyd. 1962) bylo v celém Německu 7 katolíků odpíračů vojenské služby, z nichž 6 bylo popraveno a 1 uznán duševně nemocným. Odpíračů Svědků Jehovových byly 2 tisíce, evangelíci neudáni.

Franz zůstal zcela osamocen. Ani jeho manželka ze začátku nechápala. „Na začátku jsem ho velmi prosila, aby nevydával svůj život všanc, ale potom, když se s ním všichni hádali a nadávali mu, přišli příbuzní, už jsem to nedělala.“ „Kdybych já při něm nestála, pak by neměl nikoho.“ Věděla, že musí být s ním: „Pokud máš opravdu někoho ráda a ten nemá vůbec nikoho, kdo mu rozumí...“ Její láska tak byla proniknuta křížem jejího manžela. Bylo to pro oba krajně těžké, když neměli podporu příbuzných, přátel ani církve. Umíme si představit ty řeči: „Takové bláznovství! A co ze sebe dělá? To ostatní muži, co jdou na frontu, jsou snad špatní katolíci? Vždyť jdou i seminaristé, když jsou povoláni – a on. A ona mu to nerozmluví, ještě ho podporuje.“ Pro všechny nepochopitelné a zvláště nepříjemné jako trn do svědomí. A ve svých dopisech z berlínského vězení Franz napsal: „Ježíš vyzývá svoje učedníky, aby pokoj s Bohem a církví stavěli výše než pokoj se svými příbuznými, jeho následování výše než strach z bolesti a ze smrti, život duše výše než život těla. On nechce vnést nepokoj do rodiny, ten vzniká z nedostatku lásky a sobectví. On také ale nechce planý pokoj při zraňování povinnosti svědomí.“ (srov. Mt 10,34–39).

Po dvou měsících strávených ve vězení v Linci byl převezen do Berlína. V berlínském vězení se dozvěděl od tamního kněze o P. Reinischovi, který byl rok předtím odsouzen pro odmítnutí vstoupit do armády, a to ho velmi povzbudilo. Nebyl už tak zcela osamocen. V Berlíně byl odsouzen 6. července k smrti. Na jeho žádost být zařazen na frontu jako saniták soud nebral zřetel. Jako každý odpírač vojenské služby mohl i po rozsudku až do jeho vykonání podepsat odvod, žádost mu stále ležela na stole v cele. Pak by byl zařazen do trestného komanda. V cele ležela žádost a fotka jeho tří malých dcer držících velký nápis: „Milý tatínku, vrať se brzy.“ Odolal. Jak napsal ještě den před popravou ženě: „Chtěl bych, pokud bych mohl, vás všechny ušetřit toho utrpení, které teď kvůli mně snášíte, ale vy přece víte, co řekl K: Kdo miluje otce, matku, manželku a děti víc nežli mne, není mne hoden.“ 9. 8. 1943 byl v Brandenburgu popraven stětím. Tamní vězeňský kaplan řekl řádovým sestrám původem z Rakouska, že je to jediný světec, kterého dosud viděl, a zjistil, kam byl uložen jeho popel. Po válce sestry přivezly urnu vdově. Tak mohla být uložena na hřbitově v St. Radegundu.

Franziska zůstala s dětmi sama. Starala se o hospodářství, byla nadále vzornou matkou a také převzala po manželovi kostelníčení. Nebylo lehké

vést hospodářství v těžkých letech války a v poválečné bídě. A přitom ještě musela zakoušet odmítání okolí, protože její manžel si to na rozdíl od druhých padlých ve válce zapříčinil sám a ona ho podporovala. Jméno manžela nesmělo být po válce na pomníku, důchod po něm dostala až r. 1950. Franzisca ale stála pevně a šla svou cestou. Dcery vyrostly, provdaly se. Měla 14 vnuků a 17 pravnoučat. O svoji velkou rodinu pečovala s láskou až do konce.

Postupně se také měnily názory církve a lidí okolo. Jeho osud začal být více znám až po práci G. Zahna *The Solitary Witness (Osamělý svědek)* z r. 1964. Zejména v posledních desetiletích vycházelo o něm víc článků, knih, šířilo se o něm povědomí. Zároveň začali za jeho manželkou přicházet lidé s prosbou o modlitbu i radu. Byla také žádána o svědectví i na veřejnosti. Roku 1993 udělil Řím NO k DP a 26. 10. 2007 byl Franz blahořečen v lineckém mariánském dómě. Liturgická památka je stanovena na den křtu 21. května. Manželka a všechny dcery se mohly zúčastnit. Franzisca se dožila 100 let a zemřela 16. 3. 2013 ve svém rodišti. Jejího slavného pohřbu se účastnil kardinál Schönborn a kázal biskup, který byl postulátorem v procesu blahořečení jejího manžela. I tímto způsobem se zde symbolicky na zemi připojila k svému Franzovi. Vždyť to nebylo jen jeho mučednictví, ale obou manželů.

- *Jak a čím se snažím vychovávat a formovat svoje svědomí?*
- *Co dělám v případě morální nejistoty?*
- *Respektuji svědomí druhého člověka – i manžela, manželky, dětí? Svědomí je svatyně.*

Blahoslavený Františku, vypros nám milost síly jednat podle svého svědomí!
Vypros nám odvážné svědky svědomí, proroky probouzející vlažný lid!

Bůh, hodiny a hudba

Ernst a Hedvika KRONSTEINEROVI

Ernst 9. 2. 1871 – 5. 2. 1951; Hedvika 2. 3. 1872 – 19. 4. 1940

Ernst se narodil 9. 2. 1871 v Losensteinu v Horním Rakousku v údolí řeky Enn. Vyrůstal v řemeslnické rodině, která byla zaměřena liberálně a anti-

klerikálně. Vyučil se hodinářem a zůstal jím celý život. Hedvika, rozená Anthofer, se narodila ve stejné obci 2. 3. 1872. Také v jejím rodném domě převládalo liberální proticírkevní naladění. V dívčích letech ji ale kaplan vedl duchovně tak dobře, že z ní vyrostla hluboce věřící a zbožná žena. S Ernstem měla známost celých 7 let a díky Hedvice ji prožili v čistotě. Svatba byla 6. 5. 1901.

Rok před svatbou se Ernst zúčastnil pravděpodobně na její popud poutě do Svaté země a tato pouť ho hluboce zasáhla. Postupně si stejně jako jeho žena zamiloval katolickou víru a zvláště se jeho srdeční záležitostí stala mše svatá. Jeho zbožnost byla hluboká a pravá, ale více než u jeho ženy byla skryta v hloubce za jeho vážným, mírným a mlčenlivým chováním. Svým dětem o víře téměř nemluvil, ale děti dobře vnímaly jeho hlubokou modlitbu, úctu před vším posvátným a jeho vztah k církvi. Velice si také vážil kněží. I když byl jinak velmi tolerantní, nikdy nestrpěl v domě časopisy nebo knihy ohrožující víru nebo morálně závadné. Byl pro děti jednoznačnou hlavou rodiny, i když vedoucí roli ve výchově a v domácnosti měla matka. Otci také děti vděčily za hudební vzdělání. Rozpoznal jejich nadání a zařídil, aby se učily hrát na různé nástroje a zpívat. Matčina modlitba byla mimořádně hluboká. Dodržovala pevný řád dne a modlitby téměř mnišského stylu, takže se i při vši práci kolem 11 dětí účastnila denně mše svaté, hodinu rozjímal a modlila se růženec. Velmi dobře ale chápala, že celý den s pracemi a starostmi o početnou rodinu se může sám proměnit v modlitbu, má-li člověk „dobrý úmysl“. Sama to formulovala takto: „Člověk musí všechno dělat z lásky k Bohu, vše ostatní je k ničemu.“ V podstatě žila s modlitbou a modlitbou. Děti vychovávala moudře. Platila ale dvojí zásada: „Děti nepatří mně, patří milému Pánu Bohu“ a „Všechno spíš – jen ne žádný těžký hřích.“ Hodinářství nebylo příliš výnosné a v době 1. světové války a v poválečných letech byla nouze a nedostatek stálým členem rodiny. Přesto matka vždy na Silvestra děkovala, že měli celý rok aspoň něco k jídlu, a na Nový rok se svěřila se všemi do Boží Prozřetelnosti.

Když čekala desáté dítě, litovala ji sousedka, že budou hladovět a nabízela „pomoc“. Hedvika se zhrozila. A zůstal v ní neklid. Pokoj získala až v kostele před mariánským obrazem, kdy v modlitbě uslyšela: „Udělej to prostě jako já, řekni: Hle, služebnice Páně, ať se mi stane podle tvého slova.“ Syn Heřman se pak narodil na Zvěsto-

vání Panně Marii a měl se svou matkou vždy zvláštní, velmi hluboký vztah. Po 11. dítěti rodina přijala ještě 12letou dívku, úplného sirotka. V rodině nebyly obvyklé zvláštní zevní projevy lásky, ale přesto se hluboce milovali. Matka děti vedla k tomu, aby si všímali jeden druhého s láskou a pomáhali si. Dalším rysem byla pohostinnost a péče o chudé. V neděli často zvali na snídani po mši svatě farníky, co přišli z hor, a někdy i k polednímu stolu. Otec se účastnil každého pohřbu, i těch nejopuštěnějších, kde byl kromě kněze, kostelníka a ministrantů jediným účastníkem. V takovém prostředí dozrálo 8 z 11 dětí k duchovnímu povolání – řádové sestry, řeholní bratr, laik misionář, dva diecézní kněží a zároveň skladatelé duchovní hudby. Mezi nimi i u sourozenců laiků byli varhaníci a kapelníci. Syn Heřman, kněz, skladatel, profesor konzervatoře v Linci a spisovatel, napsal o své rodině knihu *Matka a 11 dětí*. Spolu s bratrem Josefem se přátelili s jinými bratry kněžskými Ratzingerovými, s nimiž je spojovala láska k hudbě. Přijatá dívka se stala oblíbenou zdravotní sestrou.

Jak zbožně Hedvika žila, tak také zemřela. 19. 4. 1940 vstala jako obvykle ve 4 hodiny ráno, hodinu rozjímala a modlila se. Po ranní mši svatě strávila den péčí o malého vnuka. Večer šli manželé jako každý den do ložnice před rodinnou fotografií, aby požehnali zvlášť každému dítěti a modlili se za něho. Pak si oni vzájemně požehnali křížkem na čelo a pomodlili se zásvětnou modlitbu k Božskému Srdci Páně. To byl jejich večerní rituál. Nato Hedvika odešla do kuchyně a tam upadla do bezvědomí. Za několik hodin pokojně zemřela, poté co se jako by svoji závěť ještě nahlas pomodlila: „Učiň se mnou, ó Bože, co chceš, jenom mi dej, abych Tě dokonale milovala.“ Ernst přežil svoji manželku o 11 let. Zemřel 5. 2. 1951. V posledních letech se stával stále tišším, mírnějším a odevzdanějším. Denně přistupoval k eucharistii a až doposledka pomáhal svému synu Ottovi v hodinářské dílně. Od svých dvou synů ve světě měli 11 vnuků a velmi mnoho pravnuků.

Na manžele Kronsteinerovy se v jejich okolí stále vzpomíná jako na velký příklad zbožnosti. Kniha *Matka a 11 dětí* už dosáhla 5. vydání. Prostý příklad této početné rodiny je, jak je vidět, stále oslovující. To může být podnětem pro diecézní proces k svatořečení. Zatím ale nebyla podána žádost.

- *Jaký máme večerní rituál my? V rodině a jako manželé?*

- *Snažíme se rozpoznat nadání dětí a umožnit rozvoj jejich přirozených darů?*
- *Jaká je atmosféra v rodině pro možná duchovní povolání? Jak mluvíme o kněžství a zasvěceném životě?*

EŠČE POLSKA NEZGINELA

Katolická církev u našich sousedů je silně spjata s národem. Je poznamenána následky války, hrdinstvím polského národa, který měl největší odboj ze všech obsazených národů. S trochou českého cynismu, ale zároveň většinou s hlubokým obdivem se říkávalo, že „Polák pojede na koni i proti tanku“. Víra, vlast a čest. Proto jsem zde zařadila manželé mučedníky z doby druhé světové války, zástupce všech ostatních. V pozdějším období je církev poznamenána velikou postavou Jana Pavla II., jehož osobním přítelem byl i jeden z našich kandidátů.

POLSKO

Povolání ke svatosti ve světě

ct. Jerzy CIESELSKI

12. 2. 1929 – 9. 10. 1970

Jerzy se narodil a vyrostl v Krakově ve věřící rodině. Jeho bratr, starší o 5 let, byl stavební inženýr, vysokoškolský profesor – podobně jako sám Jerzy. Jerzy byl inteligentní, zanámený pro vědu a techniku, ale také vášnivý sportovec. Byl členem národního mužstva házené, miloval kanoistiku, vysokohorskou turistiku. V jeho výchově hrál velkou roli skauting. Byl společenská povahy, rád zpíval, hrál na kytaru, tančil, vymýšlel a organizoval zábavy.

Studoval polytechniku, stal se inženýrem a na stejné univerzitě obhájil doktorát. Jako jeho bratr se stal také vyučujícím na technické univerzitě Tadeusze Kościuszka a později hostujícím profesorem na univerzitě v Chartúmu. Byl profesionálně velmi úspěšný, ale vždy zůstal skromný a prostý.

Jako student se setkal s Karolem Wojtyłou, tehdy studentským kaplanem. P. Wojtyła jej pozval do skupiny studentů a mladých intelektu-

álů, kterou doprovázel a vedl jejich formaci duchovní i kulturní. Skupina si říkala Srodowisko. Kaplan s nimi chodil na koncerty, do divadla, do kina, diskutovali o všem možném na výletech do přírody, kolem ohně i při organizovaných setkáních po bytech. Zde se Jerzy seznámil se svou budoucí ženou Danutou Plebaczyk. Jak napsala Danuta: „Vedli jsme s ním (P. Wojtyłou) dlouhé rozhovory o vztazích a manželském životě. Dodnes nevím, kde na to našel čas.“ Svatba byla 29. 6. 1957, oddával je jejich duchovní vůdce a přítel P. Wojtyła. Ten se stal jejich osobním přítelem a přátelství trvalo do smrti, i když v jiné frekvenci setkávání poté, co P. Karol kráčel výš po žebříčcích církevní hierarchie. Karol a Jerzy měli společně i přirozené zájmy – milovali hory a vodu. Manželé měli tři děti: Marii (nar. 1958), Katarínu (nar. 1961) a Petra (nar. 1962).

Právě o Jerzym napsal Jan Pavel II. v knize *Překročit práh naděje*: „Povolání k manželství je také povoláním, je to Boží dar. Nikdy nezapomenu na jednoho chlapce, studenta krakovského Polytechnického institutu, o němž všichni věděli, že pevně směřuje ke svatosti. Měl svůj životní plán. Věděl, že byl ‚stvořen pro větší věci‘, jak kdysi řekl sv. Stanislav Kostka. A zároveň neměl nejmenší pochybnosti, že jeho povoláním není ani kněžství, ani řeholní život. Věděl, že má být laikem. Jeho vášní byla profesionální práce, studium inženýrství. Hledal životní družku a hledal ji na kolenou, v modlitbě. Nikdy nezapomenu na náš rozhovor po jednom mimořádném dnu duchovních cvičení. Tehdy se mi svěřil: ‚Myslím, že právě ona má být mou ženou a že mi ji dává Bůh.‘ Jako by nejednal jen podle svého vkusu, ale v první řadě podle Božího hlasu. Věděl, že od Boha pochází všechno dobré, a vybral si dobře. Jmenoval se Jerzy Cieselski a zahynul při tragické nehodě v Súdánu, kam byl pozván přednášet na univerzitě. Jeho beatifikační proces už byl zahájen.“ (s. 117 ve vyd. 1995)

Jerzy se při hledání ženy a před manželstvím modlil: „Kéž bych potkal snoubenku jako Tvůj dar a miloval ji Tvou láskou, jejímž příkladem, který jsi dal, je Tvá láska k církvi. Kéž bych měl ideální srdce pro katolické manželství a doufal v jeho realizaci jako v hlavní náplň svého života.“ Jednou napsal: „Manželství není otázkou dvou osob. Je otázkou dvou osob a Boha, který je Stvořitel a cíl všeho bytí i tohoto páru.“ Jerzy toužil po svatosti. Podle Jana Pavla II. to byl „program jeho života“. Jerzymu byla vlastní touha a odhodlání být svatým ve světě. Ještě před II. vatikánským koncilem řekl, že i laici jsou přece povoláni ke svatosti.

Mluvili s P. Karolem o manželství jako o svátostné cestě k plnosti života v páru a o práci jako podstatné části osobního povolání. Manželé se snažili o kontakty s podobně smýšlejícími rodinami, podíleli se na vytvoření koncepce „rodiny rodin“, tj. skupin katolických rodin sdílejících své zkušenosti a pomáhajících si. V samotné rodině se spolu denně modlili, v sobotu společně četli nedělní čtení a hlavně evangelium a společně je rozjímalí a zprostředkovali dětem. Jerzy měl vždy dobré vztahy v celé rodině, rozuměl si dobře s bratrem. Když r. 1953 zemřel jeho otec, zůstala maminka sama a později s věkem byla i zádumčivá. Jerzy ji proto z Chartúmu pozval na pobyt v Římě a provázel ji po něm.

Byl člověkem vnitřní harmonie a síly. Miloval Eucharistii. Celý život, vše v něm četl jaksi z nadpřirozené orientace.

V r. 1968 se Jerzy setkal poprvé s Hnutím fokoláre prostřednictvím italského fokolarína Giuseppa Santanché, který byl v Polsku. Jerzy byl hluboce ovlivněn způsobem, jakým fokoláre žilo život podle evangelia. Spolu se Santanché se vypravil za Wojtyłou pro požehnání jak pro jeho vstup do hnutí, tak i pro naději založit v Polsku odnož hnutí. Oficiálně se k fokoláre připojil o prázdninách r. 1969, kdy byl na dlouhém odpočinku v Zakopaném – ve skutečnosti to bylo první polské Mariapoli a základ polského fokoláre. Jerzy se cítil povolán dát Bohu zcela sebe sama jako fokolarín žijící manželství.

Když byl pozván na univerzitu v Chartúmu, v hlavním městě Súdánu, místě, kde se stýká arabský a černý africký svět, bral to především jako službu. Manželé ale mysleli na možnosti náboženské výchovy svých dětí – hlavně prvního sv. přijímání. Proto byl nejprve v Chartúmu od r. 1968 sám a teprve za rok za ním přijela i rodina. V Chartúmu prožíval Jerzy jiné křesťanství. Křesťany tu byli obvykle ti největší arabští chudáci, negramotní, někdy bezdomovci, žebráci. A on, bílý profesor. Povzdechł si, jak je těžké vidět v nich bratry, a přece chtěl vytvářet jednotu i s tak různými, jinými bratry. Učil se tomu.

Jeho život skončil při nehodě lodi na Nilu v noci z 9. na 10. 10. 1970. Byl s dětmi na odpočinkové plavbě, když v noci loď ztroskotala. Nejstarší dcera se zachránila, ale dvě malé děti spaly v podpalubí a Jerzy zahynul s nimi. Manželka s nimi nebyla, zůstala v hotelu. Nalezená těla byla zpopelněna a urny převezeny do Polska k pohřbu. Kardinál Wojtyła přijel na pohřeb a mimo jiné na něm o Jerzym řekl: „Nikdy neřekl: ‚Usiluji o svatost.‘ A každý poznal, že o svatost usiloval.“

V letech 1985–1990 probíhal DP. V prosinci 2013 byl vydán dekret o heroických ctnostech a Jerzymu patří od té doby titul ctihodný služebník Boží.

- *Jak je tomu s mojí snahou o svatost?*
- *Učím se dívat na věci nadpřirozeným pohledem, čist je tak?*
- *Pro manžele: Prosím o lásku k manželce/manželovi, jakou má Kristus k církvi?*
- *pro všechny: Snažím se o jednotu a lásku i s bratry tak různými, jinými, i když je to těžké? Aspoň trochu? – Nebo jenom „mezi svými“? Někde jsem četla, že katolický kostel v USA se pozná i podle toho, že jsou v něm bílí i černí a třeba Asiaté a různé sociální vrstvy, není katolická církev a kostel pro černé atd., i když jsou někdy kostely pro národnostní menšiny – polské atd.*

Věřte!

SB Kazimierz Antoni HOLOGA

18. 1. 1913 – 12. 9. 1958

Kazimierz (Kazi) se narodil v Poznani, vlastně tehdy v r. 1913 to bylo město Posen a patřilo Prusku. Když šel do školy, byla to zase Poznaň jako po staletí a patřila Polsku (od r. 1919). Jeho otec vlastnil drogerii. Kazi byl nejmladší ze šesti dětí. Jeho matka byla dcerou učitele a doma se snažila vést děti ke křesťanským hodnotám a lásce k vlasti. Rodina byla muzikální a doma se stále zpívaly duchovní a národní či vlastenecké písně. Po celý život je znal všechny z dětství z paměti. Živá víra mu také zůstala po celý život. Po válce v době poválečné inflace otec onemocněl na srdce a nemohl už provozovat drogerii. Rodina se dostala do krize, několik let hledala lepší živobytí na venkově, až se r. 1935 opět vrátila do Poznaně. Kazi zde začal studovat lékařství. Jeho starší sourozenci byli už samostatní, jen Josef předčasně zemřel. Jedna sestra Maria se provdala, druhá Halina se stala řádovou sestrou alžbětinkou, bratr Stanislaw byl obchodník a Marián právník. Bratři mu nejen pomohli finančně se studiem, ale Marián se postaral o rodiče. Rodina držela při sobě.

Válka přerušila jeho už skoro dokončené studium. Narukoval ke zdravotníkům a po brzkém konci – Poznaň byla obsazena za 10 dní – se musel jako polský důstojník skrývat a na Nový rok 1940 odešel do Varšavy. Němci cíleně hledali důstojníky. Kazimír se skryl mezi pivovarskými dělníky. Byla to velmi těžká práce. Za nějakou dobu navázal kontakty, dokončil tajně v podzemí studia a získal diplom. Poláci takto organizovali v podzemí studia po dobu války, aby po ní mohli hned navázat. V r. 1941 byl zatčen při pouliční razii a strávil kruté čtyři měsíce ve vězení gestapa na Pawiaku. Den před transportem do Osvětimi se mu zázračně podařilo utéci. Dostal se do Krakova a zde pracoval jako asistent v laboratoři vyrábějící očkovací látky. Nakazil se tam laboratorním tyfem. Uzdravil se, ale následky těžké práce v pivovaru, výslechů gestapa a tyfu už navždy poznamenaly jeho zdraví. Přestěhoval se do Lublinu, kde získal legitimaci lékaře a mohl dokonce pracovat v nemocnici, která byla pod německým vedením. Už zde se projevil jako nadaný chirurg. Byl také v kontaktu s podzemím a pomáhal jako lékař.

V r. 1944 se v Lublinu oženil s Marií Racholskou, studentkou 3. ročníku farmacie v Poznani, nyní laborantkou v lublinské nemocnici. V r. 1944 po dobytí Lublinu polskou armádou byl zmobilizován. V r. 1946 se po demobilizaci vrátil do Poznaň a pracoval v nemocnici u alžbětinek. Získal chirurgickou specializaci a vzhledem ke své praxi dokonce i vyšší atestaci II. stupně, to už ale byl v Novém Tomyslu, kam odešel r. 1952.

Nový Tomysl bylo malé městečko v poznaňském vojvodství, netypické tím, že před válkou tu bylo 70 % německého obyvatelstva. Po válce a odchodu Němců sem přišli uprchlíci z východních částí Polska zabraných Sovětským svazem. Byli většinou velmi chudí, stejně jako kraj. V jediné staré nemocnici byl dokonce po válce jen 1 lékař, 4 řádové sestry a 6 ošetřovatelek. Kazimír se tu stal ředitelem nemocnice a zůstal jím do konce života. Práce zde se stala smyslem jeho života. Byl vynikající diagnostik a chirurg. I když ho intuice ohledně diagnózy skoro nikdy nezklamala, přesto se radil s druhými, někdy i s ošetřovatelkami. Nebyl ješitný. Byl velmi obětavým lékařem s velkým srdcem, s otcovským přístupem k nemocným. Ke všem se choval stejně bez ohledu na majetek a postavení. I on se rozčílil, když se někdo v plné nemocnici dožadoval lepšího lůžka a privilegií. Bolestí nemocnice bylo dlouho málo dobrého personálu. Tak nemohl odjet za těžce nemocnou matkou, protože neměl komu svěřit pacienty, a jindy v r. 1955 zrušil naplánovanou dovolenou

pro těžce zraněného pacienta, kterému dal i sám krev. Pacient byl funkcionářem milice, ale pro dr. Hologu to byl nemocný potřebující péči a mezi těmi nerozlišoval. V ambulanci léčil zdarma chudé i mládež. Často ještě pomáhal finančně. Ochotně vyučoval mladé lékaře, když přišli, a celý personál. Snažil se opravit nemocnici a vypracoval plány na novou, což už pro nemoc nestihl uskutečnit.

Zdrojem jeho síly byla živá víra a hluboký duchovní život. V každé situaci opakoval jako heslo druhým: „Věřte!“ Byl příkladem v účasti na mši svaté, před vážnější operací se modlil v kapli a při přípravě na operaci si vždy šeptal: „Pod ochranu tvou...“ Často rozjímal a rád mluvil o věcech víry. Svět bez Boha považoval za nesmyslný, zvláště bolest a utrpení. Byl lidský, nepůsobil bigotně. Nikdy neprovedl interrupci. Když jedna matka mnoha dětí požadovala ukončení těhotenství, slíbil jí, že bude financovat výchovu tohoto dítěte, jiné ženě v podobné situaci navrhl adopci dítěte, která se neuskutečnila. Ani pověst zázračného lékaře jej nezkazila, zůstal skromným.

Miloval život a těšil se z něho. Měl rád turistiku a zvláště cyklistiku, dvakrát jel se svým spolupracovníkem na kole až do Gdaňska. Rád se bavil s přáteli. Miloval svou ženu a velmi miloval svého jediného syna, nerad je opouštěl v 45 letech. Onemocněl rakovinou střev, byl odoperován v Poznani, ale stav byl neléčitelný. Trpěl ještě osm měsíců. Své manželce a sestře Marii, když naříkaly, řekl: „Tolik nemocných jsem vyléčil a sobě nemohu pomoci. Kdybych neměl víru, tak bych si zoufal.“ Ale on víru měl. Během nemoci namaloval dvě skici tváře umírajícího Krista a řádové sestře řekl: „Copak teď mohu přemýšlet o něčem jiném?“ Byl pokřtěn v Krista a ztotožnil se s ním ve smrti.

Pohřbíval ho biskup s mnoha kněžími, na pohřeb přišlo 6 tisíc lidí, byla to manifestace dobrodinců. V Novém Tomyslu má pamětní desku a pojmenovali po něm ulici. Na dobrodince se nezapomnělo. DP začal slavnostně v Novém Tomyslu 12. 9. 2016, NO bylo uděleno předtím téhož roku.

- *Přemýšlím, rozjímám o věcech víry? Je pro mne víra zdrojem smyslu i síly?*
- *Kazimír miloval Boha, vlast, medicínu, manželku, rodinu, život a dařilo se mu tyto lásky, z nichž první je láska k Bohu, spojit. Jaké jsou moje lásky a jak se mně daří je spojit?*
- *Mám modlitbu, kterou se modlím při přípravě na práci, obtížné jednání? Ke komu se obracím o pomoc – třeba místo nervozity?*

Prostě se odevzdat pacientovi

Stanisław KOWNACKI

17. 12. 1915 – 22. 12. 1995

Stanisław se narodil ve Šternberku na Moravě, ovšem o tom, proč se narodil zde, ani o jeho dětství a mládí jsem nic nezjistila. Mohla by to být pro někoho zajímavá „detektivní“ práce.

Lékařský diplom získal r. 1945 v Polsku. Pracoval v nemocnicích v Krakově a zároveň dále studoval, takže získal titul doktora medicínských věd. V letech 1957–1989 pracoval v nemocnici v Nové Huti, dnes součásti Krakova, původně postavené v letech 1949–1951 jako nové město – něco jako náš Havířov. Dr. Kownacki byl specialista na infekční nemoci a primář oddělení. Zároveň působil i jako konzultant pro ostatní nemocnice v oblasti. Když do nich jezdil, vyjížděl vždy co nejdříve ráno, aby se mohl vrátit ještě na své oddělení. Byl uznávaným odborníkem, zároveň lidským, jemným lékařem. I mimo vizity přicházel za nemocnými, posadil se, promluvil, pohladil po ruce. Chodíval i k pacientům, kde už „to nemělo cenu“, kde nebyl možný běžný kontakt, byli v bezvědomí. Seděl u nich, dotýkal se ruky a tiše se modlil.

Spolupracoval se spolkem Zespol, což byli dobrovolníci z církve, kteří docházeli na oddělení a také pečovali o už propuštěné pacienty. Vznikli na základě myšlenek krakovské Skupiny pro domácí ošetrovatelství z r. 1957 ošetrovatelky Hanny Chrzanowské, která byla blahořečena v r. 2018. Zespol se pak stal spolkem dobrovolníků pro hospic, když se v 70. letech seznámil s hospicovým hnutím na Západě.

Stanisław se oženil s Annou Komorowskou (nar. 1923). Přiznal se tak do slavné rodiny lékařů. Annin otec Bolesław Komorowski byl velmi známý krakovský lékař, městský lékař oblasti Zwierzyniec, známý jako „Jánošík v bílém“ (vysoké honoráře bohatým a zadarmo léčil chudé), staral se i o opuštěné děti. Legendární byla jeho dvoukolová bryčka, v níž jezdil za nemocnými stále s cigárem v ústech. Anna měla 13 let, když otec v r. 1936 zemřel. Za války se účastnila i se sourozenci tajné výuky lékařství. Stala se dětskou lékařkou a pracovala jako školní lékařka. (Také její bratr byl lékař a druhý byl malířem.) Se Stanisławem měli pět dětí, z nichž dvě zvolily lékařskou dráhu – pediatrička a anesteziolog. V současnosti je v rodě Komorowských dokonce už 4. generace

lékařů. Dědictví zavazuje – tak se jmenoval jeden článek v novinách o nich.

Anna se Stanisławem si dobře rozuměli, hluboce věřící, s posláním lékaře. Jistě by podepsal manželčin citát o povolání lékaře: „Ta práce uchvátí celého člověka. Ale aby byl někdo dobrým lékařem, musí být dobrým člověkem a to přísloví je pravdivé. Je třeba se odevzdat prostě svému pacientovi, každému nemocnému.“ Odevzdat se pacientovi znamená pro křesťanského lékaře (sestru, dobrovolníka atd.) odevzdat se Kristu v chudém, nemocném.

Skupinou lékařů, spolupracovníků a přátel byla podána oficiální žádost o zahájení procesu, proběhla přípravná část a NO k procesu bylo uděleno r. 2007. Stanisław je jedním ze dvou desítek současných kandidátů krakovské diecéze.

- *Komu či čemu se odevzdávám já? Co mne uchvátilo? Má to věčnou hodnotu lásky?*
- *Máme v rodině nějakou tradici povolání, „dědictví“? Nutíme je dětem, nebo je spíše přitahuje to, jak své povolání žijeme?*

Anděl dobra v pekle

SB Stanisława LESZCZYŃSKA

8. 5. 1896 – 11. 3. 1974

Stanisława se narodila a vyrůstala v Lodži. Toto velké město, ač vzdálené jen 120 km od Varšavy, bylo pod vládou polskou, pruskou a od r. 1815 spadalo do Ruska. Rodina Zambrzycka byla chudá, otec byl stolař. Z osmi dětí přežila jen Stanisława a dva mladší bratři. V dětství Stanisławy musel její otec sloužit 5 let v ruské armádě a mezitím matka pracovala v továrně. Při tehdejší pracovní době 14 hodin ležela domácnost i výchova sourozenců na Stáni. Už v té době se naučila od své maminky důvěřovat v Boží ochranu a pomoc a utíkat se k modlitbě. Navíc po tatínkovi zdělila klidnou, přívětivou povahu. V r. 1908 vycestovala celá rodina za vidinou lepšího do Ameriky – do Ria de Janeiro v Brazílii, kde už byli příbuzní z matčiny strany. Nicméně po dvou letech se všichni vrátili do Polska a opět do Lodže. Stanisława chodila na gymnázium a pomáhala v malém obchůdku, který si zařídili rodiče.

17. 10. 1916 se provdala za Bronisława Leszczyńského, o 8 let staršího (nar. 1888), s nímž měla čtyři děti – tři syny a dceru. Maminka každému dítěti přidělila kromě křestního ještě jednoho osobního patrona v nebi. U Leszczyńských, jak vzpomínal syn, bylo dobře: „V naší rodině vládla láska (...) písně, zpěv, humor, polibky, pohled do očí, květiny. Malé nebe.“ Stanisława toužila pomáhat lidem, během války byla proto ve Výboru na pomoc chudým a také milovala malé děti a toužila se vzdělávat. Všechny tyto touhy se slily do studia porodní asistentky. Studovala v letech 1920–1922 ve Varšavě na státní škole. Znamenalo to ovšem, že musela se souhlasem manžela opustit rodinu a dvě děti, o které pečoval otec s prarodiči. Děti to nepoznamenalo nijak negativně, byly si jisté její láskou.

Po skončení školy začala pracovat a asistovala u porodů doma. Chodila pěšky, auto neměla a hromadná doprava nebyla. Měla mnoho pacientek, takže často nespala, vždyť se rodí častěji v noci. Volali ji i ke komplikovaným případům, ještě než dojel lékař. Často vybíhala tak rychle, že měla jednou i jen jeden pantofel, ale už se nevracela a neupadla. Sílu čerpala z modlitby. Celou cestu k porodu se vždy modlila k Panně Marii, stále u sebe nosila růženec, rodičkám i dětem žehnala a modlila se při práci. Podle syna říkala, že „když brala dítě do rukou, měla pocit, jako by držela malého Ježíše“. Ználo ji a respektovalo i podsvětí, a tak se mohla i v noci bezpečně pohybovat nebezpečnými ulicemi. Mezi jejími pacientkami bylo i mnoho Židovek. Často radila ženám nejen ohledně porodu, a to jak Polkám, tak Židovkám. Dělal ráda ruční práce, háčkovala i záclony. Děti na to po letech vzpomínaly, ale netušily, kde na to vzala čas.

Těžké časy nastaly po okupaci Polska. Byl hlad, nedostatek všeho a strach. V Lodži bylo zřízeno velké židovské ghetto. Stanisława jako porodní asistentka měla povolení pohybovat se i po policejní hodině v noci venku, čehož využívala nejen k práci, ale také nosila potraviny do ghetta. Její rodina se zapojila do odboje hned od počátku. Manžel vyráběl falešné dokumenty. Rodina byla zatčena v únoru 1943, manželovi a jednomu synovi se ale podařilo utéci a odešli do podzemního ozbrojeného odboje. Manžel pak zahynul v době varšavského povstání, syn přežil. Stanisłava a zbývající děti byly uvězněny a pak poslány do koncentračních táborů, synové do Mauthausenu, Stanisława s dcerou do Osvětimi.

Tam se ze Stanisławy stalo č. 41335, z dcery č. 41336. Dítě Ježíš ji neopustilo ani tady. Stanisława se u táborového lékaře přihlásila jako porodní asistentka a tuto práci dostala. Nepředstavujme si porodnici, jak ji známe. Táborová nemocnice byly baráky bez kanalizace, bez vody (tu musela nosit v kbelíku), třípatrové palandy a tisíc nemocných nacpaných v jednom bloku. Hmyz a potkani byli všude. Potkani byli drzí, útočili na lidi i na novorozence. Špína, smrad, hlad, podvýživa, voda na zemi po deštích, potkani atd. a v tom žena malá postavou, ale velká svým srdcem a duchem. Měla úžasnou soucitnou lásku k rodičkám a dětem. „Miluji je a právě to mi dává každý den a také noc sílu těžce pracovat (...), jinak bych to nedokázala vydržet.“ Ženy jí říkaly „mami“.

Láska a víra jí daly sílu postavit se i dr. Mengelemu a odmítnout jeho rozkaz zabíjet novorozence. Klidně řekla, že děti se nesmějí zabíjet, zůstala před ním stát se sklopenýma očima, a tak viděla jen jeho nervózně poskakující holínky. Mengele řval: „Befehl ist Befehl“ (Rozkaz je rozkaz), ale... nezabil ji ani tehdy, ani později! Snad mu hrdinství té malé ženy imponovalo. Stanisława dokázala odpovédět i na jeho žert. Věřila, že je těžké zcela zabít v člověku lidskost, a tak se dívala i na nacisty a na dr. Mengeleho. Nikdy o nikom nemluvila zle, dokonce ani o něm, a ani po válce ne! A tak Stanisława mohla asistovat u tří tisíc porodů v táboře. Stále čerpala sílu z modlitby, často zpívala zbožné písně. Porodní lůžko improvizované vyzdobila, aby připomínalo ochranu Panny Marie. Je z přirozeného hlediště k nevíře, že v tomto prostředí nebyly žádné komplikace, žádné úmrtí matky nebo novorozence (před jejich vraždou). Mengele se marně rozčiloval, že takovou statistiku nemají nejlepší německé kliniky. Novorozence ihned křtila, vždyť je čekala smrt. Rozkaz zabíjet vykonávaly dvě německé zdravotní sestry, vězeňkyně, tělíčka se vyhazovala před barák na pospas potkanům. Od května 1943 nechávaly žít vybrané děti s arijskými rysy a ty byly odvezeny k adopci. Tehdy Stanisława všechny děti po narození tetovala, aby usnadnila jejich nalezení po válce. Její víra a láska oslovovala všechny, takže i Židovky říkaly: „Chceme se modlit k vašemu Kristu.“ Její dcera jí pomáhala, jak mohla. Stanisława zůstala v táboře až do jeho osvobození. Její první cesta po osvobození vedla s dcerou do osvětimského kostela poděkovat a přijmout svátost smíření a Eucharistii.

Po válce musela dál tvrdě pracovat pro rodinu, když už manžel nežil a syn Bronisław studoval medicínu. Zdůrazňovala mu: „Věřím, že nikdy nevykonáš umělý potrat, protože jinak by ses nemohl nazývat mým

synem.“ Říkávala také: „Každý život má věčnou hodnotu.“ V r. 1957 napsala *Zprávu porodní asistentky z Osvětimi*, byla to i její reakce na to, že r. 1956 byl v Polsku povolen umělý potrat. Zpráva byla uveřejněna také v r. 1965 v lékařském časopise. Byla podkladem rapsodie *Osvětímské oratorium*, které mělo premiéru r. 1970.

Stanisława trpěla poslední roky rakovinou střev. Své utrpení obětovala za obrácení hříšníků. Zemřela 11. 3. 1974. Její jméno nese od r. 1983 krakovská škola porodních asistentek. Oficiální žádost o proces k blahorečení podala farnost a r. 1992 bylo uděleno NO. V r. 1996 byly její ostatky přeneseny do kostela Nanebevzetí Panny Marie. Její socha ve věžeňském mundúru se dvěma novorozeňaty v rukou stojí už dnes v kostele sv. Anny ve Vilanově u Varšavy. U nás o ní článek vyšel v *Milujte se!* 37/2016.

- *Před Stanisławou stojíme v obdivu a děkujeme Bohu za to, jak veliké věci jí a skrze ni vykonal Pán. Zkusme napsat Magnificat na to, jaké veliké věci učinil Pán v naší církvi, a pak i osobní Magnificat.*
- *Respektuji věčnou hodnotu každého života? Stanisława nemohla pohřbit zabíjené děti. Dlouho tuto možnost u svých spontánně potracených dětí neměly ani matky u nás, byl to „biologický odpad“. Dnes tato možnost je. Informujte se o spolku Tobit.*
- *Chování k dr. Mengelemu – i po válce je znamením hluboké víry a heroické ctnosti. Jak snadno si myslím, že někdo je zcela odlištěn, zcela odpodobněn od obrazu Božího, že v něm už není ani jiskřička dobra v hlubině duše? Křesťan nesmí nikoho prohlásit za zatraceného, že je jistě v pekle – vím to?*

Spravedliví mezi národy

SB Josef a SB Wiktoría ULMOWI, oběti lásky k bližnímu

Josef 1900 – 24. 3. 1944; Wiktoría 1912 – 24. 3. 1944

Manželé Josef a Wiktoría Ulmowi nesou titul Spravedliví mezi národy. Tento titul dostávají ti, kdo v době vlády nacismu zachraňovali Židy. Celkem je v památníku Jad Vašem v Jeruzalémě uznaných a zapsaných přes 22 tisíc spravedlivých a z toho přes 6 tisíc Poláků! Asi 20 tisíc Židů bylo zachráněno Poláky, a ovšem nejméně 800 Poláků, možná mnohem víc,

bylo pro to popraveno. Za druhé světové války zahynulo přes 20 % polského obyvatelstva, víc než každý pátý. Představte si, prosím, pětinu své obce. Tato čísla jsou úplně jediné u Boha. Manželé Ulmovi jsou zástupci mučedníků pro milosrdnou lásku k bližnímu.

Pocházeli z Malopolska, kraje na jihovýchodě dnešního Polska, jehož část patřila Rusku. Josef se narodil r. 1900 v obci Markovo v chudé rolnické rodině. Mohl vychodit jen čtyři třídy. Později od svých 29 let ale vystudoval zemědělskou školu s vyznamenáním. Stal se sadařem, včelařem, měl školku ovocných stromů a zaváděl i chov bource morušového. Byl dobrý hospodář. Aktivně působil v Katolické akci. Byl přímo vášnivý fotograf, zanechal mnoho fotek rodiny i obce. Oženil se v 35 letech s o 12 let mladší Wiktoríí, pocházející ze stejného prostředí. Společně hospodařili a vychovávali děti, které přicházely jedno za druhým: Staša, Baša, Wlado, František, Antoša, Maryša – čtyři kluci a dvě holky. V době rodinné tragédie měl nejstarší 8 let, jediný už chodil do školy, nejmenší měla 2 roky a Wiktorie čekala sedmé dítě.

V Malopolsku žilo hodně Židů, v některých městečkách tvořili až třetinu obyvatelstva. V r. 1942 byli Židé z Markova a okolí deportováni nebo rovnou povražděni a pohřbeni – na bývalém mrchovišti, vždyť to nebyli „lidé“. Někteří se ale schovali u známých. Ulmovi přijali rodinu Szallovu z Lancutu – rodiče, čtyři syny a dva jejich příbuzné. Ubytovali je v podkroví, a protože byl jejich statek odlehlý na samém okraji obce, pomáhali jim uprchlíci i s prací. Jiné židovské rodině, kterou už nemohli schovat, pomohl Josef vybudovat úkryt v lese a nosili jim jídlo. Němci je ale objevili a zabili. Spojení na Ulmovy tehdy ještě nebylo prozrazeno. Ulmovy udal ukrajinský policista Les. Je to divná story o lidském srdci. Les dobře znal ukrytou rodinu, sám je totiž ze začátku ukrýval! za peníze, a když to začalo být nebezpečnější, museli od něho odejít. Szallovi žádali, aby jim vydal majetek schovaný u něho, aby mohli svým zachráncům aspoň nějak přispět na své živobytí. Udání byla cesta, jak si ponechat jejich majetek a navíc dostat odměnu: 500 zlotých + 1 kilo cukru (v každém kraji to bylo jinak).

V noci z 23. na 24. března 1944 přepadla německá policie spolu s pomocnou ukrajinsko-polskou policií včetně Lese statek Ulmů. Nejdříve postříleli všechny Židy, ostatní vyhnali na dvůr, kam přivolali Poláky z obce, aby byli svědky exemplárního trestu. Zastřelili rodiče a pak velitel rozhodl zastřelit i všechny děti. Mezi Němci byl i mladý

23letý sudetský Němec Kokott (opravdu se tak jmenoval), který zastřelil většinu dětí. Lidé pak museli všechny mrtvé zahrabat společně do jámy na dvoře a pod hrozbou trestu smrti to tak měli nechat. I to ponížení, být pohřben jako zvíře, bylo součástí exemplárního trestu. Vojáci pak vyplenili statek, odvezli několik vozů věcí a oslavovali pijatikou, kterou musel sehnat starosta. V okolí bylo víc schovaných židovských rodin, a tak není divu, že nastala panika. Podle svědectví (někdy ovšem popíraného) se pak našlo v polích 24 mrtvých Židů, které zabili v hrůze sami jejich zachránci. Ostatní je ale skrývali dál, jen z Markova se tak zachránilo do konce války 21 Židů. Podle nařízení z podzimu 1944 se každá pomoc Židům, nejenom úkryt, ale i prodání chleba, trestala smrtí a často se uplatňovala kolektivní vina. Pak byla popravena celá rodina, někde i sousedé. V jedné obci bylo naráz zabito, většinou zaživa upáleno, 33 osob, mezi nimi čtyři rodiny s celkem 19 dětmi od několika měsíců do 18 let. Bylo to různé od místa k místu. Musíme jen obdivovat, že přes přísný zákaz sousedé vykopali mrtvé, pomodlili se, dali Ulmovy každého zvlášť do rakve a znovu zakopali na místě. Až po válce v lednu 1945 byly jejich ostatky přeneseny na farní hřbitov (ostatky Židů pak r. 1947 na společný hřbitov obětí nacismu). Zjistilo se, že v době tragédie začala Wiktorina rodit, děťátko už mělo hlavičku a ramínko venku...

Les byl popraven odbojáři ještě během války, Kokott byl v r. 1957 vyhledán u nás a zemřel ve vězení v Polsku, německý velitel se stal policejním inspektorem a v 60. letech zemřel dřív, než byl odsouzen. V r. 1995 byli Ulmovi zařazeni mezi Spravedlivé mezi národy. V Markově byl vybudován pomník s výzvou k úctě a k lásce ke každé lidské bytosti a r. 2015 zde bylo otevřeno muzeum věnované polské pomoci Židům za války. Premiér Kaczyński navrhl i nový „národní den rodiny Ulmovy“. Ulmovi se tak stali symbolem za ostatní stovky Poláků popravených pro pomoc Židům. V r. 2003 byl zahájen proces k blahorečení 122 polských mučedníků z 2. světové války, včetně rodiny Ulmovy. Proces je již předán do Říma. Rodina by měla být blahoslavena jako celek!, takový je i vox populi. Malé děti ovšem neměly ještě plné poznání, ale rozhodli za ně rodiče. To se týká i posledního dítěte, které nebylo pokřtěné a ani plně narozené. Dostalo hned křest krve a pro nás je člověk plně člověkem už od početí.

Ulmovi riskovali život svůj i svých dětí pro milosrdnou lásku. Nikdo nemá větší lásku než ten, kdo... Ale mučedníky se ve 20. a v 21. století stávají křesťané i „jen“ proto, že jsou křesťany. Ve 20. století v Mexiku

a ve Španělsku, v Albánii, Rusku, dnes v Africe, Iráku, Sýrii atd. Možná si říkáte, že všechno je to hrozné, ale taaaak daleko v prostoru a v čase. A bereme za normu pro církve v podstatě pohodlnou křesťanskou existenci v Evropě. Nemylme se, **v křesťanství jde vždy o život**, o plný život s Kristem, svědectví lásky a někdy je vyvrcholením svědectví mučednictví. Víra, nebo smrt, Láska, nebo smrt.

- *Nejsme postaveni (možná zatím) před rozhodnutí víra, nebo smrt, ale možná před jiná rozhodnutí: život podle víry, nebo kariéra, nebo peníze (ne zcela čestně), nebo pohodlný život, nebo dokonce víra, nebo smrt dítěte – umělý potrat. Prostě víra, nebo život podle svého, tj. biblicky být „svévolník“. Je tomu tak? Jaká jsou naše pokušení a rozhodnutí? Budme pravdiví. V křesťanství jde vždy o život, jinak je to nátěr.*
- *Jsou pro mne láska a milosrdenství někdy velmi těžké, možná nekrvavé mučednictví? Kde pak beru sílu, kde jako manželé k tomu bereme sílu?*
- *Ulmovy děti ztratily život – a získaly nebe. Prosme o pochopení pravé kariéry křesťana pro sebe i pro děti – pravá kariéra křesťana je spása, svatost.*

ALBÁNIE

„Všichni jsou to naši lidé“

Nicolle a Drane BOYAXHIU

Nicolle 1874 – 1919; Drane 1892? – 1972?

Rodiče Matky Terezy, Nicolle a Drane Boyaxhiu (čti bojadžu), nejsou zatím vedeni jako oficiální kandidáti svatosti, ale jsou v pověsti svatosti. Ačkoliv je o Matce Tereze mnoho knih, přece o její rodině a dětství známe jen málo a navíc si některé informace – i data! – protiřečí. Má to víc důvodů. Matka Tereza naléhala na každého životopisce, aby začal až vznikem Misionářek lásky, a pak Albánie byla uzavřená, nedostupná země, izolovaná od okolí zvláštním režimem. Žádný investigativní novinář tam nemohl jet zkoumat.

Matka Tereza říkala: „Krví jsem Albánka, dle občanství Indka, vírou katolická řeholnice.“ Albánie je malá, krásná, divoká a velmi chudá země na Balkáně, v oné výbušné směsici národů a náboženství. Albánština sama tvoří zvláštní jazykovou větev. Země leží přibližně na hranici z 11. století mezi západním a východním křesťanstvím a od 13. do 20. století byla pod vládou Turků. V hornaté zemi se až do 20. století a možná místy dodnes zachovaly kmenové zvyklosti a pravidla krevní msty. Z náboženství v posledních staletích jasně dominoval islám, dále tu byli pravoslavní a katolíci. Zajímavé ale je, že národní hrdina Skanderberg, bojovník za svobodu ze středověku, byl katolík – a nikomu to nevadí.

Nicolle (tedy Mikuláš), kterému se říkalo Kole, Boyaxhiu byl kosovský Albánec z Prizrenu, kde se narodil r. 1874. Prizren byl jakýmsi střediskem albánského národního probuzení a snahy o nezávislost. Později Kole přesídlil do dnes makedonské Skopje, tehdy asi 30tisícového města. Vzpomíná se i ve světských materiálech jako obchodník, politik a mecenáš. Obchodoval s léky, potravinami, byl společníkem ve stavební firmě, která postavila první divadlo ve Skopji, a účastnil se na rozvoji železnice spojující Kosovo se Skopjí, osobně projekt částečně financoval. Byl jediným katolíkem v městské radě. Hovořil šesti jazyky, srdcem byl ale Albánec, účastnil se snah o nezávislost Albánie vůči Turecku a pak vůči Srbsku, kam region spadal od r. 1912. Oženil se s 16letou Dranofile, tedy domácky Drane, také kosovskou Albánkou. Drane znamená květ, květina. Dranofile je jako naše Květomila a Drane Květa. Manželka byla o 18 let mladší. Bylo to tehdy vcelku běžné. Měli spolu tři děti – dcery Agu, Agnes a syna Lazara a asi dvě děti zemřely hodně malé. Rodina byla zámožná, vlastnila pěkný dům naproti farnímu kostelu, v zahradě domu byl ještě menší dům pro hosty. Otec byl veselé společenské povahy, často k nim chodili hosté i místní hodnostáři a arcibiskup. Miloval hudbu a hrál v amatérském hudebním tělese. Dokud žil, rodina jezdila na léto do malých lázní. Ve výchově byl ale přísný, dával důraz na tvrdou práci, dobré chování a vzdělání. Ale přísnost neznamenala nedostatek lásky či něhy. Agnes měla rodinnou předzívku Gonxha (čti gondža) = poupátko. Maminka květ, dcera poupátko. V r. 1919 Kole náhle zemřel několik hodin po návratu z politické schůzky v Bělehradě. Hovořilo se o otravě srbskými agenty, Lazar tomu rozhodně věřil. Na jeho pohřbu bylo mnoho lidí, katolíků, pravoslavných, muslimů, Albánců, Srbů. Jakási malá předzvěst pohřbu jeho dcery a její otevřenosti. Agnes měla tehdy 8–9 let. Pohřeb je jedna věc a život pak druhá. Part-

ner si přivlastnil celou firmu a vdově nic nedal, ta navíc neměla přístup k majetku své rodiny v Albánii. Drane ale byla šikovná a houževnatá, a tak živila dál celou rodinu vyšíváním svatebních šatů apod.

Jaký byl život rodiny Boyaxhiu? Víra a modlitba stály na prvním místě. Výrok Matky Terezy „Rodina, která se modlí, drží pohromadě“ byl odevzvou její rodiny, která se denně ráno účastnila mše svaté a večer se všichni společně vkleče modlili růženec. Růženec a Matka Tereza patří neodmyslitelně k sobě, jako patřil i k její matce, která bez něho nikdy nevyšla ven, měla ho stále u sebe a využívala čas. V rodině se dbalo na vzdělání, děti chodily napřed do farní školy s výukou v albánštině a pak na gymnázium s výukou v srbštině. Matka podporovala i jejich zájmy, Aga a Agnes zpívaly ve farním sboru a na dobročinných koncertech, Agnes hrála na mandolínu a psala i verše a později články do novin. Důležitá byla účast na životě farnosti, dcery chodily do mariánské kongregace. Život doma byl skromný. Lazarovy vzpomínky na to, jak jako děti (mimo Agnes) kradli doma marmeládu, jsou úsměvným dokladem. – Dalším rysem rodiny byla dobročinnost. Do domu přicházelo mnoho lidí a nikdo neodešel s prázdnou. Drane říkávala: „Někteří jsou příbuzní, ale všichni jsou to naši lidé.“ A jindy: „Když děláš dobro, dělej to nenápadně, jako když házíš oblázek do moře.“ Kole byl s manželkou na stejné vlně. Jednou řekl Agnes: „Dcerko moje, nikdy si neber sousto, o které bys nebyla připravena se rozdělit s druhými,“ a do budoucí Matky Terezy se tato slova vryla. Matka 2–3× týdně chodila navštěvovat nemocné a chudé a brávala k tomu často děti. Zvláště se všech dotkla situace jedné velmi chudé nemocné vdovy se sedmi dětmi. Se souhlasem matky tam Agnes chodila každý den a nosila jídlo na svačinu. Po smrti vdovy pak těch sedm siroteků bylo prakticky u nich doma. Drane, sama vdova živičí se prací svých rukou, měla široké srdce a dávala s vírou, že Bůh se postará. Jak se to vše otisklo a znásobilo v jejím poupátku. Sama Matka Tereza jednou prohlásila: „Matka byla hluboce věřící křesťanka a možná, že rozhodující vliv na mne měl její příklad a láska k chudým.“

Když se Agnes rozhodla pro misie, matka jí nebránila, i když věděla, že ji asi už nikdy neuvidí. Při loučení řekla svému Poupátku: „Vlož svou ruku do Jeho ruky a jdi s Ním. Jdi kupředu, protože když se ohlídeš zpátky, půjdeš zpátky.“ Také tato její slova se vryla dceři na celý život do srdce. Měla 18 let, když se s matkou a sestrou viděly naposled. Aga se provdala, Lazar se stal inženýrem a podařilo se mu zůstat v Itá-

lii. V Albánii ale zavládl po druhé světové válce zrůdný režim Envera Hodži. Hodža se přikláněl nejprve k Jugoslávii, pak k SSSR, pak zavrhl obě země, přiklonil se k Číně, byl silně ovlivněn maoismem a zaváděl jakousi odrůdu kulturní revoluce. Pamatuji si z mládí, jak jsme, když se ve světě něco dělo, poslouchali nejen Hlas Ameriky a „Svobodku“ (pro mladé Svobodnou Evropu), ale i Rádio Tirana, abychom znali názor Číny. Nakonec se Hodža rozešel i s Čínou a prohlásil Albánii za jedinou socialistickou zemi na světě a r. 1967 ji oficiálně vyhlásil prvním ateistickým státem světa. Co to v praxi znamenalo? Veškeré náboženské projevy byly zakázány, kostely a mešity zbořeny nebo přeměněny třeba ve stáje s výjimkou několika památek. Za jakýkoliv náboženský úkon i za vlastnění Bible či Koránu bylo až do r. 1976 vězení a někdy i trest smrti. V katedrále sv. Pavla v Tiraně, před níž stojí socha sedící Matky Terezy, je dnes velký kříž z fotografií mučedníků. Mnohdy bylo mučení hrůzné – mladou sestru zahrabali svázanou do země až po krk a ponechali ji dlouhé agonii. Maminka Matky Terezy měla roky prakticky domácí vězení, údajně byla zadržena jako mnozí jiní. Režim z ní tak udělal klauzurní sestru a s dcerou jí velkomyslně povolil jeden dopis měsíčně – cenzurovaný. Ani přímluva mnohých včetně francouzské vlády nic nezmohla.

Matka i sestra zemřely, aniž se s Agnes setkaly. Drane kolem r. 1972. Matka Tereza mohla svou vlast navštívit až v r. 1989 na pozvání vdovy po Hodžovi. Navštívila s ní jeho hrob a modlila se tam. Zda to bylo pro podivné jevy na hrobě nebo ne, není jasné. Ale pro mnohé bylo toto gesto odpuštění příliš silné a nepochopitelné. Bláznovství kříže je ale moudřejší než svět. I ono přispělo k tomu, aby se nerozhořela nekonečná krevní msta. Dnes se v Albánii hlásí 70 % obyvatel k islámu, 15–20 % k pravoslaví a 13–17 % ke katolictví. Matka Tereza je ale všech. Albánská církev zkoumá možnost svatořečení jejich rodičů.

- *Na životě Matky Terezy vidíme zmnohonásoben vliv jejích rodičů, zvláště matky. Jaká matka, taková mnohokrát víc dcerka.*
- *Jak to bylo s naší rodinou, jak nás v dobrém ovlivnili rodiče a v čem?*
- *Jaký příklad dáváme dětem my, zejména v oblasti modlitby, praktického milosrdenství? Dáváme někdy příklad víry v Boha, který se postará, a velkodušného darování, nebo si odnesou vtištěný pocit, že na rozdávání a charitu nemáme?*

- *Jaký je náš vztah k jinak věřícím a nevěřícím?*
- *A prosme na přímluvu Matky Terezy o milost k odpuštění, které je pro nás zvlášť těžké.*

ČESKÁ REPUBLIKA

Česká republika v daném údobí (rok úmrtí 1950 a dále) nemá žádného kandidáta svatosti – laika manžela. Jediným laikem je svobodná Anička Tomanová, ostatní jsou kněží a řádové sestry, napočítala jsem jich za toto údobí 12, pokud jsem se nespletla. Pro zajímavost jsou to biskupové Beran a Trochta, kněží Bula, Kubiček, Stuchlý, Šuránek, Toufar, Týn, Urban, sr. Vojtěcha Hasmanová a sr. Eliška Pretschnerová. Na Slovensku, které bylo s námi spojeno, je za toto období 9 kandidátů svatosti, žádný není laik a kromě už bl. Zdenky Schellingové jsou ostatní kněží nebo řeholníci.

Zařazuji tu proto našeho jediného kandidáta svatosti z 20. století, žijícího v manželství.

Ministr podle sv. Františka

František NOSEK

26. 4. 1886 – 17. 4. 1935

František se narodil v Chrudimi v rodině vyššího úředníka finanční stráže a měl o 8 let mladší sestru Marii. Pro otcovu službu se častěji stěhovali. Rodiče byli opravdově věřící a výchova byla přísnější. Atmosféru vykresluje příhoda, kdy umírající otec očekával poslední svátosti v slavnostní uniformě u stolu. Otec zemřel, když měl František 10 let. Matka se pak přestěhovala do Chrudimi, kde František studoval na gymnáziu až do maturity. Od malička trpěl astmatem, později se zjistilo, že měl alergie na plísň. Později byl z důvodu nemoci osvobozen od vojenské služby. Matka ho ale jako nemocného sirotka nerozmazlovala, naopak. Nesnesla ani dvojky na vysvědčení. Svým způsobem jej to poznamenalo na celý život. František byl vážnější, uzavřenější povahy, velmi pilný. I o prázdn-

ninách měl několikahodinový denní studijní rozvrh. V rodině byla také schovanka Anička, Anna Kubešová z Čekova na Chrudimsku, která byla do rodiny přijata jako sirotek v 8 letech. Byla starší než František.

V r. 1905 nastoupil František do Prahy na studium práv. Pražský studentský život ho nestrhl, věnoval se studiu a toužil po tom, stát se národohospodářem a univerzitním profesorem. Tichý, a přece odvážný, když se postavil davu studentů, kteří stávkovali, a zůstal na přednášce. Nálepka stávkokaz ho pak doprovázela. V r. 1910 se stal doktorem práv a byl zaměstnán u finančního ředitelství. Připravoval se na univerzitní dráhu dalším studiem. Mezitím se zapojil do katolické České ligy akademické, přednášel, psal články zejména o sociálních otázkách. Jejich byt sloužil jako první útulek chudým studentům zejména z Vysočiny, než dr. Nosek našel něco jiného. Založil také Studentský pomocný fond, pro nějž musel doslova žebrot. Od r. 1912 jezdila celá rodina na letní byt do Poříčí nad Sázavou, ženy tam byly celé léto, František přijížděl na neděli nebo když byl pro vedřiny uzavřen úřad. Tak to bývalo tehdy zvykem. Jeho matka onemocněla a slábla. Anna se o ni pečlivě starala, poslední rok života ji nosila na zádech na vzduch až do její smrti r. 1916. Po smrti matky byl František rok v cizině na studiích.

Po návratu požádal Annu o ruku. Vzal si chudou, prostou a starší ženu, ačkoliv by jistě našel „lepší“ partii a mohl se jako doktor práv přiznat do zámožnější rodiny. Jeho Anna ale byla nejlepší. Říkal, že si ji vzal pro její ušlechtilé srdce, které poznal i v péči o matku. Jejich blízký přítel svědčil: „Takový soulad a takovou vzájemnou lásku a úctu jsem v žádné rodině neviděl a ani neuvidím.“ Svatba byla 21. 8. 1917 v kostele v Poříčí. V r. 1923 se narodila dcerka Anuška a 1924 syn Fanoušek. Tatínek jezdil i s kočárkem, což ještě nebylo běžné. S manželkou chodili na společné procházky s růžencem. Často četli z životopisů svatých, zejména pak dětem večer před spaním. Život doma byl prostý.

První republika znamenala pro Františka dost velký zlom. Stržení mariánského sloupu a protikatolické hnutí Pryč od Říma se ho těžce dotýkalo. Na obnovu sloupu věnoval i rodinné zlaté hodinky. Situace první republiky s Masarykovým „katolíci budou mít tolik práv, kolik si jich vybojují“ dovedla Františka, jinak apolitického člověka, který ani nečetl noviny, do politiky. Stal se členem lidové strany Mons. Šrámka a za ni pak dlouholetým poslancem. V letech 1924–1929 byl ministrem, krátce vnitra a pak ministrem pošt. Politiku bral jako službu, nepoliti-

kařil. Série článků v *Poutníkovi* ročníku 2005 to dobře vystihuje názvem „Politik, který nelhal“. Dr. Nosek byl přátelský, ochotný poradit, sdílet své znalosti, slušný, ale odmítal měnit pravdu, sledovat jiný zájem než zájem lidu v souladu se zájmem Božím. Radil: „Především je třeba se naučit rozeznávat dobré od zlého. Druhou zásadou je, jak mluvím, tak jednám.“ „Pokusení, jak by se dalo těžit z funkce, je třeba zahnat předem jako velezrádný útok na základy státu. Rozhodně je třeba odmítnout dnešní způsoby agitace: lhát a slibovat. Při dobré agitaci se nemusí mnoho mluvit. Stačí, *když se svědomitě plní příkaz (...) a milujeme bližního svého jako sebe samého.*“ Jako politik stál v pozadí za mnoha díly, někdy velmi obtížnými, např. sanací krachujícího Svazu hospodářských družstev. Zakládal peněžní ústavy jako Ústřední záložnu lidovou s heslem: „Vkladatelům jistota, dlužníkům mírný úrok a z čistého zisku také něco pro Pána Boha.“ Založil také katolickou školskou kancelář jako právní pomoc při diskriminaci katolíků ve školství. To už také tehdy bylo. I jako ministr zůstal osobně skromný, neměnil se. Zdravil první, otevíral dveře, sám si zařizoval maličkosti. V hotelu seděl u jednoho stolu se šoférem i služebnou. Nemyslitelně tak bořil sociální přehradu. Nelíbal také v společenském styku dámám ruku, jedině své manželce.

Po odchodu lidovců z vlády r. 1929 pracoval dál. Vždy se snažil pomáhat, jeho ochota byla pověstná. Pro staré lidi a opuštěné děti vybudoval domovy Družiny sv. Kláry na šesti místech. Snažil se jim dát i zdravý finanční základ, nebyl jen snílek. Další láskou byla mládež. Přednášel jí, rozdával při přednáškách hodnotné knihy, údajně až sto tisíc, pořádal duchovní cvičení i pro dělnickou mládež a pro městskou mládež ozdravné prázdninové kolonie na venkově. Podařilo se je vybudovat na třech místech a svěřil je sestřím boromejkám a Apoštolátu sv. Františka, založenému P. Urbanem. Přitom pomáhal skrytě i mnoha jednotlivcům. U mnoha chudých rodin zazvonila třeba před Vánoce nenápadná paní, donesla potraviny a peníze a zmizela. Když ji jednou přinutili odhalit inkognito, zjistili, že je to paní Nosková.

Jeho touhou bylo také vybudování kostelů na pražské periférii. Pro to sloužilo Dílo bl. Anežky Přemyslovny, založené církví už za Rakouska-Uherska. Jenže za poměrů v první republice se církevní hierarchie rozhodla dle nich finančně nebezpečný podnik zrušit. Marně dr. Nosek poslal finanční rozklad, odpovědi byly tři řádky se zákazem a hrozbou sankce. Pokorně se podřídil, ale pracoval sám ve stejném směru. Tak

vznikl kostel bl. Anežky na Spořilově, vysvěcený v roce jeho smrti. Další kaple a kostely vznikaly s jeho inspirací.

František byl františkánským terciářem, jeho řeholní jméno bylo Lev. Duchovním vůdcem mu byl P. Jan Ev. Urban, OFM, který je také naším kandidátem svatosti. Jeho DP byl zahájen r. 2000. Františkánská spiritualita ho formovala v jeho chudobě, prostotě, nenáročnosti, ochotě pomáhat i v sebezáporu. Rozjímal přírodu, v ní mu vše odkazovalo na Boha, na vše se díval z nadpřirozeného hlediska. Proto asi nechápal rozruch kolem stigmatizované Terezie z Konnersreuthu, když všude kolem bylo stejně tolik zázraků. Jeho vzory byli sv. František a Alžběta Uherská. Denně byl s dětmi na mši svaté a přijímal. Jeho duchovní vůdce v článku po jeho smrti v *Serafinském praporu* prozradil, že v mladších letech měl rysy povahy, které mu kazily jeho práci i duchovní život, především „prudkost a netrpělivost v jednání s lidmi, kteří rychle nechápali jeho myšlenky, kteří se ochotně nepodrobovali jeho úsudkům, byla značná“ a „nerozlišoval věc od způsobu a prudkostí jednání někdy poškodil i věc samu“. Byl prostě člověkem, svatý není – a ještě hned od počátku – dokonalá socha. Stále však duchovně rostl. V posledních letech života byl rozhodnut vlivem teologie P. Urbana dosáhnout co nejvyššího stupně dokonalosti a k tomu vše zaměřoval. Z toho plynuly i jeho četné tiché sebezápory.

V r. 1929 zemřela jeho svobodná sestra na rakovinu. V r. 1933 zemřel na prudkou otravu desetiletý Fanoušek. Byla to těžká rána, ale věřil, že je v nebi a přimlouvá se. Po Fanouškově smrti přijal hned do rodiny jednoho sirotka. Zanedlouho ale jeho manželka onemocněla rakovinou prsu. Sháněl jí léky po celém světě i tzv. kolibří jed. Nic nepomáhalo, Anna zemřela po dlouhém a velikém utrpení. Vyjádřil tehdy přesvědčení, že její utrpení jí vyprosil Fanoušek v nebi, aby nemusela do očištnice. Skutečně se na vše díval z nadpřirozeného hlediska. Bolest z manželčiny smrti a pak svou nemoc nesl jako smírnou oběť za hříchy národa, za kněze, za apoštolát a určité lidi zvlášť. 3. 2. 1935 jel už nachlazen na přednášku a pak vážně onemocněl. I přes kyslík se dusil. Dcerku svěřil do poručnictví příteli. Zemřel těsně před Velikonocemi. P. Urbanovi ještě na Květnou neděli řekl: „To moje tělo už jen sotva dýchá, ale ta duše, ta duše, ta je blažená, šťastná...“

Zemřel 17. 4. 1935. Zemřel zcela chudý, i hábit do rakve mu dal P. Urban. V pohřební řeči P. Urban vyzval vytrvat v dobré službě po jeho příkladu. Pověst svatosti přetrvala válku a dobu socialismu. Sekulární

řád františkánský podal žádost a probíhá informativní šetření, první fáze před oficiálním DP. K jeho hrobu v Poříčí se konají poutě a rok 1996 byl vyhlášen terciáři rokem dr. Noska s heslem Služba – svědectví – evangelizace. Odkaz dr. Noska je důležitý nejen pro ně a křesťanské politiky, finančníky, ale pro nás všechny.

- *Co nám osobně říká náš snad budoucí svatý? Co mne zaujalo, co pro mne může být inspirací?*
- *Co mi říkají jeho rady? Učím se rozlišovat dobré a zlé? Mluvím, jak jednám – nebo aspoň jak bych chtěl jednat?*
- *Znám své vady charakteru a pracuji na nich? Neskrývám je před zpovědníkem, duchovním vůdcem?*
- *Pro politiky na jakékoliv úrovni: Čí zájem sleduji skutečně? Můj, náš/strany, lidu či obce, Boží? Bráním se pokušení moci, lži, politikaření, svých zájmů, korupce?*

MAĎARSKO

Folklor a víra za gulášového socialismu

SB Sándor BÁLINT

1. 8. 1904 – 10. 5. 1980

Sándor (čti šándor) znamená vlastně Alexandr. Sándor se narodil na začátku století v Szegedu v jihovýchodním Maďarsku a v tomto kraji prožil většinu života. Szeged, zničený ve druhé polovině 19. století velkou povodní, vyrostl tehdy do krásy, ale kraj kolem zůstával velmi chudý a zaostalý. Tato oblast je známá vznikem segedínského guláše, uheráku a pěstováním papriky. A propos guláš... V r. 1977 jsem byla v naší delegaci na mezinárodní studentské vědecké konferenci právě v Szegedu. Na jedné straně krásné město, velká pohostinnost a štedrost, jakási živost, lehkost oproti situaci u nás, setkání s faktem soukromě pracujících lékařů a řemeslníků za socialismu a na druhé straně také všudypřítomný stín sledování. To byl tzv. gulášový socialismus, který – jak se tehdy říkalo –

byl v Maďarsku. Lidé dostali guláš, ale... Ostatně po událostech z r. 1956 museli soudruzi dávat větší pozor.

Sándorovi rodiče byli prostí rolníci, živící se právě pěstováním papriky. Matka Anna si vzala jeho otce jako bezdětná mladá vdova. Rok po narození Sándora otec zemřel na tyfus a matka znovu ovdověla. Byla ale statečná žena a šikovná obchodnice. Sándor byl velmi nadaný. Protože v Uhrách nefungovalo školství tak jako v západní části monarchie, bylo mnoho lidí ještě analfabety a Sándor za ně psával dopisy, hlavně na frontu. Vystudoval výborně piaristické gymnázium v Szegedu, pak získal diplom učitele maďarské historie na univerzitě v Budapešti, r. 1927 doktorát z etnografie na filosofické fakultě. Od r. 1930 vyučoval historii na katolickém učitelském ústavu v Szegedu a spolupracoval s národním institutem a r. 1934 se zde habilitoval. Pracoval jako vysokoškolský pedagog, vedoucí oddělení etnografie na univerzitě a vyučoval až do r. 1965. Jeho hlavním předmětem zájmu byla tzv. sakrální etnografie – náboženský folklór, slavení svátků, zvyky, poutě atd. Vydal mnoho knih jako *Sacra Hungaria* a nepřehledně menších publikací a článků.

V r. 1945 vstoupil do Křesťanské demokratické strany, která získala r. 1947 dva mandáty do parlamentu a on se stal jedním z nich. V politice hájil občanskou demokracii založenou na křesťanských hodnotách. Jeho politická epizoda byla krátká, už r. 1948 odešel z politiky i ze strany, ale pro nové mocipány to byl další černý puntík, kdyby nestačila samotná víra... Byl sledován, několikrát mu bylo přechodně zakázáno vyučovat. Syn vzpomínal, že se doma báli odposlechů, takže bylo skoro stále puštěno rádio nebo gramofon a důležité věci se říkaly na procházce venku u řeky. V r. 1965 vyvrcholilo pronásledování odsouzením za trestný čin podněcování proti režimu (záminkou byla vědecká konference v Německu), dostal ale podmínku. Byl nucen odejít do důchodu a ani přímluva jeho mocného přítele Ortulaye Gyuly, etnografa a politika, nedokázala víc. V důchodu pokračoval ve své práci, dělal osamocené etnografické výzkumy, psal. Napsal tehdy nejvýznamnější díla jako *Vánoce*, *Velikonoce*, *Letnice* a další. Tajně mu při tom ve výzkumu pomáhali pracovníci z muzea a z univerzity. Až posmrtně byl ohodnocen státním vyznamenáním. Kdyby netrval na své katolické víře nebo se k ní aspoň jako mnozí jiní otevřeně nehlásil, měl by zcela jinou kariéru.

Sándor byl ženatý, měl jen jediného syna Petera. Jeho manželka dostala v těhotenství zánět pobřišnice a byla už blízka smrti, ale po obdr-

žení posledního pomazání se uzdravila. Další dítě už ale nebylo. Peter nemohl kvůli otci vystudovat nic víc než střední školu. Byl dále samoukem, zabýval se filosofií. V rozhovoru pro média označil sám sebe za nevěřícího, zdá se ale, že spíše byl vzdálen od církve. Pracoval ve vydavatelství, ale jeho jméno nesmělo být za totality oficiálně uvedeno. Práci pod jiným jménem známe i od nás z totality. Peter byl ženat a měl jedno dítě, už zemřel. Podle svých slov měl s otcem dobrý vztah a nezáleželo mu na tom, zda bude otec blahorečený nebo ne, zůstával pro něj prostě milovaným otcem. Sándorovo manželství prošlo velkou krizí, manželka od něho odešla. Přesto ji později přijal zpět, když byla vážně nemocná parkinsonismem, a pečoval o ni až do smrti. I to je důkazem jeho ctností, jak bylo řečeno během procesu.

Sándor studoval lidové náboženské zvyky, sám byl ale mužem hluboké víry a modlitby. V jeho duchovním životě nastal ve 40 letech zlom, kdy se obrátil na hlubinu. Měl i mystické zážitky. Prožíval hluboké spojení s Ježíšem, s Pannou Marií a se sv. Martou, o níž řekl, že mu pomohla pochopit, proč má vlastně dál pokračovat ve své práci i v těch nejtěžších letech pronásledování. Jednou měl hlubokou vizi věčnosti. Po ní se zabýval otázkou temné noci a smrti. Své myšlenky zapisoval do Deníčku, který přepisovala manželka na stroji, dokud mohla, pak syn. Deníček ale končí rokem 1965.

Po smrti své manželky se sám připravoval na smrt. Ta přišla v Budapešti, když ho ve chvílce nepozornosti srazilo auto. Pohřben je v Szegedu. Kolem jeho pohřbu, který byl 20. 5., byly politické obstrukce a nechutnosti, jaké si starší z nás pamatují z totality, přesto přišlo mnoho lidí. Dnes má Bálint bustu v Pantheonu v Szegedu, je po něm pojmenován nový zvon a na univerzitě religionistický výzkumný ústav. Vyšla o něm kniha – zatím v maďarštině. DP byl zahájen r. 2005 a ukončen r. 2013.

Děkuji velmi za pomoc s překlady z maďarštiny sr. M. Dianě, OP, z kláštera mnišek kazatelského řádu ve Znojmě.

- *Pro starší: Nezapomínám pro současné obtíže na vděčnost Pánu za svou bodu? Snažím se předávat dětem, vnoučatům vzpomínky nejen na mučedníky, ale na skutečný život za totality, na tehdejší „běžná pronásledování a šikany“? I to je mravní povinnost vůči další generaci a vlasti.*
- *Pro mladší: Ptejte se prarodičů, rodičů apod. na běžný život za totality, co*

tehdy znamenalo být věřící. A víte, co to byl domovní důvěrník, kádrovák, pomocná stráž VB, VUML atd.?

- *Pro manžele: Dovedu si představit, co prožil Sándor, a velikost jeho odpuštění manželce? Jak bych se já sám/sama v takovém případě asi zachoval(a)? Snažme se s láskou řešit krize, modlit se a odpouštět, abychom v případě potřeby dostali sílu k hrdinské lásce.*

MALTA

Ostrovní romance aneb svatba za letadlo

SB Henry a SB Agnes CASOLANI

Henry 25. 11. 1917 – 29. 1. 1999; Agnes 11. 10. 1925 – 13. 7. 1992

Domovem manželů Casolani byla Malta, ostrov či spíše souostroví ve Středozemním moři. Vystřídaly se tu v historii mnohé národy, včetně Féničanů, po nichž asi zůstal semitský jazyk, psaný ale latinkou. Od r. 1530 Malta patřila rytířskému řádu, který po ní získal jméno, pak se stala r. 1800 britskou kolonií a od r. 1964 je samostatným státem. Je členem EU a zároveň britského Commonwealthu. Kromě maltštiny se tu hovoří anglicky. Katolické vyznání je naprosto převažující – 98%! Mísí se tu vlivy anglické, italské i z blízké Afriky.

Harry, jak se říkalo Henrymu, se narodil ve Vallettě, hlavním městě Malty. Jeho otec byl vydavatel místního deníku, vážený občan. Zemřel, když měl Harry 24 let. Harry měl o 2 roky starší sestru Juliettu, která se stala operní pěvkyní. Inéz Vassallo neboli Agnes měla dva bratry a dvě sestry. Její otec vyučoval hudbě, byl varhaník, kapelník, ale také maloval. Zemřel, když měla 22 let. Oba vyrůstali v kulturním a také velmi zbožném prostředí. Rodina Inéz byla jen méně majetná. Harry byl už v dětství klidný, zdvořilý, vyhýbal se klukovským potyčkám. Dobře studoval, rád kreslil a vystudoval Uměleckou školu malířství a sochařství ve Vallettě. Pro známost s Inéz odmítl další studium v Itálii a nastoupil r. 1934 do veřejné správy jako projektant. Zde zůstal kromě válečných let, kdy sloužil v armádě, až do důchodu v r. 1977.

Inéz byla veselá, inteligentní dívka s velkým nadáním pro jazyky. Získala stipendium na výběrovou vyšší školu, v 16 letech složila oxfordské zkoušky a získala oprávnění vyučovat angličtinu, italštinu, historii, matematiku a náboženství. Od svých 18 let vyučovala na škole jako první rodilá Malťanka. Poznali se velice brzy, protože bratr Inéz byl Harryho kamarád. Postupně běžné přátelství mladých lidí přerostlo v zamilovanost. Období jejich známosti ale spadalo do těžkých let války. Malta jako nepotopitelná letadlová loď hrála velkou strategickou roli ve 2. světové válce. A platila za to. Přitom na začátku války měl ostrov jen tři bojeschopná letadla, symbolicky lidmi nazvaná Víra, Naděje, Láska. To se samozřejmě rychle změnilo. Ve velké bitvě o Maltu byla Malta systematicky bombardována soustředěnými nálety ze Sicílie po celých pět měsíců. Byla poškozena velká část budov a mnoho obyvatel zemřelo. Zároveň blokadou ostrova bránili nepřátelé jeho zásobování, takže byl opakovaně na pokraji vyhladovění. Ale ani stálá nejistota, ani hlad Malťany nezlomily. Všechno obyvatelstvo Malty bylo proto vyznamenáno za statečnost nejvyšším britským vyznamenáním, svatojiřským křížem, už během války. Takže i naši manželé byli hrdinští rytíři sv. Jiří v boji s nacistickým drakem. Jistě po celý život vzpomínal Harry, jak po vybombardování školy, kde učila Inéz, ji šel s úzkostí hledat mezi trosky, ale ona se s dětmi zachránila a odešla jinudy. Oba také sloužili v armádě. Harry od počátku války, mimo jiné v nebezpečné pozici strážce v přístavu, Inéz později dobrovolně nastoupila k letectvu jako civilní personál – i pro zlepšení finanční situace rodiny.

Konečně po válce, tedy po válce aspoň pro Maltu, se 19. 4. 1944 konala svatba. V údobí všeobecného nedostatku měla nevěsta, členka královského letectva, šaty ušité z hedvábí padáku. Ženich pak v sakristii žertoval, že kdyby nesestřelili letadlo, nebyla by ani svatba... Po svatbě už Inéz zůstala doma. V lednu 1945 se narodila dcerka Cecilie Mary. Pro Harryho to byl nejkrásnější den jeho života a nezastínil jej ani pozdější den jeho zázračného uzdravení. Přestože oba milovali děti, zůstala Cecilie jedináčkem. O to víc milovaná, o to víc projevovali opatrnost a obavy, ale nerozmazlovali ji. Snažili se, aby z ní vyrostl skromný člověk s pevným charakterem. Maminka jí říkala: „Bůh Tě nám jen půjčil. Chci mu Tě vrátit jako dobrého, milujícího člověka.“ Inéz uplatňovala své pedagogické nadání v péči nejen o Cecilii, ale i o další děti v širší rodině a v sousedství. Jako první také na Maltě zaváděla prvky výuky dle metody

Montessori. Později se oba starali o prasynovce jako o svá vnoučata a také o mladou rodinku v sousedství, kde se stali strýčkem a tetičkou. Oba manželé byli společenští, měli mnoho přátel a zvláště úzké vztahy v širší rodině. Ve skupině navštěvovali slavnosti svatých na venkově, slavené s celou jižní parádou. S přáteli a příbuznými jezdili na letní byt na venkov. Cecilie tedy nebyla izolována. Když měla 12 let, vydala se rodina na velkou zahraniční cestu – pouť Itálie, Lurdy, Španělsko, Fatima a zpět. Zastávky kulturně historické, pobyt na pláži, ale hlavně pouť, známé svatyně. Veliká událost pro dospívající dívku. Snad i to přispělo k tomu, že Cecilie v 19 letech odjela do Marseille do noviciátu sester sv. Josefa. Stala se řádovou sestrou a pracovala pak na Maltě. Jak těžko se dnes někdy i věřící rodiče smířují s odchodem dítěte do kláštera. To nebyl případ jejích rodičů, vždyť se o milost řeholního povolání podle vůle Boží modlili. Přijali dceru od Boha a dali ji Bohu zpět.

Harry s Inéz se snažili být denně na mši svaté, modlili se spolu, spolupracovali ve farnosti, využívali svých darů, Harry výtvarného talentu a Inéz psala různé články do farního časopisu. Harry kromě války pracoval vždy jako projektant. Byl v práci poctivý, až skrupulózně, nadřízení si ho vážili, dokázal taktně poradit mladým architektům i dobře vyjít s čínskými inženýry při stavbě důležité silnice. Měl proto na starosti závažné projekty. Mezi kolegy byl oblíbený i přes svou náročnost. Zval denně ke společné modlitbě, připomínal svátky, ale také měl vždy po ruce dobrý slušný vtíp. Při neslušném vtípu ale demonstrativně odešel. V r. 1971 Malta přecházela na desítkovou soustavu a měnu. Harry se stal členem zodpovědné komise a grafikem kampaně. Jeho logo, mapa Malty jakoby probodená písmenem D, bylo velmi úspěšné.

Do důchodu odešel v 60 letech a nadále se věnoval rodině a službě v církvi. V r. 1984 se manželé přestěhovali do domu sester v Rabatu, aby byli blízko dceři a zároveň ji nezatěžovali péčí o sebe, až bude třeba. S láskou mysleli dopředu a vzdali se svého milého bytu, kde byli 20 let. V domově si zařídili pokoj podle sebe a byli spokojeni z blízkosti Eucharistie, z kaple v domě. Pořídili si také televizor, aby byli informováni o světě. Dál pomáhali podle svých sil v kostele a občas i s dětmi v klášterní škole. Harry trpěl od svých 48 let cukrovkou. V r. 1989 se náhle projevilo silné zhoršení zraku a byla zjištěna diabetická retinopatie a makulární degenerace (dvě tehdy prakticky neléčitelné oční nemoci). Mohl číst jen se silnou lupou a hrozilo mu oslepnutí. To bylo pro něho velmi těžké.

Na podnět Inéz začal prosit o přímluvu ct. Marii Adeodatu Pisani, benediktinskou mnišku z Mediny na Maltě, o jejíž blahořečení se usilovalo. Harry se nejen modlil, ale plně se zapojil do pomoci procesu. Inéz žertem řekla o Adeodatě, že „naštěstí už je v nebi, jinak bych musela žárřit“.

V létě 1992 zemřela Inéz na letním pobytu na srdeční nemoc, kterou roky trpěla. Harry už pak nikdy nejel na letní pobyt, i když ho fyzická aktivita neopustila. 29. 12. 1992 mohl Harry při slavnostní mši opět jasně číst a lékaři potvrdili nečekané, nevysvětlitelné navrácení zraku. Stav nadále vydržel. Vděčný Harry mimo jiné složil k počtě s. Adeodaty dvě poemy, z nichž jedna se stala po jejím blahořečení oficiálním hymnem k ní. Vidíme tu takové společenství svatých v praxi. Harry zemřel r. 1999 v 82 letech. Odešel za svým přítelem Ježíšem, s nímž se nikdy nerozloučil. V r. 2015 byl zahájen DP pro oba manžele.

- *Jaký jsem ve svém zaměstnání? Jaký jsem ve vztahu k práci samé, k nadřízeným, ke kolegům, k podřízeným? Promítá se má víra do práce a vztahů v ní? A co modlitba (podle okolností skrytá či veřejná)? A také co Boží dar humoru? – Umím ale dát najevo i svůj nesouhlas?*
- *Mám osobní vztah s nějakým svatým? A jak se projevuje?*
- *Pro rodiče: Jaké události, zážitky připravujeme pro děti a spolu s nimi, dospívajícími, které jim mohou pomoci na cestě víry? Oslavy svátků, různé poutě, i netradiční, atd.*

PORTUGALSKO

Služebník dobrý

Alberto Dinis da FONSECA

2. 9. 1884 – 30. 8. 1962

Alberto se narodil v obci Rochoso blízko města Guardy, s nímž byl spojen po celý život. Guarda je historické město ve středním Portugalsku v pohoří Serra de Estrela v nádherné krajině s výhledem do okolí. Jméno města znamená „stráž“ a tou město dříve také bylo. Alberto byl ze šesti

děti. Jeho mladší bratr Joaquim se stal známým politikem, členem vlády a byl i Salazarovým přítelem. Alberto studoval na koleji u jezuitů a pak práva na univerzitě v Coimbre. Jeho rodina byla rodinou zemědělců, právníků a profesorů. Alberto se stal notářem. Byl stejně jako jeho bratr členem strany Centro Católico a opakovaně poslancem za ni, ale od r. 1927 se věnoval už jen komunální politice. A té se věnoval se zápallem. Dá se říci, že jeho vášněmi byly víra, Guarda a tisk.

Albertův život i smrt ovlivnil silně SB Joao de Oliveira Matos, pomocný biskup Guardy. Joao byl o 5 let starší. V r. 1924 vytvořil nejprve malou skupinu horlivých křesťanů s plánem, aby se stali Ježíšovými služebníky. To byl zárodek Ligy Ježíšových služebníků, určené pro lidi všech stavů; všichni měli pracovat pro Boží království, i nemocní. Cílem služebníků je osobní posvěcení, modlitba, apoštolát. Dnes je liga velkou duchovní rodinou, kde se lidé všech stavů snaží žít stylem prvních křesťanů s heslem „Ježíš musí kralovat“. Mají četná díla, sloužící hlavně k výchově mládeže a péči o ni, v nichž služebníci působí jako animátoři, ale starají se třeba i o invalidy a staré lidi. Spravují několik komunitních domů a institucí. Domy jsou otevřené druhým lidem. Důraz byl od počátku kladen na modlitbu. Palmira, Albertova manželka, a jeho sestra M. Candida se služebnou vytvořily první modlitební komunitu v Albertově rodném domě v Rochosu a dodnes dům slouží modlitbě. V lize je přítomno stálé klanění se Nejsvětější svátosti. Z modlitby a komunitního pokání pak vychází intenzivní činnost. Alberto úzce spolupracoval s biskupem Joaoem, takže je spoluzakladatelem více děl. Jedním z největších je Regionální škola Josého Dinise da Fonseca. Budovu pro regionální školu daroval biskupovi právě soudce José, Albertův strýc. Škola byla r. 1931 otevřena pro základní a střední školství a mnohem později získala i právo vysokoškolského vzdělání. Měla zajišťovat dobré vzdělání pro chudou venkovskou oblast, ale pro její kvality odborné i morální do ní posílaly své děti rodiny až z Lisabonu. Na škole působila i Albertova sestra M. Candida a další jeho příbuzní. Heslem školy je „Vychovávat pro růst“, její snahou je integrální růst.

Určitou Albertovou vášní byl tisk. Velmi brzy působil v místním tisku a pak založil noviny Journal Amigo da Verdade (Přítel pravdy), které slouží lize. Aby mohl tiskem sloužit dobru a evangelizaci, zakoupil tiskárnu, která také dodnes slouží lize. Miloval Guardu a pracoval pro ni. Od r. 1947 byl roky starostou. Velmi se zasloužil o rozvoj turistiky,

přínosné ekonomicky pro chudý kraj. Neváhal sám doprovázet turisty a zaujmout je poutavým vyprávěním z historie a legend. Byl výřečný excelentní právník a výborný pedagog, básník obdařený fantazií. Svému městu věnoval sonet.

Alberto miloval Pannu Marii. Brzy po zjeveních ve Fatimě o nich psal a hájil autenticitu zjevení, účastnil se při založení Hlasu z Fatimy. Diecéze Guarda postavila brzy ve Fatimě dům pro poutníky a liga zde otevřela další centrum. V Guardě je tradice každoroční diecézní pouti do Fatimy. Alberto také napsal, inspirován lurdským Ave, verše fatimského Ave Maria, které se staly později fatimskou poutní hymnou.

29. 8. 1962 zemřel biskup Joao, zakladatel ligy, se kterým si byli tak blízcí. Prakticky spolu i odešli na věčnost, protože Alberto zemřel 30. 8. 1962 po návratu z pohřbu.

Guarda ani Liga služebníků na Alberta a jeho manželku nezapomíná. Je po něm pojmenováno náměstíčko, r. 1999 byl postaven pomník ve stylu kolonády antického chrámu s bronzovými plaketami manželů. Jasně to vyjadřuje, že místní vnímali manžele jako jednotné ve svém díle. O rodinném životě Alberta a Palmíry jsem bohužel nezjistila víc a zdá se, že neměli děti. (??) Byly o něm vydány knihy. Byla podána oficiální žádost o proces, který je v přípravném stadiu. DP jeho přítele biskupa je už uzavřen. Putují opět spolu jedním směrem.

- *Jaké jsou moje „vášně“?*
- *Jak se zapojují/zapojujeme do služby Ježíši a jeho království?*
- *Pro zpěváky: Zkusme si najít a zazpívat fatimské Ave. Je v něm něco z Albertova srdce.*

KANADA – ZEMĚ DVOJÍHO JAZYKA

Je nádherné mít takové rodiče!

Georges Phileas a Pauline Archer VANIER

Georges 23. 4. 1888 – 5. 3. 1967; Pauline 28. 3. 1898 – 23. 3. 1991

Život rodiny Vanierovy by vydal na úžasný seriál zachycující zvraty 20. století. Georges se narodil ve francouzské části Kanady, v tzv. malém Burgundsku blízko Montrealu. Jeho matka byla Irka, otec Francouz z Normandie. Byl od dětství bilingvní. Studoval u jezuitů a pak práva. Stal se advokátem, ale jeho právnickou kariéru uzavřely noviny! V r. 1914 si v nich přečetl o hrůzách války v Evropě a už nemohl žít pokojně dál. Musel aktivně pomoci. Zrušil advokátní praxi a spoluorganizoval kanadský dobrovolnický sbor, slavné „vandoors“. S nimi pak bojoval jako důstojník ve Francii, kde byl vážně zraněn, a zůstal částečným invalidou neschopným boje. Po návratu do Kanady nejprve zůstal v armádě jako asistent lorda Byngsieho, velitele kanadského sboru, a pak když se lord stal generálním guvernérem, pracoval u něho. Měli spolu tak dobré vztahy, že Georgesův syn byl jeho kmotřenec a dostal po něm jméno – Byngsie, zkráceně Byng.

Pauline pocházela také z francouzské části Kanady, byla jedináček z velmi dobré rodiny. Její otec byl soudce nejvyššího soudu a matka pocházela z francouzské šlechty, která přišla do Kanady už v r. 1730. Byla vychována u sester a dostala vzdělání odpovídající slečně z vyšších kruhů. Doplnovala si je sama četbou francouzských a anglických knih. Toužila v životě vykonat velké věci pro Boha, uvažovala proto o vstupu do kláštera. I jí se silně dotkla válka. Tajně proti vůli otce vystudovala ošetrovatelský kurz a pak pracovala ve vojenské nemocnici. Když se Georges a Pauline po válce seznámili, zjistili, že jsou naladěni stejně. Veliké věci pro Boha, odvaha, motivovaná ale soucitem a ústící do milosrdenství – to byla jejich společná melodie. A 9. 9. 1921 byla svatba. Pak nastal vír života.

Georges se stal diplomatem, reprezentoval Kanadu v Lize národů a na mezinárodních konferencích. Byl ve službě v Kanadě, Anglii, Francii, Švýcarsku, překládaný sem a tam podle potřeby. Nikde natrvalo, všude jednou nohou. Pauline všude plnila roli manželky diplomata s grá-

cií, vytvářela znovu a znovu teplý domov, starala se o celkem pět dětí, ale to jí nestačilo. Všude se proto ihned angažovala ve prospěch chudých a trpících, skutečně aktivně, ne jen obvyklou charitou dam vysoké společnosti. Pět dětí – nejstarší dcera a čtyři synové vyrůstali ve dvou jazycích, zažili v dětství několik zemí a pak vzdělání v internátech. Nijak jim to neublížilo, byli si jisti láskou svých rodičů.

Georges byl od r. 1939 vyslancem Kanady v Paříži. Když byla Francie r. 1940 napadena Němci, museli prchnout před nacisty. Kanada byla totiž ve válečném stavu s Německem, i když ještě ne aktivně. Silnice na jih byly přeplněné uprchlíky a německé stíhačky je ostřelovaly. Letadlo, které na ně střílelo, havarovalo kousek od nich a Pauline okamžitě běžela pomoci pilotovi, který před chvílí div nezabil její děti a ji. Nerozmýšlela se, konala jako vždy. Na přečpaném starém výletním parníku se jim pak podařilo po pěti dnech plavby dostat se do Anglie. Tam se ihned vrhli do práce. Pauline objížděla nemocnice a zařizovala veškerou pomoc francouzsky mluvícím uprchlíkům a raněným.

Když se později vrátili do Kanady, angažovali se v přesvědčování vlády a veřejnosti o nutnosti vstoupit aktivně do války s nacistickým zlem a o přijetí uprchlíků z Evropy. Po hospodářské krizi měla totiž Kanada stop imigraci. Přednášeli po celé zemi, ale setkávali se v lepším případě s lhostejností, často s přímým nepřátelstvím a také antisemitismem. A uprchlíci i Židé, kteří se dostali k hranicím Kanady, byli stále znovu vraceni zpět bez ohledu na následky. Georges napsal r. 1940 premiérovi: „Kanadaňané mají nádhernou příležitost být velkodušnými, ušlechtilými a mít zároveň užitek z přijetí těchto lidí.“ Ale jiní to tak neviděli.

Jak únavný a frustrující je stálý boj bez výsledku! Kanada sice nakonec vstoupila aktivně do války (z jiných příčin), ale imigrační politiku nezměnila. Válka zasáhla celou rodinu. Thérèse jako mladá dívka pracovala v doprovodné službě námořních konvojů přes Atlantik, což bylo velmi nebezpečné, a po vylovení Spojenců byla pro znalost franštiny jako styčný důstojník přímo na frontě. Dostala pak francouzské vysoké vojenské vyznamenání. Syn Byngsie narukoval v 19 letech a účastnil se bojů v Evropě, Jean byl členem britského námořnictva.

Georges byl v srpnu 1944 prvním akreditovaným diplomatem, který se vrátil zpět do osvobozené Paříže. Civilisté se ještě neměli vracet, bylo to nebezpečné, ale Pauline přesvědčila kanadský Červený kříž a jako jeho

zástupce se v uniformě dostala do Francie vojenským letadlem. Vrhla se ihned do pomoci navrátilcům a uprchlíkům. Evropa byla plná vykořeněných osob – přeživších z koncentračních táborů, lidí vracejících se z pracovního nasazení, vyhnanců. Pauline jako zástupce Červeného kříže vytvořila centrum na hlavním pařížském nádraží, kde poskytovali materiální pomoc a informace. Pak informační síť, informační centrum, kde na zdech visely fotky navrátilců a lidé tam mohli nalézt toho svého nebo upozornit na jeho rodinu. Pro ty, kdo neměli rodinu a známé, organizovala s abbém Pierrem přístřeší. Do práce zapojila i dámy z rodin diplomatického sboru. Pracovala neúnavně x hodin, protože lidský dav a bída se zdály nekonečné, po celých 16 měsíců. Za tuto práci obdržela od Francie řád čestné legie.

Georges spolu s americkou delegací navštívil Buchenwald týden po jeho osvobození. Byl otřesen. V rozhlase pak nediplomatickými slovy vykřičel (skutečně křičel) svoji hanbu a hanbu Kanady, která je spoluvinná za tyto zločiny, protože neudělali, co měli, ani nepřijali uprchlíky. Přesto trvalo dalšího 1,5 roku!, než vláda po tlaku i kampani advokátů uvolnila imigraci a v letech 1947–1953 přijala 186 tisíc imigrantů z Evropy. My už známe Kanadu jinou, že?

V r. 1953 se vrátili do Kanady a v r. 1959 byl Georges jmenován guvernérem, tedy zástupcem britské královny, která je dosud formální hlavou Kanady. Pauline byla vysoké postavy, elegantní, v pozdějším věku měla bílé vlasy, tvořili spolu skutečně královský pár. Georges byl prvním francouzsky mluvícím guvernérem. Jeho postoj k této funkci vyjadřovaly činy. Trpěl od mládí srdeční nemocí, která se věkem zhoršovala. Přijal ale úřad – službu guvernéra – se slovy: „Když mi Bůh chce dát tuto práci, dá mi i sílu,“ ostatně motto na jeho erbů vicekrále bylo: *Fiat voluntas Dei*. Den před svou instalací guvernérem napsal: „Modlete se za nás, abychom vždy pracovali k slávě Boží v malosti a pokoře. To není snadné. Ale důvěřujeme milosrdné lásce Nejsvětějšího Srdce Ježíšova.“ Po nástupu do úřadu v proslovu k veřejnosti řekl: „Moje první slova jsou modlitba. Kéž všemohoucí Bůh ve své nekonečné moudrosti a milosrdenství požehná posvátné poslání, které mi bylo svěřeno Jejím Veličenstvem královnou, a pomůže mi ho splnit se vší pokorou. Výměnou za jeho sílu mu nabízím svou slabost. Kéž dá mír mé milované zemi a těm, kdo v ní žijí, milost vzájemného porozumění, respektu a lásky.“ Když se přestěhovali do Rideau Hall (bydliště pro vicekrále), udělal Georges dvě

změny. Dal obnovit kapli a bilingvní označení u brány i u svého bytu. Symbolické: víra a jednota vlasti. V kapli se pak dvakrát denně modlil, pokud byli v Rideau Hall. Byly to turbulentní roky. Mnoho jezdil, i přes svůj zdravotní stav, po celé Kanadě spolu s manželkou a pronesl mnoho proslovů. Vyzýval k jednotě a mladé k tvrdé práci na sobě a k tomu, aby směřovali k dokonalosti. Podporoval spolky a sport. Sám byl sportovní nadšenec, především fanoušek hokeje. Všude hovořili s mládeží, s chudými, s rodinami. Stal se náčelníkem indiánského kmene Černonožců, což nebylo automaticky spojeno s jeho funkcí. Zavedl do Kanady rytířský řád sv. Jana Jeruzalémského a byli s manželkou jeho členy. V r. 1964 svolali První kanadskou konferenci o rodině. Při zahajovacím ceremoniálu se modlili představitelé 17 náboženských komunit. Z konference vznikl r. 1965 Institut rodiny, který působí dodnes jako nezisková organizace pro podporu rodiny v oblasti výzkumu, vzdělávání, práva, vydává publikace a spolupracuje s vládou a mnoha institucemi. Guvernér Vanier byl milován, ale také zatracován. Frankofonní část se totiž chtěla odtrhnout od Kanady. Separatisté v jeho rodném Québecu ho vítali transparenty „Vanier zrádce“ či „Vanier královnin šašek“.

V den, kdy zemřel, byl Georges ráno na mši svaté a u přijímání a pak dostal infarkt při sledování hokeje. Byl velký hokejový fanda. Došlo přes 15 tisíc kondolencí od běžných lidí, často od mládeže a dětí. Ale státního pohřbu se neúčastnil žádný zástupce jeho milované Francie, protože de Gaullova vláda podporovala québecký separatismus. Bylo to urážlivé diplomaticky i lidsky po práci manželů ve Francii a pro ni.

Pauline pokračovala v práci. Byla první ženou nepolitičkou, která byla přizvána do Kanadské soukromé královské rady – nejvyššího poradního sboru. Na znamení úcty její přísahu přijímal 11. 4. 1967 sám premiér. Byla první ženou-nositelkou Řádu Kanady za humanitární práci a v r. 1966 obdržela čestný doktorát na univerzitě v Ottawě. Stala se také kancléřkou univerzity v Montrealu. Při své investituře zahájila proslovem a modlitbou v ekumenickém duchu. Mimo jiné řekla: „Pravý křesťanský duch se dívá na všechny duchovní hodnoty z jakéhokoliv zdroje jako na součást božského pokladu Stvořitele, svěřeného lidstvu... Víra, zdaleka ne zastaralá nebo staromódní, propůjčuje krásu, bohatství a světlo, které nelze nalézt v žádných jiných zdrojích.“

Přesto po smrti manžela pociťovala prázdnotu. Po svém zvyku se stáhla na dva týdny do ústraní ke karmelitkám a tam uzrálo její rozhodnutí.

Ve svých 73 letech se přestěhovala do Archy do Francie. Tam brzy zjistila, že asistenti z anglofonních zemí nemají bohoslužby ve svém rodném jazyce. Každý týden se pak její pokoj měnil v malou kapli pro neformální modlitební setkání v angličtině. Nabídla i v duchovní oblasti pocit, že jsou doma. Do Archy vrostla. Napsala: „Můj život byl naplněn a já byla naplněna Božími dary. Vzala jsem si G. a to je ten největší dar, ale Archa jistě je ten druhý těsně po něm.“ Vyzrála v moudrou, laskavou starou ženu.

Oba manželé se snažili i ve vysokém postavení žít spiritualitu Božího dítěte – ve všem s Bohem. Denně se účastnili mše svaté, měli velkou úctu k Eucharistii. Oba byli ovlivněni spiritualitou malé Terezky, stále hledali Boží vůli pro svůj život a toužili po spojení s Bohem.

Od r. 1944 se spolu denně modlili aspoň půl hodiny. Kanadský novinář o nich napsal: „Celé své srdce a mysl mají stále v hlubokém společenství s Bohem. Někteří říkají, že je Bůh mrtev. Jaký nesmysl! Jestliže zemřel, tak kdo hovoří s Vanierovými?“ Dali příklad křesťanského života i s jeho nedokonalostmi a vývojem. Jeden se učil od druhého, doplňovali se. Pauline měla emocionálnější zbožnost. Vnímala samu sebe v mládí jako marnivou, měla ráda krásné šaty, byla ráda středem pozornosti a byla i žárlivá a povýšená. Měla ale dobré duchovní vedení u jezuitů a každoroční ústraní – exercicie u karmelitánek, pokud to jenom trochu šlo, a pracovala na sobě, aby vyrostla z těchto chyb. Georges byl zase přísný moralista, který viděl především náboženskou povinnost. V mladších letech ho velice rozčilovalo každé porušení daných pravidel. Vzájemně se ale ovlivňovali a táhli na hlubinu.

Ovocem jejich života jsou i jejich děti, kterým předali poselství víry, lásky, odvahy a služby potřebným. – Jean námořník, pak profesor filosofie, zakladatel spoluzití s mentálně postiženými v komunitách – Archách, spisovatel, nositel Templetonovy ceny. – Thérèse zůstala svobodná. V mládí byla odvážný voják, pak lékařka v prestižní nemocnici v Anglii, spoluzakladatelka Archy v Anglii. Přešla pracovat do hospice a věnovala velké úsilí propagaci důstojné péče o umírající a mentálně postižené po celém světě. Při jejím pohřbu byla v canterburské katedrále sloužena první mše svatá od 16. století. – Byngsie, později fr. Benedikt, trapista v USA, jako mladíček ve válce prožil šok. Ve 20 letech se rozhodl stát se mnichem. Později musel být 2 roky v sanatoriu pro tuberkulózu. Po uzdravení byl vyhledávaným duchovním rádcem. – Michel se stal překladatelem a Bernard malířem.

Když Byngsie odcházel do kláštera, řekl otci: „Je nádherné mít takové rodiče!“ a otec odpověděl: „Je nádherné mít takového syna.“ Ano, je nádherné, že jsou takové rodiny, a nemusejí to být diplomaté.

Byla podána žádost o beatifikaci, zatím jen v přípravné fázi.

- *Jaké poselství našeho života asi předáme dětem? Jaká jsou naše klíčová slova? (U Vanierových to byla víra, odvaha, služba, aktivní milosrdenství.)*
- *Jaké slovo doplní naše děti do „Je ... mít takové rodiče!“ a jaké doplníme k dětem?*
- *S jakými nedokonalostmi, zlovyky, hříchy musíme bojovat ve svém duchovním vývoji?*
- *Pro manžele: Jak si v manželství vzájemně pomáháme v duchovním životě? Ovlivňujeme se v dobrém?*
- *Setkali jsme se při snaze o dobro s lhostejností, odporem, byli či jsme frustrováni? Jak jsme reagovali?*

Pustina a Trojice

Catherine de Hueck DOHERTY

15. 8. 1896 – 14. 12. 1985

Catherine, původním jménem Jekatěrina Kolyčkina, byla ruská šlechtična, původně pravoslavná. Po útěku na Západ přestoupila ke katolické církvi. Její první manželství s bratrancem bylo anulováno, později se provdala podruhé za muže, který slíbil i před biskupem pomáhat jí v jejím poslání. Je zakladatelkou Madonna House apoštolátu, dila s více větvemi zasvěceného života, a autorkou více knih. Její spiritualita je zakotvena ve vědomí Trojice a v kořenech východního křesťanství. Madonna House apoštolát podal žádost o proces beatifikace a r. 2004 Řím udělil k procesu NO. Touto zajímavou postavou se nebudeme více zabývat, protože je v češtině k dispozici její dobrý životopis jako součást knihy *Pustina: Křesťanská spiritualita Východu pro člověka západní kultury*, vydala Cesta r. 1997.

- *Co pro mne znamená Trojice? Co znamená v mém duchovním životě?*

- *KKC říká: „Tajemství Nejsvětější Trojice je ústřední tajemství víry a křesťanského života.“ (§ 261) a „Posledním cílem veškeré božské ekonomie je, aby tvorové vstoupili do dokonalé jednoty s Nejsvětější Trojicí. Ale už nyní jsme povoláni k tomu, aby v nás Nejsvětější Trojice přebývala... Jan 14,23“ (§ 260).*
- *Jsou v mém životě doby ústraní v tichu, samotě a postu (nejlépe i ve spolení s přírodou)? Doby opravdové re-kreace = znovu-stvoření? Nebo na tento nejdůležitější odpočinek nemám čas, ale na jiné rekreace ano?*

Boží Prozřetelnost den po dni

Colette Lamontagne SAMSON

28. 6. 1923 – 15. 5. 1991

Colette se narodila v kanadské provincii Québec, tedy ve frankofonní části Kanady. Její rodné město Lévis leží na břehu řeky sv. Vavřince naproti Québeku. Většinu života žila a také zemřela v Québeku.

Provdala se za Jeana Louise Samsona – a to je vše, co se mi zatím podařilo zjistit o rodině. Po smrti manžela r. 1978 založila Maison Revivre (volně Znovuvzkříšený domov) – zařízení pro bezdomovce a lidi, kteří se ocitli v potížích. Dílo funguje dobře dodnes, postupně se rozrostlo a získalo novou budovu. Zahrnuje více služeb jako azyl, šatník, kuchyň s polévkami pro bezdomovce, potravinovou banku pro chudé rodiny, akce pro rodiny s více dětmi atp. Co je na Maison zvláštní, je fakt, že jeho zakladatelka chtěla, aby fungovalo jen z darů, ne z grantů. Důvěřovala v Boží Prozřetelnost. To byl její hlavní důraz v životě. V dopise diecézanům k zahájení informativního šetření píše 20. 9. 2016 arcibiskup Québeku, kard. Lacroix, že „Madam Samson projevovala neotřesitelnou důvěru v Boží Prozřetelnost, od níž očekávala vše, den po dni“. Podle přání zakladatelky dodnes Maison funguje jen na základě darů mnoha dárců, bez státní subvence. V Maison je stále přítomna, svými myšlenkami i portrétem. Její spolupracovníci a následovníci z Maison jsou přesvědčeni o jejích hrdinských ctnostech a svatosti.

Zemřela 15. 5. 1991. Na žádost Maison Revivre bylo na podzim 2016 zahájeno informativní šetření.

- *Jak je to s naší důvěrou v Boží Prozřetelnost? Jistě se nemusíme ihned vzdávat státní podpory, pokud nás k tomu nevede Duch Svátý, ale je třeba dát pozor, abychom se nestali závislími a nedůvěřovali víc státu než Bohu.*
- *A dáváme si pozor na to, aby nám závislost na grantech nedeformovala svědomí? Abychom se nepřizpůsobovali pro peníze „na dobré věci“ už přes hranici?*

POD SOCHOU SVOBODY (USA)

Totus tuus

SB Gwen Cecilia CONIKER

27. 9. 1939 – 15. 6. 2002

Gwen se narodila a vyrostla v Chicagu, stejně jako její budoucí manžel Jerry. Oba byli z katolických rodin. Poznali se na střední škole, když měla 15 let, a zamilovali se do sebe. Svatba byla 15. 8. 1959. Na konci svatebního obřadu zasvětili novomanželé své manželství Ježíši skrze Pannu Marii u mariánského oltáře. Od počátku manželství se zapojovali do hnutí rodin. Jerry od r. 1961 vedl vlastní obchodní společnost a byl úspěšný. Následovalo 10 let práce, rodinného života, kde přibývaly děti, a zároveň intenzivní dobrovolnické práce pro rodiny. Oba zneklidňovalo odbourávání hodnot křesťanského života a rodinného života ve společnosti, zasahující i církev.

Rok 1971 byl zlomem v jejich životě. Po 33denní přípravě se cele zasvětili Ježíši skrze Pannu Marii podle sv. Ludvíka z Montfortu, vyslovili 28. 4. 1971 své „Totus tuus“ (jsem celý tvůj) jako papež Jan Pavel II. a mnozí jiní. „Totus tuus“ nebyla u nich fráze. 13. 5. 1971 prodali dům i podnik a odjeli do Fatimy, kde zůstali dva roky v jakýchsi dlouhých exerciciích, přípravě na svou službu v církvi. V r. 1973 se vrátili do Ameriky a Jerry se stal ředitelem mariánského hnutí Rytířstvo Neposkvrněné ve Wisconsinu. Po modlitbách oficiálně založili na slavnost Nejsvětějšího Srdce Ježíšova v r. 1975 Apostolate for Family Consecration (Apoštolát posvěcení

rodin, AFC). Hnutí zaměřené na podporu rodin na jejich cestě, podporu rodičů v jejich nezastupitelné roli, jak vyjadřuje heslo: „Naše poslání je podporovat vás ve vašem poslání, na vaši vlastní cestě.“ Toto laické hnutí manželů získalo ještě týž rok církevní schválení. V jejich službě je velmi povzbudila návštěva Matky Terezy v jejich apoštolátu v Kenoshi ve Wisconsinu. Zahájili AFC televizní službu, tvorbu multimediálních programů a v letech 1980–1990 spolupráci s M. Angelikou, velmi známou v Americe, a s jejím rádiem. V mariánském roce 1987/88 povzbuzovali biskupy v USA, aby své diecéze zasvětili Neposkvrněnému početí Panny Marie, což dvě třetiny udělaly. Viděli v tom významnou duchovní ochranu. V r. 1990 AFC získala pozemek o 950 akrech a bývalý diecézní seminář v Bloomingsdale v státě Ohio a vytvořila zde Familyland. Zde je nyní centrum hnutí, středisko tvorby mediálních programů, probíhají tu víkendové a prázdninové akce rodin, manželů apod., včetně letního Holy Family Festu za účasti stovek rodin. Hnutí má dnes více větví, jednou je i větev zasvěcených celibátníků žen i mužů a v r. 1992 Jan Pavel II. vysvětil na kněze prvního člena této větve.

V r. 1991 byli manželé jmenováni jedním ze 20 párů členů Papežské rady pro rodinu. V r. 2000 je Jan Pavel II. požádal, aby při velkém jubileu rodin na náměstí sv. Petra představili téma „Děti, naděje pro rodinu a společnost“. V r. 2001 dostali za zásluhy vyznamenání „Pro Ecclesia et Pontifice“. Byli také členy rytířského řádu sv. Michaela, portugalské větve. Papež Jan Pavel II. je velmi povzbuzoval v jejich úsilí, celkem se s ním setkali soukromě 14x.

Gwen s Jerryem měli 13 dětí, 12 žije. Když Gwen čekala 11. dítě, hrozila smrtelná komplikace a lékaři doporučovali ukončení těhotenství. Gwen volila život dítěte a dcerka Therese se narodila zdravá. Sama Gwen měla pak ještě dvě děti.

V listopadu 2001 jí bylo diagnostikováno závažné onemocnění jater s výhledem roku života. Milovala své děti a život, ale přijala nemoc a tělesné utrpení s trpělivostí a pokojem.

Zemřela 15. 6. 2002 v AFC centru ve Familylandu v náručí milovaného manžela. Jerry pokračoval dále v práci, až v r. 2012 odešel na odpočinek. AFC bylo žadatelem procesu a 9. 9. 2007 byl DP, příslušející do Steubenville, zahájen ihned po udělení NO.

AFC pokračuje ve službě Gwen a Jerryho a plní myšlenku Jana Pavla II.: „Budoucnost světa a církve přijde skrze rodinu.“

- *Co mi říká myšlenka Totus tuus? Jak žijeme v rodině s Pannou Marií?*
- *Pro manžele: Můžeme se zapojit do společenství manželů, rodin i nějak do služby rodině?*

Medicinman z kmene Siouxů

Nicholas Black Elk

1. 12. 1863 – 19. 8. 1950

Nicholas, původním jménem Heháka Sápa, pocházel z kmene Ogala Lakota, prérijních indiánů spadajících do většího celku, nazývaného bílými (a po nich to převzali i sami indiáni) Siouxy. Byl dokonce příbuzným slavného náčelníka Crazy Horse (Splašený kůň), který v r. 1876 vyhrál slavnou bitvu u Little Big Hornu nad generálem Custerem. Vzpomínáte na písničku Greenhornů u táboráku „kmen Siouxů je statečný a dobře kraj svůj zná...“? To měl budoucí Nicholas 13 let. Narodil se ještě mimo indiánskou rezervaci v dnešním státě Montana v r. 1863. V 9 letech vážně onemocněl, ležel několik dní jako mrtvý a měl vize. V nich se setkal s dědečky, duchovními reprezentanty šesti směrů světa (západ, východ, jih, sever, nahoře, dole). Ve vizích se naučil léčit a pomáhat svým lidem. I v dospělosti se opakovaly vize jako vize velkého stromu, osy světa. Pracoval jako medicinman, což byla tradice v jeho rodině, i jeho otec a strýcové z otcovy strany byli medicinmany a také jeho synovec je medicinman. V r. 1887 ve svých 25 letech odcestoval s Buffalo Billem a jeho show Divoký západ na turné po Anglii, kde vystupovali i před královnou Viktorií. Další rok se s Billem nevrátil, ale spolu se třemi dalšími indiány Lakota sami cestovali s vlastní show po Evropě. Naučil se – ne moc dobře – anglicky a poznal dobře způsob života bílých lidí. V r. 1889 se opět připojili k Billovi a vrátili se domů. O rok později byl účastníkem bitvy u Wounded Knee, marného odporu indiánů. Pomáhal zachránit zraněné a sám byl lehce zraněn, postřelen. Pak žil jako ostatní v indiánské rezervaci a pracoval jako medicinman. Později pořádal pro turisty show a ukazoval jim kulturu Lakota i tradiční rituály, včetně tance slunce. Pravý tanec slunce jako posvátný bojový rituál, nikoliv ukázka, byl naposledy uspořádán pro Crazy Horse v r. 1877.

V r. 1892 se oženil s Katií War Bonnet, která byla katolička, a měl s ní tři děti, vychované také jako katolíky. Když Katie v r. 1903 zemřela, její modlitby za obrácení manžela nebyly ještě vyslyšeny. Ale v r. 1904 došlo ke konverzi. Podnětem bylo jeho setkání s knězem jezuitou u nemocného chlapce. Přijal katolickou víru a křest a s ním jméno Nicholas, ostatní indiáni pak používali obě jména Nicholas a Black Elk. Nicholas se znovu oženil r. 1905 s Annou Bridge White, vdovou se dvěma dcerami, se kterou měl ještě další tři děti a žili spolu až do její smrti r. 1941. Anna byla také katolička. Nicholas měl veliký dar vyučovat, uměl svým rodákům vysvětlovat katolickou víru a spojovat ji se symboly jejich tradice. Stal se katechistou a přivedl 400 lidí ke konverzi. Neodřízl se od svých tradic a své kultury, vždyť Bůh je Otec všech a přijímá všechny kultury, nejen tu „bílého muže“. Prosil pokorně Ducha Svatého, aby mu dal nové porozumění jeho vizím.

Spolupracoval s etnologem (amatérem) Johnem Neihardtem, kterému popisoval tradice a rituály a také svůj život. Neihardt vydal r. 1932 knihu *Black Elk Speaks*, která byla mnohokrát znovu vydána, naposledy r. 2008; kromě toho také na podkladě Elkových informací knihy *Posvátná dýmka a Tajné rituály indiánů Siouxů*. Nicholasův život se odrazil i ve filmu *Yes We Can*. Lidé z tohoto okruhu se domnívali, že Elk zvolil katolictví pragmaticky, což vyvozovali z jeho slov „děti musejí žít v tomto světě“. Tvrdí také, že své dceři Lucy řekl krátce před smrtí, že jedině náboženství, jemuž důvěřuje, je náboženství dýmky. Pak by jeho život víry byl show, ale trvající desetiletí? Tady je zřejmě přání otcem přesvědčení.

Krátce před svou smrtí Nicholas řekl opakovaně rodině a mnoha přátelům, jak je vděčný Bohu za tu milost, že smí zemřít jako jeho služebník. Podle tradice jeho národa je duše člověka souzena po smrti, a pokud je uznána za hodnu, pokračuje po Mléčné dráze až do „země mnoha příbytků“. Tu noc po jeho smrti téměř všichni nekřesťané i křesťané, indiáni i jezuité hleděli na nebe. Podle svědectví byly na nebi jedinečné světelné úkazy jako polární záře. Jezuita je popsal: „Nebeské představení... druh oslavy. Starý Nick dostal svou odměnu a nechal nám znamení.“

Nicholas se vyznačoval pokorou, svatou odvahou a tím, že dokázal dát do pozadí vlastní ego, tak ho vnímalo jeho okolí. Diecéze v Rapid City proto požádala o proces k beatifikaci a probíhá informativní šetření.

- *Jak si vážím vlastní kultury a tradic? Vážím si i ostatních kultur? Vím,*

že Bůh je Otcem všech, Stvořitelem všech? Víím, že vše opravdu dobré a krásné pochází v kterékoli kultuře nepřímo od Duchu Svatého, Pána a Dárce života?

- *Možná jsme byli pokřtěni jako malé děti, ale... jsme vděční za milost, že můžeme žít a zemřít jako služebníci Boha?*

Nalézt pravého Boha

Cora Louise EVANS

9. 7. 1904 – 30. 3. 1957

Cora se narodila na počátku století v Midvale ve státě Utah. Utah na západě USA je znám jako mormonský stát. Skutečně dvě třetiny obyvatelstva jsou mormoni. Mormoni, asi 15 milionů celkem, oficiálně Církve Ježíše Krista Svatých posledních dnů, vznikli v 19. století v Americe na podkladě zjevení J. Smithe. Považují se za jedinou pravou církev. Ve své věrouce mají závažné odchylky od obecně přijaté křesťanské věrouky (i Bůh Otec má fyzické tělo a další), které hned nejsou patrné. Původní polygamii dodržuje jen fundamentální tajná církev. Mormoni jsou obvykle známí v Evropě svými misemi, prakticky povinnou službou mladých mužů 2 roky v misiích, desátky a vyhledáváním dat o mrtvých, kteří jsou pak zástupně pokřtěni mormonským křtem bez ohledu na jejich víru za života. Kladou velký důraz na rodinu i na zásady cudnosti. Vzhledem k teorii pokračujícího zjevení se jejich víra podle potřeby mírně upravuje, např. zrušení polygamie, opuštění rasové duchovní diskriminace. Také se už dnes – aspoň zevně – neprojevují agresivně vůči ostatním církvím.

Cora zažila svou první mystickou zkušenost už jako malé dítě ve 3 letech, kdy se jí zjevila Panna Maria, ale nemohla ještě této události porozumět, přesto na ni nemohla nikdy zapomenout. Víze se opakovaly, ale trvalo mnoho let, než mohla svým vizím porozumět. V dětství byla často nemocná, a nedokončila proto své vzdělání.

Provdala se za Maclellana Evanse, muže, kterého milovala celý život. S manželem si prošli i obřadem zpečetění v mormonském chrámu v Salt Lake City, což má jejich rodině zabezpečit věčný život. Jenže Cora opustila obřad zklamaná a zklamala ji mormonská víra. Později napsala:

„Byla jsem bez Boha a bez náboženství, ale získala jsem úžasného manžela. Jak jsem se stále více učila jej milovat, rozhodla jsem se pomoci mu nalézt Boha i pro něho. Po 10 letech hledání jsme našli jediného pravého Boha v římskokatolické církvi.“ Během těch 10 let měli tři děti a jeden syn zemřel v 10 měsících. Manželství bylo šťastné, ale hledání pravého Boha se nedařilo. Cora vyzkoušela mnoho náboženství, ale dlouho považovala za marné zabývat se katolictvím. Agresivní antikato-lický postoj mormonů, kteří v něm vidí falešného Boha a katolíky považují za ztracené, ji poznamenal. Zasáhla až „náhoda“. 9. 12. 1934 ležela sama doma nemocná, a proto nevstala přeladit rádio, když začalo vysílat katolické vysílání. Kázání kněze o Panně Marii a o tom, co o ní učí církev, ji velmi zaujalo. Hned po uzdravení šla do nejbližšího katolického kostela sv. Josefa a začala se vzdělávat. Bylo to pro mormonku, byť v podstatě už svému náboženství nevěřící, velmi odvážné. Následovala série setkání, včetně diskuse mezi katolickým knězem a mormonským biskupem u nich doma. Cora rychle chápala katolickou víru a uvěřila, našla Pravdu. Přijala 30. 5. 1935 křest a první sv. přijímání. Za několik měsíců konvertoval i manžel a dcery La Vonne a Dorothy. Cora ovlivnila mnoho mormonů, že navštívili katolický kostel sv. Josefa, a skrze ni došlo ke stovkám konverzí mormonů do katolické církve. V červenci 1938 zažila Cora hlubokou mystickou zkušenost, během níž učinila rozhodnutí sloužit Bohu beze zbytku až do konce života. Svůj stav popsala jako velmi intimní sjednocení s Bohem a tento den nazvala pro sebe dnem smlouvy.

Nicméně zevně pro ně bylo stále těžší zůstat v mormonském prostředí pro předsudky okolí, mimo jiné manžel nemohl nalézt práci. V r. 1941 se proto přestěhovali do Kalifornie. Cora zde měla ještě častěji mystické zážitky. Důležité bylo, že na začátku r. 1945 se stal jejím zpovědníkem a duchovním vůdcem zkušený jezuita P. Frank Parrish, který vyučoval v Los Angeles na Loyola High School. Pro Coru byla poslušnost církvi a konkretizovaná v poslušnosti zpovědníku a duchovnímu vůdci velmi důležitá. P. Frank ji doprovázel až do její smrti. 24. 12. 1946 jí Ježíš zjevil její poslání. Měla učit lidi o Mystical Humanity of Christ (mystickém lidství Krista), cestu modlitby, která vede lidi k životu s bdělým vědomím Ježíšovy přítomnosti v jejich každodennosti. Nežiji již já, žije ve mně Kristus, a to vše úzce propojeno s eucharistickou zbožností. Cora byla skrytá mystička, měla přitom mnoho přátel kněží a řeholnic,

ale nebyla veřejně známá jako mystička. Podobně jako jiní vizionáři byla až do své smrti skryta (sv. Faustyna, Kateřina Labouré).

Její soukromá zjevení nebyla za života publikována. Navenek se účastnila běžného života. Denně byla na mši svaté a přijímala Eucharistii, často se modlila, zejména rozjímalma křížovou cestu a také ve vztahu k Panně Marii. Ve svých vizích viděla jako očitý svědek Ježíšův život, např. viděla i cestu Panny Marie domů po ukřížování. Cora měla řadu mystických darů a mimořádných projevů jako stigmata, dar bilokace, tzv. odér svatosti – doprovázela ji vůně růží, hluboké poznání neodpovídající jejímu vzdělání. Psala si o svých zjeveních deník, jak si přál duchovní vůdce, na podkladě jejích vizí byla vydána řada knih – o modlitbě nebo popisující jako očitý svědek Ježíšův život od jeho setkání s Petrem. Je nutné říci, že pro všechna soukromá zjevení platí, že jsou dobrá, pokud nás vedou blíže ke Kristu a k dobru v životě. Jakmile je nějaká pochybnost nebo dokonce rozpor s Písmem a učením církve, platí Písmo a učení církve. Ani status svatého a učitele církve nezaručuje neomylnost soukromých zjevení a omyly v nich neruší jeho svatost.

Cora zemřela r. 1957. Jejím dílem se zabývá sdružení Mystical Humanity of Christ. Pro přesvědčení o jejím životě víry a ctností podalo sdružení žádost o proces. NO bylo uděleno r. 2012.

- *„Přijďeme k němu a učiníme si u něho příbytek.“ Jak se snažím žít v přítomnosti Boží v každodenním životě? Co mi v tom pomáhá? Jak mohu vědomí přítomnosti napomáhat – střelné modlitby, připomínky (na ledniče, na počítači), v čase – včetně připomínek v mobilu a další inovací.*
- *„Žiji uvnitř se Třemi v nebi své duše.“ (sv. Alžběta od Nejsvětější Trojice) – Kľaňme se Trojici v sobě i v druhých.*
- *Pro manžele: Postavme se proti sobě a uvědomujme si, rozjmejme manžela, manželku jako příbytek Trojice, chrám Ducha Svatého, nositele Krista, a pak vyjádřeme svůj vztah k nesené Trojici, Kristu a manželovi/manželce. Varování: po tomto rozjímání se manželovi hůř nadává!*

DON'T CRY FOR ME, ARGENTINA

Argentina je země přistěhovalců, druhá největší imigrantská země po USA. Polovina Argentinců má italský původ, stejně jako papež František, a asi polovina má také ve své genetické výbavě domorodého předka. Naprostá většina obyvatel se hlásí ke katolické církvi.

V Argentině, vlasti tanga, není vždy do tance. Jako ve většině zemí Jižní Ameriky je těžkým břemenem korupce a politika, střídání vlád civilních a vojenských. Vojenská junta vládla od r. 1976 do r. 1983 za pomoci velkých represí, asi 30 tisíc lidí bylo zabito, mučeno nebo se prostě ztratili. Při letech smrti byli nepohodlní lidé vyhazováni z vojenských letadel. Za prezidenta Peróna byla v r. 1955 argentinská vláda dokonce exkomunikována. O životě jeho manželky Evy je muzikál Evita, z něhož pochází slavná Evina píseň Don't cry for me, Argentina (Neplač pro mne, Argentino v překladu Zdeňka Borovce). Píseň je jakýmsi novodobým symbolem Argentiny. Pro naše kandidáty svatosti ale nemusí Argentina plakat, naopak se z nich může radovat.

On tě zaplaví

SB María Cecilia Perrín de BUIDE, oběť lásky k bližnímu

22. 2. 1957 – 1. 3. 1985

Cecilia se narodila jako třetí dítě v rodině Manuela Perrína, také nynějšího kandidáta svatosti (viz níže). Byla třetí z pěti dětí, měla staršího bratra a sestru a mladšího bratra i sestru. V rodině se jí dostalo skutečně hluboké křesťanské výchovy. Otec byl prvním ze členů fokoláre v Argentině a plně angažovaným. Jejich dům byl středem foko a děti vyrůstaly v této atmosféře. Byly také první v argentinském Gen – hnutí mládeže fokoláre – a z něho plynule přešly do fokoláre. Cecilia byla inteligentní, dynamická, citlivá a společenská dívka. Studovala na Institutu Nejsvětějšího Srdce u kanosiánů a i od jejích kamarádek z institutu jsou svědectví o jejích ctnostech, rozvinutých už tak velmi brzy. Vyrostla v hezkou mladou ženu s jemnými rysy, oduševnělou, ale zábavnou a milující tanec a zpěv. Stala se učitelkou a milovala své žáky.

Po dvou letech zasnoubení, kdy byla podle svědectví starší sestry velmi zamilovaná, slavila 20. 5. 1983 svatbu s Luisem Buidem. Mladé manželství bylo plné lásky, která zaháněla možné problémy. Štěstí bylo dovršeno, když za 6 měsíců otěhotněla. Brzy ale zazněl neúprosný ortel lékařů. Cecilia trpěla rakovinou dělohy a lékaři doporučili tzv. terapeutický potrat a léčbu rakoviny. Marně se hledala terapie, která by neohrozila dítě. Nebyla.

Život dítěte, nebo její. Cecilia se rozhodla přijmout vůli Boží a při tom se opřela o čtyři pilíře, jak je nazvala. Byly to: hluboká víra, láska k Ježíši opuštěnému (charakteristická pro spiritualitu fokoláre), láska k manželovi, k rodině, přátelům a síla ze spojení s těmi, kdo sdíleli její životní ideály. Napsala: „Dnes mohu říci Ježíši: Ano. Kéž věřím v jeho lásku větší než toto vše a věřím, že vše je jeho Láska, že přijdu k němu.“ A Bůh ji neopustil. Mnohokrát se říká a říkala to i Cecilia, že bolest proměněná v lásku se stává cestou k Bohu a že bolest dovoluje objevit tolik věcí v duchovním životě. Že je to pravda, svědčí i tyto její řádky: „Tolikrát říkáme, že Bůh je Láska. Nyní mohu říci, že je to nejhlubší zkušenost, kterou prožívám. Situace je těžká, ale poznáváme dobro, jaké je odevzdat se jemu, jemu dát vše, vše. Jeho Láska se dá cítit. Je to, jako by ti explodovalo srdce. Zdá se to být sílené, protože se to nedá pochopit: trpět velkými tělesnými bolestmi a zakoušet, že nad to tě zaplavuje štěstí (...) a v této intimitě je Bůh a On je Láska. Tehdy, když to objevíš, řekneš: Přijímám Tě a On tě zaplaví a vezme si tě.“

Narodila se zdravá dcerka Agostina a Cecilia mohla prožívat ještě radost z nového života. Její rakovina byla ale příliš pokročilá, nedalo se už nic dělat. Zemřela 1. 3. 1985. Nechtěla být pohřbena na hřbitově, ale chtěla, aby se blízcí a ti, kdo by k ní chtěli přijít, scházeli na místě radosti, stejně tak i její malá dcerka. Proto byla pohřbena v patiu svatyně Mariapolis v Buenos Aires. (Mariapolis jsou místa setkávání fokoláre, městečka Panny Marie.) Později r. 2000 k ní byl stejně pohřben její otec. Její příběh oslovil mnohé. Byl znovu připomenut vzpomínkovým dnem ke 30. výročí úmrtí r. 2015. DP byl uzavřen r. 2016 a předán do Říma.

- *Zažil jsem někdy, že bolest proměněná v lásku se stává cestou na hlu-
binu? Pomohla mi bolest objevit některé věci a které?*
- *K čemu nejtěžšímu v životě jsem byl vyzván říci: Ano, přijímám?*

Syn sv. Charbela a sv. Františka

SB José Jorge BUNADER

15. 1. 1889 – 11. 9. 1952

José se narodil ještě v 19. století v El Metu, Jabal Lubmán v Libanonu. Jeho rodina patřila k maronitské církvi. Maronité jsou východní církev, nazvaná podle sv. Marona, poustevníka ze 4. století. Jednotu s Římem vlastně nikdy nezrušila, ale ve 12. století ji formálně potvrdila. Rozdíl je nikoliv v učení, ve víře, ale jen v ritu a církevním právu. Ritus je vlastní, liturgická řeč je syrština. Kněží mohou být ženatí, biskupové jsou buď celibátníci-mniši, nebo vdovci. Církev byla malá, chudá, pronásledovaná na území, kde vládl islám, ale má velký počet mučedníků a svatých. U nás je známý a v posledních letech oblíbený sv. Josef Charbel, divotvůrce. Když v r. 1944 Libanon získal nezávislost, Francie si vyžádala, aby bylo ve státním zřízení zakotveno, že prezidentem bude vždy maronitský křesťan, byla to jakási politická pojistka pro křesťany. Během občanské války r. 1975 a po ní se vystěhovalo mnoho křesťanů, takže dnes jsou tři miliony maronitů po světě, v samotném Libanonu tvoří jen čtvrtinu obyvatel. V Argentíně tvoří maronité eparchii sv. Charbela se sídlem eparchy v Buenos Aires.

O Josém moc toho nevíme, tedy údajů ze života. Jeho rodina se vystěhovala do Argentiny, kde žil v Mendoze, stotisícovém městě na východní straně And, ve stejnojmenné provincii. Byl z prosté sociální vrstvy. Příkladný otec početné rodiny, věrný a pozorný manžel. V církvi byl angažovaný, aktivní člen, uvědomělý ve víře. Sloužil bližním s láskou a odevzdaností. Podkladem byl jeho duchovní život. Byl „velkým mužem před Bohem“, „zamilovaný do Boha a do jeho slávy“ a vnímal povolání křesťana jako povolání ke svatosti. Říkal: „Jen Bohu patří sláva, protože jen On a jedině On je autorem velikosti svých svatých.“ Vzhledem k tomu, že ho jeho spoluvěřící maronité považovali za svatého, musel žít i přiměřeně asketicky, neboť to je ve východních církvích neoddelitelné od svatosti. Dobře vědí, že bez askeze není sebeovládání ani růst ve ctnostech, a tedy i v lásce, která má primát. I z hlediska psychologického ten, kdo odmítá askezi, zvýšený nárok na sebe sama, brzdí svůj vývoj. Bez této schopnosti sebeovládání není možný žádný plný život, žádné opravdové dílo a žádné celoživotní manželství. A stále platí, „kdo chce jít za mnou, zapři sám

sebe...“ Kdyby José nežil asketicky, přiměřeně ovšem podmínkám otce rodiny, nepovažovali by ho jeho spoluvěrci, vychovaní východní církví, za svatého. Víme také, že byl františkánským terciářem, byl tedy rovněž synem sv. Františka.

Zemřel v Mendoze r. 1952 v pověsti svatosti. Jeho dcera o něm vydala knihu. A protože pověst svatosti přetrvávala a rostla, tak eparchie po přezkoumání požádala o beatifikaci a DP byl zahájen r. 2002.

- *Jen Bohu patří sláva... Jak je to s mou touhou po slávě, obdivu?*
- *Jaký mám názor na askezi, sebezápor? Jak ho mám zařazen do duchovního života? V čem a kdy se potřebuji zapřít, abych mohl vzít kříž a jít za Ježíšem?*

Věk není překážkou

Victorina Rivara de PERAZZO

3. 4. 1867 – 24. 9. 1957

Rodiče Victoriny imigrovali do Argentiny z Janova a usadili se v Buenos Aires. Victorina se narodila už v nové vlasti. Rodiče byli zbožní katolíci. Chodila do školy vedené sestrami P.M. Pomocnice křesťanů, tedy salesiánkami. Zde se naučila milovat Pannu Marii, uctívat ji pod tímto titulem a také si zamilovala Dona Boska. Victorina toužila po klášteře, chtěla se stát také salesiánkou, ale Bůh měl pro ni jiné poslání. Když jí různé obtíže zvenčí znemožňovaly vstoupit do kláštera, rozpoznala, že vůle Boží je jiná.

V 19 letech poznala podobně zaměřeného Rafaela Perazza a za rok 22. 9. 1887 byla svatba, oddával je salesián. Na první dítě čekali celých 6 let, než se narodil syn Rafael, a po něm přišli ještě Rodolfo a M. Angelica. Z Buenos Aires se přestěhovali do menšího města Curuzú Cuatiá na jihu provincie Corrientes, kde Rafael doufal v ekonomický vzestup, aby mohl dát rodině víc. Oblast se tehdy rozvíjela, zejména lesnický průmysl a návazné zemědělství. Samotné Curuzú Cuatiá bylo v oblasti indiánů Guaraní, v oblasti bývalé jezuitské redukce. (Curuzú znamená v řeči guaraní kříž a o významu Cuatiá se vedou spory.) Zde žili čtvrt století. Victorina byla příkladná manželka a matka, byla mírná a pokorná povahy, mluvila málo. Denně se účastnila mše svaté a přijímala Eucharistii, sna-

žila se cvičit ve ctnostech a v neustálé modlitbě. Byla vždy velkodušná k potřebným bližním. Rafaelovi se podařilo rodinu dobře ekonomicky zajistit a po 26 letech se vrátili do Buenos Aires. Zde Rafael po 38 letech krásného manželství zemřel.

Victorina měla stále velkou úctu k Donu Boskovi, a proto se r. 1934 vydala i s dcerou do Říma na jeho svatořečení. Při návratu se seznámila s P. Luigim Orionem, zakladatelem Malých děl Boží Prozřetelnosti, který byl r. 2004 svatořečen. P. Orione jel do Jižní Ameriky už podruhé a zakládal díla v Argentině i jinde. Mezi ním a Victorinou vzniklo svaté přátelství. Zakrátko se stala Victorina salesiánskou spolupracovnicí. Rostla v ní touha pracovat pro chudé a pro mládež jako Don Bosco a jako P. Orione, i když už měla tolik let. 10 let po cestě do Evropy, tedy v 77 letech, se proto vrátila do Curuzú Cuatiá i s dcerou a zde zůstala do konce života. Majetek po manželovi nyní použila na dobré účely. Postavila školu pojmenovanou na počest manžela San Rafael po jeho patronovi a darovala ji salesiánům. Druhou školu pro dívky pak darovala salesiánkám a blízko postavila ještě kostel zasvěcený Donu Boskovi. O prázdninách si mohly učitelky, katechetky i děti odpočinout na jejím statku na venkově. Doña Victorina, jak ji nazývali, se radovala ještě ve vysokém věku z dialogu s nimi a z dětského veselí.

Zemřela 24. 9. 1957 ve věku 90 let v Curuzú a byla pohřbena v tamním kostele sv. Dona Boska.

Okolí ji považovalo a považuje za svatou. Žádost podala salesiánská farnost i diecéze. NO bylo uděleno r. 1989.

- *Victorinin život ukazuje, že pro dobré dílo není nikdy pozdě. Nemyslím si, že jsem pro nějaké dobro už starý?*
- *Mám vztah k nějakému svatému (kromě Panny Marie) a s ním, který by ovlivňoval můj duchovní život? S kým v nebi se přátelím?*

Od Antarktidy do ohniště a zastávka na turistické trase

Manuel Pascual PERRÍN

2. 6. 1925 – 22. 11. 2000

ARGENTINA

Manuel se narodil v Saldungaray ve státě Buenos Aires v katolické rodině. Jeho rodina patřila ke střední třídě. On sám pracoval v námořnictvu a účastnil se i expedic do Antarktidy, v důsledku toho měl narušené zdraví. Později proto už opustil moře a pracoval jako dělník.

Oženil se s Angelou Echeverriou a měli spolu pět dětí: Mariú Inés, Jorgeho, Cecílii, Eduarda a Teresu. Žili v Punta Alta, měste na jihovýchodě provincie Buenos Aires. Měli harmonické manželství; Manolo a Angelita, jak si říkali, se stále milovali. V r. 1957 poznal Hnutí fokoláre a jeho spiritualita ho nadchla. (Fokoláre znamená rodinné ohniště, krb – tedy je spojeno s ohněm, teplem, plamenem, rodinou, domovem.) Bylo to ono. „Aby všichni byli jedno“ se stalo jeho heslem v modlitbě i v životě. Stal se jedním z prvních členů hnutí v oblasti Buenos Aires. Jeho dům se proměnil v centrum foko. Děti vyrůstaly v hluboce křesťanském prostředí, byly zapojeny do foko, byly první v Gen – v hnutí mladých ve fokoláre. Vždy se zajímal o druhé s opravdovou pozorností a účastí, nyní se to ještě zvýšilo. Zajímal se o každého, s kým přicházel do styku, a o jeho rodinu, zejména pak o ty, kdo trpěli materiálně nebo duchovně. Byl vedoucím ve foko, vedl větev dobrovolníků. Stal se také velkým formátorem aktuálních členů fokoláre.

Angažoval se v duchu fokoláre v dialogu s jinými náboženstvími i lidmi dobré vůle, hledal vždy jednotu, ne rozdělení; hledal to, na čem je možno se sjednotit.

V rodině si prožili velmi těžké období, když si jejich třetí dítě Cecilia r. 1984 volila jako mučednice života život pro své nenarozené dítě místo léčby rakoviny a zemřela v 28 letech. Cecilia, která je také kandidátkou svatosti, byla plodem jejich výchovy a modliteb.

Když Manolovi ubývaly tělesné síly, chtěl své místo přenechat mladším. Prokázal pravou moudrost a pokoru, když připravoval ty, kteří by ho mohli v jednotlivých službách nahradit.

Zemřel na rakovinu v 76 letech v r. 2000 v Belgranu, měste v aglomeraci Buenos Aires, v diecézi Bahía Blanca. Jeho ostatky jsou spolu

s jeho dcerou v hrobce umístěné v patiu svatyně Mariapolis Lía, středisku fokoláre pro provincii Buenos Aires. Mariapolis je v lokalitě O'Higgins (to divné jméno je po generálovi z dob boje za nezávislost) severovýchodně od Buenos Aires. Celá rodina Perrínových sem jezdila na setkání. V r. 2006 iniciovalo fokoláre i jeho proces k beatifikaci a r. 2007 bylo k němu uděleno NO.

Zajímavost: V Mariapolis jsou umístěny panely o životě Manuela a jeho dcery, a tak je Mariapolis včleněna jako jedna zastávka do „Caminos de Santidad“. To je turistický okruh po stopách blahoslavených a služebníků Božích, event. jiných mimořádných osobností církve v provincii Buenos Aires. Na ministerstvu turistiky mají totiž i samostatný odbor náboženské turistiky.

- *Říká mi něco Ježíšovo velké přání, touha jeho Srdce zachycená v evangeliu, „aby všichni byli jedno“? Jak se snažím o jednotu, od mikrojednoty v rodině dále?*
- *Pro starší a zralé dospělé: Jak připravuji předání svého místa mladším? Jsem ochoten jim předat vše, naučit je tak, aby mne mohli nahradit a být třeba i lepší? Nechráním si své znalosti a zkušenosti jako svůj majetek?*

Poslání – misie podnikatelů

SB Enrique Ernesto SHAW

26. 2. 1921 – 27. 8. 1962

Enrique byl synem Argentinců – Sary, německého původu, a Alejandra Shawa, původem ze Skotska, a narodil se v Paříži. Tedy úplný kosmopolita odmalička. Když měl dva roky, rodiče se vrátili do Argentiny. Ve 4 letech ztratil maminku. Jejím posledním přáním bylo, aby jí manžel slíbil, že zaručí synkovu náboženskou výchovu a svěří ji kněžím. Otec to splnil. Enrique studoval na koleji vedené řeholníky a byl výborný student. Byl také členem mariánské kongregace.

Po dovršení 14 let vstoupil do Školy válečného námořnictva i přes počáteční odpor otce, který chtěl, aby se připravil na vedení rodinných podniků. I zde vždy patřil mezi nejlepší a v historii Argentiny se stal nejmladším důstojníkem. Byl vášnivý čtenář, zajímal se o ekonomii, poli-

tiku, filosofii, historii a vůbec vědu. V r. 1939 našel náhodou v knihovně knihu kardinála Suharda o roli a zodpovědnosti křesťana v životě společnosti. Tak poznal sociální učení církve a poznal, že toto může být jeho cesta. Nazýval to vždy svou „definitivní konverzí“.

V r. 1943 se oženil a v r. 1945 byl vyslán do Chicaga rozšířit si vědomosti studiem meteorologie. V tom roce se jeho rodina rozrostla a také pochopil, že Bůh po něm chce specifický apoštolát. Zpočátku si dokonce myslel, že se má stát dělníkem, ale kněz ho přesvědčil, že naopak má vnést evangelium do světa podnikání, na němž se podílela jeho rodina. Opustil tedy námořnictvo s hodností poručíka fregaty a vrátil se do Argentiny, kde začal pracovat ve vedení rodinných podniků. Tenhle námořník byl brzy velmi úspěšný ve světě obchodu a stal se generálním ředitelem. Vstoupil do KA a do Hnutí křesťanských rodin.

V r. 1946 ho vyzvalo biskupství, aby organizoval ostatní podnikatele na pomoc rozbité poválečné Evropě, a v tu chvíli ho napadlo vytvořit něco, co by pomohlo podnikatelům v jejich křesťanském životě. Nápad se pomalu vyvíjel. V r. 1952 založil Asociaci křesťanských podnikatelů a byl jejím prvním prezidentem. Rozběhla se intenzivní evangelizace mezi podnikateli v Latinské Americe, nejen v Argentině. Snažil se sem rozšířit UNIAPAC, asociaci křesťanských podnikatelů narozenou před pár lety v Evropě. Napsal: „Kéž by v podniku vzniklo lidské společenství, aby pracující mohli participovat na produkci, a proto je třeba dát dělníkovi pocit příslušnosti k podniku, který mu pomůže získat pocit vlastní povinnosti vůči kolektivu, chuť k práci a k životu. Protože být zaměstnavatel není privilegium, ale funkce, služba.“ I jeho osobní spiritualita byla vztažena k povolání křesťanského podnikatele: „Jako podnikatel mám zasívat naději, vidět realitu, odmítat zdánlivý okamžitý prospěch, být mostem mezi těmi, kdo znají problém, a těmi, kdo přemýšlejí bezprostředně, protože jsou v problému.“ V jeho rodině bylo pokojné, radostné klima, dostatek, ale ne luxus. Co by asi říkal na to, že jeho vnučka je v provinčním vedení loterijních podniků a kasin? Nu, sama řekla v novinách, že „se dědí defekty, ale ctnosti se získávají vlastní zásluhou“.

V r. 1957 se u něj objevila rakovina. Boj proti nemoci ale neznamenal snížení aktivity. Byla řada kongresů, konferencí, dokončoval rukopisy, vydával publikace. K jeho dílům patří třeba: *Eucharistie a život podnikatele*, *Etika marketingu a jeho sociální projekce*, *Poslání podnikatelů*, ale i *Stupně v lásce k Bohu* (už z r. 1944). Poslední dílo *Panovat nad Zemí*

dokončil v březnu 1962, několik měsíců před smrtí. V r. 1958 pomáhal při zrodu Katolické univerzity Argentiny a byl v jejím vedení. Pomáhal také při vytvoření mnoha jiných organizací, účastnil se založení Charity. Organizoval knihovnu Dům knihy, což byla apoštolská akce, knihovna sloužila pro rozšíření tématu spirituality, sociálního učení církve a dalších etických a kulturních otázek.

V r. 1962 se jeho zdraví silně zhoršilo, takže musel přestat pracovat. Vykonal ještě krátkou pouť do Lurd a pak se připravoval na smrt. O jeho oblíbenosti svědčí to, že mnozí z jeho dělníků se nabízeli darovat mu krev, kdyby to mohlo aspoň prodloužit život. 27. 8. 1962 zemřel.

DP byl zahájen r. 2005 a uzavřen slavnostně na Katolické univerzitě Argentiny r. 2013.

Papež František, který byl jeho arcibiskupem, uvedl v rozhovoru pro mexickou televizi: „Enrique Shaw byl bohatý, ale byl svatý. Podívejte se, člověk může mít peníze. Bůh nám je dává, abychom s nimi dobře zacházeli. A tento člověk s nimi zacházel dobře. Ne s paternalismem, ale pomáhal v růstu těm, kdo potřebovali jeho pomoc.“

- *Jaký mám vztah k penězům? Umím s nimi zacházet a zacházet dobře v souladu s Boží vůlí?*
- *Pro podnikatele: Jak se podnikání odráží v mé osobní spiritualitě? Snažím se řídit sociálním učením církve, nakolik to jde? Vím, že být zaměstnavatel je funkce, služba? Jak se to projevuje? Jaký mám vztah ke svým zaměstnancům? Poznají, že jsem křesťan, nejen podle toho, že mne vidí v kostele a třeba volím lidovce?*
- *Pro zaměstnance: Znáám své křesťanské povinnosti zaměstnance? Nepřenáším si zlozvyky z totality, drobné malinké krádeže, krádež času (vyřizují si i ne nutné osobní, surfuji atd.), neomlouvám se nízkým platem, a proto morálním nárokem na tajné odškodňování? Mám nějaký vztah k podniku a k zaměstnavateli, i když už se dávná hrdost Bařova muže či Vítkováka z Vítkovických železáren nevrátí?*

POD SOCHOU VYKUPITELE (BRAZÍLIE)

Brazílie je největší země Jižní Ameriky a jediná, kde se mluví portugalsky. Obyvatelstvo tvoří z poloviny běloši, pak jsou míšenci, černoši a v Amazonském pralese indiánské kmeny. Otroctví tu bylo zrušeno až r. 1888! V 19. a 20. století se do Brazílie přistěhovaly miliony imigrantů z jižní Evropy, z Německa a z Japonska. Brazílie byla od r. 1815 monarchií (císařstvím), od r. 1889 je republikou, a to federativní republikou složenou z více států. Přes 20 let tu vládla s terorem vojenská junta (1964–1985). Nad Rio de Janeirem stojí na kopci 30 metrů vysoká socha Cristo Redentor s rozpaženými rukama, jakoby chránící Brazílii. V r. 2010 klesl podíl katolíků pod 65 % obyvatelstva (v r. 1970 byl 90 %) a k evangelickým církvím, které stále rostou, se hlásilo už 22 % obyvatel.

Svatí páni otrokáři

SB Jeronimo de Castra a SB Elisa Pedreira ABREU MAGALHAES

Jeronimo 26. 7. 1851 – 12. 8. 1909; Zélia 5. 4. 1867 – 8. 9. 1919

Tito manželé sice nejsou ze zvoleného období, ale putují směrem k oltáři spolu a jejich DP byl zahájen společně r. 2014.

Jeronimo se narodil v polovině 19. století v Magé, v aristokratické brazilské rodině Abreu Magalhaes portugalského původu. Studoval humanitní obory v Německu a pak na polytechnice v Riu de Janeiro, kde dosáhl r. 1873 titulu inženýra.

Elisa se narodila o 6 let později v Niteroi jako prvorozené dítě zámožné a významné rodiny. V rodině byli soudci, vojáci a také z obou stran šlechta. Přesmyčkou začali malé Elise říkat Zélia a už jí to zůstalo na celý život. Zélia byla nadaná a rodiče jí mohli zabezpečit dobré vzdělání. Velice ji bavily jazyky, kromě rodné portugalštiny mluvila a psala správně francouzsky, španělsky, italsky, anglicky a uměla i německy, latinsky a řecky. Ve svých 14 letech, kdy slečny jejího věku vstupovaly do společnosti a snily o princích, přeložila knihu tehdy významného italského spisovatele a historika Cesara Canteho *Mládež* o 250 stranách a nabídlá ji císaři Pedru II. Ten ji přijal s poděkováním a kniha vyšla. Co z téhle

dívky bude? Asi sotva jen bohatá panička! Zélia byla horlivá katolička a toužila se stát řádovou sestrou. Její otec o ní proto hovořil s Nhá Chica. Nhá Chica = teta Chica, vlastním jménem Francesca Paula od Ježíše, byla prostá žena, analfabeta, a přesto významná postava katolické církve v Brazílii. Byla blahoslavená r. 2013. Nhá Chica, která měla mnohé dary, po modlitbě k Panně Marii řekla, že Zélia skutečně bude řádovou sestrou, ale do kláštera vstoupí až za mnoho let. Napřed se provdá za svatého muže a bude mít mnoho dětí.

A tak se i stalo. Jeronimo a Zélia měli svatbu 27. 7. 1876. Po svatbě se usídlili na majetku v Santa Fé, velkém statku rodiny Magalhaes. Na statku bylo okolo 500 pracovníků – většinou otroků. Manželé ale nepovažovali otroky za svůj majetek, ctili v nich důstojnost člověka a viděli v nich své bratry a sestry křesťany. Proto tu žili svobodně a dostávali i plat. Manželé měli starost i o jejich duchovní život. Každodenní práci začínali ráno společnou modlitbou na nádvoří, vedenou Zélií nebo oběma manželi, jak mohli. Zélia se snažila o katecheze, zajistit všem možnost mše svaté a zpovědi a připravovala na přijetí svátostí. V rodinné kapli se modlila víckrát denně za rodinu (do níž patřili všichni na statku), Brazílii, církev, hříšníky, svět. Když bylo r. 1888 zákonem zrušeno otroctví, ihned jim to oznámili. Pro jejich otroky to ale neznamenalo velkou změnu, prostě tam zůstali pracovat jako svobodní. Manželé postavili ošetrovnu a zajistili pravidelnou péči lékařů. Zélia s dětmi nebo sama je chodila navštěvovat a pomáhala ošetřovat.

Měli 14 dětí. Čtyři zemřely brzo po narození, tři chlapci a šest dívek přežilo do dospělosti. Pod vlivem svých rodičů si všichni zvolili duchovní povolání – řeholní sestry, řeholní kněží v různých řádech podle osobní volby (lazarista, jezuita, františkán, sestry sv. Dorotey, sestry františkánky). Syn františkán se stal i významným teologem.

Jeronimo zemřel 12. 8. 1909 v pověsti svatosti. Zélia pečovala dál o jeho otce, matka už zemřela dříve. Po tchánově smrti r. 1913 pak vstoupila ve svých skoro 57 letech do kongregace Nejsvětější svátosti, kláštera zvaného Venite adoremus, založeného r. 1912 v Largo Machacho. S plnou realizací svého povolání musela ale počkat, až i poslední dvě děti měly věčné sliby. Pak prodala celý majetek, vše rozdala podle evangelia. Získala úplný odstup od majetku a 22. 1. 1918 se mohla stát naplno řádovou sestrou.

Zemřela 8. 9. 1919 v pověsti svatosti a byla pohřbena v prostém hrobě na hřbitově. Protože ale rostlo množství lidí, kteří se chodili mod-

lit k jejímu hrobu, byly její ostatky r. 1937 převezeny do kostela Panny Marie v Copacabaně. Mělo se to odehrát diskrétně, ale akce byla prozrazena a pro davy lidí musela být zastavena doprava. Její sláva stále rostla, a také sláva jejího manžela. Biografie o nich byla přeložena do mnoha jazyků a má opakovaná vydání. Stále byly a jsou hlášeny milosti a dle lidu i zázraky na její či jejich přímluvu. V r. 2014 byl zahájen DP a ostatky obou byly opět přeneseny do jiného kostela Nossa Senhora de Conceicao v Gavei. Gavea je luxusní čtvrť v Riu de Janeiro. Zde je náhrobek obou veřejně přístupný.

- *Podmínky života Zélie a Jeronima jsou nám vzdálené. Vzdálená ale není starost o duchovní dobro okolí, nejen vlastní rodiny. Jak se zajímáme o duchovní dobro svých podřízených (i nadřízených!), kolegů, spolupracovníků, sousedů?*
- *Bereme místo, kde jsme, zároveň za místo dané milostí Boží jako úkol? I v nevěřícím prostředí či jen povrchně věřícím můžeme být „kvasem v těstě“ příkladem svého života, modlitbou, tím, že žijeme svátostně a neseme v sobě Boha.*
- *Jak si vážíme řeholního života, duchovních povolání? Platí to i pro naše děti a vnoučata?*

Policista a bezdomovkyně

José (Zé) BARBOSA de Andrade

14. 2. 1965 – 9. 1. 1999

José se narodil na Ilha de Governador u Ria de Janeiro, rodiče se ale přestěhovali a žili v Sao Paulu. Měl dvě sestry a staršího bratra Francesca, s nimiž měl po celý život velmi úzké vztahy, milovali se navzájem. Rodina byla katolická a každou neděli chodili do kostela, což neplatí pro všechny katolíky ani v Brazílii, ani jinde. Matka po jeho smrti vyprávěla, že Zé (jak Josému říkali) si nikdy nestěžoval a nikdy necítil závist vůči dětem, které měly víc. Od 8 let začal pracovat jako hlídač aut. Všechno, co vydělal, vždy odevzdal matce, a to až do doby, kdy se oženil a založil vlastní rodinu. Odmala velmi rád pomáhal lidem, jak jen mohl. Matka opakovala: „Zdálo se, že se narodil, aby pomáhal lidem.“ Možná to bylo

i v rodině. Starší bratr se stal hasičem a ovlivnil Zého rozhodnutí, jak dál. On ale nastoupil k vojenské policii. Byl přidělen k motorizovaným hlídkám. Byl dobrým, zodpovědným, svědomitým policistou, jehož cílem bylo opravdu chránit. Oženil se s o rok mladší Sandrou a měli dcerku. Ačkoliv vyrostl v chudobě, nikdy neviděl hodnotu v materiálních věcech. Stále měl silný vztah k chudým a potřebným. I když byl velmi utahaný po službě, když se vrátil večer domů, šel ještě dobrovolně rozdávat polévku bezdomovcům. K lidem žijícím na ulicích neměl pohrdavý, ale soucitný vztah a jeho smrt s nimi byla také spojena. Svou víru praktikoval a snažil se ji láskou uplatňovat v životě.

Zemřel 9. 1. 1999 ve svých 33 letech. Tehdy se po deštích rozvodnila řeka Tamanduateí, která protéká městem. Protékalo jí velkou rychlostí 7× více vody než normálně. Vše bylo promáčeno deští a břehy byly kluzké. Zé se pokoušel zachránit ženu, která spadla do vody. Když jí házel lano, sám uklouzl a spadl do řeky. Ženu se jeho kolegovi s pomocí okolních chodců podařilo zachránit, Zého už ne. Sandra se o smrti manžela dozvěděla z televizních zpráv. Zachráněná žena Salete Apareceda Rodriguez byla 48letá opilá bezdomovkyně. Po vyléčení ze zranění se pokusila o sebevraždu a snad nyní žije dál na ulici (podle tisku ze Sao Paula).

Tělo Zého se podařilo nalézt po rozsáhlém pátrání až za víc než dva dny, proud ho odnesl 25 km daleko. Mohl být ale pohřben a to bylo důležité pro rodinu. Po smrti byl vyznamenán za hrdinství ve službě, a protože zemřel při výkonu služby, manželce patří policejní penze a odškodnění.

Ihned po jeho smrti se rozvinula spontánní úcta a lidé se k Zému obracejí o přímluvu. Vedoucí kaplanů vojenské policie P. Osvaldo Palopito, který ho dobře znal, řekl, že se Zé odlišuje od ostatních policistů, kteří ztratili život ve službě. „Měl víru a lásku k bližnímu založenou na lásce k Bohu.“ Žádost o zahájení procesu vyšla z arcidiecéze. Je zatím v informativním šetření.

- *Každý život je hodný úcty a ochrany. Souhlasím?*
- *Služba policisty může být opravdovou službou a pro věřícího křesťana cestou ke svatosti. Jaký je můj vztah k policii? Není pohrdavý ve smyslu totalitních vtipů, nemám špatný vztah ke skupině lidí (dokud je nepotřebuji pro záchranu života), což nepatří ke křesťanovi?*
- *Modlíme se někdy za policii i za křesťany v ní a za dobrá povolání pro tuto oblast? Ne? Tak aspoň nyní.*

Ženské tajemství

María de Lourdes Benedicta Nogueira de FONTAO

1. 3. 1930 – 18. 7. 1988

Lourdinha, jak ji běžně jmenovali, se narodila v Sao José do Rio Pardo ve státě Sao Paulo v Brazílii. Její maminka velmi ctíla Pannu Marii pod titulem Nossa Senhora Aparecida, Naše Paní z Aparecidy, a dcerku k tomu vedla odmala. Výchova byla jinak velmi přísná. Matka ostatně tvrdě pracovala, aby pomohla uživit rodinu. Lourdinha byla inteligentní, veselá, živá dívka, ve škole byla premiantka a rozený vůdce ostatních. Doma vstávala velmi brzy, aby byla sama, dokud byl klid, anebo s matkou a mohla se s ní modlit. Tento zvyk jí zůstal po celý život.

Vystudovala Escola Normal a po skončení tak mohla působit jako učitelka na základním stupni školy. Začala vyučovat na venkovských školách. Nejenom vyučovala portugalsštinu a matematiku, ale také katechizovala. Byla výborná vyprávěčka příběhů a používala je v katechezi dětí i dospělých. Až v dospělosti se setkala s Marií Esmérií a staly se nejlepšími přítelkyněmi, byly jako sestry po celý zbytek života. Měly své tajemství. A nebylo to ledasjaké dívčí či ženské tajemství! Uzavřely smlouvu, že chtějí směřovat ke svatosti, a proto si budou navzájem pomáhat, aby vždy konaly Boží vůli. To zahrnovalo jak modlitbu, tak pomoc konkrétní i upozornění při odchýlení se od cesty ke svatosti.

Lourdinha se provdala, její manžel byl dentista a měli spolu vždy harmonické manželství. Měli pět dětí – čtyři syny a jednu dcerku. Někdy byla při malých dětech celý den doma, pracovala a modlila se při tom růženec. Vždy vstávala velmi brzy, aby si zachovala ranní pokoj na souvislou modlitbu. Byla skřivánek. Když měl nejstarší syn 15 let, přestěhovali se do blízkosti kostela sv. Rocha. Zde mívala přesný řád dne, nebo aspoň jeho začátku. Vstávala o 5. hodině, nachystala snídani, šla otevřít kostel a modlila se s přítelkyněmi první růženec, pak byla na mši svaté a vrátila se zavčas k rodině na snídani. I přes den se hodně modlila, růženec, četla Písmo a rozjímalá. Opakovala často modlitbu: „Věřím v Tebe, klaním se Ti a miluji Tě.“ Denně se účastnila mše svaté a přijímala a co dva týdny se zpovídala. Kdo jde na hlubinu, snadno a vždy vidí, co není dobré, co je třeba odevzdat k odpuštění.

V r. 1958 obě přítelkyně začaly velké putování po všech vesnicích a statcích (fazendy). Navštěvovaly všechny domy a mluvily o účtě k Panně

Marii a o modlitbě růžence, katechizovaly. Matka Esmérie jim věnovala přes tisíc mariánských medailí a ty rozdávaly. Rozdávaly také mnoho růženců. Ve farnosti si Lourdinha všimla všech potřebných, zejména těhotných žen a modlila se za ně. Měla vždy pro druhé slova porozumění, útěchy a pokoje. Měla také zvláštní „hobby“. Kupovala stovky kartiček a psala na ně kaligraficky citáty svatých, verše z Písma a modlitby, zejména ranní modlitbu a rozdávala je. Nikdo nespočítá kolik. Byla to doba bez počítačů i kopírek a navíc osobně předaná kartička s modlitbou a s teplým úsměvem působí víc než hromadný text. Kartičky rozdávala osobně i přes přítelkyně. V noci psávala dopisy, rozsáhlou korespondenci kněžím, biskupům, řeholnicím, obyčejným lidem atd. s povzbuzením. Ve svém diáři si zaznamenávala vše, data druhých lidí, akce a pak se modlila a – psala. Velmi podporovala duchovní povolání, tak pomohla s manželem ke studiu chudým nadaným chlapcům s povoláním ke kněžství. Spolu s manželem se stali také tzv. patrony kněžského svěcení jednoho kněze, to jest místo rodiny, která nemohla, zařizovali vše organizačně i materiálně (à la naše primice).

Ve farnosti byla stále k dispozici, účastnila se všeho, ať šlo o katecheze, pastorační zdraví (viz Zildu Arns Neumann), byla ve farní radě, iniciovala dobročinné bazary. Později byla vyzvána, aby tvořila ranní sobotní program pro rozhlas, a tak se její prostor katecheze ještě rozšířil.

V r. 1970 se seznámila s Hnutím fokoláre. Spolu s Esmérií se nadchly modelem svatosti Chiary Lubichové. Odpovídalo to i jejich cestě. Ještě znásobily svou horlivost, šířily znalosti o hnutí a každý rok putovaly do Mariapole v Aparecidě.

Lourdinha zemřela v červenci 1988. Její pověst svatosti přetrvává a ještě roste. Žádost podala diecéze a NO bylo uděleno r. 2014.

- *Jaká jsou moje přátelství? S kým se přátelím? Jak to ovlivňuje můj duchovní život? Považuji přátelství za Boží dar a zvláštní osobní povolání?*
- *Je farnost naší rodinou?*
- *Nepodceňuji malé prostředky v evangelizaci a katechezi, jako byly kartičky od Lourdinhy?*
- *Jaký je můj diář?*

Aby všechny děti měly život

Zilda Arns NEUMANN

25. 8. 1934 – 12. 1. 2010

BRAZÍLIE

Zilda se narodila ve Forquilha ve státě San Catarina v Brazílii. Její rodiče byli druhou generací německých přistěhovalců. Rodina byla katolická, opravdově věřící. Její bratr Dom Paulo Evaristo Arns se stal františkánským knězem, později arcibiskupem v Sao Paulu, dnes emeritním, a kardinálem.

Zilda byla velmi inteligentní a energická dívka, rozhodná a s organizačním talentem. Hledala povolání, kde by mohla uplatnit svou inteligenci a kde by sloužila lidem. Vedlo ji od mládí heslo: milovat Boha nade všechno a bližního jako sebe sama. To ji dovedlo k rozhodnutí studovat medicínu. Studium začala r. 1953. V Brazílii to ještě nebylo příliš zvykem, aby na lékaře studovala žena, a tak musela v prvním ročníku snášet i posměch, zvláště jednoho profesora. Při jejích studijních výsledcích to brzy přestalo. Během studia se jí dotklo, že mnoho vážných poruch, končících i smrtelně, je dobře řešitelných prevencí; konkrétně se jednalo o průjmy a dehydratace dětí. Aprobowała se proto v oborech pediatrie, veřejného zdravotnictví a hygieny. Jejím cílem bylo pomáhat chudým dětem ohroženým špatnou výživou a násilím. Jako nejlepší metodu boje viděla vzdělávání. Je to nejlepší forma boje, protože výsledky se množí jaksi samy. Poučený chudý člověk může poučovat další a ti další, a podaří-li se to, je to řetězec.

Pracovala jako lékařka v dětské nemocnici v Curitibě a později jako ředitelka zdravotního sekretariátu státu Paraná. Zároveň vyučovala na univerzitách. V r. 1980 ji vláda požádala vést kampaň očkování při epidemii dětské obrny. Vedla pak i další programy jako plánované rodičovství, výživu matek, prevenci gynekologické rakoviny atd.

V r. 1983 ji oslovila CNBB, tj. brazilská biskupská konference, aby vypracovala projekt Pastorače dětí. Ten se měl týkat také pastorační péče o zdraví dětí, vždyť církve je matka, kterou zajímá bolest jejich dětí. Zilda vypracovala pilotní projekt, který byl vyzkoušen ve Florestopolis. Dětská úmrtnost zde klesla ze 127 na 28 úmrtí na 1000 dětí, tedy víc než 4x! A to jen prostým působením. V Pastoraci dětí byli zapojeni odborníci a především dobrovolníci z církve, jednou byla i Lourinha Fontao. Program zasáhl dva miliony dětí do 2 let věku a 1,5 milionu chudých rodin ve 4 tisících obcí. Účastnilo se ho čtvrt milionu dobrovolníků získávaných

ve farnostech. Důraz se kladl na vzdělávání o správné výživě malých dětí, hygienu, hydrataci při průjmech, distribuci nápojů pro průjmy. Celý program stál na třech pilířích: pravidelných návštěvách dobrovolníků v chudých rodinách, tzv. Dni oslavy života – veřejném programu – a měsíčním setkáváním dobrovolníků se zhodnocením jejich práce a s reflexí. Vše bylo podloženo modlitbou a zaštitěno církví. Zilda vždy hlásala, že máme „pečovat o děti jako o posvátné, povzbuzovat je, respektovat jejich práva a chránit je“. Program Pastorce dětí má za své motto její heslo: „Aby všechny děti měly život a měly ho v hojnosti,“ tedy parafrázi Jan 10,10. Program se uskutečnil nejprve jen ve státě Paraná, ale zasáhl pak většinu Brazílie a rozšířil se do 20 rozvojových zemí Jižní Ameriky, Afriky a Asie. Všude vedl ke snížení dětské úmrtnosti. Zilda byla dokonce mezi kandidáty na Nobelovu cenu míru r. 2006 a v rozsáhlé mezinárodní anketě se dostala mezi 17 nejvýznamnějších Brazilců v historii.

V r. 2004 ji biskupská konference pověřila zřízením Pastoračního programu starých osob. I zde se zapojili především laičtí dobrovolníci. Přes 10 milionů starých lidí je aspoň jednou měsíčně navštěvováno dobrovolníky a na programu se podílejí i mnohé jiné organizace.

Zilda byla k tomu všemu vdaná žena a matka. Provdala se v 21 letech za Aloise Neumanna, podnikajícího ve výrobě nábytku. Měli šest dětí, z nichž jedno zemřelo brzy po narození, a deset vnuků. Jména dětí vypovídají o širokém kulturním zaměření rodiny, kromě obvyklých jako Marcello, Rogerío, Silvia je tu Rubens, Nelson a Heloisa. Jeden syn se stal lékařem, druhý veterinářem, dcera psycholožkou a zbylí jsou podnikateli.

Zilda zemřela 12. 1. 2010 při zemětřesení v Port-au-Prince na Haiti, kde přednášela o programu pro děti. Smrt ji zastihla náhle v diskusi s řeholními kněžími po přednášce, tedy při službě. Její ostatky byly převezeny domů do Curitiby a pohřbeny. Zildina láska a milosrdenství, program jejího života, plynoucí z její lásky k Bohu, ale nebyly pohřbeny a zapomenuty.

Žádost o proces k blahořečení podala Pastorce dětí při národní konferenci biskupů s jejich souhlasem.

- *Pro rodiče a prarodiče: Podívejte se na své děti, vnoučata, které neohrožuje běžný průjem a – děkujte. Každý dík nás má vést i k prosbě za druhé a zamyšlení a třeba konkrétní pomoci (Adopce na dálku, Obědy do škol, Dobrý anděl pro rodiny s těžce nemocným dítětem nebo rodičem, jiné*

charitní programy...). Víím, že nedostatečná výživa ovlivňuje pozornost ve škole a prospěch i sociální začlenění?

- *Co je programem mého života a z čeho tento program plyne?*
- *Jak chci přispět k hojnosti života našich dětí? Svých dětí i dětí druhých? A také dětí méně šťastných, ze špatných poměrů?*

Schopen služby Bohu a Panně Marii

SB Joao Luis POZZOBON, trvalý jáhen

12. 12. 1904 – 27. 6. 1985

Joao se narodil na začátku století v Cadoeira do Sul (dnes je to Sao Joao do Polesime) ve státě Rio Grande v Brazílii. Jeho rodiče byli italští imigranti, hluboce zbožní. Rodina byla chudá, proto Joao musel ve 12 letech přerušit školu a jít pomáhat na pole pěstovat rýži. Rýže vyžaduje moře práce i během roku, nejen při žních. Měl od dětství problémy se zrakem, a tak neprošel u vojenské komise, nebyl schopen vojenské služby. O několik let později řekl: „Bůh mne ve své nekonečné dobrotě nepovažoval za neschopného. On mne zaměstnal tak, jako mi důvěřovala jeho Matka pro kampaň sv. růžence. Nikdy jsem nebyl neschopný sloužit Bohu.“

Oženil se ve svých 24 letech s Teresou Turacto a měli spolu dvě děti – Eli a Ari. Brzy ovdověl, a protože děti byly malé, oženil se r. 1933 s Vitorií Mariou Filippetto a spolu měli dalších pět dětí. Byl původně rolníkem jako jeho rodiče, ale pak otevřel ve svém domku malý obchůdek se smíšeným zbožím. Byl všemi respektován pro svou čestnost v obchodě, kterou se lišil od mnoha jiných. Říkal: „Mohl bych zbohatnout, ale raději budu mít jen malý, ale legitimní zisk.“ Tak žil do svých 43 let.

V r. 1947 se setkal poprvé se Schönstattským hnutím a prošel jeho základní duchovní formací. (Schönstattské hnutí založil P. Kentenich v Německu, je celosvětově rozšířené v mnoha větvích zasvěceného života a laických společností. Základem je mariánská úcta a úmluva lásky s Pannou Marií, kterou uctívá pod starým titulem Ter admirabilis = Třikrát podivuhodná. Důraz je kladen na rodinu, na domov, i na duchovní domov, jímž je schönstattská kaple a svatyně podle ní po světě. Hnutí rozvinulo také vlastní pedagogiku. Je i v České republice s ústředím v Novém Městě nad Metují.)

Byl přítomen i posvěcení základního kamene svatyně schönstattské, kde se také seznámil s P. Kentenichem, který na něho velmi zapůsobil. Říkával: „Cítil jsem se jako žáček P. Kentenicha.“ Joao uzavřel svou úmluvu lásky s Pannou Marií 11. 4. 1948, v den zasvěcení svatyně.

V září r. 1950 se Joao účastnil exercicií se schönstattskou sestrou Teresinhou Gabbo a knězem. Diskutovali o významu modlitby v rodinách a zvláště růžence. 10. září mu sr. Teresinha dala obraz schönstattské Panny Marie a vyslala ho, aby se šel modlit růženec do rodin s putujícím obrazem Matky, s putující svatyňkou. „V tom okamžiku jsem pochopil, že z dobroty a milosrdenství Božího a Matčina mi bylo dáno velké poslání evangelizátora: kampaň sv. růžence.“ Řekl tehdy v modlitbě Panně Marii: „Mám sedm dětí a manželku a jsem za ně před Bohem zodpovědný, ale je-li to vůle Boží a Tvá, může člověk pohnout i horou.“ A všechno šlo skutečně dobře. První roky věnoval akci jen dvě hodiny denně. Když děti povyroستly a mohly pracovat, věnoval se plně kampani. Věřil, že když plníme úkol pro Boha, dá nám i čas pro rodinu. Požadavky na návštěvu s obrazem narůstaly. Joao byl obvykle brzy ráno v obchodě a pak ho zavřel nebo předal dětem a šel. Navštěvoval nejen rodiny, ale i školy, nemocnice a věznice. Organizoval také „misie“ ve vesnicích. Rodiny se shromáždily k modlitbě u obrazu Panny Marie a on pak kromě modlitby růžence ještě kázal o evangeliu, o nutnosti obrácení a zjišťoval materiální a duchovní situaci rodin. Za pár dní se vrátil a přinesl pomoc materiální a obvykle také přivedl kněze, aby sloužil mši svatou, křtil, oddával a zpovídal v terénu, který už připravil Joao. A jeho služba nesla ovoce. Mnohé rodiny se obracely, lidé putovali do schönstattské svatyně, ve více farnostech se zavedly eucharistické adorace a stavěly se nové kaple. Schönstattské hnutí zajistilo malé obrazy Panny Marie, aby se snadněji přenášely. Nosil je sám nebo dobrovolníci, z nichž každý navštívil 30 rodin.

V r. 1952 byla založena Vila Nobre de Caridade, malé sociální dílo, kde bylo 14 domů pro potřebné. Obyvatelé Vily dostávali dům a měsíčně pomoc. Joao se angažoval ve vybírání peněz pro toto dílo, obcházel podnikatele. Dílo mělo svou pedagogiku. Obyvatelé měli své povinnosti jako posílat děti do školy a po zlepšení své situace přispívat na druhé obyvatele. Joao v něm viděl zárodek. „Chtěl bych tak změnit tento svět, kde dominuje materialismus!“

30. 12. 1972 jej biskup jeho diecéze, diecéze Santa Maríá, Dom Ferrari vysvětil na trvalého jáhna. Sloužil dál, v poslušnosti biskupovi

i faráři. Jeho touha po službě Bohu také rostla, a tak 15. 6. 1985 nabídl Bohu v obět svůj život za rozvoj kampaně Putujících svatyněk – za obrácení těch, k nimž směřovala. Za několik dní nato byl 27. 6. 1985 v mlze sražen na silnici, když šel do kostela asistovat při mši svaté. Kampaň, za niž se obětoval, rostla dál. Putující svatyněky jsou přítomny ve více než 100 zemích světa na všech kontinentech, dokonce i v Antarktidě díky jednomu vědci, který ji tam přivezl. V Brazílii se kampaň dotkla více než 2 milionů rodin. Joao se za 40 let svého apoštolátu nachodil se svatýňkou přes 140 tisíc km (a původní svatýňka vážila 11 kg).

Jeho rodný dům byl přeměněn na muzeum, a protože se pověst jeho svatosti šířila, byl r. 1994 zahájen DP. V r. 2009 byl uzavřen a předán do Říma.

- *Jaký je můj vztah s Pannou Marií? A co růženec? Jaký obraz Panny Marie ke mně hovoří svou symbolikou? Jaký obraz si pamatuji ze svého dětství, jaký bude dokreslovat atmosféru domova našich dětí?*
- *Jsem schopen nebo neschopen služby pro Boha? Vím, že služba Bohu je z Boží milosti a dobroty, a děkuji za milost sloužit jakýmkoliv způsobem?*

DOLŮ S ŘETĚZY! (VENEZUELA)

Venezuela, ležící na severu Jižní Ameriky, získala nezávislost v r. 1811 v boji vedeném historickou a zároveň v Americe pololegendární postavou a lidovým svatým Simonem Bolívaem. Zemřela tehdy třetina! obyvatelstva. Není divu, že hymna začíná Gloria... Sláva statečnému lidu a jako refrén se opakuje: Dolů s řetězy! Obyvatelstvo tvoří nejvíce míšenci, mesticové, pak běloši a potomci Afričanů. Venezuela je většinově katolická země.

Politik a sociálka aneb dolů s řetězy bídy

SB Aristides Calvani SILVA a SB Adela Rina Abbo Fontana de SILVA

Aristides 19. 1. 1918 – 18. 1. 1986; Adela 2. 12. 1919 – 18. 1. 1986

Aristides se narodil v Port-au-Prince na ostrově Trinidad, ale rodiče se brzy přestěhovali do Venezuely, a tak strávil dětství na břehu řeky Caribú.

Byl velmi nadaný, výborný student s organizačním a řečnickým talentem. To asi částečně předurčilo jeho profesní dráhu. Vystudoval politické vědy na Centrální univerzitě v Caracasu. Byl vždy opravdově věřící. Stal se členem Katolické mládeže. Po ukončení studia vyučoval jak na univerzitě, tak v Katolické škole sociálních služeb, kde poznal svou Adelitu.

Adela se narodila ve městě Cúcuta, které dnes leží v Kolumbii (v územních sporech získala Kolumbie část území Venezuely). Rodina byla bohatá a poskytla jí solidní vzdělání a lidskou i křesťanskou formaci. Studovala v Janově v Itálii, pak ve Francii a v Anglii, zdokonalovala si jazyky. Jenže se cítila mezi ostatní bohatou mládeží osamělá, zajímala se o jiné než oni, o sociální věci. Tak se vrátila domů a začala studovat sociální služby v Caracasu. Tady studentka poznala pana profesora a byla to láska. Adela získala titul sociální asistentky a pokračovala ve studiu v New Yorku. Byli už zasnoubeni a vyměňovali si mnoho dopisů, v nichž hovořili o odhodlání vybudovat svatou rodinu.

Svatba byla v r. 1949. Zvolili si žít chudým stylem, prostě a skutečně. Rodiče jim chtěli darovat krásný dům, ale oni ten dar vděčně, uctivě, ale pevně odmítli. Později, když měli děti, celkem sedm, si sami vybudovali přiměřené bydlení i s příslušnými oběťmi.

Aristides se věnoval politice, v níž viděl své poslání. Byl v COPEI, Straně sociálních křesťanů, pak byl jedním ze základních ideologů křesťanské demokracie v Latinské Americe. Opakovaně byl poslancem a senátorem. Dával podněty k diskusi a analýze projektů zákonů týkajících se pracovních podmínek a života rodin. Dal také impulz ke vzniku více odborových organizací. Měl i vysoké funkce ve vládě – viceprezident, ministr zahraničí. Jako ministr zahraničí musel vést těžké rozhovory o sporných územních záležitostech s Kolumbií.

Vyučoval také na univerzitě a publikoval. Jeho díla jsou třeba: *Obrana komunity, Cesta Jihu, Mír sdílený a solidární*. V práci vycházel ze sociálního učení církve a byl inspirován Maritainem. Pevně se stavěl proti liberalismu a marxismu. Byl spoluzakladatelem Katolické univerzity, kde založil a vedl katedru sociálních věd.

Adela se kromě toho, že byla matkou sedmi dětí, také zapojovala do služby, jak mohla a jak děti rostly. Oba byli v Hnutí křesťanských rodin. V r. 1969 byla Adela dokonce zvolena primátorkou, mohla tak realizovat svou touhu věnovat se všem vrstvám obyvatelstva, i těm okrajovým. Vždy byla velmi aktivní v sociální a charitativní oblasti. Měla silný

charakter, dobrý organizační talent, výjimečná osobnost, ale také byla pokorná, rychle uznala, když udělala chybu, mylila se, a uznávala hodnotu svých spolupracovníků.

Manželé žili dále prostým stylem života bez ohledu na ekonomické podmínky a tak vedli své děti, v radostné atmosféře rodiny a prostém stylu s důrazem na modlitbu, službu a vzdělání jako prostředek osobnostního rozvoje i budoucí služby.

18. 1. 1986 manželé spolu se dvěma dcerami Graciélou a Elenou letěli do Guatemaly za památkami Mayů, novými archeologickými objevy. Snad to bylo k oslavě Aristidových narozenin den poté. Nedoletěli. Letadlo s rodinou Silva (silva je v španělštině také les, jaká ironie) havarovalo nad hustým pralesem v Peténu v Guatemale a všichni zahynuli.

Jeich památka trvá v civilní i církevní oblasti. Křesťanská demokracie Latinské Ameriky uděluje Cenu A. Calvaniho za mír, demokracii a rozvoj a církev zkoumá jejich svatost. Žadatelem byla Asociace Vdovy z Naimu. DP obou manželů byl zahájen r. 2002.

- *Jaký styl života jsme si zvolili a volíme pro svou rodinu? Říká nám něco dobrovolná skromnost? Co můžeme změnit na svém životním stylu?*

Služebnice zjevení aneb dolů s řetězy hříchu

SB María Esperanza Medrano Parra de BIANCHINI

22. 11. 1928 – 7. 8. 2004

Narodila se v San Rafael de Barranca ve státě Monagas blízko řeky Orinoko. Její matka prosila o dceru a slíbila Panně Marii, že když se narodí děvče, dá mu jméno María Esperanza (Naděje), měla totiž už tři chlapce. Esperanza se narodila ve člunu na řece, nestačili už doplout do přístavu a do nemocnice. Po ní měla ještě další dceru a pak zemřel otec Esperanzы. Matka se proto přestěhovala do města Bolívar za snadnější obživou, jak doufala. Esperanza měla v dětství slabé zdraví, ale měla velmi radostnou povahu. První mystickou zkušenost měla snad už v 5 letech. Ve 12 letech se jí poprvé zjevila Panna Maria a sdělila jí mimo jiné její poslání. „Pomoz mi zachránit svět.“ V dětství a mládí chtěla být řádovou sestrou, ale ve vizi jí bylo 3. 10. 1954 zjeveno, že je povo-

lána do manželství. Sv. Don Bosco, kterého velmi uctívala, jí pak řekl, že svého manžela potká 1. 11. 1955, a sdělil jí známky, podle nichž ho měla poznat, uniformu gardy s mečem. Stalo se. Geo Giani Bianchini se stal jejím manželem, svatba byla na zvláštní povolení v Římě v mariánské kapli baziliky sv. Petra. Manžel jí byl vždy věrným druhem, plně se ztotožnil s jejím posláním, byl ekonomickým zázemím a její láskou. Ve vizi jí bylo sděleno, že budou mít šest růží – dcer a jednoho chlapce, a stalo se. Rodina držela spolu a přes zvláštní posláni matky se děti mohly radostně rozvíjet.

Esperanza měla mnoho mimořádných nadpřirozených darů jako dar uzdravování, rozlišování duchů, kardiognózi (schopnost číst v srdcích), vize. Objevovala se vůně svatosti, byla i stigmata. Svědkové potvrdili její levitaci při mši svaté i bilokaci. Legenda vypráví, že ji duchovně vedl P. Pio a před smrtí ji navštívil v přítomnosti manžela. Už v dětství se na její přímluvu uzdravilo dítě s tyfem a kamarád s rakovinou. Později toho bylo víc. Říkávala: „Kdyby se spojilo duchovní s vědou, nebyly by na světě nemoci.“ Vědu uznávala, nebránila lidem v léčení, naopak.

Její hlavním úkolem ale byla mariánská zjevení ve Finca Betania. První zjevení bylo soukromé, viděla jen ona. Pak se opakovala zjevení, kdy svědkové viděli doprovodné jevy světelné či oblak mlhy sestupující z hor, ale neviděli samotné zjevení. Nakonec v r. 1984 uvidělo zjevení Panny Marie dva tisíce účastníků. Církev samozřejmě vše pečlivě zkoumala. Zkoumání vedl Mons. Pio Bello Ricardo, SJ, který byl i psycholog a podrobil Esperanzu vyšetřování. Uznal, že je osobou hluboce věřící, s darem hluboké mystické modlitby a také s darem rady pro všechny. Obvykle se pečlivě zkoumají také jiné ctnosti, hlavně pokora. Esperanza často opakovala větu ze zjevení: „Pokora je křišťálový most do nebe,“ a podle svědectví se vyznačovala pokorou. Církev zjevení v r. 1987 uznala, takže je to čtvrté zjevení uznané církví ve 20. století. V poselstvích Panna Maria nabádá k lásce a ke smíření. Vznikla asociace věřících Nadace Finca Bethania, která se stará o svatyni, šíří poselství a také spiritualitu M. Esperanzы v publikacích, provozuje díla milosrdenství a chce vydávat svědectví horlivým životem svých členů.

Z jejích myšlenek: „Milujme všechny, také naše oddělené bratry, všechny víry ve světě a nikoho nevylučujeme. Je třeba se vzájemně respektovat bez urážek a násilí. Násilí přitahuje násilí. Láska přitahuje lásku a získává jí srdce rebelů, hříšníků, těch, kteří nechtějí poznat Boha.“

„Modlitba je sloup světla, které osvětluje člověka uprostřed noci.“

„Sloužit, a ne si nechat sloužit. Sloužit stále bez ohledu na únavu z těch, co obtěžují.“ (její heslo)

Ke konci života trpěla závratěmi a parkinsonismem. Zemřela v USA, kde byla na léčení na Long Beach Island, v New Jersey 7. 8. 2004 v 76 letech v přítomnosti široké rodiny – 34 členů.

DP byl zahájen r. 2010, žadatelem byla Nadace Bethania.

- *Křesťané mají pomáhat zachránit svět – to je i obecné poslání. Jak se mne dotýká? Chci zachránit sebe, svou rodinu – nebo pomoci i zachránit svět? Počítá se každý Zdrávas, zvednutí stébla s dobrým úmyslem.*
- *Pokora je... vlastně co? Co si pod ní představuji a co mi říká církev? Že bych se podíval třeba do katechismu či jinam? Nepleťme si ji s falešným sebeponižováním či omluvou pro lenost.*

Syn Osvoboditele

Lucio León CARDENAS

2. 2. 1932 – 6. 1. 1910

Lucio se narodil v městečku Libertador, což znamená Osvoboditel, ve státě Tachira ve Venezuele. Libertadorem se myslel osvoboditel od koloniální moci Simon Bolívar, ale Lucio se stal synem a následovníkem jiného, mnohem většího Osvoboditele – Krista.

Rodina se přestěhovala do hlavního města státu San Cristóbal, velkého města, průmyslového centra. Tady pracoval Lucio jako řemeslník kameník a pak byl zaměstnán v továrně vyrábějící umyvadla, sanitární keramiku a další. Pracoval s cementem, kamenem, žulou.

Oženil se a měl pět dětí, z nichž dvě zemřely malé. Syn se stal diecézním knězem. Lucio byl ze zbožné rodiny a od dětství dobrý katolík. Jako malého jej maminka i babička vodily do kostela a pak vodil on své děti a denně se spolu modlili růženec. Ale v 45 letech se účastnil poprvé setkání cursilla. Cursillo (kurzíček) je hnutí vzniklé v 50. letech ve Španělsku, které v krátkém kurzu a setkáních vede křesťany k rozhodnutí pro Krista, k životu s církví. Je i u nás. Lucio poté prohloubil svůj život víry.

Už nestačilo být poctivým pracovníkem, dobrým manželem, otcem, praktikujícím katolíkem. Vstával brzy ráno a četl Písmo nebo studoval církevní dokumenty a modlil se. Denně byl na mši svaté nejčastěji v kostele v dělnické čtvrti, kde je nyní jeho syn farářem, ale někdy chodil i jinam. Jak sdělil jeho syn, „Eucharistie se stala jeho láskou“. I když byl dělník, nikdy nepřišel na mši nedbale oblečen, byl vždy s pomocí své manželky oblečen pečlivě, jak se slušelo. Studoval sám, i když měl jen nízké původní vzdělání. A získal velké teologické vědomosti. Proto byl také jako laik přizván na diecézní synod. Psal články do *Katolického deníku* a také opakovaně promlouval v rozhlase. Byl silné povahy, ale zároveň člověkem pokoje. Prakticky nikdy si nestěžoval, nemluvil špatně ani o politice, ani o jiném. Byl člověkem velké rovnováhy psychické a duchovní.

Následkem své práce s kamenným prachem a cementem onemocněl v 60 letech rakovinou plic. V nemoci byl trpělivý, obětoval vše Bohu. S návštěvami nejraději hovořil o Eucharistii a o Panně Marii. Svě rodině zanechal jako dědictví tuto lásku a také lásku k církvi, respekt k papežům, biskupům a úctu ke kněžím.

Zemřel 6. ledna na Zjevení Páně, narodil se na Obětování Páně 2. února. Po 5 letech od jeho smrti inicioval biskup informativní šetření k procesu. Vatikán udělil NO.

- *Jak se starám o prohloubení své víry? Účastním se někdy, pokud mi to okolnosti dovolí, duchovních obnov, exercicií?*
- *Jak dávám i zevně najevo úctu při mši svaté svým oblečením, pokud mohu, nejsem turistou v horách apod.? Je to pro mne denní, a přece slavnostní záležitost, šel bych takhle oblečen do společnosti?*

Drobounká hrdinka lásky aneb dolů s řetězy bránícími lásce

SB María GERALDA GUERRERO GARCÍA DE PIÑERO

13. 10. 1885 – 6. 1. 1972

Medarda se narodila v Barquisimetu ve státě Lara v chudé rodině. V dětství jí zemřel otec a také jedna ze sester na neštovice. Měla tehdy 12 let.

Matka se bála neštovic, a přestěhovala se proto do malé obce Seboruco v naději, že odlehlá obec bude bezpečnější, ale i tady se setkali s neštovicemi. Co to jsou právě neštovice, známe, Bohu díky, už jen z historie. Mnoho lidí tehdy potřebovalo pomoc a péči. Medarda tedy začala pomáhat už ve 12 letech. Nechodila do školy, celý život zůstala analfaberkou. V Seborucu bydlela většinu života.

V 28 letech se zde provdala za Josého Piñera, svatba byla 8. 5. Měli deset dětí, sedm chlapců a tři děvčata. Chudý život, tvrdá dřina a deset dětí, to by snad stačilo. Ale ne, Medarda se okolnostmi nedala svázat. Nic ji nemohlo omezit v její lásce k bližnímu. Pečovala o chudé nemocné. V jejich domě byl pokoj 3×3 metry, kde leželo i 10–15 nemocných, mini-lazaret. Mimoto chodila ošetřovat po domech. Denně chodila prosit, žebrat o pomoc pro „své děti“, jak říkala nemocným, o které pečovala a v nemoci je živila. Její postava s roztrhaným slamákem byla známá po celém okolí. Říkalo se jí „ta žena, co dělá charitu“.

Duchovní život se celý nesl ve znamení lásky. Také celý život uctívala Niño Jesús, Dítě Ježíše.

Její celoživotní práce byla oceněna zlatou medailí venezuelského Červeného kříže. Dnes nese její jméno Dům pro ženy s ambulancí pro matky v San Cristobal.

Zemřela 6. 1. 1972 v Caricuena, La Grita ve státě Táchira. Vyšla o ní kniha. Tuto drobnou ženu, drobnou snad i vlivem podvýživy v dětství, nazval služebník Boží Jan Pavel II. při své návštěvě Mexika r. 2002.

DP proběhl v letech 2011 až 2014.

- *Necháme se svázat řetězy okolností, abychom „nedělali lásku“? Co nám brání, co nás svazuje?*
- *Medarda je příkladem chudých, prostých, neučených. Jaký mám vztah k těmto lidem, třeba svým spolufarníkům?*
- *Pro rodiče malých dětí s jejich planými neštovicemi i jiné: Vzpomeňme si na úzkost a bolest rodičů nad dětmi trpícími, umírajícími či zohyzděnými pravými neštovicemi. Sláva Pánu, který dal lidem rozum, aby ho používali k dobru a ke správnému správčovství nad přírodou.*

EKVÁDOR

V Ekvádoru tvoří třetinu obyvatel indiáni, většina jsou míšenci. Potomci Španělů tvoří bohatou vládnoucí vrstvu. 1 % obyvatel vlastní téměř polovinu půdy v zemi. Ekvádor patří k nejchudším zemím Jižní Ameriky. Ve 20. století zemi navíc sužuje střídání civilních a vojenských vlád. Katolíci, dnes 70 %, stále ubývají, rostou evangelické církve, mormoni a Svědkové Jehovovi, zejména v nejchudších oblastech. Na venkově indiánské obyvatelstvo často spojuje s katolictvím pozůstatky původních náboženství.

Vyženěný vzor

Julio Tobar DONOSO

25. 1. 1894 – 10. 3. 1981

Julio se narodil a vyrostl v Quitu v tzv. lepší rodině. Studoval u jezuitů a po bachilleratu (obdoba maturity) nastoupil na univerzitu, kde studoval práva. Od prvních ročníků byl jeho duchovním vůdcem i ukazatelem směru v politice P. Manuel José Proaño, díky němuž objevil velikou zodpovědnost katolického intelektuála. Vstoupil do Centro Católico de Obreros, strany pro dělníky, a začal psát do novin jako Republicano, Povvenir, ale i do mariánského časopisu *Mariina Koruna*. Byl od mládí členem mariánské kongregace Rytířů Neposkvrněné. Panna Maria vždy hrála v jeho osobním duchovním životě velkou roli. V r. 1917 získal titul dr. práv.

V r. 1919 se oženil s Angelou García Gomézovou, což byla praneťka Garcíi Morena. Její prastrýc byl opakovaně prezidentem Ekvádoru ve druhé polovině 19. století. Byl hluboce věřící katolík, konzervatívec, který bojoval proti korupci, snažil se zvýšit vzdělání v zemi. Svůj prezidentský plat dával na charitu. Byl r. 1865 zavražděn po třetím zvolení prezidentem. V leccčems byl tento vyženěný příbuzný Juliovi vzorem. S Angelou měli pět dětí. Manželé si dobře rozuměli, milovali se, vytvářeli příkladnou rodinu a Julio měl výborné zázemí pro svou práci.

Byl politikem a diplomatem, pak univerzitním vyučujícím a spisovatelem. Jako politik se stal r. 1938 ministrem a v lednu 1942 vedl ekvádorskou delegaci na konferenci ministrů zahraničí do Rio de Janeiro,

kde podepsal protokol o míru, přátelství a spolupráci s Peru – prakticky ukončení dvouleté války o území mezi Ekvádorem a Peru. Pro Ekvádor nebyla úspěšná.

Byl spoluzakladatelem Pontifikální katolické univerzity v Ekvádoru spolu s P. Espinosou Pólitem. Zde také až do r. 1972 působil jako děkan právnické fakulty a profesor politického práva. V r. 1951 byl zvolen předsedou Institutu hispánské kultury v Quitu.

Psal série biografií z historie a význačných osobností katolické církve z 19. století, ale jeho dílo mělo velmi široký záběr: historie, politologie, sociologie, sociální učení církve. Právě sociální učení církve mu bylo v jeho práci vodítkem.

Zemřel v Quitu r. 1981 v 87 letech. Arcidiecéze Quito je žadatelem o beatifikaci. NO bylo uděleno r. 2007.

- *Máme v příbuzenstvu pokrevním, vyženěném nebo duchovním (kmotři) nějaké příklady víry a katolického života, jako měl Julio v prastrýci své manželky? Třeba jen příklad v některé oblasti života. Co takhle inventura tohoto rodinného „stříbra“?*

GUATEMALA

Je země ve Střední Americe, historicky jádro mayské civilizace. Polovina obyvatel jsou potomci Mayů, většinou chudí zemědělci, a dále jsou tu míšenci a přistěhovalci z Evropy. Katolická církev je sice většinová, ale počet katolíků klesá a roste počet evangelíků. Mezi Mayi roste původní mayské náboženství, většinou v synkretické podobě s prvky katolictví.

Vymačkaný jako citrón

SB Ernesto Guillermo COFIÑO UBICO

5. 6. 1899 – 17. 10. 1991

Narodil se v Ciudad de Guatemala, hlavním městě Guatemaly, na konci 19. století v zámožné katolické rodině. V letech 1919–1929 studoval lékař-

ství na Sorbonně v Paříži. Získal tam pediatriickou specializaci. Po návratu se r. 1930 inkorporoval do univerzity a vytvořil na lékařské fakultě novou katedru pediatrie, která dosud chyběla. Katedru vedl až do r. 1960. Zároveň pracoval v nemocnici San Juan de Dios, kde formoval první pediatory. Posílal je na postgraduální studia do zahraničí, aby získali nové znalosti a různé specializace. Stále se o své studenty zajímal, o jejich rozvoj nejen profesní, ale i lidský a etický. Je právem nazýván otcem pediatrie v Guatemale.

Rozvinul také širokou sociální práci, organizoval akce sociální, preventivní, zejména proti TBC, i materiální pomoc. V r. 1976 po zemětřesení spoluzaložil nadaci pro integrální rozvoj FUDI, která pomáhala v rekonstrukci zničeného venkova. Rád pracoval s mládeží, zejména akademickou, a inicioval služby ve prospěch dětí a mladých. Zřizoval i profesně zaměřená střediska pro mladé.

Byl prvním z iniciátorů kampaní pro-vita v Guatemale. Přednášel po celé Guatemale tisícům lékařů, zdravotníků, učitelů a prostých lidí s heslem „Zachránit, ne ničit začatý život“.

V r. 1933 se oženil s mladší Clemencií Samayoa Rubio, s níž prožil 30 let do její smrti. Jejich manželství bylo pro okolí příkladem lásky, jednoty, harmonie. Byl pak ještě 28 let vdovcem, věnoval se dětem, zejména nejmladšímu Josému Luisovi, který měl při matčině smrti teprve 6 let. Intenzivně se později věnoval také svým 21 vnoučatům. Osobně mnohé z nich připravoval na první sv. přijímání.

Ernesto už v mládí objevil, že ho Bůh volá, aby svou práci proměnil v prostředek na cestě ke svatosti. Snažil se podle toho žít. Pak poznal OD a jeho spiritualita odpovídala jeho vlastní. V r. 1956 se stal supernumerářem, laickým členem Díla. Dal se Bohu plně bez rezerv a dobrý člověk se proměňoval v mimořádnou osobnost. Denně se účastnil mše svaté a přijímání, jednou týdně se zpovídal, hodně se modlil, uctíval Pannu Marii a modlil se denně růženec, studoval Písmo a duchovní díla a snažil se o horlivý apoštolát.

Byl velkou osobností, přirozeně sympatickou, s velkým rozhledem a prestiží, ale nikdy se nepovyšoval. Měl smysl pro humor. Miloval děti, zejména nemocné TBC, a sirotci byli jeho zvláštní oblíbenci. Svým studentům zanechal několik premis: „Snažit se o to, být lidským, dát pozor na důstojnost člověka, nedegradovat člověka, nikdy vítězná věda ve stylu conquesty“ (dobyty – pro obyvatele Latinské Ameriky jasný a emočně silný pojem).

V 80 letech onemocněl rakovinou čelisti. Doporučili mu odstranit ¾ čelisti. Ale to nebyl jeho styl, odejít do ústraní, a že měl na to nárok pro věk i pro nemoc! Onemocnění bylo pro něj jako náhlé zastavení na cestě, výzva, aby sebral síly k životnímu finále a pracoval ještě víc. Rakovina se zastavila a znovu vzplanula až v 92 letech. Dostal ještě 10 let navíc pro službu.

Zemřel svatě po bolestné nemoci v 92 letech, vymačkaný jako citron až do poslední kapky, jak kdosi po jeho smrti řekl. Byl v pověsti svatosti už za svého života. Dnes se k němu obracejí mnozí o přímluvu, zvláště nemocní, děti a neplodná manželství. Jsou hlášena uzdravení tělesná i duchovní, konverze ke svátostnému životu. DP byl zahájen r. 2001, žadatelem bylo OD.

- *Přemýšlím někdy o své práci jako o prostředku na cestě ke svatosti?*
- *Pro rodiče a prarodiče: Jak se podílím na přípravě dětí a vnoučat ke svátostem? Neberu to jako profesionální záležitost kněze, katechetky?*

CHILE

Je u nás dost známé z období diktatury generála Pinocheta. Bohužel mučením a vražděním odpůrců.

Většina obyvatel má evropské předky, jen 5 % indiánské. Ke katolické církvi se hlásí většina obyvatel.

Zamilovaný blázen, který uviděl

Antonio RENDIČ Ivanovič

20. 12. 1896 – 13. 2. 1993

Antonio se narodil na ostrově Brač v Chorvatsku ještě za Rakouska-Uherska. Rodiče se vystěhovali do Chile, když měl 3 roky, takže tady už trávil většinu dětství, měl ještě dva bratry. Otec byl obchodník a usadil se v Antofagastě, velkém přístavním městě na severu Chile. V blízkosti se těžil ledek, bylo zde mnoho dělníků z Chile, Peru a Bolívie. Doly pat-

řily anglo-chilské společnosti, ve skutečnosti hlavně Angličanům. Antonio studoval také na anglické koleji a obchodní škole v Antofagastě a pak medicínu na chilské univerzitě, kde získal titul r. 1922.

Oženil se s Amy Jenkinsovou z rodiny britských přistěhovalců. Manželství ale zůstalo bezdětné.

Vrátil se do Antofagasty a byl nejprve lékařem anglo-chilské společnosti pro těžbu ledku. V r. 1933 získal chilské občanství, později vstoupil do Lékařské společnosti Chile a r. 1984 se stal čestným členem chilské Akademie medicíny. Byl také dlouholetým členem a předsedou oblastního Červeného kříže a lékařem hasičů.

Jeho přezdívka „lékař chudých“ hovoří jasně. Léčil denně 40–50 nemocných a většinou bez honoráře. Honorář nebral, ani když je navštěvoval doma. Říkával rád: „Láska, která slouží bližnímu s postranním záměrem, ztrácí celou svou morální hodnotu a ponižuje duchovně toho, na kom se takto praktikuje.“ Měl svůj denní rozvrh. Ráno patřilo modlitbě, den službě chudým, večer modlitbě a psaní. Ráno vstával brzy a od 6 hodin se modlil růženec a ranní modlitby s manželkou, dokud žila. Denně se účastnil mše svaté a přijímání.

Byl spisovatel, básník, publikoval poezii a poetické prózy pod pseudonymem Ivo Serge. Napsal mnoho knih (údaje se pohybují od 40 do 60), musel. Vždyť také napsal: „Někdy stačí jedno slovo, aby změnilo běh života, nebraňme se vyslovit je.“ Psal také nedělní sloupky do místních novin. Je autorem textu *Hymny Antofagasty* a také *Hymny imigrantů* a dalších. Mezi jeho základní díla patří: *Smutné jaro*, *Zlato a sůl*, *Alfa a omega*, *Staré verše*, *Obnažená země*, *Cestami pouště*, *Stařec a harmonika*, *Tresty a bolesti*, *Láska k bližnímu*. V mnoha z nich je jasná jeho hluboká katolická víra. Za své dílo získal v r. 1953 literární cenu Zlatá kotva, vůbec první po jejím vzniku. A r. 1963 byl papežem Pavlem VI. vyznamenán řádem sv. Silvestra. Jeho poslední lyrické dílo *Resurrexit* ještě více než dřívější díla odhaluje kontemplativní duši, kontemplanující Boha a člověka. Básník je blízký mystikovi. Byl mystik? Rozhodně byl, jak sám přiznal, spřízněn duchovně nejen s Dantem, ale se sv. Terezií Velikou, sv. Janem od Kříže, sv. Ludvíkem z Granady a dalšími. Na otázku, zda je mystik, odpověděl, jak jinak, těmito verši:

Mystik? Snad ne.

Spíš jsem ten, kdo uviděl

Krev, která stále teče z otevřených ran.

Miluji a uctívám s horlivostí Krista.

A nacházím pokoj v jeho smutném pohledu.

A ještě jinde dříve napsal: „Jsem zamilovaný blázen a miluji vše, co existuje, od nehmatatelného atomu po květy.“

Zemřel ve své Antofagastě v r. 1993 v 96 letech a je zde pohřben. Po jeho smrti se konaly konference o jeho díle, některá zdravotnická zařízení nesou jeho jméno, v Antofagastě byla v r. 2016 instalována jeho bronzová socha.

Je podána žádost o beatifikaci se souhlasem konference biskupů a v arcidiecézi Antofagasta se u něho obvykle užívá titul SB už od r. 2011.

- *Prorozjímejme, zamysleme se nad básní Mystik.*
- *Nemá být každý křesťan trochu mystikem? Tím, kdo vidí tajemství, tajemství lásky v každodennosti a samozřejmostech? (Nemyslím tím mimořádné projevy.)*

MEXIKO – ZEMĚ ZPITÁ KRVÍ

Samotnou zemi jistě není třeba představovat a do její bohaté historie bychom se jen zamotali.

Nicméně je Mexiko země zpitá krví, od krvavých obětí Aztéků přes oběti dobývání země Španěly, přes oběti všech vzpour a revolucí po současnou narkomafii a jinou kriminalitu. Pro nás je důležité novodobé pronásledování církve v Mexiku. Ve 20. a 30. letech vrcholilo v Mexiku jedno z největších novodobých pronásledování církve. Mexická revoluce byla už od r. 1910 nepřátelská církvi; ústava z r. 1917 pak zrušila řády, církevní školy, omezila církvi majetek a kněžím i občanská práva, bohoslužby směly být jen v kostele. V r. 1921 zorganizovala vláda dokonce atentát na P.M. Guadalupskou bombou v kytici, ale nějak se nezdařil. Od r. 1926 pak tvrdé zákony v podstatě znemožnily kněžím i bohoslužebnou činnost absurdními podmínkami souhlasu, navíc různými v jednotlivých mexických státech (někde nesměli mít třeba církevní střední a vysokou školu, někde museli mít manželky!), vojsko ničilo kostely. Někde bylo trestné i učit děti modlitbě, mít doma náboženské obrazy, dokonce vyslovit veřejně slovo Bůh. Zprvu pokojně

protesty katolíků přešly v ozbrojené povstání tzv. cristeros. Mexiko dalo ve 20. století církvi řadu mučedníků – duchovních, laiků i 15letého chlapce! Umírali (mnohdy po mučení) nejčastěji s výkřikem „Viva Cristo Rey!“ (Ať žije Kristus Král!). Atmosféru nám přibližuje i Graham Green v románu *Moc a sláva*, byť jeho nehrdinský hrdina je kněz opilec. I přes dohodu zprostředkovanou USA r. 1929 vraždění pokračovalo, vše ustupovalo až od konce 30. let a drobné administrativní dozvuky šikanování církve byly až do konce 90. let. V jedné knize o Mexiku z r. 2005 jsem se k tomu dočetla jen dvě věty ve smyslu, že „mezi státem a církví byly napjaté vztahy“. Zajímavě vyjádřeno. Svět nechce o pronásledování církve slyšet, pokud se mu to ovšem právě nehodí do politického plánu jako při studené válce.

Aztékové věřili, že bohové potřebují krev obětí, event. i jejich krev, aby svět fungoval, jak má, jinak by skončil. My víme, že Kristus prolil krev jednou provždy za všechny, ale krev mučedníků spojených s jeho obětí je semenem nového.

Mexická telenovela

SB Eugenio Martínez a Marina Cinta Sarrelangue de BALMORI

Eugenio 7. 7. 1900 – 14. 5. 1945; Marina 9. 3. 1909 – 29. 9. 1998

Eugenio se narodil přímo na začátku století r. 1900 v San Luis Potosí ve vnitrozemí Mexika jako prvorozený. Jeho maminka zemřela po porodu šestého dítěte a tatínek se znovu oženil, měl celkem deset mladších sourozenců. Otec byl zaměstnán v ropném průmyslu, takže rodina měla relativně dost peněz, ale při tolika dětech jich nikdy nebylo dost. Eugenio proto ve 22 letech přerušil studia strojírenství, aby nastoupil do americké ropné firmy jako projektant.

A přišlo období pronásledování církve, viz výše. Nenávist, smrt a její stálá hrozba – to bylo dlouhá léta pozadím této mexické telenovely. Eugenio nebyl ozbrojený cristero, ale opravdový Kristův bojovník ano! S hrozbou zatčení, smrti v zádech založil 18 tajných katechetických středisek, schovával kněze doma a psal na obranu víry a církve. Roku 1931 byl přeložen do Coatzacoalcos (dále C.). Toto tehdy ropné městečko leží v ústí stejnojmenné řeky do Mexického zálivu a je dnes i turistickým centrem.

I zde pokračovala jeho tajná služba. S povolením místního biskupa Eugenio doma uchovával Eucharistii, kterou pak nosil nemocným. V ilegální církevní službě se také poprvé setkal s Marinou.

Marina se narodila v Acayucanu jako třetí z 12 dětí. Od 13 do 15 let studovala na koleji v Tacubě, naučila se krejčovství a po návratu domů učila dívky šít. Později pracovala v C. jako učitelka ve škole a zároveň jako instruktorka v agentuře firmy Singer šicí stroje. Tajně katechizovala a přes velké riziko tak působila 5 let. V květnu 1936 spolu začali Eugenio a Marina chodit. Krátce poté Eugenia zavedla práce do Mexico City a Marina mu psala: „Zdá se, že život se stal pro mne krásnějším při vědomí, že miluji a ty mne miluješ a že dobrý Bůh žehná a podporuje naši lásku.“ Eugenio odpověděl: „Později až budeme sjednoceni, mé poslání bude tě milovat a vidět, že naše poslání je setkávat se ve věrné radosti, která nikdy nekončí, protože je prodloužena až do nebe.“ Krásné vyjádření naděje křesťanského manželství. Chtěli žít v lásce s cílem formovat křesťanský domov. Po půl roce se sice Eugenio vrátil, ale zase Marina musela odejít pomoci rodičům. Konečně v listopadu 1937 mohli uzavřít sňatek ve znovuotevřeném farním kostele při první veřejné mši svaté.

Eugenio ale po znárodnění ropných firem r. 1938 ztratil práci, a proto se přestěhovali do Mexico City, kde se jim během 4 let narodily tři děti. Přesto Eugenio ještě spolupracoval s otcí misionáři josefíny na stavbě kostela sv. Jana Křtitele a také jako katechista a šířil katolický tisk. V r. 1942 se kvůli Eugeniovu zaměstnání stěhovali zpět do C. Na několik měsíců ale museli být pro jeho práci od sebe. Tehdy psal Eugenio Marině: „Můj jediný cíl je to, proč jsme na světě – já tě budu vždy milovat, jako ty mne miluješ. Bohu díky jsme velmi šťastní. Věř mi, že náš dům bude kaplí lásky, kde nebude jiný ideál než myslet na Boha a milovat nesmírně jeden druhého.“ V C. realizoval Eugenio z pověření faráře stavbu kostela sv. Josefa, který se stal později diecézní katedrálou. Zde se narodily ještě dvě děti, poslední dítě 20 dní před jeho smrtí. 12. 5. 1946 měl Eugenio autonehodu a za dva dny v nemocnici zemřel. Pohřben byl nejprve jinde, do kostela sv. Josefa byly jeho ostatky přeneseny r. 1954. Vdova s pěti dětmi se pak přestěhovala do Mexico City, aby ve velkém městě snadněji uživila rodinu. Pracovala v továrně, v obchodech, ve vyšším věku aspoň v kině. Zajistila všem dětem dobré lidské i náboženské vzdělání a výchovu. Všechny děti vystudovaly a získaly dobré povolání, dvě dcery

měly obchodní vzdělání a ze synů se stali inženýr, architekt a syn Roberto Octavio byl r. 1970 vysvěcen na kněze. Bylo pro ni velkou radostí a zado-stiučiněním, že se mohla účastnit jeho svěcení v Římě. Nyní je Octavio biskupem diecéze Ciudad Valles ve státě San Luis Potosí.

Po mnoha desetiletích napsal syn biskup o svých rodičích: „Jako dvě sbíhající se cesty, tak se Eugenio a Marina setkali v Bohu, formovali manželství ve víře a lásce, založené na Eucharistii, ozářené jejich apoštol-skou zkušeností katechistů, a s neustálou touhou získat všechny duše pro Boha.“ A přidal, že jeho rodiče toužili znát a konat Boží vůli za všech životních situací. Následovali Krista, žili křesťanský život plný víry, a to aktivně v církvi. Tak popsal jejich spiritualitu. V jejich duchovním životě měla velký význam úcta k Panně Marii (zvláště v podobě P.M. Guadalup-ské) a ke sv. Josefovi, Eucharistie, spojení s církví. Eugenia velmi trápila náboženská lhostejnost. Mnoho svých spolupracovníků přivedl na cestu hlubší víry. Oba dělali prostě to, co jim doporučoval Pán: evangelizovat a milovat. K pátému výročí svatby napsala Marina báseň Nové duše, v níž vidí stálou obnovu jejich duší jako dílo Boží a připodobňuje duše k dia-mantům zraňovaným broušením, ale jen tak stále uchovávajícím vyzařu-jící světlo. A toto světlo Boží vyzařuje z jejich života dodnes.

Marina zasvětila své vdovství Bohu. Spolupracovala s otci josefíny a v různých spolcích. Byla ženou modlitby a práce, měla vždy dveře ote-vřené pro všechny. Inspiraci k životu i k radám pro druhé hledala v roz-jímání Písma a oporu v Eucharistii. Svůj duchovní život vyjádřila ve více než stovce básní, v dopisech a v deníku. Básně nejsou žádnou vysokou poezií, ale odráží se v nich věrně její duchovní život.

Zemřela v 79 letech a byla pohřbena v Mexico City, ale r. 1997 byly její ostatky přeneseny k manželovi do katedrály sv. Josefa v C. NO k procesu k beatifikaci manželů bylo uděleno r. 1997 a 1998, hovoří se o nich běžně jako o SB, proto jsem použila tento titul.

- *Vím něco o utrpení církve jinde ve světě než v komunistických zemích? O dnešním pronásledování církve? Zajímá mne to? Jak se k tomu stavím?*
- *Vzpomeňme si na příklady manželů, rodin z minulého režimu, kteří se také snažili prostě evangelizovat a milovat i přes nepřízeň doby a proná-sledování. Uchováváme a předáváme jejich příběhy dětem a vnoučatům? Živá historie brání příští manipulaci.*
- *A co nám brání prostě milovat a evangelizovat?*

ZELENÝ, ČERNÝ A RUDÝ KONTINENT (AFRIKA)

Afriku zastupuje na misijním růženci zelený desátek, barva přírody. Rudá je zase krev, zalévající tak často africkou zemi. V úvodu se dotkneme několika společných bodů africké reality pro naše kandidáty.

1) Tradiční víra, magie, šamanismus. Jde vlastně o animismus, víru v duchy s magickými prostředky a rituály, ale také s oběťmi duchům a bůžkům. Tato tradiční víra se často prolíná i do života křesťanů. Nedivme se! I u nás katolíci používají praktiky především New Age, když jde o nemoc a léčení. V Africe je to ale „Old Age“ – víra starého věku s magií, která si i dnes pro magické zajištění něčeho velkého vyžaduje ty nejsilnější oběti = lidské oběti (třeba v Nigérii). Ohrožení jsou hlavně děti, mladiství a lidé něčím zvláštní jako albíni, dvojčata a rodičky dvojčat. Síla oběti se přenáší na toho, pro koho se obětuje, a někdy je k zesílení třeba i mučení. Ne vše v Africe je krásný, nevinný etnografický skanzen. Magické myšlení hledá nadpřirozenou příčinu za každým neštěstím, nemocí a typicky vždy hledá viníka, nic není jen náhodou. Jsi nemocný, je nemocná kráva, prší dlouho, nebo neprší, nemáš dítě nebo je dítě postižené? Nedaří se ti v podnikání, ve škole, v politice? Někdo konkrétní za to může! Každou nemoc někdo seslal, zavinil posedlý atp. V Africe jsou třeba v Kongu či Nigérii tisíce dětí vyhnány na ulici jako posedlé nebo jako čarodějníci a ženy pro záchranu života utíkají do táborů „čarodějnic“. Magie je součástí nejen tradiční víry, ale i různých synkretických náboženství, spojujících křesťanství s prvky tradičních náboženství, event. i islámu, a také součástí extrémně letničních církví. A právě tato vyznání a nové církve v Africe velmi rychle rostou. Magie je „samozřejmostí“ pro nižší i vyšší vrstvy. Strach z duchů, jejich moci a magické myšlení svíralo země před křesťanstvím, a kde není opravdové křesťanství zakořeněno nebo ztrácí sílu, opět přichází vláda jiných mocností. Bohužel, ani my nejsme imunní. V rámci žadatelů o exorcismus přicházejí nejen lidé skutečně postižení Zlým, ale mnozí s magickým myšlením bez ohledu na výši vzdělání. „Důkazem“ působení Zlého je pro ně prostý fakt nezdaru nebo nemoci. Zlému se líbí být „pánem strachu“.

2) Otroctví, otrokářství. Otroci byli v Africe běžnou součástí společnosti i před příchodem Evropanů. Zotročovali se lidé jiného kmene, Arabové nakupovali v černé Africe otroky pro islámský svět. Evropané tedy nedonesli něco zcela nového. Otroky Evropanům prodávali arabští obchodníci i afričtí kmenoví vládcí – zajatce a lidi z druhého kmene i své vlastní poddané. Hrůzy přesunu masy otroků a jejich dopravy do Ameriky jsou skvrnou na historii „křesťanských“ národů. Církev odsoudila otrokářství už encyklikou papeže Evžena IV. z r. 1434, zaměřenou na Kanárské ostrovy (ovšem svěští křesťanští vládcové neuposlechli). Papež Pius II. r. 1462 prohlásil otrokářství za těžký hřích a další výroky papežů vůči otrokářství už pokračovaly. V protestantském světě se v boji proti otroctví angažovali zejména kvakeři. Svědomí většiny a vlád se proměňovalo postupně. Anglie zrušila obchod s otroky r. 1807, Francie zrušila otroctví i ve svých koloniích r. 1848.

Ale dodnes jsou v Africe otroci. Nejvíc asi je známe ze Súdánu, kde muslimové zotročují černé křesťany a animisty. Jejich osvobození se věnuje i CSI, Křesťanská mezinárodní solidarita, jejíž modrobílé bulletinu možná znáte. Podle odhadů OSN je ve světě kolem 200 milionů otroků. Mnoho dětí a mladistvých, pracujících na plantážích v Africe, někdy i od svých 5–6 let, jsou otroky. Prodali je do otroctví jejich chudí rodiče nebo byli přímo uneseni. Nejenže nemohou chodit do školy, ale jsou ohroženi dřinou, úrazy, otravou pesticidy. Vzpomeňme si na to při odpolední kávě či čokoládové dobrotě. Nepodílíme se tak nepřímou „v nevinosti svých rukou“ na těchto věcech? Je z toho jiný únik než zřeknutí se všeho z kaka, úžasného Božího daru? Čokoláda a káva fair trade jsou samozřejmě dražší, ale pocházejí ze spravedlivého obchodu (doufejme). Někteří lidé, i nevěřící, z důvodu svědomí kupují jen fair trade, aby se vyhnuli účasti na zvěrstvech tam, kde to vědí a jde, většinou se vyhnout nelze pro celkovou provázanost. Je to záležitost svědomí jednotlivce podle jeho informací, zralosti a vedení Duchem Svatým i podle možností finančních. Nepovažujme ale tyto lidi za fanatiky! Snad někteří jsou, ale jiní jsou prorockým znamením, a to bývá nepochopeno a odmítáno. Má nás to vést i k zamyšlení nad zodpovědným přijímáním informací. Informace jsou in-formace, tedy něco vstupuje do nás = in a formuje, přetváří nás, vědomě či nevědomě. Vždy bychom se měli snažit zaujmout k informacím křesťanský

postoj, zkusit se na ně podívat Ježíšovými očima. Jinak nás budou formovat nevědomě světským pohledem.

3) Boje, války, chaos. Afrika je od vzniku nezávislosti zmítána různými boji a válečnými konflikty. Jde o války mezi státy, občanské války o moc, mezikmenové konflikty, náboženské konflikty, boje o přírodní bohatství, vůbec o moc, často navenek nebo skutečně smíšené s „náboženskými“ motivy. Některé země se zmítají v chaosu ne měsíce, ale dlouhé roky, s neuvěřitelnými krutostmi – dětští vojáci atd. I to je Afrika, pozadí životů našich manželů.

BURKINA FASO

Sedět na místě papeže

SB Alfréd Simon Diban KI-ZERBO

asi 1875–1880 – 10. 5. 1980

Alfréd pocházel z Burkina Fasa = země spravedlivých. Je to malá země ve vnitrozemí západní Afriky, dříve známá pod jménem Horní Volta, hlavní město Ouagadougou. Francouzská kolonie získala nezávislost r. 1960 a od té doby přežila neúspěšný pokus o socialismus, vojenský převrat, diktátorský režim. Patří k nejchudším zemím na světě. V zemi žije kolem 160 různých kmenů. Úřední řečí je proto francouzština, sjednocujícím jazykem je i arabština. Téměř polovina z 15 milionů obyvatel vyznává islám, desetina jsou křesťané-katolíci a zbytek tradiční africká náboženství.

Alfréd se narodil v Da, v kmene Samů ještě před evropskou kolonizací. Země byla nezávislá, byl tu volný svaz vesnic, které často měly konflikty mezi sebou. Alfréd byl druhý z pěti dětí. Dostal jméno Ki (= vůdce, šéf), Zerbo (= ten, kdo hledá cestu, průvodce) a Diban (= mocný amulet). V dětství pásł stádo svého otce. V r. 1895–96 dobývali jejich území Francouzi a Samové byli přes svůj odpor poraženi. Proti vesnicím, které kladly odpor, byly uplatněny kruté represe, vojáci jim zničili sýpky, tj. zásoby, a spálili i sklizeň na poli. V kraji nastal hlad. Lidé postupně prodali doby-

tek a pak vše, co měli, naposledy v zoufalství prodávali vlastní děti. Otec poslal kvůli hladu Dibana včas ke své tetě, s níž měli dobré vztahy a která byla na území mimo oblast hladu. Zde Diban dosáhl 20 let a pracoval na poli svého dědečka a strýce.

Jednou ho na poli přepadli lidé ze sousední vesnice, přemohli jej, svázali a prodali obchodníkovi s otroky. Ten ho odvezl do Timbaktu na trh s otroky. Timbuktu je v západní Africe na břehu řeky Niger, dnes ve státě Mali. Město leží na staré obchodní cestě napříč Saharou, po níž putovali obchodníci s otroky, slonovinou ad. Patří do oblasti Tuarégů, berberského národa. Tuarégové stejně jako Arabové považovali černé za nejnížší otrockou vrstvu společnosti. Diban byl prodán jako otrok. Musel těžce pracovat a konat také práce považované za ponižující, jako praní prádla. Na noc, nebo když pán odjel, byl spoután či přivázán řetězem. Diban se nesmířil, třikrát se pokusil utéci a třikrát byl chycen a tvrdě ztrestán i mučen. Pak se mu zjevila „krásná mladá žena plná světla“ (nevěděl, kdo by to byl) a povzbudila ho, že jeho otroctví brzo skončí. Diban se pečlivěji připravil na útěk a utekl. Skryl se u řeky Nigeru, musel být ponořen až po krk ve vodě. Nalezli jej lidé plující po řece a odvezli jej k Bílým otcům. Bílí otcové, nazývaní tak pro bílý hábit, byli členové Společnosti misionářů Afriky, založené ve druhé polovině 19. století, kteří nedávno přišli do Timbaktu. Ti Dibana přijali a vzali jej s sebou do Ségou, právě otevřené misie.

Když tam Diban poprvé vstoupil do kostela a uviděl sochu Panny Marie, poznal v ní ženu ze svého zjevení, proto uvěřil a rozhodl se stát křesťanem. Pracoval v Ségou jako zedník a na poli a byl v katechumenátu; na vyučování docházel do jiné nové misie vzdálené 20 km. Získal si důvěru misionářů. Křest přijal 6. 5. 1901. Dostal jméno Simon a Alfréd. Pro svou horlivost se brzy stal katechistou. Naučil se také číst a psát. V květnu 1904 se oženil s Louisou Colibally. Za nějakou dobu padlo rozhodnutí otevřít misii v hlavním městě země v Ouagadougou. Alfréd při tomto zakládání doprovázel otce. Pracoval jako zedník na stavbě kostela, domu pro misionáře a zdravotního střediska a zároveň jako katechista, hlásal evangelium. Křesťanství se rychle šířilo. V únoru 1905 se Alfrédovi narodil první syn. Za rok, poprvé od svého únosu, navštívil svou rodnou vesnici a setkal se se sourozenci a otcem, matka už zemřela. Po návratu do Ouagadougou doprovázel misionáře při zakládání misí na území dnešní Ghany a jinde v oblasti. Od r. 1913 působil jako katechista a také kuchař s misionáři v Tomá. V r. 1913 mu zemřela manželka a měl ještě malé děti, rodina se

mezitím rozrostla, měl šest dětí. Dostal povolení jít do své rodné vesnice Da vyhledat si novou nevěstu a matku pro své děti. Přivedl si ji, připravil ji na křest a r. 1914 byla Folo Ki pokřtěna jako Terezie.

V r. 1916 během první světové války vypukla v zemi Samů revolta proti koloniálnímu režimu. Otcové z Toma museli utéci do Ouagadougou a Alfréd zůstal pečovat o kostel a misii, staral se o katechumeny, novokřesťany, vedl nedělní bohoslužby slova. Organizoval i obranu Tomá, když bylo napadeno rebely. V nepřítomnosti Bílých otců byl vedoucím komunity. Sloužil a čekal na jejich návrat. Po jejich návratu pracoval dále jako katechista, připravoval na křest, svátost manželství, navštěvoval nemocné, staré atd. Každý den byl na mši svaté a také se denně chodil modlit k soše P.M. Lurdské na malý pahorek. Měl celkem 14 dětí, z nichž některé zemřely malé. Syn Josef Ki se stal známým historikem Afriky.

Ve svých asi 100 letech ve svatém roce 1975 putoval s poutí z Burkina Fasa do Říma. Účastnil se soukromé audience u papeže, kterou zorganizovali černí kardinálové. Papež při ní vstal a nechal starce sedět místo sebe. Udělil mu řád sv. Silvestra za zásluhy o církev. Z Říma putovali ještě do Lurd. Při návratu je vítal na letišti veliký dav lidí. Alfréd žil dál v Tomá. Poslední rok už nemohl chodit, byl příliš zesláblý, ale psychicky čilý.

V r. 1980 přijel papež Jan Pavel II. během své návštěvy Afriky i do Ouagadougou. Alfréd se chtěl zúčastnit, syn ho přivezl, ale pro slabost musel místo slavnosti do nemocnice. Když se to papež dozvěděl, poslal kardinála Gantina za ním, aby „starému“ vyřídil jeho osobní pozdrav a požehnání. Alfréd mezitím poslouchal rádiový přenos papežské mše svaté a při papežově závěrečném požehnání vydechl pokojně naposled. Bylo to 10. 5. 1980.

NO k procesu bylo uděleno r. 1996, v r. 2000 byla z Říma potvrzena validita diecézního šetření.

- *Jaký mám vztah ke stáří, ke starým lidem? Platí: „Já jsem Hospodin, váš Bůh. Před šedinami povstaň a starci vzdej poctu. Boj se svého Boha. Já jsem Hospodin.“ (Lv 19,32)?*
- *Pamatujeme na zakladatele a první členy v dobrých dílech, spolecích apod.?*

EGYPT

Apoštol Horního Egypta

SB Boutros Wadih KASSAB

8. 8. 1913 – 24. 3. 1986

O Boutrosovi mám zatím bohužel k dispozici málo informací. Tedy pravděpodobně informace jsou, ale v krásném arabském písmu.

Boutros byl členem melchitské řeckokatolické církve. Jde o jednu z východních katolických církví. Do naší katolické církve patří nejen římskokatolická církev (byť tvoří maximum věřících), ale dalších 23 východních katolických církví. U nás známe jen církev řeckokatolickou. Neplést prosím se starokatolíky, ti skutečně přes název nepatří do katolické církve. Východní katolické církve i církve římskokatolická mají stejné učení, ale vlastní rity – liturgii, vlastní právo, jejich kněží mohou být ženatí (před svěcením), biskupové jsou celibátníci. Mají svou bohatou historii, spiritualitu, mnišský život a světce. Přechod z jedné katolické církve do druhé není na libovůli jedince, ale je povolován z důležitých důvodů (manželství apod.). Katolická církev si velmi váží bohatství tradice svých východních církví. A ostatně v posledních desetiletích se z něho dost čerpá i na Západě. Melchité znamenají císařští, což je dáno historicky. Tato církev je v Sýrii, Libanonu, Palestině, Egyptě, roztroušeně po celém Blízkém východě a v emigrantských komunitách v zahraničí, v Americe Severní i Jižní. Na Východě je jich 1,5 milionu v 500 farnostech. Vrchní hlavou je „patriarcha Antiochie a celého Východu, Jeruzaléma a Alexandrie“. Egypt patří do archieparchie alexandrijské.

V Egyptě, kde bude za pár let už 100 milionů obyvatel, je hlavním náboženstvím samozřejmě islám. Křesťané tvoří 10 % a z nich 90 % patří do koptské ortodoxní církve, tedy nesjednocené s Římem. Boutros se narodil, žil a zemřel v hlavním městě Egypta Káhiře, osmimilionové metropoli. Měl vysokoškolské vzdělání, doktorský titul. Byl ženat a otec rodiny. Je nazýván „apoštolem Horního Egypta“ a apoštolem mládeže. Pracoval s odvahou a horlivostí v mnoha církevních organizacích, zejména ale v Katolické asociaci mládeže, kterou po desetiletí vedl. Říkal: „Pracovat pro Katolickou asociaci mladých je celý můj život.“ Nicméně pracoval i v jiných institucích církve a přímo pro její vedení. Působil také

ve Společnosti sv. Vincence v péči o chudé. Sloužil různým způsobem a také duchovně vedl mladé lidi. Byl podle mnohých nejvlivnější osobou v egyptské církvi. Při procesu svědčí mnoho spoluvěřících, ale také Francouzů a muslimů, kteří si ze setkání s ním odnášeli silný duchovní dojem. Svůj život postavil celý na evangelijních hodnotách.

Zemřel 24. 3. 1986 v Káhiře v pověsti svatosti. NO k procesu bylo uděleno r. 2013 a 8. 2. 2015 byl slavnostně zahájen DP v katedrále v Káhiře za účasti patriarchy Gregoria III.

- *Co vím o východních katolických církvích, hlavně o řeckokatolicích? Byl jsem někdy na řeckokatolické bohoslužbě? Vidím rozmanitost v jednotě v naší katolické = obecné církvi?*
- *Boutros dle patriarchy postavil svůj život na evangelijních hodnotách. Na jakých hodnotách jsem ho postavil já?*

JIHOAFRICKÁ REPUBLIKA

Mučedník víry v Jednoho ze ztraceného kmene Izraele

bl. Tshimangadzo Samuel Benedict DASWA (Bakali), mučedník

16. 6. 1946 – 2. 2. 1990

Daswa se narodil v Mbahe, v provincii Limpopo na severu Jihoafrické republiky. Ano, slavná řeka Limpopo, známá z dobrodružných románů o Africe. Daswa dostal jméno Samuel. Pocházel z podivuhodného kmene Lembů. Lembové žijí na severu Jihoafrické republiky a v Zimbabwe, dnes jich je asi 80 tisíc. Hovoří sice jazykem z bantuské skupiny a na první pohled jsou černoši, ale podle nich jsou původem Židé. Podle jejich tradice po zboření jeruzalémského chrámu někteří Židé odešli do Jemenu do města Sena (dodnes je blízko Saná) a odtamtud šli dál do Etiopie a další ještě dál na jih. Sedm mužů dorazilo až sem a zde se oženili s domorodkami a tak založili Lemby dávno před naším letopočtem. Jméno Lemba ve svahilštině zna-

mená snad „cizinec“. Lembové věří v jednoho Boha stvořitele, dodržují jeden den v týdnu jako svatý bez práce, mají lunární kalendář, nejedí vepřové, ani maso s krví, ani spolu mléko a maso, tedy dodržují základy košer stravy, chlapci mají obřízku, jenom ne po narození, ale až v 8 letech, ženy se rituálně očišťují, na hrobech mají šesticípou hvězdu. Berou se jen mezi sebou. V modlitbě užívají i některá hebrejská a arabská slova. Považují se za ztracený kmen Izraele, dokonce dodnes mají určité tělesné rysy odlišné od okolních černošských kmenů. V 90. letech britský genetický výzkum potvrdil, že u víc než poloviny členů kmene má mužský chromozom svůj původ na Blízkém východě, a v malé skupině mužů, a to v jedné určité podskupině kmene, našli genetickou příbuznost se skupinou Kohanim, tedy potomků starozákonních kněží z kmene Levi, od Árona (dodnes se po otci určuje posloupnost kněžská a každý Kohn z vtipů je potomkem starozákonních kněží stejně jako pan Lévy je z kmene Levi). Kmen žádá o uznání židovství, ale zatím to nebylo přijato. Dnes je část kmene křesťany, část muslimy, ale jsou hrdí na svoji příslušnost ke starému Izraeli a kulturu. Nicméně 3,5 tisíce let je dlouhá doba, takže není divu, že přejali i mnohé rysy víry v duchy a magické praktiky, jak jsou v Africe běžné. Ostatně ani starý, ani moderní Izrael není vůči magii imunní.

Samuel měl tři mladší bratry a jednu sestru. Jako dítě byl pasákem, ještě dříve než v 11 letech začal chodit do školy. Vystudoval i školu druhého stupně, ale pak otec přišel o život při nehodě a na Samuelovi bylo, aby se postaral o rodinu. Šel pracovat, aby sourozencům zajistil vzdělání, a povzbuzoval je, aby ve škole vytrvali. Když pracoval v Johannesburgu, poznal katolickou víru. Začal se každou sobotu učit katechismus a po 2 letech katechumenátu byl 21. 4. 1963 pokřtěn. Přijal jméno Benedikt, protože ho tento světec inspiroval a jeho heslo „Ora et labora“ (= Modli se a pracuj) přijal za své životní motto. Za tři měsíce přijal svátost biřmování. Stal se aktivním členem církve. Vystudoval dálkově na pedagogické koleji a v r. 1973 získal kvalifikaci učitele. Stal se učitelem i katechistou. Pracoval s mládeží a s rodinami žijícími v tvrdých ekonomických podmínkách, navíc v době apartheidu, rasové segregace, která trvala v Jihoafrické republice od r. 1948 do r. 1989! Obyvatelstvo se dělilo na černé, barevné a bílé a každá rasa byla oddělena a nesměly se mísit.

„Černí“ byli v určitých oblastech, rezervacích – bantustanech – s určitou mírou samosprávy nebo v bílých územích jako dělníci bydlící zvlášť. Benedikt byl ve své místní komunitě velmi vážen pro čestnost, pravdo-

mluvnost, byl v radě náčelníka a ten si vážil jeho názorů. V r. 1979 se stal ředitelem školy. Svoji práci chápal jako poslání. Přesvědčoval rodiče o potřebnosti vzdělání. Jednou se mu podařilo, aby otec, který chtěl vzít dceru ze školy a provdat ji za starého muže, ji nechal dokončit vzdělání.

Oženil se r. 1974 s Shadi Eveline Monayai, s níž nejprve žil 2 roky jen v civilním sňatku, než přijala křest. Měli spolu osm dětí od prvorozeného Lufuna (nar. 1977) po Benedikta (nar. 1990). Benedikt postavil rodině cihlový dům a pečoval o výchovu dětí. Pomáhal dokonce doma manželce s prací, což bylo a je v Africe neslýchané. Vždyť mnohde se ženy starají nejen o děti, domácnost, přinesení vody, ale i o pole atd. a muži jen o vybrané mužské práce, jako pastvu, lov, stavbu apod. Benedikt se starými zvyky nenechal svázat. Zavedl doma dokonce den oslavy rodiny Daswa (16. 12.), kdy si vzájemně dávali dárky.

Pomáhal postavit budovu prvního kostela v jejich oblasti, vedl modlitby. V obci také založil fotbalový tým, ale opustil ho v r. 1976, když hráči sáhli k nošení amuletů a talismanů, aby si zajistili výhru. Pokusil se zřítit druhé mužstvo bez těchto praktik. Jako opravdový křesťan nemohl souhlasit s žádnými magickými praktikami.

V listopadu 1989 velké deště a bouřky ničily celou oblast. V lednu se situace opakovala a došlo po bouřkách k několika požárům. Místní obyvatelé myslící magicky v tom viděli nadpřirozený jev, za kterým musí být nějaký viník. Starší obce rozhodli, že všichni mají dát peníze na platbu pro „sangoma“, čaroděje uzdravovatele, který zjistí viníka a odstraní příčinu. Benedikt rozhodně odmítl a vysvětloval, že bouřky nejsou nadpřirozený jev. Ovšem marně. Obrátil proti sobě hněv obce. 2. 2. 1990 byl přepaden tlupou mladíků. Kamenovali jej, zbili kyji a polili vařící vodou, lili mu ji do uší, do nosu a volali: „Uvidíme, zda jej přijde ten jeho Bůh vysvobodit.“ Snad ani netušili, jak opakují posměch Kristu z evangelia. Benediktova poslední slova byla také jako Kristova: „Bože, do tvých rukou poručím svého ducha.“

Pohřeb byl 10. 2. 1990 a kněz už tehdy řekl, že byl zabit z nenávisti k víře. Byl pohřben na hřbitově. Jeho rodina vrahům odpustila. Benediktova matka později také konvertovala ke katolické církvi a ze své penze zaplatila r. 2000 náhrobek pro syna.

DP proběhl v r. 2009 a po římské fázi byla slavnostní beatifikace 13. 9. 2015 v Limpopo, předsedal jí pověřený kardinál v zastoupení papeže. Předtím v srpnu byly ostatky vyzvednuty a přeneseny do kostela v Nweli.

Na beatifikaci byla přítomna jeho matka a děti i kněz, který ho křtil. Jen manželka zemřela už dříve v r. 2008. 35 tisíc přítomných vyslechlo slova místního biskupa o Benediktovi: „Je hrdinou pro všechny křesťany, kteří v Africe a kdekoli na světě usilují o vysvobození z poroby magie.“

- *V Evropě není magie stejného typu jako v Africe, nehrozí pronásledování albínů, dvojčat a lidské oběti. – Ale i křesťané podléhají u nás často okultním praktikám, věštění a zejména esoterickým druhům léčby, zkoušejí metody nepodložené vědou, ale s duchovním pozadím New Age. Jak je tomu se mnou? Ruku na srdce, pokud by přišla těžká nemoc moje nebo blízkého či dítěte, byl bych ochoten nesáhnout po prostředcích, které ke křesťanství nepatří, anebo bych si myslel, že když je to z dobrého úmyslu, „pro zdraví“, tak je to v pořádku? Kde mám v hodnotovém žebříčku víru, Boha a kde zdraví? Není náhodou zdraví na prvním místě, tam, kde má být Bůh? Prosím, přečtěte si KKC § 2115–2117.*
- *Nemyslím si, že když něco „funguje“, tak je to tím dobré? On Zlý taky „funguje“...*
- *Nezahrávám si „ze zvědavosti“, „jen tak“ s něčím okultním? Nedávám příčinu k pohoršení? A co pověry – od zaklepání na dřevo? Víra nebo pověra, opravdová víra se s pověrou vylučuje.*
- *Neprojevuje se u mne magické myšlení (hledání nadpřirozené příčiny za vším, viníka, „to nemůže být náhoda“, nezralý egocentrismus, kdy vše musí mít spojitost se mnou atd.) či demonocentrismus ve víře, kdy centrem víry není Bůh, ale Zlý a Bůh je tu jen jako prostředek proti Zlému?*

POBŘEŽÍ SLONOVINY

Svobodni v Kristu

SB Louis a Valeria Ama WANDETE

Louis asi 1877 – 2. 3. 1949; Valeria Ama asi 1883 – 17. 12. 1948

Tito afričtí katechisté jsou prvním africkým manželským párem vyznačů směřujících společně k blahorečení.

Oba pocházejí z Pobřeží slonoviny. Je to země v západní Africe u Guinejského zálivu, mající geograficky dvě různé části – pobřeží a severní vnitrozemí. Na pobřeží se rozkládají úrodné nížiny, dnes plné plantáží kávovníků, kakaovníků a olejových palem, odkud pocházejí skoro dvě třetiny světové produkce kaka. Na severu jsou savany. V zemi žije mnoho kmenů hovořících celkem 65 jazyky. Proto je dodnes francouzština úřední řečí i používanou v praxi pro komunikaci mezi lidmi z různých kmenů. Země byla francouzskou kolonií. Francouzi ale dlouho ovládali jen část u pobřeží. V obchodu s otroky bylo Pobřeží slonoviny ušetřeno víc než vedlejší Ghana. Francie zrušila otroctví i ve svých koloniích r. 1848. Francouzská koloniální správa ale nadále tolerovala otroctví mezi místními obyvateli, ostatně kontrolu nad celou zemí získala Francie teprve na přelomu 19. a 20. století. V r. 1960 vznikla nová nezávislá republika s autokratickou vládou prezidenta. Od přelomu tisíciletí jsou nepokoje, občanská válka. V současné době vláda ovládá jen jih, rebelové sever (zjednodušeně). Katolíci tvoří asi pětinu obyvatel, hlavně na jihu, asi třetinu muslimové, ti jsou zase víc na severu, a zbytek se hlásí k tradičním kmenovým náboženstvím.

Louis se narodil r. 1877 na severu země a dostal jméno Wandete či Oandete, což znamená „ten, který nemá otce“. Nemanželský původ je tedy jasný. Žil normální dětství kluka svého kmene, dokud jeho vesnici nezničil nájezd jiného kmene. Lidé uprchli, někteří byli zabiti, jiné pochytali do otroctví stejně jako jeho matku. Louis utekl. Našla ho malá skupina francouzských vojáků a vzali jej na misijní středisko do Gran Bassam. Zde se ho ujal misionář P. Bedel. Vyučil zachráněného mladíka ve víře a po náležité době přípravy byl pokřtěn o Vánocích r. 1898, dostal jméno Louis. P. Bedel jej pak poslal jako pomocníka do komunity sester v Dabou, kde se seznámil se svou budoucí ženou.

Valeria Ama se narodila asi v r. 1883 v Krinjabu na jihu země. Jako dívka byla otrokyní u zámožného obchodníka, který ji týral. Dokonce snad byla určena jako pohřební oběť. Utekla proto k jedné francouzské dámě, která jí chtěla dát svobodu. Její manžel ale nesouhlasil a chtěl, aby dívku vrátila zpět jejímu pánu, který se po ní sháněl. Otroctví sice už bylo zrušeno, ale bílý pán si asi myslel: „Nemějme zbytečně nepříjemnosti kvůli jedné černošce, že; vždyť to toleruje i koloniální správa.“ Proto jí madam dala doporučující dopis pro kněze a poslala ji do Gran Bassam. Valeria šla pěšky 80 km v obavách, že ji chytí a odvečou zpět do otroc-

tví. Konečně se dostala ke svému cíli. P. Bedel ji svěřil sestřám, a když se sestry stěhovaly do Dabou, šla Valeria s nimi. Zůstala v jejich péči, i když její pán požadoval, aby mu jeho uprchlou otrokyni vrátily. Bohu díky koloniální zákon stál na její straně, i když zvyky ne. U sester získala dobrou lidskou a křesťanskou formaci. 13. 4. 1902 přijala křest a Eucharistii, o měsíc později byla biřmována.

A za rok, v r. 1903 se v Dabou konala svatba Louise a Valerie. Svým životem dokázali moc svátostného manželství, věrného a nerozlučitelného v prostředí s jinými většinovými hodnotami. Měli dvě děti. To je v Africe málo a pro muže jasný důvod hledat si další ženu, protože jeho čest se odvozuje i od počtu zplozených dětí. Takový je duch černého světa, ale ne křesťanský duch. Kristus je osvobodil z moci duchů i předsudků. Jen v Kristu je pravá svoboda. V r. 1904 oba manželé s P. Bedelem spoluzakládali církve v Korhogo. Několik mil od Korhoga pak založili osadu pro osvobozené otroky, v níž se také usadili. Působili jako katechisté. I dnes jsou katechisté (neplést prosím s katechety!) základní složkou církve v Africe. Jde o laiky, nejčastěji muže nebo manželské páry, kteří jsou spolupracovníky kněží. Každý křesťan byl přece při křtu pomazán na kněze, proroka a krále a v biřmování poslán do světa jako dospělý křesťan. Misie a evangelizace nikde nemohou ležet jen na kněžích a zasvěcených osobách. Dnes jsou katechisté na svou službu připravování vzděláním a formací v kurzu třeba 2 roky a příprava se týká manželky i tehdy, když sama nebude katechistkou. Manželství je jednota. S kanonickou misí biskupa pak katechisté působí v přidělených farnostech, kam kněz dojíždí jednou měsíčně či jen několikrát za rok. Vyučují, připravují na svátosti, vedou nedělní shromáždění – bohoslužby slova i modlitební skupiny, připravují liturgii, navštěvují nemocné, pohřbívají. Plat od církve mají malý nebo žádný a žijí z darů obce věřících a z toho, co si stihnou sami vypěstovat či přivydělat. Jsou páteří církve a jejich manželství má být vzorem. Takovými katechisty byli i Louis s Valerií. Louis vedl skupinku spolupracovníků a pravidelně navštěvovali vesnice v okolí. Měl plnou důvěru vedení misie. Po válce byl zástupcem křesťanské komunity a podílel se na vzniku a udržení dobrých vztahů všech tří náboženských komunit v oblasti – křesťanské, muslimské a tradiční. Roku 1925 ho papež Pius XI. vyznamenal medailí Bene merenti za zásluhy o církve. Svědčí to o významu jeho služby pro místní církve.

Manželé zažili smrt obou svých dětí a v prosinci 1948 zemřela i Valeria. Její manžel ji následoval do věčného domova 2. 3. 1949. Lidé na ně nezapomněli a naopak jejich pověst svatosti rostla, až diecéze v Korhogo požádala o proces k beatifikaci a r. 1994 bylo uděleno NO. V zemi zmítané nepokoji je jistě těžké nyní zahájit a vést řádný diecézní proces. Hovoří se o nich jako o SB, proto jsem použila tento titul.

- *Jsme svobodni v Kristu? Skutečně? Co ohrožuje naši svobodu či nás znesvobodňuje?*
- *Na čem jsme závislí? Jaké předsudky a zlovyky či „zvyky“ nás znesvobodňují?*
- *Jaká je moje křesťanská svoboda při přijímání informací?*
- *Jaká je moje křesťanská svoboda zákazníka?*

RWANDA

Splněné přání papeže

SB Cyprien RUGAMBA a Daphrose MUKASANGA

Cyprien asi 1935 – 7. 4. 1994; Daphrose asi 1944 – 7. 4. 1994

Cyprien a Daphrose pocházeli z Rwandy. Rwanda je malá země ve vnitrozemí střední Afriky, sousedící s více zeměmi. Podle posledního sčítání lidu z r. 2009 má 10 milionů obyvatel. V zemi jsou kromě malého procenta Pygmejů (Twa) jen dvě národnosti, většinová Hutuové, kteří byli v minulosti zemědělci, a menšinová Tutsiové, v minulosti pastevcí. Jako úřední řeč vystřídal nedávno francouzštinu angličtina, dále se tu mluví kinyarwandsky a svahilsky. V historii byla Rwanda od 15. do konce 19. století královstvím s vládou tutsijskou aristokracií. Od r. 1890 byla německou a od r. 1916 belgickou kolonií. Belgie protežovala Tutsie a také zavedla identifikační karty, kde byla vyznačena národnost, ve smíšených manželstvích se určovala po otci. V r. 1962 se Rwanda stala samostatnou republikou. Napětí mezi Hutuy a Tutsii doprovázelo historii Rwandy stále, ve 20. století pak diskriminace z jedné či druhé strany (od samostatnosti diskri-

minace Tutsiů) a ozbrojené konflikty. Ve vlnách, zejména v letech 1959 a 1973, uprchly statisíce Tutsiů do sousedních zemí a zde také vytvořili ozbrojenou vlasteneckou frontu RVF. V r. 1991 přišla k moci strana prezidenta Habyarimanyho, která vytvořila hnutí mladých Interahamwe (což znamená „ti, kteří útočí společně“). Byla to milice Hutuů, která do sebe vstřebala tisíce bezprizorních chudých mladíků a vycvičila je k zabíjení. Nosili polouniformu a často během genocidy i pohanské kostýmy s kozími rohy a tančili se zbraněmi. Od poloviny r. 1993 se zvýšila propaganda proti Tutsiům. Byli to „ hadi“ a „švábi“, které je třeba zcela vyhubit. Je to známý způsob odlidštění jako prostředek usnadňující pak zabíjení, ať jsou to židovské svině, tutsijští švábi nebo „kusy dřeva“, zajatci pro Japonce. Genocida propukla 7. 4. 1994 po sestřelení letadla s prezidentem. Vypuklo šílené vraždící běsnění, milice zpívaly píseň: „Zabijme je! Zabijme velké, zabijme malé, zabijme mladé, zabijme staré. Zabijme tuhle, zabijme toho, vyhladme je do jednoho! Háďátko je taky had, v naší zemi nesmí spát. Zabijme je!“ A také se tak dělo. V genocidě bylo zabito přes milion Tutsiů a také umírněných Hutuů, „zrádců“ nesouhlasících se zabíjením, nebo dokonce skrývajících Tutsie. Lidé zabíjeli dřívější sousedy a přátele, příbuzné ve smíšených rodinách, zabíjelo se i v církvi, v semináři. Papež František proto nedávno vyslovil veřejně omluvu a prosbu o odpuštění. Zrodilo se ale také mnoho hrdinů riskujících život při záchraně druhých. Vláda plánovala zničit všechny Tutsie a odstranit i jejich dokumenty, „aby nezůstala ani jedna tutsijská stopa“. Svět dal od Rwandy ruce pryč, vždyť to byla vnitřní věc v Africe, ale nakonec byl donucen přece jen zasáhnout. Francie společně s RVF dobyly Rwandu v létě 1995. Nastal velký přesun obyvatelstva. Do Rwandy se vrátil milion tutsijských uprchlíků z okolních zemí už z předchozích vln exilu s rodinami, často už s vnoučaty, a 2 miliony Hutuů uprchly do okolních zemí. Země byla zničená, rozvrácená materiálně a hlavně lidsky. V genocidě se účastnilo tolik lidí, že mohly být jen částečně uplatněny normální soudy. Budoucnost je otázkou, smíření je často jen na povrchu.

Ve Rwandě je 50–60 % katolíků, 30–40 % evangelíků, takže naprostá převaha křesťanů, 5 % muslimů a ještě původní náboženství. V tak křesťanské zemi takové hrůzy! Je zajímavé, že v letech 1981–1989 probíhala ve Rwandě v Kibeho mariánská zjevení, v nichž Panna Maria, která se představila jako „Matka Slova“, varovala před krveprolitím a že ve Rwandě „potečou potoky krve a ti, kteří vyvážnou, budou navždy sklí-

čení a nešťastní“. Ano, trauma z genocidy se nedá odstranit psychoterapií a přeživší genocidu jsou poznamenáni až do třetí či čtvrté generace, to už známe z výzkumu holokaustu. Matka Slova prosila o modlitby, o lásku, boj proti zlu uvnitř srdcí a posílala osobní vzkazy představitelům země, kteří byli formálně křesťané. Po 20 letech zkoumání byla zjevení církevně schválena. Matka přišla varovat své děti. Snad každého napadne analogie s Medjugorje a etnickými čistkami za války na Balkáně. Velmi doporučuji knihy Immaculée Ilibagizy *Přežila jsem* a *Odpustila jsem*, vydané KN. Pravdivý příběh a příběh víry, modlitby a odpuštění, který pomohl duchovně už mnoha lidem.

Cyprien (Sipiriyan) se narodil asi r. 1935 v Cyanice v oblasti Nyamagata v jižní Rwandě. Byl nejprve v malém semináři a 2 roky ve velkém, ale přípravu na kněžství ukončil a vystudoval historii ve Rwandě a pak v Belgii. Měl velký talent pro poezii, hudbu a choreografii. Pracoval v Národním institutu věd, stal se tam i ředitelem. Zajímal se o domorodé umění, zejména tance. Sám byl skladatelem písní, založil taneční a baletní soubor. Ve Rwandě jsou známé i jeho duchovní písně. Roku 2011 byly vydány jeho básně a písně (*Le poésie et chanson*). Psal v kinyarwandštině a ve francouzštině. Před seznámením se s Daphrose byl zasnouben s Xaverine, která byla zavražděna během etnických nepokojů v r. 1963. Prožíval tehdy velký smutek.

Daphrose Mukasanga (ve Rwandě má každý člen rodiny své příjmení a dostává je už po narození) se narodila ve stejné vesnici, ale byla asi o 10 či více let mladší. Byla učitelka a katechetka. Vzali se r. 1965 a nebylo to krásné manželství, naopak. Jejich manželství prošlo mnoha obtížemi kvůli Cyprienovi. Cyprien po smrti Xaverine prožil krizi víry. Zabýval se hodně existencialistickou filosofií, hledal důvod pro Boha a nakonec víru ztratil zcela. Ve své nevěře nebyl šťastný a měl dokonce fobii z křucifixů. Své manželce byl nevěrný a zanedbával ji. Daphrose se od svatby vytrvale modlila za jeho obrácení. Přijala i jeho nemanželské dítě jako matka, sama jedno dítě ztratila. Celkem měli deset dětí. Pak ji jeho sestra pomluvila, že je nevěrná, a Cyprien uvěřil. Rozvedl se s ní. Po 8 měsících si sice s pomocí biskupa prostředníka uvědomil, že to byly jen pomluvy, vzal Daphrose zpět, ale nadále ji zanedbával. Daphrose zůstávala věrná, trpěla a modlila se. 17 těžkých let manželství celkem. V r. 1982 Cyprien, který dlouhodobě trpěl migrénou, onemocněl záhadnou nervovou nemocí, měl potíže se zrakem, sluchem, myšlením, nespál. Bylo zasaženo

vše, co bylo základem jeho hrdosti: jeho inteligence a tvůrčí schopnosti. Během této nemoci zažil zázračné uzdravení. Uslyšel Boží hlas: „Ty človíčku, ty se odvažuješ myslet, že mi sám porozumíš. To ti nepřisluší, jen tomu, komu to já dám. Je to milost a já ti ji dám.“ Poznal i to, že mu obrácení vymodlila Daphrose. Nastala konverze. Požádal Daphrose o odpuštění za vše a ona mu ráda odpustila. Oba odpustili i sestře a vztah s ní se upravil.

Od té doby to byl jiný Cyprien a jiné manželství. Modlili se spolu. Milovali Eucharistii, účastnili se denně mše svaté a přijímali, chodili adorovat k sestrám, dokud později neměli doma v centru Eucharistii. Často se zpovídali, když mohli, tak i týdně. Láska k Bohu je vedla k lásce k lidem, k milosrdenství. Dávali peníze pro charitu, mnohým pomáhali přímo, tak byl Cyprien i kmotrem malomocnému. Založil společenství pro vězně. Zvláštní místo měly v jejich srdci děti ulice. Daphrose prodávala brambory na tržišti v Kigali. Bezprizorní kluci kradli brambory pomocí háčků a tak se s nimi seznámila. Snažila se jim přiblížit a pomáhala jim se základními věcmi jako s oblečením, s mýdlem. Zrodil se projekt centra pro ně, které nyní nese jejich jméno a je veden Fidesco (viz dále). Cyprien si přál, aby se tyto děti staly chloubou, a ne ostudou své země, aby se centrum stalo jakousi duchovní nemocnicí, kde by vítali také lidi s krizí víry, unavené a zoufalé ze všech vrstev.

Zakládal také modlitební skupiny a učili se evangelizovat na ulicích. V modlitbě uslyšel: „Cypriene, skrze tebe budu pokračovat ve svém díle vykoupení.“ V centru byla kaple s Eucharistií. Docházelo k obrácení lidí, jejich života k Bohu.

V situaci Rwandy se nevyhnul ani politickým tlakům. RVF po něm na podzim 1990 chtěla, aby se účastnil jejich boje proti režimu. Byl charismatický řečník, chtěli, aby přilákal věřící. Ale Cyprien nechtěl, aby Kristovo poselství bylo deformováno politicky. Doporučoval politiku modlitby každý pátek za mír, spojenou s postem – tak tomu bylo od r. 1990 do jejich smrti. Na pokyn v modlitbě šel i přímo k prezidentovi a žádal jej o zrušení záznamů etnicity na identifikačních průkazech. Podepsal si tím rozsudek smrti, dostal se na černou listinu.

S komunitou Emmanuel se seznámil r. 1989 skrze Fidesco – to je mezinárodní organizace školící a vysílající dobrovolníky na 2 roky na misie do potřebných regionů k charitativní a jiné pomoci. Fidesco patří k hnutí Emmanuel. Cyprien pak putoval do Paray-le-Monial a ve Francii se

s komunitou seznámil víc. Komunita Emmanuel vznikla v Paříži r. 1973 z modlitební skupiny charismatické obnovy. U jejího zakladatele, filmového kritika Pierra Goursata, byl také zahájen DP. Dnes má přes 12 tisíc členů po celém světě. Její členové nežijí společně, ale scházejí se jednou týdně k modlitbě a adoraci. Základem jejich duchovního života je adorace, soucítění a evangelizace. Z toho vyplývají i praktické činy milosrdné lásky. Cyprien po návratu zahájil víkendová společenství, první v srpnu 1990 bylo začátkem komunity Emmanuel ve Rwandě. V době jeho smrti měla komunita přes 100 lidí, dnes je druhá největší na světě s tisícem členů.

Při sestřelení prezidentova letadla 6. 4. 1994 strávil Cyprien s rodinou celý den v kapli. 7. 4. 1994 byli manželé se šesti dětmi, které byly s nimi, zavražděni hned při startu genocidy. Příčinou nebyla přímo jejich víra, ale genocida jako taková.

DP byl zahájen r. 2015 téměř v předvečer synody o rodině. Když v r. 1990 Jan Pavel II. navštívil Rwandu, vyslovil přání, aby se mezi křesťanskými páry zde našel aspoň jeden svatý pár. Přání se splnilo.

- *Zlo ve společnosti začíná ve zlu v srdci. Jak rozpoznávám, rozlišuji zlo ve svém srdci a bojuji s ním? Napomenutí z Kibeho jsou stále platná.*
- *Nepoužívám i já nějaké odlidšťující nálepky pro jiné lidi, skupiny? Velké zlo přichází malými krůčky a křesťané by měli bdít jako noční strážci na hradbách Jeruzaléma. Pár let před nástupem Hitlera by holocaust byl nemyslitelnou sci-fi, a přesto tu už byly tiché krůčky zla.*

TANZANIE

Kontroverzní MWALIMU

SB Julius Kambarage NYERERE

13. 4. 1922 – 14. 10. 1999

Tanzanie, Juliova vlast, je země na východním pobřeží Afriky, dnes s 50 miliony obyvatel. V historii byla německou a pak britskou kolonií,

nezávislost získala r. 1961. Vznikla mírovým spojením Tanganiky a Zanzibaru, který byl v historii sultanátem. Hlavní město je Dar es Salaam, 2,5 milionu obyvatel. Křesťané tvoří asi třetinu obyvatelstva, dále je v zemi islám, který je v Zanzibaru většinový, a tradiční náboženství.

Julius, tehdy ještě Kambarage, se narodil v Butiamě v Tanganice. Byl synem náčelníka menšího kmene Zanaki. Jeho otec měl 26 dětí a samozřejmě více žen. Kambarage byl velmi bystrý, ve škole byl výborný žák, přeskočil ročník. Studoval na katolických školách a tak se seznámil s křesťanstvím. Uvěřil a v r. 1943 byl pokřtěn, při křtu dostal nové jméno Julius. Vystudoval na univerzitě v Makerere učitelství a učil angličtinu a biologii. V r. 1949 získal stipendium a odjel studovat na univerzitu do Edinburghu historii a ekonomii. Zde se seznámil také s fabiánským socialismem. Fabiánská společnost, založená v Británii v 19. století mimo jiné i J. B. Shawem, propagovala nenásilnou cestu k socialismu.

Po návratu učil historii, angličtinu a jazyk kiswahili na koleji sv. Františka v Dar es Salaamu v Tanzanii. Zapojil se do politiky. Po uznání nezávislosti Tanzanie r. 1961 byl prvním premiérem. Zasloužil se o mírově vzniklou unii se Zanzibarem. Prezidentem se stal r. 1962 a byl jím až do r. 1985. V době své vlády, jak tomu v Africe bývá, hodně autokratické, byl výraznou postavou. Spoluzaložil Organizaci africké jednoty. V době studené války se snažil zachovávat neutralitu a hájit svébytnou africkou cestu, prakticky na zemi měla větší vliv Čína, která se snažila v Africe získat pozice. V r. 1978 vedl válku proti Ugandě, proti režimu „řezníka z Kampaly“ Idi Amina, který byl prezidentem Ugandy v letech 1971–1979. Amin byl voják, bývalý boxer (snad měl tedy poškozený mozek, snad byl psychopatická osobnost od počátku) a „proslavil se“ ukrutnostmi, které byly i na Afriku příliš. Liboval si v titulech, opět přehnaně i na africkou realitu, užíval např. titul „Pán všeho tvorstva na souši i na vodě“. Přestoupil na islám. Po prohrané válce uprchl do exilu.

Doma prezident Nyerere bojoval proti korupci. Snažil se zavést model afrického socialismu nazvaný Udžámá, který – jak se domníval – byl Africe vlastní před příchodem kolonizátorů. V rámci toho nutil ke kolektivizaci zemědělství, někdy nechal i spálit vesnice, z nichž odstěhoval obyvatele na kolektivní farmu. Snažil se o pokrok ve školství a zdravotnictví. V Tanzanii byl nazýván „Baba wa Taifa“ = otec národa nebo otec Tanzanie a také „Mwalimu“ = učitel (proti Aminovým titulům nic moc, že?).

Kvůli jeho reformám se země propadla ekonomicky a při jeho odchodu z funkce se stala jednou z nejchudších v Africe a závislá silně na mezinárodní pomoci. V r. 1985 abdikoval z funkce prezidenta, v r. 1990 i z funkce předsedy své politické strany. Roku 1991 zemřel v Londýně na leukémii. Pohřben byl v Tanzanii v rodné Butiamě.

Oženil se v r. 1953 s Marií, také katoličkou. Měli osm dětí, tři dcery a pět synů. Prezident byl znám jako silně věřící katolík. Denně se účastnil mše svaté, hodně se modlil a také se často postil. Spjoval modlitbu za naléhavé záležitosti s postem. Mohl by být příkladem toho, že i upřímně a hluboce věřící křesťan se může politicky mýlit.

Žadatelem v kauze je diecéze Musoma z Tanzanie, NO byla uděleno r. 2005 a DP zahájen 2006 a v r. 2014 převeden do diecéze Dar es Salaam.

- *Považuji za nutné, aby se svatí nikdy nemýlili, a to ani v politice? Vím, komu a v čem patří neomylnost v církvi?*
- *Modlitba spojená s postem je klasickou zbraní křesťana v osobním boji i boji za společné věci, mír atd. Používám tuto zbraň v osobním i společném boji? Pokud ne, tak proč ne?*

UGANDA

Doktorka Kuráž a zástupce ctihodné Benedetty

Lucille Teasdale a Piero CORTI

Lucille 30. 1. 1929 – 1. 8. 1996; Piero 16. 9. 1925 – 20. 4. 2003

Lucille a Piero zde zastupují manžele, kteří odcházejí sloužit do Afriky, laické misionáře, lékaře, zdravotníky, učitele a další. V r. 1983 pozval oba manžele na soukromou audienci do Vatikánu papež Jan Pavel II., aby jim osobně poděkoval za jejich službu v Africe, službu vycházející z hluboké víry a lásky. Nebyla zatím podána žádost o zahájení procesu.

Lucille se narodila v Montrealu jako čtvrtá ze sedmi dětí v rodině řezníka. Chodila do katolické školy vedené řádovými sestrami. Zde také

uslyšela svědectví sester misionářek z Číny a ve 12 letech se rozhodla, že bude doktorkou „v Indii“. A za svým snem šla. V r. 1950 nastoupila na studium lékařství v Montrealu, v jejím ročníku bylo ze 110 studentů jen 10 žen. V r. 1955 ukončila studium s vyznamenáním a začala rezidenturu (počáteční praxi) v nemocnici v Montrealu jako pediatřička a gynekoložka. Zde poznala Piera, italského lékaře.

Piero se narodil r. 1925 v Besaně v oblasti Brianza v Lombardii v Itálii. Byl pátým z deseti dětí z dost zámožné rodiny. Jeho otec podnikal v hedvábnictví a pak ve stavebnictví. Starší bratr Eugenio se stal slavným italským esejistou a spisovatelem. Piero (vlastním jménem Pietro) ukončil studium medicíny v r. 1950 v Miláně. Během studií se seznámil s dnes ctihodnou Benedettou Bianchi Porro. Benedetta také studovala lékařství, ale těžká nevyлéčitelná nemoc ji pomalu připravila o pohyb i smysly. Její pokoj byl duchovním centrem pro mnohé. Piero slíbil Benedettě, že se stane lékařem v Africe místo ní a že bude pracovat za dva, i místo ní jako její zástupce. Po studiích na radu přátel odešel do Kanady a zde získával specializace v radiologii, neuropsychiatrii a pediatrii a tak se seznámil s Lucille.

Oba mladí lékaři, hluboce věřící katolíci, sdíleli touhu pracovat, kde je to nejvíce potřeba. Stali se přáteli. Pak se Piero vrátil do Itálie studovat dál a Lucille nastoupila na školení v dětské chirurgii. Když se ale snažila získat rezidenturu v tomto oboru, psala marně do nemocnic v USA a v Kanadě, všude byla odmítnuta. O chirurga-ženu nebyl prostě zájem. Předsudky ještě fungovaly. Proto dokončovala svůj výcvik ve Francii v Marseille a tam za ní přijel na návštěvu Piero. Piero mezitím dokončil svůj výcvik a zvolil si za své místo působení malou misijní nemocnici v severní Ugandě. Pozval Lucille, aby tam šla s ním na několik měsíců, bez platu, jen za kapesné. Přijala a odletěla s ním. Nemocnice St. Mary v Lacoru byla na území národů Acholi a Luo, na severu Ugandy, 100 km od hranic se Súdánem. Nemocnici spravovali tzv. comboniánští misionáři, měla 40 lůžek pro matky a ambulanci, ostatní včetně operačního sálu bylo ve výstavbě. Lucille zde proto provedla první operaci na vyšetřovacím lůžku v ambulanci. Po několika měsících se vrátili, Lucille do Francie dále se vzdělávat, Piero do Itálie kvůli zdravotnímu stavu otce.

Do Afriky oba přijeli znovu ke konci r. 1961, kdy Lucille přijala Pierovu žádost o ruku. Svatba byla v nemocniční kapli 5. 12. 1961. V r. 1962

získala Uganda nezávislost a 17. 12. 1962 se narodila jejich jediná dcera Dominique, která dostala místní jméno Atim, Lucille pak místní říkali „min Atim“ = matka Atimy. Bylo jasné, že je přijali za své.

Lucille pracovala hlavně jako chirurg a pediatr, Piero řídil nemocnici, pracoval jako internista, radiolog, neurolog. Nemocnice vlastně patřila italskému biskupovi, ale ten dal Pierovi velkou nezávislost a Piero nikdy nechtěl od diecéze peníze, sháněl je od dárců v Evropě a Kanadě. Jeho heslem bylo: „Co nejlepší péči co nejvíce lidem za co nejmenší peníze.“ Nemocnice se stala výcvikovým střediskem pro comboniánské řeholnice, které získaly vzdělání sester a porodních asistentek v Británii, a po 20 let byla tréninkovým místem pro italské lékaře, kteří se rozhodli pro civilní službu místo vojny. Později byla výcvikovým centrem i pro Lékařskou fakultu v Makerere, mezi prvními byl i dr. Matthew Luwkiya, který tu zůstal pracovat a stal se přítelem Cortiových. Zemřel jako oběť eboly r. 2000.

Po vojenském puči Idiho Amina r. 1971 přišlo těžké období jeho krutovlády. Země se ocitla v hospodářském kolapsu, školství zcela selhalo, nastal chaos. Rodiče se s těžkým srdcem museli rozloučit s Dominique, která dokonce už občas asistovala matce místo ugandské sestry, a poslali ji do bezpečí a vzdělávat se do Itálie k příbuzným. Vracet se měla jen na prázdniny. Pro rodiče to byla, jak vyjádřila Lucille, největší oběť jejich života. Později byla Dominique v Keni, studovala v Nairobi, aby mohla častěji, třeba třikrát za rok na kratší prázdniny domů.

V r. 1979 při válce s Tanzánií byla nemocnice opakovaně terčem útoku z obou stran, stále do ní přitom mířil nekonečný proud zraněných a operovalo se a operovalo. Tehdy se také Lucille během operace nakažila od zraněného vojáka, který měl AIDS. Dlouho byla jejich nemocnice jedinou funkční široko daleko, nejbližší byla 600 km daleko na jih. Nepokoje nekončily ani po válce; prakticky stále znova občanská válka, vzpoury.

Lucille r. 1985 diagnostikovali AIDS. Přesto dál pracovala, dokud mohla. Měla spoustu zdravotních komplikací, ke konci života vážila už jen 40 kg, a přesto trávila ještě 4–6 hodin na ambulanci, když už nebyla schopna operovat. Nakonec odletěla do Itálie, kde zemřela 1. 8. 1996. Měla za sebou 13 tisíc operací. Nemocnice měla tehdy už 450 lůžek. Byla pohřbena v Ugandě, na pohřbu byly zástupy lidí z celého okolí, fronty se táhly kilometry daleko.

Piero pokračoval dále v práci, i když také nebyl zdravý, opakovaně prodělal infarkt a řadu srdečních operací. Zemřel až v r. 2003 v Itálii na rakovinu pankreatu. V březnu 2002 se ještě oženil s Argií, svou přítelkyní z dětství. I on byl pohřben vedle Lucille a dr. Matthewa.

Dcera Dominique se stala lékařkou a vede nadace, které zajišťují nemocnici v Lacoru. Lucille a Piero obdrželi mnoho vyznamenání za života i po smrti a vyšla o nich v Kanadě kniha. Lucille je známa pod přezdívkou dr. Kuráž.

- *Jaký dobrý sen z dětství a mládí jsem uskutečnil? A jaký neuskutečnil a proč ne? Lze ho ještě uskutečnit, třeba v pozměněné formě?*
- *Jaký máme vztah, postoj k misiím? Vím o misionářích a laických misijních pracovnících z naší země v Africe, jinde? Dáváme tyto příklady mladým? Tip: Znáte třeba knihu Marcela Drlíka Český lékař v srdci Afriky o působení českého lékaře na misiích bosých karmelitánů ve Středoafričské republice?*

ZA VOLÁNÍM EXOTICKÝCH DÁLEK (ASIE)

ASIE

SÝRIE – TĚŽCE ZKOUŠENÝ BLÍZKÝ VÝCHOD

„Vyvolená Boží“

SB Matíld Shelhot SALÍM

15. 11. 1904 – 27. 2. 1961

Mathilde Shelhot, později Salem (zvolím francouzský přepis jména ze syrštiny), se narodila na začátku 20. století v Aleppu v Sýrii. Sýrie byla tehdy součástí osmanské říše, tj. Turecka. Samo Aleppo patří k nejstarším stále obývaným městům světa a podle dat z r. 2004 mělo přes 2 miliony obyvatel. Kolik jich má asi ještě dnes? To je otázka. Mathildini rodiče byli zámožní křesťané, členové melchitské řeckokatolické církve, viz Boutros. Jde o jednu z východních církví s byzantským ritem, sjednocenou s římskokatolickou církví. Je rozšířena v Sýrii, Libanonu, Palestině, Egyptě a v emigrantských komunitách v zahraničí. Vrchní hlavou je patriarcha Jeruzaléma a Egypta. V Sýrii je, či spíše byl, každý šestý až pátý obyvatel křesťan. Jsou tu i pravoslavní a méně římsští katolíci.

Mathilde tedy vyrůstala v rušném, barvitém východním městě. Studovala na škole u řeholních sester, kde dostala dobrý základ vzdělání i duchovního života. Když měla 14 let, skončila první světová válka a Sýrie se stala mandátním územím Francie. Dodnes je to hodně frankofonní oblast. Mathilde hovořila výborně francouzsky (proto volím i francouzský přepis jména). Byla velmi žádoucí nevěsta. Dcera z bohaté rodiny, krásná, bystrá, obletovaná nápadníky.

Ve svých 18 letech se 15. 8. 1922 provdala za Jiřího Eliase Salema, velmi bohatého obchodníka, samozřejmě křesťana. Jiří, nar. 1888, byl o 16 let starší, měl za sebou dost bouřlivé mládí, ale usadil se a byl velmi zdatný a vážený muž. Nešlo jen o dohodnutý sňatek, ale oba se milovali. Zdánlivě se páru otevřel krásný život, ale nebylo to tak jednoduché. Jiří byl velmi

silná, autoritativní osobnost se sklonem k majetnictví a Mathilde musela nasadit veškeré umění ženské diplomacie a moře trpělivosti a taktu, aby urovnala rozpory. Milovala ho a věděla, že je v jádru velmi dobrý člověk. Manželství zůstalo bezdětné. Snad i pro to, že Jiřího brzy dostihla rodinná nemoc – cukrovka – a k ní se pak přidružily problémy se srdcem. Mathilde to vedlo jednak k hlubší modlitbě, jednak se proměnil její život. Stala se dobrou ošetřovatelkou, neopouštěla manžela a doprovázela jej na všech jeho obchodních cestách po Evropě i po Východě. Brzy se účastnila veškeré jeho práce a byla vážená a respektovaná i jeho obchodními partnery v Evropě. Co se naučila, to se jí později moc hodilo. V době druhé světové války se jejich majetek ještě zesateronásobil. Doma ale nebylo dobře. Otec Jiřího byl dlouho vdovec a bydlel s nimi. Vztah syna a otce byl velmi napjatý, otec neměl porozumění pro jeho nemoci. A co bylo nejhorší, zřejmě pod vlivem své nemoci a své neschopnosti zplodit syna, což je na Východě velká potupa, začal Jiří pochybovat o Mathildině lásce. Bolelo to, ale trpěla tiše a nedávala navenek nic najevo.

V r. 1943 byl nový metropolitou melchitskokatolické církve v Aleppu ustanoven Mons. Fattal, který se s manželi brzy spřátelil. Jemu otevřel Jiří své srdce a vyložil mu svůj sen: použít své bohatství na založení charitativního díla v Aleppu. Monsignore souhlasil a vnukl mu myšlenku méně obvyklého charitativního díla – vybudování školy technického zaměření pro pracující křesťanskou mládež. Oba manžele to nadchlo, založili nadaci a v plánu měli vybudovat i internát, kostel a nemocnici. Už zakoupili vhodné pozemky a Jiří přímo rozkvetl. A pak přišla náhlá smrt na infarkt 26. 10. 1944.

Mathilde byla zlomená, byli spolu 22 let a nedovedla si bez něj představit život, vždyť neměla děti. Tchán, otřesený smrtí syna, chtěl odejít z domu, ale Mathilde jej bez ohledu na to, co bylo dříve, prosila, aby zůstal. Rodina a známí ji přemlouvali, aby se znovu provdala. Bůh ví, možná by se ještě mohla stát i matkou. Ale ona se rozhodla, že zůstane vdovou a bude pokračovat ve snu Jiřího, v jejich společném snu. V sirotčinci, který podporovala, prohlásila: „Toto jsou moje děti navždy a také všechny ty, které mi Pán pošle do života.“ Totálně se pak oddala dílu nadace. Když r. 1945 skončil francouzský mandát v Sýrii a Sýrie se stala samostatným státem, opustili francouzští řeholní bratři maristé Sýrii i kolej pro 800 žáků. Mathilde se nevzdala. Podporována Mons. Fattalem zakoupila budovu a odjela do Turína, kde přímo s nejvyšším představeným salesiánů vyjed-

nala jejich příchod. Škola pod vedením salesiánů začala fungovat r. 1948. Začátek nebyl ve šťastném roce. V tom roce proběhla také první izraelská válka za nezávislost, což se Sýrie hluboce dotklo. Do Aleppa proudily davy uprchlíků – ženy, děti, staří lidé, mládež, všichni vyžděšení. Otevřela jim celý svůj dům, přijala je, živila a těšila. Ona i salesiáni pracující ve škole. Nechala si pak postavit jen malý dům v sousedství školy, kde nadále bydlela. Věnovala se plně charitativním dílům – nejenom „svým“ salesiánům, ale třeba táborům pro ohroženou mládež, vincenciánské pomoci chudým, dávala peníze i na islámskou charitu. Dávala všechnu majetek a síly. Jak byla zdatnou obchodnicí, tak byla výbornou organizátorkou.

V jejím duchovním životě hráli velikou roli tři muži: sv. František z Assisi, sv. František Saleský a Don Bosco. Cítila se být dcerou sv. Františka a učila se z jeho chudoby a totálního odevzdání, u Františka Saleského ji uchvátila jeho láska k bližnímu spojená s porozuměním pro lidskou slabost a od Dona Boska čerpala podněty ke konkrétní lásce k pracující mládeži. Byla salesiánskou spolupracovnicí. Nejvíc ovšem ctíla a milovala Pannu Marii. Denně se modlívala vkleče růženec před sochou Panny Marie Fatimské, která stála v jejím domě. V době její poslední nemoci pak sochu přemístili k lůžku, aby na ni mohla vidět. Připomínka Matky posiluje. Denně se samozřejmě účastnila mše svaté a přijímání, modlívala se dlouho vkleče. Vždyť věděla, že všechna díla je třeba zalévat modlitbou – a obětí.

Pro salesiány i ostatní byla matkou podobně jako matka Markéta. I později v nemoci ještě pletla v noci, když nemohla spát, teplé punčochy pro sirotky. Měla zvláštní lásku k muslimům, zejména potřebným chudým. Nikdo od ní neodešel s prázdnou, ať křesťan nebo muslim – prostě byl bližní. Jednou jí řekl jeden muslim, že se jeho dcera vdává a on nemá na věno, které by jí měl dát. Nevěsta by si to asi v nové rodině odnášela po celý život. I u nás, nejen na Východě, to měly dříve zlé – zvláště na venkově – nevěsty, které přišly s prázdnýma rukama. Rodina nevěsty by také ztratila dobré jméno a důvěru. Mathilde mu pro ni ihned dala peníze. Respektovala potřebu dobrého jména nevěsty, jako Panna Maria respektovala taktně potřebu mladého páru v Káni nemít na svatbě skandál s nedostatkem. Takové je skutečné milosrdenství. Není divu, že ji muslimové nazývali „vyvolenou Boží“.

A přišel čas oběti. Roku 1959 ji při práci na zahradě postihlo gynekologické krvácení a na Velikonoční pondělí zazněla diagnóza rako-

viny. Odpověděla jen: „Děkuji, můj Bože.“ To byla první odpověď. Pak ovšem přišla krize, kterou překonala s růžencem a znovu získala svou sílu. Po terapii se zdála být vyléčena, ale už na jaře následujícího roku byly zjištěny metastázy. Z poslušnosti se podrobila léčbě v USA a v září se vrátila domů zemřít. Radovala se zde ze školy s 280 chlapci, z ostatních děl, modlila se a obětovala své bolesti za jednotu křesťanů, posvěcení kněží a zdar nadace. Zemřela o Vánocích r. 1961 doma v přítomnosti synovce a biskupa, který po smrti zvolal: „Jdi s Bohem, svatá Mathildo.“ Byla pohřbena v salesiánském kostele. V r. 1995 byl zahájen KP.

- *Mathilde nerozlišovala konkrétní potřebné na křesťany a muslimy a získala si jejich úctu. Jaký je můj vztah – vztah bratra či sestry Krista – k muslimům?*
- *Přednostně ale dávala svým křesťanským bratřím, mládeži. Jak je tomu s námi, co je naše srdeční záležitost v dávání, v charitě?*
- *Jiří sice nebyl právě příjemný manžel, ale Mathilde jej milovala a přikrývala pláštěm milosrdenství. Jak přes sebe přehazujeme navzájem tento plášť?*
- *Pomodleme se prosím za Sýrii a Blízký východ, za trpící a uprchlíky, za zázrak míru, za všechny ty, kdo pomáhají (Charita, Lékaři bez hranic atd.).*

BLÍZKÝ VÝCHOD A MUČEDNÍCI

Nemohu jít dál a nenapsat k Blízkému východu o novodobých mučednících, laicích, manželích. Vzhledem k trvající válce nemáme žádný přehled, zprávy jsou k tomuto tématu kusé, všechna čísla neúplná, jen odhady. Jestliže papež František řekl 27. 12. 2016, že „mučedníci dneška jsou početnější, než byli ti z prvních staletí“, pak musíme dodat, že jejich počet stále roste. Pro uvědomění připojím příklad.

ZEMĚ ABRAHÁMOVA – IRÁK

Skupina mučedníků: Jde o 45 křesťanů zavražděných 31. 10. 2010 v Bagdádu. Dva byli kněží, ostatní laici. 16 jich bylo ženatých či vdaných. Často

byly zavražděny celé rodiny, 2–3 generace. Mnoho bylo mladých laiků. A tři děti pod 15 let: 12letá Kristín, tříletý Adam a Sandrú – několika-měsíční miminko. (Celá skupina je vedena jako Thayr Saidallo Abdal a 44 druhů, mučedníci).

Jaký je moderní osud křesťanů a židů v Iráku, bývalé Mezopotámii, původní vlasti Abraháma? Židé byli při pronásledování r. 1968 zachráněni operací Ezdráš a Nehemjáš, kdy po jednání s Bagdádem (a zřejmě finanční kompenzací) byli letecky odvezeni přes Kypr a Írán do Izraele, celkem 120 tisíc osob. Zůstala miniaturní obec, snad jen stovka osob a dnes už neexistuje vůbec.

Křesťanů bylo v r. 2003 po Husajnově pádu v zemi 1,5 milionu a dnes je jich asi 200 tisíc. Vzpomínám na kněze, nadšeného po vítězství nad Husajnem z vítajících davů Iráčanů, jak tam bude nyní demokracie a bude to dobré pro rozvoj křesťanství. A někdy v té době jsem četla z izraelských zdrojů chmurné obavy z budoucích náboženských konfliktů v Iráku a jejich důsledků. Posuzujeme často z dálky a s brýlemi našich přání.

- *Krev mučedníků je semenem nových křesťanů... Jak oplodňuje naši víru? Nevyhýbám se myšlence na novodobé mučedníky?*

INDIE

Františkánský sádhu

Peter REDDY

30. 4. 1885 – 21. 6. 1958

Peter se narodil v r. 1885 v Perraiyur Ammapatty v okrese Madurai v Tamilnádu. Kdeže to je? Tamilnádu je oblast jižní či jihovýchodní Indie, která je obývána především Tamily (jsou ještě na Srí Lance a slyšíme občas ve zprávách o povstání tzv. Tamilských tygrů). Tamilové jsou původní obyvatelstvo, hovořící drávidskými jazyky, nikoliv indoevropskými. Tamilština má 247 písmen, vzpomeňte si na to, až budete obdivovat písmo v dopise adoptivního dítěte z jižní Indie. Madurai je jedno z nejstarších měst světa

vůbec, o němž víme už ze 4. stol. před n. l. V Indii převažuje v náboženství tzv. hinduismus, což je ovšem jen západní souhrnný termín pro mnoho směrů a věr, jako je šivaismus, višnuismus, šaktismus atd. Pro všechny platí některé společné body jako nauka o reinkarnaci ovládané karmou, snaha o vysvobození ze znovuzrození a to, že za „333 miliony bohů je jenom Jedno“, které se stává, projevuje těmito různými způsoby. Společné jsou i různé způsoby uctívání – a většinou dělení do kast. Samostatnými náboženstvími vzniklými na půdě Indie jsou džinismus, buddhismus a sikhismus. Plus k tomu příšlý islám. Křesťanství v Indii bylo šířeno jednak velmi brzy na jihozápadě, misíí sv. Tomáše apoštola, tzv. tomášovští křesťané, dnes syromalabarská církev, a pak pozdějšími misíemi ze Západu. V r. 1542 přistál v Indii sv. František Xaverský a šířil na jihu Indie křesťanství. V Tamilnádu je kolem 5 % křesťanů, římských katolíků.

Peter byl z katolické rodiny. Rozhodl se pro povolání učitele, dosáhl vyššího vzdělání, odpovídajícího dnes bakaláři. Byl velmi nadaný na jazyky, kromě tamilštiny a angličtiny (úředního jazyka) se naučil postupně hindí, sanskrt, malajštinu, evropské jazyky: italštinu, němčinu, francouzštinu a také latinu, hebrejštinu a aramejštinu. Vyučoval jako profesor na koleji sv. Františka Xaverského v Palayankottai. Palayankottai je v okrese Tirunelveli a byl znám jako jihoindický Oxford. Byl zde okrsek škol, kolejí, které byly podobné třeba Etonu v Anglii. Žilo se tu dobře a pohodlně. Peter byl nejen vyučujícím, ale také spisovatelem. Napsal 9 knih a asi 50 náboženských písní v tamilštině. Tamilština má dlouhou tradici náboženské poezie, psané „álvary“ (álvar = ponořený, tedy ponořený do lásky k bohu). Co říkáte třeba tomuto, ať pochopíme, z jaké kultury Peter vycházel: „Ó Pane, nezměrný ve své slávě, vrostl jsem do tvé milosti a zmizel v ní. (...) Jediný poklad, po němž toužím, je nezapomenout na tebe.“ Pozor, to není křesťanská poezie!

Peter měl velikou úctu k Eucharistii a Panně Marii. Vedl asketický život i jako profesor. Byl ovlivněn sv. Františkem z Assisi. Stal se františkánským terciářem. Jeho spiritualita byla založena na chudobě a poslání hlásat evangelium v poslušnosti Kristu a jeho církvi.

Víme, že byl ženat, ale o jeho rodině se mi nepodařilo nic zjistit. Když se blížila padesátka, došlo v jeho životě k velké změně. Po ústraní v modlitbě a v rozjímání v Amal Ášram v Trichy (kapucínský dům pro formaci a pro pastorační účely) se rozhodl odevzdat celý svůj život plně Bohu, opustit vše – a odejít do bezdomoví. Je to stará indická tradice, kdy po období

žáka a hospodáře přichází období rozjímání, poustevnictví a pak nakonec putování v bezdomoví, samozřejmě uskutečňovaná jen málokterými. Protože se už nepíše o souhlasu manželky, předpokládám, že byl vdovec a děti, pokud je měl, byly dospělé. Jeho duchovní vůdce, kapucín Fr. Urban mu dovolil uskutečnit tento záměr r. 1944. A tak se oděn do hábitu na způsob kapucínů, s provazem kolem beder, žebráckým vakem, kde měl Písmo a žebráckou misku, vydal na cestu bez konce. Tradice indických sádhů, svatých mužů, stále putujících, ovlivnila i indické křesťanství a projevila se v něm. Peter nebyl jediný (Sundar Singh z Pandžábu, Mathaichan z Kéraly a další). Putoval mezi katolickými chrámy, žebrel, sedával s ostatními žebráky, s višnuovci se třemi vertikálními čarami na čele, šivaisty se třemi vodorovnými, lingajáty s lingamem na krku, on s růžencem a křížem. Mezi lidmi nezávislími na své kastě, barvě kůže, původním postavení a vzdělání, jeden z nich, a přece jiný. Stálá modlitba, rozjímání a oběť až do smrti. Jistě i působivé kázání evangelia, opravdu inkulturované.

Zemřel 21. 6. 1958 v Tirunelveli. Tento exotický příběh nám může ukázat hloubku odevzdání, opuštění všeho. Byla podána žádost diecéze o proces a NO vydal Řím r. 2008.

- *Jaký mám vztah k projevům křesťanství v jiných kulturách? Nemám dojem, že i pro jiné kultury by měla platit stejná měřítko projevu jako pro Evropu? Netrpím evropocentristem místo kristocentristu?*
- *A co v menším měřítku? Jak snáším ty „jine“ v oblasti naší české církve – různá hnutí, mladé, lidové projevy, romský projev zbožnosti?*

FILIPÍNY

Tranzistorový apoštolát

Amador M. TAJANLANGIT

30. 4. 1911 – 9. 3. 1977

Filipíny, Amadorova vlast, jsou ostrovní stát v jihovýchodní Asii, rozkládající se na více než 7 tisících ostrovů. Hlavní město Manila leží na ostrově

Luzon. V zemi je mnoho národů a etnik, Amador patřil k etniku Iloilo. Od poloviny 16. století do začátku 19. století byly Filipíny španělskou kolonií, a tak je logické, že jsou převážně katolickou zemí. S námi je spojuje kromě postav českých misionářů především Pražské Jezulátko. Santo Niño je tu velmi uctíváno a Filipínci za ním putují do Prahy.

Amador se narodil 30. 4. 1911 na Viskajských ostrovech v provincii Iloilo ve městě Miagao. Miagao dosvědčuje historii Filipín, je tu nádherný katolický kostel, který UNESCO zapsalo na seznam kulturního dědictví lidstva. Amador byl nejstarší z devíti dětí. Od dětství byl veselý, živý povahy, rád dělal radost lidem okolo. Jako nejstarší z dětí brzy vařil a staral se o mladší, aby ulehčil matce. Rád bavil ostatní a vyprávěl jim příběhy o svatých. Měl také zvláštní dar, byl improvizátor hlasů zvířat, různých zvuků i lidí – jakýsi exotický strýček Jedlička. Vystudoval střední školu v Miagau a pak univerzitu S. Augustina. Už v mládí se snažil apoštolovat, byl horlivý ctitel Panny Marie a miloval modlitbu růžence. Koupil si projektor a pouštěl náboženské filmy za drobný peníz nebo zdarma. V mládí se zamiloval, ale rodiče byli přesvědčeni, že ti dva k sobě nesedí, a tak se na radu rodičů své první lásky vzdal. To nám připadá asi přehnané, ale jiný kraj, jiný mrav a rodiče často vidí něco, s čím mladá láska nepočítá. Kolikrát už jsem slyšela: „Mamka, táta mi to říkali, ale já neviděla.“ Přečtěme si v katechismu § 2230 o volbě povolání a životního stavu a o radách rodičů. Je napsaný moudře. Později se Amador oženil se souhlasem rodičů s Angeles O. Ledesma, usadili se v městě Jaro a měli pět dětí. Byl laskavý, milující manžel a chápající otec. Povahově byl klidný, nikdo ho neviděl zlobit se, vždy byl laskavý, soucitný, ochotný pomoci.

Za druhé světové války slíbil Panně Marii, že když přežije, věnuje celý život Bohu, Panně Marii a apoštolátu. Během války se jeho bratr Eddie chystal do tajné vojenské operace proti japonským okupantům, která byla velmi riskantní. Amador mu dal růženic, poželhal jej a modlil se za něj. Výbor povstalců byl odhalen Japonci a všichni byli zastřeleni, jedině Eddie a jeho přítel přežili, střely zasáhly jen jejich oděv. Jindy se jeden chlapec od něj naučil modlitbu pro dobu tísně: „Ach, poželhaná Matko, pomoz mi!“ Když Japonci popravili jeho otce a chtěli i jej popravít, chlapec volal tuto modlitbu a náhle dostal velitel příkaz zrušit popravu.

Po válce se Amador zapojil ještě víc do apoštolátu. Šel tam, kam nešli kněží. Využíval k přilákání posluchačů svého umění improvizátora

a baviče a pak vyprávěl příběhy svatých či jiné příběhy a na nich ukazoval pravdy víry. Měl velmi uklidňující, teplý hlas. Modlil se s posluchači růženec, zpívali náboženské, hlavně mariánské písně. Mnozí plakali, když mluvil o duchovních věcech. Inspiroval lidi k modlitbě růžence za hříšníky, za umírající, za obrácení. Sbíral vhodné semeno místní rostliny, z něhož se daly vyrábět růžence – jako u nás z klokočí. Navštívil Lipu, místo, kde bylo mariánské zjevení. Zaujalo ho, že při tomto zjevení se Panna Maria zmínila o fatimském poselství, a tak je prostudoval a propagoval pak poselství z Fatimy a La Saletty, protože ta byla církevně schválena. Chtěl být poslušný církvi.

Mnozí se obraceli, navraceli se k svátostnému životu nebo uzavřeli svátostné manželství, obraceli se i zločinci. Chodil i na vzdálená místa, musel přes řeky a do hor. Bylo to obtížné. Někdy mu lidé pomáhali a přenesli jej přes řeku v houpací síti, protože byl obézní, nebo ho táhli část cesty na vozíku. Stále se ale cítil limitován, že může oslovit jen málo lidí. Tak vznikla myšlenka rádia. Vstával pak ráno ve 2.30 a od 4 hodin vysílal denně rozhlasový program. Poslouchalo jej mnoho lidí a budili i své děti, aby se celá rodina spolu modlila růženec, než se rozešla za prací a do školy. Mnoho lidí si pamatuje, jak jejich rodiče takto začínali den s Bohem. Malý tranzistor a lidé kolem něho. Mnozí chudí neměli ale ani na něj, tak prosil, aby bohatší kúpovali tranzistory a rozdávali je. Organizoval také lidi k výrobě růženců, náboženských materiálů a distribuoval je při svých cestách.

Amador měl i nepřátele. Stěžovali si na něj, že straší lidi, když vypráví o poselství z Fatimy a La Saletty a o očistci. Nechtěl senzace, chtěl zachránit duše. Donutili jej, aby už nemluvil o Fatimě a La Salettě. Zemřel 9. 3. 1977 na infarkt. Na pohřbu bylo víc než 10 tisíc lidí, a všichni přece dostali pohoštění, i když rodina pro nedostatek peněz nachystala jen málo. Když byla rakev vyvezena z katedrály, objevila se na obloze trojitá duha.

Vypráví se o něm víc podivuhodných příběhů – např. se Amador pro obezitu nemohl vejít do rakve a na příkaz své sestry se do ní náhle vešel. Jsou popisovány divy, zázraky na jeho přímluvu – náhlý déšť, který uhasil požár úrody, uzdravení 12leté dívky z dlouhého kómatu po úrazu atd. – prozatím církevně neuznané.

V r. 2014 byla podána petice věřících žádající zahájení procesu k Amadorově beatifikaci.

- *Jak důležitá jsou média pro upevnění víry? Jaký je můj vztah ke katolickým médiím – k rádiu Proglas, TV Noe, katolickému tisku? Nemají to lehké. Jaká je moje pomoc?*
- *Bambino di Praga je známé nejen na Filipínách, ale mnohde jinde. I papež Benedikt se mu byl poklonit. Co o něm vím? Proč je tak uctíváno, co je za úctou k milé sošce? Co znamená úcta k Dítěti Ježíši pro duchovní život?*

JAPONSKO

Příběh tří sluncí

SB Takaši Pavel NAGAI

1908 – 1. 5. 1951

Takaši se narodil na začátku 20. století v Izumu blízko Hirošimy v Japonsku. Byl z pěti dětí venkovského lékaře, matka pocházela ze samurajské rodiny. Rodina byla šintoistická a otec se řídil konfuciánskou morálkou. Šintoismus je původní japonské náboženství. V Japonsku ale neplatí jednoduše: jsem šintoista, či jsem buddhista. Při statistikách zjistíte jednu, že 80 % je šintoistů a 80 % buddhistů, což jaksi nedává 100 %, že? Jindy se při počtu obyvatel 126 milionů přes 100 milionů hlásí k šintoismu a skoro 100 milionů k buddhismu. Počty prostě nesedí, protože ve statistice stejně jako v životě je souběžné vyznávání obou náboženství. Lidé v něčem upřednostňují buddhistické, v jiném šintoistické rituály. Mnohé buddhistické postavy jsou spojeny s „kami“, posvátnými silami, které uctívá šintoismus a kterých je nespočet. Nejsou to přesně bohové, tak jak si pohanské bohy představujeme v Evropě. Císařský rod uznává svůj původ od sluneční bohyně Amaterasu, asi nejvyšší kami. I na vlajce má Japonsko symbolické slunce a sám název země znamená „země vycházejícího slunce“. To je první slunce našeho příběhu. Takaši se narodil v nové éře Japonska. Japonsko se záměrně izolovalo od světa v první polovině 17. století a otevřelo se až r. 1854. Od r. 1867 za vlády císaře Musuhita nastala éra Meidži, v níž Japonsko horečně dohánělo pokrok. Otec Taka-

šihho byl jako mnoho jiných nadšený myšlenkou pokroku a vědy a děti tím byly ovlivněny odmala.

Sám Takaši se už v mládí stal materialistou. Od r. 1928 studoval medicínu v Nagasaki a plně se ponořil do vědy. Průlom do jeho názorů učinil po druhém ročníku v r. 1930 pohled jeho umírající matky, která po mozkové mrtvici už nemohla mluvit. „Její pohled mi řekl, že lidský duch žije po smrti dál.“ Začal hledat smysl života. Světlelem mu byly myšlenky Blaise Pascala. Jaký to byl vědec, matematik, filosof! – Co je to jen za víru, v niž mohl věřit i Pascal? Křesťanství přišlo do Japonska v polovině 16. století a jeho vstupní branou bylo právě Nagasaki. Mohlo se volně rozvíjet 50 let, pak se Japonsko uzavřelo světu a nastalo kruté pronásledování křesťanů s množstvím mučedníků. Křesťanství bylo znovu povoleno až r. 1873! Přesto skoro 300 let přežili křesťané v úplném utajení bez kněží a bez svátostí kromě křtu a svatby. Co je mohlo udržet, a nejen hrstku? V čem je to tajemství Pascala a skrytých křesťanů? ptal se Takaši. Ubytoval se proto záměrně u katolické rodiny, aby poznal víru v životě. Pan Moriyama, jeho domácí, obchodoval s dobytkem, jediná dcera Midori byla učitelka. Rodina patřila k původním křesťanům, byla prostá s hlubokou vírou. V r. 1932 Takaši prodělal meningitidu a v důsledku toho ohluchl na jedno ucho. Tím mu byla uzavřena běžná medicínská praxe. Přeorientoval se na nový nadějný obor radiologii a vrhl se do něho s vervou. O Vánocích toho roku byl poprvé jako host na půlnoční mši svaté v katedrále a udělalo to na něho hluboký dojem. Za dva dny v noci rozeznal u Midori akutní zánět slepého střeva, donesl ji osobně ve vánici do nemocnice k operaci, a tak byla zachráněna. Celá rodina se pak ještě horlivěji než dříve modlila o milost víry pro Takašihho. Když byl o rok později povolán jako medik s armádou do Mandžuska, darovala mu Midori kromě jiného i katechismus. Byla to ale ještě těžká cesta k víře. I dnes je v Japonsku těžký poslední krok od sympatie ke křesťanství, dost rozšířené, k tomu, stát se křesťanem; brání i hluboká spjatost s rodinou a předky. Takaši se vrátil z války vnitřně rozvrácený. Dál pracoval a studoval křesťanství. Nakonec Takašimu pomohl opět Pascal s jeho: „Vždy je dost světla pro ty, kdo chtějí vidět, a dost tmy pro ty, kdo nechťejí.“

Takaši, po křtu Pavel Miki po japonském mučedníkovi, byl pokřtěn v červnu 1934 navzdory nesouhlasu své rodiny. Kristus, vítězné, neporažitelné Slunce, zvítězil nad tradicí, nad sluneční bohyní Amaterasu. To je

druhé slunce příběhu – Kristus. Na žádost kněze se jeho kmostr (byl kmostr i Midori) stal i nakodo, tj. tradičním zprostředkovatelem manželství pro Takašiho a Midori. Takaši chtěl, aby se Midori dobře rozmyslela, protože v radiologii bylo tehdy ještě vysoké riziko leukémie apod. a předčasné smrti. Ta odpověděla parafrází Rut 1,16–17: „Bude mi ctí účastnit se s tebou tvé cesty, kamkoli tě povede, a přijmout, cokoliv se na té cestě stane.“ A za dva měsíce byla svatba.

Midori si postupně svou přirozenou dobrotou, upřímnou úctou a laskavostí získala i manželovu rodinu. Měla prostě tradiční japonskou ctnost „amae“, těžko přeložitelný výraz to vše zahrnuje. Manželé žili velmi prostě z malého platu asistenta radiologie. Zakrátko u nich bydlela i ovdovělá matka Midori a přicházely děti. Plat Takašiho nestačil. Midori proto vyučovala tradiční umění ikebany a vyšívání, šila oblečení a pěstovala sama zeleninu. Narodily se jim postupně tři děti, ale jedno zemřelo malé. Takaši se ponořil do vědy, pracoval i doma; Midori se zajímala o jeho práci a četla každý jeho odborný článek. Byli spojeni vírou, láskou a Takašiho prací, pro niž tvořila Midori zázemí. Takaši se stal členem vincenciánské konference laiků, starající se o chudé i chudé nemocné. Byl apoštolem milosrdenství. Napsal: „Úkolem lékaře je trpět a radovat se s pacienty, snažit se snížit jejich utrpení, jako by bylo jeho vlastní.“ Sám Takaši byl přitom dvakrát na hranici smrti, jednou po alergické reakci, podruhé když dostal astmatický záchvat ve sněhové vánici při návratu od chudého pacienta. Tehdy ho našla a zachránila Midori, která ho šla hledat. Dala mu injekci a odtáhla jej domů. V r. 1937 musel ještě na nějakou dobu jako lékař na čínsko-japonskou frontu. Zde se choval s dobrotou hrdinsky ke všem, k japonským vojákům i čínským civilistům. Japonský nacionalismus viděl v ostatních národech méněcennou rasu a zajatce odlidšřoval názvy „morutu“ = kusy dřeva. Takaši v nich ale jako křesťan viděl bratry a sestry.

Po návratu se znovu vrhl do práce. V červnu 1945 ale se projevila nemoc z povolání – leukémie s prognózou tak tří let života. Po zjištění byl zhrozen: „Tak brzy! Co má vědecká práce, stihnu ji dokončit? Co Midori a děti? Jsem tak slabý, dokážu to unést, Pane?“ V Takašiho hlavě byl vír myšlenek, obav... Když zprávu sdělil manželce, ta se mlčky vrhla před rodinný, staletí ukrývaný kříž a modlila se. Pak řekla bez jakýchkoliv výčitek: „Copak jsme už před svatbou a opakovaně nedali své životy do služby slávy Boží? Pak jsou život i smrt krásné. Dal jsi vše práci, která

je velmi důležitá a je pro Boha.“ Tím vrátila Takašimu pokoj. Smířil se s tím, že bude pracovat, dokud bude moci, a pak zemře v náručí milované Midori. Vše ale bylo jinak.

Když 6. srpna vybuchla neobvyklá bomba nad Hirošimou, poslali rodiče děti s Midorinou matkou k Takašiho rodině na venkov. Midori je doprovodila a sama se vrátila. 10. srpna vybuchla bomba nad Nagasaki, jako x tisíců sluncí, zlověstné třetí slunce příběhu. 40 tisíc lidí bylo mrtvých okamžitě, během několika dní 70 tisíc, spousta zraněných, požáry, sutiny. Lékařská fakulta byla necelý kilometr od místa exploze. Takaši byl zraněn rozbitým sklem, ale pracoval v první pomoci v nemocnici i pak po požáru nemocnice na improvizovaném místě na pahorku. Až za dva dny mohl najít na místě jejich domu zuhelnatělé zbytky Midori. Útěchou mu bylo, že podle zbytku růžence v ruce zemřela Midori při modlitbě. „Můj Bože, děkuji ti, žes jí dal zemřít při modlitbě! Maria, Matko bolestná, děkuji ti, žes ji doprovázela v hodině smrti.“ Z domu kromě starodávného krucifixu, který ale našel později, nezbylo nic, z jeho laboratoře a vědecké práce byl také jen popel. Odnesl a pohřbil ostatky své milované. Bomba vybuchla přímo nad Urakami, nejvíc křesťanskou čtvrtí, a v jediném okamžiku zahynulo osm tisíc katolíků, shořela katedrála.

Výbuch urychlil Takašiho nemoc. Přímo z agónie byl zázračně zachráněn na přímluvu P. Kolbeho, kterého osobně znal v době jeho působení v Japonsku. Bylo mu darováno ještě 6 let života. Bydlel v improvizovaném přístřešku vedle bývalého domu se synem, dcerkou a příbuznými a pracoval dál. 23. 11. 1945 měl řeč při zádušní mši svaté, konané vedle zbytků katedrály. Katedrála zasvěcená Nanebevzetí Panny Marie vzplanula o půlnoci, když císař oznámil úmysl ukončit válku a 15. srpna na svátek Nanebevzetí Panny Marie pak císař vydal mírový edikt. Nagasaki samo bylo jen náhradním cílem útoku. Mnozí křesťané se proto ptali, zda tu není hluboká souvislost. Takaši byl o tom přesvědčen. Řekl při svém proslovu: „Nebylo Nagasaki zvoleno jako oběť, beránek bez vady, pro zápalnou oběť (holocaust), položenou na obětní oltář a obětovanou za hříchy všech národů v době druhé světové války? Budme vděční, že pro tento holocaust bylo vybráno právě Nagasaki.“ Jestli si myslíte, že ho po těchto slovech vyhnali, mýlíte se. Ta slova poskytovala křesťanům smysl v pekle po třetím slunci a naději, že i nad tímto vítězí nepřemožitelné Slunce – Kristus. Viz Kol 1,24; Flp 1,21. Je to obdivuhodné tajemství spolupodílení se křesťanů na vykoupení z Boží milosti. Odmítání tohoto tajemství neo-

svobozuje, ale ve skutečnosti umenšuje a ničí opravdovou křesťanskou víru a naději. Takaši byl také přesvědčen, že ti, kdo nezemřeli, byli hříšníci, „protože jsem ještě nedal zadostiučinění za své hříchy, proto jsem zde byl ponechán“. Ale důvod, proč nás Bůh ponechává, není jen jeden. Někdy máme splnit určité poslání nebo umožnit druhému, aby on splnil své poslání.

Takaši měl zcela jistě ještě poslání. Na jaře r. 1947 zůstal už jen ležet, syn Makoko měl tehdy 12, dcerka Ikako 10 let. Odmítal návrhy, aby se oženil s některou z vdov. Snažil se dětem dát, co ještě mohl, ze své blízkosti a také pro ně sepsal rady. Psal vždy krátce vleže na zádech na tabulku a jeho knihy – vydal jich 15 – byly přeloženy do mnoha jazyků. V češtině vyšly *Zvony z Nagasaki*. Jeho příklad ovlivnil mnohé. Přes hroznou únavu při leukémii přijímal řadu návštěv, křesťany i nekřesťany, prosté i premiéra, jen aby mohl aspoň trochu hlásat naději a Krista. Na místě jeho přístřešku, který nazval „nyoko do“ – „jako sám sebe (miluj)“, stojí dnes stejnojmenné muzeum, jehož ředitelem je vnuk dr. Nagaie.

1. 5. 1951 mohl, drže rodinný krucifix, se slovy „Modlete se, modlete se“ odejít za svým Sluncem – Kristem, Pannou Marií a svou Midori. Jeho pohřbu v urakamské katedrále se účastnilo 20 tisíc lidí. Byl pochován vedle své Midori a na jejich náhrobcích jsou nápisy z evangelia Lk 1,38 a Lk 17,10. O dr. Nagaiovi vyšlo mnoho článků a knih. (V r. 2009 napsal o něm australský řeholní kněz a zároveň spisovatel obsáhlou knihu *Píseň pro Nagasaki*.)

Ohledně jeho KP jsou rozporné informace, někdy je nazýván SB a udáno, že jeho proces probíhá (dokonce i proces manželského páru), jinde jej ale v oficiálních pramenech nenacházím.

- *Modlíme se za nevěřící přátele a známé, aby mohli poznat světlo Kristovo? Nebo nám na tom nezáleží?*
- *Co mi říká Midoriina reakce na manželovu smrtelnou nemoc? Jak snadno sahám k výčitkám? Je mou první reakcí na těžkosti v životě modlitba?*
- *Zamysleme se nad obětí, spolupodílem na vykoupení... Je tato myšlenka přítomna v mém duchovním životě a jak? Nebo mi to připadá středověké? Nese mi naději, nebo strach a proč?*

Abecední seznam

Kurzívou jsou uvedeni ti, kdo zemřeli před r. 1950, nejsou v KP nebo jsou u nich sporné údaje o KP.

Manželské páry:

1. SB Tomáš a SB Francesca ÁLVIRA (Šp., OD)
2. SB Ulisse a SB Lelia AMENDOLAGINE (It., TK)
3. Eugenio a Marina BALMORI (Mexiko, často se ale užívá SB)
4. ct. Sergio a ct. Domenica BERNARDINI (It., TF)
5. SB Francesco a SB M. Rosaria BONO (It., María foko)
6. *Nicole a Drane BOYAXHIU (Albánie, sporné údaje o KP)*
7. SB Manuel a SB Adela CASESNOVES (Šp.)
8. SB Henry a SB Inéz CASOLANI (Malta)
9. *SB Placid a SB Emilia CERANOVA (Šp., muč. 1936)*
10. Lucille Teasdale a Piero CORTI (Uganda, nejsou v KP)
11. Fernando a M. Lourdes CRESPO (Šp., M. Lourdes OD)
12. SB Raoul a SB Madeleine FOLLEREAU (Francie)
13. SB Giovanni a SB Rosetta GHEDDO (It.)
14. bl. Karel IV. Rakouský a Zita de Bourbon-Parma (Rakousko a Francie, jen poznámka)
15. SB Marcello a SB Anna Maria INGUSCIO (It., zasvěcení členové Missione Chiesa-Mondo)
16. *Ernst a Hedvika KRONSTEINER (Rakousko, nejsou v KP)*
17. *SB Jeronimo a SB Zélie ABREU (s. María od Nejsv. svátosti) MAGALHAES (Brazílie, časová výjimka, rok úmrtí 1909 a 1919)*
18. SB Settimio a SB Licia MANELLI (It., TF)
19. *sv. Louis a sv. Zélie MARTIN (Francie, 1894 a 1877)*
20. SB Edmond a SB Marie MICHELET (Francie)
21. SB Eduardo a SB Laura ORTIZ (Šp., OD)
22. bl. Luigi a bl. Maria QUATTROCCHI (It., TF)
23. SB Cyprien a SB Daphrose RUGAMBA (Rwanda, kom. Emmanuel)
24. SB Arístides a SB Adela Calvani SILVA (Venezuela)
25. Francesco a Teresa UGENTI (It., členové Institutu Sv. rodiny)
26. *SB Josef a SB Wiktoria ULMA (Polsko, muč. 1944, spravedliví mezi národy)*
27. Georges a Pauline VANIER (Kanada)
28. *SB Louis a SB Valaria Ama WANDETE (Pobřeží slonoviny, 1948)*

Jednotlivci:

1. Guillem Roviroso ALBET (Šp.)
2. José Barbosa de ANDRADE (Brazílie)
3. Lucia Pisapia APICELLA (It., TF)
4. SB Sándor BÁLINT (Maďarsko)
5. *bl. Ladislav BATTHYÁNY-STRATTMAN (Rakousko, 1931, TF)*
6. SB M. Aristeo Ceccarelli BERNACCHIA (It., sek. kamiliánka)
7. SB M. Esperanza BIANCHINI (Venezuela)
8. SB M. Cecilia Perrín de BUIDE (Argentina, foko, oběť života)
9. SB José Jorge BUNADER (Argentina, maronitská církev, TF)
10. SB Giuseppe CASTAGNETTI (It., TF)
11. ct. Jerzy CIESELSKI (Polsko, foko)
12. SB Gwen Cecilia CONIKER (USA, zakladatelka Apoštolátu pro posvěcení rodiny)
13. Bruno CORNACCHIOLA (It.)
14. *bl. Samuel Benedict DASWA (Jihoafriická republika, muž.)*
15. Catherine de Hueck DOHERTY (Kanada)
16. Julio Tobar DONOSO (Ekvádor)
17. Nicholas Black ELK (USA)
18. Evans Cora Louise EVANS (USA)
19. SB Fortunata EVOLO (It.)
20. *ct. Praxedes García FERNANDEZ (Šp., 1936, TD)*
21. Alberto Dinis da FONSECA (Portugalsko, Liga Ježíšových služebníků)
22. M. de Lourdes Benedicta Nogucina FONTAO (Brazílie, foko)
23. María Cantamessa GALLO (It.)
24. SB Gayetano Terena GARCÍA (Šp.)
25. Alcide de GASPERI (It.)
26. SB Raffaele GENTILE (It.)
27. SB José Gálvez GINACHERO (Šp., SS)
28. ct. Attilio GIORDANI (It., SS)
29. SB Gino GIORDANI (It., foko)
30. *Ida GOERRES (Německo, není v KP)*
31. Isaac Díaz GONZÁLEZ (Šp.)
32. Juan José Barcia GOYANNES (Šp.)
33. ct. Pedro Rubio HERRERO (Šp.)
34. SB Kazimierz Antoni HOLOGA (Polsko)
35. *bl. Franz JÄGERSTÄTTER (Rakousko, muž. 1943, TF)*
36. SB Boutros Wadih KASSAB (Egypt, melchitská církev)

37. Alfréd Simon Diban KI-ZERBO (Burkina Faso, prvokřesťan)
38. Stanisław KOWNACKI (Polsko)
39. SB Jerome LEJEUNE (Francie)
40. Stanisława LESZCZYŃSKA (Polsko)
41. SB Joaquín Llorente LORRENS (Šp.)
42. SB Teresa di Janni MAGLIOZZI (It., TF)
43. SB Domenico Antonio MANGANO (It., foko)
44. SB M. Concetta Pantusa de MARCO (It.)
45. Anna M. Rosa MARCHISIO (It., členka Equipes de Notre Dame)
46. Victor Rodríguez MARTINEZ (Šp., TK)
47. *bl. Josef MAYR-NUSSER (It., muč. 1945)*
48. SB Enrico MEDI (It.)
49. SB Mariacristina Cella MOCELLIN (It., oběť života)
50. SB Giovanni MODUGNO (It.)
51. sv. Giovanna Beretta MOLLA (It., oběť života)
52. ct. Uberto MORI (It., TF)
53. Aldo MORO (It.)
54. *Takaši Pavel NAGAI (Japonsko, sporné údaje o KP)*
55. Zilda Arns NEUMANN (Brazílie)
56. SB Carmen Nebot Soldán de NOGUERA (Šp., Asociace P.M. Pomocnice křesťanů)
57. *František NOSEK (Česká republika, 1935, TF)*
58. ct. Alessandro NOTTEGAR (It., zakl. komunity Regina della Pace)
59. SB Julius Kambarage NYERERE (Tanzánie)
60. Alfonso Federico PAGLIARICCIO (It.)
61. SB Carolina Bellanti PALLADINI (It., TF)
62. Victorina Rivara de PERRAZO (Argentina, SS)
63. Manuel Pascual PERRÍN (Argentina, foko)
64. Chiara Corbella PETRILLO (It., oběť života, jen poznámka)
65. SB M. Geralda Guerrero García de PIÑERO (Venezuela)
66. SB Joao Luiz POZZOBON (Brazílie, Schönstatt, trvalý jáhen)
67. Giancarlo RASTELLI (It.)
68. Antonio Ivanovič RENDIČ (Chile, užívá se SB)
69. Peter REDDY (Indie, TF)
70. SB Matilde Shelhot SALÍM (Sýrie, melchitská církev, SS)
71. Colette Lamontagne SAMSON (Kanada)
72. Carolina Mancinelli SCAMPONE (It., TK)
73. ct. Elisabeth Tasca SERENA (It.)
74. SB Enrique Ernesto SHAW (Argentina)

75. Amador TAJANLANGIT (Filipíny)
76. ct. Vittorio TRANCANELLI (It., zakl. asociace Alle querce di Mamre)
77. SB Ernesto Guillermo Cofiño UBICO (Guatemala, OD)
78. Vicente Hervás VALLÉS (Šp.)
79. SB Albertina Viola ZIRONDOI (It., foko)
80. Francesca Lancelotti ZOTTA (It.)
81. ct. Alberto ZUAZO (Šp., TF)

Rozdělení dle skupin

Podle kanonizace:

svatí: Martinovi, Molla

blahoslavení: Quattrocchi, Batthyány-Strattmann, Daswa, Karel Habsburk, Jägerstätter, Mayr-Nusser

ctihodní: Bernardinovi, Cieselski, Fernández, A. Giordani, Herrero, Mori, Nottegar, Serena, Trancanelli, Zuazo

mučedníci víry: Ceranovi, Daswa, Jägerstätter, Mayr-Nusser, Rugambovi, iráctí mučedníci

oběť lásky k bližnímu: Ulmovi a matky Buide, Corbella, Mocellin, Molla

Řády a hnutí:

TF: Apicella, Batthyány, Bernardini, Bunader, Castagnetti, Jägerstätter, Magliozzi, Manelli, Mori, Nosek, Palladini, Quattrocchi, Reddy, Zirondoi, Zuazo

TK: Amendolagine, Martínez, Scampone

TD: Praxedes García

kamiliáni: Bernacchia

SS: Ginachero, A. Giordani, Perazzo a Noguera (Asociace P. M. Pomocnice křesťanů)

foko: Bono, Buide, Cieselski, Fontao, G. Giordani, Mangano, Perrín, Zirondoi

OD: Álvirovi, M. Crespo, Ortizovi, Ubico

jiná: Coniker, Doherty, Fonseca, Ingusciovi, Marchisio, Pozzobon, Rugambovi, Ugenti

Vybrané profesní skupiny:

lékaři: manželé Bono, manželé Corti, Batthyány, Gentile, Goyannes, Herrero, Hologa, Kownacki, Lejeune, Molla, Nagai, Neumann, Nottegar, Ortiz, Pagliariccio, Rastelli, Rendič, Trancanelli, Ubico

farmaceuti: Manuel Casesnoves, Laura Ortiz

porodní asistentka: Leszczyńska

učitelství, pedagogika: Álvira, Bálint, Buide, Inés Casolani, Cieselski, Daswa, Ferrara, Rosetta Gheddo, Goyannes, Ingusciovi, Modugno, Mori, Ortiz, Reddy, Ubico, Zirondoli

veřejná správa: Andrade, Amendolagine, Casolani, Quattrocchi

politici: Castagnetti, Donoso, Fonseca, Gasperi, Giordani, Michelet, Modugno, Moro, Nosek, Nyerere, Silva, Vanier

zemědělci: Bernardini, Jägerstätter, Martínez, Serena, Ugenti, Zuazo

podnikatelé a řemeslníci: Balmori, Boyaxhiu, Ceranova, Coniker, Crespo, García, Kronsteinerovi, Magalhaes, Martinovi, Mori, Pozzobon, Salím, Shaw

umění: Inguscio, Rendič, Rugamba

spisovatelé a novináři: Albet, Follereau, I. Giordani, Medi, Modugno, Quattrocchiová, Shaw a další

věda a technika: Albet, Álvira, Bálint, Balmori, Goyannes, Lejeune, Rastelli, Medi, Mori

katechetika: Daswa, Gallo, Marchisio, Valles

katechisté: Ki-Zerbo, Wandete

ženy v domácnosti: Álvirová, Amendolagine, Apicella, Bernacchia, Casesnoves, Crespo, Evolo, Follereau, Gheddo, Manelli, Magliozzi, Marchisio, Micheletová, Noguera, Palladini, Perazzo, Scampone

Prameny

Písemné – knihy a časopisy

KN = Karmelitánské nakladatelství, NLN = Nakladatelství Lidové noviny.
V závorkách uvedeni kandidáti, k nimž se pramen vztahuje.

Ferdinand Holböck: *Heilige Eheleute: verheiratete Selige und Heilige aller Jahrhunderte*. Verl. Stein am Rhein, 1994. ISBN 978-37-1710-982-2 (Batthyány-Strattmann, Habsburk, Jägestätter, Kronsteinerovi, Molla)

Henryk Misztal: *Svatí a blahoslavení laici*. 1. vyd. MCM, 2004. ISBN 80-7266-183-3 (Quattrocchioví, Molla)

Familie und Glaube Ein Lesebuch zu Ehe und Erziehung. 2. Aufl. Verl. Freudenskreis Maria Goretti, München, 2001, bez ISBN (Kronsteinerovi, Martinovi, Molla)

Giuliano Procacci: *Dějiny Itálie*. NLN, 1997. ISBN 80-7106-152-2

Antonio Ubieto Arteta: *Dějiny Španělska*. NLN, Praha 2007. ISBN 978-80-7106-836-5

Karlheinz Deshner: *S Bohem a fašisty*. Naše vojsko, 2014.

Pavel Hradečný: *Dějiny Albánie*. NLN, Praha 2008. ISBN 978-80-7106-939-3

Edwin Reischauer, Albert Craig: *Dějiny Japonska*. NLN, Praha 2006. ISBN 80-7106-843-8

Mexiko. Ikar, Praha 2005. ISBN 80-249-0550-7

John Bowker: *Bůh a jeho proměny v dějinách náboženství*. Knižní klub, 2004. ISBN 80-242-1063-0

Katechismus katolické církve. České katolické nakladatelství, 1995.

Paolo a Laura Bertolani: *Una famiglia per il cielo*. Shalom, Itálie, 2011. ISBN 978-88-8404-272-9 (Bernardini)

Heléne Monginová: *Rodiče Terezie z Lisieux*. KN, 2009. ISBN 978-80-7915-359-3

P. Karel Dachovský: *Svatá Gianna Beretta Molla*. Řád, 2008. ISBN 978-80-86673-13-4

Jana Beretta Molla. Hnutí pro život, 2005.

- Cristiana Pacciniová, Simone Troisi: *Smrt nemá poslední slovo*. KN, 2015. ISBN 978-80-7195-838-3 (Corbella Petrillo)
- Raoul Follereau: *Revolution der Nächstenliebe*. Verl. Ferder Freiburg, 1968.
- Christian Feldmann: *Sny začínají žít. Velcí křesťané našeho století*. Signum unitatis, 1991 (Follereau)
- Malcolm Muggeridge: *Matka Tereza z Kalkaty*. Cesta, 2009. ISBN 97880-7295-119-2
- Matia di Lercazo: *Matka Tereza – zář lásky*. KN, 2005. ISBN 80-7192-956-5
- H. Barbara Gerl-Falkowitz: *Freundinnen Christliche Frauen aus zwei Jahrtausenden*. Verl. Pfeiffer München, 1994. ISBN 978-37-9040-623-8 (Goerres)
- Catherine de Hueck Doherty: *Pustina: křesťanská spiritualita Východu pro člověka západní kultury*. Cesta, 1997. ISBN 80-85319-05-7
- Takaši Nagai: *Zvony z Nagasaki. Deník oběti atomové bomby v Nagasaki*. Naklad. Lidové demokracie, Praha 1957.
- Michaela Prentisová: *Muž, který miloval druhé jako sám sebe. Milujte se!* 23/2012, s. 6–13. (Nagai)
- Júlia Peterová: *Bl. Ladislav Batthyány-Strattmann*. *Poutník* 10/2003, s. 16–17.
- Dom Antoine Marie: *Jerome Lejeune. Botschaft an uns*. Vision 2000 2/2016, s. 8–20.
- Serafinský prapor*, XV. Ročník 1935 (Nosek)
- Služebník Boží dr. František Nosek*. Concordia Pax, Praha 1996.
- J. Janoušek, L. Mlčoch a kol.: *Politika jako evangelizace. Dr. František Nosek a dnešek*. Bílý slon, 2004. ISBN 80-86315-08-8
- Lubomír Mlčoch: *František Nosek*. *Poutník* 2005 (seriál článků)
- Přemysl Rut: *Životy svatých jako fabule*. Univerzum 3/XIV, s. 42–45.

Internetové

Uvádím jen obecné a vztahující se k více kandidátům svatosti. K jednotlivým stačí zadat jméno a „vygooglit“ články, stránky a videa.

prof. Helmut Moll: Familientrends – Heilige Ehepaare in Vergangenheit und Gegenwart 1., 2. část

<https://de.zenit.org/articles/>

Matrimonios santos: los santos casados como modelos de espiritualidad conyugal de Alcalá de Henares 1., 2. část

<http://www.autorescatolicos.org/misc13/thomaskevinkraft01.pdf>

Matrimonios santos in es.catholic.net

www.santiebeati.it

newsaints.faithweb.com

www.fondazionesantiac.org

www.churchforum.org/santoral

www.katopedia.cz

www.corazones.org/santos

www.vidasejemplares.org/santose

CD

Pavel Mikšů: *Obyčejný život žitý neobyčejně*. Komunita Blahoslavenství, Dolany 2013 (Quattrocchi)

O autorce

MUDr. Jitka Krausová, OV

Lékařka psychiatrická, nyní pastorační asistentka
Arcibiskupství olomouckého.

Působí jako poradce, přednáší, dává duchovní obnovy.

Je zasvěcená panna olomoucké arcidiecéze.

Vydala:

2016 *Příběhy moudrosti*,

2017 *Manželství – cesta ke svatosti (Svatí manželé 20. století)*,

2018 *Manželství – cesta ke svatosti II. (Svatí manželé 1800–1950)*,

2018 spolu s P. Štívalcem OFMCap. *Svatost ve světě. Terciáři sv. Františka.*

Tuto knihu pro vás připravil tiskový apoštolát A.M.I.M.S.

Smyslem A.M.I.M.S. (Apostolatus Mariae Immaculatae Matris Spei – česky: Apoštolát P. Marie Neposkvrněné – Matky Naděje) je tisk kvalitních, srozumitelných a velmi levných brožurek či knih nejen pro ty, kteří si je sami přečtou, ale především pro ty, kteří je budou dále šířit – rozdávat, půjčovat, nabízet za dobrovolný příspěvek ve farnostech...

Otec Marek Dunda dává takovýto návod k jejich používání:

„Knihi si objednat alespoň deset od každého titulu. Sám si nejdříve knihu přečíst (to je možné i bez toho, že byste si knihu objednali – kompletní texty většiny brožurek a knih z A.M.I.M.S. najdete na internetu na www.fatym.com a www.amims.net).

Potom byste měli uvážít, koho z vašich známých, přátel, sousedů, příbuzných (zejména těch, kteří jsou nevěřící či víře odcizení, kteří již dlouho neudělali nic pro své náboženské vzdělání, kteří jsou nemocní, osamělí) by kniha mohla oslovit, zaujmout, komu by byla prospěšná. Knihy pak rozdávat, půjčovat, nabízet za příspěvek na tisk...”

Značná část produkce A.M.I.M.S. jsou publikace srozumitelné i nevěřícím.

Rádi také pošleme krabici brožurek a knih těm, kteří je budou (po dohodě se svým panem farářem) dále šířit ve farnosti za dobrovolný (doporučený) příspěvek na jejich tisk.

A.M.I.M.S. již pro vás připravil

Doporučený příspěvek na tisk, uvedený v závorce, může mírně kolísat dle ceny materiálu, způsobu šíření a inflačních vlivů. Provedení je „brožura“ – s výjimkou prvních dvanácti knih (většinou z řady **A.M.I.M.S. M.**) s lepenou vazbou a plnobarevnou obálkou. Knihy se snažíme průběžně dotiskovat:

Krausová: Manželství – cesta ke svatosti (40) **A.M.I.M.S. M.**

Luscoň: Do akce jde Titus! (25) **A.M.I.M.S. M.**

Joseph Fadelle: Cena, kterou zaplatíš (30) **A.M.I.M.S. M.**

Alfons M. de Liguori: Návod na dobrý život (20) **A.M.I.M.S. M.**
 sestra Cecílie: Útěk sestry Cecílie (20) **A.M.I.M.S. M.**
 Dunda: Krokodýl aneb můžeš růst (15) **A.M.I.M.S. M.**
 Doubrava, Dunda: Mozaika duchovní moudrosti (20) **A.M.I.M.S. M.**
 Dunda, Zahradníček (ed.): Ze života pro život (20) **A.M.I.M.S. M.**
 Dunda, Zahradníček (ed.): Dotyky nebe a země (30) **A.M.I.M.S. M.**
 Zahradníček: Dějiny, jak je možná neznáte (30) **A.M.I.M.S. M.**
 Polc: Jan Hus v představách šesti staletí a ve skutečnosti (30)
 Woods: Jak katolická církev budovala západní civilizaci (180)
 Brtník: Příprava na 1. sv. přijímání (12)
 Castiglione: Svatý zázraků a lásky (Fr. z Pauly) (15)
 Dunda: „... a nezapomeň na modlitbu“ (7)
 Dunda: Stalo se (15)
 Dunda: No proto aneb Stalo se III (15)
 Dunda: Můžeš růst (15)
 Dunda: Soužití nebo soužení (10)
 Dunda (ed.): Tak kázal Vianney (15)
 Dunda (ed.): Jak kázal Vianney o sv. zpovědi (15)
 Dunda (ed.): I tak kázal Vianney (15)
 Dunda (ed.): Promluvy sv. J. M. Vianneye (15)
 Dunda (ed.): Z myšlenek sv. J. M. Vianneye (10)
 Dunda: Řekli svatí a to platí I. a II. díl (á 20)
 Dunda: Sedm kajících žalmů (5)
 Dunda: To promodlím (5)
 Dunda a kol.: Hesla pro skvělý život (20)
 Galizzi: Počátky Církve (15)
 Havelka: Rozmlouvej s Bohem (5)
 Jan Zlatoústý: Kázání sv. Jana Zlatoústého I. a II. díl (á 20)
 Janšta: Prázdniny bez tabletu I. a II. díl (á 20)
 Kabeláč: Základy křesťanské víry (5)
 Kaňa, Fukalovi: Manželství od Boha... (15)
 Kavalec: Chvalatické povídky (2)
 Kotek: S Ježíšem v jeho utrpení (Šuránek) (10)
 Peňáz: Pouť do Říma od A do Z (20)
 Peňáz: Pojď na pouť (17)
 Peňáz: Rozjímavý biblický růženec (5)
 Sedloň: Doprovázení (reflexe k duch. vedení) (10)
 Sedloň: Poutníkem naděje (10)
 Simajchl: Desatero božích přikázání (10)
 Simajchl: Dospívání (15)
 Simajchl: Jak hovořit o víře (3)

Simajchl: Jak se zpovídat (7)
 Simajchl: Kázání z 1. až 7. košíku (á 20)
 Simajchl: Láska pod lupou (15)
 Simajchl: Liturgie (20)
 Simajchl: Manželství v záběhu (10)
 Simajchl: Naše role při nedělní bohoslužbě (15)
 Simajchl: Patnáct pravidel pro lektory (10)
 Simajchl: Povídaní o křtu (10)
 Simajchl: Rodiče a školáci (15)
 Simajchl: Sebevýchova k manželství (3)
 Simajchl: Stáří (10)
 Soukop: Velký náčelník dává zákl. kurz víry (15)
 Zajíček: Příběh proroka Jonáše (comics) (10)
 Zerhau: Krása a statečnost – leg. o sv. Markétě (10)
 Zerhau: Pověsti a příběhy z Podyjí (15)
 Zerhau: Vyřídte sijónské dceři (7)
 A já jsem s vámi i za železnou oponou (15)
 Comicsy pro zábavu i k zamyšlení (15)
 Kreslené příběhy 1, 2, 3, 4, 5, 6 (á 3)
 Křížové cesty pro soukr. i lid. pobožnosti (3)
 Květy Nejsvětější svátosti (15)
 Matka ustavičné pomoci (0)

Více knih na www.amims.net.

Tituly je možno objednat pouze za příspěvek na tisk a poštovné na adrese:

A.M.I.M.S.
 Řk. farní úřad
 671 03 Vranov nad Dyjí 20
 tel: 515 296 384
 e-mail: apostolat@fatym.com

Objednávky na internetu: www.fatym.com a www.amims.net.

Jde nám o maximální šíření textů našich knih. Proto u většiny z nich je možné si přečíst kompletní text knihy on-line na našich webových stránkách www.fatym.com a www.amims.net.

Časopis Milujte se!

Ke stejným účelům jako knihy A.M.I.M.S. můžeme doporučit i časopis **Milujte se!**. Vychází čtyřikrát ročně, doporučený příspěvek na tisk a poštovné jednoho výtisku s 64 barevnými stranami je jen 20 Kč. Jde o časopis nejen pro mladé. Současně se jedná i o časopis pro novou evangelizaci.

I časopis **Milujte se!** si můžete přečíst na internetu v kompletní verzi na www.milujte.se.

Objednávky časopisu Milujte se! je možno posílat i na adresu A.M.I.M.S. – redakce časopisu Milujte se! a tiskový apoštolát A.M.I.M.S. navzájem velmi těsně spolupracují.

Televize TV-MIS.cz

Mimo to doporučujeme také internetovou křesťanskou televizi **www.TV-MIS.cz**, kterou rovněž A.M.I.M.S. provozuje.

Má čtyři programy: MIS 1 zábava, MIS 2 vzdělání (především duchovní), MIS 3 dokumenty a publicistika a MIS 4 lokální.

Mimo to nabízí velmi rozsáhlou AUDIOSEKCI, dále písničkový on-line přehrávač JukeBox na adrese <http://jukebox.tv-mis.cz>, přehrávač duchovních přednášek, promluv, seminářů a audio-knih TémaBox na internetové adrese <http://temabox.tv-mis.cz>.

Zajímavá je třeba i virtuální pouť do Svaté země a na Sinaj na internetové adrese <http://svata-zeme.tv-mis.cz> – „nasedněte“ prostřednictvím internetu do letadla a prohlédněte si místa, kde se odehrály biblické události, vnímejte atmosféru, poslechněte si kompletní výklady průvodců, zúčastněte se bohoslužeb...

Veškerý program TV-MIS.cz je dostupný současně – z databáze nabízených pořadů si vyberete, co a kdy chcete vidět nebo slyšet. Zkratka TV-MIS může znamenat i „televize – multimediální internetová samoobsluha“...

Obsah TV-MIS.cz a i mezinárodní TV-MIS.com je nabízen zdarma. Provoz televize je financován z darů diváků a posluchačů.

Podpořte, prosím, novou ediční řadu **A.M.I.M.S. M.**

Touto knihou pokračuje vydávání publikací nové ediční řady **A.M.I.M.S. M.** – to je knih pro misijní použití, které již nemají „brožurkovitý“ vzhled jako dosavadní publikace A.M.I.M.S., ale které si přes svou běžnou „knižní“ formu zachovávají charakteristické vlastnosti publikací z A.M.I.M.S., mimo jiné i cenu. Jsou totiž šířeny jen za příspěvek na tisk a jeho doporučená výše není vyšší než u našich dosavadních brožurek s obdobným počtem stran. Je to možné proto, že jsou tištěny naráz ve vysokém nákladu a nikoli postupně podle potřeby dotiskovány, jako to děláme u brožurek.

To s sebou nese zvýšené nároky na jednorázové zafinancování velkého nákladu. Díky tomu však je možno nabídnout plnohodnotné knihy pro duchovní vzdělání a misijní použití za příspěvek na tisk tak nízký, že se to některým může zdát až neuvěřitelné...

Vydání prvních knih z řady **A.M.I.M.S. M.** bylo možné díky těm, kteří na naše brožurky v minulosti přispívali vyšší částkou, než je ta doporučená. Zbytek prostředků, které ještě chyběly, poskytl jeden kněz a několik dalších dárců.

Naší představou je, že zajímavých vzdělávacích knih pro misijní využití dostupných za minimální příspěvek na tisk by měla být k dispozici celá řada. Na vydání dalších knih z řady **A.M.I.M.S. M.** se teprve snažíme získat prostředky. Další podobná kniha (máme jich v plánu více) vyjde, až na to budeme mít. Proto prosíme o pomoc při získávání sponzorů pro tento účel. Děkujeme i za jakoukoliv další hmotnou či duchovní podporu. Na obdržené hmotné dary můžeme na požádání vystavit potvrzení o daru dle §15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. S upřímným Pán Bůh zaplat

P. Pavel Zahradníček, koordinátor A.M.I.M.S.

Kontakty, bankovní spojení a další informace najdete na www.amims.net.

Dějiny, jak je možná neznáte

P. Pavel Zahradníček

Dějiny jsou opředeny mnoha mýty. Kniha analyzuje populární formou 10 z nich, které se týkají křesťanství. Často je dokonce možné doložit, kdy a kdo je vytvořil... Řada těchto mýtů se u nás ve 20. století dostala i do učebnic. Jsou opakovány, lidé jim věří... Kniha nabízí fakta, díky kterým si každý může udělat svůj názor. (128 stran, doporučený příspěvek 30 Kč)

Cena, kterou zaplatíš

Joseph Fadelle

Autor (původním jménem Mohamed al-Said al-Músáví) se měl stát hlavou šiitského rodinného klanu. Místo toho se rozhodl opustit islám a přijmout křesťanství. Následovalo zděšení a hněv rodiny, vězení, mučení, útěk z Iráku... Svůj příběh napsal ve Francii, kde se nyní i s manželkou a dětmi skrývá před fatvou – islámským rozsudkem smrti. (160 stran, 30 Kč)

Mozaika duchovní moudrosti

Dva kněží (P. Josef Doubrava, P. Marek Dunda) celý život sbírali zajímavé citáty známých i méně známých osobností o moudrosti, štěstí, lásce, naději, víře, vztahu vědy a víry... Do knihy se začtete, kdekoliv ji otevřete. Výborný dárek pro každého – podobně jako předchozí a následující dvě knihy. (96 stran, 20 Kč)

Útěk sestry Cecilie

Řeholní sestra vypráví svůj příběh nejen o tom, jak v 50. letech minulého století pomáhala v útěku kněžím, kterým hrozilo uvěznění, jak potom sama utíkala, skrývala se jako psanec... Místy napínavé jako detektivka, místy naopak velmi humorné autentické vyprávění z vlastního života. Další kniha, která se čte doslova jedním dechem. (96 stran, 20 Kč)

Ze života pro život

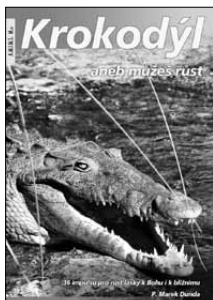
Výběr těch nejzajímavějších svědectví z prvních dvaceti čísel časopisu *Milujte se!*. Skutečné příběhy, někdy obyčejné, jindy zcela mimořádné, které zaujmou snad úplně každého. (96 stran, 20 Kč)

Návod na dobrý život

sv. Alfons Maria de Liguori

Velmi stručná, ale praktická knížka učitele Církve sv. Alfonse Marie de Liguori. Stručně a jasně to podstatné. Ve světě vyšla již ve více než 600 vydáních! (96 stran, 20 Kč)

Krokodýl aneb můžeš růst

P. Marek Dunda

Krokodýl je starým symbolem duchovního života, prý roste po celý svůj život. Podobně i my můžeme celý život duchovně růst. Tato příručka k tomu nabízí stručné postřehy a inspirace – většinou myšlenky ze starších katolických příruček, ovšem převedené do řeči dnešní doby. Mnozí se diví, jak jsou tyto myšlenky konkrétní a aktuální. (64 stran, 15 Kč)

Dotyky nebe a země

Sborník s přibližně stovkou barevných fotografií, reprodukcí a schémat obsahuje sedm témat zpracovaných šesti různými autory: Turínské plátno (včetně nově publikovaných poznatků), Rouška z Manoppella, Zázrak zázraků v Calandě, Nositel Nobelovy ceny za fyziologii a medicínu Alexis Carrel svědkem zázraku v Lurdech, Plačící Madona v Syrakusách, Obrácení Andrého Frossarda, Eucharistický zázrak v Sokolce. (128 stran, 30 Kč)

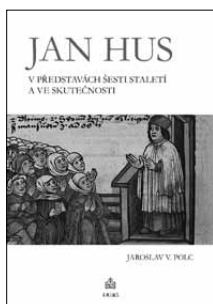

Do akce jde Titus!

Jozef Luscoň

Čtivé vyprávění o salesiánovi blahosladeném Titovi Zemanovi, který v roce 1950 převedl přes hraniční řeku Moravu dvě skupiny bohoslovců a kněží. Třetí výprava skončila zatčením...

(128 stran, 25 Kč)

Jan Hus v představách šesti staletí a ve skutečnosti

Jaroslav V. Polc

Původně poutavá přednáška profesora Jaroslava V. Polce, která nyní vychází knižně. Mapuje různé představy o Janu Husovi a pak je uvádí na pravou míru. (128 stran, 30 Kč – tato kniha nevyšla v edici A.M.I.M.S. M., ale byla vydána společně s MCM Olomouc)

Jak katolická církev budovala západní civilizaci

Thomas E. Woods, Jr.

Již druhé vydání knihy amerického historika o tom, za co vše vděčí naše civilizace katolické církvi: například za zrod moderní vědy, systém univerzit, západní právní systém a mezinárodní právo, charitu aj. Přináší též vyvážená historická fakta o Galileově případu. (208 stran + 16 stran barevných příloh, 180 Kč)

Milujte se!

Časopis je určen nejen pro mladé.

Je zaměřen na prohloubení náboženského vzdělání a povzbuzení k náročnému životu založenému na křesťanských ctnostech.

Objednávky: redakce@milujte.se; on-line zdarma na www.milujte.se. (čtvrtletník, 64 stran, doporučený příspěvek: 20 Kč)

Vítám tuto knihu, která v řadě medailonů ukazuje skutečné rodiny z nedávné doby, které v různých prostředích a různých situacích dovedly jít po svaté cestě. Žádný z těch manželských párů není možné kopírovat. Každý z nich však může inspirovat.

Mons. Jan Graubner

Původně jsem hledala příklady pro laiky žijící v manželství, pro duchovní obnovy a později začal vycházet seriál *Manželství – cesta ke svatosti* v časopise *Rodinný život*. Reakce mne přesvědčily, že je dobré dát lidem příklady manželů z moderní doby. V knize jsou zahrnuty jak manželské páry, tak jednotliví manželé, manželky – kandidáti svatosti. Časové období je rok úmrtí 1950 a dále. Občas jsem udělala výjimku. Za každým medailonem jsou otázky či podněty k možnému přemýšlení, rozjímání, ideálně i společnému. Možná je nebudete potřebovat a položíte si jiné. V každém případě v životech svatých nejde jen o informace jako o fakta, ale mělo by jít o „in-formace“, o to, co do nás vstoupí a formuje nás.

MUDr. Jitka Krausová, OV

Knihu můžete objednat v požadovaném množství
jen za příspěvek na tisk a poštovné
na www.amims.net a www.fatym.com.